

REGELŐ

Szép művészeti Első Magyar

FOLYOIRAT.

Katodik Évi Folyamat

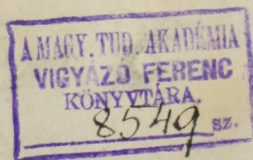
1838 ki

I^o Kötet.

Kapita és szerkesztő
Mátray Gábor.

Nachmann. Nr. 12022.

304280

REGNŰLŐ.

Pesten csötörtökön janarius 4^{kén} 1838.

Mejelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csötörtökön. Fél évi díja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A³ folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ELBESZÉLÉS.

A' fekete ember.

I.

Erőszak ellen erő,
És fegyver ellen fegyver volt szegezve.

BERZSENYI.

Ama vérviharos században, a' dicsőség fényfokáról lehullott Magyarának ama leggyászosabb korszakában, midőn a' belső és külső ellenségtől dult hazán védő 's pusztító egyforma dühhel vágá a' sebet, midőn a' honi czinkos honfíját, 's a' külföldi zsoldos vezére példáján tanulva a' Tatórok és Törökök rablásai által különben is vég inségre juttatott népet erőszakos kívánatai 's pusztításai által még inkább gyötré; midőn a' pogánytól megkimélt ártatlanságot bujaságának ördögi kéjjel áldozá; midőn a' még fenn maradt, de mindenből kifosztott lakokat (mellyek az inségben tengő népnek egyedüli kincsei voltak) feldulá, felégeté, csüröket kipusztítá, utazókat megfosztotta; midőn a' kétségbeesett földművelő zsebéből az utósó fillért keresett kinokkal csikará-ki; — midőn egy Schwen di legelvetemdültebb erőszakoskodásra fajulva a' jámbor Bolusics Agoston leleszi prépostot, a' semmi gyanúra okot nem adó öreget, befogatá, börtönbe vetteté, 's a' törvényre és királyra hivatkozó őszit csak tetemes pénzösszeg fizetése után bocsátá szabadon, a' prépostsági javakat eladá, 's hallatlanul! az alkotmányi jogot zsarnoki kénynyel lábbal tapodva a' kormánya alá bizott földön minden teher gabona, minden hordó bortól (adatott-el vagy nem) polgár, ur, pór 's zászlóssal egyiránt hat forintot fizettetett; midőn e' vad ember, ki a' reá bizott hatalom bitorlása által a' nép szeretetét és bizalmát a' jó fejdelemtől elorzá, minden falu és mezővárostól bizonyos bor-adót vett, melylyel lengyel országra kereskedék; midőn Kassa falai közül nyugodtan nézte, mint pusztit, öldököl, mint hurczol kinteljes rabságra Hazzan temesi pasa

tizenkét ezer Magyar: a' végzet vagy sors, mint szeszélyében gyakran szokta, egy embert küldött a' földre, rendkívüli erő, minden lángra lobbantó szónoklati tehetség 's kalandokra kész elmével felruházottat; ki hidegen fontoló elmének vezérlete 's csak kis buzgósággal ápolt párt mellett a' hon felszabadításában csudákat mivelhetett volna; de a' részvétlenség, visszavonás, össze nem tartó akarat 's féltékenység miatt, kezdett pályáján nem sok dicsőt vihetett-ki.

A' Kassáról Miskolczra vezető uton fekszik F o r r ó, egy meglehetősen nagyságú mezőváros, mely történetünk korában több rendetlenül szétszórt utszákból álló falu volt. E' falunak sáros fő utszáján látunk izmos fekete magyar ménen egy szép, kiderült tekintetű ifjút sebesen ügetni, kit közelebről megismerni nem lesz érdektelen, minthogy alkalmasint még többször találkozunk vele. Magas, szinte ölet haladó, volt a' lovagló; a' széles, csontos vállak, szabályos karcú derék, ideges 's a' testtel aránylagos viszonyban álló karok és lábszárak athletai tekintetet adának neki. Magas, nyílt, hátra hanyatló homlokától egy kellemes hajlású orr nyult-le a' széles, csontos arczon, mely között és teljes élénk piros ajkai között sugár fekete bajusz büszkélkedett. Az egészséges szép arczon két élénk éjsötét szem villoga, mellyekből jószívűség 's hősi lélek sugárzik; sűrű hollófürtői feje közepén önkénytelenül váltak kétfelé, 's folytak gazdag mesterkéltlen fürtökben izmos vállaira. Egyszerű, széles aczél kapcsokra készült fekete dolmán 's nehéz vasüng fedé derekát; lábaira dolmányához hasonló színű nadrág 's topán feszült; bal oldaláról nehéz, sarló alakú török kard, jobbjáról pedig csinos mivű aczél lánczról iszonyú vas buzogány függött. Fején nehéz vas-sisak ült hosszan ingó fekete strucz tollal.

Utja sietős lehetett, mert sarkantyúú gyakorta keresék a' különben is sebesen iramló mén oldalát. Már szinte kiért a' faluból, midőn egy csinosabb lakból több durva férjfi szótól kisért, segídet kérő asszonyi hang csapá-meg fülét. Feje hirtelen fordult a' hang után, és a' kantárszárnak egy megrántása az ügető mént hirtelen megállítá. A' lovag tekintete prédát vadászó sasként villant szét, a' gyenge némbert kinzó vad férjfiakat keresve. A' sikoltás élesebben hangzott, 's mindjárt utána egy halavány érdekes arcú hölgy rohant-ki, tépett ruhával és szétszórt hajakkal. A' kirohanót nyolcz durva tekintetű külföldi zsoldos kíséré, és a' kapunál már egyik utána nyult, midőn a' lovagnak mérges „vissza alávalók!” szava harsant füleikbe. — „Vissza! — kiáltá még egyszer, 's hangja két összecsapó vilányos felleg csattanásaként harsogott — hát nincs egyéb dolgotok, mint gyámoltalan hölgyeket gyötreni?”

A hölgy, ki e' véletlenül megjelent szabaditót égtől küldetett őrszellemnek képzelé, redőlt kezekkel rogyott a' lovag elébe, 's alélt hangon, alig hallhatólag rebegé: „o nemes lelkű idegen, védelmezz e' gyilkosok dübe ellen. Atyám benn vérében fetreng ez ördögöknek vasa által, engem pedig“ —

„Rántsátok-fel — kiáltá egyik a' zsoldosok közül, ki néni felsőbbsséggel látszott a' többi felett birni; egy mogorva tekintetű, zömök, rőt hajú Cseh, — kinek kezében széles, vérrel festett pallos villoga. — Te pedig hivatlan pimasz! távozz, mi előtt kardvasamat el nyelelném veled.“

A' felingerlett tigris nem tekint dühösebben a' martalékját elragadni akaróra, mint lovagunk a' beszélő Csehre. Buzgányát megragadni 's a' leány után nyuló Csehet e' szavak mennydörgése közt: „pokolra veled!“ lesujtani, egy pillanatnak rövid mive volt.

Alig zuzá-szét a' villámként sujtott buzgány a' rőt Csehnek agyát; már hét fegyver villogott gyilkos éllel körülte, és az egyik hatalmas vágással találta is oldalát, bizonyos halált viendő, ha sujtását a' vasűng meg nem tompítja.

„Hah! gyáva latrok, utálatos vérszopók! éppen jókor kerültek előmbé; csak ezt kívántam, hogy illy martalóczok vérében hűhessem-meg boszúmat! — 's buzgánya emésztő villámként kopogott fejeikre. — Nehány pillanat mulva zuzott tagokkal mind a' hét leverve hevert. — Evet-gyorssággal szökött-le most ménéről a' lovag, 's a' reszkető hölgyet felemelve e' szavakkal: „légy nyugton szegény gyermek, ezek nem fognak neked többé ártani!“ — a' ház felé vezeté.

A' boldogtalan hölgy mintegy tudta nélkül engedé magát vezetetni: de midőn a' házba lépett, 's halállal vivó atyját megpillantá, eszméletét, melly mintha csak azért tért volna vissza, hogy a' szerencsétlen kinjain gyönyörködjék — ismét vissza nyerte. Szívet duló kiáltással rohant a' vérében fetrengőre; sirt, jajgatott, de a' kérlelhetlen halált atyja visszaadására még sem birhatá. Lovagunk, ki elfogult kebellet látá a' szerencsétlen gyermek könnyűit, vigasztalására minden módot megpróbált; de csak későn, csak egy hosszú óra mulva tudhatá-meg, midőn már több szomszéd is összejött, hogy a' a' latrok, kiket fegyvere levert, Schwendi zsoldosai voltak, 's azon bor-adónak beszédese végett jöttek, melylyel ő a' mezővárosokat 's falukat terhelé. Azon háznál, melly a' véres nézőjátéknak színhelyül szolgált, nem elégelvén a' kívánt adó kiszolgáltatását, még pénzt is kívántak. Midőn hosszú kinzás után a' boldogtalan atyának utósó fil-lérét is kicsikarák, leányát — az atya kinjain könyezőt, 's e' könyvek által még százszorta érdekesebbé vált hölgyet — akarák baro-

ni indulatuknak feláldozni. A' megrettent leány segítségért kiáltott, 's atya felé rohant; ez volt az első kiáltás, melyet György hallott. Az atya, ki eddig minden kint békével ült, midőn leányának legfőbb szentségét látta veszélylyel fenyegetni, tiltva lépett körükbe. Azon rőt Cseh azonban, ki első hullott-el az ifjúnak csapása alatt, a' leányt megragadá, 's magához rántotta. Ez most még kétségbeesettebben sikoltott, 's a' vaskarok közül magát kitépven, ki felé rohant. Atyja bősziült hyenaként rohaná-meg az erőszakoskodót, egyiknek kopóját felragadva az erőszakoskodónak testébe akará döfni; de ez kardot rántva fejét ketté szelé, 's a' kifutamlott leány után iramlék. Mik ezentul történtek, láttuk.

Lovagunk, kinek a' leányt atya holt testéről elvonní sikerült, a' holt testet titkon félre viteté; hogy látása ne támasszon perczenként újabb kinokat a' szegény árva szívében. A' kétségbeesésig elcsüggedt hölgyet vigasztalá, 's körében órákat töltött. Csak midőn az éjt látta leszállani, jutott eszébe, milly sok időt mulasztott. Azonban annak tudása, hogy egy jó tettet vitt végbe, kötelességében késéseért némileg megnyugtató. Pártfogoltját a' szomszédok gondviselésére bizva elbucszúék.

A' leány fájdalmát, ki szomorú körülményeiben szabadítójának tettét eléggé hálálni sem tudá, leírni lehetlen. A' szüzi szemérméről megfélekedezve, sirva borult jótévőjének melljére; zokogott, könyezett. Végre, midőn a' lovag távozni kénytetését jelenté, eszméletlenül földre rogyott. Lovagunk az ájult szüzet ágyra emelé, és a' számandót még egyszer a' jelenvoltak ápolására bizván mindenkinek áldásától kisérve eltávozott.

Ezen történet idejében a' kis halomra inkább mint hegyre környöklő Eger még állott, 's falain a' török gömbök által nem régiben zuzott nyílásokat kiegészítve fényben állott. Bástya-falain a' még Dobó csatáiból fenn maradt ideges hadfiak lépdeltek, 's ott, hol most a' gonosztevők lánczai csörögnek, hol setét öblü börtön áll, büszkén, viharokkal daczoló tölgyként ősz levente állott, 's kis serdülő fijának büszke önérzettel mutatá, hol vivott Dobó 's Meckei, hol állott Amhát, hol vezeté seregét ostronra Ulejman 's Ali; hol segíték az egri hősnék férjeiket, hol kapta ő maga is széles homloksebét. Ott, hol most az istenember keresztje a' két latoré között áll, a' fellegvár tornyai ragyogtak: ott, hol most kórorok lengnek, hol a' falromokban sovány gyék lakik, vig öröm harsozott a' nagyszerű teremekben. A' komor, rovátkos falak, mintha érezni látszottak volna, hogy ősz Budának gyászos eleste után ők a' pogánnyal daczoló védfalak, komoly méltósággal néztek a' maklári völgybe, mellynek lágy pázsit szőnyegén mintegy álmodozva suhan-

le a' kis vizű, de gyakori áradások által sokszor kártékonyná is fajuló Eger patak.

Egerre nézve e' még fényes korszakban a' déli résznek torony-szobájában egy férjfiút látunk ülni. Magas, négyszögletű volt a' szoba; kormos falaival a' nem régi repedéseknek új vakolása különös ellentétben állott. Két durva faragású tölgy-ágy, bozontos medve prémbőrrel takarva, állott két oldalán. A' szegletben izmos tölgy-asztal, mellette nagy, sajátságos alakú karszék, más oldalán a' mellette elnyúló testes lóca foglalt helyet; ezzel átellenben a' falon egy fátyollal fedett némbéri kép. Kétes, halvány fényt vetett a' bucsúzó nap a' keskeny magas ablaknál karszékben ülő férjfiú arczára. Mintegy 45 éves, közép természetű szikár alak volt ez. Beesett arczán sok, most azonban már eltompított, lélekerő mutakozók. Őszülő hajai inkább titkos bú, mint idők nyomára mutattak, 's lankadt fényű sötét szemei, melyekben azonban a' kialudt tűz, mint hamvadó máglyának lobogványa, koronként még fel-fellobbant, e' gyanítást igazolni látszának. A' csinos vágású ajkat a' lassan emésztő bú elfonnyasztá, erősen egymásra fekteté, és sűrű bajusz fedé, az állat övedző szakállal rokonuló: azonban egyenesen kinyuló hegyes orra, magas, közepén behorpadó, homloka, mellyre az idő mély redőket vésett, különös sajátságos tekintetet adtak a' nem éppen érdektelen arcznak. Szóval, e' vonásokban szerencsétlen szeretőre ismerne a' figyelmes vizsgáló, ki lételét érzi, 's egy édes emléknek maradványával, melly a' szeretett tárgyat hozá elébe, az édes ölö mérget még is táplálja.

Némán, a' képre meredt szemekkel 's gondolatokba mélyedve, ült *Andor* (nevezzük így) a' várnagy (kit még *Dobó*, kinek életét egy tusában megszabaditá, hozott ide, 's kit a' várbeli nép komolyságaért *Busongi Andornak* hívott) a' karszékben 's annyira elmerülve, ha felette a' torony összeomlik is, mit sem tudott volna róla. Koronként szakadt-ki csak melljéből egy egy tompa sohajtás, mellyről ő azonban tudni nem látszatek.

Mintegy óráig ülhetett e' szóttalan merengésben, midőn hosszú mély sohajtás után szakadozott nyögő hangon e' szókat rebegé: „tehát még most, 25 év hosszú kinos sora után is, csak te töltöd el keblemet; csak te foglalatoskodtatod elmémet; csak téged bájöl előmbe képzetem? Ah igen, érzem, hogy csak te és emléked tartja-még bennem az életet, 's ha lefolyt éltémnek minden percze egy egy újra folytatandó emberéletté 's annak minden pillanata új bútengerré változnék bár, még is csak emlékednek élném azokat; emlékednek és a' — b o s z ú n a k! —“ — tevé hozzá villogó szemekkel.

(Folytatása következik.)

PESTI VIZSGÁLÓ.

Időjárat. — Karácson napja, a' mult évben, valódilag fejr volt, 's így a' régi monda szerint fekete husvétet várhatunk. Már előtte volt napon, miután a' Duna fődve volt jégzajjal, kezdett a' hó szállongni; Karácson napján azonban estig sűrűn hullott. Más napra már lágyabb idő, sőt eső is következett, 's a' 27-kén lengett enyhe szél nagyobbára felolvasztá havunkat. Erre száraz hideg köszöntött ismét be. A' Duna vize rendkívüli hamar-sággal áradott még Karácson előtt. Különös, hogy a' jégzaj 27 's 28-kán mindinkább fogyott, 's már 29-kén 30-kán semmi jég nem uszott a' Duna hátán.

Uj sétahely Pesten. — Hiteles adatok szerint bizvást remélhetjük valahára, hogy hazánk egyik értelmes fíjának terve szerint nem sok idő mulva Pest városa közönségének rég ohajtott kívánsága teljesedik, 's a' nép mulatságára (mint értették, a' József épületi kaszárnyának déli oldala előtti hosz-szú téren a' Leopold-külvárosban) a' városi színház helyén hajdanában volt sétahely pótlásaul olly séta (Promenade) készülend, melly nemesak a' nevezett külvárost díszesítendi, hanem egész Pestnek ékesítményeül szolgálhat. Ha meggondoljuk, milly nagy szükében van nagy városunk a' közel ohajtott nyilvános szabad mulató helyeknek, mellyet sajnosan érzenek a' szülők, kik gyermekeiket a' szabad tiszta 's portalan levegő izlelése végett ugy szöll-ván valahova közelre alig küldhetik, sőt a' miveltebb osztálybeliek sem gyű-lekezhethetnek öszve a' szebb nappali órákban testmozgás tétele végett illy nemű hely szüke miatt: bizonyynyal méltán ohajthatjuk, hogy más nagyobb városok példája szerint nálunk is kitöltessék valahára e' hézag. Kívánjuk szívből, hogy a' tervben levő vállalat számos pártolót nyerjen, 's a' miveltebb érzelmű vállalkozónak fáradozó igyekezetét mennél előbbi siker örvendeztesse annyival is inkább, mert értésünk szerint a' tervben levő sétahely igen ésinos és ked-veltető, uj izletes idomban készül. A' költségnek felét, mint értették, a' szepítési biztosság pénztára viselendi, a' többi pedig nagylelkű adakozók szives aláírása után váratik. Az utóbbiak közül már is többen igen szép ajánlásokat tettek.

KÜLÖNFÉLE.

Furcsaságok szemléje *)

rendezi Pipiske.

Motto: „Frohsinn mein Ziel!“

JOH. STRAUSS.

1.) A' rendezőnek uj évi dala.

Nossza Múzsám asszony add ide lantomat,
'S te verdung Budai hangoztasd torkomat!
Hogy a' harminczhetet kiénekölhessem,
'S hozzá a' húrokat szépen pöngethessem.

*) E' czim alatt fognak lapjainkban időről időre a' legérdekesebb furcsaságok szemlére bocsájtatni. Kérettetnek tehát mind azok, kik e' jelen sorokat olvassák, hogy a' rendező vállalatát hasonló furcsaságok beküldésével elősegélni méltóztassanak, hogy így t. olvasóink az esztendő végével egy gazdag raktárát birhassák a' mulattató furcsaságoknak. — A' t. idegenek által beküldettek névjegyzékük első betűjével, — a' lapok szerkesztő-sége által adottak csillaggal (*), a' rendezőtől származottak pedig minden jegy nélkül, fognak közülni.

Előszer is Szépek! imálandók nagyon,
Néktek (mert mindenben elsőségtök vagyon)
Kivánom, hogy a' várt férjt megkaphassátok,
És a' papucs-kormányt mindig tarthassátok. —

Doctornak kívánok még egyszer cholérát,
A' magyar színháznak sok szép új operát,
Pozsoni vargának örökös Dietát,
'S dalokra nálamnál jobbacska poétát.

A' műcukrászoknak sok úri evöket,
'S e' lapoknak tenger előfizetőket,
A' piperőczkéknék jó divat-szabókat,
Ezeknek meg tőlek fizetett contókat.

Kávénénikéknek imádót tuczatot,
'S az uzsorásoknak száztól tizenhatot,
Örökös farsangot pesti juristának,
Száz meg száz Széchenyit a' kedves hazának.

Végre magamnak csak egy az ohajtásom:
Akadna bár egy vagy két olyan pajtásom,
Kiktől furcsaságot bőségben vehetnék,
Hogy így talpra esett szemlét rendezhetnék.

2.) A' ki másnak vermet ás, maga esik bele — Furcsaságaimat e' legfurcsább furcsasággal kívánom megkezdeni. — Figyelmezzetek tehát édes olvasóim! — A' legutóbbi sebes áradáskor Hont és Nógrád között egy nyúl a' réteken magányosan álló fára tudá menekedni, mellynek ágai közül reszketve pisloga szét a' vízzel elborított térre. — Dankó (Daniel) az arra ladikázó falu inspectora, megpillantá a' bukdácsoló szegény nyulat, oda hájtá csolnakát, és szép lassacskán fölmászott a' fára. — A' nyúl mindig fölebb kapaszkodék; — Dankó utána. — Szoros volt már kapczája nyúl komának; de mit volt tennie! — Szabadulást sehol sem lelven, fogja magát, 's leugrik a' fához támasztott csolnakba, melly a' rengés következtében megszabadulván büszkén habuczkolt tova bátor vendégével. — 'S most Dankón volt a' sor csolnak után várakozni!

3.) Hallatlan eset! — Mint elváltozik a' hir, ha több kézen megy keresztül, látni fogjátok szerelmes olvasóim a' következő példából, melly méltó helyet foglalhat furcsaságaim között. — Polito szép oroszlánjának kidülte közbeszéd lön a' városban, 's a' vesztességnek Péter ezt, Pál meg amazt adá okául. — Minap már így hallék róla beszélni. „Polito két oroszlánja — úgy mond, — már régtül haragos szemeket vetett egymásra, míg végre a' könnyelmű fölvigyázók szüntelen inceselkedései egymás bekülhetlen ellenségeivé tette őket oly annyira, hogy már nem egyszer próbálták iszonyú ordítások között kirázni rekeszőknek elválasztó vasrostelyát, hogy szörnű boszút tölthessenek egymáson! — A' mitől tartott az állatsereglet tulajdonosa, az meg is történt. Egy éjszakán sikerült a' böszült vadaknak szakadatlan törekedésök, 's az elválasztó vás tágult izmos körmeiktől. — Villogó szemekkel leszögezve meredeznek egymásra, míg végre a' kitörő dühnek egész rettenetességével rohan-

ták-meg' egymást, és iszonyúan harcoltak. — A' hasonló lármát már megszokott és semmi rosztat sem gyanító fölfigyázók másnap reggel a' rekeszben már csak farkaikat lelek a' két oroszlának!

4.) Az oktató válasza. — Ugyanezen állatseregletet megnézeté egy apa kedves fiaeskájával is, ki ámulattal nézé a' sok szép idegen állatokat. — „De ugyan mond meg nekem édes papám — fölszóllalt egyszerre a' kis tudnivágyó — mellyik már gonoszabb? az oroszlán-e, vagy a' tigris? — „A' hyéna!“ — felelt fontos ábrázattal az oktató apa.

5.) Magyar könyv chinai nyelven. — L. könyvárus időszakonként a' nála található könyveknek cím- és árjegyzékét szokta közre bocsájtani. — Minap, a' többi között, következőt is lehetett egy illy nyomtatott jegyzékben olvasni: „Köszöntések a' világy tarsaságban minden Rend', és kor', Barádság', és Atyafiság', tisztelet', és Szeretet' számára némelly két értelmű, természet helyegző, tréfás és enyelgő kívánásokkal. 25. kr. W. W.“

6.) Furcsa! — Chinában (valóban igen furcsa) a' katonák ülve állnak ört.

Sveicz pohár-köszöntés. — Sveiczban ez előtt, ha társaság jött össze, a' 13 kanton virágzásaert, dicsőségeert 's lakosainak egészségeert következő módon ittak. — A' férfji jobb karát a' dámának bal karába ölté, poharukat egyszerre itták-ki, és egymásnak száját megtörülték. Ezután jobbukat nyujták egymásnak mondva: „5 meg 5 az 10.“ — E' szó után a' ferjji a' dámának mind két arczát megcsókolva mondá: „11, 12“; végre ajkaira nyomott egy csókot e' befejező szóval „13.“ — Ha szép olvasóném közül valamellyik velem, vizivóval, hazánk virágzása, 55 megyénk dicsősége 's lakosainak valahára egyező akaratajéert egy pohár tokajinak kiürítésére szánná-el magát, így vélném elköszöntendőnek: bal kezét a' szivre, jobban a' poharat előbb ég felé — rá aldást kérve — azután szájhoz vinni. Vég cseppig ürítve a' haza földén termett nectart, mind két kézzel egymásert megszorítva mondani „10 meg 10 (az ujjakat értven alatta) az 20; egymás szemébe, mellyek csak a' hon javáert csillognak, nézve számolni: „kétszer kettő 4, 's e' mellé a' két, hazáert dobogó sziv = 26; legyen most ezen szám a' legszebb erzés által kétszerzett, 's 52 lesz; erre én a' szép poharazónének két lilium kezére egy egy csókot nyomok, mondva: 54, 's ha ajkára engedi az utósót czupantani, tükélyes leend a' szám!

K. I.

Kérdő rejtvény.

(Calembourg.)

- 1) Mellyik láb vehet magának feleséget?
- 2) Volt-e már bajszos pár az oltár előtt?
- 3) Mellyik kos nem béget az utzán?
- 4) Mellyik vevőnek nincs pénze, még is megfizettetik a' boltban?

Pipiske.

Figyelmeztetés. — E' lapoknak ama t. pártfogói, kik előfizetésük megtételével elkéstek, értesítettnek, hogy azokat mennél előbbi megrendelés után még teljes példányban nyerhetik az idei első számtól kezdve.

Budapesti t. pártfogóink, kik szóval rendelék-meg a' Regélot, kérettetnek, hogy az érette járandó díjt vagy a' kiadó hivatalba egyenesen, vagy pedig csak azon emberünk által, ki a' nyugtatványt fogja altaladni, méltóztassanak megküldeni

REGGELŐ.

Pesten vasárnap januarius 7^{kén} 1838.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csütörtökön. Fél évi díja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ORSZÁG- 'S NÉPISMERTETES.

B a k o n y b é l.

(Rajzával együtt.)

A' bakonyságnak közép helysége, melly a' nagy vadonnak mintegy belében vagon helyezve, egy ma már kies völgyben, mindünnen sziklás és erdős hegyekkel körülvéve, Bakonybélnek neveztetik. Fekszik e' helység Veszprém vármegyében, és a' vármegye két nevezetes városától, Veszprém t. i. és Pápától, egyenlő távolságra, negyedfél mértföldnyire. — Két fő bejárása, a' pápai részről Koppány helységtől $1\frac{1}{4}$ mértföldnyire, folyvást kies, mind a' két részről egymást különfélig váltogató magas hegyek-közötti szűk völgyben, egy a' bakonyság számtalan forrásaiból keletkezett, délről éjszagnak sebes eséssel hömpölygő Gerencze nevezetű patak-
nak, melly már Bakonybélnél őrle és deszka-metsző kerekeket hajt, csavargó folyamán mintegy tizenegyszeri átmenettel mulattató, regényes táj, feledteti a' természet játékaí iránt érzékeny utazóval az út göröngyeit. A' veszprémi részről, Zircz, Eplény és Lókuton át nem olly regényes, és sokkal alkalmatlanabb a' bejárás; de ez utban esik, és a' jövevénytől láttatlan nem hagyatik a' domborodva emelkedett Somhegy-alljai üveghuta, melly gróf Esterházy Miklós, most Károly birtoka, bérbe adva Neuman pápai zsidó nemzetiségnek, egy kised faluval, mellynek német lakói — új gyarmat — a' hutánál tett munkálatból, jó fizetéssel, és a' kiosztott föld természetményeiből, jobbadán burgonyából, élődnek. Az üveghutában esztendőnként legalább 2000 öl fát égetnek-el; üvege közepszerű, kelendősege meglehető. Van itt pálinkaház is, és az ehhez kívántató nagyobb részint a' bakonyságban termett burgonya gőz által főzetteik.

Bakonybélkül különféle hegyek veszik körül, mellyek említést érdemlenek; u. m. Kis- és Nagy Gát, nyugotról, mellyen a' természet egy valódi angol kertet, utakkal, fasorokkal, 's különös változékonyssággal képzett, kellemes kilátást nyujt éjszak felé. — T ö n-

k ö l ö s éjszakra , egy a' magasb hegyek közül. Igen meglepők ennek öblei és domborodásai napnyugtával, 's a' nyugoti valamint az éjszaki tájakat egész a' stajer hegyekig láttatja az utassal. Ezen vannak maiglan fön egy régi vár omladékai, melly Podmaniczky várának neveztetik, sok mende mondának tárgya. Annyi mindazáltal igaz, hogy hajdan meglehetőes erősség volt, mit ma is fön álló fala és a' körülötti sánczoknak nyomai mutatnak. Mondják, hogy alatta egy titkos ut is volt, melly Somhegyig, sőt, mint némellyek hiszik, a' Balatonig nyúlt. Többen ástak, véstek itt, falakat is döntöttek azon édes reménytől táplálva, hogy kincseket fognak találni, de izzasztó munkájok sükeretlen maradt. E' hegynek szomszédságában áll a' bakonyságnak legmagasb és azért legmesszebbre látszó hegye, melly K é k h e g y n e k vagy H a j s z a b a r n á n a k is neveztetik. A' kilátás e' hegyről olly meglepő, hogy a' jámbor utas akaratlanul is felsohajt, mintegy magához látván varázsolvá a' körülfekvő pusztákat, falukat, sőt némelly városokat is. — S o m h e g y kelet-ről a' hasonló nevezetű falucskával. Ez magasságára a' kék hegygyel vetekedik; róla a' kilátás leggyönyörűbb. A' nézőnek szemeihez varázsolja nemcsak a' szomszéd helységeket, pusztákat, és az alatta fekvő Bakonybélnek egész regényes fekvését, de több távolabb falut és hegyet is, 's mi több, hazánk jelességét, a' Balatont, egyik csillámló részéről. A' reá menetel bár egy órai járást kíván az utazótól, nem fáradságos, sőt inkább kies és kényelmes; mert mintegy folyvásti faszorban megy-föl az ember majd csucsáig, mit fonséges nádorunknak, József cs. k. fő herczegnek, köszönhetni, ki 1814-dik évben, miután Koppányban a' plebanusnál meghált volna, minek emlékére egy márvány tábla az ottani ebédlő bal oldalán készítettett e' fölírást foglalva magában:

IosephVs

arChIDVX aVstrlae regnI nVngarlae

p a L a t I n V s

tertIa aVgVstI noCteM eXegerat In koppán.

Ismét e' chronosticon

paroCho goDefrIDo De ConVentV

zlrCzIensI.

méltóztatott e' hegyet több bányász által megvizsgáltatni ama hirre, hogy arany salakkal gazdag a' hegy gyomra; de megvizsgáltatván, bár olyanra akadtak, még sem találtatott munkára érdemesnek. Van a' hegytetőn forrás is, melly a' mult száraz években több bakonyi forrással együtt kiapadt, de a' mult évi esőkre ismét megindult. — F e k e t e h e g y délről, melly a' sz. gáli határban fekszik és kiterje-

désére nézve tán legnagyobb 's rengeteg erdőség. Mind ezeknek, de különösen az utósónak vadai: szarvasok, őzek, nyulak, rókák, és farkasok. *(Folytatása következik.)*

ELBESZÉLÉS.

A' fekete ember.

(Folytatása.)

Most a' toronyőr kürtje élesen rivallott, 's andalgónkat álmodzásából fölveré. Lassan emelkedék-fel székéből, hogy megnézzze, ki jó, midőn az ajtó felpattan, 's azon ifjú, kit e' szakasz elején Forrón láttunk, izzadtan porosan belép.

„Isten velünk apám, — szólt a' belépő — hozz, vagy hozass hamar egy ital pogány vért; tagjaim a' hosszú lovaglásban úgy összetörték, mint érc mellett talált kopja-nyél, 's torkom olly száraz, mint füstön lógó üres kulacs.“

„Hol késtél olly hosszasan György? — már aggódtam feletted, 's azt hittem, valami lézengő török csapat körmébe kerültél — mond az öreg — mi közben a' falba vágott fülkéből nagy réz kannát vont elő, 's egy darab sülttel az ifjú elébe tevé. — „Szólj — folytatá — mi hirt hozál?“

„Ej apám — felelt az ifjú — a' nagy urakkal, kik minket csak játékszernek néznek, bajos valami jót végezni; Schwendivel pedig annál terhesebb. Midőn a' várkapitán izenetét, hogy segéd-sereget küldene a' szolnoki bey kicsapongásai ellen, elmondám előtte; gúnykaczajjal felel: hogy most kisebb gondja is nagyobb annál, hogy neki a' legénység valami ünnep elkészítésére és adó-beszédésére szükséges. Mi pedig a' török kelepcebe esést illeti — folytatá az ifjú egykedvűleg — attól, tudod, nincs mit tartanom; mert ha a' Török a' fekete embernek csak nevét hallja is, kotródik. Most egy kis külföldi tánczba elegyedtem, mit majd elbeszélék.“

A' beszélő ifjút, öltözetének színéről, valóban fekete embernek nevezék; különben K á r á c s o n György volt neve. A' természetlőt erővel áldatva a' legvastagabb lópatkót minden erőtetés nélkül pusztá kézzel darabokra töré; legizmosabb szántóvason a' nyilvesszót keresztül üté, a' legedzettebb sisakot vagy három rétes bivaly bőr-vértet könnyű szerrel ketté szelé; e' mellett élénk szónoklati tehetséggel bírt; szavai olly lelkesedéssel ömlöttek ajkairól, mint valami mennyei sugallás által ihletettnek; ékes szóllásával a' legmegrögzöttebb gyűlölséget és százados haragot barátsággá tudta tenni; 's így nemcsak a' köznép által bámultaték, hanem Magócsy G á s p á r várkapitán szeretetét is bírá teljes mértékben, kinek éltét kétszer menté-meg, 's ki hálából apródjának fogadá — ámbár nem

volt nemes — 's minden fontosabb vállalatokkal őt bizá-meg, minden titkosabb üzeneteket reá bizott. E' bizalom következésében küldé őt most is Kassára Schwendihez, mint már György szavaiból értettük. A' nemes lovagok is becsülék; Báry István pedig, a' derék bajnok, ki több véres tusának volt már repkényes hősfija, barátsággal, sőt, lehet mondani, valami kimagyarázhatlan ragaszkodással vonszódott az ifjúhoz, és inkább ő maga türt volna el bár mi megsértést, méltatlanságot, mint Györgyöt engedte volna bár ki által is sértetni.

Kárácson e' kurta beszéd közben egy pár hatalmas kortyot nyelvén a' tág öblü kancsóból, hirtelen szökött-fel a' lóczáról, melyre magát veté; 's e' szavakkal: „Isten veled apám, ha más felé nem kell mennem, nem sokára ismét látlak, 's utamról sok holmit fogok beszélni. Magócsy tudom szint' olly nyugtalanul várja hiremet; mint te fiadat vártad. Isten veled! ha visszatérek, egy vig, barátságos estét ülünk“ — 's az öregnek kezét hatalmasan megrázva távozék.

III.

Teremt-e isten több magyart
Mig a' világ, mig napja tart,
Ha mink is elfogyánk?
VÖRÖSMARTY.

Nyugtalanul járkált fel 's alá szobájában Magócsy Gáspár, egy büszke, de hazáját igazán szerető közép, zömök termetű 's mintegy 50 éves férjfiú; élesen kiálló arczsontok, kidagadó ajk, mely két vége felé lekonyult, nyerges orr, széles de alacson szögletes homlokkal, 's két előre dülő szemöld-iv alól villogó nagy savó kék szemekkel. Megyszin bárson dolmánját, mely ezüst levelekkel volt előntve, 's apró ezüst gombocskákkal végig megrakva, szép mivű, drágakövekkel ékesített ezüstöv szoritá derekához. Egyszerű zsinórzatú kék nadrág feszült a' czombokra; hosszú szárú karmazsin sarujára nagy ezüst sarkantyúk voltak csatolva, melyeknek pengése minden lépésre meszsze hangzék; a' szürkülő gyér fürtöket pedig sas tollal ékesített tigris-prémű süveg fedé. Oldaláról széles, ezüst markolatú 's arany pántokkal szoritott bőr hüvelyű fél görbe damaszk acél függött különös szeszélyes alakú aranylánczról. Öszszefont karokkal, hatalmas léptekkel 's gond-redőlte homlokkal járkált ez alak a' szobában. Majd az ablakhoz ment, mint valakit váró, majd boszúsán egyet egyet toppantott; mint olyan, kit az ohajtva várt hosszasan várakoztat magára. Dobbantásai után a' terem márvány padlózata iszonyúkat rendült.

Mig ez öljő gondok között magában így tünődött, a' terem egyik oldalán kis diófa asztalnál czifra faragványú izmos tölgyszékeken, melyekre nehéz, zöld virágos selyem párnák, török zsákmányra mutatók, voltak vetve, két férjfiú ült, az asztalra dülve. Egyik, mint ülve is látni lehetett, ép erőben álló, viszontagságok által érett férjfiúvá edzett barna ember zöld dolmánban, megyszin mellényben és nadrágban arany készültre, 's egyszerű zöld topánban: másik magas, nyulánk, alig 22 éves, apró szürke szemekkel, mindennapi arcczal 's vörhenyeges sűrű göndör hajjal fődött, lapos fejű ifjú volt. Nehéz kék bárson, térden felül mintegy arasznyira nyuló, dolmánya gazdag arany készülettel volt előntve, mellyet bogláros aranyöv szorított testéhez. E' fölé violaszin selyem, széles arany készületű zekét öltött, nehéz arany gombokkal; többi öltözetét vérvörös, minden zsinórzat nélküli nadrág, fekete topán, kerecsen tollal díszített nyuszt kalpag tevék. Az asztalon előttük dombor műben készült ezüst serlegek 's billikomok állottak a' Bebekék 's czimerével, mellyet Magócsy akkor nyert emlékül a' bátor lelkű Patóczy Zsófiától, Bebek György nejétől, midőn azt a' Szádvári várnak Schwendi kezére jött jutása után, Pető Péterrel tornai várába kíséré. E' billikomok mellett ült a' két férjfiú, 's koronként a' gondolatokba mélyedt Magócsyra tekintve, melly azt láttatá, hogy fölöle van a' szó, csendesen 's majdnem suttogva beszélgetének.

„A' kapitán homlokán mind terhesebben tornyosulnak a' gondfelegek; nyugtalansága fokokként emelkedik — mond az ifjabbik üljő.

„Nagyon szíven fekszik a' pusztított táj sorsa, mint hazáját 's embertársait igazán szerető más honfinak is. A' követek késedelmezése boszontja; ámbár én semmi jót nem reménylek. Mert ha Schwendi nyugodt lélekkel nézhette Kassa falai közül Putnok, Dedesd, Galfalva, Gagy-Bátor, Vadász 's több más várnak feldulatását Hazzan által; hogy remélhetnénk tőle most, tőzsérkedései között, segítségét“ — válaszolt az idősebb, durva, darabos hangon.

Magócsy léptei mind inkább szaporábbak; homloka borúsabb lön; végre egy hatalmast dobbantva, nyugtalansága e' szókbán törtki: „a' pokol nyelte-e el őket, vagy hol késnek? Már hosszú hat napja, hogy távoznak, és még egyik sem tért-vissza. Azóta fél országot összejártam volna.“

(Folytatása következik.)

PESTI VIZSGÁLÓ.

A' fortélyos tolvajságok Pesten Budán ez utóbbi hetekben egyre szaporodnak. Az ó esztendőnek utolsó hetében Pesten egy fortepiano készi-

tőt a' szomszéd kávéházból két ur sürgetve hivatott haza, hogy tőle hangszert vásárolhassanak. Mig haza jött volna a' gazda, a' két ur olly izenettel, hogy nem sokára visszatérend, eltávozék. A' gazda várakozék reájok, 's a' fortélyos rablók csak ugyan nem sokára eljöttek, 's miután egy két hangszert megnéztek, a' gazdának azon távolabbi szobájába menvén, hol egy drágább fából készült fortepianót ohajtanak megnézni, itt kinyilatkoztatták, hogy ők nem hangszert, hanem csak kész pénzt akarnának. Mindenik pisztolt vont-ki ruhájából, 's a' gazdát agyonlövással fenyegették, mihelyt egy hangos szót ejtend. A' gazda kénytelen volt pénzes almáriomát felnyitni, honnan az egy pár száz forintra menő pénzt, három arany és ezüst órát zsebökbe dugván, a' gazdát egy távolabb utszáig maguk mellett menni kényszeríték. Bizonyos távolságra menvén velek, visszabocsájtattok, 's a' rablók elfutottak. — A' károsodott azonnal jelentést tön a' rendőrségi hatóságnál, 's mint halljuk, már más napon két ember befogattatott, kikre nagy gyanú esik, minthogy a' rablás előtti napokban a' kirablott házban gyakran fürkészkedni láttattak.

G y á s z h i r. Pesten folyó évi jan. 1-jén szenderült boldogabb életre hosszas betegség után 51-dik évében tek. Ludányi B a y B o r b á l a asszonyság, néhai t. Szomori és Somodori P á z m á n d y K á r o l y ur özvegye. Hídeg tetemei a' nemzetségi sirboltba Kis Hartyánra vitettek. — Gyászolják tisztelt nagy nénjeknek elhunytát: Lossoncei Gyürki Francziska Kubinyi Ferenczné; Ludovica b. Podmaniczky Mihályné, Petronella kisasszony, T e r é z i a b. Podmaniczky Andrásné, — és Báji Patay György és F e r e n c z t. Báji Patay József urnak néhai hitesétől, Bárczai Bárczay Francziska asszonytól, született fijaik.

HAZAI HIRLELŐ.

G y á s z h i r. — Temesvárárt mult évi dec. 25-kén súlyos betegség után kötözött örök életre 25-dik évében m. Komori báró B e d e k o v i c h M ó r i c z ur t, n. Békes és Körös megyék táblabírája, 's t. n. Temes vgye tiszt. aljegyzője. Hült maradványai 27-kén vitettek a' várbeli temetőbe. Kesergi halálát hitese, báró I z d e n c z y F r a n c z i s k a asszonyság, ki a' szeretett férjtől legboldogabb házasságának 8-dik hónapjában fosztatott-meg.

KÜLÖNFÉLE.

U d v a r i b o l o n d o k. — A' hajdani korban fejedelmi udvaroknál 's világi és egyházi főméltóságok házaiknál elkerülhetlenek valának az udvari bolondok, kiknek egy részről kötelességök volt gazdáikat a' mulatságra szentelt órákban vagy pedig azokat lakomák közben a' vendégeket részint szóbeli enyelgésekkel 's tréfákkal, részint dalokkal mulattatni: de más részről szabadságuk is volt kereken kimondani az igazságot, mi ámbár gyakran a' legdurvább kifejezésekkel és sértőleg is történt, de az urak eltűrék, mert a' bolondnak az illyes megengedett. Innen eredt e' közmondás: „bolondok és gyermekek igazat szólnak.“ — Nem volt tehát hasztalan a' bolondok léte; mert 1) ők szabadon kimondhaták az igazat uraiknak, 's így ezeket gyakran figyelmeztetéék hibáikra, helytelen tetteikre, mi bár nem mindenkor, de még is gyakran jó sikert vont maga után, mert mintegy olly tükör tette-tett az elfajult vagy gögös hatalom elejébe, mellyet különben senki más nem

bátorkodott volna fölfedni. — 2) A' tréfák által fűszereztek az unalmas pillanatokot, vendégségeket; uraiknak sokszor vad indulataikat, boszorkodásikat vagy lágyíták vagy csillapíták; sőt gyakran nem kevés befolyással is voltak vidám szeszélyeikkel némely betegségekből orvoslásaira. — 3) Végre forrásaik voltak sok jótékony tettnek, mellyeknek tételére uraikat bírták, mi után őket az emberi szeretetnek olly kötelességeire emlékeztették, mellyeket említeni más udvarnokok vagy nem akartak, vagy nem merészelték. — Ellenben voltak közöttük gonosztevők, istenkáromlók, rágalmozók, 's pórias durvák, kik káros befolyással hatának mind gazdájuk mind egész udvarok erkölcsiségének megrontására, sőt embertársaiknak is titkos sugdosás által megbuktatására és szerencsétlenké tételére, mert a' csörgő sipkának ereje erre is szabadalmat nyujta nekik, kivált olly udvaroknál, hol korlátlan szabadság 's innen eredt felfuvalkodottság, elbizottság és önkény engedetett a' bolondoknak. Ez okozá, hogy a' bölcsőbb belátású urak utóbbi századainkban lassanként ez udvari hivatalt eltörlik, melly végre egészen eltűnt mind a' fejdelmek mind egyéb fő urak házaikból, ámbár igen régi századoktól fogva nemcsak Európában hanem a' keleti népeknél is kedveltettek 's divatoztak. (Lásd Flögel Karl Friedr. Geschichte der Hofnarren. Liegnitz und Leipzig 1789.)

A' keleti népeknél legrégibb idők óta bizonyos tekintetben állottak a' bolondok; mert beszédeiket mintegy fensőbb ihletés gyanánt vették. Udvari bolondokat keleti országokban már a' 8-dik század közben találunk.

Hogy Attila udvarában sem hiányzottak az udv. bolondok (és így már az 5-dik században) a' következő körülmény bizonyítani látszik. — Midőn ifjabb Theodosz görög császár Attilához, a' Hunok fejdelméhez, követséget küldene, mellynek Panitesben (thrácz tartomány városában) született Priscus rhetor és sophista is tagja volt (ki e' követség körülményeit le is irta), 's melly követséget azután Attila megvendéglelt: asztal után, midőn besetétédek, két szittyá férjfi lépett Attila elejébe, kik dalokat éneklének, mellyeket ők Attila diadalmai 's hősi sajtáságainak dicsőítésére készítettek. A' vendégek közül néhányan a' versekben gyönyörködtek, mások azok által figyelmesekké tétetvén hadra buzdítottak, másoknak végre könyök gördültek-le arcaikon, mivel már öregségük nem engede részt venniük a' had zajaiban. E' versek és dalok után egy bohókás szittyá ficzkó jött elő, ki mindenféle izetlen és bohós tréfát üzött, miből kevés józan ész tűnt-ki, de minek elpapolása által minden jelenvolt vendéget kaczagásra gerjeszte. — Jött még ezen kívül egy pupos hátú 's idomtalan termetű bohóc is, ki majd latin, majd hun, majd goth nyelven össze vissza fecsegett, 's mindenkit olly nagy kaczagásra indított, hogy azt majd nem tudák felben szakasztani. Attila azonban mind ezek alatt is komoly 's változatlan ábrázattal maradt.

Vannak példáink, hogy a' közép kori vagy is többféle házából eredett magyar királyok hasonlólag tartának udvari bolondokat. Illyen volt Kilian, utószülött László királynak udv. bolondja, buzgó catholicus, ki Boroszlóban, midőn itt a' fejdelem misét hallgatna, Podiebrad Györggyel (mi előtt ez még magát cseh királylyá koronáztatá), a' buzgó Husszitával, egy kis szóversenyésbe bátorkodék bocsátkozni, mi után a' cseh trón bitorlóját, Podiebradot, kérdésre voná, mért nem követi ő is a' cath. vallást. Azonban Podiebrad illő rövid feleletre méltatván őt, mint bolondot, 's hozzá nem hasonlót vissza utasítá azokhoz, kik talán Kilian komát hozzá utasíták. (Lásd Flögel-t 461. — és — Zingrefs Apophthegmata I. r. 444. l.)

Midőn Hunyady Mátyás király, háborúskodása közben, ipával Podiebrad György cseh királyljal 1461-ben alkudzás végett özszejönne, a' két tábor között állott a' két fejdelemnek sátora, hol ők a' szükséges értekezéseket tartották. Midőn egykor együtt ebédelnének, akkori szokás szerint mindkét királynak udv. bolondja is az asztalnál volt, hogy uraiknak komoly szeszelyöket tréfáikkal elüznék. Isdengo a' cseh helytartó 's buzgó catholicus enyelgve kért a' királyoktól engedelmet, hogy a' két bolond birkozhassék egymással, 's a' győztes vivja-ki a' cath. vagy husszi vallásnak valódiságát. A' jelen volt pápai követ neheztelt ugyan ezen nem helyén levő tréfa miatt, de a' két király helybenhagyá, 's mindenik a' maga vallása védjét buzdítgatá. A' Magyar catholicus volt 's kis termetű; a' Cseh Husszita és sokkal magasabb. A' birkozás megkezdetett. Mindenik kézzel, lábbal, komolyan, ravaszsággal 's minden erejével küzdött. Majd egyik majd másik látszék győzendőnek. Végre a' Magyar megragadá a' Csehnek iszonyú tetemét, magasra emelé, és földhez akará csapni: de egy közel álló Cseh elejébe tartá jobb kezét, hogy földjének lecsését gátolja. Isdengo, a' küzdés bírúja (ki titkon Mátyáshoz szított), ekkor oda ugorván. a' bele avatkozó cseh embert jól pofon csapí. Erre nagy zaj támadott, a' két nemzetbeliek között kardra kelt a' dolog, 's hihetőleg nagy vérontás esik vala, ha csak a' két király komoly parancsot nem adott volna embereinek, hogy a' csend és rendre térnének vissza. Ekkor a' hevesen felindult Podiebrad következőleg szólla Isdengóhoz: „te vagy közttem és fiam közt a' békezavaró, a' háborúskodás támasztója: e' gonoszságodat soha sem felejttem-el. Nem miattad kegyelmezek meg most neked, hanem csak azért, mert tudom, mivel tartozom Mátyás jelenlétének “ (Lásd Flögel-t 216. l. — és — Bonfin Rer. Hung. Decad. IV. L. II. p. 556.)

II-dik Lajos király, egykor Egerbe jött, hol a' főispánnak egy madarászó ölyve (sólyma) és egy udvari bolondja volt, mellyek a' fiatal királynak nagyon megtetszetek: kéré tehát Lajos a' főispánt, engedné neki mindkettőt által. De ez csak úgy állott alkura, ha a' király a' főispánnak 40 ezer forintnyi adósságát elengedi; 's Lajos megegyezett.

Tagrejtvény.

(Charade.)

Első tagommal bir minden	Vég tagomnak jól ismered,
Nemzet, vagy egyes család,	Ha szép, számos bájait,
Ugy mint minden állat, növény	Benne sok jó 's rosznak magvát
Róla bizonyosságot ad.	És így kárát 's hasznait.

Vedd öszve mind két tagomat,
Benne sokszor felleléd,
Azt, mi kedves volt előtted;
Mert csak emek szenteléd.

S. Karolina.

Előbbi rejtvény: 1) A' porkoláb. — 2) Gás-pár, akár memyi. — 3) Az o-kos. — 4) A' hamvvevőnek.

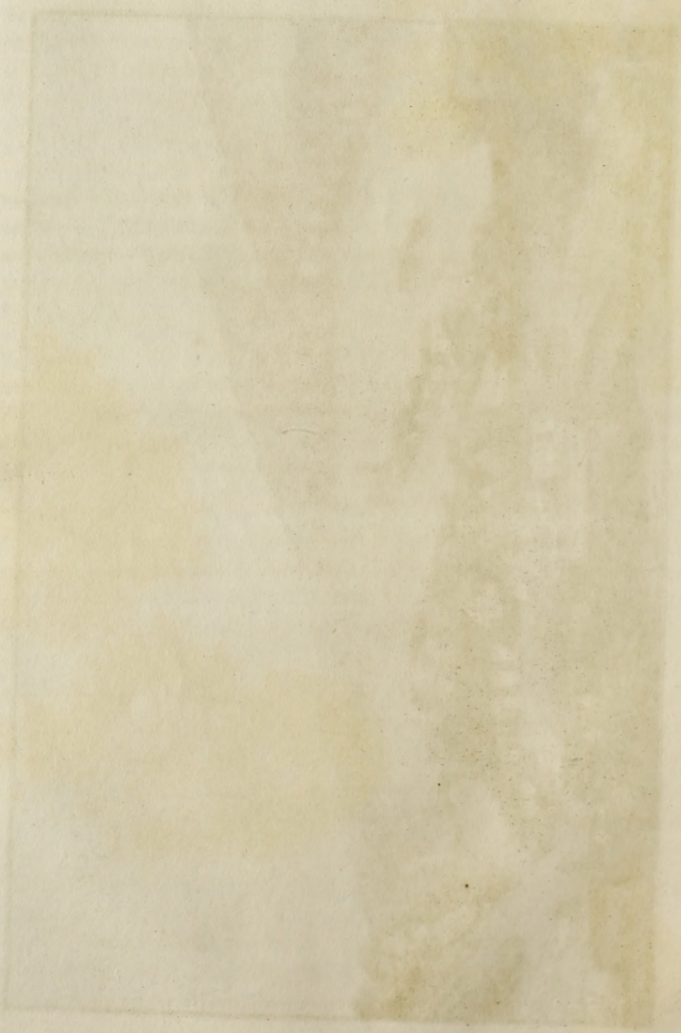
Szerkezi Mátray Gábor, halpiacson alul a' Duma partján. 114. szám alatt.

Nyomt. Trattner-Károlyi, uri útsza 612.

J. Brown.

Bakery - Bit.

REGULÓ.

Pesten csötörtökön januarius 11^{kén} 1838.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csötörtökön. Fél évi díjja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ELBESZÉLÉS.

A' fekete ember.

(Folytatása.)

„Ne nyugtalankodj barátom — mondá Báry az asztalnál ülő idősebb — ne emészd magadat. Tudod, hogy György villám szokott lenni, ha sikerrel járhat, 's Nagy sem szokott maradozni. De bizonynyal hidegen, részvétlenül utasítottak-el. Azonban bizton hiszem, hogy soká már nem késhetnek. —

A' kürt szava, mellyet már hallánk, Báry szavait mintegy igazlólág megharsant.

„Nem mondám, — folytatá szavait; — ez bizonyosan György lesz. Adná ég, hogy ohajtott sikerrel térne vissza; de én most is azt mondom, ellenkezőtől félek.

„Éppen azért küldém őt Schwendihez — mond a' kapitán, kinek nyugtalansága csillapulni kezdett — hogy szónoklati tehetségét rajta megpróbálja. Ha ő nem végzett vele sikerrel, más valaki még ugy sem.

„Ha valami rablásra, vagy bizonyos kincs elvitetésére szállítottad volna-fel, nem kételkedném; de most midőn csatára hívod, nem reménylek.“

„Ne itélj előre! Én még mindig a' legjobbat hiszem, 's mig csak végképp' el nem tűn minden reményem, kétkedni nem szokásom.

Most az előteremben lépések hangzottak; az ajtó felnyilt, 's Kárácson belépe.

„Valahára! — kiáltá a' hévvel elébe lépő Magócsy. — Ugyan hol késtél ennyire, midőn tudod, milly sürgetős a' dolog?

„Nem rajtam mult nagyságos ur! Mennyire ismersz, tudhatod, hogy ott, hol a' haza java vagy csak személyes érdeked, forog is kérdésben, inkább szél- mint csigalábakon szoktam járni. Késedelmeknek Schwendi az oka. Három napig kellett reá várakoznom, mig a' Szepességből előjött. A' haza érkezőhez pedig csak tegnap

délfelé juthattam-be hatodszori magam jelentése után. Izeneted elmondásakor lelkem nyelvemén ült; szenvedő embertársaim 's a' dult haza sorsát élénken, meghatólag festém előtte, annyira, hogy némelyek a' körülte állók közül, kiknek társaságában elfogadott, megindultnak látszottak. De ő hidegen 's gunyos mosolylyal hallgatá végig; beszédemet. Midőn szólni megszüntem, hangos kaczajra fakadt, 's ördögivigyorgással ezeket mondá: „nincs egyéb baja uradnak? No lelkemre! ezért kár volt téged ide küldenie. Segédet, neki, most, a' szolnoki bey ellen? Ha ha ha! hisz a' vasgyuró Báry maga főlemészthetné az egész szolnoki várőrizetet. Mondd jó legény uradnak, hogy zsoldosaimat most fontosabb szolgálatra hasznádom, egy harczzjáték elrendezésére, mellyet némelly lengyel barátaim kedvökért adok, 's ha uradnak kedve van egy szál kelevézt törni, szívesen látom; más részét pedig legényeimnek azon bor-adó beszédésére küldém-szét, mellyet honfiaiok, megadni vonakodnak. Jobb, ő is nyugodtan ül, ha a' bey őt nem nyugtalanítja. — E' sátáni gunykaczajtól kísért beszéd annyira felzavará épemet, hogy kezem akaratlanul buzogányomra esett, 's csak kevésbe mult, hogy embertelen agyát a' vasgömbön el nem hoztam. Czinkosai közül azonban némellyeket pokolra zaklaték! — Es most elbeszélé forgói kalandját. — Mérsékelém tehát magamat, 's noha hazámnak nagyobb mételetét már nem ölhetem-el, azon gondolat, hogy itt koczkára tett életemmel máshol többet használhatok, vérem csilapítá, és megvető tekintettel hátat fordítván, a' vérszopó zsarnokot oda hagytam.

„Hogy a' villám sujtja még poklok alá a' gyáva czudart — orditá kitorve Magócsy, kinek képén Kárácson beszéde alatt a' boszú, düh, harag 's békétlenség váltva küzdöttek — ünnepet, most ünnepet! midőn minden tenyéryi földre a' gyötrött népnek vérkönye hull; harczzjátékot most, midőn a' pogány csapat valódi harczzjátékával vérpatakokat áraszt; adót ez inséges időben, midőn a' csigázott népnek lelkén kívül ugy sincs egyebe, de még az sem övé, az is istené vagy sátané! Harczzjáték! adó! ünnepe! ha ha ha! O hogy ez adó-bor fojtson-meg; ez ünnepe szövétnekei lobogjanak koporsódnál; e' harczzjátékban ömöljék-ki fekete véred!

E' leghevesebb indulattal kimenyödörgött szók után eltikkadva rogyott egy székre; mellje erősen hánykódott, mintha a' benn dühöngő boszúnak 's elkeseredés tusájának szük tér volna ürében; szemibe, mellyek elébb vadul forogtak, nagy könnyecseppek tódulának, 's feje hátra hanyatlott.

Báry részvevőleg lépett szenvedő barátjához, 's őt kitelhető lágy hangon vigasztalni igyekezék: „ne epezd magad annyira a' felett,

mit eleve tudhatál, mit én megjósoltam; de hiinni nem akarád. Csak váratlan események rázhatják-meg a' nagy lelket; minek következeit előre bizton gyaníthatja, mint már megtörténtet kell vennie. Várjuk-el Nagyt! ő tán kellemesb tudósításokat hozand, mint szegény Györgyünk; ámbár én tőle sem sokat várok, a' Magyar is hidegebb már felei iránt, 's pártokra szakadva inkább idegen ügyekkel bajlódik, mint hazájáéval.

Most a' toronyőr kürtje ismét megharsant. Magócsy felegyenesedett, 's mintha elgyengülését szégyenlené, élénken felszökék, 's ablakhoz lépett megtekintendő, ki érkezik; 's ha idegen vendég (mert ingerült helyzetében vendégre, vagy más valami tárgyra, mint a' haza java, gondolni sem akart) eligazíthassa. Azonban az ajtó megnyílik, 's egy halvány ifjú, egyszerű, minden cifrázat nélküli keskeny ezüsttel szegett barna öltözetben belép, a' jelenvalókat illedelmekkel üdvözölvén, a' várkapitán elébe megy; ki feszült figyelemmel várta a' tudósítást; de kérdezni nem akart, nehogy ismét olly iszonyúan csalattassék reményében, mint előbb.

„Nagyságos ur — kezdé az ifjú — fájdalommal emlitem ugyan, de meg kell tennem, utam sükeretlen volt. Több várurhoz, több hatalmashoz szálltam-be, szándékomat előadva, 's elmondva, hogy az ügy őket is érdekli: de némelyik hidegen vállat vonita; más azt mondá, mért oltsa ő akkor a' szomszéd falu tüzét, midőn önnön épületét is veszély fenyegeti; harmadik azt kérdé, lehet-e haszonra számítani? negyediknek házi bajai vannak, 's országi ügyekbe nem akar ereszkedni; ötödik még kikaczagott, hogy a' köznép ügye annyira érdekel, midőn téged senki nem háborít; hatodik végre kipirongatott, mit alkalmatlankodom neki illy hasztalanságokkal. Én átkot mondva magamban az elfajult népre, véréző szívvvel haza iramlottam.

„Igaz tehát, — mond Magócsy hosszú szünet után elnyomott boszúival 's a' mély keservnek hangján — mit magamnak, mit keblem legtitkosabb gondolatának sem akartam hiinni; igaz tehát, hogy e' nép, melly világokat hódíthatott volna, végképp' elfajult; igaz, hogy legkisebb szikrája nincs bennök a' hősi szellemnek; igaz, hogy a' részvét 's emberiségből csak olly parányi rész sem szorult elvetemült szívökbe, mekkora egy porszemnek századik része lehetne. O haza! illy szülötteid puhasága vágta rajtad a' mohácsi sebet; illy szülötteid részvétlensége hozta földedre a' pogány zsarnokot; illy szülötteid gyávasága 's nem egyezése fogja eltörülni földről a' magyar nevet; illy szülötteid fognak pogány járom rajzává tenni.

„Lásd barátom — mondá Báry — mióta az önzés ördöge földünkre szállt; mióta a' Magyar, a' részvétlenséget, haszonlesést, kincsvágyot 's polgártársai sorsával nem gondolást a' külföldtől eltanulá,

nemzetünk egy földön fekvő tehetetlen ember lett, kinek a törzsöktől minden tagja el van választva; ujjak a kéztől, kar a testtől, fő a nyaktól, szív a melltől. Minden tag él, lóg, mozog, működik ugyan; de nem egyben, nem egy érzetből, 's így nem egy akaratból is. Teszem, ha a láb viszket, azt akarja, hogy a kéz megvakarja; de ez akkor éppen az orron babrál; vagy ha az orron legyen szemtelenkednek, 's az azokat elűzhető kezek akkor éppen a lábot csiszolják (mert a szétदारolt testnek minden tagja folytonos viszketegségben van), már nem segítenek egymáson; ezért nem kelhet-fel a test is; mert a tagok nincsenek izmok, idegek — az az összehangzó akarat — által összekapcsolva. Ezért tesz mindenik ön tetszése szerint; ezért fog a senyvedő test, míg csak egy lélek nem izgatandja a tagokat, örökké földön fekvő maradni. Nem büszkeség, nem önhánytorgatás mondatja velem e' gyász jó szokat, hogy hazánk 's vele a magyar név nem sokára, tán velünk sirba szálland; de ha a gyászos multból és szomorú jelenből következtetni lehet valamit, e' gyász-időt óriási léptekkel látom közelgni; és a haza romsírján mi vagyunk utósó Magyarok, mi vagyunk a sirkövek, mellyekre a kor véres vésővel vájja eleink emlékeit.“

„Azt ne adja Isten! 's nem is történik — monda nemes hévvel Magócsy — hogy e' nép, melly annyi vérzivatar között szerzett magának hont, illy gyáván, gyalázattal 's illy nyomtalanul essék-el: ha esik, esésének nagy 's földet rázónak kell lenni. Ha már id e gen segédre nem számolhatunk, vivjunk magunk erejéből, míg karunk csak fegyvert tarthat; 's ha elesünk, teljesített kötelességünknek szép tudásával halunk. Most mindenért mindent merni a nagy czél mellyre törekednünk kell. Mint kémeim meghozák, e' napokban Kuczuk bey Kövesdre szándékozik rablás végett jöni. György a' megrohanó előcsapat vezérletét rád bízom! menj, 's intézd-el dolgaidat!“

Kárácson, ki a kapitán beszéde alatt nyugtalanul tekintgettszét, mint valakire vigyázó, neve említésekor keze hatalmas csapással esett fegyverére, melly nagyot zörrent, 's e' szavakkal: „nagyságos ur, ha Isten segít, odvukba riasztom a vérengző tigriseket — magát meghajtva távozzék.

A' másik apród vett parancsa után hasonlólag távozzék.

(Folytatása következik.)

ORSZÁG- 'S NÉPISMERTETÉS.

B a k o n y b é e l.*(Folytatása.)*

A' bakonybéli helységnek nagyobb része éjszak-keletnek fekszik az apátsági épülettől, és nehány csinosb lakházat kivévén, mellyek az urasághoz tartozók, a' többi olyan, millyen egy magyar faluban lenni szokott. Lakosai, kiknek számuk jelenleg mintegy 1045-re megy, eredetükre nézve többnyire tótok, és tán németek is; ma mindnyájan magyarok 's romai katholicusok, és noha egy rettenetes vadonnak lakói; de elég szelidek és értelmesek; a' becsület-érzés bennök nagy, és semmitől ugy nem rettegnek, mint a' testi büntetéstől, mellyet akármi más áldozattal igyekeznek elkerülni, élelmöket jobbadán faszerszám készítéssel és kereskedéssel szerzik-meg, rakhelyeket tartván jelesb városainkban, u. m. Pesten, Pozsonban, Győrött, Fehérvárott 's a' t. mellyeknek vásárjaikat szorgalmasan látogatják, honnan szép nyereséggel térnek vissza. Fogyván honunkban a' szerszámfa, nyaratszaka Somogyságba, sőt tót országba is át költöznek fa végett, 's csak késő ősszel fordulnak vissza. Készítenek pedig különösen teknőket, villákat, lapátokat, talicskákat, 's több effélet vas szerszámokkal, mellyeket nagyobb részint tót nevezetekkel bélyegeznek, bebizonyításaul annak, hogy ők eredetileg tótok voltak inkább, mint németek. Nem kevesen találkoznak az öregebbek között most is, kik eldődeik kedves emléke fentartásaért tót nyelven beszélnek némellykor. -- A' szén- és mész-égetést a' szomszéd helységbelieknek, különösen az ugodiaknak engedik. Termesztnényeik többnyire tavasziak: árpa, zab, tavaszi rozs, legbövebben burgonya és kender, ámbár a' föld őszi rozsra 's buzára is alkalmas.

A' helység rétjeivel, legelőjeivel, szántó földjeivel és erdejével összesen mintegy negyedfél ezer holdra terjed, holott alapításakor maga az erdő négy ezerre terjedhetett; de háborús időkben idegen kezekre jutott nagyobb része. Az erdő leginkább bükkös, kevés cserrel, jávor és körössel; most kezd tenyészni az ujonan ültetett és vetett fenyves; hajdanában volt sok hársfa is, de ez, mint legalkalmasb a' szerszámokra, régen földolgoztatott már. A' mindig fris viz, és legelő jótékonyágából marha és sörtvés nagy számmal tartatik; dög itt ritkán uralkodik. A' csavargásaitól nevezetes Gerence-folyam apró hallal és jó izú rákkal bővelkedik.

A' bakonybéli lakos erdeit és mezejének némelly részeit különös nevezetekkel is bélyegzi: így egy délnek fekvő domb *Fidelis dombjának* vagy rétének hivatik, alkalmasint egykori birtoko-

sától Perger Fidelistól; az e' mellett levő részt bitang'nak mondja; továbbá, alsó felső mező, szömörce-rét, balaskó máskép hármás határ, uj-erdő, vall, belegrád, holomán y vagy hudi 'sa't. (Folytatása következik.)

HAZAI HIRLELŐ.

Sopronban kisededővő intézet alapittatik. —

A' nagy lelkű 's illy intézetnek valódi hasznát belátó Soproniak legközelebbi időkben e' célra két ezer pengő forintot gyűjtének össze. Egy ugyan azon intézet pénztárának szaporítására adatott táncmulatságból ezer pengő ft. vétett-be. Mgos Festetics László grófnak hitese szül. Hohenzollern-Hechingen hercegné 180 p. ftot méltóztatott ajándékozni az intézetnek. E' pénzebből már az iskola számára szállás is vétetett, 's így biztat a' remény, hogy jövő tavaszra az intézet folyamatra tétethetik. A' városi nemes tanács már is épületi anyagokat ígért az iskolához, 's remélhetni, hogy a' község is örömet nyujtand ápoló kezét. A' ki tudja, hogy e' honunkban lábra kapott jótékony intézet mintaul szolgál az ausztriai birodalmi hasonló iskoláknak, méltán örvendhet annak szaporolásán, kivált ha megfontolja, milly nagy jótétemény, ha az otthon tehetetlen, különösen a' szegény dolgozó néposztálynak egyébiránt utszán elvaduló 's henyeségben hányatott apró gyermekei illy intézetben felvi-gyázat alá juthatnak; így korán tisztasághoz, renchez, ajtatossághoz, hasznos időtöltéshez, testgyakorláshoz 's tanuláshoz csak játszva szokhatnak a' nélkül, hogy szülőik, kik szinte egész napon kézmunkájik után járnak, aggodalommal volnának szülöttjeik iránt.

Mértékletlenség következménye. — Kovács György, 33 éves, 's belai (Észtergam vármegyében) béres, több pajtásával mult december 20-ki délután Párkányból ittas fővel indult hazafelé. A' muzslai vendégszerető akkor is nyílt hegyi-pinczék azonban magukhoz vonzották jó kedvű béreseinket, hol újlag garadra öntöttek, 's pedig az ujonan szivárgott pálinkából. Alkonyat-tal végre csakugyan Bélának készültek nehézkes béreseink; de Kovács György nem tudott megválni a' szíves muzslai hajléktól. Sötéttel kezdé utját, még elég szilárd léptekkel. — Azonban hovatovább jobban ámitván őt a' szész, először is utját téveszté; a' hideg eső egészen átjárta, végre a' szántóföl-deken egy kan-túrason arczra bukott, 's a' szegény! ott meg is dermedt. Ábrázatja, tárt-keze, lába a' sárba fagyott. Másnap találatván-meg, haszta-lan volt minden orvosi segély. — Vajha illy szomorú esetek nagyobb mérték-letességet terjesztnének!

PESTI VIZSGÁLÓ.

Időjárat. Az új év első napjaiban Dunánk nemcsak annyira tele lön jéggel, hogy jan. 3-kán 's 4-kén a' budai 's pesti posták nem küldethettek által a' két városba, hanem a' Duna vize is egészen a' part felületeig rendkí-vüli gyorsággal úgy megáradott, hogy már 4-kén reggel több mélyfekvésű pinczékbe víz szivárga-be. 5-kén reggel a' Duna jege megállott, ámbár egy két-szer alább is mozdult. Az alacsonyabb pesti partokra itt ott már a' víz is ki-önte egy pár lépésnyire. A' budai vízi város alja — viz alatt áll. 7-kén mára' jég hátán járás megnyittatott. Jan. 5—6-ka közt igen mély hó esett. Az idő az óta folyvást lágy. Városunk népsége készül a' Duna kiáradására. Az ut-

szákon ladikok állanak. A' félbeszakadt közlekedés, a' posták elmaradása sajnosan éreztetik velünk az álló hid hiányát, mellynek hasznát az egész honra nézve már ez utóbbi körülmény is világosan bizonyíthatja.

KÜLÖNFÉLE.

Furcsa nászi-ügyek. Bizonyos N. ur Lyonban elhatározá, hogy nőt veend; azonban vagy nem talált magához hasonló szépségű hölgyet, vagy egyiknek javai sem értek-fel övével, vagy más valami visszaidező ok jöhetett közbe, mert mind azok, kiknek ajánlá kezét, ezt megveték. Boszúval telve elhagyá tehát Lyont, hol őt ocsmány, unalmas, de e' mellett igen fukarnak tarták, 's néhány hónap előtt az iseri kerület fővárosába ment. Grenoble falai közt, bizonyos társaságban, egy szép fiatal hölgyen akadtak-meg N. szeméi, kit személyével boldogítani magában eltökélé. Nem merjük ugyan állítani, hogy fennebb említett ur a' hölgynek tetszett volna, de ez mind e' mellett is elfogadá ajánlatát. A' jegyváltás megtörtént, a' lakodalom napja visszavonhatlanul meghatározoták, midőn N. urat fontos ügyek néhány napra Lyonba szöliták. Alig érkezik haza, mátkájának szülőitől levelet kap, mellyben tudára adatik, hogy hozzá hasonló ember leányuknak kezét soha sem nyerendi-el, 's hogy egy uttal a' jegypénzt is visszaküldik neki: „ne kívánja ön — így szöllt tovább a' levél — elhatározásunknak okát feszegetni, mert azt ön jobban tudhatja; minden más akárkinel.“ — N. ur azonban minden válasz helyett az alább következő számadást küldé a' volt mátkához oly fenyegetéssel, hogy fizetni nem akarás esetében őt törvényszék elébe idézendi. Sajnáljuk, hogy e' jeles számadásból némi adatok elvesztek; azonban mit kezünkhez kaphatánk, hiven közöljük:

Postapénz — — — —	2 fr. 50 Cen.
Négy ut Grenoblera a' gyorskocsi impérialeján 4 fr. 25 centimejával — — —	17 — —
Egy utközben elveszett selyem hálósüvegért	2 — 75
A' „követ“ czimű hételban tett költségek	
18 nap alatt, 5 frral — — — —	90 — —
Csizmatisztogatónak — — — —	3 — —
Hidpénz 's egy pohár czukros víz — —	— — 75
Borotválkozásért — — — —	3 — 50
A' 25 nap alatt kiadott pénznek kamatja —	100 — —
A' szívfájdalmakért, mellyeket az elvesztett ifjú hölgynek emléke támaszt keblében — —	150 — —
Fáradtság pénz a' tizenötszöri mátká látogatásért — — — —	75 — —
Kárpótlás reputatiojaért — — — —	150 — —
Egy pár kesztyű, mellyet a' mátká a' felpróbálásnál eltépett — — — —	2 — 50
Különféle apró kiadások — — — —	5 — —
<hr/>	
Összesen —	602 — 50

A' fizetni nem akaró hölgy a' grenoblei polgári hatóság elébe idéztetett. E' nevezetes pernek következéseit közlendjük szép olvasóneinkkal, kiknek hasonló kéréket nem akarunk kívánni.

Angol-posták biztossága. — Londonban, parlamenti határozás következtetésében a' mult napokban jelent-meg egy nyomtatott jegyzék 81 (!) félfives 's két szeletes lapon! mellyen az 1829-dik évtől 1836-dik év végeig London, Dublin és Edinburgba címzett's pénzzel terhelt elveszett leveleknek sora áll. Számuk csak mintegy 12.000-re megy, 's a' bennök elveszett pénz-zé négy millio tallerra!! és csak 28 esetben (12.000 levél mellett) kapattak postahivatalok az elsikkasztáson, így tehát csak ez esetben ítélthettek kár-térítésre. De nem is csuda; az igazság vak, Merkur pedig a' megölt Argus-nak 100 szemével bir, és e' mellett még gázságát fedező szárnyakkal is!

EMLÉKMONDÁS.

E l e t.

Az ember él, hal. — Gazdagot és szegényt,
Koldust, királyt egy sirba nyel a' halál.
Volt, 's nincsen: és megmondva léte,
Por vala, por leszen, a' mi csak por.

De a' ki jót tesz, 's nemzeti érdemek
Által jeles lesz, holta után is él;
Mert tette él a' föld porának,
Tette hat a' maradékra által.

KISFALUDY SÁNDOR után K. H. K. J.

Félre értés. Keserű érzés ólom-súlylyal nehezkedik a' lelekre, mi-dön tetteink nemes czélzása felreértetik, 's midön egy szép 's egy boidogító remény helyett sivatag, lelketlen valót talál utjában a' cselekvő.

B. JÓZSIKA MIKLÓS után S. KAROLINA.

Remény a' hitnek és kívánságnak esudálatos vegyitéke. Innen van, hogy e' három olly könnyen foly által egymásba: innen van, hogy egyik, mint másik, szülhet szenvedelyt és születhetik szenvedélytől; 's illyenkor a' józan észszel függésben nem levén, annak kormánya alá nem tartozhatik. Azért kész azzal harcza szállani, 's ennek következtetésében vagy győz és el-sülyeszt, vagy legyőzetik ugyan, de maga után a' feldult kebeiben keserű nyomokat hagy.

KÖLCSEY FERENCZ.

Hasonszó-rejtvény.

(Homonymie.)

Hogy ha már ez évet érted	De ha más értelmem' veszed
Hűsággal felhagyhatsz;	Keress-fel hon keblében;
Mert különben agg fejedre	Hajdanta híres vár voltam,
Csak kacaját és gunyt vonhatsz.	Most kis város Hevesben.

S. Karolina.

Előbbi rejtvény: törzs-könyv.

Figyelmeztetés. — E' lapoknak ama t. pártfogói, kik előfizeté-sük megtételével elkéstek, értesítettnek, hogy azokat mennél előbbi meg-rendelés után még teljes példányban nyerhetik az idei első számtól kezdve.

Szerkezi Mátray Gábor, halpiacson alul a' Duna partján. 114. szám alatt.

REGULÓ.

Pesten vasárnap januarius 14^{kén} 1838.

Mejjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csütörtökön. Fél évi díja helyben képekkel 5 ft. boritéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ELBESZÉLÉS.

A' fekete ember.

(Folytatása.)

A' három személy, kit e' szakasz elején láttunk a' teremben, ismét magára maradt, 's talán mind ugyan annyi gondolattal küszködve. A' várparancsnok elméjében Schwendinek szavai cikáztak rém-vázakként. Báry az elfajult Magyarokat átkozá magában, kiket olly korszaknak még sem hitt, mint Nagy hire után tapasztalni kényteték. A' harmadik, az ifjú, kinek eddig még nevét sem tudjuk, kit ezentul Kelecsényi Tamásnak fogunk nevezni, a' más kettőtől egészen különböző gondolatokkal bajlódék, mellyekkel tulajdon szavai után ezennel meg fogunk ismerkedni.

„Ha a' dolgok így állnak, jegyváltásunkkal sietni kell — monda az ifjú, ki Magócsy leányának kezét kérte-meg, 's elnyerhetéséhez fényes neve, széles birtokai, mint hatalmas igények mellett, nagy reménye volt. — A' várparancsnok méltánylani látszott kívánatát; noha a' leány szive titkon másért égett, 's a' fényes kérő iránt nem-hogy valami vonzódást érzett volna keblében, de inkább gyűlölséggel viselteték. Azonban a' házasságokat akkoriban szívézret ritkán hanem fényes kilátásokhoz mérve a' szülők intézék-el. Így gyakor példa volt, hogy a' kincsre 's névre vágyó szülők szerencsétlen magzataikat nászág helyett sirba vezették, és alkalmasint ez leendett volna sorsa Zsófiának, az egri várkapitán leányának is, ha a' dolgoknak visszás menete a' szándéknak más irányt nem adott volna.

Magócsy, kinek lelke most csak a' hon és sinlódó embertársainak sorsával volt eltelve, midőn az ifjat, kit vejének szánt, kiről szép reményeket táplált keblében, kit a' haza egykori védoszlopának hitt magában, midőn ez ifjat a' hazára nézve olly fontos körülmények közt a' tárgytól illy egészen eltérő idegen gondolatokkal látta vesződni — hosszan meredt reá, mintha mondaná: „hogyan? hát téged is személyes érdek vezet? neked is inkább fekszik lelken a' leány, mint a' haza, és sanyargatott embertársaid sorsa? És mit így

gondolt, alkalmasint ki is mondta volna, ha azon más gondolat, hogy most minden kar szükséges a' hazának, és sértés által azt a' szent céltől elidegeníteni szentségtörés lenne, vissza nem tartóztatja. Igy rövid megfontolás után csak ezeket mondá:

Nem, fiatal barátom! most erre gondolni nem lehet. Közös ügy saját érdekünknel előbb való. Kard most a' mátká, sinlődő embertársaink a' hozomány, 's haza az oltár, mellyen a' frigy megkötötték. Ha a' kard-mátka a' veszélyben forgó hozományt megsza- badítja, a' vérral áztatott oltáron szebben fog a' myrtus -füzér virulni. Azért míg Kuczuk meg nem aláztatik, 's biztosságban nincs, leg- alább a' pogány rablók elől, a' föld népe, — jegyváltásra gondol- ni nem szabad. Ez legyen tehát ösztönöd, ez aczélozza karodat, és azon nap, mellyen a' Moslim lealáztatik, vidd haza arádat. Addig erről szót se többet, most lássunk komolyabb dolgok után. Jer ba- rátom velem, holmi közleni valóm van! — 's Báryt kezén fogva távozzék.

Kelecsényi boszús gunnyal nézett a' távozóknál, 's mérges hahotával ezeket szüre foga között: „Ugy-e? hát így vagyunk? Azt hiszed vén kába, hogy unodalmas ömlengéseid, hasztalan pa- polásod engem is fölhevítnek? Mit érdekel engem a' pór nép, sőt, lehet mondanom, mit a' haza sorsa? A' győzelmesnek részén min- dig biztos leszek rablások ellen. Nekem leányod kell, vén botor ér- zelgő, leányod, nem harcz, nem tusa; 's mit egyezéssel meg nem nyerhetek, meg fogom másként nyerni.“

Lön-e következménye e' kétes értelmű szavaknak, utóbb talán meglátjuk.

III.

Boldog napimban a' szerel'm egem volt:
De most — nem; ah, és szívem nem hiába
Szorong; veszély fenýt; merről? nem tudom.

MOLIÈRE.

Midón György a' várparancsnoktól távozzék, a' csarnokon egy csinos leányka suhant mellé, ki e' szavak sipegése közt; „úrném- tól“ kezébe egy kis papiroskát nyomva hirtelen eltűnt.

Mint midón koromfeketeségű terhes felleget egy villámlás, vagy áttört napsugár megvilágít; úgy derült - fel hirtelen az ifjúnak gond- redős homloka is; kit már a' várparancsnoknál nyugtalanul láttunk széttekintgetni. Mint a' vak, ki éjben 's homályban kezdé életpályá- ját, midón szeme hirtelen megnyílik, a' természet őt ezer színével körülragyogja, 's minden tárgy barátságosan mosolyg felé; úgy állott az ifjú, bűvesszótól illettként, a' boldogító levelkét kezében tartva; 's az élet legszebb fényben állott előtte. A' levelkét elragad-

tatva nyomá ajkaihoz 's gondos körültekintés után egy fülkéhez lép-
 vén hirtelen feltáta, 's e' szókat olvasá: „ha mindenki lenyugodott,
 a' várkertben elvárlak; fontos közleni valóm van veled! Szerelmün-
 ket vész fenýiti. Három lassú taps a' jel.“ — Midón a' tündér ál-
 mokban merengő eiótt hirtelen villám csap-le; midón száműzöttet,
 ki kitöltött bűnhödési ideje után szent érzéssel honja határára lép,
 újabb tiltó parancs, titkos ellenei által eszközöltt, idéz vissza, nem
 rendül-meg inkább, mint Kárácsón e' szók olvasásánál: „szerel-
 münket vész fenýiti!“ — Soká eszméletlenül állott; feje tompán
 zugott, és szemei eiótt, mellyek kéket zöldet láttak, száz meg száz
 ijesztő alak, egyik rémítőbb a' másíknál, lengett-el. Minden más
 gondolat eltűnt elméjéből; haza, kötelesség, embertársainak külön-
 ben olly hön pártolt sorsa, dicsőség 's repkény, minden füstté lett;
 csak e' szók nem: „szerelmünket vész fenýiti!“ Végre midón las-
 sanként magához kezdett térni, egy legio gyötrő gondolat zugott
 keresztül agyán: „talán észrevették szerelmünket? — De nem, Ma-
 gócsy semmi idegenséget nem mutatott.“ — Talán valaki megkérdte
 Zsófiát, 's apja oda ígérte! — Nem, nem, ez lehetlen! — Én,
 igen, mindenek felett szeretem őt. Ezt az Isten nem teszi; nem
 fogja tenni, hogy azon fonalat, mellytől életem függ, elszakassza.
 Világát oda engedem neki; de kedvesemet bírni, szerelmemben ké-
 jelegni akarok'.

György szenvedelmesen szerette Zsófiát, 's tőle, hasonló tüzzel
 szeretették. Ezért nem akart, ezért nem szeretett a' köztük választó
 falként álló viszonyi különbségre csak gondolni is.

A' sors nem kérdi azonban, mit szeretne a' halandó, mit nem;
 mit akar átengedni, mit megtartani: akarátja ellen küldi felé, mi
 javára szolgál, mi lelkét hasznos tettekre megérleli.

Még egy ideig illy tompa merengésben állott az ifjú; minden
 gondolatot megkisértett, 's mint valótalanit ismét mind elveté. Végre,
 mint ki hirtelen szánja-el magát valamire, sebesen eltávozott.

Az alkonyibor elvirult, 's a' völgy köde előgomolygott. El-
 hangzék minden zaj, madárhang; csak itt ott nyögött még egy sze-
 relmet nyögdelő csalogány, mellynek panaszát az enyelgő fuvalmak
 felfogva tovább ringatták. Kifáradva, kéjzönbe olvadva, fejlett-ki
 a' világ a' nap tüzkaráiból, 's tikkadnan az álom sötét bárson-pam-
 lagára borult. — A' hegyek megül a' fogyó hold lopva tünt-fel,
 melly könnyű, ezüst szigeteket képző, feje fellegektől szeszélyesen
 környezve, a' sötétkék égfolyamon gyémánt sajkaként merengett.
 A' csillagok kelyheiket megnyitván, az ég szövétnekei fellobog-
 taták. Szeliden, enyhítve vonultak-el a' lebelek az alvó föld felett,
 's az álmodó zengésüket bölcsődalnak hívé.

A' várban lassanként minden elcsendesedett; csak néhány ablakból csillogott még áruló fény, mellyeket György, kit lázadt érzetei rég a' rendelt hely felé üztek, ezerszer elátkozott. Nyugalansága perczről perczre nevedék; kíváncsisága, a' titkot megtudni, melly szerelmüket veszélylyel fenyegeti, pokoli kinokkal gyötré. Majd a' lassan haladó időre bosszonkodott; majd ismét azt hitte, hogy a' várt kedves elsem jövend. Helyzete iszonyú, gyötrő; kedélye ingerült volt.

Ah, a' vágy elősegelésére nincsenek az időnek szárnyai; e' tekintetben csiga-lábakon megy, a' tűnő perczek, hamar elreppenő órák nem akarnak mulni; és ha eltűntek, ha elérkezett az ohajtott boldog pillanat, milly kurta az, 's milly hosszú az utána következő gyötrelmek.

A' nyugtalan ifjúnak, ki kettős okból vágyott szerelmesét látni, első ohajtása volt, hogy ama veszélyteljes ígéket, mellyek neki e' rövid idő alatt is annyi kint hozának meghallhassa; második, hogy a' kedvest, kit hosszú hat nap óta nem látott, kivel találkozni annyira soha sem vágyott, mint e' perczben, melly szerelmök egét borúval fenyíti, dobogó keblére zárhassa.

A' valódi hő szerelemnek, melly égből szállott tűzhez hasonló, mellytől az embernek egész léte, teste, lelke, szelleme, 's kedélye eltelik, — melly ellen minden küzdés 's ótalom sükeretlen, minden zár gyenge pókháló; a' válásnak csak gondolatja is halálhoz hasonló bágyadás, a' kedvestől legparányibb választó köz is tátongó sir, sötét mély örvény; a' körétől távol élt legkissebb percz mászó örökkévalóság, életkedv, életgyönyör nélküli beteg, lomha növényenyv. A' szerelem valódi szövetség; a' természetlő talányosan elválasztott két rokon lénynek összeolvadása, hogy, egy egészszé legyenek.

Ezeket érzé, ezeket gondolá a' néma éjben egyedül álló ifjú; és karait a' kedves felé, kit heves képzelődése elébe tüntetett, leirhatlan érzéssel terjeszté-ki. Üterei hallatól ag vertek; a' kettős érzéstől zajlatott szív hatalmasan dobogott; szemei szikrákat látszának kilövelni, 's most — e' pilanatban három lassú taps hallatszék.

Mint a' korlátaiból kitört vihar; mint a' kibocsátott sólyom rohant György a' jel felé, 's néhány pillanat mulva imádottját keblére zárta. *(Folytatása következik.)*

ORSZÁG- 'S NÉPISMERTETÉS.

B a k o n y b é e l.

(Folytatása.)

Említésre méltók még Bakonybélben: 1) a' monostor, melly hazánkban egy a' legrégebek közül, alapítva sz. István első magyar

királytól sz. Gunthernek kérelmére 1030-ban, bevégezve 1037-ben különös oklevél mellett. Ajándékozta pedig ezt sz. István a' Benedek rendjén volt szerzetnek, apátsági czimmel és különös szabadalmakkal ékesítvén-föl az apátot. — Az oklevélben a' hely „Beel“-nek in sylva Bocon, neveztetik; sz. Móricz 's társai tiszteletére volt építve, és maiglan szent Móricz tiszteletére van szentelve. — Hol állott az első monostor, ki volt az első apát? ma senki sem tudja, de tán hihető, hogy maga Gunther, Gyzelának rokona, a' bajor országból eredt benedictinus volt az első apát, kiről annyi bizonyos, hogy Beelben tartozkodott és sanyarúan élt.

Az oklevél a' sok vám- és rév-részen kívül még a' következő helységeket és majorokat is említi, mint az apátsághoz tartozandókat: C u p p a n — ma Koppány — P á n á n á d — tán Nána — Á r p á s, melly ma is fön van a' Rába mellett és Nagy Árpásnak hivatik; M a g o s, Q u i a r n u l, O c u l — Akol, németesen Ákli, most a' Czistercieké — és P a l a z n a k a' Balaton mellett. Mindezek közül ma csak Á r p á s — kis Árpás — tartozik az apátsághoz.

Továbbá a' helység határai is meg vannak nevezve az oklevélben: u. m. 1) K e r t e s - K u w kelet felé — Kertes kő. — Ez most egyik határköve az apátságnak, és érdemes, hogy a' jövevény, ki borzasztón fellengőst látni ohajt, megtekintse; mert a' folyvást emelkedő sziklák, főleg télen, midőn a' fák sűrű lombjaiktól megfosztvák, mintegy roppant városnak kétsoros házait 's palotáit képezik, egy, sőt két emelettel is; itt amott végveszélylyel fenyegető szirtek nyulnak a' keskeny völgybe le, és ölnyi nyilások vannak a' sziklákban, mellyek kigyóknak, és más vadabb állatoknak legbiztosb menedékül szolgálhatnak. A' kettős szikla közt van egy kis folyam, melly a' pénzeskúti — szomszéd puszta — határban ered, és Bakonybél közelében a' Gerenczébe omlik, hol legmagassabbak a' nyuló sziklák csucsai, és hol nem csekély töredékek hevernek a' szűk völgyben, a' víz mintegy kéntelenségből közöttök tódul, és egynek közepén ömlik-ki mintha ott eredne. Mért hihették vala K e r t e s - K u w n a k, nehéz meghatározni; mert sem körbül sem kertből valódián nem magyarázható, hacsak hajdan ott valami kertféle nem volt, mellytől nevezetét vette. — 2) H e g y e s - K u w — Hegyes-kő. — Ez éjszak-nyugotnak esik a' Koppánytól bevezető ut mellett két gerenczei malom közt; a' pápai uraság birtoka. Nevezetének megfelel, mert valaminthé regenten, nem kétlem, csucsos magassága miatt nevezteték hegyes-kuwnak, ugy maiglan is hegyessége megvan, és közel hat ölet tesz végső csucsáig, mellyen néhány év előtt még egy deli növésű bükk büszkélkedett, de egy paj-

kos fogadás következésében áldozatul levágotott a' szilaj bakonyi ifjúság által. — 3) F e h é r - K u w — Fehér-kő — fekszik délnek a' sz. gáli határban; nevezetét onnan vehette; mivel igen fehér; magassága 5—6 ölnyire terjed; teteje lapos, és kupján sok utazó, Bakonybélben lakó vagy lakottnak nevét tartja-fön, kik megvetvén a' veszélyt, melly a' felmenőt fenyegeti, bátrak voltak vég csucsáig bár hason mászva is jutni. — 4) A d v a s - K u w — Advas-kő. — Esik éjszakra, és régi nevezetének ma is megfelel; mert magas keskeny, és majd nem megjárhatlan hegyen létezvén, egy valóságos csupa természeti sziklából összerakott, és köröskörül fúvel benőtt tetőt képez, mellynek belseje odvas, de mellette olly tágas, hogy mind a' pásztoroknak, mind a' sertéseknek elegendő téli szállást enged. *(Folytatása következik.)*

TERMÉSZETI TÖRTÉNET 'S TUDOMÁNY.

Sűrű köd. Mult évi télelő hó 4-kén Londont 's környékét sűrű átláthatlan köd borítá-el. E' homályban tömérdek kocsi összeütközött; egy gyorskocsi rudjával H o b y hires csizmakészítőnek boltjába rohant, 's negyven ablaktáblát összszuzott. Tarnhamgreen mellett egy drága lovat ütött keresztül egy vele szembejövő gyorskocsinak rudja. E' zavarban a' kocsisok szövétneket kénytelenítették gyujtani; a' boltokat légszeszszel világíták-meg, 's noha nappal volt, az utszai lámpáknak is nagyobb része meggyujtatott. Végre, délutáni 1 óra tájban szél támadt, 's óranegyed mulva a' ködöt szétüzé.

A' mértékletlen ital még a' vérforgását is elakasztja. Minapában La Rochelleben egy szegény ember annyira leitta magát, hogy őt az utszán életjel nélkül találták. Egy orvos több erét megnyitá, de sükeretlen; vér nem jött belőlök. Miután más próbák, sőt a' lábszáraknak forró vízzel öntözése is sükeretlenek maradtak volna, halottként vitetett a' kórházba; éjszakára azonhan megindult vére, nyitott ereiből buzogva ömlött-ki, 's az iszákos magához tért.

H o s z ú é l e t. Turiffban, a' banfshirei angol kerületben nem rég halt meg G o r d o n J á n o s, a' ritka életkort, 132 évet felül élt aggastyán. E' patriarkának kunyhóját egy utazó sem hagyá láttatlanul, és leginkább e' körülménynek köszönhető kényelmes életét. Mivel 73 éves unokája 's 92 éves fija is egy fődél alatt lakott vele, kunyhóját közönségesen „a' 3 század lakának“ nevezték.

V e g y t a n. Mi az Araboktól tanultuk a' vegytant; kitől jött azonban ezekhez, a' Romaiak vagy Egyiptusiaktól-e, bizonytalan; de hogy Caligula uralkodása alatt Romában több arany csináló volt, mint 70—80 év előtt németországban, bizonyos; ezzel pedig sokat mondunk; mert mult század közepén majd egész Europa azon törte fejét, mint tanulhatná-ki Hermes Trismegistos titkát. Hajdanában az aranycsinálók nevei között igen jeles férjfiakéi is említettnek, u. m. L u l l i u s R a j m u n d - é, ki Londonban 50.000 font kényesőt változtatott arannyá I. ső Eduard részére, P a r a c e l s u s é, ki egy vas billikomot, melly Florenzben most is mutogattatik, félig arannyá változtatott, 's a' t. Ma már egy értelmes ember sem hiszi e' meséket; anyyi mind-

azáltal való, hogy a' tudós világ, a' vegytan, orvosi tudomány 's technologia e' régi tudományoknak sokat köszönnek, u. m. a' porcellan, pirosüveg, calomel, villó (phosphor) 's több készítmény feltalálását.

Gyöngy és szem. Wiesecke, parisi homöopatha orvos elejbe egy szembeteget hoztak, kin segíteni senki sem tudott. E' beteg azon nevezetes körülmény következtetésében, hogy egyik szemére rövid, másikra messze látó volt, erősen sandított. Wiesecke ur a' sandítást nem sokára megszünteté, és a' szenvedő mind két szemére rövid látó lön; azonban nem sokára javulni kezdett, és a' beteg, most 40 lépésre megkülönbözteti a' tárgyakat, mit előbb 10 lépésnyi távulságra tenni képes nem volt. — Ha Wiesecke urnak rendezete, ki e' csudát gyöngygyel tevé, több sikerült próba után lábra kaphat, századunk egy fontos 's jótékony találmánnyal ismét gazdagabb lesz.

KÜLÖNFÉLE.

A' jelenleg divatozó pálczák dicsérete.

A' mindenható teremté a' pusztá semmiből e' kifogyhatlan mindent, melyet csudálva tekintenek merő szemeink; — ez — valamint Libanon magas cedrusai, melyeknek csúca a' villámterhes fellegekig emelkedik, — valamint a' messze-tereket árnyékozó százados erdők mozdithatlan izmos fái, — valamint az alacsony és hajlékony nád — fényes jelei mindenhatóságának. — Lobogó lánggal tört-ki hamar a' testnek hamva alól a' halandóba adatott érzeknek szikrája; — a' fa 's a' nád letörtek, 's ezer haszonra fordítaték. — A' paradicsomot elvesztett emberpár csendes hajlékot rakott magának belőlök, ott elvesztett nyugodalmát vissza-nyerendő családjá körében; — Noe az új világ népét fából épített bárkájában tartá-föl, — 's a' legujabb időkben mi haszonra nem fordítaték a' sokféle nád! — mi számtalanra a' fának különféle neme! — De semmi sem mutatja-meg annyira, semmi sem mondom, a' nád 's fa kimerithetlen hasznát embertársainkra nézve, mint — a' jelenleg divatozó pálczák! — Pálczán nyargalódzva múlik édes kora az ártatlan gyermeknek, — pálcza nevel belőle ifjonczot, ki attól nyeri ékességét; — pálcza ad érdemet, tekintetet a' meglett férjfiúnak, 's az ősz azon viszi erőtlen testét! —

O dicső föltalálója a' pálczáknak! — miért ragadá-ki nevedet az idő vas körme a' felejtethetlenségéből!? — De, bár örökre rejtett helyen nyugvó szent hamvadra nem emelhet is a' késő maradék ércz oszlopot, — bár nem örökheti is dicső nevedet; ám köszönetet sohajt háladatos kebeléből mind örökké!!

Mi lenne Gyula, az elmés, a' diszes úrfi? mi lenne, kérdem, zománchos fejű hajlékony pálczája nélkül? — Tudatlan, neveletlen paraszt! — Ime ott repül éppen az útszán lefelé; — játszodva forgatja villogó pálczáját kesztyűzött kezében, — 's a' bámuló nép tisztelettel tér-ki utjából. — Megáll; — ékes pálczáját a' kövezetre veregeti, 's a' nép helyet ad neki. — A' társaságokban, templomban öröm-telve legel minden szem Gyulán, mert zománchos pálczájával módosan koczogatja fehér fogait. — Gyula a' város ifjonczai közt az, mi a' nap a' csillagok között; — 's ezt mind csak pálczájának köszönheti, — egyedül ez teszi őt elmés, ez módos ifjonczozá. — O fönséges föltalálása a' pálczáknak!!

Mi lenne öregbiró uram, mogyorófa pálczája nélkül? Tán engedelmessénekedni neki a' jobbágyok, ha nem suhintgatna vele maga körül? — A' mogyorófa pálcza biró uraiméknál az, mi hajdan a' faszecsek voltak a' nagy Ro-

malaknál. — Lám miként tisztelik káplárjokat és őrmesterüket a' közlegények! — mert pálcát látnak kezökben. — A' pálcza hódítja-meg Mars fiait, 's Mars fiai hódítják-meg a' föld népét. — Miért csókolja oly szeretettel a' tanítványok serege az iskola-mester kezecit? — mert pálczája van. — Miért süvegelik a' béresek kasznár uramat oly alázatossággal? — mert pálczája van. — Végre, — a' megélt évek hosszú sora egész súlyával fekszik az ősz válla-ra, mármár roskadozni készül alatta, — még csak egyedül a' hű pálcza, egy kopott öreg pálcza segíti viselni meggörbedt teste nehezét! — O áldott, — o dicső föltalálása a' pálczáknak!! — Dixi.

PIPISKE PÉTER.

EMLÉKMONDÁS.

C s ü g g e d e t l e n .

Ha néha bal szerencséd megkeres,
Jegyezd-föl, a' mit a' világ tanít:
Nem mindig pártol a' szerencse jót,
'S a' csüggedetlen, bukjék-bár, dicső.

VÖRÖSMARTY után K. H. KELECSÉNYI.

Örömnapok. Valamint a' legnagyobb szerencse is egy pillanatban kinná válhatik: úgy fakadoznak néha néha a' legkeserűbb nyomorúság éjeiből az örömnek legvilágosb 's legsűrűbb napjai.

Gr. SZÉCHENYI I. után S. KAROLINA.

Születés. Igen távol vagyok én attól, hogy a' születés fényében 's örököltt vagyonosságban valamelly érdemet keressek: sőt inkább úgy tartom, hogy magos polczonállás arra nézve, ki érdemeivel annak meg nem felel, csak szégyenpad, mellyen becsnélkülisége annál inkább szembetűnik; 's ahhoz, ki csupán ön érdemei erején emelkedett-fel, engem mindig forróbb érzés vonsz.

B. KEMÉNY DÉNES után Hábor. N. Enyedről.

Csererejtvény.

(Anagramma.)

2. 3. 4. 5. Minden ház, ember bír velem.
2. 5. 4. Életadót tisztelsz bennem.
1. 2. 3. 6. 7. 8. Láthatsz majd minden asztalon,
Vigalomban, innepnapon.
3. 4. 5. Ha a' sorokat olvasod,
Ezt többnyire kézben tartod.
1. 2. 3. 4. 5. Mindig másféle alakban
Mutatkozik a' divathan
1. 2. 5. 4. Szükséges eszköz kertekben
2. 3. 4. 1. Fellelheted minden testben,
Egészem végtagomnak kell,
Nála nélkül nem élhet-el.

S. Karolina.

Előbbi rejtvény: Hatvan.

Figyelmeztetés. — E' lapoknak ama t. pártfogói, kik előfizetésük megtételével elkéstek, értesítettnek, hogy azokat mennél előbbi megrendelés után még teljes példányban nyerhetik az idei első számtól kezdve.

Szerkezi Mátray Gábor, halpiaczon alul a' Duna partján. 114. szám alatt.

REGULÓ.

Pesten csötörtökön januarius 18^{kán} 1838.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csötörtökön. Fél évi díjja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ELBESZÉLÉS.

A' fekete ember.

(Folytatása.)

Zsófia, Magócsy Gáspár leánya, apjának egyedüli öröme 's büszkesége, szép volt, mint a' teremtőnek gondolatja; nem magas, de karsú 's természetének arányossága hódító. Teste gyöngé volt, nem mint virágillat, mert az is anyagi; nem mint harmat, mert az is durva; mint angyal-lehelet. Szemei sötétkékek, mint két harangvirág, 's ragyogók, mint a' fényért vetélkedő hajnali 's esti csillag. Ezek felett kellemes hajlású két szemöldiv terült-el. Homloka nyílt, derült, mint tavaszkor a' semmi fuvalomtól nem ingatott tó. Orra görög vágású; ajkai legteljeseb fakadású keleti rózsák; szöghaja gazdag fürtökben lengett a' marcziusi hóként ragyogló nyakon. Szava lágy, zengő, varázs-szerű 's andalító volt, mint virágillatban fürdő méhé. Lelke tiszta, szeplőtelen, 's minden szenttelen gondolattól mentt, illetlen mint az első harmat, melly hulltában földre szállott, mint az édenkerti virágkelyhek pora. Más indulatot a' Györgyhöz vonzó szerelemnél nem ismert. És e' szép hölgy most elragadtatással borult kedvesének erős melljére, ki őt mult éven ön élete koczkáztatásával menté-meg a' feldagadt Tisza habjaiból; mellybe a' néjéhez látogatni menőt bősziült lovai ragadák. Elragadtatással borult az őt erősen karba záró ifjúra, 's egy hosszú tüzes csókban lelkét látszék kilehelni.

Kárácson, ki a' szép hölgynek ölelő karai közt még üdvéről is megfeledkezett volna, erősen zárta őt izmos melljére, mintha attól félne, hogy valaki elragadja kebléről. — „Itt vagy tehát? birlak? szívemen érzem szíved dobogását? enyimnek mondhatlak? még nem ragadtak-el tőlem? O e' perczért mindenemet szívesen oda engedném! — Ezt 's több ehhez hasonlót ömlengett még a' szerelemnében végetlenül boldog ifjú. Csak később, midőn felforrott vére csilapalni kezdett, eszmélt ama boldogtalan szavakra, mellyek kedélyét annyira fellázíták. — „De te veszélyről, szerelmünket fenyi-

tő veszélyről szállál levelkédben — mondá ingerültebb hangon — mond, mi az? én szembe szállok vele! Mond, ki bátorkodnék szerelmem derült egére borít hozni?

„A' sors, mely rövid boldogságunkat megirigylé! — mondá a' hölgy szelid, zengő hangon, minőt költői álmok halatdókhoz szálló angyaloknak tulajdonitnak. — O, édes életem! e' hat hosszú nap, míg távul valál, pokoli kinokkal gyötrő hat örökkévalóság volt részemre. Kelecsényi, ki távozásod után más nap megérkezett, atyántól megkért, 's atyám — de ne indulj-fel édesem, ne nézz rám olly vérben forgó szemekkel, hisz' én oka nem vagyok — egyezését adá.“

Egyezését adta? — kiáltá dühöngve a' fellobbant ifjú — egyezését adta? De hogy is ne: hisz' ő dús, telek- 's várbirtokos, tömérdek javai, jobbágyai vannak; ő nemes, lovag, nagy, fényes 's régi család ivadéka! és te, és a' kisasszony — mondá tájékozva szavait igazítván — a' fényes kérőt természetesen fenn dobogó szívvel fogadá! Mért is ne? Mellyik hölgy is vefne-meg fényt, pompát, gazdagságot, ragyoglást egy apród, egy pór szerelmeért? Ezért kelle tehát Kassára mennem! ezért kellett elutaznom? Hisz' ezt a' kisasszony szépen elintézte, hogy a' inátka-pár honn addig kényére mulatozhassék; hogy a' kába apród szemrehányásokat ne tehessen; hogy a' nemes kisasszonynak csalárdsága miatt az apród előtt pirulnia ne kelljen! O kárhozat, pokol! 's én botor, kész valék hinni, hogy szeret: kész valék szerelmében bizni, 's nem gondolám-meg, hogy nemes hölgyet csak vérenek felindulása, csak hirtelen fellobbanó szenvedély 's mulékony indulat vezet néhány perczre a' pór karaiba.

Zsófia, ki kedvesét többször látta már ugyan felindulva, de illy rendkívüli dühben még soha sem, békén türe a' méltatlan sértéseket. Még ő kérte a' dühöngőt, engedne-meg hallgatásaért, hogy Kelecsényinek szerelmét, melylyel már régtől ostronlá, előtte föl nem fedé, és megesküvék — mit még soha sem tön — hogy azok, mikkel őt György vádolá, soha elméjében sem fordultak-meg.

De az ifjú annyira fel volt indulva, hogy bősz hevében még tovább is sérté az ártatlan szüzet.

Nemes lelkű hölgyeknek keblében a' legmegbecsülhetlenebb kincsek közé tartozik az is, hogy kedveseiket azon perczben tán legvalódiabban szeretik, midőn azok kedvetlen óráikban őket leginkább megsértik; mert érzik, hogy azok akkor legboldogtalanabbak 's bajuk csak tiszta szeretet és igaz részvét által enyhíthető. Azért a' szerelemben a' sértéseknek ama gyors megbocsátása nem lágység, hanem a' legszentebb erő.

Ezen érzettel fogá-meg most Zsófia Kárácson kezét, ki őt előbb mérgesen eltaszította, 's kéjbe andalító édes hangon ezt mondá: „Te nem hiszesz nekem? — kérd-meg szobaleányomat, ki hozzád vak szeretettel ragaszkodik; kérd-meg, mit szenvedtem, mennyi könnyűt önték, 's milly epesztő nyugtalansággal vártam érkezésedet, hogy nálad vigasztalást találjak. Kérd őt, ha nekem hinni nem akarsz.“

György ellágyulva zárá a' szelid hölgyet keblére. — „Bocsáss-meg — mondá — bocsáss-meg sértetésedért; te angyal vagy, 's én szerelmedre méltatlan vagyok.“

„O hallgass — mondá a' hölgy — már minden el van feledve, 's mielőtt kértél, elvolt.“

A' kibékültek ismét boldogok voltak. Terv tervet üzött fejökben; a' veszély elhárításáról tanakodtak. Száz gondolat hozatott-fel; száz vettetett-el, mint nem használható. Majd ismét minden másról megfeledkezve, csak szerelmökről szólltak. De boldogságuk rövid volt.

Felettünk különös sors lebeg; minden pillanat, melly örömünkre valamit tesz, azt le is rontja. A' fájdalom irigyen lép nyomába az örömnök, mellyet ugyan azon egy pillanat adott 's tett semmivé.

György sok felhozott 's elvetett terv után elragadtatva kiáltá: „tudom hogy szeretsz; tudom, hogy hivem vagy. A' sorssal nem akarok küzdeni, hogy boldogságom kelyhébe ez öröm-cseppet vegyíté. Szerencsémét eléglem, ha ez lett volna is az utósó csepp, mellyet boldogságom kelyhéből szörpölnöm engedett.“

„És ez is volt az utósó!“ — kiáltá egy nyers férjfi-szózat háttuk megett.

A' szólló Magócsy volt, kit szokott éji czirkálása közben, mellyet minden éjjel a' vár körül tenni szokott, az indulatos Györgynek szava ide csalt, és szinte az egész jelenetet végig hallgata.

Üzött vadként riadtak-fel a' szerelmesek. Zsófia atyját megpillantván egy kiáltással ülőhelyére visszarogyott. György pedig, ki eleinte kardhoz kapott, megismervén a' parancsnokot, hőkkenve lépett vissza, de bátorságát el nem veszé.

„Nyomorult esábitó, alávaló pór! — 's te még merészelsz leányom birására vágyni, merészled urad leányára szemeid^o felemelni, 's egy nemes kisasszony iránt szerelmet táplálni!“

Kárácson, kinek e' sértő szók minden vérét arczába kergeték, délezezen lépett Magócsy elébe, 's nemes büszkeséggel így szóllt:

„Mért ne? — hát a' nemes nem olly agyagból van-e, mint a' pór? a' nap nem olly éltetve süt-e reám is, mint reád? vagy a' földet csak értetek, nemesekért, teremté az alkotó. Tudd-meg te eleid nevében büszbélkedő nemes, hogy a' szerelem napfény, melly a' rabszolga lelkét éppen ugy eltölti mennyei kéjjel, mint a' kirá-

lyét; hogy a' szerelem verőfény, melly a' pört éppen úgy boldogítja, mint a' nemest; hogy a' szerelem csillag, mellynek fényében a' nemtelen szintugy gyönyörködik, mint a' nemes. A' napot, csillagokat nem bírhatjuk, de szeretnünk még is szabad őket.

„Ha szeretsz, szeress magadhoz hasonlót — mondá a' hallottak igazságát némileg helyeslő parancsnok — vagy ha leányomig merted szemeid' felemelni, léptél volna előmbé, mondva: „uram, leányodat szeretem: érzem ugyan, hogy hozzá méltatlan vagyok, de nyujts módot őt megérdemelhetni.“ — És talán ezt mondtam volna: „jól; érdemeld őt meg, 's legyen tied. De illy alattomosan szívébe csuszni — ez alávalóság, ez hálátlanság irántam, ki a' porból felemeltelek.“

„Csábitottam-e, leányod vallja-meg. De ha ifjú keblében az iránt, ki éltét megmenté, szerelem támadt, állj perbe a' természettel, melly neki érzékeny szívet adott, a' jó tettet jobban hálálni tudót, mint a' tied.“

„Hah, vakmerő! nekem ezt?“

„Igen, neked! 's tőlem! kinek éltédért köszönhetsz; kinek közbe jötte nélkül most nemességeddel nem kérkedhetnél.“

„Por, féreg! még szemrehányások is!“ — ordítá tajtékozva Magócsy.

„Por vagy magad, kit egykor eltaposhattam volna; de pór létemre nemesebb szív vert bennem, mint nemtelen nemes szívedben.“

„Hah kölyök! ezért véresen adózol — kiálta dühösségében szinte elaléltn a' parancsnok. — Szolgák börtönbe e' féreggel!“

„Vissza! — kiálta György, és kirántott fegyvere a' holdfény-nél ijesztő rémként villant-meg — Vissza! ki éltét szereti, hozzám nem közelít!“

„Ragadjátok-meg az áruát! — ordítá ismét Magócsy — még fegyverhez merészel nyulni!“

„A' mindenható irgalmára kérek atyám — jajongá a' felocsódott 's atyja lábaihoz rémulve boruló leány — ne vétkezz az emberség ellen; ne mocskold-be nevedet hálátlansággal. Engem büntess, ha büntetni akarsz; én általam bátorítva vallá-meg szerelmét, mit különben tenni soha nem merészelt volna. Engem találjon haragod; rám sujtsd boszúd mennykövét; de őt, ki élted' 's éltem' megmenté, kiméld; őseid nevére kérek, kiméld!“ — Így esengett az atyja lábainál térdeplő Zsófia, szemében függő könyeivel a' keresztet ölelő fájdalmas anyához hasonlólag. *(Folytatása következik.)*

ORSZÁG- 'S NÉPISMERTETÉS.

B a k o n y b é e l.*(Folytatása.)*

Sz. István idejében Béelt különösen Gunther és Gellért laká; amannak a' borostyáni kut fölött vala magánya a' hagyomány állítása szerént; ennek pedig a' most is fönálló temetőben, hol e' század elején még látszhatók valának némelly nyomai, és kiről a' történetből tudjuk, hogy későbbben a' bakonyi magányból hét évi ott lakta után kihivatván, csanádi püspökké tétetett, és első András alatt, a' pogányságra viesztatérő magyarok által sz. Gellért hegye alatt 1047-ben megöletett.

Ennyit és nem többet tudunk Bakonybélről a' mohácsi üköze-
tig, melylyel az apátság is minden volt jegyzőkönyveivel 's iromá-
nyaival együtt végképp' elpusztult, és nevét Pusztabéllel cserélte-föl.
A' 17-ik század vége felé ismét Bakonybél nevet olvasunk, és Si-
moncsics Gellértről, mint apátjáról, szó tétetik; kinek ha-
lála után Vidlics Ferencz neveztetett apátnak, egy igen jeles
férjfi, ki az apátságot is építtette azon helyen, mellyen jelenleg áll,
és ki alatt a' tót gyarmat bevándorlott. Utána, de csak administrazio-
ri czimmel, következett Pirneker Aemilian, és ezután Grá-
czzer Zoerard, ki sok javításokat teendett volna az apátságban,
ha egy vigyázatlanságból eredett tűz a' ház tetejét meg nem emészi-
ti, és így elegendő gondot nem nyujt a' helyrehozással. Gráczert
Novák Chrysostom követte 1784-ben, kit itt ére a' szerzet el-
törlése 1786-ban, minek következésében apátságát ott hagyván
Pécsre költözött, hol iskolai fő igazgatónak neveztetvén-ki, e' ter-
hes hivatalt mindaddig dicséretesen vivé, mig a' szerzet 14 évi el-
törlése után boldogult I. Ferencz által kegyelmesen vissza állitta-
ték 1802-ben, midőn pannonhalmi főapátnak nevezteték-ki. A' szerzet
eltörlésével megüresülvéu a' bakonybéli apátság, illy árva helyzetben
maradt a' szerzet visszaállításá után is 1817-ig. Ekkor Taucher
Ágoston tétetett apátnak, kinek emléke a' szerzet jegyző könyveiben
örökké fönmaradand; mert sok javítást és szépítést tett, 's még
többet teendett volna, ha tovább él. Ő alatta szállítottott Bakony-
bélbe nevendék papság is, a' bölcselkedés harmad évi tudományait
tanulandó, hol azóta, néhány évet kivéve, mellyekben az apátság
üres volt, folyvást meg van. Taucher halálával 1824-től 1832-ig
Bakonybél apát nélkül volt, midőn a' mostani főapát 1832-ben Gu-
zmics Izidórt nevezé-ki, ettől — kivált ha Isten hosszú életet
enged neki szép szándékának kiviteléhez — és segítségül vett ne-
hány társaitól várhatja a' bakonybéli apátság teljes helyrehozattatá-
sát. Jelenleg is már jó és kényelmes állapotban van az apátság, és

bár kicsiny az épület, még is mintegy 23 lakó szobát számlál, 's jó izléssel van építve. A' szerzetes tagok száma ez idén az apáton kívül kilenczre megy, kik közül kettő tanító, kettő a' lelki pásztor-sággal foglalatoskodik, egy a' külső gazdaságra ügyel. Nevendék négy van, kik a' szelidebb tudományokon kívül — rhetorica, poesis, philologia, nevelés, szépízlés, és oklevél-tudományt tanulják a' romai classicai litteraturával, és görög nyelvvvel egyetemben. Van az apátságnak egy kised könyvtára is, melly mintegy 1220 munkát számlál 2900 kötetben, és mellyek közt a' magyar literatura legérdekesb 's újabb munkáit fellelhetni. — A' templom nem régi; bár újabb izlést mutatna; van három, fából készített, oltára, orgonája új, nagy, és jó. *(Vége következik.)*

KÜLÖNFÉLE.

Apró buvárkodások.

(Lásd e' lapok mult évi 98-dik számát.)

20.) Black, egy angol tudós bizonyítja, hogy az éjszak mutató (Compass) legalább egy századdal 1302 előtt, mint mellyre Giri általi földföldöztetése Amalfiban tétetik, ismertetett. — Vitry Jakab a' keresztes hadak régi leírója e' műszer használatát a' 12-dik századra teszi. Guyes de Prories pedig, mint csalhatlan eszközt, már 1180-ban említi. Az 1250-ben szerkesztett spanyol kereskedési törvényekben is van téve említés az éjszakmutatóról. — Black, egy a' 14-dik század előtt költ régi kéziratot mutata az oxfordi könyvtárból, melly többi között az éjszakmutatóról is értekezik, vele tett próbákat, 's egy mágnesi örök mozgonyt (perpetuum mobile) közöl. — Mutatótt Black ezen kívül egy 1450-ben írott kis könyvet, mellyben földabroszok mellett hasonló éjszakmutatók rajzolatai is voltak láthatók.

21.) Az Algebra Gebr nevű Arabtól származik, ki a' 9-dik században élt Sevillában.

22.) A' vasutat Constantin görög császár találta-föl, midőn ama nagy porphyroszlopot hozatá-el Romából Constantinápolba. — A' kadriga-limani kapu, mellyen átviteték, ezért neveztetik jelenleg vas kapunak.

23.) Az első velin papiros-gyártó Montgolfier volt a' híres de szerencsétlen aerostata Annonayban. Mint mondják, e' papirosgyár hozá őt a' gondolatra, hogy léggömböt készítsen. Egykor t. i. bizonyos keveréket készíte gyárában, mellyet történetből papiros kúppal földött-be, melly a' keverékből eredett léggel megtelvé fölemelkedett. Montgolfier figyelemre méltatá e' tüneményt, próbákat tön, 's így támadtak a' léggömbök. — Mellekesen legyen említve, hogy midőn a' léggömbök föltaláltattak, azt kérdé valaki Franklintól, mi haszon van belőlök? — „Mi haszna van hát egy most szülött gyermeknek?“ — vizonzá Franklin. — „Még ember lehet belőle!“

24.) Az üvegtükrök készítését Plinius szerint Sidoniában találták-föl. A' legregibb tükrök ércből készítvék. — A' tükröztáblák öntése azonban Thevart nevű Francziának találmánya a' 17-dik századból, — mi idővel olly tökéletességre hozatott, hogy franczia országban, Kiesewetter szerint, 1816-ban már 10 láb magosságú és 6 lábnyi szélességű tükrök is készültek.

25.) Az újabb alakú fortepiano föltalálója Bartolo Christofoli volt, a' toscanai nagyherceg klavir-készítője, 1730 körül Parisban.

26.) A' dohánynyal Pane Román egy spanyol szerzetes ismerkedett-meg legelőször 1460-ban, utána pedig 1560 körül Nikot János, francia követ a' portugali udvarnál, — kitől nicotianának nevezetik. — A' dohányzást azonban Raphelengi nevű angol hozá Európába. — 1689-ben pénzbeli büntetés és minden vagyon elvesztése mellett tilalmaztaték hazánkban a' dohánytermesztés. — 4-dik Amurath török szultán, mind annak, ki dohányt árult, mind pedig, ki ollyat vett, kezét lábát vágatá-el, mi után a' szerail előtt kitéve kelle meghalniok. — 'S most hol dohányoznak még is erősebben, mint éppen hazánkban és török országban?

27.) A' kávéivást egy arabs kolostor főnöke kezdé. — A' veres tenger-től később Medinában, Mekkában, 's innét a' vándorló szerzetesek által valamennyi török tartományban terjede szét. Constantinápolban a' nagy Szuliman uralkodása alatt jött szokásba 1554-ben. A' Monthly Review (ang. 1828.) szerint Constantinápolban 1551-ben állítottat-föl az első kávéház. — Egy századdal később már egész Európában ittak kávé.

28.) Medicis Katalin volt első, ki tubákolt (1560); sokan állítják, hogy a' dohányt is ő tőle nevezik „Herbe à la Reine“-nek.

29.) A' kártya alkalmasint cigány találmány. Legalább ezek ismereték-meg az Arabsokkal és Szaraczénokkal. — 1299-ben készítették a' legelső kártyákat olasz országban. — Kártyákat nyomtatni Németek kezdettek 1350. — Az újabb kártya-alakok francia országban találtattak-föl 1430 és 1461 között; 's ezért hívják az illy nemű kártyákat francia-kártyáknak. Ezen alakok jelentéseit Pater Daniel különös értekezésben fejtegeté-meg. Az As, a es, (pénz) azt jelenti, hogy pénz a' fő dolog, a' nervus rerum gerendarum, melly nélkül a' hadvezér nem sokat tehet. Trefle (lóher) azt jelenti, hogy a' hadvezér soha se táborozzék olly helyen, hol a' lovagnak elegendő élelme nincsen. Pique és Carreau a' fegyvereket érintik. Coeur a' bátor szívet teszi, mellynek egy jó katonánál nem kell hibáznia. — A' négy Valet (Bube, az alsó) a' nemes ifjúság, — a' treffdáma vagy is Argine (Regina) Anjoui Maria, 7-dik Károlynak neje, — a' kárdáma (Rachel) a' szép Szorel Ágnes, — a' pikkdáma (Pallas) az orleansi szüz, — a' kórdáma (Judith) pedig Le Debonnaire Lajos neje. — Dávid király alatt 7-dik Károly értetődik.

30.) Az első kórházat Lanfranc érsek alapítá Canterburyban 1070 körül. — Recepteket rövidítésekkel írni Brighte Timotheus kezdé Londonban (1558). Ugyanott kezdettek a' halotti (Parte) czedulákat is használni. (1604.)

INÁNCSY.

Török tisztségek nevei a' mostani hadsereg-nél. — Az őszályvezér Feriknek, a' dandáros tábornok Miralai 's az ezredes Bing-Baschinak (ur ezer felett) nevezetik. Az ezredben csak két zászlóalj van, mellynek őrbagyal Agáknak neveztetnek. A' századost Jus-Basinak (tisz száz felett) hívják. Ezután már csak egy tiszt polcz jő, a' Mulasim (hadnagy). Csasznak mondják az őrmestert 's On-basznak (tisz tíz fölött) az altisztet. Minden ezrednek négy lman-ja (pap) van. Ezek zöld köntösben, vont fegyverrel, a' bing-basiután és dobosok előtt az ez-

red elején mennek. Napjában 3-szor áll-ki a' sereg imádságra. 150 piaszter hópénze (mintegy 20 p. f.) van a' mulasimnak, és így aránylagosan emelkedik vagy száll a' többié.

EMLEKMONDÁS.

L e á n y b o l d o g s á g.

Nem fény, nem bőség adja a' boldogságot;
Csak az remelje azt, a' ki böles az érdem
Becsére rá ismerni; 's szive 's jobbja
Magához illő férj jutalma lesz.

HERDER után KAZINCZY.

H ö l g y. — Elragadja a' tudomány 's művészet magas szelleme a' halandót földi lakából; fölviszi égi hazájába: de boldogítása csak égőbb, csak megsovárgóbb vágyakból áll. Csak egy szerető hölgy hozza-le az eget földi lakába; 's az egyedül, ki mindent boldogít.

GAÁL után —

R o s z b o r a z, melly legalább annyit nem ér, mint hordaja.

FÁY után K. H. K. J.

J á t é k. — Az asszonyok játszani szeretnek. A' gyermekesek pipével 's drágakövekkel; a' hiúk szivekkel; a' fennhéjázók szenvedélyekkel 's ferjfikebellet.

Közli SCHMID MARIA.

Tréfarejtvény.

(Griphus.)

A' kerek földnépe szomjazza véremet;
Nem kimél, küt, foszt, metsz, 's így vesztí életemet;
Bajszóm' kitépi, könyeim' nem törli,
Miképpen faggasson, fejét ezen törí,
Engem szegényt számos kinokra kárhoztat,
Furkós bottal dőngtet, lábakkal tapodtat.
Nincs irgalom, izról izre összetörnek,
Még fakoporsómban csonkán sem pihenek.
Itt a' vérszopók mind addig sanyargatnak,
Míg belőlem csak egy csep vért folyni látnak,
Végre vas kazanban szárítják csontaim' —
Egy évszakasz alatt nevetik kinjaim' —
Mert egy drága vérem' még is megbecsülik,
Arany billikombul børsirba temetik.
Ezért boszút állok én is sokszor méltán,
Nyelveket oldok-fel temetésem után.

K. H. K. J.

Előbbi rejtvény: kalapács.

Figyelmeztetés. — E' lapoknak ama t. pártfogói, kik előfizetésük megtételével elkéstek, értesítettnek, hogy azokat mennél előbbi megrendelés után még teljes példányban nyerhetik az ideí első számtól kezdve.

REGNŐLŐ.

Pesten vasárnap janarius 21^{kén} 1838.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csütörtökön. Fél évi díja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ELBESZÉLÉS.

A' fekete ember.

(Folytatása.)

Magócsy, ki heves hirtelen lobbanó haragú, de tettét olly hamar megbánó is volt, igaztalanságát csak hamar kezdé átlátni; azonban annak megvallását, hogy nem jól tett, büszkesége még is gátlá, és ez sokszor olly tette készteté, mellyet később keservesen megbánt. Most is érzé ő, hogy éltenek megmentője iránt kemény, igaztalan volt; de azt megvallani nem akará. Ennél fogva hosszú szünet után így szólt:

„Legyen! ő szabad; de velem, kit így megsértett, többé nem maradhat. Nagy szükségem volna ugyan fegyverére; de őt, ki bizalmammal így visszaél, mellőznöm kell. Menj, megbocsátok! megbocsátom, hogy irántam, ki második atyád voltam, illy hálátlan válál. Hálátlanság a' legfeketébb bün; hálátlanság 's árulás az emberiséget barommá alacsonyító vétkek.“

„Igen, most valót szóllál; de nyilad ten fejedre sujtád. Hogy irántam hálátlan vagy, nem akarom emliteni; de hogy a' haza ellen áruló vagy, midőn egy ügyeért vivó kartól megfosztád, nem tagadhatod. Elmegyek; jelenlétemmel terhelni nem akarlak; de lesz még idő, jőnek még napok, mikor az eltaszítottra meg fogsz emlékezni. Meggyaláztál, eltaszítottál; becsületesemtől, éltém szerencsésjétől megfosztottál; de én ezt mind megengedem. Isten veled! Isten veled is kedves! ha előbb nem, de a' siron tul bizonynyal egyesülni fogunk. Barátim, hadtársaim! Isten veletek is. Még csak egy kérésem van hozzád Magócsy! — Engedj atyámtól bucsút vennem. Szegény öregem nagy hú emésztené, ha sorsomról valami bizonyost tőlem nem hallana.“

Ezzel Zsófiának, ki tört liliomként állt, kezét megszoritva, 's a' várparancsnoknak köszönve távozik.

Magócsy leányát, a' maga erejéből járti elégtelent, gyöngén karon fogva elvezeté.

IV.

Mint a' kétése tengerpálya
 Változandó életünk ;
 Gyarló sajkánk majd vigan száll
 Majd örvény közt süllyedünk.

BAJZA.

Néhány percz mulva Györgyöt ugyan azon szobába látjuk belépni, hol e' történet első szakaszában atyjától bort kért; Andort ugyan ott ülni, hol elsőbben láttuk; olly érzetekkel küszködni, mint első tekintetre szemléltük; azon képre meredt, azon szavakat hallatá, mellyeket már hallottunk.

Midőn a' merengésből felriasztott öreg az eltaszított ifjúnak e' szavait hallá: „atyám! Isten veled, én megyek“ bámulva nyitak rá szemei, 's vontatva kérdé: „most? illy késő éjfélnben, illy eltörődöttben; de hova?“

„Hova? azt a' sors tudja, melly lépteinket vezet. — Késő éjfélnben? A' kiteszítettnek, számüzöttnek nincs éjféln, nincs nappal, nincs ut; ő megy vakon, iránytalanul, merre a' csillagzatok vezetik. Eltörődöttben? tagaim még törődöttebbek is lesznek; még sem találalndnak nyugalmat. De mire is a' testnek nyugalom; midőn a' sziv, a' fellázadt vér, megzavart kedély nem nyughatik.“

„György! mi zavart beszéd ez? — Eltaszítás, számüzés! — tán megháborodtál? szólj világosan, így nem értelek.“

„Világosan? — Halld tehát. A' czedrus az izolaggal összeczivódott, mivel ez amarra merészelt tekeredni, és megparancsolá neki, hogy tüstént lefoszolják, különben férgekkel rágatja-le. Vagy világosabban: a' sas megtiltá a' verébnnek, hogy repkedni ne merészelen, mert az csak nemesebb fajú állatoknak szabad. Szóval, Magócsy, mivel leányát szeretem, 's tőle viszont szerettetem, kegyelmesen elüzött.“

„Tehát a' te örömkelyhed is kezd már telni? benned is büntettetik atyád vétke? — O természet! Isten! gondviselés, vagy bár mi vagy a' fellegek felett! Te ha késel is, látom, büntetésseddel el nem maradsz.“

„Mit beszélsz atyám? — kérdé György a' magába elmélyedt öreget — most viszont én nem értelek.“

„Azt fontolgtatám, mi különösen rendeli-el a' sors a' halandók életpályáját. Egyiknek kéjmámor közt engedi letobzódni az életet; másikat gyönyöreinek közepette fojtja-meg; harmadikat agg napjaiban éri utól a' Nemesis, midőn már bizton hiszi magát; negyedikkel ismét ifjúsága virágában üritteti-ki a' keservek és szenvedések poharát. Te az utóbbiak számát szaporítád.“

„Mindegy az jó atyám. Ha ki kell üríteni, bár minő korszakban történjék, elég keserű biz' az. De most nem azért jöttem, hogy veled e' felől értekezsem, hanem hogy gondoskodásodért köszönve, tőled, — mi még engedtetett — bucsút vegyek. Távozásomon ne szomorkodj; engem úgy tekints, mint egy hadba menőt, kinek többszöri látásáról bizonytalan vagy. Lehet, hogy még találkozunk e' földön; az is lehet, hogy csak a' csillagokon túl.“

„Hallj tehát, mielőtt távoznál, — ha már a' sors illy korán szakaszt-el tőled — hallj tőlem egy titkot, mellyet csak később akartam veled közleni, mellynek elviselhetésére azonban most eléggé edzettnek látlak. Te nem vagy fiam!“

„Nem fiad? — kiálta-fel György — öreg, megörültél?“

„O, tán jobb lett volna, ha igen. — Ugy van, te nem vagy fiam. De csak halld végig békével; ne szakaszd-meg beszédem fonalát. — Egy városban két ifjú 's két leány lakott. Egyik ifjú szegény, kevés elmével, tiszta, őszinte szívvel 's tettekre kész lélekkel, de semmi más egyébbel nem birt: másik gazdag, szinte tudományos, előkelő családból; sima nyelvű, édes mézes szavú; de mellette álnok csapodár. E' két ifjú jó barát volt, legalább annak látszék. Egyik minden esetre az is vala, minek látszék. A' szegény ifjú szereté egyik leányt, ki szép volt, mint napsugár; de kitől nem szeretteték, (mit ő nem tudott) 's elmellőzé a' másikat, ki szintén olly szép volt mint másik, kitől szeretteték; de ő viszont nem szereté. A' két barát együtt járt a' házhoz. A' szegény imádtá, buzgóbban mint Istenét (ezért is büntetteték) szenvedélye tárgyát, kit Lóranak neveztek; és az sem volt iránta hideg, legalább úgy mutatá. E' boldog hiedelem soká tartott. Az elmellőzött leány azonban naponként halaványabb lön; sohajai naponként sűrűdtek; óránként fogyott; végre elgyengülve ágyba esett. Én csak három hónap mulva következett halála után tudám-meg, mi vitte sirba. Kedvesem azonban naponként komolyabb, visszatartózkodóbb, búsabb lön; utóbb könyüket láték gyakran szemében. Én azt hittem, nővéreért folytak. De barátom is naponként komolyabb lön; a' házhoz ritkábban jött; végre egészen elmaradt. Én a' mind inkább búsuló leányt vigasztalám, 's ő, egy délután, mellyen szokatlanul búsabb volt, mint máskor, kivallá, hogy barátomtól, ki most más felé jár, másnak hódol, anya lön. Mi érzések járták-el keblemet e' hirnek hallására, képzelheted. — „Ez az égnek sujtó kara — sugá egy belső szózat lelkemben, — a' miért az értted epedőt elhalni engedéd.“ Fejem zugott; a' világ mint valamely ittással forgott velem; szívem elfogódott, lélekzetem megnehezült. De a' hűtelent, ki most a' legboldogtalanabb volt, még sem gyűlölhetém. Hamis barátom ellen azonban emész-

tő tüzzel égett a' boszú keblemben; házához mentem, gonoszságát szemére hánytam; 's midőn erény-védő buzgóságomon kacajra indult; egy kést ragadtam-fel az asztalról 's vele megsebesítém. A' seb nem volt veszélyes; nekem azonban szöknöm kellett. Tudván, hogy e' történet a' hölgynek is, ki miatt történt, kellemetlenséget szülhetne, helyzetét elébe terjesztve, szökésre bíram. A' két megcsalatott együtt bujdosott. Én a' szerencsétlent Pest megyében Szilágyra, egy szegény pór rokonomhoz, vittem. Két hónap mulva egy új polgárral szaporítá a' világot; de ő maga megszűnt lenni. Utószava is csábítójának neve volt. E' szerelemből te származál. Én nevelésedet, minthogy anyádat mindig 's most mint árnyékot is szerettem, magamra vállalám. Többet tanultál tőlem, mint helyzetekben, melly pórrá tett, szükséged volt reá. Később, midőn rokonom meghalt, kinek nevét viseled, 's te tizenharmadik évedet elérve a' fegyvert olly jól forгатád, miut bármelly nemes, utra indultam veled. Az uton, mint magad tudod, Zarkándyt nyolcz kóborló töröknek kelepczéjéből levén szerencsém kiszabadítani, ide várnagynak hozattam, 's azóta itt élek. Ez itt anyád képe! — (most fellállott, 's a' képről a' lepelt félre voná) — mellyet még boldog szerelmem óráiban festtettem-le, melly mesterséget német országban tanultam. E' gyűrűt pedig — (egy gyémántos gyűrűt vonván-elő a' fálnak egyik rejtek nyílásából) — apád ajándékozá anyádnak; tartsd-meg, mint apádról maradt egyedüli öröködet.“

(Folytatása következik.)

ORSZÁG- 'S NÉPISMERTETÉS.

B a k o n y b é e l.

(Vége.)

A' ház mellett délnek virít egy kis virágos kert, nyugotnak pedig egy nagyobb gyümölcsös, mulatságos, és konyha kert; mellynek nagyobbitására, diszesítésére, és benne levő fák gyarapítására folyvást gond fordittatik már is szép sükerrel, a' különben pusztá, könnyen untató vadon lakosainak hasznukra is, kényelmökre is. E' kert, mellynek közepén Novák Chrisostomtúl építettett jókora ház áll — most üvegház és billard-szoba — valamint az egész monostor 1835-ben nagy diszt 's hasznot nyert a' kuttal, melly egy annyi idő óta hasztalan kínálkozó bővizű forrásból a' nyugoti részről föld alatti eger-csökön át hozatott-be, és különféle felszökésével szolgál a' nagy kertnek, hol szökése félőlnyi; a' háznak, mellynek alsó folyosóján a' konyha-falból csörgedez; a' mosóháznak, mellyel a' két fürdő áll kapcsolatban; végre az árnyékszéknek tisztítá-

sára, hol minden víz összegyűl, és annak csatornáján a' Gerenczébe szakad. Ezt, melly már ugyan gondolatban volt a' mostani apát ur ide jöttének első éveiben, de még távolabb időre halasztva némelly előfordult nehézségek miatt, sietteté az előbbi két évnek halatlanszáradsága, melly már a' források közepén is vég szomjúsággal fenyegeté Bakonybélnek lakosait is, marháit is.

2-or Az iskola. — Alig lépett Guzmics Izidor apátságába, mindjárt fő gondja volt, egy czélirányos iskolaházat építeni; teljes elhagyottságban levén az előbbi. Elkészült ez még 1833-ban. Az épület parton áll, és két részre oszlik; az egyik lakása a' tanítónak három szobával, kamarával, konyhával és istállóval; a' másik iskolaház, 150 gyermekre tágas, magas, világos, és száraz, mellyből mindenkor lehet kettőt készítettetni a' különféle tanulmányú fiatalság elkülönzésére. Most a' tanulók száma közönségesen 90 — 100-ra megy. Tanulnak a' még olvasni sem tudó szülőknek gyermekei olvasni, irni; továbbá a' hit és magyar történet tanulmányain kívül, a' helyesírást, számvetést, bibliát és földrajzot is tanulják, mellyhez könyvek, földabroszuk van. A' magukat megkülönböztetők minden félévi vizsgálat után ajándékokat, u. m. olvasókat, képeket, imádságos és más kisebb olvasó könyveket nyernek az apát kezéből. Az iskolai bemenet e' fölírást foglalja magában: „Ha van közöttek kised, siessen én hozzám! 1833.“

3-or A' borostyánkút. — Ehhez egy délről ültetett hárs- és jávor-fasor két hidon vezet-át. Disze ez a' bakonyságnak, és a' sűrű, terebélyes bükkök miatt olly annyira el van rejtve, hogy főleg nyáron láthatlan mind addig, míg az ember oda nem ér. Egy 1826-ban épült 's felszentelt kápolna, csinos keresztfa, és három egymás melletti tiszta, igen jó vizű forrás, több nyugvó helylyel és padokkal, valamint ékesítik e' tájt, ugy az ide való és idegen népség ajtosságának pontjává is teszik. E' kört képező hely, hogy a' marha ne közelithessen, karfákkal van elkerítve, és közepén kis tavat foglal egy domborodott szigetecskével. — A' kút fölött vala hajdan sz. Gunther magánya a' hagyomány szerint; de e' magányból már ma némelly alap-falakon kívül semmi nincs fön. Ama szemet sértő gödör, melly néhány év előtt még látható vala, nem régen betemetetett és tágas térré változtatott. Fölfelé bal és jobb oldalról elég kényelmes ut vezet. Itt amott a' fáradtnak pihenő helyek 's padok nyujtanak enyhet, ki midőn fölért, és tán a' legsűrűbb áthatlan bozótoktól és bokroktól tart, szemeinek egy folséges pont ajálkozik, honnan öt nyiláson át a' legregényesebb tájakat, hegyváltozatokat, 's Gerencze folyam ritka csavargásait legkitünőbbben láthatja. Most már igen érdemes e' hely a' megtekintésre, és bizonyára még

érdekesb leend a' folyvást reá fordított szorgalom és szépítések által. — Az itt elsütött puska vagy mozsár durranásának visszhangja valóságos égháborúnak leghosszabb dörgéseit hallatja.

Volna még Bakonybél környékének sok szép és regényes tája, völgye, hegye, 's természeti kertje; de ezeket, minthogy inkább látni, mintsem leírni kell, elhallgatom. Csak ez egyet említem még, hogy az imént körülményesen leírt apátság, és bakonybéli helység a' mult évi septemiber 24-én ünnepelte alapításának nyolcz százados ünnepét számos vendég és idegen nép jelenlétében. Ünnepe reggelén egymást követő mozsár-durrogások hívák a' mintegy 3000-re terjedő népet Isten házába, hol az egek urának egész egyházi szolgálattal Frankl Márton rátóti prépost mutatá-be az áldozatot, melly alatt egész hangászi és énekes karral adatott Nelson nagy miséje magyar szóval, fordítva Guzmics Izidor apát által. Ezt követte a' „Te Deum“ és utána Farkas Imre fehérvári kanonok, jeles ékesszóllásáról általján a' magyar hazában ismeretes, örökíté az ünnepet egyházi szónokságával. Kettedfélkor a' mintegy 100-ra terjedt vendég-sereg ebédhez ült, melly alatt mozsarak durrogása közt a' szokott köszöntések az uralkodó felséges udvarért, fens. nádorért, jó hazafiakért 's a' t. megtörténvén, a' vendégsor emlékül vevén a' kiosztott alkalmi versezetet, részint szétoszlott, részint pedig itt maradt, hangászati academiával mulatandó magát estve. És így az ünnepnek, mellynek körülményes leírása a' vendégek 's helység előjárói neveivel együtt bekötvé örök emlék okáért a' könyvtárban eltétezt, vége szakadt.

BRIEDL FIDEL.

TERMÉSZETI TÖRTÉNET 'S TUDOMÁNY.

Vizáradási jegyzetek.

Egyikéből azon értekezések közül, mellyet a' Társalkodó (1833-dik évi 9-dik száma alatt) közölt tőlem a' tisztelt közönséggel „Vizmérő“ felírással, kitudhatni ezen vizmérői készüllet valódi mivoltát, 's láthatni egyszersmind a' budai vizmérték összehasonlítását az országszerte felállítottakkal. Ott többek között hitelesen említettett, hogy az 1775-diki Dunavizállás, mely az eddig ismeretes áradások között a' legmagasb polczra hágott, 24'-2''-1'' volt zerus fölött a' budai vizmérő szerint; ugy hasonlólag, hogy 1830-ban marczius 19-dikén délutáni 1 órakor, a' leolvasott viz-magasság 21'-7''-0'' volt. Egy másik értekezésben, mellyet hasonlólag a' Társalkodó (1833-dik esztendei 64. és 65. száma alatt) közölt, 's mellynél a' felírás ez: „A' hidakról“ — kitanulhatni, hogy február 13-dikán 1833. a' Dunavizállás 9'-8''-0''-ról rögtön felszállt 12'-4''-0''-re, 's hogy a' budai Dunapart egész hosszában a' jég egy tömeget képezett a' folyam medrének aljáig, melly szondiroztatván, 6°-3'-6''-nek találattott, 's szemközt az edénypiaczezal 105 öltávulságnyra a' parttól, egy jégfalom is emelkedett-fel, mellynek esuesa közel három öllel állott magasabban, mint volt a' Dunaviz tükre akkoriban, melly

összes jég-tömeg mind e' mellett is egy két nap alatt megállapodása után eltűnt olly hamar, mint ha ott nem is létezett volna soha, 's mellynek sokan pünkösdig ott maradását jóslák. A' Regélőnek 1837. diki 58. dik száma alatt is olvashatni tölem egy különön értekezést z' vízmérőről; mellyeknek átolvasása könnyebb érthetéseül szolgálván ezen egésznek, ajáltathatik a' t. közönségnek.

A' Dunának idei rendkívüli nagy áradása illy szokatlan időben — melly folyamnak naponkénti álláspontja zerus fölött a' budai vízmérték szerint, látható a' cottákból — valami különös tünemény; 's mivel a' folyamvizének e' változékony állapotja gyászos jövővel látszott eddig is már fenyegetni a' Dunamellékieket: joggal magára vonta a' közönség figyelmét 's részvétét, — élő enlekezetben tartván-fenn az 1830. diki áradást. Azon viz-magassági cottákból, mellyek a' hirlapok 's folyóiratok által köztudomásul adatnak a' közönségnek, láthatni, hogy a' jelen évi legmagasb vízállás január 6. dikán reggeli 6 órákor volt, midőn a' vízmérő 20''—6'''—9'''-öt mutatott, 's így tehát az 1830. diki csupán 1''—0'''—3'''-al volt magasabb ennél, 's hogy éppen ez időben Bécsben, az az, január 6. dikán 1838. ban a' nagy Dunahidon a' vízállás csak 0''—10'', a' csatornában pedig 2''—4''; január 7. dikén, a' nagy Dunahidon 0''—10'' — a' csatornában 2''—5''; január 8. dikán a' nagy Dunahidon 0''—11'', a' csatornában 2''—4'' volt; 's ennél fogva könnyű belátni, hogy miután Bécs elöntetésekor marezíus 1. sőjén 1830. a' vízmérői mutató 17 lábón állott zerus fölött; most vízáradásról a' bécsi tájékon nem is lehet szó.

Ha a' Dunajégnek jelen állapotját szigorúan megtekintjük, láthatni, hogy az legtöbb helyen, jég- 's hóból összeolvasztott területeket képez, jelesül ott, hol zátonyok vannak, vagy hol a' folyam keskeny, — felül az egész a' folyam fenekéig, 's így több helyen gátolja a' víznek szabad lefolyását. Az eddigi tudósításokból ismeretes lön már, hogy a' jelen Dunavízáradás alább nem terjed Tolnánál, de feljebb sem Visegrádnál, 's hogy ennél fogva e' kifejelt hozvonalban foglalkozik kizárólag azon veszély, melly folyó évi január kezdetével olly nagy mértékben látszott fenyegetni a' két testvérvárost.

Része azon tisztelt olvasóknak, kik a' Duna tájékát ismerik Kömlöd, Paks- 's Tolna között, 's így folytatva le egész Batta helységig, és láták szemekkel azon nagy kanyarulatokat, mellyeket képez a' Duna, 's melly okból Fadd és Faisz között Tolnán felül néhány év előtt átmetszés is készült, hogy így a' Dunának egy rövidebb 's egyenesebb út szerzettessék, — nevezetes jégtorlásokat gyaníthatnak, 's úgy elmélkedhetnek, hogy alkalmasint ezen várszeghi transsectio el van egészen tömve egymásra erőszakosan torlott jég-tömegekkel, mellyeket a' sok lehullott hó egy tökéletes egészszé ragasztott-össze, 's hogy így talán a' Fadd helység melletti, most már jobbadán eliszapolt Dunaágyon is jéghalmok ülnek-fel, mellyek egész gátokat képeznek keresztül a' folyamon, 's több helyen is azon nagy kanyarulatban, melly Bogyszló helység körül kigyózdik, — foglalják magukban a' rendkívüli dagálnak okait. Alig kétkedhetni, hogy Kalocsa érseki város is, hova a' Foktő veszi irányát, a' várostól pedig az ér elballagva Faisz mellett, Bogyszlón alul éppen ott, hol a' legnagyobb szerpentinák egyike végződik, szakad a' folyamba, — kiöntésnek volt kitéve, 's mind addig rettegteti azt a' Duna melléki, alacsony helyzetű tájékkal együtt, míg a' Duna meg nem tisztul egészen jég-tömegeitől.

Az egészből az látszik következni, hogy különös vizkiöntési veszélytől nincs mit aggódni, főleg az érintett folyam - vonalhosszaságon kívül, 's hogy

váratlan tartós lágy időt leszámítva, mely a' nagy hőtömeg elolvadását rögtön eszközlené, félelem nélkül lehetünk az előntéstől. A' Duna vizének jelen állapotja, mely már január 13-dikán csak 16 láb volt zerus vagy a' legalacsonyabb viz fölött, azt látszik jövendőlni, hogy a' hóval vegyült jégtömegek, mellyek nem ígérnek állandóságot — a' jégborítékkal együtt összetörendnek, 's mi előtt csak körültekinténök magunkat, bucsút veendnek tőlünk barátságosan. Ezen jégterítéket, bár miképp' akarna is valaki okoskodni, összehasonlítani semmi esetben sem lehet, még távulról sem, az 1830-kival, ha csak az akkorinál a' reaumuri thermometer szerint, még nagyobb hidegség-fokot nem veszünk-fel, 's ezen oknál fogva nagy vízáradás szükséges nem leend annak elhordatására, idő előtt még darabokra hullván azok össze. — Ezen vízáradási okok hiteles kikutatásaul fensőbb helyről eredt rendelések 's utasítások, bizonyítandják nem sokára, ha valljon ezen gyanítás 's okokon alapult állítás, egész mértékében beteljesül-e, vagy nem?

E' rendkívüli eset a' Dunavíz-áradással alkalmas annak bizonyítására, hogy a' nélkül, hogy még volna álló hidunk Buda 's Pest között, illyes meglepetések a' vízdagálytól könnyen megtörténhetnek, az az, hogy az alacsonyabb fekvésű folyam-melléki tájakok vízzel elboritattathatnak. Hallanók csak most azon lármát, tobzódást, mely a' jelen helyzetetésnél minden oldalról viszhangzanék, ha álló hid egy vagy két kötőmör-oszloppal a' folyamágyra állítva, egyesitné a' két testvér várost; nem volna-e a' hid egyedüli oka legtöbbek előtt a' mostani vízdagálynak, 's az előntéstől eredt minden bajnak? Mennyi átok terhelné most a' hidépítömesternek fejét, kinek a' nélkül, hogy legkevesebb okot is nyújtott volna e' bajra, ártatlanul kellene hordoznia a' reá halmozott terhet, a' szemrehányást. A' következés idővel mindent felvilágosítand, 's ez oknál fogva felhagyunk szívesen ezen kérdéses dolog hosszabb fejtegetésével! Igaz tehát, hogy a' ki minden embernek kívánsága szerint tehetne, attól maga az Isten is vehetne oktatást, 's hogy minél buzgóbban 's mélyebben buvárkodunk, annál határtalanabbnak látszanak előttünk azon tárgyak, mellyek még nincsenek világosságra hozva, 's annál inkább meggyőződünk arról, mit nem tudunk.

NOVÁK DANIEL.

Komolyrejtvény.

(Aenigma.)

Általam siet minden tárgy	Én gyógyítom-meg sebedet,
Az enyészet ölébe;	Ha rejtezik kebledben,
Nincsen, a' ki vas fogamnak	Vagy ha forró kívánságod
Állhatna ellenébe.	Nem teljesül éltedben.

Azért hát mindenek előtt

Én vagyok legnagyobb kincs,

És így engem ne vesztegess,

Mert ennél nagyobb bűn nincs.

S. Karolina.

Előbbi rejtvény: szőlőfürt.

Figyelmeztetés. — E' lapoknak ama t. pártfogói, kik előfizetésük megtételével elkéstek, értesítettnek, hogy azokat mennél előbbi megrendelés után még teljes példányban nyerhetik az idei első számtól kezdve.

Szerkezi Mátray Gábor, halpiazcon alul a' Duna partján. 114. szám alatt.

REGGELŐ.

Pesten csötörtökön januarius 25^{kén} 1838.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csötörtökön. Fél évi díja helyben képekkel 5 ft. borítékalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ELBESZÉLÉS.

A' fekete ember.

(Folytatása.)

„De hát ki apám? — kérde a' mind inkább bámuló ifjú — él-e még? 's ha él, hol van?”

„Él; tisztségben van, polgártársaitól szerettetik; de hogy ki és hol legyen, annak titkát csak magamnak tartom; mert magam akarok rajta boszút állani. Ebből láthatod; hogy a' fájdalom nemcsak neked jutott. Ezt veled tudatni, mielőtt elindulnál, szükség volt. Most Isten vezéreljen. Talán előbb találkozunk, mint gyanítád. Isten veled!”

„Megyek; most már inkább megyek; fel kell találnom az embertelen apát, ha a' föld gyomrába rejtezett is. Te pedig boldogtalan anyám szelleme, kit én nem ismerék, kinek éltén vásárlám enyimet, lehelj belém erőt; hogy azon emberi érzést levetkezett szörnyet, kit atyámnak kellene neveznem, ha a' sors vele összehozna, véres számadásra vonhassam. Isten veled nevelő, második atyám! Vedd hálámat gondosságodért; én olly szegény vagyok, hogy mással mint pusztá szóval tettetted megfizetni nem tudom.” — És az öregnek kezét szivesen megrázva távozék.

V.

A' nagy világon e' kívül
Nincsen számodra hely;
Áldjon vagy verjen sors keze,
Itt élned halnod kell.

VÖRÖSMARTY.

Miskolczon vásár volt. A' nép, melly azon pénzsztük időben is csoportosan jelent-meg az illy számosabb gyülekezeten, hogy bámulhasson, vagy távulabbi ismerőseinek baját legalább elpanaszolhassa, délután lassanként oszlani kezdett.

E' tarka népvegyület különböző irányban ömlött-szét, mint gát-jait kitört folyam; de minden más irányban indulók nagyobb csoportba verék össze magukat, hogy a' pogány 's keresztény rablók ellen, kik az utasokat akkoriban nem ritkán támadák-meg, magukat védelmezhessék.

Egy csapat zsbongva ereszkedett-le a' görömbölyi hegycsupról, mellyen keresztül most jó, csinált ut vezet czikázva a' hegy oldalán le Harsány felé; történetünk korában azonban csak félig tört gyalog ösvényen haladt a' vándor hegyről-fel hegyről-le az éjszak nyugotnak hanyatló völgybe, mellynek keleti részén kis, hűvös vizű, csermely kigyózik düledezett vizmosta martok közt, nyugotról pedig a' Hejőnek szivárgásaiból alakulnak fekete iszapú tócskák, nyír, cser 's tölgyektől árnyazva.

A' völgynek keletről hegyekkel zárt zugában fekszik az aranyosi korcsma, egy türhető kő-épület. 1568-ki év junius hónapjában itt azonban egy szerény lak állott, a' kellemes lejtésű hegynek aljára búsan könyöklő. Rongyollott mohfedte szalma-tetejének tág nyílásain a' szelek kényelmesen lejtettek-át; messzére kinyuló ormából egy fakó rud feszült-ki, mellyről a' vihar-dulta gyalog fenyőbokor és keresztbe vetett lefüggő két abroncs csárdát gyanittatott. Belől, a' rud végénél egy rozszant kerék volt szüette gerendákra fektetve, mellyről esténként a' kakas kurrogott dictatori hatalommal. A' fogadónak külső falai sárga agyaggal valának betapasztva, 's a' tapasz-ból fenyegetve állottak-ki az azt összefoglaló polyva szálkák: elől árnyas fák alatt földbe vert karókon durva faragású asztalok 's ló-czák nyultak-el, mellyekbe tömérdek név volt vésve.

Vándor csapatunk e' korcsma felé ballagott; tagjai szomjukat vízzel vagy borral, mint erszényök engedé, valának a' fogadónak kut vagy pince-adta nedvével enyhítendők. Elől két vastag nyakú zömök, zsiros hajú palócz jött kurta, zeke alakú, darócz dolmánban, nem éppen hófehér üngben 's gatyában, és hosszú szárú kopott saruban, 's mint látszék, mély beszélgetésben merülve.

„Biz' ugy a' kome — mond az öregebb, egy szürkülő hajú 50 éves kövesdi férjfiú — most az ember soha sem biztos, midőn este lefekszik, valljon reggelre nem zaklatja-e ki lelkét a' kontyos.“

„Bizony baátya gonosz napokat élünk — felelé a' fiatalabb egy novaji pór, — arról magam is szólhatnék; de előbb kérjünk egy korty bort!“ — A' korcsmásos egy szürke, ugy nevezett, vászon korsóban a' bort nem sokára elébek is állítá.

„Mit mond keed kome? hát keednek is lett volna már baja a' Töiökökkel?“

„De hát kit kimélnék azok? hallja keed csak — kezdé a' ló-czára letelepedő egyet köhentve 's állat fél kezére gyámitva, miután a' kantának egresléhez hasonló tartalmából egy hatalmas kortyot szippantott volna-be, melly miatt szemei is könybe lábbadtak, — mult hetekben, midőn a' fiastyúk már jól felhaladt, a' rétről haza térve nyugonni dülök. Alig bólintottam azonban egy órányit, a' rikancsot *) morogni hallom. Én azt hittem, valami ástyán féreg **) czammogott az udvarba, hogy ludketreczemből dézmát vegyen; mert hisz' maga is tudja keed baátya, hogy mióta marháink elpusztulván ez állat a' mezőn prédát nem kap, házainknál is felkeres. Én egy görsös bunkót ragadtam, hogy a' szemtelen vendeégnek ajtót mutassak. Kileépek, 's mit gondol keed, mit láttam?“

„Hát mit mást, mint ástyán férget.“

„Igen ám, ástyán férget, de török köntösben. Midőn a' kontyos, ki csakugyan ludketreczemet pusztítá, észre vette, hogy felé tartok, egyet füttyentett; 's honnan, honnan nem, azonnal más három kontyos termett mellettem. Én, ki árnyékontól még nem szoktam megijedni, bunkóm hirtelen felkapom hogy őket megtiszteljem: de mig körül néztem, mellyiket sujsam-le előbb, egyik ollyat kollintott tarkómra, hogy kobakomnak ***) minden foga azonnal ujnnyira szaladt fejembe, 's én eszméletlenül rogytam-le. Palkó fiam azonban, ki jajdulásomat meghallá, kitekintett megnézni, mi bajom. Engem a' földön, 's a' négy kontyost mellettem látva hirtelen lármát üt; szomszédaink a' lármára összefutnak, a' zaj nagyobb lesz, a' kontyosok megijednek, 's elfutnak; különben már talán Ábrahám kebleében pihennék: mert, mint Palkó mondja, az egyik Török fejemet készült már leszelni.“

Ez alatt többen gyültek a' beszélő körül, szó szót adott, 's ki egyet ki mást tudott mondani. Végre egy barna, jól hizlalt képű ostorosi siheder szállalt-meg fontos képpel.

„Tudják-e keedtek — mondá — hogy az egrid vár kapitánja a' fekete embert tegnap előtt nyársba vonatta?“

„De hát miért?“ — kérdé az egész csapat, hosszú bámuló képpel.

„Mert a' Törökökkel cimborált, 's egy süveg aranyért őket titkon a' várba akarta vezetni.“

A' káróba vonatás csakugyan való volt; azonban nem Kárácsonnal, hanem egy magas, természetespanyol zsoldossal. De mivel Kárácson éppen akkor tájban hagyá-el a' várat, a' köznép, melly nem tudá,

*) Kutya.

**) Farkas.

***) Fésű.

hova lett, azt hitte, hogy ő vonatott nyársba; mert a' kivégeztetett is feketén volt öltözve.

„De már az szörnyűség — zugá egész gyülekezet — ki hitte volna azon derék emberről, hogy illy gonosz lélek lakozzék benne.

„Hja! a' pénz minden rosztá vezet az embert. Ő kelme, mint hallám szerelmes volt a' kapitán leányába, 's mivel ez tőle leánya kezét megtagadta; boszúból a' Törökökkel kezdett czimborálni.“

„Hazugság! — kiáltá hátuk megett egy erős férjfiás hang — gyalázatos rágalom. A' fekete ember él, 's a' Törököknek, mint eddig is, engesztelhetlen ellene.“

Az asztal körül álló 's ülő csapat bámulva nézett vissza, hogy meglássa, ki azon hatalmas beszélő.

Ez egy magas, fekete köpenybe burkolt ifjú volt, kinek homlokán terhes büfellegek borongtak. Köpenyének bő redői nem fedheték-el izmos, erőteljes tagjainak idomosságát, 's egy hatalmas kardnak alsó csillámló részét. Már korábban érkezett, 's mély gondolatokba merülve egyik asztalhoz ült; azonban midőn a' fekete embernek nevét hallá emliteni, figyelni kezdett, 's a' rágalom-hírt hallván, melly nevére mocskot vont, felállt, 's a' gyalázatos rágalom feletti boszúját a' fennebbi szókban nyilvánítá.

Az olvasók alkalmasint magyarázás nélkül is Kárácsonra fognak a' beszélőben ismerni; ki a' várból távozása után czél 's ut nélkül bolyongván, most véletlenül vetődött ide.

„Gyalázatos rágalom, csalfa koholmány, azt mondom még egyszer — folytatá szavait — Kárácson él 's előttetek áll!“

„A' fekete ember!“ — kiáltá elszörnyedve a' gyülekezet.

„Igen, a' fekete ember! ki szégyenli, hogy pulya lelkű honfiai a' török jármot olly türelemmel szenvedik; ki szégyenli, hogy a' Magyar a' pogány ebnek rabja, adózója; ki szégyenli, hogy az elkorcisosult Magyar gyáván nézi nejei 's leányai érényeinek megfertőztetését; ki szégyenli olly nép tagjának lenni, melly nem csak országát, személyes birtokát, életét engedte pogány harácsává lenni, hanem még azon arasznyi földet is, hol holta után nyugodni kellene! — Mondjátok! hova mentek e' földről kiszorítva! mellyik ország ad azon föld elkorcisosult fíjainak, mellynek fényét egykor irigy szemekkel nézte, menedékhelyet? mellyik föld fogadja-fel az olly gyáva ivadékok, ki a' legdrágábbat, polgári szabadságát nem tudta megvédeni? — Bizonyynal egyik sem! — Mért izzad, fárad napnál korábban kelve a' kézmives; mért szenved a' földművelő a' nap, eső, vihar, hőség, hideg 's minden elemnek dühét; mért veszélyezteti életét a' kereskedő kétes habok, veszélyes örvények között? — Hogy nyugalmas életet szerezhessenek; nyugalmas élet pedig csak

a' polgári szabadság arany szárnya alatt szerezhető! Ha tehát van nép, melly e' szabadságot kevesebbre becsüli, mint a' kéz- 's földműves és kereskedő, illő, hogy a' földről eltörültsék!

Az ifjúnak szavai erősek 's megrendítőek voltak, mint fegyverhang; velősek miként az épen tenyésző királyi tölgy:

A' gyülekezet némán, szavainak igazságát mélyen érezve hallgatta a' beszélőt, 's keblökben különböző fellengős gondolatok vilantak-meg.

Kárácson látván, hogy szavai a' gyülekezetre mélyen hatnak, félbe szakasztott beszédét újabb lelkesedéssel kezdé.

„De nem, azt nem hiszem, hinni nem akarom, hogy azon Árpádnak maradékai, ki vérrel, fegyverrel szerzett magának hont, illy gyáván tespedjenek el: 's ha néha a' nagyobb erőnek engedni kénytelenek, ha néha kötelességükről megfélekedve, restségük miatt a' hazát ellenség által pusztítani engedik is; de azt egészen idegen, pogány járom alá jutni nem engedhetik. Vagy olly tehetlenek lettünk már, hogy az éltünk, javunkra törő ellen még karunkat sem bírjuk felelmei? annyira kialudt belőlünk minden élétszikra, hogy báránként engedjük magunkat vágópadra vonszoltatni? olly félenkké váltunk-e, hogy nejeink 's hölgyeink erényeinek rablásaért még csak szavunkat sem merjük fölemelni? Magyarok! honfiam! hát az a' nép, melly Hunyadi 's Mátyás csatáin villám kard volt, ennyire sülyedhetett volna? Nem, nem, az lehetlen! Ha e' nép legszebb legdrágább kincseért, szabadságaért, fog fegyvert, a' pogány hatalomnak bukniia kell! 's hogy bukni fog, jós lelkem világosan látja. Fogjunk tebát fegyvert, támadjuk-meg a' haza bitorlót, én vezérek leszek; vagy legyen bár ki, 's meglássátok, az Isten fegyvereinket meg fogja áldani!“

„Ugy van, meg fogja áldani! — riadá egész gyülekezet kitorő lelkesedéssel — vezess te a' csatára, légy te a' vezérünk- és százan-ként fogunk zászlód alá gyűlni!“

És ugy lön, mint mondák! a' hir némelly hazatérők által sebesen terjedt-el, és a' népet csoportosan tódítá Kárácsonhoz, kit rendkívüli ereje miatt bámult; jámbor ajtatossága, szilárd erénysege, buzgó vallásossága miatt imádott, 's második Josua-nak, uj Maccabäusnak, 's Istentől küldetett oltalmazónak tekintett.

Kárácson tervét, melly csak abban állott, hogy a' rajoskodó néppel valami nagyot jeleset vivhasson-ki, magát Zsófia kezére a' világ előtt is érdemessé tehesse (mellyet ő azonban olly jól tudott az ajtatosság álorczája alá rejteni, hogy más, mint ki lelkének legtitkosb rejtekebe látott, arra még távulról sem tudott volna gondolni) még egy más körülmény is segíté. Ezen időben t. i. némelly

jóslatok terjedtek-el a' nép között a' török hatalom megbukásáról, melly azt hirdeté, hogy az Isten e' végre egy emberét fogja küldeni. E' szállongó hir még mind inkább csödité a' népet a' fekete ember zászlója alá; mert az ég bajnokának csak őt tarták, a' ritka erővel áldottat, a' Törökökkel történt tusákban többször győzelmest.

Illy kedvező körülmények közt serege, mellynek gyűlhelyül az alföldet rendelé, csak hamar félelmissé nevedék, mint a' kezdetben kis folyam, melly azonban több pataknak bele ömlése által csak hamar nagygyá 's hatalmassá nevededik.

(Folytatása következik.)

KÜLÖNFÉLE.

Furcsaságok szemléje.

rendezi Pipiske.

Motto: „Frohsinn mein Ziel!“

JOH. STRAUSS.

7.) Valami a' legujabb szini világból. — A' Theater-Zeitung következő érdekes furcsaságot beszél. — Elszler Fannynak, a' kedves cachucha-tánczosnénak, Parisban, az alatt, míg „az elváltozott macska“ szerepében működnek a' szinpadon, lakát erőszakosan betörték. — A' rablók igen szemtelenek voltak; egyik közülök még az éppen haza érkezett művészné szeme előtt is vitt-ki holmit szobáiból. — Ez reá kiált, lármát üt; de mind hijában; a' gonosz megszabadul. — A' legnagyobb ijedtséggel lép lakába, 's pusztán lel mindent; — pénz, ékszer, ruha és ágyneműk, butor, minden, minden oda van! — Ridegen és pusztán állott egész lak. — Végre véletlenül a' kandallóra tekint, 's hah! egy czédulát pillant-meg rajta. — Olvas: „A' szeretetre méltó Fanny lakása ezentúl X. utszában Y. szám alatt lesz.“ — Most fölsikolta örömeiben, és eszébe juta, hogy néhány nap előtt bizonyos szállást hozott a' dalház igazgatója előtt szóba, mellyet akart, de drágasága végett ki nem bérelhetett. — 'S csakugyan az igazgató ur volt olly galant, kinek nem kerülé-ki figyelmét a' szép művészné kívánata, 's ki, míg őt a' színházban bámulák, minden butorát a' titkon fölfogadott szállásra áthurcoltatá. — Másnap X. utszában udvarlának Elszler Fanny kisasszonynak.

8.) Furcsa könyv-czim. — Straubing, egy bécsi könyvtáros, minap illy furcsa czimű szakácskönyvet jelentett:

Az elegans bécsi szakácsné

vagy is:

A' mesterség, mint kellessék 12 izletes étellel jól lakni,

vagy is:

miként esznek jól Bécsben,

vagy is:

mit látnak a' Bécsiek mindenek fölött legörömostebb asztalukon,

vagy is:

egy délebéd a' Praterben,

vagy is:

egy estebéd a' Sperlben.

9.) Hol nem terem a' tokai bor! Egy londoni hirlap ezt írja: „Metternich herczeg birtokán, szent János hegyén (Johannisberg, a' Rajna mellett) a' legjobb tokai bor terem.“

10.) Higyje, ki akarja! Bizonyos dr. Meyer (a' Gesellschafter szerint) egy hegyet fedezett-föl a' Duna partján, melly évenként 60—80 lépésnyire halad előre helyéből. — Mindenütt előrehaladás tehát az egész világon!

11.) E' napokban Pesten egy hajfodorító láthatlan parókákat (unfähbare Touren) hirdetett.

14.) Furcsa fogadtatás. — Burmann (mh. Berlinben 1805.) egyike volt a' legritkább költői elméknek. Claudius igen ohajtván ismeretségét, egykor meglátogató őt. — Nevezi magát; — 's Burmann, örömeiben földre rogyik, és — a' szoba közepén álló asztal közül kezdte hengeregni. Claudius legnagyobb zavarban e' fogadtatáson, mit tuda egyebet csinálni? — követő őt. — 'S így miután mindketten vitézül kihengeregtek volna magukat, egyszerre talpra ugrottak, 's az örömek minden kifejezésével borultak egymásnak nyakába.

Az örült nő. — Ez előtt néhány héttel megismerkedém E-ken egy érdemes uri háznak családjával, melly átalfján ugyan, de leginkább a' nő legielesebb erényekkel bírt. Ez utóbbi bájló szépségen kívül nemcsak kellemes, nyájas, barátságos, ajtatos, jámbor, szelid, okos, szemérmes, hanem egyszerűs mind hű nő, jó anya, és szorgalmas házi asszony volt; szóval benne minden, mi az erényes és valódi nőt diszesíti, mintegy tükörben vala feltalálható. Mindenki iparkodék társasága körébe jutni, és az ebben részesülhetést szerencsének tartá. Ismeretségem után néhány nap mulva a' természet törvényei, hon javának forrásai, művészet felől legtisztább nézeteket fejte-ki: de rögtön megváltozék elméjének állapotja. Most mindent, mi körülte volt, ismert; de nem magát; semmit sem tudván maga felől, zavaros szavai 's fenyegetései elárulták elmháborodását. Tettei csak rontásra, megsemmisítésre céloztak; mindenki iránt ellenséges indulattal 's bős haraggal viselteték, kiket előbb kedvelt és szeretett. Látni őt, ki eddig képmássa volt a' szelidség 's erénynek, ki soha egy ros szót sem bocsájta-ki ajkairól, valóban a' leghatóbb és szomorítóbb jeleneteknek egyike. Hajdani szelidsége vadságba, szemérmessége szemtelenségbe, alázatossága felfuvalkodásba fajult; most csak szitkokat, gyalázást, rágalmazást, és sértő szavakat mondott egyre, nem tekinté többé nemét, rangját, emberiséget; fenyegeté atyját, üté férjét; még egyetlen csecsemőjét is megfojtá. Erre az örülségnek tiszta közideje következek, melly közben a' legmélyebb érzéketlenségbe esék; lelkének működő tehetségei megszüntek, 's végre halál vete véget életének. SÜTKEY EMANUEL.

Keleti tisztelkedés. — Ha egy alsóbb osztályú Görög vagy Török egyik fellebbvalójának teremébe lép, földig meghajlja magát, és tisztelétének jeleül a' kerevetnek rojtját csúkolja-meg.

Mahomed-Ali polgárosodása. Alexandriai hírek szerint Mahomed-Alinak egyszerre azon gondolat támadt agyában, hogy haremjét — kivévén azokat, kik anyák — elbocsássa. Mindenik személy gazdag mátkatálalat nyerend, ha férjet kap. — Ezek, úgy hisszük, fognak találkozni; ámbár 300-at meghalad az elbocsátandó nők száma.

Rettenhetlenség. — A' bátorságnak és rettenhetlenségnek legele-
venebb példáját Constantina ostrománál bizonyos Ali Sad nevű Beduin adá. —
A' francziák taraczkából egy bomba a' bástyára esett. De mielőtt szétpattan-
hatott volna, a' Beduin felragadja azt, 's a' romnyilas felé tolongó Francoziák
közé veti. Alig hullott földre, elpattant, 's tizenhat embert megölt, negyvenet
veszélyesen megsebesített, 's egy darabja magának a' Beduinak bal karát is
elszakasztá. De ez nyugottan állott; művét villogó szemekkel nézte, ka-
czagott, ujjongott 's bőszt tüzzel rohant az ostromlók közé, kik csak kemény
tusa után ejthették-le a' dühöngőt.

Mulattató. — **Könyzápor.** Kotzebuenak „embergyülölés és megbá-
nás“ című színjátéka adatván egy megyei színházban, az utósó búcsú- jelenés
alkalmával egyik néző a' földszinti helyen esernyőjét kifeszíté; minék midőn
okáról kérdetnék, egész hidegvérűséggel felelé: „óvakodás, semmi egyéb, nehogy
a' páholyokból hulló könyzápor átáztasson.“

EMLEKMONDÁS.

É s z.

Bús aggodalommal vágyosz szerencsés lenni,
'S panaszkod, hogy nem tudsz valamire menni,
Ne panaszkodj, előbb utóbb észre veszed —
Kedvez az alkalom; ha csak leszen eszed,
Hogy hasznodra fogod tudni fordítani;
Ész nélkül a' sorsot nincs mód jobbitani.

KIS JÁNOS után K. H. K. J.

Barátság. — Soha ott igaz tiszta barátság nem gyökerezhetik, hol
egyik a' másikat azzal, mivel a' természet hozzája kegyesebb volt, vagy
mivel a' vak sors bővebben megáldotta, nem segíti.

Gr. TELEKI FERENCZ.

Életünk nem egyéb álomnál; testünk por; eszünk hiúság; itéletünk
tudatlanság és csalás; nagy nevünk és hirünk csupa képzelet, melly csak
hamar elenyészik; itt létünk rövid zárandokság; sirunk nem messze születés-
süinktől; végünk éppen olyan ismeretlen előttünk, mint ama hon, mellybe
utazunk.

Gr. OXENSTIRN után S. KAROLINA.

A' jó hazafi, mint nap, érdemeinek jótévő fényét szórja a' körülte
levőkre; a' homályosoknak világot ad a' nélkül, hogy magáéból vesztené.

NAGY GYÖRGY után Csongor. N. Enyedről.

Számrejtvény.

(Zahlenräthsel.)

Végem az idén jött létre,	Nincsen olyan emberélet
Noha kétszer négy éves;	Melly tudná kezdetemet;
Egészem több egy ezernél,	Bár egyenként számíts össze
'S csak élő benne részes.	Csak husznak mondsz engemet.
	S. Karolina.

Előbbi rejtvény: idő.

REGGELŐ.

Pesten vasárnap januarius 28^{kán} 1838.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csütörtökön. Fél évi díja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is vált-hatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ELBESZÉLÉS.

A' fekete ember.

(Folytatása.)

VI.

Mint fog ez végződni?

SHAKESPEARE.

Flectere si nequeo superos, Ache-
ronta movebo.

VIRGILIUS.

Eresszük most a' vitézi tüztől lelkesített sereget útjára, 's ves-sünk egy tekintetet Egerre. Itt mindent élénk mozgásban 's külön-böző érzelmek között találunk. A' vártéren ideges hadfiak állanak különféle festői csoportozatban; közbe közbe csinos öltözetű hölgyek is. A' férjfiak arcán bátorság, erő, vitézi lelkesedés 's vidámság — a' hölgyekén levertség, fitkolt bú, csüggedés 's gyötrellem valának láthatók. Itt egy anya néma fájdalommal 's könyázott szemekkel kisedét eme-lé az apa elébe, 's esdő tekintetéből az látszik, hogy a' távoz-ni akarót marasztja; amott egy fiatal hölgy simul kedvese ércz mell-jére; itt serdülő gyermekek csüggnék apjuk nyakán; amott ezüst fürtű aggastyánok áldják reszkető kézzel fegyvert öltött fijaikat; itt egy csapat vadabb tekintetű, kiket sem nő, sem kedves, sem gyer-mek, sem szülő nem könyez, nyers hangon hadi dalt énekel; amott más csapat kopját, gerelyt, kelevézt köszörül, vértet tisztít, kar-dot suhint; itt földbe-szurt lándsákhöz fűzött ménék nyeritnek; amott apródok, lovászok, fegyvernekek futnak, sűrögnék 's in-tézkednek!

Mit jelent mind ez? ellenség van-e a' vár alatt, 's az őrsereg kicsapni készül? Nem! — Felsőbb parancs külső ellenség ellen idegen földre idézi őket? Nem! — Vagy tán bellázongás megzabo-lázására küldetnek? Az sem! — Ellenségre készülnek ugyan; de ez nem a' vár alatt, nem is külföldön van; egész haza földén tanyázik ez, és a' kereszténység közös ellensége, a' Török.

A' röpke hir, ez a' soha nem nyugvó szörny, alig hozá Kárárcson vállalatának hírét Egerbe, Báry, ki az ifjúnak távozása óta sértett oroszlánként dult fult, Magócsyval keményen összeperelt, sőt oda is akará hagyni, mohó kebellet szívá azt-fel, 's ha száz füle volt volna, mindnyáját annak hallására szentelendi. Kaczagva, ujongatva, gyermekes örömmel futkosott a' teremben, csarnokon, vár terén, falakon 's kertben, és minden vele találkozóknak elbeszélé, hogy György az elüzött, meggyalázott György körül mint gyül a' nép, mint munkálkodik a' hon szabadításán, milly czélszeres rendeleteket tesz a' pogánynak kiüzésére, és lelkesedésében már a' Törököket meg is verette vele.

E' hir csak hamar elterjedt a' vár népe között, és a' fegyveresek, kik Györgyöt szerették, tisztelték, sőt lehet mondani imádták, hasonló tüzzel kaptak a' hiren, 's egy szívvel lélekkel oda nyilatkoztak, hogy szeretett bajtársukkal, kinek mindannyija valami hállával tartozik, dicsőségében 's veszedelmében osztakozni kívánnak.

Magócsynak e' hir szinte utójára jutott fülebe. Némán, redölt homlokkal, gondolatokba mélyedve, 's mint György neki megjósálá, heveskedését megbánva ült, vagy inkább feküdt karszékén; midőn Báry ujongatva belépett, 's a' szobában e' szavak közt: „megmondtam, megmondtam, hogy mindnyájunkon tul tesz az ördöngös ficzkó“ örültként futkosott.

Csak későre tudhatá-meg Magócsy e' különös örömmek okát, melyet Báry nem kevés szemrehányások közt beszélt-elő.

Magócsynak, ki többször azon gondolatra jött — mely leginkább is gyötré — hogy György, kinek szenvedélyességét ismeré, felzudulásában talán öngyilkosságra vetemedett, homlokredői hirtelen kiderültek, és nagyot sohajtva, mint rémletes álonból felserkenő, könnyült kebellet mondá:

„Hála neked mindenható, egy nagy terhet vettél-le szívemről.“

Báry, kinek örömmámora csillapulni kezdett, most elmondá szándékát a' várkapitán előtt, hogy ő György seregéhez csatlakozik; nem hallgatá-el az őrseregnek nyilatkozását is; sőt hevében még a' parancsnokot is kényszeríteni akarta a' vele menetelre, és hogy állításának nyomósságot adjon, beszédét e' szavakkal végzé: „ha becsületes ember vagy, a' Györgyön elkövetett méltatlanságot ezzel teszed jóvá.“

Magócsy, ki Bárytól különben is sokat elhallgatott, mostani körülményében pedig sértésre gondolni sem tudott volna, nyugodtan hallgatá e' nem legudvariash kifejezést, és csak nagy bajjal tudá vele megértetni, hogy e' háborgós időben a' várat fő nélkül hagyni nem lehet. Csak miután megigéré, hogy az őrseregnek egy részét,

(mert az egésznek elbocsátását, hogy a' védeetlen vár ez által mintegy szabad prédának tétessék, kívánni is képtelenség lett volna) elereszti, nyugvék-meg a' harcoknak heves fija.

E' határozás következtében csoportozott a' várórsereg. De mivel mindegyik nem mehetett, sorshuzással határozzák-el azon szerencséseknek — mint ők nevezék — számát, kik a' dicsőségben, a' haza megszabadításában, részt veendhetnek. E' sorshuzás által boldogítottakat láttuk e' szakasz elején vigadni, áldatni 's fegyvert fenni.

A' várban még két személy van, kikről az olvasó tán tudni szeretné, mennyire érdeklé őket György sorsa.

E' személyeknek egyike Zsófia. Ki őt, a' néhány hét előtt még szépségének teljes fényében virágzó hölgyet, kinek tekintete szerelemre lobbanthatá a' márványt is, most látta, bajosan ismert volna rá benne. A' tündöklő szemcsillagok elhamvadva, tengerben uszó 's pislogó üszökhöz, a' bánat szele által rózsáitól megfosztott arcok hideg, élet nélküli márványhoz hasonlítának; az ajk, melly idvezítő szerelmet zenge, csak panaszra nyilott, 's a' kebel, mellynek ambroziás lehelete kējárba sülyeszté az azt szívhatót, most sohajnál egyebet nem hallatott. Így kinlódott a' boldogtalan, élet és nem élet között, tompa sinlődésben, végetlen testi érzéki nyomorban, hasonlóan azon fához, melly a' nap sugárait, harmat 's esőcseppeket felszívja ugyan, de még is hervad; mert gyökerét titkos féreg emészti. Ilyen féreg volt a' bú a' szerencsétlen hölgy keblében, mellynek sötét üretek csak György szerelme tölté-el mennyei fényvel, melly annak elvesztése által ismét olly kietlen, hajh, még százszorosa kietlenebb lett, mint volt; kietlenebb, mert az előtt csak lakták némelly szende örömek, habár nem a' boldogító szerelemé is.

Ki azt el tudja gondolni, mit érezhetett e' hölgy, ki ártatlan szerelmében, 's tiszta minden más egyéb iránt elfogultlan érzetében veszélyről álmodni sem tudott, midőn szerelmétől, ki ege 's üdve volt, olly véletlenül elszakasztatott — képzelheti azon körülményt, azon örömet is, mellybe őt a' kedvesről hallott hir áttevé.

Örömkialtás nem szállt kebléből; föl nem egyenesedett; de hasonlóan ollyanhoz, ki magasról esése után lassanként magához tér, 's eszméletlenül körülnéz, mindent megtapogat, nem tudva, él-e vagy álmodik, sokáig szótlanul bámult e' hirt hozó szobaleányára. Végre, midőn többszöri ismétlés után annak valóságáról csakugyan meggyőződött; az öröm, meglepetés olly hirtelen rohanának keblére, hogy ugyan egy pillanatban sirt, kaczagott, lejtett, lero-gyott. A' szobában minden tárgyat megfogott, mindennek ezt rebe-gé: „ő él, él, él! — mert semmit sem hitt inkább, miként atyja is, mint azt, hogy György megszűnt élni. — Ezután az ablakokat

tára-fel, 's ki a' lelketlen tárgyaknak sőt a' szellőknek is ezt kiáltá: „tudjátok-meg ti is, szellők, mellyek annyi sohajomat felfogátok, hogy ő, kit elvesztettnek sirattunk, él, él!”

Ah, de mi a' homok pusztákon szomjúságban elepedőnek egy csep viz, mellynek izlése a' kinokat még csak neveli? Mi a' lángok közt sinlődőnek egyetlen gyenge fuvalma a' szellőnek, ha a' gyötrelmek ennek ellebbenése után még pokoliabbak lesznek? Ujabb pokol! ujabb halál!

Mi volt a' szédítő örömmáorból felocsódott Zsófiának is e' parányi öröm? Ujabb kinok, ujabb bú forrása; mert a' sors ez által csak veszteségének nagyságát érezteté vele még súlyosabban; a' kedvesnek bájszinben előtüntetett képével csak azért hasgatá-fel ujjalag a' már tompa senyvedésben sinlő szívet, hogy fájdalmai még élesek legyenek.

Alig kezdtek fellázadt érzékei csillapulni, alig látta-át, hogy pusztá nevének hallása — ámbár kis korra ez is boldogítá — mig a' kedvest keblére nem varázsolja, ujabb sötét búa, 's az előbbinél még marczanglóba sülyedt. Szobaleánya végre százszor is elátkozá azon perczet, mellyben urnéjával a' hirt tudatá.

Másik személy, kit György sorsa érdekelt, Andor, a' várnagy volt. E' bú emberének, a' fájdalommal rég megbarátkozottnak, helyzetét, György távozása után, nem szándékom festeni; csak azt említem, hogy keblében, a' különben is kietlenben, egy végetlen ür támadt, nevezhetlen búnak tanyája. Ha kiment, mindig úgy tetszék neki, miatha valamit benn feledett volna, 's viszont ellenkezőleg; ha valamihez fogott, azt vélte, hogy munkája hiányos; ha ételhez ült, mindig valaminek hiányát érzé; annyira megszokta már az ifjúnak jelenlétét, hogy azzal most, noha különben hetekig is oda járt, fél életét képzelte eltűnni, 's másik felét (megfelelkezve arról, hogy a' különben is csak fél egész a' boszúnak van szentelve) örömet oda adandná, ha csak legkisebb hirt is hallhatott volna a' felől, ki olly nélkülözhetlenné vált előtte.

Illy érzemény, illy gondolkozás mellett, hogy ő volt első, midőn Gyögyről hir jött, ki a' hozzá menésre elhatározá magát, könnyen képzelhetni.

Készen állott már a' kis sereg; Báry éppen bucsúra nyújtá nyugtalan ménjéről kezét Magócsynak, midőn a' toronyőr kürtje megharsant, 's a' robovga leereszkedő hidon, izzadt nagy morvai lovon egy német zsoldos vágatott-be.

„Hol a' várkapitán?” — kérdé alig fuldokolva. 'S midőn reá mutattak volna, kebléből elővont nagy levelet nyújtott-át neki.

Magócsy utálattal nézett az előtte ismert vonásokra, 's kétkedve, valljon megoldassa-e, habozva, késedelmezve töré-fel.

Alig futott egy két soron végig, már arcvonalain némi boszúval vegyes békétlenség mutatkozik, melly később jelentőbb lett, míg végre összeszorított öklökkel ajkát harapva levelet tartókeze lehanyaglott, másikat pedig hánykodó keblére feszíté, 's nehéz, alig hallható szóval ezeket mormogá: „ördög, kár-örvendő ördög! hát itt is üződ játékokat!”

Az indulandók bámulva néztek kapitánjokra, kit illy lelki tusa közt még soha sem láttak. Végre, midőn háborodása valamennyire szünni kezdett, némán nyujtá a' levelet Bárynak, ki a' következőt olvasá belőle:

K a p i t á n !

„Mint meghozák, te ama rajoskodó botornak, a' fekete embernek, az őrsereg egy részét segédül akarod küldeni. Ezt keményen megtiltom, mert mint biztos hirekből tudom, váradra szándékozik Kuczuk rontani; így a' legénység szükséges. Ha azonban követem már későn érkeznek, az elindultakat rögtön visszahivatod. Parancsom teljesítéséről hivatalod kezeskedik. SCHWENDI s. k.

„Halál pokol! orditá kitorve Báry — hát a' sátán ezen embert minden jó ügy elrontására használja?!“

„Csendesedj barátom — mondá fájdalommal Magócsy — itt békettérés az egyedüli gyógyszer.“

Most a' levél tartalmát, mennyire szükséges volt, a' feszültvárakozásban álló őrizettel közlé, 's kijelenté, hogy barátjok segedelmére, minthogy szükség reájok honn is van, el nem bocsáthatja.

Azon zugást, békétlenséget leirni, melly e' parancsra a' fegyveresek közt támadt, leirni lehetlen. A' kapitánnak egész hatalmát és szónoklati tehetségét elő kellett venni, hogy őket csak némileg is lecsendesítse. Báryt azonban, ki ezer átkot szórt a' fondor sátánnak — mint nevezé — fejére, kinek célját átlátta, nem volt erő, melly letartóztatta volna.

„Nincs hatalom — volt végszava — melly engem lekössön; szabad lovag vagyok, 's hol tetszik, kardom lándsám ott forgatom, csak királyom ellen ne tegyem. És valóban, alig végzé szavait, sarkantyúba vett lova már tul volt a' hidon; utána Andor ügetett egy agg szürkén.

Az őrsereg pedig fogcsikorgatva, boszúsan oszlott-szét.

(Folytatása következik.)

HAZAI HIRLELŐ.

Palotadámák. Ő felsége kegyelmes es. és királynénk közelebbi alkalommal 18 főrendű asszonyságot méltóztatott palotadámákká kinevezni, kik között, honunk, szépneméből Pálffy Zsófia grófnét, szül. Jabionovszka herczegnét is.

TERMÉSZETI TÖRTÉNET 'S TUDOMÁNY.

Poekilopleuron Bucklandi. Bizonyos Deslongchamps ur egy mémoire-t adott ki mult éven valamely sanrier ásványról, mely 1835-ben Caen mellett találtatott, 's melyet ő Poekilopleuron Bucklandi-nak akar nevezni. Ez állat, mely 25—30 lábnál hosszabb nem lehetett, a' krokodil és gyék között van, 's leginkább hasonlít a' Megalosaur-hoz. Deslongchamps ur azonban szembetűnő különbséget akar a' gerincz- és czombesontokban, mint a' Megalosaurnak egyedül ismeretes csontrészeiben, észrevenni, 's így ebből egy új fajt csinálni, mely bordáinak különféleségétől 's nagy számától kapja nevét, melyeknek száma mindkét részről két két pár's egymástól igen különböző. Deslongchamps urnak szörnnyű fáradtságába került a' csontoknak helyes összerakása. A' gerincz csontokból (21 darab alkotá csak a' farkát) kitetszik, hogy ez állat a' krokodil és gyék között közép helyen állott, de egyiknek fajához sem tartozék.

Geologi vitatkozások. Az angol geologok között igen érdekes vitatkozás támadt Murchisonnak azon állítása felett, hogy a' warwick, worcester 's glocesteri grófságokban találtatott új vöröshomokkő (new red sandstone) ugyanazon egy legyen a' szárazföldi geologok színes homokkővel (grés bigarré).

Vashegy. Laplandban a' Gallivare hegy egészen vasból áll, mint mondják, úgy hogy az egész föld népének örök időkre elegendő vasat adhat.

Thea-olaj. Chinában (mint több utazó állítja) bizonyos finom olaj nemét használják azon házi vagy gazdasági szükségekre, melyekre Európában a' faolaj használtatik. Ezen olajat azon növényből, vagy legalább annak fajából készítik, mellyen a' thea terem. Bizonyos Thompson ur, ki ez olajat vegytanilag megvizsgálta, erősíti, hogy mind a' thea mind a' camelia magvaiból lehet sajtolni. Európában ez olaj eddigelé nem ismerték. Ha fris, színe szalmasárga, és sem szaga sem alja nincs; langban (alcohol) éppen nem, 's égényben (aether) csak némileg felolvasztható; szép, tiszta, fejér lánggal ég, és 40° hidegen F. szerint (nem egészen 4° R) még nem fagy-meg. Thompson ur azt hiszi, hogy ez olaj a' keleti kereskedésben fontos szerepet játszhatnék, mert a' kókosz 's más olajoknál, melyeket Ázsiában használnak, mind ételnek mind égetésre czelszerűbb.

A' föld mérséklete Syberióban. A' mai Syberióban azon különös tünemény mutatkozik, hogy a' föld bizonyos mélységig, még legforróbb nyárban is, fagyos marad: igaz, különböző viszonyban, mint t. i. a' körülmények vagy hely fekvése hozzák magukkal; nevezetesen a' keleti részen Irkutskban olly vastag a' fagyos réteg, hogy még eddig fenekére nem jutottak. Gmelin állítása szerint egy irkutski lakos mult század elején kutat kezdett ásni, de munkájával felhagyott, miután még 90 lábnyi mélységben is fagyos földre talált. Némelly természetvizsgálók állítják, hogy e' tünemény a' földgyomrában tanyázó nagy melegséggel ellenkezik. Most azonban 1830-ban Irkutsk szomszédságában kezdtek egy kutat ásni. Első évben 78 lábnyira hatottak a' föld színe alá, de vizet még nem találtak; 1831-ben 90 lábnyira ásták már a' gödröt, 's a' földet még mindig fagyosnak találták. A' dolog azonban szakadatlanul folytatatik, és remélhető, hogy végre csakugyan célt érnek, mert a' hőmérő, mely a' föld színe alatt kevés lábnyira 18°, 5 F. (— 6° R) állott, midőn a' fenékre ereszték 29°, 75 F (— 1° R.) emelkedett. (Edinb. Philos. Journ.)

KÜLÖNFÉLE.

Tüzes üstbe szorult orvos. — Több külföldi hírlapot foglalatoskodtatott utóbbi napokban egy irlandi orvosnak iszonyú tapasztalása, ki Dublinban, B. sörházának leégésekor, több omladvánnyal, egy réz üstbe hullott, mely a körüllte lángoló tüztől egészen megtüzesedett A' veszélyt 's az iszonyú rá következő halált látó orvos mindent megpróbált az üstből kimeneketésre, de sikeretlenül: borzasztó sorsa felett sirt, jajgatott, segítségért kiáltott, az üst oldalát kövekkel döngeté — mely hangot más alkalommal fél város meghallotta volna: — de csak a' rohogó lángok, recsegő gerendák 's omladozó falak hallották segéd kiáltásait. Kétségbeesésében már előrántá kését, hogy életét végezze; de az erény szavára majd ismét elhányá magától. Utóbb elővoná hőmérőjét (115 fokot mutatót), melylyel a' beteg furdójének — kihez gyógyítani járt — légmérsékletét vala meghatározandó, rajzont és papirost, hogy feljegyezze szerencsétlen sorsát, 's egyszersmind jegyzékeket tegyen, minő fokát állhatja-ki az ember a' hőségnek, és ez milly hatással munkál emelkedésével a' létszerekre. Midőn rajzóna kiállhatlan meleg lön, a' hőmérő III fokra hágott (az ember 120 foknyi hőseget még életben kiállhat), testét az életnedvek kigőzölgése után hólyagok boríták-el; erei iszonyúan feldagadtak 's a' ver csak olly lassan forgott bennök, mint Cocytus hajjai; most eszméletét veszteni kezdé; a' szókat nem írhatá ki, de a' lábdobajt, mely feléje közelgett, még is hallá mintegy álomban, 's megmentetett. Hosszú, veszélyes betegség után felüdült, 's némelly kétséges tételt a' hőségnek létszerekre hatásáról, ön borzasztó példáján tanulva, meg fog fejthetni — Bajosan hisszük, hogy illy borzasztó tapasztalásokra valamelyik orvosunk magát önkényesen elszánná.

Nem jó a' méreggel játszani. — St. Loup környékén egy francia kereskedő, kinek Alexandriában jövedelmes szállításai vannak, egy pár barátját magához hívta, hogy őket Ratchy-val (czukormű, melytől a' keletiek bizonyos kedves mámort kapnak, mely azonban veszedelmes mérég) megvendégelje. Az idegen mámoron kapó urak kissé nagyobb adagban vették a' csemegét, mellynek következésében olly fokára estek az örülésnek, hogy szabadithatásuk felől minden remény elveszett. Szerencsére azonban, csak néhány napi kábító főfajás lön a' fontolatlan nyalánkoskodás következménye; de egyiket mind e' mellett is, csak ismételt érvágással lehetett az agylobtól megmenteni.

A' barátok. — Két ifjú, kik Rio-Janeiróban együtt tanultak, hivatásuk körébe lépendők szülőikhez tértek. Azonban a' régi barátság 's bizalom megszűnt közöttök. Egy szerelmi kaland a' két barátot összezördíté. A' feltékenység nem sokára emészto lánggá változott keblökben, mellynek következésében egymást párviadalra is hitták. Pisztolra keltek, 's egyik terhes sebet, fájdalomast ugyan, de nem halálost kapott melljén. Három hónapmulva felgyógyult az ifjú. A' győző azonban betegbb lön a' meggyőzetettnél. Sebesült barátjának szenvedése olly nyomasztó teherrel feküdt szíven, hogy bizonyos kábultság neme fogá-el, és szünetlen csak holtak vélt barátjával tusakodott. Végre földerítésére legsikeresebb eszköznek gondolák, ha barátját mint halottat az örültnek szobájába vinnék, 's az ott ébredne vagy inkább támadna-fel halottaiból. — Meredt szemekkel bámult a' beteg a' vélt halottra, míg a' szemfödél mozogni nem kezdett, mintha a' halott felülni akarna. Ezen eseten legkevesbbé sem bámulva parancsolá az örült holt barátjának, hogy

ne mozduljon; de mivel ez szavára ügyelni nem akar, egy nyitott szoba ajtaja mellett a' kertben álló fejszét felragad, és szerencsétlen barátjának fejét, mielőtt ez segítségért kiáltott vagy elfuthatott volna, ketté szelé. Borzasztó tette után minden megindulás nélkül ült karszékén az önelvű, 's midőn iszonyodva kérdenék tettének okát, egész egykedvűséggel felelé: „kétszer mondtam neki, hogy ne mozduljon, mért nem engedelmeskedett!“ — Ez eset óvó példaul szolgálhat, hogy az örülltet nem jó tréfálni!

EMLÉKMONDÁS.

Veszély.

Hirtelenül nem várt baj csapja gyakorta
Sorsunkat; teljes bátorság nincsen ez élet
Napjaiban; kicsinyek 's nagyok eldülhetnek, ezernyi
Példából tudjuk.
A' ki, midőn elesett, nagy volt, nagy az esve is: az, kit
Minden kis szellő fennyen hordozva lebegtet,
A' sokaság völgyére siet mint nemtelen árnyék.

VIRÁG.

Szerencse. — A' gömbölyű világ így forog. — A' viszontagságok egymást érik, és pedig szörnyű hamarsággal. Felütöt levétöt játszik velünk a' szerencse. Ma diósóségre emel: holnap porba kever. Ma sereggel vannak körülöttünk tisztelőink, holnap szives barátink is máshoz szökvén elhagynak. Ma a' bőségben uszkálván, nem tudjuk, hova rakjuk kincsünket; holnap nem tudjuk, hol találjuk-fel szükséges eledelünket. Mikor egyikének támad, a' másiknak lenyugszik szerencsés csillagzata.

FALUDY után K. H. K. J

Szív. Mikor a' vér első hevülését bevégzé, mikor az ifjú kebelben a' rostálgatási láz csillapodott, mikor a' komolyabb kor beköszönt, akkor vissza szokott térni az elme azon szent igazságokhoz, mellyeket az észből nem mérithet, hanem mellyeknek a' szív hű tanyája, mellyek ott isteni fáklya által költetnek-föl, minthogy az észtől föl nem érhetők, sőt némileg azzal ellenkezők.

VAJDA után Z. LEOPOLDINA.

Visszásrejtvény.

(Palindrom.)

Három betűm van csak, írni még is öt jeggyel szoknak;
Egy tagú szómmal nemzetet 's országot is mondanak.
Amaz lakik a' két honban, sőt szomszéd Német között
Innen hajdan nagy szigetbe tengeren túl költözött;
De a' fő törzs ős honjában maig is uralkodik.
Neven', bár mellyik végéről olvasd, egyképpen hangzik.

V.

Előbbi rejtvény: jelen évünk: 1838.

Szerkezi Mátray Gábor, halpiazcon alul a' Duna partján. 114. szám alatt.

Nyomt. Trattner-Károlyi, uri utsza 612.

REGGELŐ.

Pesten csötörtökön februarius 1^{jén} 1838.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csötörtökön. Fél évi díjja helyben képekkel 5 ft. horitéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedeként is vált-hatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ELBESZÉLÉS.

A' fekete ember.

(Folytatása.)

Egertől mintegy órányira szelid lejtésű domb alján fekszik Kerecsend, egy népes falu; történetünk korában itt sánczokkal 's véd-falakkal környezett várkastély állott.

A' várnak tágas, kongó teremében egy magas, nyulánk ifjú járkált keresztbe vetett karokkal; apró szürke szemében, mellyekkel már alkalmasint találkozáink, békétlenség látszott; 's hozzá kis távulságra egyszerű fekete öltözetben, széles, hason színű bőrvöről lefügő csomó kulcsal egy fél görnyedt férjfiú állott olly tekintettel, melly mellett az idevezítő árulójának arcza is Titusfő lett volna. E' nyomorúság képének vonalain, melly ritka vegyülete volt a' gonoszság és gyávaságnak, bizonyos sátáni mosoly terült-el.

„Tanácsolj vén sátán — riadott rá dobbantva az ingerültnek látszó ifjú, kibem hatalmas hangjáról nézve az urra, emebben pedig, ha a' csomó kulcsról gyanitanunk szabad, a' várnagyra akarunk ismerni — 's ne állj itt olly ártatlanságot színlő képpel. Tanácsolj vén bünfészek! te minden rosznak kiapadhatlan forrása!”

„Mit tudnék egyebet nagyságos ur, mint már több izben mon-dám, az elragadást.“

„Igen, bolond! könnyű azt kimondani; de hogy hozod-ki azon bagoly fészekből, melly jobban őriztetik, mint Colchisban az arany gyapjú?”

„Idővel jó a' jó tanács; heveskedés soha célhoz nem visz. Azért csak türelem!”

„Türelem! türelem! egyebet nem is tudsz e' szokott nótádnál! Pok —

„Nagyságos ur, Ferkő megérkezett“ — vága közbe egy szőke, finom megyszin posztó 's keskeny arany készületű dolmán 's nadrágban belépő ifjú jelentő hangon.

„Hadd jőjön! — volt az urnak rövid válasza.

Az ifjú távozik, 's utána csak hamar belépett egy jól hizott képű, nyirott, göndör hajú rőt siheder.

„Mi hirt hozasz halálmadár, te örökös szerencsétlenségnek tára!:

„„Jót is, rosztat is“ — mondá a' kérdeztetett könnyű vállvonítással, mint ki a' sértő kérdésért boszongodik.

„Előbb csak a' rosztat mondd, hogy a' jóval azután elrontott inyünet helyre hozhasd. Halljuk hát!“

„„A' pokol ismét kellemetlen vendégeket küld nyakunkra; mint hallám, kontyosok fenyegetik a' várat. Ez a' roszt; mert én az ostromzajnál (melly ide bizonyosan el fog hallatszani, melly miatt csendesen alunni sem lehet) és az éhes gyomornál rosztat nem tudok. Jó pedig az, hogy a' kapitán leányát holnap hajnalban Kolosvárra küldi nagynénjéhez, nehogy az ostrom a' várban érje.“

„„Győzelem, győzelem! — vigyorgá a' várnagy — már kezünkben van! A' farmosi pusztán, hol a' sűrű nyárfa-bokrok közt megy az út, ki nem kerülhetnek, 's ott a' rejtek-hely is biztos leend. Nem mondom, idővel a' jó tanács. Béketűrőké a' mennyeknek országa!“

„Úgy te nem számolhatsz reá, sátánok sáfárja, mert a' bündij fölvételében náladnál még türelmetlenebbet nem vetett - ki hazád, a' pokol.“

„„Az csak pontosság, nagyságos uram; nehogy feledékenysébe menjen.“

„Jól van, jól, ne fejtegesd. Ismerjük már egymást. — Zenő, Soma tüstént nyergeljenek; ezeken kívül még négyet véssz magadhoz, 's így nyolczan leszüük.“

„„Hogyan? én is?“ — kérdé szeppenve a' várnagy.

„No's, igen! a' sátán, kit olly régen szolgálsz, legalább téged is kapjon-meg valahára, ha szándékunk füstbe menne, 's valamiként kelepczébe esnének. Szót se többet — riada a' még ellenkezni akaróra — egy óra mulva indulunk. Mindenki keményen fegyverkezék! Rajta, dologra!“

A' várnagy ajkát harapva, Ferkő a' nyert erszényt fontolgatva, különböző érzetek közt távoznak. Az első többször fordult vissza még, hogy honn maradást eszközölhessen-ki; de az urfit, ki elmélyedve járkált 's koronként vadon fel-felkaczagott, megszóllítani nem meré.

„Igy — kiáltá hosszú tünődés után, melly alatt tervét látszott megérlelni — mit az ég megtagad, a' pokol megadja. A' vén botor magának tulajdonítsa, hogy erre kellett vetemednem; mert leányát birnom kell, birni akarom, ha mindjárt vesztémmel szerezném

is meg bírását! Még egy ideig gondolatokba merülve nagy léptekkel járt fel 's alá, végre belső teremeibe ment.

VII.

De hát ki vagy te?

HUGO VICTOR.

A' nap délen állt, 's hév sugárai sárgára pörkölék a' legelők gyepét. A' fejéres kék égnek kupján csak helylyel helylyel uszkált egy könnyű felleg, 's a' végetlen rónaságon, melyre most vezetem olvasóimat, ezer különböző alakban rengett a' déli-báb,

Hosszú, széles elláthatlan síkságban terül-el a' hortobágyi pusztá alföldünken, mellynek Kadarecs 's Hortobágy hajjai által öntözött térein gazdagon hullámszik az arany kalász, falkánként legel a' bömbölő gulya, nyerítő ménes és zsiros juh-nyáj; történetünk korában azonban e' hasznos állatoktól mentten 's ridegen állott e' tér. Az említett folyók iszapjaiban csak békák brekegtek, a' kákában pedig vízi szárnyasok legioi zajongtak. Emberhang ritkán volt ama szerencsétlen korszakban e' rónaságon látható, és ha koronként egy vándor vetődött is arra, a' homok buczkák felett legfeljebb is szél-től hajtott katang kórót, vagy martalékot kereső ölyút látott inogni.

Most azonban e' táj élénk tekintetet nyert, Kadarecs és Hortobágy között azon siktéren, mellyet máta i pusztának neveznek, több sátor-idomban felvont ponyvát, 's közben közben valódi sátort is látunk; mi több, emberzajt 's fegyver zörejt hallunk. Szóval egy tábor terül-el előttünk.

E' furcsa, nevetséges tábor közepén — ha tábornak mondani lehet, mert rendetlenül szétszórt sátoraira nézve inkább oláhczigány tanyának nevezhetnök — egy különös sajátágos sátor emelkedéki a' többiek közül. Külseje egészen fekete volt, közepén széles fejér vonal hasítá, 's ezt más irányban keresztül ugyan egy, úgy, hogy e' két egymást átmetsző fejér vonal egy nagy keresztet képez. A' sátor ormán egy sárgaréz keresztből verődött vissza a' nap sugára vakító fényben; e' kereszt egy fél hold felett állott. A' sátor nyílásánál nagy fekete zászlót, hasonlólag fejér keresztel átszegettét ingatott a' szél. Egyik részére az idvezítő keresztje volt rajzolva, a' már kiszenvedett isten-ember képével; más felől pedig egy futamló török had, melyre az ég villámai hullanak, néhány kereszténytől üzetve. Kissé távolabb egy durva faragású haranglábról, mellyet inkább kutyémnek lehetett volna nézni, kis harangoeska függött még szinte új kötelével. E' sátor körül, mellyet, ha a' szél által koronként félre lebbentett előfűgönyön túl gyilkoló fegyvereket nem lát-

nánk a' sátoroszlopairól függeni, templomnak néznők, más két csinosbb sátor állott.

A' körülárkolt sátrokon kívül különös látvány tűnik szemünkbe. Ideges, napbarnította 's vad tekintetű férjfiakat látunk különböző csoportozatban és öltözetekben.

Némellyikének testét szennyes lobogó üng, gatyá, másokét hoszszas, térdig érő dolmán 's nadrág, ismét másokét zeke nemű daróc köntös fedé; némellyikén nadrág volt, de a' dolmán helyét üng pótlá és forditva; sőt némellyiknek melljére még pánczél 's szakadozott vasüng is vala csatolva. Milly különbözőnek derék öltözetüket, látjuk éppen oly sokfélék fővegeik, lábbelijek 's fegyvereik. Egy némellyikének fején kopott kalpag ül, de lába meztelen; mások vassisakot hordtak, mellyen a' nem rég ledörgölt rozsdának nyomai még igen szembetűntek, lábaikat pedig hosszabb 's kurtább szárú csizmák vagy kopott bakkancsok takarák; legtöbben pedig csucsos báránybőr kucsmát hordtanak. Fegyvereik fordított kasza, lándsa, gerely, kelevéz, kard, buzgány, puska, vasvilla, csép, harczbárd 's tegez voltak; de egyenlő fegyverrel egymás mellett állót talán ötöt sem számolhattunk volna meg a' számosnak látszó csoportban.

E' különös, sajátágos tekintetű hadsereg egy fekete öltözetű ifjú 's egy fényesebb ruhájú lovag által kormányoztatva előre 's hátra megy, forog, megfutamlík, majd ismét vissza fordul, 's az üzőket megtámadja; szóval hadi gyakorlatot tart.

Valami sajátágosabb 's nevetségesebb fordulatokat, mint e' ritka fegyverkezetű seregtől látunk, mellyben az olvasó Kárácson pór hadára már alkalmasint rá ismert, képzelni sem lehet. Ezeket csak egy megbőszült csordának rendetlen csavargásaihoz, vagy gátját kitört folyamnak ezer ágba össze vissza kanyargásához lehet némileg hasonlítani.

Mintegy három négy óráig tartó forgás után, midőn a' hevesen sütő nap mindnyájának homlokára nagy izzadsági cseppeket gyűjtött, a' kormányzó magas ifjú, kiben Kárácsont öltözete színéről is megismerhette az olvasó, e' szavakkal szakasztja félben a' hadgyakorlatot.

„Mára elég lesz! menjünk pihenésre; holnap hüvesen kezdjük a' gyakorlatot!”

És a' hadsereg tőle kitelhető renddel a' táborba indult. Midőn sátoraik közé értek, egy a' sereg közül, kiben Busongi Andorra ismerünk, haranglábbhoz lépett, és a' harangocskát mozgásba hozá. Alig kondult ez meg, meztelenített fővel egész sereg térdre

hullott — mert az isteni tiszteletnek naponként háromszori megtartása mindenek feletti volt, 's az erről elmaradót, mint Isten sértőt, kitől a' hon felszabadítására választvák, miként velök elhitteté Kárácson, a' kemény fenyítéket tartó, erősen büntetteté. Ő maga volt a' legbuzgóbb, 's az égtől küldetettnek példáját követve, foglalatosságtól mentt idejét a' nép is szinte szakadatlan ajtatosságban tölté, és a' harangláb körül; melylyen egy isten anyja képe függött, folytonosan lehetett buzgólkodókat látni.

Imádság után az örök kiállittatván minden szétozlott, hogy a' dél meghaladását hatalmasan érző gyomornak is elégtétessek. És csak hamar gőzölgő bográcsok mellett látjuk őket (mert meg kell jegyezni, hogy főzők mindig maradtak a' táborban, kik a' kifáradtakat kész eledelre várák), mellyeknek sült vagy főtt hus konczait kenyer szeletekre fektetve, mohó étvágygyal nyelék.

A' fekete sátor előtt csak öt ember maradt. Hármát már ismerjük, ezek Kárácson, Báry 's Andor voltak; a' negyedik, kivel eddig elé még nem találkoztunk, egy alacson, csontos, mogorva képű, barna férjfiú, Sz ö c s L á s z l ó, nagy-károlyi szücs vala. Ez, midőn György vállalatának hire hozzá eljutott, házat, feleségét, gyermekeit, mesterségét oda hagyá, és egy csapat népet magához csődítve Györgyhöz csatlakozék. E' rajoskodó Györgynek legszenvedélyesb 's fáradhatlanabb követője volt. Ha valahova követség vala küldendő, Szöcs azt másnak nem engedé, és minél veszélyesb minél kalandosb volt az, annál kedvesebb volt előtte. Őt éj, vihar, égi háború, hőség utjában nem gátolható, és nem egyszer áldozá-felálmát, nem egyszer koplalt, szomjazott, csak hogy a' reá bizottakban hiven eljárhasson. Gyakorta tért-vissza felhólyagzott, vérző lábakkal és szinte aléltan a' nemeseiktől, kiket segédért zaklatni meg nem szünt; de azzal nem gondolt: hisz' a' szent célnak előmozdításaért tette. Panaszozni őt fáradságáról soha senki nem hallotta; legfeljebb is a' részvétlenség ellen tört-ki néha. Illy utról tért most is vissza, mellyet a' Nyírségbe tett; de minden okoskodása, sőt szemtelenségbe fajuló buzditásai által sem veheté reá a' nemességet, hogy Kárácsonal egyesülve a' pogány jármot szétzuzni igyekezzenék.

(Folytatása következik.)

KÜLÖNFÉLE.

Lélekcsend, a' világ legdrágább kincse.

A' ki előtt ismeretes, hogy a' földi gazdagságok fölötte veszélyesek lehetnek az emberi lélekre nézve minden hatalmuk mellett is, 's ellenben egy csendes, jámbor 's magával teljesen megelégedett szív, a' legnagyobb szegénység 's nyomorúság daczára is, melylyel annak küzdeni kell, elysiumná változ-

tatja-által a' világot: — annál már önmagától felveti magát azon kérdés: vajjon a' halandók, a' legnagyobb külső hatalom 's földi legfőbb tekintet birtokaiban, mellyek sok ezer mástól megkülönböztetik őket, mindig boldogok 's megelégedettek-e? — Valóban csak kevesen találták-fel a' halandók között dicsőségük 's hatalmuk fényes magasságában, mellyre ők felháltak, egy úttal belső nyugalmaik 's megelégedésük békes menedékét is. Nem adja-meg mindig a' földi uralkodás — melly minket pompa öltözeteibe burkol, 's olly igen hizelg szenedélyeinknek — egyszersmind a' lélek nyugalma, békét, az örömet 's vidámságot. Ez nyilvános oka, hogy sokan azok közül, kik ama bajok kintjairól legkevesebbet sem tudnak, mellyeknek súlya alatt sajnosan sohajtoznak 's panaszkodnak a' nyomorultak 's boldogtalanok, mindig bizonyos valami nem történik kedvükre, minék ők nem képesek nevet adni. Nyilatkozásuk szerint, különös kedvetlen érzés az, melly őket gyakran legnagyobb vidámságuk mámorában nyugtalanítja, 's kedvtelenné teszi, és mikor éppen heves folyásban üritik az öröm poharát, gyötrik, rémitik őket, 's egész belsejükben félelmet 's rettegést terjesztnek-szét. Nekik, mint hatalmas embereknek, szolgálataikra, kényükre áll minden aranyukért, mellyet markukban zárva tartanak; a' leghalkabb jeladásra megkaphatnak mindent, ha ohajtják, — egyedül csak a' távozott békét, a' belső lelki nyugalmat, nem vásárolhatják-meg legdrágább gyöngyeikkel sem. Nem lehet szándékom, ezen tünemények alapkövét fekvő helyzetéből elmozdítani, 's kikutatva azoknak okait, az egészzt nyilvánosítani; ez jobbadán elrejtve lappanghat a' lélekismeret megsértésében 's tetteknek eltérésében a' jog 's igazság sz. kanonjától.

A' történet több példát mutat-fel efféle hatalmasokról, kik azonban belső nyugalmaikra nézve fölötté boldogtalan, 's tehát sajnálkozásra méltó teremtmények valának. Voltak közöttük uralkodók, kiknek mindenük elég volt; kik hatalmuk vezérpálcáját milliókon lógathatták, 's még sem voltak boldogok 's megelégedettek hatalmuk 's méltóságuk gloriájában. Az eddig mondottat, a' dolog fontossága miatt, néhány példával világosítandjuk-fel.

Dionys, a' syrakusi zsarnok, olly félenk, 's mind azok iránt, kik őt körülvevők, annyira gyanakodó 's magával megelégedetlen volt, hogy egyedül csak leányának ollójára merte bizoni haja és szakálának levételét. Bizodalmat ettől is megtagadta végre nagy atyaszeregetének daczára, midőn már férjhezmehető szüzzé nőtt-fel. Az okból lön pedig most gyanakodó reá, mivel vélte, hogy egy olly valakivel megegyezhetnék az atyjának élete ellentőrekvésben, ki talán legyőzte a' leány szívet szerelem által. Most tehát a' tüzet használta olló helyett, melylyel lepörsölte haját 's szakálát. Nejének ruháját minden este jól átkereszteté félelemből, ha talán nincs-e benne elrejtve kard, 's más egyéb a' meggyilkolásra szolgáló eszköz. Hálószobája egészen elszigetelve volt, mély árokkal körülfogva, mellyen keresztül egyhíd vezetett oda, 's mellyet ő, valahányszor t. i. ágyába ment, magához rántott. Vénhedni kezdvén, bizodalmatlansága csak még ekkor lépett a' legfelsőbb fokra. Most már annyira jutott, hogy közlől nem is bátorkodék beszélni az alattvalókkal. Ezt ő közönségesen egy toronyról teljesíté. Egykor a' világbüles Plato látogatá-meg őt, 's látván az örök nagy sorát, kik őt körülvevők, — bámétkodva ezen ritka tüneményen, így szólította-meg: „Valljon annyi sok bünt követtél-el e' földön, hogy illy magányban 's rettegésben kell élned?“

Cäsar maga belátta 's megvallotta több ízben barátjai előtt egész őszinteséggel, hogy az élet nagy teher neki szerzett méltóságára nézve, 's pedig

a' belső nyugtalanság végett, mely őt szakadatlanul hova csak fordul, 's bárhol megállapodik, — a' legrágóbb lélekismeret szemrehányásaival nyugtalansítja 's nyomorgatja.

Caligula és Caracalla, hasonlóan romai uralkodók, mindig mérget hordoztak magukkal oly czélból, hogy azzal vegyék életüket, ha szerzett földi magasságuk 's nagyságuk álláspontján, melyeknek megtartásának sok bajt 's gondot szerzett, megtámadtatnának ellenségeiktől. Az első azt ohajtá mindig, ha az összes romai népnek csak egy nyaka volna, hogy ő egy csapással levágathatná azt, 's így semmisíthetné. Jelszava volt: „Oderint, dum metuant.“ A' másoknak symboluma pedig: „Omnis in ferro salus!“ — Követője a' trónon Macrin volt, ki eloltá élte világát.

Heliogabalus császár mindig egy selyem zsinórt 's arany kardot hordozott magánál, azon okból, hogy vele meggyilkolja magát azon esetben, ha a' megbukáshoz közel, elvesztve külső méltóságát 's hatalmát a' tekervényes bőség szarva nem nyujtja neki igaz örömet.

(Vége következik.)

Furcsaságok szemléje.

rendezi Pipiske.

Motto: „Frohsinn mein Ziel!“

JOH. STRAUSS.

15.) Engel életéből is mondok egy furcsaságot. — Ő t. i. egykor bizonyos herezegnél ebédle, hol többi között Cook is jöve szoba, 's megemlítették, hogy roppant utazásait életével kelle neki megfizetni. Engel vivé e' tárgyul főképp' a' beszédet. — Végre a' herczeg is bele szállott, 's kérde Engeltől, valljon első utazása alkalmával gyilkoltatott-e meg Cook? — „Ugy gondolom igen — válaszolt Engel“ — de nem sokat gondolt vele, 's mindjárt reá második utazásához fogott.

16.) Weber finom érzése egykor nevezetesen „az istenséghez“ címzett himnusának próbáján is kitűnt, Londonban. — Nehányan a' hangszok közül nem vevék ez alkalommal észre a' hangok elejébe írott „pianót.“ — „Psz! pszt! — figyelmezteté őket Weber, — hát illy fönnhangon beszélének önök, ha a' nagy Istent látnák maguk előtt?“

17.) Afrikai tévedés. — Frempong, egy afrikai kis király, anynyit hallott már a' tengeri csudákról az Europaiaktól beszélni, hogy le nem győzhető többé kíváncsiságát, 's megkérte a' Dánok királyát, küldene egyet emberei közül megtekintés végett hozzája. — Az afrikai collega kívánságának teljesítésére Kamp számvevő választatott, egyike azoknak, kik akkori szokás szerint jó hosszú üstököt (Zopf) viseltek. — Frempong e' furcsa divatnál fogva majomnak néze őt, 's annál inkább erősödek tevedésében, minél jobban hajtogatá amaz magát ő fönsége előtt. — Ekkor egyszerre földre teríté-le magát az afrikai, hogy elkerülhesse a' veszélyt, melyet már bizonyosnak hitt, vélvén, hogy a' sok hajtogatások után Kamp, szilaj majmok módjára szokend majd nyakába. — Bajba került, míg eszébe hozhaták tévedését; — de többé meszsziről sem kívánt látni Europait. —

18.) Udvari czéh. — 2-dik Károly uralkodása alatt bizonyos borházban egy fiatal emberekből álló társaság szokott néha össze jöni, 's üzi az unalmas időt. — Alapszabályul tüze-ki magának e' társaság, hogy minden al-

kalommal egyik a' tagok közül köteles legyen valamely szépnek egészségeért inni, 's hozzá valamit a' tűzbe hagyítani, mintegy kecséinek hozott áldozatot, mit a' társaság valamennyi jelen levő tagjainak pontosan kelle utánozni. — Egykor valamellyik észrevevé, hogy Sir Charles Sedleynek, azon korbeli egyik nevezetesb költőnek, 's egyszersmind e' társaság tagjának, különös szépségü 's igen finom szövetü nyakfodra vala; — azonnal poharat üríte tehát, 's nyakfodrárt veté a' tűzbe. — és Sir Charlesnek természetesen szint' ezt kellett tenni tulajdon nyakfodrával, — de ki is jelenté, hogy annak idejében vissza-fizetendi a' kölesönt, mi meg is történt. Az ivásnak sora t. i. reá is kerülvén, tüstént foghuzót hivata, ki által egy ugy is rozsz fogát huzatá-ki, 's azt Nell Gwynaes egy akkori hires szépség egészségére áldozá. — Lehetlen leírni a' megütközést, melly az egész társaságot elfogá, midőn e' fatalis példát láták maguk elebe tüzetve! Tréfára akarák az egész dolgot fordítani, de Sir Charles becsületére mondá, hogy mult alkalommal megégetett fodra fölért az egész nemes társaság fogaival, 's ezzel mindnyájuknak irgalom nélkül ki kellett állani a' fájdalmas operatiót! —

EMLEKMONDÁS.

M u l t n a k e m l é k e .

A' tavasz illan,

'S a' fülmile nyájas zengzete mul,

Majd égi leheltén a' komor ősznek

A' csermelye fagy, a' rózsza lehull;

Még bátor erőben kérkedik a' lét.

'S a' liget erdős rejteket ad,

Most éljük az éltet, hervad is az bár,

A' multnak azért emléke marad.

KISFALUDY KÁROLY után K. H. K. J.

Sors ajándéka. — Sokat nyerénk a' sorstól, test és lélek táplálásra szükségest; de mind az olly két értelmű ajándék, mellyből haszon és kár, gyönyör és fájdalom, üdv és kárhozat eredetét veheti akkép', a' mint vele élünk, vagy élni kényszerítettünk.

KÖLCSEY.

Gyanúsok. — Vannak emberek, kik a' rózsabimbóhoz hasonlítanak, mert csak tövisceiket láttatják magukon. Hol az ilty emberekkel találkozom, azonnal kitérek utjokból, ne hogy megsúrjanak.

GANGANELLI után S. KAROLINA.

S z ó r e j t v é n y .

(Logogriph.)

Minden ember sőt állat is

Láb 's kézen visz engemet;

Nélkülöm élted kietlen,

Ha elveszed fejemet.

S. Karolina.

Előbbi rejtvény: százsz:

REGGELŐ.

Pesten vasárnap februarius 4^{kén} 1838.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csütörtökön. Fél évi díja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ELBESZÉLÉS.

A' fekete ember.

(Folytatása.)

Ötödik egy ifjú, ki még alig serdült-fel a' gyermekség korából, egy Jáno s-főnek valóságos képmása volt. Nagy sötét szemei epedőleg ültek egy ritka szépségű arcban, melyet mintha valahol láttunk volna; haja gazdag szőke fűrtökben hullámozott vállai felett; homlokán bú ködelge; de olyan bú köde, melly alól a' remény sugára koronként ki-kitört; a' rózsza habzású ajkakon pedig fájdalmas mosoly lengett. Őz-sugár testét egyszerű, minden czifrázat nélküli kék kamuka köntös fedé, a' parányi lábakra pedig fekete szattyán topán feszült. E' különös ifjú, kiről senki sem tudá, honnan jött, kit senki nem ismert, ez elbeszéltek előtt egy héttel érkezett a' táborba, 's Kárácsonhoz magyarázhatlan vonzódással és rabszolgai engedelmes-séggel viseltetett. Éjjel annak lábainál egy nyaláb szalmán feküdt, nappal pedig szolgálati készségével még kívánatait is megelőzé.

György, ki az ifjút hamar megkedvelé, többször kérdezte okát mondhatlan hozzá ragaszkodásának; de ez vagy elmellőzé kérdéseit, vagy ha előlök ki nem térhetett, szelid, de olly érzés-teli szavakkal, mellyekbe egész lelkét látszék lehelni, csak ezt felelé: 'ha a' szent ügyet fegyverrel nem segíthetem is elő, de bajnokának legalább szolgálni kívánok.'

Ezen öt lény rövid beszélgetés után, mellynek tárgya a' nemes-ség részvétlensége, sereg-szaporítás 's pénz-szerzés voltak, a' sátorba lépett, 's a' rájok váró ételhez ült. Báry és Szőcs, mint kiknek lelkét a' vállalat gondjain kívül más nem terhelé, jó izűen ettek ittak; de György és Andor, kiknek keblét bércterhű bú nyomá, keveset izelitének-meg az étkekből; és az ifjú, kinek mintha György-gyel egy lelke volt volna, annyira osztozék annak bújában örömében, hasonlóan keveset evett. Az ebédnek csak hamar vége lön, és Szőcs már előbb kapott megbizás következtében távozék. György és Andor a' gondolatok végetlen tengerén tévedeztek, az ifjú sze-

mei részvevőleg függtek Györgyön, Báry pedig, ki a' búsongásnak okát igen jól tudta, némán nézvén a' merengőket, unalmában a' kancsót üritgeté, 's békételesen fejét rázta; de midőn sűrűbben hallá a' sohajokat György melljéből kiszakadni, boszúsán riada reá:

„Te ismét a' képzeletek egében merengsz!”

György hasonlólag ahhoz, kinek igen szép álmát szakasztják-meg, zavarttan nézett körül, és karait hevesen terjeszté-ki, a' tűnő álmoképet melljére zárandó; de csalatását látva, karait lankadtan leereszté, 's hosszú szünet után e' szavakat sohajtá inkább mint mondá:

„Ah barátom — mert Báry azt kívánta, hogy György barátjának szállítsa — nála voltam!”

„Ugyan György valld-meg, miként juthat e' körülmények között más eszedbe, mint nagy vállalatunk?”

„Te azt nem tudod, nem tudhatod, mennyire boldogít illy vesztett üdvnek csak emléke is. Te soha nem szerettél; e' szerint nem érted, mi idvezítő érzés egy velünk rokonilag érző, érzelmünket viszonzó lénynek szemtükreben kéjelgni, nyájas ajkain csüggni, annak szavában ön melleink hangját hallani, szívében ön gondolatunk tenyészését tudni; te azt nem tudod, hogy egy illy boldogságtól megfosztatott rideg, kiholt örömtelen kebel egy kormány 's evező nélküli sajka lesz, melly a' világ tengerén irány nélkül hanyattatik; koporsó, mellyben millio remény, vágy, terv 's boldogság temettetik; kebelből kirántott szív, mellyen a' fájdalom 's bú kányái rágódnak. Te azt nem érted, hogy illy vesztett mennynek emléke sötétebb óráinkban még idvezít; te ezt nem tudod, 's így helyzetembe sem teheted magadat!”

„Ez csak mind ábrány, mind tűnékeny álom; a' vérnek hevesebb felforrásaiból kigőzölgő légkép, ifjúi képzelgés, melly ma támad, kecsegtet, vonz, holnap untat. Higyj nekem tapasztaltnak, ezek mind megszűnnek, de a' dicsőség fénykoszorúja örökké ragyogland. Lát'd György, az ifjúság egy rejtett sziklakkal 's örvényekkel hintett hanykodó tengeröböl; tavaszi rózsa, mellynek leveleit, mint egyetlen ékét, a' tapasztalatlanság 's balgaság letépi; ítélete gyöngé, elvei hamisak, gondolatai időnél változóbbak. Ennek eleven példája magad vagy. Egy év előtt még egy kis csata boldogtón, lelked a' hazán kívül más gondolatot nem ismert, 's egyedüli kívánatod egy kis seregnek vezérlése volt, mellyet kényed szerint kormányozhass! Im, kívánatod teljesült, 's te más gondolatokkal, a' céljától, melly előtted áll, egészen eltérő, ellenkezőkkel bajlódol!”

„Mert keblünkben a' szenvedélyek más szenvedélyeket nemzenek; de ezért nem következés, hogy egyik a' másikat semmivé

tegye! — Lásd, az emberi elme gyarló, akaratja fékezett; történet az istene, sors a' vezetője. Az emberi szellem egy tengerhez hasonló, melly ha csendes szeliden ringatja habjait, tükrörré simul; alkonyon 's reggelen a' napot, holdat, csillagokat visszatükrözi; felháborítva pedig vad morajjal tájékozva ég föld ellen harcra kél, dühösködik, sima kék habköntösét széttépi, égre meredő szirteken ezer darabra foszlik, majd ismét lesinnul 's csendes lesz; és ez nem tőle, hanem a' viharok vad kényétől függ. A' szellem is fel fog egy gondolatot, istenévé teszi, egészen rajta csügg 's imádjá; most a' sors vagy történet egy más, varázsszínűbb képet hoz a' szellem elébe; ez, előbbi tárgyát ha oda nem hagyja is, de a' másiknak hasonló buzgósággal tömjéne; szereti ugyan az elsőt, mint első szüz idealját, de a' másiktól sem válhat-meg, sőt néha úgy látszik, hogy tisztább lánggal áldozik neki. Én hazámat most is olly tüzzel szeretem mint szerettem, de azért szívem bálványától, sem válhatok-meg!

Most egy tompa nyögéstől kísért sohaj csapá-meg füleiket; szemeik a' hangot adó hely felé fordulnak, 's im, az ifjút látják lerogyni ájulva.

György ijedve, hevesen szökött felé; a' zörejre még Andor is feleszmélt, kit elmerüléséből Karácson 's Bárynak vitája sem tudott felriasztani, 's György kiáltására Báryval együtt hozzá szökött.

„Adjatok vizet vagy bort — kiáltá György aggodalommal, és az előhozottakkal az ájultnak vakszemeit dörgölé; midőn ez nem használt, az ifjú dolmánját szakítá-fel sebesen. De mint bámultak-el, midőn két hóhalom, az ájultnak nemét eláruló, tünt elejekbe.

„Hah! — kiáltá György, 's mielőtt magát valamire elhatározhatná, köpenyét ragadta, 's elfordított arczal a' hölgy fölé veté. A' szentség már fedve volt, de a' szemek még zárva valának. Végre hosszas gyöngéd ápolás után megmozdult az ajk, felnyiltak a' csillagok kapui, 's nagy sötét szemei bánulva nyitak a' körül állókra.

„Mi történt velem?“ — kérdé a' hölgy, ki az ágyról, hova emelték, lassanként fölegyenesedett — Mindenható! — kiáltá éles hangon, midőn titkát elárultnak látá, 's hevesen rántván magára a' köpenyt, az ifjúnak lábaihoz rogyott. — „Könyörülj rajtam boldogtalanon — hatalmadban vagyok! — o szüz anyám! védelmezz!“

„De hát ki vagy te csudálatos lény? — kérdé György lágy hangon — mi sors vezetett ide, 's mi okozta ájulásodat?

„Ha egyedül — rebege a' reszkető hölgy.“

Báry és Andor távoznak. György magára maradt a' hölgygyel, 's mintegy más fél óra mulva megindultan, különös érzések között lépett-ki a' sátorból. Mit beszéltek, ki legyen a' hölgy —

kettejeken kívül senki nem tudá. Báry igyekezett ugyan Györgytől kivenni a' titkot, de hosszas kérdezősködései után csak ezt nyere feleletül: „idővel talán meg tudod.“

György sokáig sétált mély gondolatokba merülve a' sátor előtt; végre mint magát valamire hirtelen határozó megállott, 's kis szünet után élénken kiáltá: „nyergeljétek - meg lovamat. Bodó, ha akar, velem jöhet!“

„Hova?“ — kérdi bámulva Báry.

„Hozzá, -- látnom kell; még egyszer látnom, 's keblén a' menny kéjeit éldelnem, ha e' lenne is utósó perczem.“

Báry hosszan meredt az ifjúra, mint ki magának sem hiszi, valljon való-e, mit hallott; de midőn a' parancs teljesítésére készülteket látott tenni, szelid hangon így szólla hozzá: „György, ha barátod szava ér valamit előtted, ne menj, maradj honn. Én ugyan nem hiszek a' sejtéseknek, de most valami még is azt sugja lelkemben, hogy utadon valamely szerencsétlenség ér.“

„Hadd-el Báry! szerelmem minden veszélylyel megküzd.“

„Ne bizz igen sokat magadban; de ha csakugyan indulni akarsz, én is veled megyek.“

„Nem, barátom; a' tábort fő nélkül nem lehet hagyni. Igaz, Andor itt van, de téged még is jobban tisztelnek.“

„Vigyj hát magaddal több embert. Lát'd, már egyszer közel voltam hozzá, hogy ne lássalak; ha most csak ugyan valami baj érne, meg nem tudnám magamnak bocsátani, hogy szavadnak engedve tőled elmaradtam.“

„Báry, te ismersz engem; míg az ég 's jó fegyverem el nem hagy, 's keblemben szerelmem lángoland, veszélytől nem félek.“

Karácson lova elővezettetik: melyre, miután kardját felkapcsolta, 's buzgányát, mint válhatlan társát magához vette, felszökött, 's néhány percz mulva egy természetes pórnak társaságában, ki nyergezetlen alföldi kis lovon ügetett utána, a' tábort háta megett hagyá.

VIII.

Hol van a' ki jó szerencsét
Nem kívánna utjának?

KISFALUDY SÁNDOR.

Az éj leszáltt, 's a' földgömböt homályba burkolá. György némán, elmélyedve szakadatlanul folytatá utját, 's kísézőjének fecsegéséből, ki a' siri csendet többször próbálá megszakasztani, szót sem hallott. Az éj gyászköntöse összehangzott érzetével, mely hasonlólag sötét volt. Gyakran tekintett a' csillagvirágokkal elhintett ég-

re, és szemei a' milliard fényvirágokra tapadván, gondolatok tömkelegébe tévedt elméje ezt feszegeté: „a' csillagnak meg van örökös utja, mellyen változatlanul jár; a' teremtésben pedig az emberi lélek is csillag, e' szerint ennek is kell kitüzött útjának lenni, mellyen boldogságához, mint a' természet által kitüzött céljához, kell jutnia; mert hogy a' természet, mint legfőbb jó boldogságon kívül másra rendelte volna legszebb teremtményét, az embert, azt képzelni is képtelenség volna. Mért gátol tehát a' sors, vagy gondviselés minket ez utnak feltalálásában? Szegény, nyomorú szép élet! — kezdé kis szünet után — távulabbi fenékszíned mind komorabban tetszik-fel az elmélkedőnek, és a' jövőre örömmel nem biztat. Borzasztó dolog, az élet tengerén örökös ki nem elégíthető vágygyal küszködni, vágnyi és kívánni, 's czélt soha nem érni!“

Ez, 's több efféle gondolatok keringtek agyában; ő azonban haladott, az éj pedig mult, 's bucsúzni kezdett.

Támadaton végre ébredtek. A' hajnal bibor pamlagára könyökölve rózsa ajkkal mosolygott az ébredő természetre. Ég felé emelkedve üdvözlé a' pacsirta a' közelgő reggelt; a' harmatgyöngyös füven csi-csergő prücskök szökeltek; hives reggeli szél lengedezett, 's a' s zémermes csillagok elrejtettek. Csak lassan 's mintegy lopva veté-fel szemét a' nap; végre tündöklöbbsen nézett földünkre; erdőt, hegyeket 's folyókat fényárba fűröszött.

Első sugárai még nem csókolták a' farmosi pusztá nyárfáinak ágát, midőn effelé egy négy lovas kocsit látunk jóni. Sebesen halad ez; az izzadt lovak, mellyek maguk körül porfelleget gyűjtének, hosszú útra mutattak. A' kocsiban két néember ül, kiknek egyike a' kocsiszegletbe dülve keveset látszott a' kelő nap pompájára 's reggel szépségeire ügyelni. Még nem értek a' nyárfaligetnek közepére, mellyen az ut vitt keresztül, midőn a' sűrűből hirtelen nyolcz fegyveres férjfiú rohan elő, 's a' kocsit körül veszi. Egyik a' kocsist lövé-le, kettő az ostorhegyes 's kisafás zabláját ragadá-meg ugyan azon pillanatban; egy negyedik a' kocsiajtót szakítá-fel, 's a' benn-ülő egyik néember után nyult. Ennek ajkáról az iszony kiáltása reppent-ki, 's reszketve hasítá-át a' reggeli lég üret.

Most a' haraszt megzörren, 's eresztett kantárszárral két lovag robban a' rablók közé. Egyik, ki a' rémült hölgyet éppen kiemelé a' kocsiból, pisztollövéllel üdvözlé az idegeneket; de gömbje czélt tévesztve süvöltött-el, a' fák galyait szegdelve. Az elől száguldó lovag azonban hirtelen a' rabló mellé szöktet, buzgányát magasán emeli, 's e' szavak közt: — „szállj poklokra gyáva hölgy martalócz!“ — villám-karral sújtja azt reá. — Zuzott agygyal 's élet nélkül rogyott földre a' letarolt. A' váratlan szabaditónak buzgánya hirtelenében

még hármat fektetett az elsőben lesujtott mellé, 's társa, ki szintén nem vesztegelt, kettőt döntött-le; a' más kettő pedig futásban keresett menekvést.

Most lováról leszállva a' hölgyhez fordult, neve 's lakása után tudakozandó, hogy övéihez kisérhesse; de mint bámult-el, midőn e' kiáltással „György, szerelmesem! szabadítóm!” — Zsófia rogyott keblére. *(Folytatása következik.)*

PESTI VIZSGÁLÓ.

Gyász hí r. — Budán jan. 31-kén rothasztó ideglázból virágzó életének 22-dik évében szenderült-el boldogabb életre fővárosunk legszebb reményekkel biztató ifjainak egyike, Benedekfalvi L u b y I m r e, cs. k. kincstári tanácsnok Benedekfalvi L u b y I m r e urnak 's hiteseinek Rapéui S t e ö s z e l M a r i a asszonyságnak szeretett második fíjok. — Hült tetemei febr. 2-kán Budán a' Krisztina városi szentegyház sírboltjába tétettek örök nyugalomra.

TERMÉSZETI TÖRTÉNET 'S TUDOMÁNY.

P a l a m i t o k. — Egy olasz hirlap következő konstantinápoli jelentést közöl. Jelenleg olly szép idők járnak nálunk, minőt csak kívánni lehet, vagy tulajdonképpen kívánni nem is kellene; mert az időjárat olly szép, hogy iszonyú tengeri vésztől félhetünk, melly gyanút még egy különös tünemény is igazolni látszik, minőre legkorosabb parti lakosaink sem emlékeznek. Napokban bámulandó mennyiségű palamit (tinnhal neme) jött végnélküli csapatokban a' fekete tengerről, és Bosphorus hullámaiba vonult; mintha a' veszélylyel fenytő tenger ellen védhelyet keresnének. Ámbár vékony fonalként tépte-szét ez uszó sereg a' kivetett hálókat, még is olly töméntelen fogatott-ki, hogy népességünk elégtelen azoknak megemésztésére; noha egy pár harminczfontos csak 5 piaszteren árultatik. E' mellett sajkánk sincs elég a' további szállításra. Ez semmi jót nem jelenthet, és rettegve várakozik mindenki a' fekete tenger felől jövő szomorú hírekre.

M e l e g s z é l a' t e n g e r e n. Bailleul Aubry ur, a' „Surprise“ postahajó parancsnoka, Arago urat egy szélrohanásról tudósítá, melly hajóját, a' délkeletről délnyugotra gyengén lengő széltől Caramania partjainak hosszában Tassus felé hajtottat, majus 23-káról 24-kére viradó éjen megrohanta. „Az ég mintegy két hét óta szakadatlanul borús, a' légkör nedves, meleg 's nyomasztó volt; a' légmérő folytonosan 27° 10' állott. Hajónk csiga-haladással jutott Anamur fokig; a' szél délire változott 's erősebben fűt; de csak hamar egyenetlenné vált ömlése, mintha egy hatalmas ellenszegüléssel kellene vívnia, mellyet csak koronként győzhet-le. Esti 8 órától reggeli 3 óraig vékony de átláthatlan fellegcsoportokat gyűjtött az égre. E' fellegek eltűntek; a' hold 's csillagok fölségesen ragyogtak, majd ismét eltűntek. A' szél erősebben kezdett ömleni, és olly fulasztó hőséget hozott magával, minőre egyik sem emlékezik a' hajóbeli népség közül. E' tikkasztó hőséget, ha csak néhány óraig tartott volna is, nincs halandó, ki kiállja. Azonban csak 12 perczig tartott; de az igen különös volt, hogy a' légmérő nem változék. Mi a' tüneményt még különösebbé tette, a' szél ömlésének iránya volt, melly délről a' chelidoniai 's antiphiloi havasokról jött.“ Az arabiai 's afrikai pusz-

tákon már ismeretesek a' forró szelek következményei, de teugeren illyesmit még senki sem tapasztalt.

KÜLÖNFÉLE.

Lélekesend, a' világ legdrágább kincse. (*Vége*)

Az embertelen Nero nem volt soha nyugodtan. Ha őt a' félelem borzalmai meglepték, 's menekvését meghittjeinek védő karjaiban kereste, őszinte vallomása az volt: hogy a' fájdalmas visszaemlékezésnél véghez vitt rozstet-teire, nem ijeszgeti őt semmi annyira, mint meggyilkolt anyjának képe, melly minden lépténél sarkban követi, üldözi őt. Lélekismeretének nyughatlan-ságából eredt kétségbeesés birta őt végre arra, hogy önmaga kardjába futott.

Az argisi Aristipp, méltóságának 's nagyságának ellenségeitől anynyira képzelte magát körülszöve, 's üldözve, hogy hálókamaráját magas állásra rendelé helyzetetni. Valahányszor ágyába ment, meghittjei azonnal elvet-ték a' hágesút, melly a' levegőben függő hálósobához vezetett.

Massinissa, Numidia királya, Valerius Maximus tudósítása szerint, udvari emberei között egyikben sem helyezett bizodalmat. Őrserege e' célra nézve egy csoport, legnagyobb fajtájú kutyaából állott, mellyek őrzék 's kö-veték őt minden lépténél.

Cromwell Olivier, az ismeretes angol országí protector, pisztolok nélkül nem volt soha, sem ébredten, sem alva. Miért? ennek okát a' histo-riával ismeretes könnyen feltalálhatja azon módok tudatából, mellyeket Cromwell használt hatalmának 's méltóságának főpoleczra emelésére.

Petrowna Erzsébet, az orosz czárné, előbb nem feküdt-le soha, mint hajnalban, gyötörve felelentől, nehogy ágyában meglepettessék ellensé-gei által. Ezen aggodalmának 's rettegésének oka trónra lépésének ese-ményein alapult, — azon összeesküdtek feltétele, kik őt a' trónra emelék, pártoltatván az éjnek árnyékától. Ez az 1741-diki 5-ről 6-dikra hajló éj de-cemberben volt.

Az uralkodók között egyike sem volt annyira gyanakodó 's félenk ellen-ségei iránt, mint 11-dik Lajos francia király, nevezetesen uralkodásának végső éveiben. Ő embergyűlölő volt, 's csupán azért, mivel minden embert orozó gyilkosnak lenni képzelt, ki élete után leskelődik. Ennélfogva félbe-zsakadatlanul Duplessisles Tours erős várkastélyában tartzkodott, honnan soha ki nem jött. A' szabadba csak falyuilásokon keresztül tekinte-ki. A' legcsekélyebb zörgés éjjelen, 's a' szel zúgása, jelesül a' mennydörgés, — ké-pes volt őt a' legnagyobb zavarba 's félelembe hozni. A' zörgésben egy csapat lázítót vélt lenni. Ha ő még is egykor máskor a' keményen elrostélyzott kas-tély szobáiból kiment a' kertbe fris levegő beszívása végett, jobb fele fel volt mindig fegyverezve vagy hellebarddal, vagy pedig egy hegyesített, alul vassal behúzott karóval, mellyel ő mindegyikét, ki hozzája közelített mint ide-gen, lesújtással fenyegette. Gárdája, vagy testőrsége 400 katonából állott, kik éppen annyi vas örházban elosztva állottak a' vár körül. Azon telek, melly határos volt a' várfallal, 18.000 vas-sulyommal volt kitöltve az okból, hogy a' lovasságnak, ha oda talán ellenség nyomulna, a' hozzátérés lehet-lenné tetessek. Belső térében a' várnak igen nagy csoport láncz feküdt, mellyhez bilincseltettek mind azon szolgák, kik ör-helyeiken valamit elmu-lasztottak tenni. Lajos leghivebb trabantja Tristan prévot vagy prépost volt; ennek tisztében állott az egész országot végig kalandozni, a' király ellenségeit felkeresni, 's neveiket belajstromozni.

Tudjuk a' legujabb időből, hogy miféle eszközökhöz nyult Napoleon, előbb már mint consul, 's aztán annál inkább még mint császár, csak hogy ő biztosítva legyen a' pártosok gyilokja ellen, kik őt minden léptein híven követték, hogy annak, kit olly nagy mértékben gyűlölte, miért? elolthassák élte világát az első kedvező alkalomnál, kockáztatván saját életüket, 's ezzel együtt minden földi boldogságukat is. De elég; a' szegénynek 's együgyűnek nincs mitől rettegnie; nyugodtan alhatik az nyitott ajtónál 's ablaknál, nem húz senkivel ujjat, nem kéntelen valakinek kegyeért koldulni; 's ha mind ezt híven megvizsgálva egymással összehasonlítjuk, bebizonyl ezen állításnak igazsága. Multi videntur felices, quod in magna gloria, et aliorum gratia vivant, eorum domus ut fana auro fulgeant, eorum coenae optime coctis, tostis, assis, pistis, liquatis compleantur; — cum tamen intus lenta quadam tabe curarum misere torqueantur, premantur, et exedantur!

NOVÁK DANIEL.

EMLÉKMONDÁS.

H ú s é g.

A' hív barát olly híven áll,
Mint a' viz-ölelte kőszál,
Midőn zúg a' vészfelleg.

A' mennykövek elpattannak,
A' kőszirtek megszakadnak
A' hív barát nem rezeg.

Tenger dül a' szárazokra
Szár az ül a' vízhabokra

A' hív nem változik-meg.

SZÉKELY SÁNDOR után K. H. K. J.

A' szenvedő szív, melly közel vala mennyéhez egyszer, nem szokhatik kínos vesztéséhez addig, míg minden remény-szálacska el nem szakad.

FÁY.

A' megbánás közönségesen ugyan mérges vipera szokott lenni; de a' házassági megbánás valódi pokol.

UDVARY M.

Jegyzékek az élet könyvéből. Minél többet tartasz magadról, annál kevesebbet tartanak felőled mások.

Egy embert se vess-meg; mert kit ma gögösen megvetsz, ki tudja, tán holnap rá szorulsz.

MATICS IMRE.

Betűrejtvény.

(Buchstabenräthsel.)

G-vel nagyobb szárnyasok közt vadász gyakran láthatja;
K-val ügyesnek kell lenni, másként kárát vallhatja;
Ha megcsipik ellenfelek, büntetlen nem bocsátják,
Vagy csak ritkán, haesak ők is javukra nem használják.
R-rel képe természetnek, műnek, vagy képzeménynek;
A' bölcs soha sem hisz neki, mint csalfa tüneménynek.

V.

Előbbi rejtvényi: köröm.

Szerkezi Mátray Gábor, halpiacson alul a' Duna partján. 114. szám alatt.

Nyomt. Trattner-Károlyi, uri utsza 612.

REGGELŐ.

Pesten csötörtökön februarius 8^{kán} 1838.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csötörtökön. Fél évi díja helyben képekkel 5 ft. borítékalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ELBESZÉLÉS.

A' fekete ember.

(Folytatása.)

Az örömmek, elragadtatásnak nem volt határa. „Mint éltél? hogy voltál mióta nem láttalak?“ volt első szavuk; György százszor is kérdé kedvesét, nem történt-e baja? — 's százszor feledé-el hogy Zsófia nem-mel felelt. Csak későre, midőn a' felzudult indulatok csillapulni kezdettek, midőn mindenik fél meggyőződött arról, hogy a' másiknak baja nem történt, — mert a' hölgy is számtalanszor kérdé Györgyöt, nem sebessítették-e meg — csak miután Zsófia megérté, hogy kedvese hozzá szándékozott, 's a' jó szerencse ezen utjában vezeté szabadítására, jutott Kárácsonnak eszébe megtudni, kik lehettek a' rablók; és a' halál első áldozatjában bámulva ismert Kelecsényire.

Ott feküdt a' várnagy is, ki Bodónak csapása alatt vérzett-el.

Az egymásra lelt szerelmesek még csak most érzék magukat boldogoknak, miután láták, hogy üdvöknek e' háborítójától többé nem tarthatnak.

Most már bátran mondhatlak enyimnek — zengé Zsófia — szegüljön bár ellenem egész világ, de kezem szivem a' halálé, vagy azé, ki kétszer mentett-meg a' bizonyos veszélytől. Igen, te vagy éltémnek vezérlő angyalává rendelve, te, ki örködve és szabadítólag állasz fölöttem; és valamint eddig te voltál minden gondolatom, ezután is csak te leszesz eszméletem tárgya.“

Györgyöt e' vallomás vég nélkül boldoggá tette, és ezen érzéki mámorba süllyedésében, ez andalodásában szerelménél nagyobb üdvet képzelní sem tudott volna.

De a' földi szerencse muló kéj, és borús napok után csak azért tündököl néha néha korány-fényben, csak azért visz szédítő magasra, honnan a' kilátás édeni, hogy annál mélyebben sülyeszthessen.

Szerelmeseink, kik abban egyeztek-meg, hogy György Zsófiát kísérje vissza atyjához, 's egyszersmind kérje is meg, mint olyant,

kinek elnyerésére ismét több igénye van egygyel, még nem haladtak száz lépést, midőn hátuk megett a föld megdobbant, 's magukat egy falka Töröktől látják körülvetve.

Zsófia elhalaványult 's kebléből a' rémület hangja szökkent-ki. — György, ki különben az alkalomnak mindenek felett örvendett volna, most a' számos csordán végig tekintve néhány pillanatig kételkedve állott 's gondolkodva, mit tegyen; mert imádottjának sorsa is lelkén feküdt, ki, ha ő elesik, a' pogánynak hatalmába kerülend: de midőn három Moslimot a' hölgy után látott nyulni, bőszült tigrisként rohant közökbe, 's két vágásra mind három földön hevert. Kardja villámként dult a' pogányok között; minden sujtásán halál ült, 's csapása alatt kalászosként hullottak a' Törökök. Néhány pillanat múlva halommal feküdtek körülte az elhullottak. De karai lassanként lankadni kezdtek; vére már több könnyű sebből ömlött; végre egy hatalmas buzgány-csapás, melly hátulról érte fejét, földre teríté. Ugyan ekkor hullott-el uti társa is. A' tetemesen meggyéritett Ozmánok ujjongatva vették körükbe a' hintót, 's néhány percz múlva csak porfelleg jelelé utjok irányát.

A' nap már magasán állott délen, midőn György magához tért; szemeit csak lassanként veté-fel: fejét, melly a' kapott ütés következtében kábult 's zavart volt, többször próbálá fölemelni: de hiába. Végre, midőn hosszas küzködés után felülnie sikerült, 's a' kellemesen lengedező fuvalomnak érzékeire jótékony hatása által eszméletét vissza kezdé nyerni, a' multra gondolt, 's annak rettenetes valószínűségről meggyőződven vadul szökött-fel, szorongva nézett körül, bőszülve nyargalá-be a' ligetet; minden bokrot, minden fát meg vizsgált, minden fűszál mellett kedvesét keresé; a' rónaságra szaladt, 's mint kit a' lelkiismeret furdálása üz, czél nélkül bolyongott minden felé; sebeinek fájdalmát, mellyek zsarátnokként égtek, az epesztő szomjúságot, melly miatt nyelve inyéhez ragadt nem érzé; ő ment, merre lábai vitték, nézett, merre szemei akarátja nélkül fordultak: de midőn tekintete a' keresett tárgyat nem találá, midőn hiába kémlelődék, ismét vissza ment a' csatatérre azon reménnyel, hogy Zsófia eddig ott vár reá — mert mit nem képes az illy körülményben levő hinni — felkutatá újra az egész vidéket, 's felhánnyá még a' holttest-halmot is. — Midőn azonban minden igyekezete sikertelen volt feltalálni azt, ki üdve 's bálványa volt, vad elkeseredéssel, szemtelen fogvicsorgással 's agyarkodva nézett a' nap felé; hajai rendetlenül lebegtek, szemeiben sötét kétségbeesés ült, 's ököibe szoritott kezeit égre feszítve magán kívül ordítá: „és te ezt oda fenn megengedhetted! megfoszthattál tőle, midőn tudtad, hogy életem csak tőle függ! — Nem, az lehetlen; vagy ha igen,

tagadom, hogy örök irgalom, örök jószág forrása vagy! 's a' poklokhoz szegődöm! — és lába hatalmasan dobbantott földre, mintegy a' poklot felidéző.

A' dobbantást tompa nyögés követé. György mohó vágygyal tekintett oda, 's im egy nehéz sebben elhullott Moslim fétreng lábainál, ki a' róla lehányt többi testnek elhárítása által levegőhez jutván, most György dobbantása által keményen érintve magához tért, és a' rá bámuló ifjúnak töredező szóval esdekelt, vessen véget egy döféssel kinjainak.

A' hajótörést szenvedett nem örvend jobban a' mentő csónaknak, mint Kárácson ez emberi hangnak; mert ez által Zsófia hollétét kiadni remélte. És nem csalódott. A' sérvült pogány nagy nehezen még eltadta mondani, hogy ők a' török - szent - miklósi őrseregnek egy része voltak, prédálásra szándékoztak menni, 's a' lövések hangja után jöttek a' ligetbe.

György, ki nem kívánt jelenleg többet tudni, csak azt, merre vitetett üdve, előbbi kifakadását az ég ellen töredelmesen megbánva térdre rogyott, 's buzgó szívből imádkozék: ,engedj-meg örök irgalom — sohajta — hogy benned, gondviselésedben kételkedtem; de te tudod, hogy az ajk ha hibázott is, a' szív semmit nem tudott arról, mit a' nyelv mondott. — E' rövid, de tiszta szívből jött fohászkodás után mintegy megerősödvé állott-fel, és sebes léptekkel sietett a' szerencsétlenség helyéről.

Más nap hajnalban eltörödvé, tikkadtan 's tagjait alig vonva ért a' táborba.

Andor rémulve szökött-fel nyughelyéről, midőn Györgyöt halaványan 's véresen a' sátorba lépni látta; a' hölgy apród pedig sikoltva és szevedélyesen rohant hozzá, és remegve tudakozá, mi történt vele.

Kárácson kevés szóval elmondá a' történeteket — miután ágyra dült — és megparancsolá, hogy míg jobban nem érzi magát, Báryn kívül senkinek tudtára ne adattassék visszajötte..

Egy hét mulva fölkel György; ifjúsága 's a' még teljes erőben működő természet sebei gyógyulását igen elősegélé. — Ez idő alatt Báryval, kinek a' megtámadásról szóllott ugyan, de a' leány elragadásáról nem, elvégzé, hogy mihelyest felüdül, Török-szent-Miklóst ostrom alá veszik. Szőcs pénz-segédet hozott; Andor két utat tön, hova, Györgyön kívül senki sem tudta; Báry pedig a' sereget gyakorlá szorgalmasan. Megérkezése után nyolczad nap reggelén Kárácson a' kiállított sereg előtt megjelen, 's ajtatosságot színlő tekintettel így szól hozzája: ,bajtársaim! az ég, ki titeket műve elvégzésére választott, nekem szegény szolgájának, kinyilatkoztatá, hogy

itt az idő a' pogány-járomnak lerázását megkezdeni. Munkánkat Török-szent-Miklós megvételeivel kezdendjük. E' vállalatra nem kell több h a t s z á z embernél; azért tehát, kik e' munkára magukat az égtől különösen választottaknak érzik, kiknek szívök tiszta minden más egyéb gondolattól, készüljenek, holnap hajnalban utnak indulunk. Élelmet 's más utunkat hátráló tárgyakat nem fogunk vinni; a' seregeknek ura, kinek zászlója alatt vitézkedünk, bőven fog minden szükségessel ellátni; csak kegyelmében bizzatok. Az égből tűz fog alá hullni, a' várat megemésztendő; a' falak pedig, az ég ura segedelmének jeleül, mihelyest feléjük rohantok, össze fognak omlani, mint Józ sue előtt Jeriko falai! Ha az ur van velünk, ki ellenünk? Edzjétek tehát szíveteket nemes bátorsággal! A' világ szeme most rátok van függesztve; töletek függ a' hon szabadsága, rátok háromlandik a' nagy dicsőség: babérotokat még az utókor is irigyleni 's neveteket örökíteni fogja. Ki pedig a' harcban dicsőségesen elesnék, az angyalok arany kocsin viszik a' menny dicsőségébe!

Kárácson szavait harsány riadás követé, a' lelkesedett seregnek örömjaja. Csak hamar kivált többi közül az ostromra menendő hat száz; harcra készült, hadi dalt zengett, éjszaka diadalomról álmódott, 's másnap a' csirázó hajnal őket már uton találta Török-szent-Miklós felé.

X.

— — riad a' kürt, és esendülnek az érecek.
Vad recsegesök után örvény szakad a' levegőben,
'S összeveszett hangok zavarékít hordja visitva.
VÖRÖSMARTY.

Sötéten, mint terhes felleg árnya, terült-el a' pusztán Török-szent-Miklós kormos téglafalaival, mellyeken az idő vas foga több helyen tetemes csorbákat rágott. — Nagyön csalódnék, ki azt hinnie, hogy a' rónaságon épült várak hajdankorban is a' mostani hadi tan szelleméhez alkalmazott modorban készültek. Két, legfeljebb harmadfél lábnyi téglafal keskeny lölyukakkal, széles sánczárkok, magas földhányások, rovátkos homlokú őrtornyok, mellyeknek kupján szélkakas csikorgott, és sulyos felvonó hidak, a' sánczárkokra könyöklők, tették akkor az erősséget. Történetünk korában ilyen erősség volt Török-Szent-Miklós is, és a' szolnoki bey parancsnoksága alatt állott.

Falain belül komor tekintetű, füstös, csinatlan épületekbe ütközött a' szem, mellyeknek magas, keskeny ablakain keresztül gyéren süttött az épület beljébe a' napvilág. Ezen épületnek egyikében, melly a' többi közül csinosasága 's magassága által kiváltt, a' keleti-

leg bútorozott teremben két hölgyet látunk kereveten ülni, kikben Zsófiára és szobaleányára fog ismerni az olvasó. — Zsófia szemeiben a' fájdalom harmatja gyöngyözött; tekintetén sötét bú 's levertség ült.

„A' szent alkoránra esküszöm — mondá egy dúsan öltözött köpczös, vad tekintetű barna Török, ki Zsófia előtt keresztbe vetett lábakkal gazdag bárson vánkoson kényelmesen dohányozva ült, 's a' hölgyet sovár tekintettel vizsgálá — könyeid még igézőbbé tesznek. — Leány! te szép vagy, mint a' paradicsom hurija, és méltó arra, hogy szerelmére egy igaz hívő érdemesítsen; azért meg kell lenni, hogy szeress!“

„Kimélj uram, — zokogá Zsófia — hallád már, hogy szivem egyik hazámfijának birtoka; ki, ah! embereid fegyvere alatt vérezte-el; de ha ugy nem volna is, kívánhatnád-e, hogy hitem 's hazám ellenségét szeressem?“

„Leány ne ingerelj — riadá szikrázó szemekkel a' Moslim — különben is sokat hallgattam már el tőled. Alláhra modom, szeretned kell, vagy pedig erőszakkal teendem magamévá, mit jó szerével megadni vonakodol!“

„Erőszakkal? — kiáltá felzökve Zsófia minden lelki erejét összeszedve, 's arczán nemes boszú láng terült-el — erőszakkal pogány? — Erőszaknak csak ott van helye, hol a' kényszerítettnél sem hiányzik egészen az akarat: de erőszakod nálam kudarczot valland; mert noha nincs fegyverem az erőszak előli menekvésre, de e' falakon agyamat szétzuzni, vagy lélekzetemet magamba fojtani elég erőt érzek keblemben.

Ha! ha! ha! — majd meglátjuk — vigyorgá sátáni kaczagással a' Moslim, és felállván Zsófiát karaiba rántá.

A' hölgy, ki legszentebb palladiumát, ártatlanságát, látta veszélyben forogni, utálattal taszítá vissza a' pogányt, 's az újra feléje tolongót keményen arczul csapva belső teremébe iramlott, mellynek ajtaját maga után becsapta.

Kuczuk bey — mert ő volt az erőszakoskodó, dühösségében tajtékozva ránta gyilkot, 's az iramló után e' szavakkal sujtá: „pokolra veled keresztény eb!“ — De a' gyilkot czélt tévesztve az ajtó küszöbébe furódott. „Rabszolgák! harczbárdomat ide — ordítá Kuczuk — e' nyakas giaur fejével tekézni akarok.“

Rohanva omlott-be egy csapat rabszolga, 's az izmos tölgyfaajtót hajalmas sujtásokkal döngeték. Az ajtó végre engedett csapásaiknak, több helyen repedezni kezdett, és nagy zuhanással beomlott. A' szobából éles sikoltás hangzék-ki, és — de vonjunk fátyolt e' látmányra, és térjünk vissza pórhadunkhoz. (Folyt. köv.)

TERMÉSZETI TÖRTÉNET 'S TUDOMÁNY.

A' vas olvasztásnak új módja. Scheffieldben nem rég igen érdekes 's hasznos próba tétetett. Miután a' kohban egy vas rud izzó fejjérré tüzesítettet, közvetlenül egy nagy kovács-fujtató léglyuka elébe tették. A' vas azonnal olly forró lön, hogy olvadni kezdett, 's a' folyékony anyag sziporkázva ömlött-szet a' levegőben, mint midőn vassodronyt savítóban égetnek-el; illy módon több veszett kárban egy font vasnál. Ugyan e' munkálat más mód által is eszközölhető; ha a' vasrud t. i. izzó, más végére kötel kötetik, minél fogva a' levegőben addig forgatják, míg a' vas olvadni nem kezd, 's apró sziporkákban szét nem száll. E' tüneménynek magyarázata igen egyszerű. A' tüzes vas-sodrony, mint közönségesen tudva van, savítóban élénken ég; ugyan ez történik vele, ha tüzesítve a' légszesz-fuvócsőnek nyílásához tartják is. Tartsuk most a' tüzes vasat egy kovácsfuvónak léglyuka elébe, az azt környező lég minden pillanatban ujonan ömlik reá, 's így természetesen tömérdek savító is. Ugyan ezen körülmény okozza a' levegőben sebesen forgatott tüzes vasnak olvadását is.

A' nagy kapellai kettős barlang Thuin mellett. Mint magyar ország évrázsaiból tudjuk, azon darab föld a' Dráva es Száva között, melly horvát országnak egy részét teszi, 's most a' károlyvárosi négy katonai kerületre van osztva, hosszú évek során vérengző csaták, számtalan öldöklések 's pusztítások színhelye volt. A' Törökök szomszédsága 's akkori műveletlen nép vérengző kedélye folytonosan eleszté ez emésztő tüzet, 's táplálá a' veszélyt, melly csak akkor szűnt-meg, midőn a' határőrző katonaság felállítása által a' rabló szomszédok kicsapongásai ellen gát vonatott, es a' nyomorgatott népségnek nyugalma 's javai biztosítottak. Ez éppen olly nyugtalan mint veszélyes korszakban a' szomszéd bosznyák földön egy csapat kóborló esürhe nép, minden nemzetnek legelájasodottabbjaiból álló rabló csoport, szövetkezett össze, melly a' szomszéd tartományokat átvándorlá, pusztított, 's gyilkolt, es Muhamed zászlóainak árnya alatt a' fegyvertelen nép között iszonyú vérontásokat vitt végbe. E' rablók azonkívül a' határhegyeknek minden ösvényét ismerék, a' határt képző végtelen vadonságot minden irányban átkóborlák, 's a' vidéknek minden zugát annyira ismerték, hogy a' lakosok soha sem voltak biztosak, melly órában támadtatnak-meg. Illy körülmények közt nem egyszer látta a' boldogtalan földnép véres verejtekkel szerzett vagyonától magát egy óranegyed alatt megfosztatni, nem egyszer kénytetett látni a' nejen 's leányán elkövetett égbe kiáltó méltatlanságot; mert egy szánat-szó, egy békétlenség hangja, egy mely, nyögéshez hasonló sohaj vagy védelemre szánt mozdulás által a' vérengző feneknek gyilkát vezette volna zivébe. Mi volt tehát természetesebb, minthogy e' boldogtalanok védhelyet kerestek, hol csekély ingó vagyonukat, önnön 's kedveseik életét biztosítva tudhatták. És lám! e' védhelyet a' természet ajánlá nekik, midőn nagy Kapella heglánczában a' kettős barlangot feltalálniok engedé, melly jótékony anyaként fogadá őket keblébe, 's elleneiknek leselgési elől elvoná. Azon hegy, melly alatt e' barlang van, Kapellának egy kinyuló része, 's jelenleg a' károlyvárosi tábornokság földjén Thuin falu mellett, az ogulini gyalog határőr ezred kerületében, Károlyvárostól 10 órányira dél felé, a' tengerre vezető új József-ut mellett fekszik. E' hegy meglehetősen magas, 's a' thuiனி sziklavárnak ellenében nyulik-fel. A' barlang a' hegy odvában két részre van

osztva, mellynek mindegyik osztályába különös ut vezet kívülről. Az alsó barlang bejárása kis mélységben esik; ez több ölnyi széles 's magas nyílás, mellynek ivhajlásai természetből idomitott oszlopokra támaszkodnak, a' nyílásból nyáron át bő hullámú patak esőrgedezik, melly egy órányi téren, mennyire t. i. a' barlang nyulik, azt hosszában átfutja. A' bejárás előtt egy vastag fal romjai láthatók, melly bástyaül szolgált. Ezen még néhány lövőlyukak 's vas sarkok nyomai is láthatók, mellyeken a' kapu mozgott. A' bejárás felett sziklába vágott ember magasságú nyílások is vannak, mellyekbe belülről juthatni, és őrtanyául szolgáltak; de a' hegy ormáról lecsüggő 's örökké viruló folyóka miatt most már alig tűnek szembe. A' barlangnak főütszaja egy órányira nyulik, 's Osterinnál, egy más hasonló nagy falu mellett a' másik nyíláson ismét szabadra lehet jutni; szélessége hat, magassága 5 öl. Az alacsonyabb mellék-rovátkáknak egyike egy nagy, tágas csarnokba vezet, mellynek közepén kis tó kínálkozik kristály-tiszta jó ízű vízével, 's a' habokban virgoncz halacszkák uszkálnak. E' barlang felett egy másik, az alsóhoz majd hasonló nagyságú nyulik-el. Ha kívülről akar az ember ennek ürébe hágni, a' hegy ormára mászva kell néhány száz lépésnyi utat haladni; belülről pedig két nyíláson kőbe vágott lépcsők vezetnek belé. E' felső az alsóval alkotására nézve mindenben megegyezik, csak hogy tó nincs benne. A' kövekből kiszivárgó nedv lassanként csepeg itt le és a' legszeszélyesebb alakokat képzí; gyomruk mind e' mellett sem nedves; sőt nyáron jótékony hűvességgel kínálkoznak, télen pedig kellemes meleget nyujtanak a' külső hideg ellen. A' barlangot alkotó kő mész-nemű pala, rétegekkel.

Miután a' föld népe e' védhelyre talált, annak olly czélirányos elrendezéséről is gondolkodtak, hogy az jövőben biztos menedékhelyül szolgáljon a' Bosznnyákok rablásai ellen. Ennek következésében a' barlang sötét odvában fából lakokat építének, mellyekbe családok, barmaik 's csekély vagyonukkal védhelyet találtak. A' barlangok most négy emeletes épülethez hasonlítanak, mellyeknek bejársát vastag erős falakkal zárák-el, 's azokba lövőlyukakat vágtak. A' nyílások, mellyekbe a' szobák vagy osztályok gerendái voltak illesztve, most is láthatók. Midőn a' tartomány a' rablók kicsapongásai alól fölmentetett, barlang-lakóink sötét védhelyüket oda hagyva a' termékeny völgyekbe költöztek, és vasszorgalmuk által a' feldult tájt csak hamar virágzó rétekké, gazdag kalászokkal rengő szántó földekké és arany 's amethiszt firtöket termő szőlökké változtatták. A' patakot, melly most a' barlangon keresztül folyik, de nyáron többnyire kiszárad, mesterséggel vezették a' nélkülözhetlen föld alatti tanyába. Egy, a' fő bejárásnál lecsüggő, különös alakú sziklacsúcs, mellyet azonban a' felzudult 's rajoskodásra kész képzelgő elmeszövészek mellett ülő hölgynek képez, különös népmondára nyujtott anyagot, mellyet itt közlünk. Többi között a' barlangban egy anya is lakott leánnyal; ez utóbbi egyes szövé néven, szenvedélylyel folytatott munkájába néha annyira bele merült, hogy miatta a' vásár- 's ünnepnap isteni tiszteletet is elmulasztá. Hol ama szeszélyes alakú szikla lecsügg, állott — mint a' nép beszéli — a' hölgynek kamrája. Midőn egy vasárnapon munkája miatt ismét elhagyá az isteni tiszteletre menést, anyja annyira fellázadt ellene, hogy bösz hevében megátkozá azon kívánattal, váljék kővé. Alig harsant-el az átok-ige, a' leány vére megfagyott, és szövé székével együtt kővé vált.

KÜLÖNFÉLE.

Kovács - árjegyzék. Egy utazó herczegnek udvarmestere N. városon keresztül utaztában kovácsot 's kerekgyártót hivatott, hogy az uti kocsikat vizsgálják-meg. Minthogy ezek a' legszorosabb fürkészés után sem találtak valami igazítandóra, 's töleek még is számadást kértek, a' következők árjegyzéket nyujták-be.

Árjegyzék három kocsi megvizsgálásaért.

1.) Kocsi alá buvásért	—	—	—	—	12	kr.
2.) Ugyan azért hátulról előre	—	—	—	—	24	—
3.) E' közben két fő koppintásért	—	—	—	—	6	—
4.) Egy szegre ütésért	—	—	—	—	12	—
5.) E' mellett egyszeri uj megütésért	—	—	—	—	6	—
6.) Pálinkaért	—	—	—	—	12	—
7.) Borralaló egy személyre	24	kral	—	—	48	—

Összesen 2 ft.

Minthogy a' herczegnek még illy árjegyzék soha sem nyujtatott-be, kétszerezve parancsolá az összeget kifizetni.

Szabó - sirirás. Egyik devonshire-i czinteremben következő felírás olvasható egy ruha-művész sirkövén: „e' kő alatt három rófnyi mélységben fekszik Miller Robert, ruha-művésznek elkopott felső öltönye. Utósó akaratja szerint még nyolcz más szabónak elhullott maradványa is hozzá fog takaritatni, hogy itélet napján mint egész férjfiú jelenhessék-meg a' nagy bíró előtt. Aggnapjai nyugalomban folytak, míg azonban a' halál, e' minden szabó öreglegénye bekopogatott, 's ollójával a' boldogultnak élete fonalát elmetszé Nyugodjék békével!

Komolyrejtvény.

(Aenigma.)

Holt lény vagyok, 's még is szállni sokszor tudok,
 Csalok, veszélyt hozok, rémítetek, lázítok,
 Csupán férjfiaknak vagyok én barátja,
 Bár miattam fiját sok anya gyászolja.
 Nagy erőt fejtek-ki, semmivé is tesztek,
 Bátorító vagyok, ha vérontó leszek.
 Eltudok némitni vészes dörgéseket
 Lecsillapitom a' villám-örvényeket.
 Tompa bús hangommal kemény férfi-szívben
 Lány érzést gerjesztek, midőn vérözönben
 Elhunyt hű társára búsan emlékezik,
 'S érte barátjai a' végdiszt megteszik.
 Azonban öröme is szintén buzdítok,
 Midőn innepélyes hangokon szállhatok.

Szunyogi.

Előbbi rejtvény: gém, kém, rém.

Szerkezi Mátray Gábor, halpiacson alul a' Duna partján. 114. szám alatt.

Nyomt. Trattner-Károlyi, uri utsza 612.

REGGELŐ.

Pesten vasárnap februarius 11^{kén} 1838.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csütörtökön. Fél évi díja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ORSZÁG- 'S NÉPISMERTETÉS.

Heves vármegyei lakosok.

(Eger vidéki lakosság öltözetének képével.)

Heves és külső Szolnok törvényesen egyesült vármegye 120 □ mértföldnyi tért foglalván-el, nagyságára nézve hetedik a' honi megyék közt. Hosszában 10, szélességében hol hét, hol négy, hol pedig két mértföldre terjed. Termékenysége 's fekvésére nézve a' legszerencsésebb megyéknek egyike.

Folyói a' Tisza; Tarna, melly Mátrából ered; Zagya, Körös, Berettyó, Eger. Ezeken kívül több patakcsa, csermely 's ér öntözi a' vármegyét.

Folyóiban, főleg a' Tiszában tokok, harcsák, csukák, kecségék, pontyok, menyhalak 's más egyéb neműek és rákok laknak nagy számmal.

A' szárnyasok közül vad ludak, kácsa, szárcsa, vizi bikák, csergő-rézcék, gémekek, buvárok, gödények, kócsagok, fejtér és fekete gólyák és helylyel helylyel hattyúk is lepik-el a' lapályokat és vizeket.

Nevezetesebb hegyei a' Mátra, melly Heves megyét Nógrádtól elkülönzi; ennek nagyobb bércei: Gálya, Kékes, Szarvaskő 's a' t. — Eged, Eger vára felett éjszak-keletre.

Számos erdeiben szarvasok, dánvadak, őzek, vaddisznók, nyulak, farkasok, rókák és külön nemű madarak tanyáznak.

Ásványos vízben sem szükölködik a' megye, és pedig a' természet a' parádi kénköves, vasas és timsós orvosló vizekben ollyan kincscsel áldotta-meg, minővel hazánknak egy megyéje sem dicsekedhetik. E' parádi érczes vizek mind ivásra mind fürdésre egyformán használtatnak. Ezen kívül Eger mellett is buzog-fel egy meleg forrás, melly felé csinos fürdő házat építettet a' mostani n. m. patriarkarészek.

A' lakosok Magyarok, Palóczok, Németek, Tótok, Izraeliták; vannak kevés nem egyesült Görögök is.

A' föld igen termékeny 's különösen alsó részén egyszeri szántásra is bőven terem a' buza. Rétjei, lapályai pedig igen sok szénát adnak. Most már a' luczerna, mohar s' bükkön természetese is kezeltetik.

Dohányai közül nevezetes a' verpeléti, debrői, 's kompóti; a' tiszamelléki inkább festéknek és burnótnak használtatik, mint pipába.

Terjedelmes pusztáin, gazdak gulyák, ménések 's juhnyájak legelnek; több helyen a' bival-tenyésztés is gyakoroltatik.

A' juh-nemesítéssel nemcsak a' tehetősb földes urak, hanem közönségesebb birtokosok is foglalkoznak. Magyar juhokat csak jobbágyok tartanak.

Mesterségi tekintetben közép lépcsőn áll a' vármegye; mert némelly helységekben sok a' mesterember, másutt ellenben még a' szükségesekeknek is hiányát érzik.

Kereskedés fő ágai: szarvas marha, lovak, juhok, sertések, hal, gabona, zöldség, vetemények 's bor.

Borai közül nevezetesek az egri, visontai, gyöngyösi, apcezi, hatvani, patai, pásztói, csépai, monostori, kerekudvari, alatyáni, várkonyi, szelevényi.

Öltözetre nézve igen különbözök a' megye lakói. A' férjfiak szélesebb vagy keskenyebb karimájú kalapot viselnek, melly mellett (különösen a' legényeknél) virág bokréta diszlik; télen bagoly süveget a' tehetősbek, fejr vagy fekete báránybőr-sipkát pedig a' szegényebbek. Zsirral kent hajukat vagy kurtára vágva hordják (mint képünken látható) vagy hátul befonva kalap alá tétetik, vagy pedig két füle mellett lógg-le befonva; másoknak ismét szabadon csügg-le vállaikra. Bajuszokat kipödörve vagy lecsüggve hordják. Nyakukon fekete fátyolt, vagy e' végre készült hosszú keskeny fekete vásznat viselnek; a' nyalkább legények pedig fekete selymet arany rojttal. Felső ruhájok kék posztóból készül. A' mellényt (nálók lajblí) három sor egyenesen lefutó ón gombsor ékíti; oldal-zsebére, melly végein 's közepén hegyesen nyulik-fel 's le (lásd a' képet) hat hat ón gomb jó keresztben; bő, ptyolat üng ujja gazdagon hullámszikle. Dolmánya (nálók ujjas derékruha vagy rekli), melly hasonlóan ón gombokkal készül, bal vállára vetve kötetlenül függ-alá. (Jelen rajzunk inkább egy fiatal közbirtokost ábrázol házi öltözetében, mint pórt); gallérja ennek is igen keskeny 's alig látható. Kihajlásának csuca jobb oldalon le van gombolva (miként képünken); balon pedig a' gomblyukra két ujnyi szélességű szalag köttetik bokrosan.

Belső kis oldalzsebéből függ-ki czifra dohányzacskója, mellynek salangjai különféle színűek. Nadrágát csak egyszerű zsinórozás fedi, mellynek ellenzője alatt a' nagy virágos vörös kendőnek egyik keresztlől vont csuca a' mellényzseb közepén levő gombhoz köttetik, másik pedig a' nadrág-nyílásnál duzzad-ki. Csizmájokon nagy taréjú széles sarkantyú peneg. Viselnek e' mellett hosszú szűrt, juhász bundát, nyáron pedig ránczos bő gatyát.

A' Palóczok és felső vidékiek öltözete hosszú szür és szürdalmán, magas süveg, hosszú szűk gatyá, bocskor. Az asszonyok sötétkék és tarka reklit (nálok rökli) prémes, kurta, és selyemmel, szírommal himzett ködmönt, kicsin, fekete selyem fejkötőt, ránczos rozsniai kék vagy karton szoknyát viselnek. Készül ez sötétzöld vagy sötétkék posztóból, vörös vagy violás színű kelméből is, és alul három soros zöld, kék vagy piros szalaggal borittatik, mint rajzunkon látható. A' menyecskék arany vagy ezüst, a' szegényebbek pedig velencei csipkés fekete selyem fejkötőt viselnek, mellyet ünnepeken fejér, virágos fátyollal kötnek-be. Különösen kedvelik pedig a' karmazsin piros csizmát, mellynek magas keskeny sarka alig krajczár nagyságú alul. — Mint a' férjfiak, úgy különböznek a' palócz némberek is viselet és szőjésökben a' más vidékiektől. E' palócz hölgyek között sok kitüntetett szépséget láthatni. Növésük egyenes, 's termetük ingerlő. A' hajadonnak haja elől két felé választva ujnyi vastagságú pedrésben huzódik-el a' fül felett, 's hátul a' többivel egyesülve befonva, több féle színű szalaggal tövön, közepén, alján megkötve hosszasan leeresztetik. Esketés alkalmával pártát is viselnek, mint képünken látható. A' szép fejér nyakra három, néha négy sor borsó nagyságú selyemre füzött kék vagy piros üveg gyöngy (ók galárisnak nevezik) jó. Karcsú derekukat különféle színű czifra füző váll övedzi; hátul simán fut-le a' csipőig, 's itt felálló, gömbölyű szélességű czifraság vonul-el rajta. A' teljes gömbölyű karokat bő, könyökig érő üng-ujj fedi, melly könyök felett keskeny szalaggal köttetik-meg; bal oldalán külön nemű virágokból kötött bokréta illatozik, mellyet többnyire kedvese kalapjához tűz. Szoknyája gazdag redőkben hullámzik (mint rajzunk mutatja); fejér gyolcs köténykéjének alja (melly csak olly hosszú, hogy a' szoknya szalagait el ne takarja) szeszélyes alakú himzésekkel van elhintve. — Az asszonyok tarka vagy fejér kendőt viselnek fejükön, melly alatt galand 's csipke szélekkel diszített fejkötő van; derekukon pedig hol ujjas hol ujjatlan fekete bárány-prémes ködmönt hordanak. Szoknyájuk hasonlólag több féle színű de mindig redődús. A' palócz asszony férjét hol kendezi, hol magázza, és férjének férjli-testvérét kisebbik urának nevezi.

A' palóczoknak kalendárioma következő: ezen kérdésre mikor?
— így felelnek: „uj esztendőkor, nagy farsangon, bötön, ta-
vaszkor, kukoricza kapáláskor, kender-vetéskor, aratáskor, nyom-
tatáskor, születkor, kis farsangon. *(Vége következik.)*

ELBESZÉLÉS.

A' fekete ember.

(Folytatása.)

Csüggedetlen folytatá utját a' pórhad Török - Szent-Miklós felé,
és bizonyos győzedelemről véleményében annál inkább megerősö-
dött, midőn a' néptelen pusztának több helyén bőven talált éhét 's
szomját enyhítő szereket.

Az olvasók emlékezni fognak reá, hogy azon egy hét alatt,
mig Kárácson sebeiben feküdt, Andor két utat is tön, de hova,
senki sem tudta. Ennek czélját még Báry előtt is eltitkolá György,
mert tudatni vele, hogy e' vállalatra szerelme készteté, tudatni vele,
hogy ajtatossága csak nép-ámitás, nem tartá tanácsosnak. Andor te-
hát ezen titkos két utjában eleséget szerzett-be, 's a' kijelelt állo-
másokon leraká, hogy a' sereg Kárácson ígérete következésében
mindent készen találjon.

Ha győzelem iránti hitük már az első jövendölés teljesedésé-
nél is megerősödött, milly kiürthatlan gyökeret vert az szivökben,
midőn a' másodikat, a' tüzhullást is teljesedni látták, kiki képzelheti.

Mikor a' számra csekély várórség napalkonyat utan hadunkat a'
szakállasi pusztán feltűnni látta, azon hiedelmében, hogy a' közalgó
sereget a' tűz által megrémítve futásra készteté, 's futása közben
felkonczolja, több helyen szalma kazalokat gyujtott-meg; de számo-
lásukban csalódtak, mert a' pórhad, melly azt égből hullott tűznek
véle, ez által még inkább lelkesittetve, vad lármaival 's kürt harsog-
gás között rohant a' vár felé, azt hívén, Kárácsonnak harmadik ígé-
rete, az az, a' várfalaknak összeomlása is következni fog mulhatla-
nul; de itt már csalatkoztak.

Ez azonban nem gátlá őket, hogy a' várat meg ne rohanják.
Az I s t e n nevének háromszoros kiáltásával kezdettek ostromhoz; és
az égnek fellobogó gyémántjai csak hamar véres csatának lettek tanúi.

Kuczuk bey vasa már öldöklőleg villogott Zsófia feje fölött,
midőn az ostromlárma megharsant, 's egy rabszolga lelkendezve
azon jelentéssel rohant-be, hogy a' föld hirtelen számos keresztényt
vetett-ki, kik a' várat megrohanták.

Vérben forgó szemekkel tekintett Kuczuk a' rabszolgára, vala-
mint a' martalékja megemésztésében háborgatott hyena, és Zsófia
iránt szoros vigyázást parancsolva elrohant.

Midőn a' falakra ért, az ostrom már hevesen folyt, és némelly vakmerőbbek hallatlan erőködés után a' bástyákat meg is hágták. Kétségbe esve rohantak reájok a' Törökök; kemény, élet-ölő csata támadt közöttük; kard csendült, kopja törött, és sok vér ontatott ki mind két részről. A' gyakorlottabb ozmanok azonban felül kerültek, 's a' falra mászottakat vagy leapriták, vagy a' vár árkába buktatták. Kárácson, ki emberi erőt haladólag sűrű közápor között kétszer hágott a' falra, kétszer taszított alá; de esése annyiból mindkét izben szerencsés volt, hogy hulltában az utána nyomulókat lehidarva, 's azoknak tetemeire esvén, magát meg nem sértette.

Más felől Báry kerítettik kelepczébe; de ez által nem csüggedve sebzett vadkanként vivott; csapásai alatt tömérdek élet aludt ki, míg végre egy lövés földre terité, 's a' szebb csatában elhunyni méltó megszűnt lenni. Csatája ez által megzavarva rendetlenül küzdött a' nagyobb erő ellen, és vagy elfogatik vagy lekaszaboltatik. — Szócs még állott csapatjával; de midőn Bárynak halálát legényei meghallották, bátorságuk csüggedni kezdett. — Szócs, Kárácson 's Andor mindent elkövettek ugyan, hogy a' rendet helyre állítsák; de a' megrémült pórság szóra nem hallgatva vakon rohant, és tódlásukban az ellenszegülő vezéreket is magukkal ragadák; a' veszély azonban nyomban követte őket, és a' hat száz embernek csak egy negyede tért vissza a' táborba.

György helyzete iszonyú volt, seregének maradékával kétségbeesve 's fájdalomtól dult kebellet tért vissza, és Zsófia szabadithatása iránt reményét veszve ég föld ellen dühöngött. Bőszülve futkosott a' táborban; minden vele szembejövőt gyávanak, árulónak szidalmazott, végre sátorába ment, fel 's alá járkált, meg-megállott, fejét rázta, nevetésre erőteté magát; de minthogy ön hangja is borszontotta, mintegy magát engesztelőleg így szóllt: ,valóban legjobb nevetni. — Azután epével még ezt tevé hozzá: — valóban legjobb nevetni; mert ha itt sirni kellene, a' sirás mellett maradni bajosan lehetne. És ha az ég a' halandóval gunyolódik, a' gunyba is bele un végre az ember, és előle menekülni akar, menekvést pedig — találni nem nehéz!'

Andor 's a' nő-apród, kik maguk is búvirágot tápláltak keblökben, vigasztalólag léptek Györgyhez, 's a' szent irás szavait hozák fel előtte, melly a' szerencsétlenségben béketürest is parancsol.

De Györgyöt most nemhogy megnyugtatta volna e' vigasztalás, sőt még inkább elkeserité, és azon gondolat, hogy egy órában fosztatott-meg barátjától 's kedvese megszabadithatásának reményétől, Prometheusz kányájaként szaggatta keblét. Végre egy pár nap mulva, midőn felingerült kedélye csillapulni kezdett, 's a' józan ész szavá-

ra is hallgathatott, újabb szabaditási módokról kellett gondolkodni; melly Andor tanácsa szerint egy uj ostromban állott.

De hogy valamit kezdhessenek, előbb még a' sereget kellett felbuzdítani, melly a' balul sikerült merénylet után annyira elcsüggedt, hogy minden további szerencse-kisértés nélkül szétoszlani akart.

Kárácsónak minden ékesszóllását elő kellett venni, hogy a' néppel elhitesse, mint jelent-meg neki álmában a' szüz anya, és kijelenté, hogy merényletük azért ütött-ki balul, az ég azért bünteté a' jámborokat is, mivel némelly gonosz lelkűeket, kik vétkökért már ugyan éltökkel adóztak, a' rablás-vágy, nem a' hon java 's Isten dicsősége ingerelt csatára. Azt is tudtokra adta továbbá, hogy néhány nap mulva uj válogatott sereggel uj ostromot vivandnak; elsőbben ugyan Török-Szent-Miklós azután pedig Szolnok ellen: és ha szívöket a' szent czélnál egyéb érdek nem fogja megszállni, mindnyájan átlátandják, mit lehet az öröktől valónak hatalmában bizodalommal és erős hittel kivinni.

Miután a' sereget megnyugtató, 's ujjalag harcra lelkesíté, Szöcsöt Debreczenbe inditá egy levéllel, mellyben a' polgárságtól hadi 's élelembeli segédet kért, Andor pedig más dologban más felé indult.

Szöcs, ki legkevésbbé csüggedt-el, estve már Debreczenben volt a' birónál. *(Folytatása következik.)*

HAZAI HIRLELŐ.

Gyász-hir. — Kassán jan. 26-kán boldogabb világba költözött élete 66-dik évében n. m. Cserneki és Szirma-Bessenyei Szirma Anna grófné, csillag-keresztes dáma, néhai Körösszegi és Adorjáni Csáky Emanuel gróf urnak, cs. kir. valós. belső titk. tanácsnok, aranykulcosos, Szepes vgye örökös és valóságos főispánjának özvegye. Elhunytát keseregik gyászoló gyermekei: Tivador, cs. kir. aranykulcosos, Emanuel, Ágoston és Rudolf mélt. grófok, Szepes földének örökös urai és azon megye örökös főispánjai; — ugy hasonlólag Maria mélt. grófné (mélt. Lányi Imre urnak, Ung vgye főispánjának 's a' t. hitese); Adél és Natalia gróf kasszonyokkal együtt. — 2) Az említett hónap 29-kén szenderült-el örök életre 20-dik évében mélt. Forbászi Aranyossy Maria asszonyág, mélt. Csáky Emanuel gróf urnak hitese. — Az elsőbben említett idvezültnek hült tetemei jan. 30-kán takarítottak a' szepesi káptalanban levő családi sirboltba; az utóbbi pedig a' kassai sz. Mihály-templom sirboltjába nagy pompával febr. 1-sőjén.

Közli K. K. L.

KÜLÖNFÉLE.

Szinészi boszú. — Bizonyos megrovott színész boszújában ezt írja egy czédulára „tökfilkó“ 's azt egy recensensnek, kit oda kívánt volna, hol a' borsterem ajtójára ragasztá. Más nap a' recensens e' látogatáson elszörnnyedő színésznek e' szavakkal lépett szobájába: „Ön tegnap nálam volt, de

mivel honn nem talált, nevével jegyzett látogató jegyét ajtómra ragasztá, e' szerint látogatását viszonzni kötelességemnek tartám.

Furcsaságok szemléje. rendezi Pipiske.

Motto: „Frohsim mein Ziel!“

JOH. STRAUSS.

19.) Egy új színműnek különös sorsa. — „Romulus“ című szomorú játék Parisban csak azért bukott-meg, mivel e' szóval kezdődék: „0! Remus!“ — mire az egész publicum zajosan fölkaczaga, 's a' jókedvűségnek vége-hossza nem akart lenni!

20.) A' huszártiszt. — Mult táborzáskor egy fiatal huszár tisztnek a' szemlét tartó tábornagság előtt kellett ellovagolni, midőn történetből földre hulla mentéje, 's azt kardjára szurva adá-föl pajtása. — „Viktor!“ — mondá erre az előbbi — inkább fülem mögé szúrtad volna kardodat, mint mentémbe!“ — A' tábornagyoknak egyike meghallá e' szavakat, 's kérdé: „miért?“ — „Azért excellenciád! — felelt a' kérdezettett — mert a' seborvosnál van hitelem, de a' szabónál nincsen!“

21.) Halandó, minden mulandó! — „Tudja-e komám uram. mi ujság? — mondá János gazda Estók szomszédjához. — A' szép daru-ökröm megdöglött!“ — „Ejnye! ejnye! — sohajtozék Estók szomszéd — „így múlnak-ki a' világból; egyik a' másik után!“

22.) Furcsa nemzet. Midőn bizonyos társaságban az Avarokról volt szó, igen csudálkozott a' franczia nyelvmester, hogy egy egész csupa fősvényekből álló nemzet is létezett.

23.) Furcsaságok Lewald Európájából. — Lewald Európájában Schott Arthur „magyar nemzeti rajzokat“ ada. — Furcsaságokat kedvelő olvasóim számára a' legnagyobb jólelkűséggel következőket kívánok a' hozzá kapcsolt jegyzékekből kijegyezni. — Az 50-dik lapon (1837) olvasható: „Bunda ist ein langer Pelz, von dem man gewöhnlich die schön mit Stücken reifen ausgearbeitete Hautseite nach aussen trägt. Wenn es regnet, kommen die Haare heraus.“ — Az 54-dik lapon: „Miskó oder Miska bedeutet Michael. Es wird Mischko oder Mischka ausgesprochen. Gleichbedeutend ist Mihály, und — Pista!“ — Az 55-dik lapon mit nem mond egy csikósru! — „Ein Dritter eilt noch in die Hütte, wirft seinen Pelz um, und ergreift sein Buszogan!“ — Az 56-dik lapon: „Csáko wird ausgesprochen Tschako, Dschako; oder Csháko, und heisst so viel, als Gabliger. Es ist ein Ochsenname, der einem Thiere mit besonders gablig gestellten Hörnern zukommt.“ — Az 57-dik lapon: „Széuka heiszt; Blonde, es wird Seuka ausgesprochen. — Szabad legyen még ugyanazon folyóirat 83-dik lapjáról a' következőt is fölhoznom: „Reichenbach grófné szép gazdag kezét Luckner grófnak adá, (1.) bizonyos öreg hollandit pedig földöntötte kocsisa, (2.) úgy hogy hosszú betegség után nagy fájdalmak közt kelle kiadni lelkét. Több szerencsétlenség történt hasonló vigyázatlanságokból, és méltán kívánhatjuk, hogy a' rendőrség illy cselekedeteknek hathatós rendelmények által vessen gátot!“

24.) B-s megyében minap tisztujítás levén divatos szokásként X. ur a' gazdag lakoma és barna fiak vonójai által hangoztatott ömlengő csárdásoktól neki hevült nemesség izmos vállairól — felmagasztaltatása méltó érzetében

— harsány torokkal kiabálá a' remegő ablakokon keresztül az ujonan választott tisztviselőkhez magasztaló üdvözlését. Az ott járdalók méltán derék szónoknak nevezgeték a' buzgón beszélőt. Illyennek tartá őt Z. köz nemes is, 's hön epedve megtudni az imádott férjfinak nevét, kérdezé szomszéd nemes társát: „ugyan édes czimbora uram, kinek hívják azt a' beszélő derék úri embert?“ — „Bizony édes barátom! én másképpen nem tudom, hanem az iméat azt beszélgették itt hátam megett, hogy Szónokba való“ — lön az értelmes válasz.

MLGR.

25.) Ugyan az említett tisztválasztás alkalmával T. urat nagyon szereték volna barátjai bizonyos tisztségbe betenni, 's fölemelve hurezolák a' szavazó járárok sátoraihoz, szivesen ajálva őt a' nemesség pártfogásába: de szerencsétlenségére T. urnak elkésett bajusza még csak alig kezdet mohodzani ajkán, 's ennél fogva kegyetlenül fölriad ellene egy durva hang: „Le vele a' gyerekekkel; hisz' van elég otthon az eskolában; van nekünk itt érdemesebb derék emberünk, kinek szép nagy bajusza van“ — 's ime a' szavazati többség a' nagy bajuszút üte.

MLGR.

EMLÉKMONDÁS.

Vidámság.

A' vidámság csak a' valóságnak,
'S szűk jelenvalónak szedheti rózsájit.

BERZSENYI után K. H. K. J.

Küzdes.

A' nyers ifjúnak hasznos tüközni magával,
És a' terhek alatt pityeregve alélnia — csufság.

HORVÁT ENDRE.

Első vélemények a' szívnek fenekére vernek gyökeret, 's onnan az agy és sziv minden ok-ostromaival is alig irthatók-ki.

VAJDA után K. H. K. J.

Gondolatok. A' nemzetek mivelődésének fő alapja a' nyelv mivelődése. Mind addig lassan halad bármely nemzet is, mig nyelve nem tiszta és mivel. Példa erre az angol, francia, és német nemzet.

Az önbizottság sok rosznak kutforrása. Tapasztalás szerint önségükben azok szoktak legelbizottabbak lenni, kikben alig van valami csudálni és követni való.

B. F—l.

Kérdő rejtvény.

- 1) Millyen alapot szoktak a' kőművesek legfölülre de nem legalulra tenni?
- 2) Millyen ágon fér-el az egész emberi nemzet?
- 3) Mellyik ács enni való?
- 4) Millyen ború pusztít-el egész országot?
- 5) Mellyik iven nem írhat az ember?
- 6) Mellyik érből lehet csupán enni, de nem inni?

C. Vácziól

Előbbi rejtvény: dob.

Szerkezi Mátray Gábor, halpiacson alul a' Duna partján. 114. szám alatt.

REGULÓ.

Pesten csötörtökön februarius 15^{kén} 1838.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csötörtökön. Fél évi díjja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ELBESZÉLÉS.

A' fekete ember.

(Folytatása.)

X.

Ez a' nagy ég nagy bősúja.

KISFALUDY KÁROLY.

Mig követeink dolgaik után járnak, nem lesz érdektelen hölgy-
apródunk történetével megismerkedni.

A' figyelmes olvasó még emlékezni fog, hogy az előbbi szakaszokban, midőn e' férjfi-köntösben lappangó hölgy nemét elárulva látá, Kárácsonnal egyedül kivánt maradni, 's beszélgetésükről azután sem tudott senki semmit.

Térjünk csak vissza gondolatunkban Forróra, hol történetünk elején Györgyöt nyolcz idegen zsoldos ellen csatázni láttuk, 's emlékezni fogunk, hogy ő ott egy hölgyet mente-meg a' féktelenek körmeiből, kit elájulva hagyott-el. E' hölgy Mérai Lóra, Mérai Gerő hajdani gazdag család elszegényedett ivadékának leánya volt.

Midőn ájulásából felocsudva apját kiterítve, szabadtóját pedig, kihez egy előtte névtelen érzés voná, eltűnve látta, keblében kipótolhatlan ürességet érzett. Hiában körzé ott a' vigasztaló rokonok, hiában a' baját elcsevegni akaró ifjak serege; ő csak lovaga képét látta szünetlen; mint veri-le a' zsoldosokat, mint szökik-le ménjéről, miként vezeti őt a' házba, 's mint igyekezett vigasztalni; minden gondolat, minden percz bájlóbb színben tünteté őt elébe.

Az örökség tengerébe már több nap merült-le, 's hölgyünk szivbaja mind orvosolhatlanabb lön; imádojtja képével álmodott; kedvelt ideálja képével kelt; 's végre, midőn György vállalatának hire hozzá elhatott, mindenét eladá a' szerencsétlen lény, nemét tagadva férjfi köntöst öltött, 's György táborába ment, hogy legalább körültre lehessen.

A' táborban Györgyhez kimondhatlan érzéssel ragaszkodni láttuk őt; ez érzelem szerelem volt, a' legtisztább, legforróbb, de

egyszermind legártatlanabb szerelem; azonban nevet adni ő maga sem tudott érzetének, sőt azt inkább hálának gondolá: de midőn a' Bány 's György között folytatott párbeszédből megérté, mi heves szenvedélyvel ragaszkodik Zsófiához Kárácson, érzése egyszerre nevet kapott keblében, 's a' tapasztalatlan szívben egy más ismeretlen indulat, de már nem boldogító, hanem pokoli kinokkal gyötrő támadt fel, a' féltékenység; szívére bércz terhű fájdalom szállt, 's a' gyötrelmeknek egy korig ellenszegülőt végre eszméletlenül földre sujtá. E' volt azon percz, mellyben őt György sátorában ájulva lerogyni láttuk.

Midőn Györgygyel, kívánata következtében, a' sátorban magára maradt, 's az több beszéd után végre ezt kérdé tőle: „de hát mi csatolja hozzám szivedet?‘ Lóra csak ezt felelé:

„Kérd a' bérczpatakat, mért zeneg; — kérd a' gyermeket, mért szereti a' napot — 's megfelel. Szívemet ne kérdd, ez nem felelhet; ez csak érez, 's feléd dobog! O György — ömlengé szenvedélyesen — ha tudnád, ha éreznéd mint függ egész létem neved kimondásán; érzetem csak ez édes kis hangot „György“ ismeri. Szeretlek, egész teremtsnek, minden virágnak, minden csillagnak azt szeretném sugni, szeretlek, és csak most érzem még, miként szeretlek; de okát ez indulatnak, melly magyarázhatlan erővel hozzád vonz, melly élteddel éitemet is megszakasztja, nem mondhatom.“

„De midőn tudod — mondá neki Kárácson szeliden — hogy szívem nem szabad; hogy mást imád, máshoz vonzódik“ —

„Én még is szeretlek! — Nem kívánom én tőled szerelmem viszonzását; érzem, hogy arra érdemtelen vagyok; csak azt engeddd-meg, hogy körödben maradhassak, veled egy levegőt szívhassak, 's néha ruhádat megillesszem; csak barátságodat ne vond-meg tőlem. Megelégszem azzal, mi asztalodról lehull; nődnek szolgálója leszek; ajtód előtt száraz földön választom fekhelyemet; durva szavaid el nem ijesztenek, hidegséged kedvetlenné nem tesz; szeszélyednek változásait békén türom; intésed parancsom lesz; csak körödben szenvedj-meg! — De ha onnan eltiltasz, első lépésem síromba vezet.“

„Nem nem, te különös lény — kiáltá György e' ritka hűség és szerelem által elbájolva — te velem maradsz; együtt fogjuk sorsunk csapásait tűrni, együtt szenvedni 's egymást vigasztalni.“

És Lóra híve maradt szavának. — György iránti szerelmét ez esemény után is tisztán szeplőtelenül ápolá keblében; tisztán, minő a' csillagok fénye; szeplőtelenül, minő a' Szerafok imája. Betegségében hű ápolója, bajában segéde, szomorúságban vigasztalója volt Györgynek.

A követek elküldése után már második nap hanyatlott-le, 's még egyik sem tért vissza. Kárácson perczről perczre aggasztóbb gondba süllyedt; különös vágygyal várta pedig Andort, és százszor is azon táj felé nézett, honnan jövendő vala, valljon nem pillant-hatná-e meg a' pusztán az iramló ménnek lába alól felgomolygó porfelleget. Végre éjjél felé lódobajt hall, 's utána mindjárt Andor lépett-be a' sátorba.

„Kimélj minden előbeszédet — kiáltá György elébe hévvel — csak azt mondd, láttad-e, vagy hallottál-e felőle?”

Andor kevés szóval előadá, hogy török nyelvbéli tudománya, mellyet Egerben egy fogoly Töröktől tanult, 's az álruha segedel-mével várba jutván csak hamar kitanulta, hogy Zsófia, ki Kuczuk-bey szerelem-ajánlatának ellenszegült, most nedves börtönben siu-lik, hol életét átkozza 's kétségbeeséssel küzd, és jövő héten a' bey a' budai pasa haremébe szándékozik küldeni.

György, kinek feje már a' börtön-szó hallására zugni kezdett, midőn a' bey-vég szándékat megérté, dühödve kialta-fel! — „Ostromra, ostromra! ha egész sereg oda vesz is, meg kell őt mentenem. Ostromra! — és bőszerűen rohant a' sátorból kifelé; a' nyiláson azonban Szócscesel találkozék, ki por 's izzadságtól lepve tik-kadtan lépett-be.

„Igen, ostrom 's boszúra! — ezt kiáltom én is — vágott közbe Szócs — de nem a' Törökre, hanem Debreczenbe!”

„Hogy? mért? — kérdé a' felhevült Kárácson — hoztál-e pénzt? segédet?”

„Igen, gyalázatot, megbecstelenítést, 's káromlást. Megbecstelenítését nevednek; mert midőn leveledet átadtam és szándékat szóval is jelentém, a' városbíró durván riadt reám: „,,hogyan? pénzt, segédet azon csavargó, népámitónak? ki a' földművest eké-jétől elvonja, csakhogy célja kivivésére, mellyet az ajtatosság pa-lástjába burkol, párthiveket gyűjthessen. — Lánctot, békót neki; és ha a' város földéről el nem takarodik, seregét szét nem bocsátja, erővel üzetem-el “ “ — és e' szavait végezve hátat fordíta; en-gem pedig, ki védelmedre felszóllaltam, 's őt hevemben szent vál-lalatunk káromlójának, Istent sértőnek szidalmaztam, a' városból ki-korbácsoltatt!”

„Hah! ez boszút kiált! — vága közbe Andor szikrázó szemek-vel 's olly tekintettel, melly alatt valami titkos terv rejtezett. — Itt nem csak ten személyed, hanem a' szent ügy is meg van sértve; benned, mint az ég bajnokában az Isten neve is káromolva, és ha ezen Istensértő ellen boszúra nem kelsz, a' sereg előtt téged is áru-lónak vádollarak-el!

Kárácson, kiben a' méreg 's boszú emésztő tűzzel égett, minthogy álarczának egy része a' világ előtt lerántatott, most Andor szavai által még inkább ingerelve villámként rohant-ki a' sátorból 's mennydörgésként harsogá: „Fegyverre, fegyverre! tunya álmodozók! az ég boszúra szólit!” — És a' felrettenő népnek, miután zavarodásából magához térve 's fegyvert ragadva a' fő sátor körül összegyűlt, a' történetet elbeszélé. — „Látjátok — végzé szavait egy hulló csilagra mutatva, mely Debreczen irányában szállott-le hosszú fényes vonalt hagyva maga után — látjátok az ég sujtó vesszejét a' hitetlen város felé vonulni? látjátok ama tornyosuló fellegeket, mellyeknek méhében tüzes villámok, az istenkáromló népet megemésztendők, rejteznék? — Ezek mind boszúra szólitnak. Fegyverre tehát isteni lelkek — (így nevezett négyszáz embert, kik legajtatósabbak 's a' seregnék színe voltak) az ég titeket választott boszú eszközének, 's mint egykor Sodomát Gomorát kénkőves esővel bünteté, úgy fogja karotok által e' hitetlen népet 's annak Istenkáromló biráját megbüntetni. Andor, Szócs, ti a' sereggel honn maradtok, hogy mihelyest ez istentelen nép megzabolázásából vissza térünk, egész erővel a' pogány ellen új ostromot vivhassunk; mi pedig induljunk!”

Vad ujjongatással robogott a' sereg vezére nyomába, és nyolez órai sebes iramlás után Debreczenben voltak.

Büszkén haladott Kárácson Debreczen utcáin, 's utját egyenesen K a r d o s J ó z s e f tanácsbelinek lakába vette, kitől már több ízben nyert segédet. Hevesen szökött-le ménjéről a' megérkezett 's két tizedest a' városbiró után küldött.

Fél óranegyed mulva egy magas alakot látunk a' szobába lépni, kinek kopasz fejét gyéren fedék a' szürkülő hajak; magas kiülő homloka alatt pedig, mellyen mély szenvedélyek redői voltak barázdákat, két fekete szem villogott. Ezen alak Sz a b ó D á v i d, a' város köztiszteletű birája volt. Bátran 's élénken nézván körül magát, hidegen kérdé a' karszéken ülő 's őt szikrázó szemekkel vizsgáló Kárácsontól, mit kívánna.

„Te vagy hát ama vétkes posványában süllyedező gonosz, ki (en személyemet sértő szidalmaidat nem is akarom említeni, mert csekélyebb vagyok, hogy sem az ur ügye mellett személyes érdekre gondolnék) a' szent cél bajnokaitól a' tartozó segédet megtagadtad? Te vagy, ki azzal, mi nem tied, gazdálkodik, és segédet adni azoknak, kik addig véroket ontják, 's a' haza szabadításával foglalkoznak, míg te honn resten heversz, polgártársaid keresményén hasadat hizlalod, 's azt veteted, mennyit lehetne a' közös pénztárból ön zsebedbe seperni? Te vagy, ki az ur seregének követét,

minthogy a' valót szemedbe mondá, a' városból kikorbácsoltattad? Te vagy mind e' bűnnek fészke, 's még bátorkodál illy szentelen tekintettel a' mindenhatónak bajnoka előtt megjelenni?'

„Igen, én vagyok — felelé nyugodtan de nyomós hangon a' városbirája — ki álarczodat levonom, 's a' világnak megbizonyítom, hogy nem a' haza ügye, hanem személyes érdeked készítetett e' kába vállalatra, mellyben sok szorgalmas de általad elámitott földművesnek vére omlott; én vagyok, ki a' világ előtt fölfedem, hogy rangvágy 's kedvesed —

„Elég — mennydörgé György, látván hogy minden titkai felfedvék — bűneid mértéke betelt! Elő! elő szent ügy bajnokai — kiáltáki a' felszakított ablakon. — Itt az Isten-káromló! emeljetek hamar bitófát 's függesszétek reá e' csalfa Hámánt!

Nyolcz izmos pór rohant a' szobába, és Szabó Dávid megragadtatva, ki a' nagyobb erő ellen védni magát elégtelen volt, irgalom nélkül hurczoltaték-ki. Hiába esdeklettek érte Kardos József 's neje; Kárácson hidegen csak ezt felelé: „Isten káromlásaért hallált érdemel!‘ (Vége következik.)

ORSZÁG- 'S NÉPISMERTETÉS.

Heves vármegyei lakosok.

(Vége.)

Az alvidéki lakos gondolkodó, kevés beszédű, ritkán nevet, 's éneklést vagy füttyölést ritkán hallhatni munka közt még a' fiatal-ságtól is; azonban ha a' férjfi jó kedvvel ballag haza a' csárdából, énekel ugyan, de szomorú dalt; 's így rajta teljesül e' kö-mondás: „sirva vigad a' magyar.“

Mulatsága e' népnek a' régi. A' legénykék ünnepi délután labdázna, kártyáznak, karikát hajtanak, csürköt vetnek; ha pedig a' barna hangászok fülét sértő zenéje vagy a' duda megszólal a' korcsmán, oda sietnek 's vigan tánczolnak.

Tizenyolcz 's husz éves korukban szoktak nősülni a' legények. A' népség ilyenkor a' lakodalnakban vig. Mennyekzői eledelek a' nemzetnél szokásban levők; u: m. tyukos laskaleves, gulyás hus, perkelt paprikás-hus, töltött káposzta, herócze, tejfeles torma, fordított kása, rétes, fagylalt-hus (kocsonya) 'st.e. Ebéd vége felé a' szakácsné jó bekötözött karral, 's panaszkodik, hogy kezét a' kása megégette és orvoslásra valót kér. A' vendégek, tudván, hogy ez fizetése a' szakácsnének, ki több ki kevesebb pénzt vet annak tányérára. — Szokásban van az ugy nevezett reménylőbe járás is, mi abból áll, hogy lakadalom végével, melly 1—3 nap tart,

a' vőfény vezérlete alá gyűlt legénység a' volt vendégekhez megy muzsika vagy duda szóval, hol tánczolnak, isznak, 's magukkal kulacsot és nyársat visznek. Az elsőt a' gazda borral tölti-meg, utóbira pedig szalonnát, oldalast 's a' t. szur. Ezután következik egy pár napra a' verés; midőn t. i. a' fiatal férj nejét csupa szeretetből megbaltanyelezi, mert nálok (az asszonyoknál) köz hiedelem, hogy ha a' férj nejét első pendelében meg nem veri, nem szereti.

Babonák 's előtételek még nagyon divatoznak közöttök. A' földmivelő erősen ragaszkodik a' száz esztendő kalendáriumhoz. Holddal 's az állatkör csillagaival legtöbbet bajlódik. Üszögös Péter, kántor bőjtök előtt fontos napok; mert milly idő az napokon van, négy hétig utánok is olyan leend. Ezekhez tartoznak még a' lélekjárások, boszorkányok, lidércz, megigézés, tehenek hasznának elvétele, 's több e' félek.

Legközönségesebb nyavalyájok a' csömör. Ennek gyógyítása nálok következő: a' beteget földön elnyulva hasra fektetik, 's hátát és vállát valaki megtapossa. E' nem legkellemesb operáció után pedig meleg eczetbe kevert só 's fok-hagymával dörgölik-meg testét.

Jegyzet. A' közlött képen levő férjfi-öltözetet ezüsttel ékesítve a' napokban készíté 's küldé-el Kostyál Adám pesti szabómester a' most Parisban létező orosz országi Demidow gróf urnak.

KÜLÖNFÉLE.

Történeti aphorismák.

Mikor még a' hajdani Roma történetéről hallottam szóllani az iskolákban, 's nekem azt mondák: hogy a' senatus tagjai, a' Patricziusok, a' legnemesebb férjfiak, legszeretetre méltóbb, 's legbölcsebb atyjai voltak a' népnek; ellenben a' romai népnek képviselői, a' nép-tribunusok, dicsrevágyó, pártütő, nyugtalan emberek valának, 's mind ezek között a' két Grachus a' leggyalázatosb lázító, Julius Caesar hazaáruló 's a' romai szabadság elnyomója: ellenben Brutus, Caesar gyilkosa, éppen ezen hallatlan atyaorzás miatt, a' legnemesebb romai, és szabadság védnöke volt; — akkor az igazságszavaihoz jámbor hiedelemben simulva, szivem vert Brutusért 's a' senatusért; midőn ellenben az áruló Grachusok 's valamennyi néptribunus, 's a' szabadságot orozó Caesar iránt, irtózással telt-el szivem. E' most felhozott, az iskolákból hazavitt szerekkel, egykor, de később, tarlóztam egy értekezést, {dicséretére Brutusnak 's a' Senatusnak. De csak rövid idő telt bele, 's ezen eleműnek sorsa nem volt kedvezőbb, mint azon köhidé, melyet Traján császár építhetett a' Dunán keresztül Csernecz mellett az oláh földön, kevéssel Dárcziának meghódoltatása előtt, csak hogy a' Romaiak annál könnyebben ronthassanak-be a' Barbarok földjére, melly hidat azonban követője az uralkodás-

ban, Hadrian, ismét széthánytatott, nehogy a Barbarok beüthessenek a Rómaiak tartományába, — mivel alig söpörtem-le az iskolaport könyveimről, és saját szememmel alig néztem keresztül a római senatus beleplezett politikáját, a midőn egészen ellenkező elvekből, lerontottam saját épületemet. — Ha egyébiránt a római aristokraták, 's azon történetírók, kik részeikre hajlanak, 's őket ékes mondásaikkal, állításokkal támogatni ügyekeznek, tetteik kiszépitése végett efféle hazugságokkal tölték-el az évkönyveket, 's így jól megcsalták az utóvilágot, jó okuk volt erre nekik: de ha már újabb kori nevezetes szerzők is, mint Montesquieu, követik a Patriciusok szemfényvesztéseit, 's minden igazságot 's gondot, mely a köztársaság javára célzott, mindig egyedül csak a Patriciusoknál akarják feltalálni: ez által tévedések erősítettnek-meg, mellyek a történetben buvárokodásnak hamis irányt adnak, 's ez oknál fogva valamit alig lehet szívesebben ohajtani, mint a római történet kritikáját.

„Az urnak érdeme — mondá nagy Fridrik porosz király Voltairhez — elég arra, hogy ön tiszteltesség 's bámultassék, 's hogy megirigyeltessék; nekem ellenben szükségem van titulusra, czimerre, 's jövedelemre, hogy ez által magamra vonjam az emberek szemét.“ — „A' fellengős és szép tragédiák érdeme — mondá egykor Napoleon — érdem a' világra 's az utóvilágra nézve; ezek teszik egy nemzet becsületét 's morális gazdagságát; ezek nyújtják az élesztő tüzet nagy érzékenységekre, a' rugótollakat nemes vállalatokra; a' hősnök ez teszi valóságos iskoláját; ennél fogva nem is szenved kétséget, hogy szép tetteinek egy részét Corneille-nek köszöni a' francia nemzet; én őt, ha még életben volna, hercegi czímmel ruháznám-fel.“ — Kevés lángész 's ritka tudós volt oly szerencsés, mint Plato, Plutarch, Horác, Virgil, Fenelon, Voltaire, Wieland, és Goethe, hogy nagy hercegek pártfogása alatt 's barátságában éljen; Milton, Cervantes és Schiller, szegénységben éltek, 's mint olyanok szenderültek által egy jobb világba. Ez volt sorsa 's helyzetése sok derék írónak is, előttük 's utánuk. Az utóvilág azonban, mindig igazságosabb a' már elhunytak, hogysen kortársaik iránt; az eléhezett érdemnek (nyomorult világjutalom!) fényes emlékeket emel, 's az elővilágnak kemény szemrehányást tesz azért, hogy nagy talentumait nyomorogni hagyá, 's olykor meg is engedé az igazságtalan velek bánást; 's míg ezt ekképp' teszi, sinlődni hagyja élő lényeit, olykor üzőbe is veszi, 's az utóvilágra bizza annak hideg tetemein ismét jóvá tenni azon bünt, mellyet rajta elkövetett. — Szerencsétlen élete a' tudósoknak! hol találnál valljon kárpotlást nyomorúsággal teljes állapotodra nézve, ha azt nem találnád-fel magadban!?

NOVÁK DANIEL.

Rákjársú idő. Bizonyos fiatal de szerfelett hiú dáma születése napjára meghívott vendégeivel évei számát égő viasz gyertyák által tadatta; de midőn harminczra ment számuk, rákjáráshoz kezdtek; harminczgyedik születése napján csak 30 's harminczkettediken már csak 29 gyertyát gyújtattam-meg. Egy elméncz ezt látván, így szólt: „ha az idő rák módra jár, nem sokára sötétben maradunk.“

Kedvező kilátások férjhez mehetősre. Parisban a' nősülés legujabb divathoz tartozik. Ugy látszik, hogy az ifjak nősülés iránti iszonyukat levetkezni kezdik, mert Katalin-ünnep előtti három hétben több menyekző tartatott, mint különben egész éven át; e' carnevalra pedig 1200 pár jegyztetett-el előre.

Fortélyos tolvaj Blzonyos franczia városban mult hetekben egy fűszerárus boltba csinos öltözetű ifju lép, 's kalapjába, azon ürügy alatt, hogy fogadás következtében történik, két font szörpöt töltet. Fizetésül egy öt frankos pénzdarabot ad a' boltosénak, ki csak magára volt boltjában; mig azonban a' boltosné a' pénz felváltásával foglalatoskodik, ifjúnk kalapját annak fejébe nyomja, 's a' pénzes ládával tovább áll. Mig a' boltosné a' ragacos szörpből kitörülközék, a' fortélyos gazember pénzzével már hegyen völgyen túl járt.

Veszélyes tulzás. — A' lóversenyzési 's fogadási szenvedély Stanley lordot Londonban annyira vitte, hogy egy időre egész vagyonának jóvedelmét hitelezőinek kénytetett átengedni. Gyámjától csak néhány év előtt kapott 100.000 livert, évi jóvedelme pedig 40.000) livre-re megy. Utolsó versenyzéskor 500 ló volt istállóiban. A' szenvedélyes lord kedvetlenségét vagy száraz földre teendő utazással üzeni-el, vagy angol országnak valamelyik szogletébe vonul, mig hitelezői ki lesznek elégitve.

Angol szokás. Londonban a' kopogatósról ismerik-meg rangját a' belépni kívánkozóknak. Egy ütessel kevesebb, mint a' belépendőnek rangja kívánna, magát lealacsonyítás, 's egy ütessel több, féktelenség lenne. — Egy koczantás, melly ezt jelenti: „bemenni kívánnék“ a' tejesasszonyt, kocsiszt, házi cselédet vagy koldust jelenti; két ütés követet, levélhordót, vagy más kötelességben járó árul-el 's így magyaráztatik: „bocsástatok-be.“ — Három ütés a' ház urát, asszonyát, vagy házhoz gyakorta járó vendéget jelenti, 's ezt látszik mondani: „nyissátok-fel!“ — Négy ütés udvarias 's mivelte férjfiúnak jele, 's így magyaráztatik: „tiszteletemet kívánnám tenni.“ — E' négy ütés kétszerezve 's hatalmasan koczantva mylordot, myladit, ministert vagy más fő rangú személyt jegyez, 's ezt látszik mondani: „megalázom magam, 's lakotokba lépek.“ — Ha az inas kevesebb koczantást tenne, mint rangjánál fogva ura megkívánhatja, azonnal elbocsáttatnék.

Fejdelmi felelet. — Midőn Leopold lotharingi herczegnek egyik ministere előterjesztené, hogy őt kegyessége miatt alattvalóji megszegyenitenedik. — „Nem! — felelt a' fejdelem — annyival gazdagabb leszek, mennyivel alattvalóimat boldogoknak tudom.

Közi s. KAROLINA.

Tagrejtvény.

Első tag.

Vezér-állat, tüzes, merész,

Klet csak általa tenyész

Az állatok sorában.

Második tag.

Kézmvés, ki fából épít,

Torony- 's kastély-tetőt szépit

Ha bárd forog munkában.

E g é s z.

Tiszteletes férjfi neve,

Honunk fő papjává leve

Dobzse László korában.

m Vácziól.

Előbbi rejtvény: 1) Kalapot. — 2) Világon. — 3) Kalács. — 4) Háború —
5) Sziven. — 6) A' kenyérből.

Szerkezi Mátray Gábor, halpiacson alul a' Duna partján. 114. szám alatt.

REGULÓ.

Pesten vasárnap februarius 18^{kán} 1838.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csütörtökön. Fél évi díja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedeként is vált-hatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ELBESZÉLÉS.

A' fekete ember.

(Vége.)

A' debreczeni polgárság, melly Kardos háza előtt nagy tömegben gyült össze, kedvelt birójokat veszélyben látván, a' pórságnak ellensze-gült. Ebből eleinte szóvita, utóbb czivódás támadt; végre midőn a' pór-ság erőszakoskodásra fajulva a' birót bitófa alá hurczolá, a' polgárság közbe veté magát. A' lárma-harangok megvonattak, a' polgárok fegyvert ragadtak, 's a' pórokat megtámadák. György, ki eleinte azt hitte, hogy serege hamar szétszórandja a' gyülvöngő népet, midőn áldozatját szabadon látta, tajtékozva rohant a' csatázók közé. Egész sorokat döntött-le; minden csapását bizonyos halál követte, és a' pol-gárság megrémülve már hátrálni kezdett: de most egy szekercze sü-völtött a' levegőben, 's Kárácsonnak jobbját, mellyben az életölő aczél már villogott Szabó Dávid feje fölött, könyökben szinte ketté szelé. Penegve hullott-le a' halált szóró aczél, 's György kevés küzdés után, melly közben fejét még egy fokos-csapás is találta, elfogaté; seregét a' városból kinyomák, ő pedig a' biró elébe hurczoltatott.

„Vérpadra vele! — kiáltá a' felindult biró — látni sem aka-rom, adjátok a' cigányok kezébe; azonnal fejeztessék-le!”

„Ember! ha Istent ismersz — nyögé a' keményen vérző fekete ember — engedj legalább egy pár órát lelkemmel számot vetésre 's imádkozásra!”

„Minek azt? — mond éles gunynyal a' város-biró — hisz' te folytonosan az egekkel társalkodál; így vétkezésre alkalmad sem lehetett volna!”

„Ne gunyold a' meggyőzetettet — rimáncodék György — ne üzz tréfát kinaimból. Érzem, hogy bűnös vagyok, 's az ég bocsá-natjára annyi szükségem van, mint bár kinek! Kérlek, kényszerít-lek! térdeimen esedezem, mit még ember előtt nem tettem, csak egy órát engedj imádkozásra; 's ha már testem megölöd, lelkem legalább ne kívánd megölni.”

„Nem! — riada boszúisan a' bíró. -- Jutott-e eszedbe, midőn elbizottságodban engem bitófára kárhoztátál, lelkem üdvére gondolni? Nem olly hidegen parancsolád-e kivégeztetésemet, mintha én nem is ember, nem is lelkes lény volnék? A' koczka megfordult; a' vizszonásnak díjzó percze jelen van; 's minő mértékkel te mértél, ollyannal mérnek neked is. — Hurczoljátok-el!“

„Ha az Isten nevére nem hallgatsz, anyád lelkére, kedvesed vagy gyermekeid emlékére kényszerítlek, kiket a' sors egykor hasonló körülménybe hozhatna, engedj csak fél órát, csak óranegyedet imádkozásra. A' haláltól ugyan nem félek, mert sokszor voltam vele szemben; de bünterhelt lélekkel a' nagy bíró előtt megjelenni rettegek. Engedj tehát csak egy óranegyedet buzgólkodásra!“

„Perczet sem“ — mondá hidegen a' bíró, 's távozek.

„Ugy hallgassa-meg tehát Isten legnagyobb szorongatásodban kérésedet, mint te most enyimet meghallgatád!“ — kiáltá kétségbeesve György, 's elhurczoltaték.

Andornak 's Szócsnek, midőn Kárácson Debreczenbe indult, mint láttuk, az parancsolá, hogy a' táborban maradjanak, míg ő visszatér; de Andor, kinek keblében Szócs megérkezése óta különös változás történt, egy tervvel látszott foglalkozni. Hevesen járkált fel 's alá sátorában, végre mint magát valamire hirtelen elhatározó, kardot ragada 's e' szóval: „Isten veled! holnap vagy nyugodttabban látsz, vagy soha többet!“ — kezét megrázva elrohant.

Andort utja egyenesen Debreczenbe vitte. Egy házból látjuk itt őt kijni, azután a' ház előtt járkálni 's koronként vadon felkaczagni, arczán pedig élénken tükrözé magát azon sötét gondolat, melly keblében hullámozott. Mélyen kellett elmerülve lennie; mert sem a' harangok félreveréséből, sem a' csatazajból nem hallott semmit. Most azonban megáll, tekintete egy lármával közlő népcsoportra mered, melly egy férjfiút kísér örvendő zajjal, ökleit öszszeszoritja, 's foga közt alig hallatólag ezeket szűrve: „és ha a' pokol kétszeres érczfállal környezne, sem kerülöd-el boszúmat“ — vont karddal rohant a' néptől könyezett férjfiú felé; de ez a' dőfést kikerülé, 's a' vas egy polgárnak szíven szaladt keresztül.

Andor pillanat mulva földre lön rántva, 's tulajdon kardja, az általa leszurt polgárnak véréből még füstölő, már vonva volt felette, midőn Szabó Dávid — meri ő volt a' néptől környezett — rémüléséből magához térve parancsolólag kiáltá:

„Megálljatok! ez még szelid halál volna a' vakmerőnek; vigyétek a' vérpadra, mert vér vért kíván, azt mondja a' törvény; ott vegye-el Kárácsonnal, kinek alkalmasint csordájából való, hóhér-bárd által jutalmát.

Andor, kinek keblére az ártatlanul kiöntött vér bércz-teherrel nehezült, érzé ugyan lerántatását, ködbe borult szemei látták a' föltötte villogó aczélt; de a' szavakat csak mint valami méhdöngést hallá: midőn azonban a' bíró szava megharsant, az eddig értetlenül zugó szók némi alakot kezdének fülében magukra öltetni; a' vérpad említésénél már jól értett minden szót; Kárácson nevének 's a' hóhérbárdnak említésekor pedig azt hitte, hogy a' végnapi angyal trombitája harsog fülébe; vadul meredt a' szóllóra, ajkai mozogtak, mint azéi, ki valamit mondani akar; de hang nem jött nyelvére. Így állott egy ideig, 's a' körül állók szinte borzadtak tőle: azonban midőn a' bíró intésére megragadtatott, hogy vérpadra vigyék, karai gátlólag feszültek-ki, 's hosszas erőködés után ezen szókat intézé a' bíróhoz:

„Ember, mit szóllál, Kárácson a' vérpadon? mondd, valót hallottam-e, vagy csak képzetim alkoták e' szókat agyamban? Szóllj! de ugy szóllj, hogy igenlő szavad ten fejedre sujtó villám ne legyen: hogy igenlő szavaddal örökös bánat forrását ne nyisd-meg kebledben.“

„Mi örült beszéd ez? Mit érdekel engem a' csavargónak sorsa? mért lenne igenlő szavam rám nézve is sujtó villám? halld tehát a' valót! Kárácson vérpadra hurczoltatott, 's ez olly igaz, minő tagadhatlan, hogy te is nyomban követed őt!“

„Isten! te rettenetes de igaz bíró vagy!“ — kiáltá Andor ég felé terjesztett karokkal, 's a' bíró felé fordulva mondá: „Azt hiszed, rettegem a' halált? O nem, rég várom én azt; nagy ideje már, hogy e' kopott földtekén bolyongok, 's azon fonalakat számlálgatom, mellyeken az emberbábok függnek; az életet eléggé éltem, 's annyira unom, hogy az, hacsak kissé tudna is pirulni, régen elhagyott volna. Azt hiszed hired alatt leroskadok? O nem; de te, természetet levetkezett ember, hirem alatt lefogsz roskadni; tudd-meg tehát, Kárácson fiad!“

„Ha ha ha! fiam? Az a' csavargó — fiam? Valóban csinos mese, jól van kigondolva; de éltedet 's mesteredét vele meg nem mented; mert tudd-meg, hogy nekem fiam nincs!“

„Kárácson még is fiad, vagy inkább az általad elcsábitott Jenkei Ilkéé; én pedig Baktay Andor vagyok!“

Szabó elhalaványodott; lábai reszkettek; ajkai érthetlen szókat rebegének; szemei Andorra tapadtak; keble erősen hullámzott; szívét a' rémülés összesajtólá; hajszálai szegekké meredtek; testét pedig hideg borzadály futá-el: de midőn az érzéki harcok csillapodni kezdének, 's vére rendesebb forgásba kezdett jőni, kezeit erősen, mint valamit tagadólag forgatá a' levegőben; végre, miután összeszorult keble csillapulni kezdett, 's nyelvére szó jött, nagy lélekzés

után hangosan kiáltá: „hazugság, ámitás! megrendítesemre, időt nyeresre gondolt csalfa koholmány! ha valóság volna, mért hallgattad volna el eddig előttem, 's mért közölnéd éppen e' perczben?“

„Hallgattam, mert boszút akartam rajtad állani azon fájdalomkért, mellyeket csábításod okozott; boszút akartam a' megcsalatott 's bújában elholt hölgyért állani; — 's im boszúm mást talált; hallgattam, mert fiadra érdemetlen voltál; hogy pedig most e' perczben szöllok, a' körülményeknek tulajdonítsd.“

„Nem, nem! te örült vagy, 's engem is magadhoz hasonló örültté akarsz tenni, nem hiszek szót sem, csak egy hangot sem hiszek.

Ismered e' képet? — 's egy türetet vont elő kebléből azon képpel, mellyet első szakaszban Egerben láttunk, és a' bíró elébe terjeszté, ki annak láttára képét kezeivel elfedé — itt pedig gyűrőd, mellyet Ilkának adtál, mellyet fiad eddig nyakán viselt.

Igaz, rettenetes igaz — nyögé Szabó tompa ércztelen hangon a' bizonyítványokat látva — ez az ő képe, ez az én gyűrűm! 's én természetlen atya fiamat gyilkolám-meg. — Ah! ez a' nagy ég boszúja vétkes tettemért! De még talán nem késő, talán mások az imádkozásra kért időt, mit én nem - ember tőle megtagadtam, megadák neki! El, hozzá, kegyelmet neki; ah de lábaim nem birnak, fejem zavart. Menjetek, hozzátok őt vissza — kéré a' hallottak által kővé meredt népet, 's térdeim előre csuszott — ki életbe hozza előmbé, vegye minden vagyonomat, vegye éltemet! Menjetek, menjetek! minden percz közelebb viszi őt sirjához.

Többen indultak-meg; de alig haladtak néhány lépést, három vörösen öltözött cigány jött feléjük. Egyiknek kezében a' véres pallos eléggé elárulá, hogy a' kegyelem már későn érkezik.

Szívet sebző kiáltással rogyott-le a' szerencsétlen atya a' véres fegyvert látva 's eszméletlenül vitetett lakába.

György vére még nem hült-meg, midőn Magócsi, ki leánya fogását Andor követétől megérté, 's az őrseregnek egy részével azon nap előtt, mellyen Kárácson Debreczenbe indult, Török-Szent-Miklóstra ütött, az őrsereget leapritá, 's leányát megszabadította; innen pedig egyenesen a' pór-táborba indult: de itt a' történetkrül tudósittatva, haladék nélkül Debreczen felé vevén utját, ide megérkezett.

Zsófia élet nélkül rogyott-le György halálának hírére. Harmadnapra magához térvén forró lázba esett, mellyből csak szorgos 's hosszas ápolás után gyógyult-fel. Magócsi keble pedig, minthogy e' szerencsétlenség okának magát hitte, örökös bú tanyája lett, 's a' tavaszi fecske már sirjában találta.

Egyszerű vörös kereszt 's zöld sirhant jegyzé a' debreczeni temető árkában György nyughelyét; mellyhez, midőn a' kivégeztetés

után más nap hajnalban a' szerencsétlen atya Andorral kívánszorgott volna, egy a' sirra borult ifjút találtak lélektelenül, elszórt hajakkal 's a' keresztet ölelve. Andor Lórára ismert az ifjúbán, 's György mellé temetteté.

Eszendő mulva a' kassai apácza-zárdában egy ujonczné avatték-be. A' beavatott Zsófia volt.

KISS IVÁN.

KÜLÖNFÉLE.

Feledékenység forrásai.

,O, bár szabad lenne — sohajta Nelem — a' feledékenység folyamát megizelítnem, 's azzal a' kínzó emlékezésektől, mellyek éltem minden pillanatát megmérgezik, legott mentté lennem!

,Kiványod teljesülhet — felelt a' soháját hallott ősz Sóra — Három napi járó földre esik innen egy pálma-liget, mellyben egy Bramin lakik, ki már számos év óta barátom. Menj hozzá, ő téged a' feledékenység kútfejéhez elvezérlend.

Késedelem nélkül útnak indult Nelem, 's a' harmadik nap estvéjén eljutott a' jelett ligethez. Barátságosan fogadta őt az öreg, midőn Sóra nevé hallá említetteti, 's igéré, hogy másnap kívánságát betölti. Szelid csenddel hallgatá Nelem visszontagságainak elbeszélését, kinek szive előtte legott fiúfi bizalommal nyilatkozott; ön életének ő is lefesté egy részét; a' bágyadt ifjat ezzel mohból 's pálmalevélből készített nyughelyre vitte, hogy a' csendes pihenés adjon neki erőt a' más nap reggeli útra.

Midőn a' nap első sugarai áttörtek a' szent liget pálma-boltozatán, 's a' Bramin mosódását elvégzé, ifjú vendégével megindult. Alkonyatkor egy hegyvidékhez értek, 's nem sokára erdőkoszorúzta völgybe, hol bokor árnyazta sziklaköböl három forrás buzgott-fel.

,Czélnál vagyunk — szólt az ősz Bramin, kebléből aranycsészét vonván ki. — Itt vannak a' feledékenység forrásai. De ezeknek csak egyikéből engedtetik innod. Válassz! Ha ezen első forrás hullámain ajkaiddal megilleted, eltűnik emlékedből azon szerencsétlenségek képe, mellyek valaha éltedet keseríték, el ifjúságod nyomorúságaié, el szerencsétlen szerelmedé, 's elvesztett hű barátaidé.“

E' szóknál a' csészét Nelemnek nyujtá! De ez vonakodott tőle 's kérdé: ,mond-meg előbb, hogy ha e' forrás vizéből iszom, szenvedéscim emlékezetével eltűnendnek-e azon vidám pillanataiméi is, mellyek amazokkal kapcsolatban voltak, 's azon édes fájdalomkéi is, mellyek előttem olly végetlenül drágák 's kedvesek?“

,Azok is! — “

,Ugy menjünk a' második forráshoz — monda Nelem — mert a' kiállott szenvedések, feledésbe sülyedéseért hogy engedném oda ama nyereséget, mellyet nekem szereztek 's melly néha azokat — megvallom neked — meghaladni tetszett.“

,Jó — mond a' Bramin — úgy merits a' második forrás tiszta habjából, melly mindent, mit éltedben bünsúlynak tartasz, kioltand emlékezetedből.“

Hirtelen ragadá Nelem a' csészét, 's esordultig merité azt. De midőn ajkaihoz vala vivendő, keze elakadott. ,Nem tegnap beszéléd-e el — kérdé

hirtelen az ifjú — miképpen vőtkéid élénk emlékezete vezérelt az erény 's bölcsesség útjára, 's miképpen ama kínok tövisei közül hajtának-ki a' nyugalom virágai számodra?'

„Ugy van!“ — felelé a' Bramin, 's Nelem a' fővényre önté csészéjét.

Vidor öröm sugárzék-ki az ősznek szeméből. A' harmadik forráshozlépett most, 's megmeríté a' kelyhet.

„Tudasd velem ennek is erejét!“ — monda Nelem, midőn a' Bramin kezébe nyújtá kelyhét.

„Ez elmossa — mond amaz ünnepélyes megindulással — az ellenségeid sértegetéseire emlékezést, 's a' nyomorúságokét, melyeket neked gyűlölségek okozott!“

Térdre borult Nelem az ősz előtt, elfogadá kezeiből az engesztelés poharát; szelid nyugalom szállt a' tiszta nedvvel keblébe, mellyből az ellenségeskedések emlékéit kioltá. Mert ellenséges gyűlölség emlékezetei gátlák őt az erény felé bátran küzdeni a' sors csapásaival, 's kibékülni az elkövetett vőtteknek emlékével.

Afrikai barátság jele. A' barátságot ütés által kijelenteni a' nubiai négereknél oly közönséges, hogy velök, ha portékával Egyiptusba jönnek, szép szóval boldogulni nem lehet, de annál inkább elefant bőréből készített korbáccsal. Némelly néger ütésekkel üdvözli jegyesét is. — Bajosan hiszem, hogy szépeink illy deli mátkának vissza ne küldenék a' jegygyűrűt.

Égő avar Afrikában. A' sok veszélyhez, melly az Afrikában utazót környezi, még egy eddigelé nem említett is járul. Az utak — mond bizonyos utazó — avarral fedett téreken vezetnek keresztül, mellyek őt hat lábnyi magason füvekkel fedvék, 's oly szárazok, hogy legcsekélyebb szikra lángba borítja őket, 's így pillanat alatt több mértföldnyi tér lángtengerre válik. Egyik hátra maradt lovunk lehevert, 's mielőtt észre vennök, a' láng már málhájába kapott, melly lőporból állott. Következő perczen darabokra szaggatva hullott-szét az állatt.

Vigasztalás. — Egy igen derék fíját elvesztett anyát legmélyebb fájdalomaihoz vigasztalá egyik rokona: „ne búsuljon édes néném! — szegény Zsigó barátomnak oly pompás koporsót csináltatok, hogy párja nem lesz a' városban.

Gondos szolga. — Bizonyos inas parancsot vevén urától, hogy ezt 5 óraker reggel felköltse. Az hogy pontos szolgálatát annál inkább bebizonyítsa, már hajnali 3 óraker felébreszté gazdáját mondván: „most éppen három az óra; még két órát alhatik nagyságod!“

HÁBOR N. Enyedről.

Fátyolos dáma. (Igaz történet.) — Saragossában nem régen más egyébről nem beszéltek, mint egy a' spanyol tábornok kíséretéből levő orvosnak vigyázatlansága felől. Ezen orvos azt beszélé több tisztnek jelenlétében, hogy ő egy időten szülés következményében beteg fiatal nőt orvosolt, ki hogy ismeretlen maradjon, magát az orvosnak minden látogatásánál gondosan fátyolába burkolá; egyébiránt mivel az orvos idegen volt, 's a' nő megtudá, hogy nem sokára elutazik, őt minden saragossai orvosnak elejébe tevé. — Az orvos gyanítá, hogy a' nő valamelyik tisztnek hitese, minthogy karperczén egyenruhás férjfi arczképét viselte. A' kép ruhájának leírását is elmondá az orvos. — A' fátyolos dámának férje azonban az orvosnak elbeszélését hallgató tisztnek között 's már 18 hónapig hadi fogoly volt. Miután felcserél-

tetett, ismét ezredéhez adatott; egyenruhája megváltozván többé nem viselé azt, mellyben a' képen festve vala. A' féltökény tiszt tetteté magát, mintha az említett kalandból tréfát üzne, igyekezék az orvost gyanakodásában meg-erősíteni, 's bekétlenül ment haza. Az első jelek és nyugtalanság, mellyeket nejjén észrevett, emek hűtelenségét elárulák. A' férj szemrehányásainak első tüzeiben észrevév a' karpereczet, 's heves indulatra gerjedvén kardjával neje karját levágta, és ezzel a' társasághoz visszamenvén kérdé az orvost, ismeri-e a' kart 's rajta levő karpereczet. — De a' feleletet be sem várván annak fejét egy pisztol-lövessel össze zuzta.

KLESTINSZKY LÁSZLÓ.

Az agg szűz 's fiatal nő. Nem régen német országban egy különös eset, melly dramai költőit munkálatra serkentheti vala, adá magát elő, mellynek közlese tán nem leendő érdektelen. — X. városban Natalia kisasszony magát a' szépek közé sorozá, mert gazdag 's nagy házból származván, még e' mellett csinos ábrázattal is birt. — Az elme és sziv nála számba sem jövenek — de hogy a' város is őt a' szépek közé számítá, kiteszik onnan, hogy Nataliának szinte minden nap új kérője volt — kiket ő elég bölcsen, mint hívó, kosarakkal utasita-el. Anyjának még e' mellett különös elvei is voltak, mellyeket nagyravágyó természete alakíta mély bölcsességű agyában. Ő t. i. még más több divatozó anyákkal a' leány érdemét a' kérők száma szerint emelé, — 's a' mindenben tulzó, mértékletlen Natalia, e' mennyei elv gondolatától elragadtatva, oly bátran osztogató kosarait, hogy végre a' tűrni tudó szerencse is megunva, vagy inkább boszkonkódva ajándékainak megvetésén — Nataliát a' kosár osztogatói fáradságtól megkiméle. — Így tehát Natalia is eléré azon fény-polczot, melly után minden ismét a' semmiségbe sodródik. Kéves év mulva 28 éves lön, — 's most már mind anya mind leány egymásnak szemrehányásokat tettek, mellyeknek olvasásával nem akarom szép olvasónéimat fárasztani. — Ezen idő tájban jött látogatóképp Natalia nagybátyja, a' vig, mindenektől kedvelt M., e' búsongó család körebe. Az öreg bátya hamar megsejté a' leány baját — 's rajta segíteni teljes szándéka lön. — Nehány hét mulva Natalia nagy bátyjával egy távol fekvő fürdőbe utazék. Utközben elmondá az öreg ur kikoholt tervét, Nataliát t. i. ni t fiatal özvegyet 's hugát a' fürdő helyen bemutatni. — Natalia eleintén vonakodott; de meggyőzetvén bátyjától helyes okok által — reá állott. A' fürdői férfi-világ el vala bájolv a' szép özvegy által; mindenhol csak az ő szépségéről beszéltek, 's Natalia hajdani boldog idejébe varázsoltatott vissza. Kéves idő mulva egy nagy házból származott ifjú kéré-meg kezét. — Ő már jelenleg jobban gondolkodva — amazt „igen“ szóval boldogítá. — Midőn az ifjú előtt a' titok felfedezték, kétszeresen örvende szerencséjén. 'S így Natalia, mind a' mellett, hogy rágalmozói agg-szűz névvel illeték, fiatal szép nő lön, ki azon részben boldogabb, hogy később érzé a' házasi-élet első boldog éveit.

NAGY ELEK.

Társasbeszédi anyag.

Első d o s i s.

1)

Éjszak-Amerikának egyik legvadonabb tartományában két nagy sas tartózkodék, 's a' szegény lakosoknak tetemes károkat okozva, olyannyira, hogy már nem őrizheték eléggé baromfi, 's egyéb kisebb marhájukat. Föltevék tehát magukban ki irtását e' ragadozó szárnyasoknak. — Nehányan a' sasfiakat aka-

rák mindenek előtt kiöldösni, 's e' végből szorgalmasan nyomozák fészükét, melyet nem sokára meg is lelének, és pedig mintegy 100 lánnyira egy iszonyú meredeknek tetejétől, a' tenger fölött 300 és több lábnyi magasságon. Hozzá férni másképp nem lehet, mint kötelen lebocsátkozva; — egyik közülök reá adá magát e' merényletre, 's csakugyan le-is bocsátkozék. — Ámde oda lenn, mitől előre lehet tartani, az anyasastól megtámadtaték, úgy hogy kéntelen vala magát hosszú késével védelmezni. Szerencsétlenségére azonban vagdalkozása között a' kötelet is találá 's ennek már csak egy zsinoge tartá hösiünket. — Most segítségért kiáltozott társaihoz, mig minden pillanatban kelle tartania, hegy a' feneketlen mélységbe zuhan alá. — Végre nagy vigyázattal szerencsésen még is fölhumaték. — De mint bántak társai, midőn mintegy fertályóra alatt koromfekete haját a' nagy rémületől egészen őszbe láták átváltozottan! (*Vége következik.*)

EMLÉKMONDÁS.

Szerelem.

A' szerelem kis méhecske,
Szárnyain édes mézeecske,
De fájdalmat szerez lángja,
Mint a' méhecske fulánkja.

CZUCZOR.

Fájdalom. — A' közvetlen fájdalom lesujt bennünket, 's a' mi kissé távolabb esik, ha ezerszerte nagyobb fontosságú is, nem szorítja ugy össze kedélyünket.

B. JÓSIKA MIKLÓS.

Az emberi lélek csudálatos lény; most a' legerősb rengést is nyom nélkül keresztül szenved, majd a' leggyengébb rezgés is benne marad, hogy jövődöben megrázó erővel törjön-ki.

KÖLCSEY FERENCZ.

A' becsület-érzés az emberrel születik, 's ha néha elnyomatik is, ujra feléled. Olyan erős az, hogy egészen elnyomni — olly édes, hogy az avval éléstől elszakadni lehetlen.

TOMPA JÁNOS után HÁBOR N. Enyedről.

Gnomák. Vannak pillanatok, melyek rögtön öreggé teszik az embert, 's fiatal homlokra mély redőket vésnek.

Az érzelemnek ereje éppen olly némává 's nehézzé teszi a' nyelvet, mint annak hiánya.

KOVÁCS MARIA.

Hasonszó-rejtvény.

Az egész vétagocskámon
Szokott mindig kikelni,
Sokszor láthatod azt alant
Vagy magasan díszelni.
Illy hasonló nevezettel
Birt egyik jeles költő
Honunkban, kit már közülünk
Elzárt a' bús temető.

S. Karolina.

Előbbi rejtvény: Bakács.

REGÉLŐ.

Pesten csötörtökön februarius 22^{kén} 1838.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csötörtökön. Fél évi díja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ELBESZÉLÉS.

Falun a' farsang!

Hét levélben.

(M. I.)

I.

Jan. 3-kán.

Édes Petronellám! Te csak egyre zsarolsz ujságokért; pedig most az egyszer nem szolgálhatok édeském. Megholt apuskánktul ránk maradt ugyan Kulcsár ujságából egy csomó; de azt is közelebb mult ünnepek alkalmával a' mieink mind fölhasználták, vagy is aláhasználták; mert mákosokat sütöttek rajta. A' mostani ujságokat pedig csak ugy házrul házra olvassuk. De hiszen az is ujság, hogy már egyszer írok, 's először ez uj esztendőben! mellyre azért nem kívánok semmi jót; mert mi is utánatok majmökká lettünk, 's egymásnak ezután uj esztendőre semmi jót sem kívánunk. Hogy a' Duna zajlik, azt ablakodbul is látod; de nekünk ez nagy bajunk, mert ez töletek elzár, 's az ujságok menetét akadályoztatja; különben a' Regélőből valami ujat csak kiirtam volna számodra; mert tudom, hogy a' Le „Miroir-on“ kívül mást nem olvassz. De így, mig valami hozzánk kerül, márig óság. Itt uj borra szokás házasodni. Voltam is vagy harminczhárom lakodalmon; 's így uj borig ujra vége minden szép kilátásnak. Még tánczrul nem irhatok, mert vizkereszt szombaton lesz, 's csak akkor hangzik - meg a' muzsika. Annyit még is előlegesen irhatok, Marczy cigány a' tormás kerin-gőket betanulta; majd szédítő lesznek ezek! A' divat nálunk nem igen változó, csak egyre azok a' vánkosos bő ujjak kedveltetnek. Azonban megigéerte Tantom, hogy, ha lemondok a' pesti balról, husvétra vesz egy szük ujjú Eszmeralda-atlasz ruhát. Többi közt az is ujság, hogy egy fejer jáczintom már szépen virágzik; tudja miért nem adnám. Az pedig szomorú ujság, hogy a' báránycák nálunk igen kivesznek; nálatok is kiülnék az ártatlan báránycák?

Édeském ezer-ezerszer csókollak; már többet nem irhatok; Ferkó nagyon siet, mert nálunk most igen rövid a' nap; nálatok is? csak kérlek irj általa, majd máskor még hosszabb levelet is küldök, mert vagyok

hiv barátnéd
B O R C S A.

U. i. Egy ujságot majd elfelejtettem: egy fiatal doktor is jött falunkba lakni. — pá! pá!

II.

Jan. 28 kán.

Édes Petronkám! Te furcsa vagy! hogyan irhatod, hogy a' falusi élet unalmas, fád 's a' t. 's hogy nálatok a' reuniók, játékszin sokkal vidámabb éldeletet nyujtanak? Én, hála Istennek, még soha sem untam-meg magamat; varrok, kötök, konyha vagy gazdaság után látok, egy-egy kicsit olvasok; a' templomot, 's jó embe-reinket látogatom; 's így soha sem unatkozom; legföllebb ugy lehet nekem is fás, valamint neked fád; mert a' kemény hideg miatt sok drága fa tüzeltetik-föl. Legkivált most itt a' fonás ideje; egész háznépünk guzsalhoz ül; nekem szép rokkám van; ugy elpörgetem 10—11 óraig, hogy eszembe sem jön nagy várostok; mert ilyenkor rendre mesézünk, tréfálunk, dalolunk, vigadunk. Most is egy új dal jött-föl nálunk; nekem igen - igen nagyon tetszik; nóája erre megy: „Nem adott az Isten nekem nagy palotát 's a' t. — Édeském! itt küldöm neked is:

Fölpirult a' hajnal,
Lerepült az angyal,
Csókomat elkapta,
Hogy elvesz, fogadta.

Sok kosarat fontam,
Jó fiaknak dobtam,
Vártam angyal-kérőt,
Két eget ígérőt.

Vártam, soká vártam,
Hegyen völgyön jártam,
Már vénecske lettem,
'S menyecske nem lettem.

Bú, bánat epezített,
'S e' kín fölébresztett,
Örüitem, hogy álom
Volt e' kinos járom.

Tanúságot vettem,
Fogadást is tettem,
Hogy anyalt nem várok,
Mert vén lánygyá válok.

Hogyan tetszik édeském? ugy-e te nem fogsz anygalt várni? — Reunio, reunio! az nálunk is van. A' természet játéka nemde legtöbbit ér? legalább a' nagyvárosi lángezek is azt tartják közön-ségesen; pedig az éjszaki szél nálunk most mindegyre üzi játékát; üvölt, süvölt, füttyül, búg, sivit, a' fortét pianóval váltogatja naponként. Én az afféle hózivataroktól iszonyodtam az előtt; de tegnap naphosszat elnéztem, pedig ugyan merőn; szinte megütközött e' változásomon a' Tant is, 's látogató jó káplánkánk valami lélek-

tudománybul azt akarta elhitetni, hogy csak az gyönyörködik a' természet zavaraiiban, kinek belseje zavart. De tréfán kívül, gyakran összejövünk mi is falusiak, 's ollyankor muzsikáltatunk, énekelünk, játszunk 's mulatunk, 's nem reuniózunk csak ülve, mint a' fabábok.

Játékszin? hah! az nálunk is van, avval a' különbséggel: hogy mi magát az életnek játékát szemléljük; ti pedig e' játéknak csak színét látjátok. Édeském! annyi komédiát látunk, hallunk, hogy nevetni sem győzünk. Teszem: mult napokban árendásnének éppen olly időtájban söprözte-ki pazarló urát, mikor az emberek templomba mentek, kik összecsoóduáltak, kaczagtak; magam is ablakomnál majd megfakadtam; — 's te nem nevetnél ezen? — Vagy multkor Tantomhoz egy özvegy ur jött látogatóba, 's beköszöntekor borz-sipkájával lekapta parókáját is. Édeském! majd megszakadtam e' furcsaságon; 's te nem futottál volna a' cabinetbe? — Több efféle komedia fordul-elő naponként. De kedvesem! néha szivrepező szomorú játék is kerül a' szinpadra. Hah! nem is merek az adventra gondolni! Mi akkor is társaságokat tartottunk, és kedvderítő beszélgetésekkel töltöttük ollykor az időt. Éppen nevem napja estvéjén is összehivta volt az urakat jó Tantom egy barátságos vacsorára. Evés közben fölkelt a' doktor ur (de nem a' mostani), 's egészségemet itta. Az alatt, — ismered a' szeles szomszéd kisasszonyt — szokott tréfajaként, titkon elkapta a' doktor ur székét; ő a' vers után hirtelen leakart ülni, azonban lezuhant, valami megszakadt benne, 's így tréfából harmadnapra halál fija lett. O édeském! nem szomorú játék ez? nem repedne szíved, ha ennek özvegyét, vagy három árvájának egyikét látnád? Én sem enni, sem alunni nem tudtam jóízűt, valamig a' mostani doktor ur nem jött helyébe. De most már felejtgetem, talán azért, mert az özvegy falunkból kiköltözött. — Derék doktorunkat ugyan csak megpirította multkor Sas vámosunk! Az előbbinek szomorú halálára vagy két héttel Lapy esküdt ur tudatta velünk, hogy egy charmant doktort kapunk. Ennek következtésében Sas mindnyájunk hallattára így üdvözlé őt: kégyedben van szerencsém Sármanyt tisztelni? — O Petronkám! ez szörnyűség volt; a' szegény doktor zavargott; mi főprenkedtünk, pirultunk, vonakodtunk; 's a' vén Sas csak folyton sármányozta őt, nem híjába mindig prédára gondol!

Ismét elég most az egyszer. Öllelek, csókollak, szeretlek; csak te is emlékezz mulatságid özönében

III.

Jan. 15-kén.

Édeském! Meg-meg csak azt írom, hogy te igen furcsa vagy: ámbátor meg is vagy elégedve levelemmel, még sem tudod elhitetni magaddal, hogy falun nem unalmas a' farsang. Igaz, hogy itt mechanikusok, alakosok, bohócok nem röptetik az időt? de lellem! sikra fagyott az út, pedig falunk dombos; képzelheted hány lúd esik el a' jégen, 's ez szint olly nevetséges, mint bár melly nagyvárosi bohózat. — Állat-sereglet nincs falunkban? dehogy nincs! ló, ökör, szamár, tinó, borjú, nem öl-eb, hanem valódi öles komondorok, nagy kutyák, malacok, farkasok, baglyok, halálmadarak, szajkók, csiripölő verebek, ragadozó madarak, csuszómászó férgek, fülbe mászó, mérges kigyók, pókok, hidegvérű halak, virgoncz csíkok, szelid galambok, nyögő gerliczék, 's más effélék szintugy találtnak nálunk, mint nálatok. — Azon kívül hajnalonként viadal tartatik a' sertésekkel, 's csak alig öklelik-le a' rőfögőket, rendre pörzsölik, 's a' lángok olly brillant tűz-játékot képeznek, a' millyen csak szalma boglyáktul telik. — Hogy nálatok pompás táblák adatnak, tudom; 's ti mellettök dróton vonagló alakok-ként dermeszkedtek. De a' mi barátságos lakomáinkban ugy tölti mindenki kedvét, mint tetszik. Vendéglőink konyhája még jobban el van látva a' tieiteknél; gyomorrontó hab, szél, nedv a' ti legízletesb ételetek, 's homokkővön átszivárgott vén Dunaviz legjobb italotok; de mi hajdú káposztánkat három öles kolbászszal keritjük, hogy szinte illatjának fölséges volta is gyarapítja erőnket; pörözös pogácsa, fánk, kulcsos kalács szinte mosolyog reánk, hogy meg is pirulnánk, ha nem dupláznánk, 's a' legfrisebb csurgó, vagy is forrás-vizet hörpögetjük, melly ezüst csepeit soha nem zárja előlünk, mint a' ti fagyos Dunátok. Fagylalt pedig (főképp' az ugy nevezett hó és jég) annyi van vidékünkön, hogy nagy várostok vnlamennyi czukrásza elbujhatna mellette, 's pedig bundában, különben megfagyna; akkor volna még tutti fruttink! — Redutot is emlitsz, mintha csak redutban lehetne táncolni; pedig éppen ott nem keringhetni az iszonyú tolongás miatt, holott mi falusiak kényelmesen lejtünk kedvelteink karján; mert az ágy, asztal, pohárszék szobánkbul kitakarittatik, 's van teremünk. Ne is gondold, hogy uj találmánytok a' zwei Schritt-ben táncolás; köznépünk már régtől zwei-Schritt-ben, vagy is ketősben tánczol, mert egyik lépést szépen a' másik után rakosgatja.

Édeském! az idén különösen vigan élünk; szép fiatal doktorunk olly gyönyörűen, de olly fölségesen fujja a' flautát, hogy ki sem mondhatom, egészen elbájolja az embert. Tegnap egyik magyarja

magamon kívül ragadt, 's hogy el ne felejtsem, csomót is kötöttem keszkenőmre: de biz' én nyílt szívvvel megvallom, csak annyit tudok belőle, hogy fölséges volt; egész nap arról gondolkozom; egész nap csak doktorunkat szeretném hallani, látni, én nem tudom, mi az? Nekem most ugyancsak te kívülled egész világnak valamennyi nagyvárosi farsangja sem jut eszembe. Kérlek hát kedveském, juszak én is neked szegény falummal eszedbe! legyek szivedbe nefelejts; ki vagyok Boldogfalván

holtig üelő
B O R C S Á D.

IV.

Jan. 19-kén.

Kedves Petronám! Ferkó jó kulcsár, de gyors postás is, pontosan megjelenti, ha várostokba indul, és hogyan! halld csak: „Boriska kisasszony nem méltóztatik levelet küldeni a' szép pesti kisasszonyhoz?” — bizonynyal, te miattad illy pontos ő ködmöne! — Nem várhattam válaszodat, 's e' soraimmal kettőt akarok; először, hogy hétfőig ott leendő Ferkónk által bizonyosan írj, de bizonyosan ám! — másodsor tudodra adom, hogy Vincze napját már-már alig várom; ur-bácsink vendégséget, esti mulatságot ad, oda velünk együtt minden uri személy hivatalos egész helységünk-ből, 's mivelhogy kedvében járó doktorunknak nevenapját kívánja ünnepeletetni; hiszem, hogy a' báj-fuvolyát is fogom hallhatni, 's derék doktorunkat is jobban kiismerhetni. Soha egy embert sem ohajtottam annyira kiismerni, mint ezt; ez különös hajlandóság, 's néha akaratom ellen is kiejtem számbul, min a' Tant szinte meghökkenik; pedig mensz Isten, hogy rosztat gondoljak neki! — No de Ferkó nyughataflan, azért száz csóknál többet nem is irhat

B O R C S Á D.

(Vége következik.)

KÜLÖNFÉLE.

Társasbeszédi anyag.

Első dosis. (Vége.)

2.

A' berlini 'Sammlung zur Beförderung der Arzneywissenschaften' 3-dik kötetének 272-dik lapján a' következő talán még csudásabb esetet olvassuk. — Riquier nevű egyházi szónok sokáig betegeskedett. — Egy éjszaka barkóját, szemöldökét, szempilláit, 's minden haját elveszté. — Képzeltetik kegyes olvasóném Riquier ijedtségét, midőn hálósüvegével egyszermind egész haját levevé fejről! — A' fiatal-növés pedig hófehér vala!

3.

Hufeland is említ egy különös esetet! (Journal der Heilkunde. 4. kötet 151. lap.) — Bizonyos ötven éves férjfiú t. i. heves főfájásokban szenvedett;

— 's valahányszor csak megtámadák őt e' fájások, mindannyiszor göndörülni, összegomolyodni kezdte haja, 's feje tetejére huzódván, éppen olly tekintetet ada neki, mintha touppirozva volt volna.

4.

Éjszak-Amerikában egy Indiai, midőn hajlékába visszatért volna, észrevevé, hogy vadpecsenyéje, melyet szárítás végett a' levegőre akasztta, nincs többé! — Hamar némelly vizsgálatokat tőn a' hely színén, 'sazonnal üldözöbe vevé a' tolvajt. — Miután már jó darabot haladott volna, összelálkózott több emberrel, kiket kérde: „nem láttak-e egy alacson 's öreg Európait, kurta puskával 's elvágott farkú kis kutyával?‘ A' kérdezettek igennel feleltek, mire elbeszélé, hogy a' keresett, míg ő távol vala, vadpecsenyéjét orozta-el. — A' kérdésre pedig, hogy miként adhat olly körülményes leírást egy emberről, kit nem látott, így válaszola: „Hogy alacson, azt onnét tudom, mert köveket kellett neki egymásra tenni, hogy a' pecsenyét elérhesse, melyet én a' nélkül akaszték-föl; — hogy öreg, azt kurta léptei mutatják, melyeket lábnyomaiból veheték-ki; — Europeanak kellett neki lenni, mert kifelé jár, mit közülünk senki sem tesz; — puskája formáját a' patak melletti sárban látám, hova az, alkalmasint, midőn a' vizet lépté-üst, hulla-le vállairul; — hogy pedig kis kurtafarkú kutyája volt, azt eléggé bizonyítja e' nyom, melyet itt a' homokban hagyott maga után.

5.

A' parisi tudományok-akademiájában jun. 11-kén 1827. Cordier egy értekezésnek kivonatját olvasá, a' földgömb belső légmérsékletéről. — Bebizonyítá ő, hogy a' föld gyomrából lassanként kifognak a' vulcáni tüzek 's az okádó-hegyek kirohanásai ritkábbak leendnek. És így földünk utóbb csupán csak a' nap által melegedvén, birand ugyan még a' növény-tenyészethez szükséges légmérséklettel, de végre is tökéletes kihülés következésében lesz semmivé!

6.

Hallott-e már szives olvasóném azon hires szerencsétlen emberről, ki Breisgauban élt (nem tudom él-e még most is). Igaz neve Tauber Péter, de az egész környék „farkas“ (Wolf) melléknévvel tisztelék meg őt. — Ő most 30 éves lehet, 20 éves korában apja nagy gazdaságát, kertjeit, 's öreganyja után nyert örökségét fölévé. — Igen igen szép olvasóném fölévé; — mert farkasnak egy közönséges délebédje 1 egész borjúból, 1 bárányból, 12—20 csibéből, egy szörnyű nagy tál mellékételből, 's 10—12 font kenyérből állott. — Most, ha még él, nem a' legjobb dolga lehet a' szegénynek, mert már tíz év előtt is olly nyomorult állapotban volt, hogy csak akkor lakhatott még jól, ha valamely szánakodó vagy kíváncsi látni akará; 's a' felsőség szükségesnek lelé aláírás utján segitni a' szerencsétlenen. — Dologgal tízed részét sem érdemelheti-meg annak, mi mindennapi eledelére elkerülhetlenül szükséges; — mihez még az is járul, hogy ha dolgozik, kétszer annyival sem elégszik-be mint különben. — No ennek ugyan jó portio „mindennapi kenyér“ kell.

7.

Sokan vissza fognak borzadni szép olvasóném közül, ha megtudják, miként jutnak az anyaghoz, mellyből szépen fonott tömött hajukba szurattott fésűjeik készítettnek. — (Értem a' békateknő fésűket.) Ha t.i. a' keletindiai szigetek lakói — így beszéli a' Sincapore Chronicle — egy szép tekenős békát fognak, vaskapcsokon tűz fölé akasztják, és pedig elevenen!

hol mind addig hagyják kinlódni, míg teknőjét könnyen lehet elválasztani testéről; — ezzel a felig sült és megnyüzött szegény állatot ismét a tengerbe vetik.

8.

A természetnek egyikét csudálatos játékaikról akarok még szólni figyelmes olvasóimnak. — A „Narrateur de la Mense“ következő beszéle. — Febr. 12-dikén (1829.) két teljes hitelű ur a vadászaton egy nyulat látta szaladni, mellynek hátán egy másik vala egészen fölfelé fordulva. Egyike az említett uraknak a szaladó nyulra löve, mire nagy álmélkodásukra a hátan vitt azonnal lefordult, s odább iramlék megsebesített társával. Azonban a másik ur ezt is lelové; s most láták, hogy a két nyúl össze volt háttal növe, — egyébiránt pedig minden tagjaik illó számban és rendben. — Nem messze Losoncztul pedig, Nógrád vármegyében, egy csikó jött világra, mellynek két feje, s e mellett még is csak két füle, két szeme volt. — Mindent elkövettek e csuda állatnak életben tartására; de sem enni, sem inni nem akartván, kevés nap mulva kidült

9.

Befejezésül valamit egy parisi újsághól az elefántról. — Egy utazó Guineában tartózkodék. Megtekintte több kávé-ültetményeket, s többi között Schmith urét is. A négerekkel bánásmód itt a legszelidebnek látszott előtte, s éppen már dicséretekre akart fakadni, midőn észrevé, hogy mintegy 30 néger, kik igen nagy mennyiségű nedves ruhák fölaggatásával foglalkoztak, más dologra hajtattván, csak egy négernő maradt hátra. — „Neked kell e ruhákat őrzeni?“ — kérde őt az utazó. — „Nem!“ — felelt a kérdezett — ez Schmith ur elefantjának dolga, melly éppen itt jön az istállóbul, — neki elég ideje van; szemes, gondos, s jól vigyáz arra, hogy a ruhákból egy darab se vesszen-el!“ — „S e pillanatban érczék oda az elefant, áttekinté az egész helyet; a nő meg egy kis pálczát vett kezébe, megmutatá neki a fölaggatott ruhákat, s fenyegetve mondá: „Kula ku waku!“ mit a különös ruha-őr igen is látszék érteni. — „Hogyan? — szólott az utas — talán csak nem kell neki felelni a ruhákról?“ — „De igen ám! — viszonzá a nő — s mi több, még gyermekeimre is kell neki fölvigyázni.“ — Mire oda hívá 4—6 éves pajkos gyermekeit, megmutatá őket az elefantnak, elővé a kis pálczát, ismét fenyegeté: „Kula ku waku!“ s ezzel dolgára ment. — A közel volt házba állék — beszéli tovább az utas, — hogy az egész dolognak szemtanúja lehessenek. Elejénte a homokban hengeregtek a gyermekek, — s ez ellen semmi kifogása sem volt az elefantnak. De most kergelődztek, s a szegény csontnak volt mi dolga, hogy el ne veszítse őket szeme elől! Utól éré, megragadá, s egy kissé keményebben földre ülteté őket. — De a virgonczgyermekek ismét előszaladtak, s az elefant kénytelen volt őket még keményebben leültetni, úgy hogy a kisebbik sirni is kezdé, a nagyobbik pedig pattoga. — E közben a szél egy nagy lepedőt ránta-le a kötélről. — Az elefant oda ment, köveket gördített a lehullott ruhára, s ismét a gyermekek után néze, kik már a folyóhoz szöktek, s egy kicsit fürdeni akartak. — Ezt az elefant már csakugyan igen rossz neven vette. Boszonkodva tipege, mint valamely gondos apa, a gyermekek után, nagyot fútt szemök közé, hihetően boszújában; de midőn a pajkos fiúk ismét a viz felé tartának, nem állhatá tovább a dolgot; tele szívá vízzel ormányát, s úgy leönté őket, hogy csurogtak a víztől; s többé mindaddig, míg csak haza nem érkezik anyjuk,

helybül sem bocsájtá őket. — Szerencsére egyéb nem is történt. — Haza érkezvén a' négernő, azt mondá, hogy ez elefantnak legalább minden héten kétszer kell ekképpen örködni, 's hogy panasza még soha sem nyujta alkalmat. — Mit mondanak ehhez türelmes szép olvasóném? Hány dajka van, ki megérdemli, hogy ez elefant mellett neveztessek?

INÁNCSY.

EMLÉKMONDÁS.

Szerencse.

Rosz törvényt tart a' szerencse,	A' sziv és ész tökélyére
Mikor embersorsot oszt;	Nincs előtte tekintet,
Földhez sujt itt egy érdemest	Ritkán van, hogy egy jelesnek
'S boldogít ott egy gonoszt:	Hozzá méltó sorsot vet.

KISFALUDY SÁNDOR után K. H. K. J.

A' boldogság, melly magunkból telik-ki, legállandóbb, sőt halhatlan, mint maga a' lélek.

Az időt okosan kell használni, nehogy az unalom szomorú pusztává tegye azt, hol azután tövisnél egyéb nem terem.

HEGEDŰS SÁMUEL után HÁBOR N. Enyedről.

Jegyzékek az élet könyvéből. Ki csak a' világtól követel örömekeket, keveset örülhet életében: az örömekeket min magunkból kell meritenünk; forrásuk szivünkben létezik.

Ha tiszteltetni kívánsz, add-meg te is másoknak a' tiszteletet.

MATICS IMRE.

Csererejtvény.

2. 1. 3. 4. 5. 9. 10. Szegény gazdag én általam
Javat, életet veszthet.
2. 5. 6. Ám előtte ez a' kis tag
Bátorságba helyezhet.
1. 2. 3. 4. Ki nem ismeri e' szónak
Ezerféle bajait?
Boldog, kinek koronázza
Erény teljes vágyait.
4. 3. 2. Az idén már sok kárt tett volt,
Mert nem volt, ki gátolja;
1. 5. 6. Mindenkor ő eredete
Ennek, mert alkotója.
1. 3. 6. Hogyha már ide költözél,
Nem remegtet semmi véz.
- 1—10. Az egészt szemed mulatja,
Noha hamar elenyész.

S. Karolina.

Előbbi rejtvény: Virág.

Szerkezi Mátray Gábor, halpiacson alul a' Duna partján. 114. szám alatt.

REGGELŐ.

Pesten vasárnap februarius 25^{kén} 1838.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csütörtökön. Fél évi díjja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is vált-hatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ELBESZÉLÉS.

A' boszuló álorczás.

(Novella, németből.)

Bizonyos napon Majland főtemplomából két fiatal leány lépett ki. Az egyik, hogy föltharhassa ingadozó lepteit, kísérlőnéje karjára támaszkodék.

Julia a' közel halálnak minden jelét hordá képében; ő húsz éves korában aszkórságban sinlődéék, 's csak kevés hetet élhete még. Julia fudá ezt; mert meghallá, midőn apjának mondá az orvos, hogy oda minden reménység, 's az öreg pap, ki apját szokta naponként látogatni, ő vele ugy beszélt a' mennyországgrul, mint valami honrul, mellyre neki most minden pillanatát 's ohajtásait kell fordítani.

Theodora! — szóllt ő barátnéjához fájdalmas mosolylyal — látod minden erőm oda hagy. Ah! ha még vissza emlékezem a' nevelőintézetre, hol megismertelek, mi másként volt ott minden! mi vidámon és gondtalanul futosánk ott a' kertben! mint örvendénk a' szép virágoknak, és a' főséges tavaszi levegőnek!

„Az idő halad, édes Juliám — válaszolt Theodora — 's töviseket hoz, mellyek sértenek, és szenvedelmeket, mellyek előlnek.“

Theodora olasz nő vala; szép, mint Raphael asszonyai. Élénk képzelő ereje, Dante költeményeivel táplálva, — kit minden költő között legtöbbre becsült, — korán a' mély költői eszmék egy sphaerájába hozá őt. A' szerelem még ismeretlen volt előtte; keserű tapasztalások azonban characterének, a' helyett, hogy gyöngitenék, bizonyos férjfiás erőt kölcsönöztek. Anyját korán veszté-el, apja pedig a' csatateren maradt, 's ő Julia házába, mint ennek társalkodónéja, fogadtatott-be. A' két leány egymásnak legmeghittebb barátnéja lön, 's fájdalommal látá Theodora közeledni a' pillanatot, melly őt Juliától örökre megfosztja.

Midőn haza érkezett a két barátné, az erkélyre ültek-ki. Theodora oda hozatá fokpolczát, 's Juliának, ki gitárjához foga, szép, de búskomoly vonásait próbálá hűn utánozni a vásznon.

A' rég elkezdett arczképnek ma kelle elvégeződni; de Theodora, miután néhány vonásokat festett, nem hajtván barátnéja kéréseire, letevé a' pemetet. — „Ma igen fáradt vagyok — ugymond — később majd bevégzem.“

De egészen mást gondola. Ő csak akkor akará ezen arczképet bevégezni, midőn Julia már hidegen és mozdulatlanul feküdnék a' halotti ágyon. Képzelő ereje egy terven dolgozott, mellyet szorgosan tuda eltitkolni.

E' pillanatban hangzék egy főséges induló; — a' francia ezred vonult-el, melly akkor Majlandban vala.

„Ez az ő ezrede — mondá reszketve Julia, 's arczát égő vörösség borítá-el; — Theodora látod őt, nem tekint-föl?“

„Nem!“

„Ő meghagy halni — szólt Julia fájdalmasan — a' nélkül, hogy csak egy bucsúpillanatot adna. Arthur! Arthur! így teljesited esküidet? Édent álmodám magannak, de poklot lelék. A' te karjaidban, gondolám, fogok még csak igazán élhetni, 's most nélkülled kell meghalnom. És még is szeretlek, nem átkozlak; én megbocsátok!“

„De én nem bocsátok!“ — gondolá magában Theodora, 's a' félig ájult Juliát aggódó apjához vezeté.

Egy hónap mult-el, 's Julia meghalt. — Meghalt a' nélkül, hogy Arthur csak egy végpillanatot engedett volna neki, melly halála óráját megédesitené.

Az öreg Speralti azon ágy előtt ült karszékében, hol Juliája szunnyadott-el. Hallgatva ült ott, néha néha könyvek szorultak-ki ősz pillái alul, 's egy mély sohaj szálla-ki melljéből.

Julia a' fájdalomnak egy leirhatlan kifejezését tartá-meg halálában. A' pap buzgón imádkozék a' gyászpad előtt; a' cselédség halkal járkált a' teremben, 's az ékes falakat gyászposztóval boritgatá.

Speralti mögött Theodora állott a' fokpolcz mellett, 's végzé a' rég kezdett képet, szemei merően hol a' szeretett vonásokon, — mellyeket nem sokára sirnak kelle betakarni, — hol pedig a' vásznon — mellyre pemete a' hasonlatosságnak egy remekét teremté — csüggének, 's természet-fölötti lelkesedéstül fénylettek: ajkai pedig a' haragnak bizonyos kifejezésével sajtolódtak össze.

A' kép bevégeztetett, 's most az erős Theodora lágy, és gyöngelön. Letérdelt Julia ágyához, megfogá kezeit a' holt barátnénak,

's hangos sirásra fakadt; mire ismét összeszedé erejét, fölállott, és Speraltéhoz lépett.

„Önnek távozni kell e' szomorú látványtul apám! — mondá ő. — Engedje-meg, hogy ez édes szóval élhessek; mert ha nem vagyok is leánya, Juliában még is testvért vesztettem.“

Fájdalmasan nézett reá Speralti, 's karjaira támaszkodva tántorgott szobájába.

De az ajtónál Theodora még megállapodék. — „Apám“ — mondá visszafordulva, 's Julia holt testére mutatva — tudod-e' miért halt-meg leányod?“

„Igen is tudom!“ — válaszolt Speralti — ő egy fiatal tisztet kedvelt, kit vendégszeretőleg fogadtam házamba, 's még fiamnak is akarék nevezni!“

„S a' szegényt gyalázatosan elhagyá; apám! Juliát meg kell boszulnunk!“

„Ah! nincs már annyi erőm, hogy a' kardot forgathatnám; különben elejébe lépnék a' nyomorúnak!“

„Te ne boszuljad; én akarom azt tenni!“

„Theodora! — szakasztá félbe a' pap — Isten tilalmazza a' boszút!“

De Theodora eltávozott. Oda hagyá Speralti kastélját, 's egy a' városban lakó híres nápolyihoz sieté, kinél farsang idején öltözetüket, 's álörzajaikat rendelék-meg a' majlandiak.

„Itt egy arczkép! — szállítá őt Theodora — melyet önnök kezeire bizok azon ideig, mikor a' farsangi multságok kezdődnek Velenczében. — Akkor állítsa vissza kezemhez, és egy álörzát hozzá, mellynek pontosan e' kép után kell készülnie; — ugyan ezen fájdalmas merő tekintet, ugyan ezen halaványság, szóval, ugyan ezen holt-kép. — Itt van a' pénz! 's ha minden kívánságom szerint leend, többet is fog kapni. — Öltözetül egy esontvázat adjon melléje.“

(Vége következik.)

Falun a' farsang!

(Vége.)

V.

Jan. 23-dikán.

O édes barátném! ugy van az, ha valaki pénteken örül; sirás, rivás a' következése. Leheletemnél is többet könyeztem, 's ennek tant a' fő oka. Gondold csak: mi tegnap hiven összegyültünk urbácsinál. Ebéd után táncz 's játéokra került a' sor. Doktorunk szives volt velem legtöbbet tánczolni, mintha megtadta volna belső

kivánságomat; sőt szép kérésemre azt a' minapi fölséges magyart is előfujta. E' kérésemért mindnyájok előtt azonnal ugy megszegyenített a' tant, hogy nem álltam volna-ki széles e' világért; ő ezt vakmerő illetlenségnek mondotta; pedig hidd-el édeském, olly gyengéd szavakkal, olly kimélve, olly halkkal adtam elő ohajtásomat, hogy szinte csudálom, miként vehette észre tantom. Az a' te tantod is mindent hall, lát? talán a' világ minden tantja illy fogas. A' doktor ur éppen nem akadt-fön fölszóllításomon; sőt hevenyében fujta, ismételte is a' kívánt gyönyörű nótát. Eleget biztattak, engeszteltek később; de én csak le voltam forrázva; még maga a' doktor ur kérésére sem tudtam fölvidulni, mire ő is félkedvűvé lön; 's így a' társaság nagy hamar széteszlott. — Most egész faluban én vagyok mindennek oka. De ezzel sem sokat törődném, csak már a' doktor ur ne neheztelne! Jó reggelt ugyan már kaptam tőle az ablakon be; de hisz' ezt csak már mindennapi szokásbul is megteszi. Tantommal egész nap nem láttuk egymást; mert tegnapi szemrehányásai óta rám se néz, én sem rá; 's falusiasan kimondva, olyanok vagyunk, mint a' kifordított hurkák, csak azzal a' különbséggel, hogy én szüntelenül sírok; ő pedig, mint hallom, dümmög, 's olykor nevet is. És te édeském! nem hogy vigasztalnál, sőt még olly igen kétes értelmű levéllel neveled zavaromat? Leveledből látom, neked még az sem tetszik, hogy hó-viharban gyönyörködöm; vagy hogy a' doktor urat annyit emlegetem, dicsérem; de ha egyszer megérdemli, 's te akarod, hogy irjak! Az pedig éppen nem volt szép tőled, mint Ferkótól hallottam. Minek kérdezted tőle, nem fáj-e a' doktor urra fogam? Meg bocsáss édes Petronkám! hanem ez bizony nem volt szép! — Ne félj; Ferkó sem jobb titok-tartó nálatok nagy városiaknál. Azt is megmondta, hogy kitapogattad, micsoda Vincze az a' mi szép doktorunk, millyen külseje van, és hányszor megyle napjában ablakom előtt; nem gyógyított-e még? Hiszen ezt magam is megirhattam volna, mert előtéd nincs titkom. — Irod azt is, hogy nem sokára meg fogsz lepni. Édeském! most már ne jőjj; mert nagy zavarban vagyunk; bizonynal megunod magadat zordon falunkban, Majd tudodra adom, mikor lesz legjobb multságunk. Én megbocsátok; csak te se haragudjál, hanem szeresd, valamint eddig

hű, de szomorú

B O R C S Á D A T.

U. i. Ferkó még azt is mondta: hogy Babi tantod sok szerencsét kíván a' tövises pályára. Lelkecském! ezt szórul szóra nem értem.

VI.

Febr. 3-kán.

Drága barátném! Most már minden jó volna, csak még te ne berzenkednél ellenem. Pálfordulási szánkózásunk mindnyájunkat összhangoztatott ismét; 's te olly szörnyű disharmoniába jöttél! Mit vétettem ellened, hogy olly megvetőleg irsz? — Hogy a' derék doktor urat szivelem? hisz' tantom, ur-bácsi, még a' hidegvérű Pacsiek is, sőt egész falunk szereti; te is szeretheted; 's csak nekem volna tilos? Bár kit, egyedül doktorunkat ne? mikor éppen ő szeretetre méltó; mikor ő ezt ki is kérte. Mint irhatod, hogy ezért te szerencsétlen vagy, hogy meghalsz? hiszen én azért soha sem ájultoztam, mivelhogy a' jurista-bálon te voltál legkapósabb? Csak furesák vagyok ti nagyvárosiak; mindent, de mindent magatokhoz akartok hódítani, 's a' szegény falusinak mogyorónyi gyönyörűségét is irigylitek. — Ha bú kinez, gyöttelelem epeszt, szomorú óráid kétségbe ejtenek; akkor eleve gondolkodj orvosságrul; ezek ellen, Csataky doktorunk tanácsa szerint, legjobb nagyvárosi reuniókba, concertekbe, redutba, játékszinbe, soiréekbe oszlatni komor képzeteit. Ezen, neked csak nem rég olly fölséges, mennyei édeletet nyújtó multságokat mindenek fölött ajánlom. — Hogy már nehánynak kosarat is adtál doktorunk miatt, mert ezt az angyalt vártad? Jaj lelke! minap közlött uj dalunkból

Tanúságot tegyél,
Fogadást is tegyél,
Hogy angyalra nem vársz,
Mert öreg lánynya válsz.

'S Petronella! milly kemény kikelés, micsoda méltatlan szemrehányás az, hogy én ragadom-el szerencsédet, 's hogy én taszítlak a' szerencsétlenség örvényébe? Hiszen Csataky maga jött hozzánk; ő kért-meg engemet; 's mond meg lelkedre: illet volna e' mivelt urnak bár miben nemmel felelni? Tudom, te is igenletted volna kívánatját, így én is ezt feleltem: „szíves örömet.“ — 'S ha tetszik, vagy nem tetszik, nem tehetek róla; de kivallom, hogy tegnap óta Csatakyval jegyben járok.

Mi tagadás benne, én biz' Catakynak is megmutattam leveledet. Ő lelkére mondja, hogy soha sem látott; híredet sem hallotta, de még is sajnált; engemet pedig avval vigasztalt, hogy a' barátság szerelemhez vezet, 's a' szerelem barátságot bont. Én sem lehetek kivétel. Hiszem azonban, hogy ártatlanságom előttd tisztába jövend. Ha még kevésse szeretsz, jöszte nyoszolóleánynak gyertyaszentelőkor tartandó menyegzőmre; igen igen nagyon fognék örülni, 's te is látnád, milly vigan farsangolnak a' falusiak. Majd meg-

írnók azután együtt Bábí tantodnak, Még egyszer kérlek, jer, nem há-
nod-meg. Engemet pedig haragodtul kimélj-meg, és szeresd

ártatlan
BORCSÁDAT

VII.

Febr. 20-kán.

Édes kedves Bábí tántocskánk! Még csak ma érünk-rá, azt is csak futtában, tudósítani állapotunkról. Mi nagyvárosiak csak könnyen ámittatunk-el minden új széltől! úgy van a' dolog, mint Borcsa utósó levele után hittem, Ferkó kulcsár csakugyan rosziúl tudta a' doktor ur nevét; mert ő nem az én Csatlaky Vinczém; hanem Csataky, egy mívelt, szép, egy szóval szeretetre méltó fiatal ur, 's mint látszik szerencse fíja; így karjai közt bár mellyikünk egészen boldog lehetne. Vig Borcsámmal meg-meg összebarátkoztunk; nagyon örült eljöttömnek. Az a' gonosz kulcsár majd barátságátul fosztott-meg ostobasága miatt. A - propos! azért hívolt ám szép pesti kisasszonynak, mert nem tudta kimondani, hogy Petronella, hanem Peter-néni-nek nevez; 's lám olly könnyen hittem neki! No, csakhogy jól ütött-ki. Borcsám esküdtetésén magam is sirtam. — De ha multságainkat akarnám előidézni, hossza-vége sem lenne iratomnak. Gazdag lakoma, szép vendég-koszorú, bizodalmas társalkodás, váltogatva táncz, játék, ének, tréfa, séta, hanga, másnap szánkózás, szóval, minden volt, mi csak képes egy szívet valódilag fölvidítani. Megengedjen tántocskám! de őszintén legyen mondva: most nem is háborgatom öröm-szárnyakon repkedő gondolataimat a' nagyvárosiak emlékével. Kérje csak papát száz kéz esókjaimmal, hogy legakább hamvazó szerdaig hagyjon falun; mert harmad napra Kendy, vasárnap Föl sz e gi ad multságot. Ennekutánna hétfőn a' félórányi Csontlak haszonbérelőjéhez hivatalos egész környéknek szépvilága; kedden ismét nálunk zárjuk-be a' farsangot. Édes tántocskám, falun a' farsang! — soha olly mennyei életet mint itt; mintha valamennyien egy testvérek volnánk. Ha ez így marad, akár örökre Boldogfalván lagnám. Addig is, míg ezt szórul szóra elmondhatom, csókolom édes papám kezeit, magáét is sok milliószor. Csak hagyjanak itt; ne féljen tántocskám! egész itt mulatásom egy piczi krajczárba sem kerül. Maradok édes Borcsámmal együtt

legboldogabb unokája
PETRONELLA.

A Dieu nagy város!!!

HAZAI HIRLELŐ.

Dolgozó intézet Kassán. — T. n. Abauj vgyo Rendei febr. 12-kén folytatólag tartott közgyűlésökben a' vakok számára egy dolgozó intézetnek (mintaul a' londonit vevén) ajánlatokból létesítendő felépítését határozták. Már első napon a' gyűlésben e' szép célra majd négy ezer pengő forint ajánlatott, 's így bizton lehet reményleni, hogy az ajánlatok tetemes mennyiségre nevedednek. Az erre felügyelő biztosság elnökének ifj. gróf Barkóczy János nevezetett, ki 500. pengő forintot volt szives az intézetre ajánlani.

KÜLÖNFÉLE.

Szőrnyű tüzvész. — A' londoni bőrse leégése, melylyel minden hír-
lap telve volt, csak csekélység azon tüzveszelyhez, melyly e' városban 1666-ki
september 12-kén dühöngött. A' tüz reggeli három 's négy óra között egy né-
met sütőnek házánál ütött-ki, öt nap öt éjen át pusztított; a' városnak na-
gyobb részét elhamvasztá, 's mintegy 300.000 embert fosztott-meg minden ja-
vától. A' tüz által okozott kár megbecsültetven, következő volt: 12.000 ház
leegvén, ha egy-csak 25 font sterlingre becsültetik is, 300.000 font összegre
megy értékük; a' házbérekben szenvedett 12 évi kár 3.600.000 font; javak-
ban 's portékákban 1.800.000 font; kocsik, hintókban és szekerekben 100.000
font; 90 templom hamvadván-el, egy 10.000 fontra számítva, 900.000 font;
kereskedő házak 's boltokban szenvedett kár 500.000 fontra, 's így egész vesz-
teség 7.200.000 font sterlingre megy, mi azon korra nézve oly iszonyú kár,
melly a' pénznek mostani becse szerint három annyira menne.

Könnyű mód gazdag örökséghez jutni. Bizonyos gazdag
dámát, ki nem régiben halt-meg, betegsége alatt sokat nyugtalanita egy szom-
széd lakó, tompa fejű 's vadász-kürtöt tanuló ifjú. A' dáma halála előtt meg-
esküdött, hogy a' fülsértő hangokat örökre elnémitja. Tervét azonban, senki
sem tudá. Midőn a' végrendelmény felnyittatott, abban következő cikkelyre
találtak: 10.000 ezüst frankot hagyok fülgyötrő szomszédomnak azon föltétel-
lel, hogy soha többé vadász kürtjébe ne fujjon: ellenkező esetben szegények
pénztárába menjen a' hagyomány. — Alig hallotta-meg a' szerencsés örökös
e' végrendelménynek őt illető pontját, azonnal elvetett kürtöt 's kottát. Szom-
szédai ez időtől fogva nyugodtan alusznak.

Herkules a' 18-dik században. Időnkben rendkívül izmaik ere-
jével többek között bizonyos Francke, Lebesnier 's különösen Rappo
Károly nevű tyrol, kit Szent Pétervár 's Konstantinápol is bámult, tün-
teték-ki magukat. De ezeket mind felülmulta erőben mult század elején bizo-
nyos Eckenstädt János Károly. E' ritka férjfiú egy kötélén tánczó társaság
igazgatója volt, egyszersmind kuruzsló, és e' mellett természet feletti erejét
is bámultatá. Eckenstädt többször emelt 's tartott-fel egyik karjával
200—2500 fontos álygút, míg másikkal egy pohár bort üritett-ki; helyéből
két ló ki nem tudta mozdítani, 's kötelet, mit ezek elszakasztani elégtelenek
voltak, vékony fonálként tépett-szét; hüvelknyi vastagságú 's egy lábnyi hosz-
szú vas darabot téstaként csavart össze; 18 rőfnyi hoszú asztalt, mellynek
szelén szája irányában ember ült, fogaival emelt-fel, 's hordozott körül, 's
több más ilyeneket mutatott, mellyek felett kortársai bámultak. — 1717-ben
a' lipesei adóssági börtönbe került. Eckenstädt volt az, ki rá engedé magát

beszélteni, hogy a' lovat patkószegeinek száma szerint vegye-meg; első zserégt t. i. egy fillért, másodikért kettőt 's így folyvást a' következőnek árát köbre emelve igéré kifizetni: mint szörnyedt-el azonban, midőn megérté, hogy a' ló ára 58.274 tallért 5 garast 's 3 fillért tesz. 1731-ben Dresdában adá mutatványait. Rézbe edzett képe rendkívüli erejének mutatványát 8 képezetben tünteti elő; de ezek már most sehol sem kaphatók.

A' szerencse forgandó. Nehány hét előtt Londonnak egyik ujonnan megnyitott játékházában különös eset történt. Bizonyos marquisnak öcsese t. i. néhány percz alatt eljátszott 3.500 font sterlinget (35.000 p. f.) melyet barátai a' végre kölcsönöztek neki, hogy a' hadseregnel magának tisztséget vegyen. Egész összegből már csak 33 fontja volt; ekkor a' szerencse megfordult, 's nemcsak elvesztett pénzét nyerte vissza, hanem e' mellett még 6.000 font sterlinget is.

EMLEKMONDÁS.

Fiatalkor.

Ifjú korodnak ékes
És kellemes virágát,
Mind a' fagyos köd-árnyék
Mind a' heves verőfenny
Magsérti és kioltja.

Ungvár-Németi TÓTH LÁSZLÓ.

Emberismeret. Nagy 's rendkívüli történetekben lehet megismerni az embert: akkor csak kitör az emberből, a' mi benne lakik. A' mindennapi életnek háborítatlan csendében az emberi érzelmeknek, gondolatoknak folyamatisztán foly: de támadjon egy szélvész, egy fergeteg; a' szívnek fenekén lappangó salak feladja magát, mint a' kristálynak látszott patakban elrejtett iszap.

KISFALUDY SÁNDOR után K. H. K. J.

Gnomák. Tudomány a' szegénynek gazdagsága, a' gazdagnak becsülete, 's az öreg kornak vigasztalása 's enyhítője.

Előbbvalók iránt szerény alázatossággal viseltetni kötelesség, hasonlókhöz finomság, alsóbb helyzetűekhez nemes lelkűség.

NAGY ELEK.

A' csendes szerénység, mely érzelmeinek kifejezhetését zavarodva keresi, szeretteinknek kedvesebb a' leghosszabb beszédnél: de az utóbbiaknak meggyőződve kell lenni, hogy nem tudatlanság zárja-el a' száját, 's nem oktalanság nyitja fel azt.

Léted szerencsését ne helyeztesd egyes embernek szeretetébe, azon kártyára, mely a' vak történet sajtátja.

KOVÁCS MARIA.

Tagrejtvény.

Első tagom, hogy ha erős,
Igen sok kárt okozhat,
Végtagomtól is óvd magad,
Mert mindentől megfoszthat.

Az egész rémitő lehet
Tengeri hajósoknak.
Cseréld csak fel két közepem.
'S visszá is mondhat az annak.
S. Karolina.

Előbbi rejtvény: szívárvány.

Szerkezi Mátray Gábor, halpiácson alul a' Duna partján. 114. szám alatt.

REGULÓ.

Pesten csötörtökön martius 1^{én} 1838.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csötörtökön. Fél évi díja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ELBESZÉLÉS.

Nagynéni karszéke.

I r t a

BEÖTHY ZSIGMOND.

I.

Kis kertben — — — —
Három lányka volt,
Szépek, mint rózsaszál
'S nyájaskák, mint a' hold
Ketteje barna volt,
Szemök bogár vala,
A' harmadik szemén
Emlényke lángola.

G A R A Y.

„Ugy van, a' mint mondám, 's a' ki nem hisz, készítsen magának külön jegyzéket; de én az enyim mellett maradok!“ — szóllott egy barna halavány képű ifjú, 's nyájasan legelteté szeméit felnyitott tárczájának arany szegélyű lapjain.

„Hogy' van csak B o t o r? Számláld elő még egyszer, kedvemért. Látod, magam is szeretnék valamit gondolni!“ — mond R h a d ó — 's közelebb lépe Botorhoz.

„Igen ám! De ti azt tartjátok: de gustibus non est disputandum; — azért én izlésteket nem szabályozhatom.“

„Halljuk hát Botort — ő nagyon mivelt fiú!“ — kiáltának fel mindnyájan, kik a' társaságban jelen voltak.

„Minderről lemondok, ha még egyszer gunyolódtok!“

„Bocsánat, bocsánat!“ — hangzék minden ajakról; 's miután Botor elég nyájasan kéreték, 's néha unszoltaték is, mélyebben nézett tárczájába, 's így olvasott:

„A' szépek tehát illy renddel következnek: Mili, Tini, Linka, Mari, Szidi, Lidi, Tercsi, Pepi, Jildi, — és Janka.“

„Rágalom — rágalom! Emmi, azt a' kis angyalt, még csak meg sem említi!“

„Igazságod van Rhadó! De ti okoztátok ezt is; mert nincs szünete fecsegéstekek.”

„Ird tehát legelől Emmit; hisz' e' nélkül egész tervünk megsemmisül.” —

„Megvan!” — kiált-fel Botor, 's a' társaság tagjai megvizsgálák még egyszer jegyzékét.

Most pedig sietünk szép olvasónénkkal megismertetni a' társaságot, alakulását, 's minden tervét, mellyek csak érdekelhetnek.

Alföldi faluink egyikében élt egy barátságos úri ember, ki bár társ nélkül tölté napjait, nőtelenségét mindazáltal ridegnek mondani nem lehet; mert szives indulata, 's nyájas magaviselete, kellemes és nem megvetendő barátságot szerze a' szomszéd helységek földes uraival; — 's az egymás közt gyakran eltöltött órákat, szélszélei 's tréfás nyájaskodásai mindig kedvesekké 's kívánatosokká tévék. Számos rokona levén, nem mulasztott-el időt és alkalmat, hogy azokat minél gyakrabban — házi multságokban, 's néha-néha táncvigalmakban is részesítse. Ezen indulata pedig különösen megkedvelteté őt fiatal rokonai előtt. 'S valóban ezeknek száma mindig elegendő volt egy táncmultság alkotására. De leginkább névnap szokott oly estvét hozni, mellyet még rendszerint kitűnő bájú táncvigalom koronázott. 'S ha ilyenkor körülköszöntötték őt összegyűlt számos rokonai, kik családja terjedékenységét mutaták, — o akkor ő különösen boldognak érzé magát, 's meg nem állhatá, hogy a' reá halmozott üdvözletek seregén támadt örömet néhány kitűnő könyecseppel is ne nyilvánítsa. 'S ha valamelyik családi ősapá, feltámadva dohos sirjából, illy körben látná összesereglett számos utódait, méltán könyezhetne ő is Vigady ural — örömeztében. — De a' tárgyra menvén, hasonló névnap alkalmat gyűjtött össze néhány ifjat rokonai közül, 's már négy nappal az örömeztve előtt — jövének össze, valamely tervet kiviendők. 'S itt meg kell jegyeznünk, hogy ezen ifjak mindnyájan Vigady ural vettek szállást, mert nőtestvére, Sz ú n y o g h y n é asszonyosság, ki nem állhatá a' férjlinemet, 's ellenállhatlan terve volt, halálig egy isten-adta férjfit sem tűrni házánál, egyetlen egyet kivéve, ki kedves kis unokatestvérenek — Emmának volt mátkája. De ennek ő négy év óta még csak színét sem látá, mert egy távol fekvő katona-ezrednél levén, nagyon ritkán látogató-meg szülőföldét, annál inkább, mivel szüleitől korán fosztatva-meg, ott mindeddig kevés öröme számolt. 'S őt olvasóinknak E r n y e i névvel mutatjuk-be, ki hasonlólag tagja az érintett társaságnak. Ezen ifjak pedig Vigady ur közel- 's távol-rokonaihoz tartozván, megjelentek, hogy a' névnap vigalomban, mellyet az előtők igen érdekes 's nevezetes J á n o s név deritend reájok —

részt vegyenek. 'S mielőtt karacson ünnepnapjainak második estvéje elérkeznék, egy tervet akartak létesíteni, melynek kivitele a' vidéknek nemcsak ifjaira, de még idősebbjeire nézve is üdves lehet, mint ez történetünk bizonyos részében ki is világlik. — Céljok vala pedig, hogy Szúnyoghyné házáat amugy titkon férjliakkal lepvén-el, őt magát klastromi életéből, — három növendék - kisasszonyát pedig irigy karjai közül kiragadják, ez által adva és szerevve módot, mi szerint Szúnyoghyné asszonyság rég' tartó férjflgyüületét, egy nem remélt kedves fordulat által — idővel egészen elvesztheti, 's akkor ollyas valami is következhetnék, mi könnyen betöltené nehány sorvadó kebelnek vágyát 's reményét.

„Pszt, pszt!“ suttoga valami hang, melly minden lassúsága mellett is férjflit árult-el, midőn Szúnyoghyné házi kertének ajtaja felnyitattván csikorgani kezde. De az ajtó még jobban is csikorgott, mert felnyitója félelemből sem tudá ugy, mint kellett, egészen kitérni. A' belépő aggó tekintettel futá körül a' puszta kietlen kertet, 's visszafordulva intett társaink, kik azonnal csaknem rohanva követék őt. 'S miután a' kőfalkerítés mellett csendes léptekkel végig huzódtak, egy száraz bodzafa aljába vonultak, mellyet rozzant gerliczeház fedett-el az udvar ajtajától. — De hol van azon biztos hely, mellyben tökéletes nyugalom vár reánk?! — Alig állanak-meg, szabadabb léleketet veendőők, midőn a' kalitka fenekéről, melly szalmával volt elboritva, hirtelen egy tarka tyúk bukkant-fel, lármas kodácsolásával jelentvén, hogy megzavart nyugalma nagyon szíven fekszik. Egy pillanat mulva már a' kalitka dülni készülő kúpján volt, 's ekkor lön még a' fülhasító zaj, melly futtatni akará már a' belopódzott három ifjút, midőn egyik a' kertre nyiló ablakok közül — felpattant, 's Emma nyujtá-ki angyalfejét, megtekintendő szárnyasunkat, mellyet életveszélyben gondolt. Még egy barna arc is mosolygott mellette, kíváncsilag futtatván körül ő is a' téren szemeit, 's lágyan sikoltva mutata hókezével ifjainkra, kik minden tyúkot elátkoztak volna már boszúságukban, ha Emma nyájas arca 's lángoló kék szemei reményt nem ébresztenek keblökben.

„Ah! oh! hah!“ — vala egyszerre ifjaink válasza, mellyet ha a' nyájas olvasó jobban megvizsgál, nem gondol egyebet, mint hogy mind a' hárman az egy Emmába szerelmesek. Én ugyan nem merném mondani, főleg itt, hol Emma mellett még egy pár szende arc is mosolyog, 's ki tudja, mellyik milly hatással birand? — Ekkor az ablakszárnyak hirtelen becsukódtak, 's ezt az idegenek méltán nézték volna roszt jelnek: de a' kerti látogatók mind ismeretesek valának, 's nem volt egyiknek is oka azt félre magyarázni. Előbbre léptek most, 's kevés percz mulva felnyilék az udvarról

nyiló ajtó, 's Emma, Janka és Lidi könnyűen lejtének ifjaink elébe, kellemes meglepést okozva jelenésök által. — Három kézcsók üdvözlé egyszerre szépeinket, 's képzelhetni, milly kellemes hatással volt ez viszont reájok nézve! E' közben csaknem észrevétlenül jelen-meg Solymos a' kertnek hátulsó ajtaján, 's most társaival együtt megismertetjük egy-két vonásban szép olvasónéinkkal.

Erneyi, ki Emmának tevő hódolatát, mint a' főlebb mondotakból gyaníthatni — Szúnyoghynének vala egyetlen egy férjfi-kedvence; de legérdekesebb előttünk az, hogy Emmának rég kijelelt mátkája; ám megérkezte még titok, és Szúnyoghyné mit sem tud bele. — A' többiek, tudniillik Botor és Rhadó — elbeszélésünk egyik érdekes személyének, Vigady urnak barátai, kiket nem annyira a' leendő vigalom, mint Lidi és Janka kaczer szemeik intének ide; Solymos pedig a' már többször érintett asszonyságnak rokona. Igy állván a' dolog, látjuk, hogy a' megjelent személyek igen kellemes viszonyban állanak egymással.

„Tehát itt fognak önök titkon bejárni?“ — szólt Emma, azon ablakra mutatva, mellyen nem rég a' kertbe tekintének.

„A' bemenetel könnyű; — itt hát nincs akadály“ — válaszolt Botor, és szemei a' helyett, hogy az ablakot vizsgálták volna, mindig mélyebben látsának Janka szemeinek éjébe süllyedni.

„Csak aztán nyakukat ne szegjék!“ — mond Janka, nyájasan tekintve keresztül ifjainkat, 's kedvesebbé tevő őt Botor előtt ezen részvéte, melly imént végzett szavaiban látszék rejtezni.

„Nem ártana így esténként adni próbáinkat; mert ilyenkor a' néni többnyire szomszédnéját szokta látogatni“ — szólt most már Lidi; e' szavakra pedig Rhadó mosolygván szemébe, — gondolhatja az olvasó, kiért gyúl Rhadó szíve? — A' szép időt azonban fergeteg szokta követni. Igy itt is, 's e' fergeteg moraja az agg Mártha köhécseléseiben jelenkezik; de mielőtt meglepné őket, jónak látták mindnyájan, kinek mint lehetett — elszéledni, 's „holnap a' próba“ susogások közt Erneyi 's társai csak hamar eltűntek. — A' milly nyájasan és szeliden nyugtatá rajtok egy darabig Emma kék szemeit, olly kedvetlenül fordítá azokat a' közéjük tipegő Márt hára, ki lélekszakadva mondván-el a' decemberi hideg lég ártalmát, sürgeté őket a' meleg szobába, 's Emma, Janka és Lidi egy hosszú ah-t sohajtva távoznak, el-elcsóvált fővel ballagván utánok Martha.
(Folytatása következik.)

A' boszuló álorczás.

(Vége.)

Ödön herczeg megérkezett Velenczébe, 's nagy ünnepek adattak. A' legfönségesebbek közé számíták azt, mellyet Fermo

gróf ada; lakása tündér-kastélyhoz hasonlított; a vendégek fényes teremekben 's kivilágított kertekben sétáltak. A legjelesebb zene buzdított tánczra, gazdagon öltözött álorczások üzék csintalan játékkukat, 's mindenki egész reggelig a legváltozatosabb éledelemben dőzsöle.

Egy fiatal francia tiszt — Bremonti Arthur — a táncz-
túl elfáradtan támaszkodék a terem egyik oszlopához, 's nézé a hullámzó vig sokaságot, mindön egy nő-álorczás ötlik szemébe, ki figyelmesen látszott őt vizsgálni.

Szemei mint lángok villogtak az álorcza nyilásaiból, 's egész valójában bizonyos parancsoló vala, mi magára voná a fiatal tisztnek figyelmét.

Most hozzá lépett az álorczás, 's megszóllítá: „Hadnagy ur! te az örömnephez borús pillantatot 's ránczos homlokot hoztál?”

„Én? o nem, de a vigság is fáraszt, 's én csak kinyugszom magamat, hogy uj erővel omolhassam ismét a gyönyör karjaiba!”

„Vigság és könnyelműség! — hisz' ez jelszavatok ti francziák!”

„Te erkölcsstanító szép álorczásom! Nyujtsd ide gyöngé fehér kezedet; hadd csokoljam-meg e' prédikációért.”

„Udvari Velenczében mint Majlandban, és — mint mindenütt!”

„Ismered Majlandot?”

„Szülőföldem, 's Julia szülőföldre, — Juliáé, a' kit szerettél!”

„Julia? — rebegé Arthur zavarodtan, 's mindketten egy félig világitott szobában lelék magukat. — Julia? ki mondá neked?”

„Hiszen ti francziák olly hamar kürtölitek-ki győzelmetöket, mint a' milly hamar nyeritek, 's ismét felejtitek azt.”

„Gonosz hízkelkedő! De hagyjuk nyugtában a' multat, szép majlandiné; hisz' a' jelen olly fonséges! Egedj szép szemeidből feledést szívnom.”

„Igy szóllottál Juliához is, nemde?”

„Julia, 's örökké csak Julia! hadd e' visszaemlékezést!”

„De te még is csak szeretted őt?”

„No igen; egy futó vonzalom! Hidd-el, több szerelmet tudok én adni, mint neki adtam.”

„De ő nem tudott többet adni; ő egész lelkéből szeretett téged, 's hátravonulásod életébe került.”

„Ah! ne hizelegj!”

„A' nyomorult! — gondolá magában Theodora — még egy lélekmaradás, a' szánakodásnak csak egy szava sem áldozatáért!”

„Te vissza gondolkozol szép majlandiné! — folytatá Arthur. — Ládd, mi itt egyedül vagyunk a' szobában; életemet adnám érte, ha csak egy pillanatig nézhetnék ez irigy álorcza mögé!”

„Te szerénytelen vagy ; azonban beteljesitem kívánságodat, — és pedig mindjárt. De mond-meg előbb, emlékezel-e még azon esté-re Majlandban, midőn Sant Ambrosio komor falai mögött éppen így szóllál egy fiatal leányhoz : vond-fel ez irigy fátyolt, hadd nézsem képedet, 's én örömet meghalok!“

„Hogyan tudod ezt?“

„A' leány teljesíté kívánságodat ; fölvoná fátyolát, — a' mint én most álorczámat veszem-le. Nézz-meg hát nyomorult!“

A' hadnagy nézett, — 's hajai fölborzadtak fején — irtózat kiáltásával rogyott a' földre.

Majlandban az öreg Speralti a' pappal ült szobájában. Leányá-rul beszélt vele, 's viszontlátásrul a' másvilágon.

Most Theodora rohant a' szobába, utiasan öltözködve, és szó-lal: „apám! én Velenczébül jövök ; láttam Juliának gyilkosát, leá-nyod meg-van boszulva!“

„Hogyan?“ — kérdé bámulva az öreg.

„Bennem a' halottat látta ismét. Irtózat 's a' rémülés esztül foszták-meg!“

A' pap pedig fölkel, 's mondá: „Hullj térdre leányom! bánd-meg bűnödöt, 's töredelmeskedj, mert kedvet lelsz a' boszuállás-ban, melyet az Örökkévaló megvet.“

INÁNCSY.

TERMÉSZETI TÖRTÉNET 'S TUDOMÁNY.

Nakru vagy Guinea-féreg. E' kór, melyet az orvosok dran-culus névvel neveznek, 1836-dik évben az első számú granátos ezred kór-házát Dharvarban (Indiában), mint szintén a' környéket is, keményen sa-nyargatá. Az aprilisi 's majusi forró napokban kiszáradtak a' cisternák, sőt még a' kutak sem adhattak elegendő vizet. Midőn június 21-kén a' monsoonok (passát-szelek) beállottak, nagyon nevedett a' kórházi betegek száma. Dhar-vartól éjszakra 's délre vörhenyeges a' föld 's vasrészcs, keletre pedig feke-tés agyag. A' cisternákban vöröses oker (ércmész) színe van a' viznek, így több kutakban is. Forbes ur tudósítása szerint egyik kórházi betegben 13 szembetűnő nagy guinea-féreg volt, melyeknek mindegyikében még egy legio kisebb féreg találtatott. „Én megvizsgáltam egy Nakrut — mond Forbes — 's azt myriad élő féreggel találtam tömve. Ugy látszik, hogy ez állat egész hosszában (kivevén egy félhüvelknyi átlátszó részét) nem egyéb milliárd utók-nak szülő anyjánál.

Afrikai nyavalya. A' heves éghajlat alatt több betegség van, mely-lyet mi nem ismerünk. Ilyen többi közt az is, melyet a' Spanyolok Co-lubrilla-nak (kis erdei kigyó) neveznek. Ez leginkább Carthagenában 's a' nedves és heves afrikai tartományokban dühöng. Kit meglep, eleinte tes-tének egy részén szörnyű fájdalmakat érez, ezután gyuladásba jő a' fájós rész, és láz jelenti magát. Végre a' gyuladásban levő részen apró hólyagocskák tá-

madnak, melyek pörge vonalban a' testet átfogják; innen vette nevét is. A' Hinduk erősen hiszik, hogy e' kór egy a' bőr alá bujt féreg, mely dul, pusztít; és hogy a' bajnak elejét vegyék, 's a' kigyót meggyilkolják, tűzhez folyamodnak. Az orvoslás fájdalmas, kegyetlen ugyan, de hasznos. Szelidebb gyógyszer e' bajban a' tüznel megmelegített félcitrom, melyvel a' fájós részbe porok dörögletnek-be.

Hold behatása a' fára. Bizonyos Edmonstone nevű tapasztalt Skót, ki Demeraryban 20 évig kereskedett fával, mely idő alatt több észrevételt tön a' fák természetére nézve, azt jegyzé-meg, hogy a' holdnak igen nagy behatása van a' fákra. Ez olly szembetűnő, hogy mely fa holdtöltén vágatik-le, az azonnal meghasad, mintha külső erő repesztené-meg. — „E' rögtöni hasadás — mond Edmonstone ur — véleményem szerint, azon tömredék nedvnek következése, mely hold töltekor a' fákban van. Ezért van a' holdtöltén vágott fáknak kevés becse, és hamarabb kezdi a' szű is rágni. Holdtöltén vágott fák redvesedni is hamarabb kezdenek. Epitésre használandó fákat (mellyeknél a' tartósság különösen megkívántatik) ez okból első és utósó holdnegyedben kell vágni; mert hold töltén a' nedv egész ormáig emelkedik a' fának, negyedekben pedig a' hold fogyásához aránylagosan száll. — „E' behatás — mond Edmonstone ur — minden fa nemével közös, melyet csak ismerék; 30 év alatt pedig csak volt alkalmam a' fában olly dús délamerikai gyarmatokban annak különféle nemeivel megismerkedni.

Téli tavasz. Angol hírek rendkívüli langyos időről tudósítanak, mely mult év utósó heteiben Albion ege alatt járt. Derby grófságban érett számczára találtak, Liverpool mellett pedig egy faluban virágzó rózsatőre. (Meg lehet szobában!) Közép Skóciában kenderke-fészkét talált egy pór, mellyben négy tojás volt. Pert környékén délnek repülő vad-ludakat láttak; ez pedig folytonos lágy időre mutat mindig.

KÜLÖNFÉLE.

Napoleon 's két matróz Két angol matróz Verdunból, hol többekkel együtt hadi foglyokként szenvedtek, megszökött. A' szökevények legkeményebb vigyázat mellett is Boulogneba érkeztek, hol pénz és szabadulhatás reménye nélkül veszteglettek egy ideig. Sajkához jutniok lehetlen volt; mert a' partí örök sólyom-szemei minden zugba elhatottak. A' két matróz tehát apró darab fákból, ezeket, mint legjobban lehetett, összefoglalván, ladikot készített, még pedig minden szerszám nélkül csupán késekkel. E' töredékeny járművet darab vászonnal vonták-be. A' sajka alig volt négy láb széles és valamivel hosszabb, 's olly könnyű, hogy egy ember könnyen elvihette volna hátán; szóval, valóságos ugy nevezett lélekvesztő. De mire nem képes a' szabadság bájával párosult honszeretet! Őket kettős halál fenyegette, egy részről (rajta kapatás esetében) főbe lövés, más részről vízbe halás; 's mind e' mellett is elhatározzák, a' tengerszorost átevezni. Csüggedetlen lélekkel rohantak a' sajkába, midőn egy, a' part irányában haladó angol fregattot megpillantának, és gyors evezéssel iparkodtak felé; azonban még nem haladtak száz ölet, midőn néhány partör szokésüket észre veszi, utánok iramlík, 's az ellen nem szegülhetőket fogva visszahurcolja. Hirtelen terjedt-el ez esetnek híre a' táborban, 's a' hallatlan merénylet közbeszéd tárgya lön. Csak hamar eljutott a' hír a' esászárfülebe is, ki őket látni ohajtá, 's lélekvesztő sajkáikkal együtt elébe hozatni rendelé. Napoleon, kinek kedélyére minden rendkívüli

élénk hatást tön, nem rejtheté bámulását, midőn illy nagy vállalatnak illy csekély segéd szerrel czélba vételét látta. — „És igazán — kérdé a' császár — e' lélekvesztővel akartatok a' tengeren átmenni?“ — „Ah, sire! — válaszolák a' matrózok — ha kétkedik, bocsásson szabadon, 's azonnal utnak indulunk rajta.“ — „Igen, szabadok vagytok; én a' bátorságot 's tettekre kész lelket bár hol 's kiben találom, becsülöm; életeteket kár volna kockáztatni; szabadok vagytok, 's én magam szállíttatlak angol hájóra. Menjetek Londonba, 's beszéljétek-el, hogy én a' jeles férjfiakat ellenségeim közt is becsülöm.“

Szenvedélyek és krokodilok közötti hasonlatosság. — Hunyt szemekkel 's nyílt szájjal fekszik a' krokodil, midőn legyeket vadász, és pézsma szagával a' legyeket torkába csalja. Csapatosan szállanak ezek a' rémitő kelepczébe. Ekkor a' szörny alsó 's felső állkapczáját összecsapja, 's ragadományát elnyeli. Az emberi szenvedélyek is krokodilok; ezek is veszélybe, örvénybe, az elcsábultakat elnyelőbe, csalják a' halandókat, és illatjok olly kábító, mint a' krokodiloknak pézsma-szaga.

Asszonyi erény. Bizonyos jeles asszony kérdezte azon titok felelő, mellynek bája által férjét folytonosan vig kedvben tartja, így felelt: „mindent kedve szerint teszek, 's mi nekem nem tetszik, békével türom.“

EMLEKMONDÁS.

Páros élet.

Ha szebb öröme találsz,

Ne élj a' ridegben,

Az élet, ha nem páros,

Téli virág, nem szagos.

KISFALUDY KÁROLY után —

Első látás. — A' szív itéletét gyakran pillanatok vezérlik, 's már az első látásnak is gyakor vonzalom vagy idegenülés foganatja.

GAAL után —

Igaz szeretet. — A' tisztességes igaz szeretet égből származik. Nem hasonlik, nem változik, állandó, hű, napról napra erősödik; szinte ugy szereti társát, mint magát; szinte ugy keresi hasznát és becsülete fennmaradását, mint magának.

FALUDY FERENCZ után K. H. K. J.

Gondolatok. Kedvező állapotban nehezebben tisztul hibáiból az ember; mert míg szerencséje nevetgél reá, minden csalogtja őt hizelgéseivel.

Ki véli, hogy senkire sincsen szüksége, nagyon csalatkozik, és hogy nála nélkül más el nem lehet, még jobban.

Jótevőség ott, hol nem kell, 's nem illendő, nem egyéb, mint nagy lelkőség fitogatásának ohajtása.

SZÁVICS DÖMÖTÖR.

Számrejtvény.

Két parasztleány tojást visz eladni a' vásárra. Az ifjabbik így szállítja-meg nénjét útközben: „Órzsé! adj nekem nyolcz tojást a' teidből, hogy mindkettonké egyforma számmal legyen.“ — „Nem biz' én — szoll az öregebbik — sőt inkább adj nekem ötöt a' teidből, hadd legyen nekem háromszor amnyi, mint neked.“ — Kérdés hány tojást vitt eredetileg mindenik leánya?

K. H. K. J.

Előbbi rejtvény: szélvész.

REGULÓ.

Pesten vasárnap martius 4^{kén} 1838.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csütörtökön. Fél évi díja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ELBESZÉLÉS.

Nagynéni karszéke.

(Folytatása.)

II.

Ahítatos szertartással elővetették
a' nagy füstölő edény.

KOVÁCS PÁL.

Mielőtt Szúnyoghyné asszonyságot saját lakában tisztelhetnök, nem lesz érdektelen az olvasóval némi vonásokat közölni életéből.

Közép rendű szüléktől származva, nem igen volt nagy módja vagyonával dicsekedni; annyi mindazáltal volt, hogy ifjúsága kellemével párosulva — a' nőszülő ifjak előtt érdekessé tegye. Nem is hajadonkodék soká; az ég őt gazdag férjjel ajándékozá-meg. Tudjuk pedig, milly visszás következményeket szokott gyakran az illyféle házasság okozni! Szúnyoghy, különben is szigorú nőjéhez, magának mindenben előjogot követelt — a' nő előtte kevés tekintetű volt, főleg midőn az évek sorával hitésének arczbájai is lassanként mulni kezdének. A' nő hajadonságának kedves napjaira emlékezve — sohajtásokkal tölté-el legszebb részét életének. 'S ha néha elvonulva férjének tekintetétől, hangosabban sohajthatott, o! akkor mindannyi átok lön sohajtása az előtte gyűlöletessé vált férjfinemre. Szúnyoghy gyermek nélkül halt-el, 's ha gyengéd nője szívbánatot érze is halálán, — e' veszteségi bú még sem látszék olly súlyosnak, mert ez őt csendes és háborítatlan életbe vezette. És így nem csuda, ha Szúnyoghyné asszonyság szívét annyira elfogá a' férjfi-gyűlölet, hogy férjfi-ra, de leginkább férjre, még csak gondolni is átallott. Háza ifjúnak 's férjfinak egyenlően zárva volt. Társasága mindenkor nőkből állt, 's ezek is azon osztályból valának, melly gondolkozása módjában tökéletesen magegyezett. Hogy pedig özvegy házában ifjabb élet is tenyésszék mellette, áttekinté családjá ágazatait, 's három leánykát vön maga mellé, vérben rokonokat, kik gondolkozásban is kénytelenek valának rokonulni vele,

hogy kegyeiben illőleg osztozhassanak. Ők pedig alája veték magukat e' kemény föltétnek, árvaságuk súlyos érzetében. Legkésőbbben vevé magához Emmát, kinek még anyja életében mátkája lön Erneyi, a' fenn érintett huszár hadnagy; 's a' haldokló anya nem kért egyebet Szúnyoghynétől, mint hogy az Emma 's Erneyi közt levő viszonynak hű őrnéje legyen. 'S ezért volt csupán csak Erneyinek szabad bemenete hozzá.

Szúnyoghynének házi társaságához tartozott még Mártha is, egy koros hajadon, ki mint hűséges, jámbor cseléd egészen megbizottja lett. Ha a' téli unalmas órák elkövetkeztek, ő volt a' reggeli, tömve bűbajos mesékkal, mellyeket Szúnyoghyné különös élvezettel hallgatott, 's nevelék babonás hitét, mellyet elhibázott nevelés csepegtetett még zsenge korában szívébe. Mártának minden borzalmas meséje kedvvel fogadtatott, 's mi elég sajnálatra méltó! — még növendékeit is hallgatására kényszeríté; de szerencsére ezeknek mindenről világosabb eszméjek 's képzetök volt, — 's így csak hallgattak és türelmesen nyelték nagynénjek és Mártha borzalmas meséit.

A' tepnapai meghagyás szerint összejövének a' már ismert ifjak, 's olly csendesen mulattak a' kijelelt teremben, hogy Mártha (mert a' nagynéni nem volt hon) — mit sem gyanitva dudolgotott varrása mellett, egy ócska nagy könyvbe tekintvén néha-néha, 's belőle monda-el néhány szentesebb éneket. Ez alatt a' terem ajtaja lármásan felpatant, — 's az égiek között szédelő Mártha annyira megrettent, hogy az ijedés-okozta sikoltáson kívül, még egy fájdalmas hosszú kiáltást tön, mert tüje a' rettenet közben csaknem félig ujjába szaladt, — 's így kénytelen volt keserű képpel fogadni Szúnyoghynét, mert a' felnyilt ajtón ő lépett-be.

„Mi baj Mártha?“ — kiált rémülten a' belépő, észre vevén Mártha ijedését.

„Nincs már semmi baj; — de magam sem tudom, mitől ijedtem úgy meg.“

„Hm, hm! Aztán olyan fejjé lett, mint a' fal. Csak nem lapang valami a' házban, ijesztő váz képében?“

„Nem tudom én nagyságos asszony, — de valamitől megijedtem.“

Szúnyoghyné letevé köpönyegét, 's ezen érthetlen beszéde és nyilatkozása Mártának elég volt arra, hogy fejében néhány, ön magát ijesztő eszme 's képzemény támadjon.

„Ugyan hát azok a' leányok hova bujtak-el ismét, — hogy még csak egyiket sem láthatom!“

„A' mellék teremben kötögetnek.“

„Emma, Janka, Lidi!“ — kiáltá most elég hangosan Szúnyoghyné, — ’s erre a’ mellékszobában nem csekély zaj támadt, mit későbbben ablaksörtetés követett.

„Jerünk a’ másik terembe! ott fogom folytatni tegnap félbenzakasztott regémet; — legérdekesebb része még csak most következik...“ mond tovább nagynéni, ’s azon pillanatban benyitá a’ terem ajtaját. Nagy zavar látszék a’ lányok arczaín, mit még inkább nevelének nagynéni számtalan kérdései, melyekre felelni hirtelen nem tudtak; — ’s „ni, ni! ezek biz’ azt gondolják, hogy most is nyár van!“ kiálta-fel bosszúisan Szúnyoghyné, midőn a’ kertre szolgáló ablak szárnyait nyitva látá.

„Most néze-ki csak Janka, ’s ő felejté nyitva“ — szólott Emmi — betevén hirtelen a’ föltárt ablakot.

„Különös! mintha bizony olly sok nézni való volna most ott künn. Üljetek rendbe, ma bevégzem regémet. Hol is hagytam csak-el?“ —

„A’ tündér herezeg megkérte Adelegundiga kisasszonyt.“

„No jól van!“ — válaszolt nagynéni, ’s a’ felsötét teremben a’ még langyos kályhához ballagott, hogy ott kényelmesen karszékebe helyezhesse magát. Ez rendesen egy fölébe varrott zöld lepellet volt borítva, hogy Szúnyoghyné, ki abban szokta délutáni álmait alunni, elfödve vele testét, annál csendesebben nyugodhassék; ’s még csak légy se zavarja-meg álmát, mellyre annyira boszónkodék, hogy néha egész nap csattogott a’ légyverő kezében, számtalannak okozva halálát. A’ szék most is azon zöld lepellet volt behuzva, ’s bizodalmasan ült rá nagynéni, mint régi ismeretes nyughelyére, midőn azon perczben erős nyögés hatá-meg füleit, ’s ugy tetszett neki, mintha emberi test reszketetné lábait alatta. — „Huh! mi ez? — egek! — kísértet... Mártha, Emma, Janka, Lidi! csak utánam! — rá ne nézzetek, mert mindjárt oda lesztek. Nemde, ez ijeszte-meg előbb Mártha?“ — „Itt ne hagyjon — nagyságos asszony, mert egyszeribe kitör a’ nyavalya!“ — dadogá Mártha, ’s már imádkozni is kezdé, midőn Szúnyoghyné a’ másik terembe hirtelen átrohanva — füstölő edényt rendelt hozatni, mint a’ kísértetek elűző eszközét. De Mártha ment volna is nem is a’ konyhába, mert most már minden szegletben egy-egy kísértetet látott. Előjött végre Janka, ’s mig Emmi és Lidi a’ kísértetes szobában maradtak, kifutott gyorsan a’ konyhába, ’s hogy nagynénje parancsolatját, habár el nem fojtható nevetéssel is teljesítse; behozá a’ nagy füstölő edényt, ’s illő szertartással hozzá is kezdenék már a’ füstöléshez, midőn a’ kísértetes szoba ablakán egy borzas fő tekintett-be; — de erre akkorát sikolta nagynéni Mártával, hogy a’ rémalak hangos

kaczajra fakadva tünt-el. — „Ördögi kaczagás!” — kiálta Szúnyoghyné, ’s miután a’ karszéket már eléggé körülfüstölék, bátorságot von végre Mártha azt most közelebről megvizsgálni, valljon nem lappang-e még kísértet a’ rejtélyes lepel alatt. De az üresnek találtaték, és sokal laposabbnak látszott, mint az előtt. ’S most eszébe jutott nagynéninek, miképen ő a’ széket árverés alkalmával vásárlá, ’s jól tudta, hogy a’ karszék olly kedves bútora volt tönkre jutott birtokosának, hogy szüntelen ezen nyugodva ’s pihenve, még halála óráján is keserű érzéssel emlegette. Most tehát különféle üres agyszüleményei között legérdekesebb volt azon gondolat, hogy a’ széket előbbi jámbor ura meglátogatván, rajta akará magát egy kissé pihentetni olly hosszú életgyötrelmek után. Így minden kedve elveszett tőle, ’s nem sokára vég határozatul kijelenté, hogy a’ széket inkább a’ halottnak emlékére szenteli, mint sem általa jövődőben is üldöztessék. A’ karszék máglyára ítéltetett, ’s Emmi, Janka és Lidi nagyot sohajtva sajnálkoztak nagynénin, ki illy gondolatra vetemült, ’s elmosolyodtak egyszersmind, ha a’ történetre emlékeztek.

III.

Kíváncsi lány, ’s kíváncsi nő
Előtt nincs semmi rejtető;
’s ha láthat, hallhat titkokat,
Ez néki életet osztogat.

Másnap Szúnyoghynének házi kertjében, melyet köröskörül csillogó hó borita, egy tűzhely-alakú kőalkotmány állított-fel, hosszú fahasábok hevervén fölötte. Máglyának gondolná azt az ember, ha régi romai időben élnénk: de mivel századunknak ilyesmire már nincs szüksége, maradjunk mi a’ tűzhelynevezet mellett, ’s még is (hinné nem hinné valaki) Szúnyoghyné azt éppen nem sütés-főzés kedvéért emelteté: — távul legyen! sokkal magasabb czélból; tudniilik, hogy azon mystikus széket, melly őt csaknem halálra kísérté — megégesse, ’s ez által régi birtokosának, de ki már sirjában hamvad, — néminemű engesztelődést tegyen. ’S ha ezt nyájas olvasóném Szúnyoghynéről fel nem tenné, — elég legyen mondanunk, hogy ő nem akart többé általa kísértetni, ’s ez okból jelenleg elégettetni rendelé.

Felnyilt most a’ kertnek tág ajtaja, ’s belépett ünnepélyesen Mártha, égő szövétneket tartva jobb kezében, baljában pedig egy ócska, vaskos könyvet hozva, hogy kezénél lenne az elmondandó ének és imádság, ha a’ lángok közt ropogó karszéken valami rémalak jelennek-meg, boszút dörögve Márhára, mint végre hajtónéra. A’ szék különben is tüzre való volt már. Lám! mennyire tudák

egymásban éleszteni babonás hitőket, — kizárva minden világosb képzetű embert körükből. A' leánykáknak pedig nem vala szabad látniok! — Szúnyoghyné csak az ajtóban állott, de hiven kíséré szemével minden léptét 's mozdulatát Mártának, ki a' máglya felé közeledve, félénken 's reszketve nyujtá-ki szövétnekét, azt meggyújtandó, 's észre sem vevé jóformán, midőn a' szövétnek lobogó lángja hirtelen a' forgácsba kapván — nagy pattogások között, az egész farakáson szétterjedett. Nehány percz mulva nagynéni karszéke — egészen összeomlott, 's minden részét magas láng csapdosá körül; — midőn azon pillanatban egy fehér levelke hullott valamely részéből a' havas földre; 's ha Mártha hirtelen rá nem toppant — végképpen elperzselődött volna: de ő kimondhatlanul kíváncsi lön, 's egy lábnyomással megmenté az enyészettől. — „Nagyságos asszony! — titok!“ — kiálta-fel hirtelen; — 's oly hirtelen mellette termett Szúnyoghyné, hasonlólag keble kíváncsiságától üzelve. — „Mi baj? ah! hisz' egészen megijesztettél!“ — „Nézze csak nagyságos asszony! ez a' levél valahogyan a' karszékebe volt rejtve, — 's most minden része szétpattanván — kihullott belőle!“ — mondá Mártha, 's átadá a' lángtól csorbitott levelet. Szúnyoghyné meg volt lepetve, mert benne férjfiírásra ismert. Mindinkább bámult, 's hogy Mártával is, mint ki azt fölfedezte, tudassa tartalmát, mit még ép részén lelhetett, töredezett hangon így olvasá: „— a' második... vonásban ehhez tartsa magát. — Továbbá, midőn én czimboráimmal az ajtón sebesen betörök, mintha szándékomat nem is gyanítaná, egészen meglepetve legyen Emmi, — 's én akkor hirtelen ölbe ragadva fogom az agg néni körmei közül elrabolni, míg társaim Jankát — 's Lidit is magukkal viendik. Mindegyikünk haramia-öltözetben jelenik-meg — 's holnap hat órakor — tökéletesen, de titkon, végbe visszük. — Azért — készül — a' meghívás meglepő.“ — Többi része mind el volt már pezselve, 's hol a' vonalokat és pontokat használtuk, — ott is olvashatlanok valának már a' betűk, a' papiros különben is sok helyen keresztül levén égve. — Le nem festhető bámulat fogá el mind kettejeket, 's jó ideig meredt tekintettel néztek egymás szemébe, nem tudván, mit szöjjanak; mert illy veszélyes körülményben még nem voltak. 'S ki tudja, nem lett-e valamelyik növendéke iránta csupa unalomból is hálátlan, titkon akarván magát kezei alól kivonni; — vagy, mint Mártha gondolkodék, hátha azon olasz katonatiszt akarja elrabolni Emmi (nem juthatván más uton hozzá), ki a' minap látogatását tevén nálok, nagynénitől hidegen visszautasították, bár ő Emmi kisasszonyhoz igen forrónak mutatá magát; 's meglehet, ezen viselet szurt leginkább szemet nagynéninél. — Aztán ő is férjji — még pedig ka-

tona volt. Ah! őt most fájdalmasan gyötré leányainak hálátlansága, — nevelése, gondja, fáradsága illy rútl fizettetvén vissza! — „Még rabolni! — uranfija! 's még házamnál, melly még minden ember előtt, ki csak ismeri, tisztetben áll! — Nem! — fogadom, hogy ezt bár mi módon is megelőzőm.“

„Ah! nagyságos asszony! — hátha még majd engem is elcsipnek!“ —

„Mártha! valamint a' levél, ugy annak fölfedezése is titok maradjon. Ne szólj senkinek; — még ma meglessük őket, 's Tamás és még két szolga, ha már rájok kell szorulnunk — fogják a' keretet egész éjjel őrizni; 's ha valaki mutatkoznék, kötelességök lesz visszajeszteni, vagy megragadni: — de mig lehet, minden más férjfit nélkülözünk! 'S ha megragadták, hozzá vezetem akkor Emmi-t, és szégyenpirulva fogja megvallani hálátlanságát, [mellyet titkos egyetértése árul-el. Erről hát szót sem!“

„Mint parancsolja nagyságos asszony!“

„Ha már férjfüra szorulunk, inkább forduljunk előbb a' házi cselédhez!“ — válaszolt Szúnyoghyné, 's keblébe rejtve a' kormos levelet — eltávozott Márhával, hogy minél előbb rendelést adjon Tamásnak, egy jámbor öreg kertésznek; — hamuvá égvén az alatt karszéke. (*Vége következik.*)

INNEPLÉS.

Uj-évi ünnep Birmában. — Aprilis 11-kén jlépett a' nap — így ír a' „Maulmein Chronicle“ aprilis 22-ről — a' kosjegybe, 's e' napon köszöntött-be a' Birmanok uj éve is. Ősi szokás szerint egy Birman sem kerülé-el a' kedves üdvözeteket. Barátok olly tetemesen öntözik-meg egymást, hogy a' férjfiaknak selyem potsos-a 's a' némbereknek selyem tamienges-e facsaró vízzé vált volna, ha tulajdonosaik pamut köntössel fel nem cserélik. E' napon egyszersmind négy papnak temetési pompáját is ülék, kik már több hónap előtt haltak-meg, 's testeik megbalzsamozva ez ünnepélyre félre tétettek. Az arany lemezekkel borított testek gazdagon ékesített koporsóban feküdtek. Különféle hosszúságú facsövek, mellyeket mi rakétáknak akarunk nevezni, löporral megtömve egy négy kerekű alacson járműnek tengelyeire köttettek. Ezek felett csudás alakok, embereket 's állatokat képezők, emelkedtek, mellyek közül némelleyk gyulékony szerekkel rakattak-meg. A' vonalnak a' biztos laka előtt kelle elvonulni. Kilencz óra felé indult-ez meg; elől gazdagon öltözött éneklő 's tánczoló hölgyesapat ment, ezt még nagyobb csapat férjfü követé, kik különös sajátságos öltözetükkel különböztetétek — meg magukat a' többiektől. Ezek után nagy számú fejr elephantok, lovak, kosok, bivalyok 's a' t. huzódtak. A' csupán e' célra készített énekek nem egyebek voltak a' hatóságokat illető szerencse-kívánatoknál. Bevégződvén a' pompajárás, melly mintegy két óraig tartott, kiki haza ment, hogy a' jövő napi ünnepre készülteket tegyen. — Más nap reggel az utsza tömve volt ünnepélyesen öltözött népcsoporttal, mellyek mindannyian azon tér felé hullázmottak,

hol a' temetési pompa volt tartandó. Kilencz óra felé mindenki a' keletre nyuló halmokon volt, honnan az óriási rakéták szétpattanását kedvtelve nézdelheté. A' papok tetemei leemeltetvén a' járműkről, egy kis felszer alá vitettek. E' felszer felé indítottak a' kocsik meggyújtott rakétáikkal, mellyek zajos subogással csak ugyan czélt is értek. Alkonyat felé már hamuvá égtek a' holttestek, 's ekkor a' nép is haza takarodott.

TERMÉSZETI TÖRTÉNET 'S TUDOMÁNY.

Meteor. Brazíliai hírek szerint Ceara tartományban Macao falu mellett az Assu folyam torkolatjánál mult év végén szokatlan fényes 's léggömb nagyságú meteor szállott-le. Dörgéshez hasonló morajjal hasitá szálltában a' levegőt, és iszonyú recsegés közt szétpattanva a' belőle kiömlő kövek 10 lieu-nyi tért fedtek-be. Mélyen furták ez aerolitikok magukat a' homokba; embert többet megsebzettek ugyan, de egy sem halt-meg; marha azonban számtalan hullott-el sulyjok alatt. A' köveknek némellyike kiásatván 80 fontot is nyomott.

KÜLÖNFÉLE.

A g a d e t h á k.

Agadetháknak neveztetnek mind azon erkölesi példázatok, mellyek a' zsidók Talmudjában találtatnak. Látni fogjuk e' néhány belőle vett példázatokból is, — mellyeket Heimann Hurvitz gyűjteménye szerint közlök, hogy olly arany tanításokat foglal az magában, mellyeket mindenki tiszteletben tarthat.

I.

A' b ö l e s n ő.

„Okos nők által épül az
„egész ház.“

Rabbi Meir, a' híres oktató, egykor egész Sabbathon által a' sinagógában ült, és oktató a' népet; mi alatt különös szépségű, és törvényt-tudó két fija hirtelen meghalt. Neje a' hálószobába vivé őket, és a' menyasszonyi ágyra tevén, fehér lepedőt terített holt testeikre. Este felé haza jött Rabbi Meir. — „Hol vannak szeretett fiaim? — kérdé — hogy áldásomat adhasam reájok.“

„A' sinagógába mentek“ — lön a' felelet.

„Egyszernél többszer tekinték ott körül, 's még sem láthatám őket“ — válaszolt Rabbi Meir.

Neje poharat hozott, ő pedig dicséré az urat; mert a' Sabbath már vége felé járt; — ezután ivott, és ismét kérdezősködék:

„De hol vannak fiaim? hadd igyanak a' megáldott pohárból!“

„Nem messze lesznek“ — mond neje, 's ételeket hordott-fül asztalára.

Ő pedig vig és jókedvű vala; és midön étel után imádkozott volna, neje így szólítá-meg:

„Rabbi! ha megengednéd, kérdeznék.“

„Kérdezz csak bátran szerelmesem“ — viszonzá.

„Néhány nap előtt egykét drágaságot adott valaki őrizetem alá, és most visszakéri; — visszaadjam neki?“ —

„Vajha e' kérdés tételét ne találta volna nóm szükségesnek! — szölla Rabbi Meir. — Mit? 's te vonakodhatnál valakinek sajátját vissza adni?“

„Nem — mond amaz — de legjobbnak tartám még is vissza nem adni előbb, mintsem értesítve lennél felöle.“ — 'S fölvezeté őt a' hálószobába, és az ágyhoz lépven, levevé a' lepedőt a' holt testekről.

„O fiaim! fiaim! — siránkozik fönn-hangon az apa—fiaim! szememnek fénye! eszemnek világa! Apátok valék, de ti tanítatok a' törvényre!“

Ekkor elfordult az anya, és keservesen sirt; — végre megfogá férje kezét, és ezeket mondá: „Rabbi! nem te tanítád, hogy azt, mit csak gondviselésünk alá bízta, örömet vissza-adjuk? Lásd az ur adá őket, és vissza is vevé. — Dicsértessék az ur neve!“

„Dicsértessék az ur neve! — ismétlé Rabbi Meir — és dicsértessék te miattad is, mert írva van: okos nő által épül az egész ház. Bölcsességgel nyitja-meg ajkait, és nyelvén édes tanítás van!“

(Folytatása következik.)

EMLÉKMONDÁS.

Barátság.

Nélküled e' földön komor a' lét napja, barátság!

'S hogy ha nemes, szép, jó, 's nagy tettünk általa ért csak,

Tar szirtek tetején alapult erkölcsi tökélyhez.

Mint zajogó tenger kétes hullámaít a' zord

Szélvész medréből dühhel kifacsarni törekszik:

Ugy gyakran legfőbb jogait létünknek a' vétek,

Feldühödött ellen, böszülten dulja. 's te akkor

Megtompult nyilait hős vadként vissza hagyítod.

A' sivatag pusztát 's az enyészet kormos ürét csak

Földünkön te teszed bájló és gyöngö viránynyá.

V-i BARNA.

Kivánság. — Némely kivánság támad és enyész, mint álom; némely megfenekli magát, 's a' nem-teljesedhetés kínos érzésével megszűnés nélkül epezt; némely pedig annyira gyötör, hogy súlya alatt az ész leroskad 's többé nem tehet választást.

KÖLCSEY.

A' szerelem nap; még a' vak is érzi közellétét.

A' szerelem s faragatlan márvány darab. — Egy leányka, ki művészségét érti, belvederi Apollót készíthet belöle. — Földingás a' szerelem; a' legerősebb épületet is egybe rombolja.

(Németből) HÁBOR N. Enyedről.

Számrejtvény.

Angol országban egy nyolcz tagból álló társaság abban egyezett-meg, hogy minden nap 's mind addig együtt ebédeljenek, míg csak az asztalnál mindegyikük más helyre ülhet. — Kérdés: hány ebédet kellett e' nyolcz személynek együtt elkölteni, míg a' lehető ülésbeli változások megtörténtek?

Előbbi rejtvény: „az egyik leány 18 tojást, a' másik 34-et vitt kosarában.

Szerkezi Mátray Gábor, halpiacson alul a' Duna partján. 114. szám alatt.

REGULÓ.

Pesten csötörtökön martius 8^{kán} 1838.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csötörtökön. Fél évi díja helyben képekkel 5 ft. borítékalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ELBESZÉLÉS.

Nagynéni karszéke.

(Vége.)

IV.

Segítség! meg kell fogni, fogd-meg!
tolvaj! rabló!

VÖRÖSMARTY.

„Azt a' kardot is felkötheti kend Tamás, melly a' kamarában lóg, — de azért nem kell ám vele gyilkolni: csak hogy annál jobban vissza ijesszék!“ — szólla Szúnyoghyné Tamáshoz, ki milly törődött testben, olly gyáva 's ügyetlen vala léleken. — „De hiszen!“ — biztatá Tamás asszonyát, 's megpederité erősen bajuszát, mutatni akarván, hogy még ő is legény a' talpán. — „No de majd szembe állunk mi velök!“ — mond segédvárosa, ki testében és lelkében egészen megegyezett Tamással. — „Aztán vigyázzanak ám lelkeim!“ — tevé hozzá Mártha; 's útnak ereszték őreinket.

Beestveledett. Nem ragyoga sem hold, sem csillag; az eget vastag felhők boríták, — tartós havat jelentének. Tamás és városa egy homályos szögletbe vonák magukat; még egy harmadik is járulván hozzájuk, ki tán még legizmosabb volt. Közel voltak a' kerítéshez, mellyet megmászni nem nagy erőbe került. Az egész kert fölött siri csend terült-el. Csak itt ott töré azt meg egy-egy jégcsap leesése, mellytől végig el volt borítva a' kerítés párkánya. Végre közeledő lépteket hallának, mellyek alatt a' fagyos hónap ropogása mindinkább hallható vala. Később ember - mormogás következék, 's őreink mindig jobban figyeltek. Az ajtó kilincse megpróbáltatott kívülről; de az zárva levén, a' kerítés legalacsonyabb részéhez közeledének a' léptek, — 's alig mult egy pillanat, midőn a' kerítés párkányán két emberi alak ugrék sebesen keresztül. Az egyiknek fején fényes főveg csillogott; vállát könnyű kacagány borítá, 's övében egy pár gyöngy-házzal ékesített karabély ragyogott; szóval, egész ruházata valami idealis haramia-öltözetre mutatott. A' másik

egyszerű fekete öltönyben vala. Tamásnak nem kellett több; mert az alattomos szökés már magában rossz jel volt. 'S míg azok halkan susogva egymás közt — mindinkább beljebb vonultak; — megragadtattak hirtelen, 's a' csillogó ruházatú olly könnyű lábon álla, hogy Tamásnak egyszeri rázására már a' havon hevert. — „Ra — ra — rabláncz, és faderes! — Ez szörnyűség!“ — megszóllalt a' lenyomatott, 's míg a' másik őrtől kezei hátra kötöztettek, addig Tamás társával ama könnyű öltözetű férjfit ragadá-meg teljes erejéből, de őt egy ügyesebb kar egészen félre lökte. — „Fogd-meg! rabló!“ — kiálta erre munkába levő társához, — 's későbbhen segítségért is kiabált, de erre egy pusztá „kötözzétek-meg!“ — lön a' válasz, a' ház ablakából jövő, melyben Szúnyoghyné hangját ismeré-meg Tamás. — „Add-meg magadat, mert másképp' egyszeriben kimondom, hogy kardom is van“ — vakoga még egyszer ez, — 's az ismeretlen a' kertajtó felé lépdelt, míg társa kötözött kezekkel követé, vigyázva kísérvén őket őreink. — „Hogy illy balul üssönki, nem reméltem volna! — de ám legyen — !“ — suttogá magában az ismeretlen, 's az udvarra vezettettek, hol őket már eleve elkészített terem várá, keblébe fogadandó mindkettőjüket, 's a' terem ajtaja rájuk záraték. Szúnyoghyné, kit mindeddig csak a' szobához kapcsolá félelme — előjőve Márhával, megvizsgálandó a' körülményeket. A' befogatást illy szépen minden baj nélkül történni — maga sem remélte, 's meg nem állhatá, hogy Tamás ügyességét meg ne dicsérje. „Hiába! csak jó az öreg a' háznál!“ mond Mártha, midőn a' cselédeket külön-külön borral kínálá-meg, vitézségök jutalmul. — „Mi történt néni? — mintha valaki jött volna... ah! pedig férfi! — aztán ez a' sok férjfi-cseléd...“ 's még számtalan kérdéseket tevének Emmi, Janka 's Lidi — egymást felváltva, 's mindnyájan nagynéni mellé futának. „Semmi, semmi!“ válaszolt Mártha, 's be akará őket vezetni, midőn Tamás megszóllalt: „Rablóknak kell lenni, mert az egyik folyvást rablánczot 's derest emleget; előérzésből-e, vagy hogy lánczukat honn feledték? — nem tudom...“ 'S ezen nyilatkozása Tamásnak gyanút oltá a' leánykák szivökbe, 's elfojtott haraggal, de mit néha önkéntelen mosolygás váltá-fel, távozána-el Márhával, míg Szúnyoghyné, ki egy óráig sem akara rablót szenvedni házában, ellenállhatlan kénytelenségből, bár keserű elhatározással — átküldé Tamást szomszédjához, Rá n d o k y főbíróhoz, hogy tartana vizsgálatot foglyai fölött, 's vezetné őket azonnal a' nem messze fekvő megyeházához. 'S így látja olvasóm, hogy Szúnyoghyné nagyon szorult állapotban volt; mert hogy a' szerencsétlenséget eltávolítsa házából, férjfi segédet — még pedig ahhoz értőt kelle hívni, mit férje halála óta még soha sem tett, 's a'

következő szakaszban meg fogjuk látni, milly befolyással birt Rándoky úrra nézve Szúnyoghyné asszonyságnak eme szorultsága.

V.

Bal eset jól esett!

TOLDY FERENCZ.

— völgyön és hegyen

Lakodalom,

Határ-, és végetlen

A' vígalom.

VÖRÖSMARTY.

Rándoky úr, ki Szúnyoghyné hívását különös szerencsének tartá, — nem késett soká, 's magában ollyasmire is készült, miről nagynéninek még csak gondolatja sem volt. Ezt könnyen kitalálhatja szép olvasóném, 's mig így beszélek, tán egészen is kitalálta már; én azért itt elhalgatom, történetünk végére hagyván, melly mindent világosságra hoz. A' fogadtatás — képzelheti olvasóm — mindkét részről meglepő vala; de főképp' Szúnyoghynének, ki öt év óta fagyasztja már szívét a' férjfiak ellen, 's most még is férjfi-ra szorulni — ez rá nézve nagyon váratlan volt! De így kellett lenni! mert különben gonoszság ütné-fel zászlóját házában; azért szükségesnek látá hozzá folyamodni. Tamás még a' megrohanás alkalmával megfosztván a' foglyok egyikét fegyvereitől, — gyanú nélkül léptek-be a' terembe, hol foglyaink ülének. — „Hát gonosz lelkek!“ — kiálta reájok Rándoky ur, 's erre az ifjabbik ajkain lágy mosoly terült-el, melly némi hidegvérüségre is mutatott a' beköszöntő iránt.

„Ez azon olasz tiszt, nemde?“ — kérdé a' főbíró Szúnyoghynét, ki nem győzé eleget nézni 's vizsgálni az ifjút gyertyafénynél.

„Hm! pedig olly ismerősnek látszik előttem, 's úgy tetszik, mintha az olasz tiszt valamivel még is pirosabb 's teljesebb képű volt volna; — aztán az barna volt, ez pedig szőke!“

„O gyanúk gyanúja! Hát nagysád nem ismer engem?“ — szólott az ifjú fogoly, hirtelen kézcsokolására ugorván Szúnyoghynének.

„Kérem! ez vakmerőség!“

„Ernyeit — nagysád növendékének mátkáját?“ — folytatá az ifjú előbbi hévvel.

„Valóban?“

„Itt e' gyűrű, mellyet Emmától nyerék, önnek egyezése mellett.“ — 'S átadá Szúnyoghynének, ki azt valóban annak ismervén — nyakába borult az ifjúnak, nem állhatván-meg, hogy a' történeten a' főbíróval együtt ne kaczagjon.

„Szinte megfoghatlan!“ — szól közbe Rándoky, ’s felvilágosítást kért: mig az ifjú beszélne, kisurrant közülök Emmi, ’s nem sokára hat ifjúval tért-vissza, mindegyiket külön mutatva-be, kik között Solymos is megjelent, ’s kemény tekintetet lövelt rá, mint öcsésére — Szúnyoghyné. — Most elmondaték, miképpen Erneyei, megtudván nagynéni szigorúságát a’ férjfinem ellen, ’s klastromi elzárkózását, titokban hagyá hazajövetét az ezredből, hogy így titkon értekezvén az összegyűlt rokonokkal, Szúnyoghyné házat férjfiakkal lepnék-meg, kik közé néhány kérő is vala számítva, hogy így ezután alkalom adattassék kérelmeket előterjeszteni; mert mind-edig Tamáson kívül udvarában az érintett idő óta férjfi nem fordult-meg; vagy, ha ez el nem sülne, a’ meglepetés által egy kis tréfa készüljön Szúnyoghyné vérenek higitására. E’ terv egy színműnek előadásában állott; titkon tanuló azt be néhány rokon ’s vidéki ifjú, nézőkül pedig Vigady ur minden vendége hivatott, kiknek egy titkos ajtó szolgált volna bemenetül. A’ betanult színmű Kovács Pál „nők köztársasága“ czimű vígjátéka volt, ’s erre készülve jelentek-meg ifjaink néha-néha titkon nagynéni teremeinek egyikébe, melyet még az első szakaszból ismerünk, hol karszéke is rendesen lenni szokott. Az egész betanulást Erneyei rendezé, ’s így történt, hogy midőn az általa leirt szabályokat a’ karszékben ülő Emma által olvastatná, Emmi, Jankát és Lidit kiálta nagynéni a’ melléktérben, mire megrettenve — mert az ajtó is nyilni kezdé, a’ széknek egy hátulsó nyílásába dugta hirtelen levelét, ’s mig Erneyeit a’ szék szőnyegével leboritá, a’ felsőtét szobából gyorsan illantak-ki az ablakon keresztül Botor, Rhadó, és Solymos. Miképen történt pedig a’ többi nagynéni beléptével, a’ főlebbi szakaszból már tudják olvasóim. Melly bűvös jelenet után bezáratván Szúnyoghyné által a’ terem ajtaja, Emmi az eldugott levélhez többé nem juthatott, a’ titok fölfedezését pedig megtiltá Erneyei. A’ levél, mint tudjuk, nem égett-el egészen, ’s innét származék nagynéninek véleménye a’ leányrablás felől. Azon nevek pedig, mellyeket Botor az első szakaszban előszámlált, a’ résztvevőnek nevei valának, mint tudniillik a’ szerepek kiosztandók voltak, Emmi a’ játékban előforduló Emma szerepét, ’s Erneyei Gyuláét viendé. Elmondá továbbá, hogy fogoly-társa nem más, mint legénye, ki a’ helyett, hogy kezében czipelné a’ Solymos (Simplicius) számára készített öltözetet, magára vette, könnyebbnek vélvén így a’ terembe vitelét, — ’s ő volt az álrabló.

Gondolhatja kiki Szúnyoghyné csudálkozását, ’s egyszersmind boszorkodását is — észrevett csalódásán, melly olly nagy lármát okozott. Botor pedig és Rhadó alig tudák kifejezni azon örömet, melly a’ jelen alkalom által keblökben támadt, mert beszélhetének

Szúnyoghynéval, 's néhány percz mulva meg is kérék Jankát és Lidit, 's ellen nem állhatván kérelmöknek, mindegyiket oda ígéré nagynéni, csakhogy több zavar 's boszúság ne érje. Mártha elcsóválta fejét, 's nem állhatá-meg, hogy hangosan fel ne sohajtson, midőn e' kissé vonakodó Szúnyoghynét karjára vevén Rándoky — a' mellékterembe vezeté, hol gyöngéden előterjesztvén szerelmét, 's meggyőzvéen nagynénit arról, hogy nem minden férj szokott hitesén zsarnokoskodni — megkéré kezét; 's bár Mártha ezt soha sem remélte volna, meglőn az egyezés, 's Rándokyé lett férjfigyülőlő özvegyünk. Erneyei pedig örült, hogy befogatása, mellyet már-már balesetnek gondolt, illy kedvező következményeket vont maga után.

A' társaság most már Vigady urhoz készült, 's lőn bámulás minden részről, midőn Szúnyoghynét Rándoky karján megláták; ki azt, mint mátkáját, mutatá-be. — „S egyszerre négy pár!“ kiálta-fel a' házi ur, meglátva az ifjakat, 's megértve egész kalandjokat. A' társaság most kétszeres kedvvel és örömmel mulatott; mindenkinek nyájas vidámság ömlött-el arczain. Későbben muzsika zendült-meg, 's hajnal hasadtáig játszott a' barna hangászcsoport az egész köszöntő sereg vigalmára.

Elbeszélésünk befejezéseül megenlítjük még az új év első napját is, melly mind a' négy párnak elhozá menyegzőjét, mellyben mosolyogva emlékeztén-meg nagynéni füstbe oszlott karszékéről — elköszönté Rándoky ur az összegyűlt násznépet, de különösen a' megjelent ifjú hajdonokat, imigy káltva-fel: „Éljenek szépeink, honunk lelkesb leányai, kik nyelvünk ügyét soha nem feledve — pártolnak mindent, mi nemzeti; 's adja az ég, hogy minden illy leányra olly boldog új év derüljön; milylen jelenleg reánk derült!“

BEÖTHY ZSIGMOND.

TERMÉSZETI TÖRTÉNET 'S TUDOMÁNY.

Téli szivárvány. Posenban mult 1837-ki december 24-kén egy erős havazás alkalmával szép szivárványt láttak. A' hőmérő e' napon 14. fokon állott fagyponat alatt.

Aggló. Schwarzenberg herczeg dsidás ezredében egy ritka öreg kort élt ló van. 1805-ben hozták a' kis szürkét Ukrainából az ezredhez; Abraham nevet kapott 's egy trombitás alá adaték. Az ulmi ütközetben Abraham lovagát egy álgyugömb ölte-el, 's ő maga is orra felett kemény kardvágást kapott; de mind e' mellett is más lovag szökött hátára. Kitünő tulajdonai végett tisztí lónak használtatott, 's ama vérteljes esatákban, mellyek a' Duna partjain 's francia országban vivattak, sok, derék bajnokot hordozott a' viadalmakban, és most — késő vénységében sincs nálánál gyorsabb iramló a' dandárnál.

KÜLÖNFÉLE.

A g a d e t h á k. (Folytatása.)

2.

Az igazságos bíró.

Midőn Nagy Sándor kiköltözék a' világnak meghódítására, Afrikának egy népéhez jutta, melly távul fekvő és elkülönzött földön csendes hajlékokban lakott, és sem háborút sem pedig hódítót nem ismert. — És elvezetteték a' tartomány urához, ki őt igen barátságosan fogadá, és arany szilvát, arany fűgőt, valamint kenyeret is aranyat hordata-föl neki.

„Ti aranyat esztek e' tartományban?” — kérdé Sándor.

„Mégvagyok győződve fölele, — válaszolt az afrikai — hogy közönséges étek elég van országodban. Mi egyéb végett jöttél volna hát, ha nem az aranynak kedvéért?”

„Aranyod nem hozott ide; én szokásaitokkal akarék megismerkedni” — szólla Sándor.

„Ha ugy van, hát maradj nálunk, meddig tetszik” — unszolá őt az előbbi. — Mig így beszélgettek, belépett két férjfiú, bizonyos dolog elintézése végett. Panaszolkodék pedig az egyik: „e' férjfiútól vettem egy szántóföldet, és midőn mélyebben bocsájtottam bele ekémet, kincset találtam. — Már pedig ez még sem az enyim, mert én a' szántóföldet vettem-meg, nem pedig a' kincset, melly benne rejtőzék. — És most nem akarja a' kincset visszavenni!”

Majd a' másik védelmezé magát, és szólla: „Nekem is csak olly tiszta lelkiömeretem van, mint e' bajtársomnak itten! Én eladtam neki a' szántóföldet mindenestül, a' mi hozzá tartozik, — következőleg a' kincscsel együtt, mellyek benne hevernek.”

Az uralkodó pedig, ki egyszersmind fő bíró vala országában, ismétlé szavaikat, hogy lássák mindketten, miképpen hogy jól megértette legyen azokat, és gondolkodék; — azután kérdé az egyiket: „Nincsen fiad?” — és a' másikat: „Nincsen leányod?” — Miután pedig mindketten igennel feleltek volna, itéle: „Vetted hát-el fiaddal bajtársod leányát, és add neki a' kincset jegy-marhaul.”

Sándor pedig csudálkozott, és meglepettnek látszaték.

„Igazságtalannak tartod itéletemet?” — kérdé az afrikai.

„Nem! — lön Sándor válasza, de még is csudálkozom.”

„Talán másként történt volna nálatok?”

„Nyiltan szölván, mi mind a' két felet eligazítottuk, a' kincset pedig a' király részére elfoglaltuk volna.”

„A' király részére?! — Hogyan? — Süt nap a' te országodra?”

„O igen is.”

„És az eső is esik?”

„Természetesen!”

„Csudálatos! — De állatok még is csak vannak ott, mellyek fűből 's egyéb zöldségből élnek?”

„Igen sok, és minden nemű?”

„No ez lesz hát oka! — Azon ártatlan teremtmények kedvéért enged a' mindenható napot sütni, és esőt esni földötökre; mert lakói illy áldást nem érdemlenének!”

3.

A' jótét gyakran gazdagon kamatozik.

Rabbi Elieser, Rabbi Joshuah, és Rabbi Akihba szétvándoroltak évenként Izrael földén, a' szegények számára pénzt gyűjteni. — Senki sem adott pedig nekik bővebben és nyájasabb ábrázattal, mint Aben-Judan, ki igen tehető ember volt. — Ámde a' szerencse forgandó. — Vetéseit elverte a' jég-eső, marhái pedig dög emészté-meg, — és a' szántóföldeket, szőlőt, hitelezők kobzák-el. — Csak egy kis szántóföldje maradt meg neki; — mi gyors változása a' szerencsének valóban sokaknak megrepesztette volna szívét. — De Aben-Judan bizott az urban 's békével tűrte sorsát, mert ugymond: „az ur adá, az ur el is vevé. — Dicsértessék az ur neve mind örökké!“ — Szorgalmasan művelte földceskéjét, és vidám 's megelégedett vala. — De egy este, év-lefolyta után, éppen kis hajléka küszöbén ült vala, midőn látá messziről jöni a' Rabbikat. Ekkor visszaemlékezett előbbi vagyonságára, 's legelőször érzé a' szegénység bilincseit. — „Mi voltál Aben-Judan egykor! — sohajta — és mi vagy most?!“ — Szomorúan és búsongva vonult hajlékába. Midőn ezt látná neje, imigy szállítá-meg őt: „mi bajod kedvesem? roszul vagy? Mondsa-meg, talán segíthetek bajodon.“ — „O bár volna hatalmadban! — panaszkodék Aben-Judan — de csak az ur maga orvosolhat sebet, mellyet ő ejte. — Emlékezel-e még szerencsénk napjaira? mikor gabonánk eledelül szolgált a' szükölködőknek, nyájunk ruházatot ada a' mezteleneknek, olajunk pedig és borunk enyhíté a' búsakat? — Az árvák eljöttek hozzánk 's megáldának minket, és az özvegynek szíve hangicsált örömeben! — Akkor izleltük a' mennyország gyümölcseit! — De most nem nyujthatunk segéd-kezet az atyálanoknak, nem adhatunk a' szegényeknek, mert min magunk is szegények, mert min magunk is nyomorúk vagyunk! Nem látod a' férjfiakat jöni, kik alamizsnát gyűjtögetnek? — ők koczogatni fognak; és mit adjunk?“

„Ne siránkozz drága férjem! — vigasztalá őt neje. — Még szép darab szántóföldünk van. Adjuk-el felét, és szenteljük árát a' szegényeknek!“

Ekkor kiderült az örömtől Aben-Judan ábrázata, 's a' szerint tön. — És a' mint megérkezének a' Rabbik, oda nyujtá a' pénzt. Ők elvevék azt, 's mondák bucsúzaskor: „adja az ur ismét áldását reád Aben-Judan!“ — Aben-Judan pedig fölvidámodott, és ismét művelte kis földceskéjét. — Midőn egykor eke után járt, ökre gödörbe süllyedt, 's ki nem vaczkalódhatott belőle! Ekkor ő minden erejéből segíté, és fényleni látott a' gödör mélyében aranyat, ezüstöt, és drága köveket. Ez figyelmessé tevé őt; tovább ása, és legnagyobb örömeire gazdag kincset lelt; — hajlékába vivé azt, hogy nagy házat, szántóföldeket, és nyájakat vegyen, minöket egykoron birt, — 's még sokkal többet hozzá. — De a' szegényekről sem feledkezett ám meg; ismét apja lett az árváknak, és vigasztalója a' szerencsétleneknek. — Midőn pedig megjött azon idő, mikor a' Rabbik gyűjtögetni szoktak, Aben-Judan nem lelvén hajlékában, kérdezősködtek utána: hogy hol van, és mit csinál? — Ekkor felelének vidáman a' szegények: „Aben-Judan? a' jó és igazságos Aben-Judan? Látjátok ama juhokat, és marhákat? — azok Aben-Judanéi. — Látjátok e' hullámzó vetéseket, ama réteket, szőlőhegyeket, és eme házakat? — mind Aben-Judanéi! — Ki gazdagabb — ki jobb, adakozóbb nálánál?!“ — 'S most arra jött Aben-Judan; a' Rabbik köszönték őt, és kérdék: mit csinál? — „Imádságtok gazdag gyümölcset hozott — felelt ő, és elvezeté őket házába, hol nagy ajándékot nyujtott a' szegények számára. Ők pedig megmutaták neki

a' könyvet, hol a' mult évi adományok valának följegyezve, és az övé legföül állott; — ,mert — így mondák — te hasonló valál azon férjfiúhoz, kíröl Salamon mondja: „Birtokán fölül ad, és ez hozza őt a' nagyok elejébe!“ (Sal. XIII. 16.) *(Vége következik.)*

Furcsaságok szemléje.

26) Egy nyitrai nagyon csudálta, hogy nálunk e' télben lószőrön fogatott a' fogoly; mert, úgy mond, az ő hazájában vasra verik.

27) Duna partján van egy falu, Ebed a' neve, mellynek lakosai minden kifakadásukat eb vagy kutyával kaeskaringolják; nálók mindent kutya lát, kutya tud, kutya hord, kutya vesz, kutya eszik, kutya szánkóz, kutya lán-czoz; 's így szavok után azt hiszi az idegen, hogy helységökben sok kutya van.

M. I.

28) Mult napokban egy orvos tanár, kinek több év óta magyar közönséggel levén dolga, nem csekély jártosságát nyilváníta a' magyar nyelvben; mert e' német kapta szerint: „nach Bericht zu nehmen“ illy jegyzéket irt orvosi rendeletére: „beszéd mellett bevenni.“ — Történt azonban, hogy e' napon a' betegnek sem ápolója sem vendége nem volt, kivel beszélgethetett volna; így tehát az orvosságot nem meré bevenni. A' gyógyszer foganatja felől jó reményt váró orvos ur elérkezvén betegéhez, arczpirulással hallá ettől, hogy nem levén kivel beszélgetnie, a' gyógyszerből még egyszer sem vehetett be, 's kénytelen volt nyavalgójával beszédbe eredvén annak saját kezével beadni az orvosságot.

B. E. U. ból.

EMLEKMONDÁS.

É s z.

— Vet az ész, a'

Tettén bánkódó, ködleplet könnyű korára,
A' mely erőt pazarolva lefolyt: emléke piritó.

BAKSAY.

E r é n y.

Mindenek elmúlnak, csak az erkölcs él maga túlkort.

HORVÁT ENDRE.

B o c s á n a t. — Magának az ember mindent, még legérzékenyebb megsértést is megbocsát; midőn másnak nemcsak a' legkisebb megbántást, de sokszor a' megbántás gyanúját, sőt némellykor legjobb akarátját sem bocsátja-meg.

Gr. SZÉCHENYI ISTVÁN után S. KAROLINA.

E l m e f u t t a t á s o k. Mit nem tesznek az emberek híúságuk kielégítésére!? — Egy Curtius habok árjaiba sülyeszi magát; midőn sok más vakbuzgó máglya lángjainak martalékává lesz.

Vannak emberek, kik kevélyek, hogy az emberi nemhez tartoznak: vannak, kik szégyenlik azt. — Miért mind a' kettő?

NÉMETBŐL B. É. UJVÁRBÓL.

S z ó r e j t v é n y.

Egészemet méreg által öleled,
Fej 's láb nélkül alant fel nem lelheted.

S. Karolina.

Előbbi rejtvény: „a' társaságnak 110 évet 's még 170 napot kellett volna élni, és 362.880 ebédet együtt elkölteni.

Szerkezi Mátray Gábor, halpiacson alul a' Duna partján. 114. szám alatt.

REGULÓ,

Pesten vasárnap martius 11^{kén} 1838.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csütörtökön. Fél évi díja helyben képekkel 5 ft. borítékalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ELBESZÉLÉS.

A' b é n a A z o r.

(Forditva l' Afrique françaiseből)

Mihelyt hallja az őt Afrikába rendelő parancsot katonánk, neki hevül, 's lobra gyult képzelete új életet tüntet elő; napkeletről fényről és boldogságról álmodozik; egy homályból előtűnő emlék Egyiptusról 's Napoleonról villan által gondolatain; már előre titokteljes háremeket 's vitéz Mamelukokat lát fényözönbe borítva; csupa öröm 's dicsőség mosolyognak feléje, és minden nyomorúság felejtve van.

De néhány hét multával tűnnek a' boldog álmok, 's a' katona lak-tanyai élet éppen ollyanná lesz itt, mint mindenütt. Algir mutat ugyan ujság-vágyának egy tolongó fő hadi szállást, de mi szomorú sors vár ellenben arra, kinek ezrede az ő-erőségek vagy kisebb tengermelléki helyekben tanyáz, mellyek ez új telepet védik!

Bugia város igen fontos helynek tartatik, 's ugyan azért gond van reá, hogy ott kellő őrizet tartassék, melly képes legyen a' vidékben szállongó arab törzsököknek ellentállni. Csak ott 's tapasztalásból lehet az ottani létel rendkívüliségét érezni.

Midőn itt a' katona minden kötelességét végezte, annyira foglalatosság nélkül marad, hogy őt minden percz egy század unalmával gyötri. Fel nem található itt csak egyike is azon időföltéseknek, mellyeket francia honnak legcsekélyebb városa nyujtani képes; nem marad tehát egyéb hátra, mint kívánni, hogy terhes szolgálatjuk soha ne szünjék. A' mi Bugiát ezen telep minden városától megkülönbözteti, 's a' mi unalmokat némiképp' felejteti, azon körülmény, hogy majdnem naponként újabb csata várakozik reájok, 's így bajokat fegyver-ropogás közt felejtik.

A' foglalás elsőbb éveiben minden éjszaka megtámadtattak az őrcsapatok, 's az öröket átluggatva találták, a' nélkül, hogy a' pulya ellenség kézre kerítettett, vagy csak szemügyre is vétethetett volna. Az illy orozva fogyasztott őrség természetesen mind inkább fogyott annyira, hogy az Arabok merészkedtek ellankadt vitézeinkre rohan-

ni, 's néhányak fejét levágni, mellyekkel, mint győzelmek jeleivel, sátoraikba siettek. Ezen apró csaták által mi sok embert vesztettünk; és senki sem siethetett az éjszaka megtámadottak segítségökre, az orozva gyilkoló ellenség cselétől tartván: ugyan azért minden módot segítségül használtak, melylyel az Arabok rohanásaitól biztosíthatták; és a' mellett maradtak végre, mi legcélszerűbbnek látszott.

Minden mahomedan városban szám nélküli kutya találtatik, mellyek ugyan tulajdonképp' senkiéi, hanem valamennyi mindené; mindenki táplálja őket, 's ételének maradékát jó előre nekik szánja; senki sem ellenségeskedik ezen ebekkel, de nem is sokat gondol velek senki; és senki nem igyekszik kiképezni azon úgy szólva szellemi tehetséget, mellyet a' kutyáknál gyakorlás által igen nagy tökélyre lehet emelni.

Csak hamar magukhoz édesgettek jó bánás által néhányat ezen állatok közül a' Francziák, sőt némelyeket közülök annyira kiképeztek, hogy a' legkitanultabb europai kutyák közt is kitűnéssel helyt foghattak volna; mint p. o. némelyek, ha a' császár említettet, magosan felugrottak; ellenben, ha Abd-el-Kader nevét hallották, fogaiukat vicsorgatták. Ezen szegény párok azon kevés katona kenyérért, olly hűséget mutattak vitézeinkhez, millyennel soha előbbi uraikhoz nem viseltettek. — Oka az volt, hogy a' Mahomedánok táplálták ugyan őket, de soha velek nem enyelegtek.

Gyakran követték ezen kutyák pártfogóikat, midőn a' szolgálat őket távolabbi őrállásokra parancsolta; 's ezek voltak azon helyek, hol hasznos szolgálataik világosan kitűntek, mellyeket velek a' természet csuda-ösztöne tétetett. Ha Francia közelített, egy rövid erős ugatás jelenté jöttét: ha azonban valamely Arab lopódzott azon tájra, retentő vonítás árulá - el közelítését, melly közben mindig azon táj felé ugrosott a' kutya, honnan veszedelem fenyegeté az őrt. — Olly világos volt ezen új segéd seregnek haszna, hogy illyet minden századhoz meghatározott számmal rendelni, hasznos gondolatnak találtatott. Melly végre a' ministerhez előterjesztés is tétetett; de ez ellenzé azon okból, mivel gondolatja szerint illyes engedelem azt a' vélekedést támaszthatná, hogy a' Francziák a' Spanyoloknak perui borzasztó tetteit akarják megújítani. Mindazáltal nem fosztattak - meg a' kutyák rendes táplálékjoktól, 's minden kenyér - osztásnál lélekismeretesen felhagyott illető részök.

Egy Bahard nevű ifjú katona, a' könnyű gyalogságtól, ismeretes volt azon erős barátsági kötésről, mellyet egyikével az érintett új szövetségeseknek kötött. Azor volt a' név, mellyen e' kutya neveztetett, 's egy volt a' legformátlanabbak közül minden ivadéka

közt fájának. Különben is könnyen általlátni, hogy a' faj tisztasága ilyen csoportosan tenyésző kutyák közt nem igen tartathatott-fel; azonba Azorban világosan lehetett látni a' legközőnségesebb fajok vegyületét; mind a' mellett Bahard különös vonzalmat érzett iránta, és szerencse volt reá nézve, hogy Azor nevelése foglalatosságot nyújtott számára, mely előbbi unt napjait szembetünöképp' rövidíté. — Azor nem azon szerencsések közül való volt, ki nevelője tanításait tüstént felfoghatta volna, sőt nehéz felfogása gyakran a' vessző hatalmával egyesített magyarázatoknak sem engedett; mind a' mellett éppen olly barátja volt a' Francziáknak, millyen ellensége mind azoknak, kik turbánt viseltek. Különös tárgya volt pedig tiszteletének a' formaruha; minden katona szeretettel és sokat jelentő farkcsóválással fogadtatott általa.

Különös volt látni, hogy a' kóborló kutyák hosszú sora a' gyalogság lak-tanyája előtt szaladgált; miképp' állott-meg 's szaladt nyilsebességgel, hízkelvedve, az Azor névre egy kutya fiatal vitéz barátja lábaihoz, ki őt örömmel ölelgette, 's tisztogatta azon mosoktól, mely szaladozás közt reá tapadt. Látni kellett volna akkor ezen kutyát, milly figyelemmel hallgatta a' hozzá intézett hosszas beszédet, mellyből csak egy hangot sem értett, még is úgy figyelt, mintha még olly jól értette volna: de különös is volt azon hajlandóság, melylyel a' nevezett ifjú vitéz szolgálatjától üres idejét a' szokott helyen Azor barátjával elenyelgte.

Szegény Bahard! mennyire becsülte ezen állat barátságát, éppen annyi csalatkozásra talált a' katona-életben, a' mennyi ingert 's discsőséget gondolt találhatni! Nem volt ez többé azon élet, mellyet neki nagybátyja, Napoleon egykori zászló-tartója, a' nagy hadsereg-ről mondáiban festegetett. Bahard parisi születés volt, alig tizenhét éves, 's már esztendő óta szolgált. A' dologtalanság, mely a' parisi henyéknek olly nagy boldogsága, előtte csak hamar utálatná vált, 's elhagyta tüstént mihelyt megismerte. És midőn édes anyja mondta: „hogy szerencsétlen volt, míg fija nem dolgozott, 's hasonló roszt tag volt a' többihez; most még szerencsétlenebb, mivel mindig gondolkodónak és szomorúnak látja“ — erre csak ezt felelte: „nem anyám! többé nem akarlak szomorítani; elmegyek, 's katona leszek, mint nagybátyám volt, éppen olly jó mint ő, és szintén becsület-keresztet 's nyugpénzt nyerek, csak hogy te munka nélkül élhess.“

Néhány nap mulva egy Afrikába menendő ezrednél szolgáltaiba lépett, tüstént a' harc-viharba mehetni, kitüntetni 's előmehetni vélvén magát; azonban az ezred tartalékánál hagyatott, hogy a' gyakorlatokat betanulja; 's mi után már egy hadra indult zászló-alyhoz

adatott, még sem lehetett, mint mondani szokták, oly szerenesés, hogy ellenséget láthatott volna, és minden aratott dicsősége az volt, hogy néhány golyót hallott fülei mellett elsüvölteni, 's Bugiában epedett unalmában. Egész más fogalma volt neki a' dicsőségről. Könnyen megmagyarázható innen Bahardnak új barátjához vonzalma. — E' szeretet, melly őt bajtársaitól elkülönöztette, sok csufolódást türetett ugyan vele, de bőven kármentesíté azért Azor háládatossága.

Azon század, mellynél Bahard szolgált, Maldub erősségbe parancsoltatott egy granátos századot felváltandó, melly nevezett helyen egy hét óta örködött. Tudva volt, milly veszedelmes a' nevezett hely: sokkal távolabb fekvén, hogysesem azonnal segedelmet nyerhetett volna; azonban gyakran megtámadtatván számtalan vitézek hulltak ott el. Az Arabok ezen helyet vállalatjuk célpontjaul tüzték-ki; ha rohanásuk nem sikerült, mentten visszavonulhattak; ha sikerült, kedvökre mészárolhatták áldozataikat.

Gyakran, midőn ezen átkozott helyen az őrt felváltani akarták, vagy nem találtatott, vagy egy borzasztó sebekkel elborított fej nélküli holt testre akadtak, mellyet csak formaruhája rongyáról ismertek-meg; mert fejét 's fegyverét mindig elraboltak az Arabok. Csak látni kellett azon szorgalmas előkészületet, melylyel a' katonák e' fontos álláson megjelentek, milly fényesre volt minden fegyver tisztítva; a' szúronyok hegyéről megismerhető volt, hogy akkor köszörültettek-ki. És midőn mind ezen előkészület megtéteték, ha elég erőseknek érezték magukat ellent állhatni, akkor ezer örömkialtások hallattak; az ünnep kezdődött, 's gyorsan haladtak a' golyó-zápor ellenébe.

A' kutyák soha honn nem felejtettek; ezek elől haladtak a' trombitás körül. Azok, mellyek a' granátosokkal voltak, ismét vissza tértek; — voltak ismét, mellyek a' könnyű gyalogsággal tartottak, 's velek haladtak. Ezen hű frigyesek érezni láttattak, hogy szolgálatjukra szükség van, 's vig ugrálásaikkal bizonyíták, hogy szolgálni kívánnak.

Huzamósb ideig volt már az érintett könnyű gyalog század Maldubban, 's minden háborítás nélkül várakozásuk ellenére, légkisebb járma sem zavarta-meg a' katonák nyugalmit. Ezerféle dologgal foglalatoskodtak e' kis erősségnek közepette, melly alig vala elegendő lakójinak kívánt helyet szolgáltatni; majd mindenki az iparnak más ágán munkálódott, hogy létén 's helyzetén könnyithessen. A' francia katonáknak e' jeles munkássága különös ellentétben állott a' kopár környék helyzetével, melly éppen oly vad volt, mint lakosai. Maldub sikságon épült; külseje, a' katonák fáradzásainak ellenére, nem mutatja azon rendet, melly a' mi épületeinket bélyegzi; a' szem

itt azon rendetlen építészetbe ütközik, melyet a' Maurok a' kellemteljes építés helyébe használtak, 's melyet mi tőle öröklöttünk, hogy goth építésmód czine alatt vele sz. egyházainkat ékesithessük. A' mezők sem tenyésztést, sem folyóvizeket nem mutatnak; imitt amott nagy hasadások látszanak a' földben, mintha valamely nagy rengést szenvedett volna; tág nyílások tátognak, 's a' föld területének égett színe nagyon egyez a' sok nemű száraz növényekkel, melyek búsan, meggörbedve vízért esdeklenek, mellytől soha sem áztattaknak. Még is ezen holt természetnek közepette, a' nap égető sugarai alatt, vizhangzott a' francia jó kedv; 's az erősségbe zárt katonák még mindig tréfáltak.

„No's Bahard! — szólla egy öreg vitéz, kinek ősz fűrtjei, 's bajusza szolgálatjának hosszú idejére mutattak — te tiz órákor őrt fogsz állani, még pedig a' legtávolabb ponton. Jól vigyázz legény! a' Beduin kitanult gazember, a' legvérszopóbb állat, mellyet Isten ege alatt ismerék.“

„Mióta itt vagyok, még egyet se láthattam e' vérszopó állatok közül, kikről sok monda szárnyal, hogy annyira ügyes nyakmetzők. Még én ama vásárokon kívül Arabot nem láttam, hol nekünk egyet mást eladnak; de annyira szerencsétlen is vagyok, hogy mindig más, 's nem az én őrhelyemen teszik támadásukat. Egyébiránt tudja ön, hogy még eddig mit sem látott senki is; honnan gyanítja tehát Jarry, hogy éppen velem történend másképpen?“

„Beszélük, hogy a' Beduin gyenge húst szeret; te fiatal és vérmes vagy, 's azt fogja mondani: „Masallah! lán, nem olly öreg ficzkó áll itt, mint Jarry, ki irántunk olly kegyetlen, milly szerelmes asszonyainkba. De halljad — nem tized üt-e az óra?“

„16-ik szám!“ — kiáltá egy káplár.

„Itt! — szólla Bahard, 's a' szegről leemelt fegyverét vizsgán körülnézte, és Azornak füttyentvén sorba állott.

„Jól vigyázz kis ember, ha a' Beduin jó. Ő fejér, 's kezei mászik, jól figyelj!“

Az ör-csapatok nehéz kopogású léptei mind inkább távolodtak, és Jarry egészen elérékenyülve fogta-fel a' szót, mi nála nem volt szokott dolog. — „Derék ficzkó ez a' Bahard! fiatal ugyan, de tagba szakadt. Csak illy sok ujonezot küldenének, nem tágulna-ki annyira az iszák. Azonban szabadságunk van nyugodni; rajta tehát! bujjunk a' pehelybe. Hej te Elzászi! nem érted? akaszd-fel táskádat, 's ásd-be magad a' szalmába!“

Alig készültek, ekképp a' katonák fekvéshez lövés esett, 's utána kiáltás hallatszott, melly azonban messziről és bizonytalanul hatott az erősségben levőkhez.

„Fegyverre legények! — kiáltá az öreg Jarry, felragadván ne-
héz fegyverét. — Ez senkitől mástól nem jó, mint a' kis Bahardtól;
ingerkedtem veled, 's az nem volt helyén; mert szerencsétlenséget
okoz! (Vége következik.)

HAZAI HIRLELŐ.

Egri ut. — Pýrker János László ur, egri pátriarka érsek ó
excellentiája, ki a' literatúra egén is jelesen tündököl, ki Egerben ama nagy-
szerű székesegyházat, mellynek homlokzatán az építető magasztalása helyett
ez egyszerű szók: „Venite adoremus dominum“ olvashatók, maga költségén
építteté; hogy érdemeinek hármas koronáját föltegye, ez éven Egertől Pest
felé tőkélyes ország-utat szándékozik készíttetni, hasonlólag maga költségén.

TERMÉSZETI TÖRTÉNET 'S TUDOMÁNY.

A' zengő hegy. Wellstead kapitán az ázsiai társaságnak egyik hir-
lapjában erről a' következő cikket közlé mult évi sept. 26-ról. — „Sokan
kivánúnak valami bizonyosabbat hallani a' Dsibbel Narcono-ról, vagy is zengő
hegyről, mellynek sajátágáról Európában olly különbözők a' vélemények. Én
utamban megnéztem. Legfinomabb folyó homokból alakult meredek lejtő nyu-
lik a' tenger felületétől 's hegy lábától egészen annak ormaig (mintegy 600 láb-
nyi térköz) 's a' látkörrel mintegy 40⁰⁰ szögletet képez. Ezt felényire homok-
kősziklák környezik, mellyek több sziklaéleket alakitnak, de korán sem olly
téreseket, mellyek vízhang nemzésére elégségesek lennének. Nevezetes az is,
hogy ámbár több ehhez hasonló lejtőzetek vannak a' közelben, a' zengés még
is csak az említettől hangzik. Leszállván tevéinkről, a' hegy lábánál marad-
tunk; a' Beduinok azonban felmáztak. A' hangot csak akkor kezdtük hal-
lani, midőn közel jutottak a' hegyormához. Ez eleintén gyöngye Eol-hárfa-
hanghoz hasonlított, vagy is azon hanghoz, mellyet nedvesített ujjal üvegpo-
hárból lehet kicsalni: midőn azonban a' lefolyó homok a' hegy lábához ért,
zengése mennydörgéshez hasonlított, 's a' szirtet, mellyen ültünk, megrázkod-
tatá. Társaim felugrottak, én magam is bámultam; mert midőn először telben
voltam a' hegynél, olly gyöngye volt hangja, alig lehetett hallani; most a' nyár
által kiszáritott homok azonban nagyobb mennyiségben folyhatott-le. A' hang-
zásnak okát megfejteni elégtelen vagyok. Igaz, hogy az üregbe hulló homok
hangot adhat, de nem olly renditőt, minőt mi hallottunk.

KÜLÖNFÉLE.

A g a d e t h á k. (Vége.)

4.

A' vén kertész, és Hadrian császár.

„Ősz hajak előtt kelj-föl; becsüld
a' véneket, és féld Istenedet. Én
vagyok a' te Urad!“

Hadrian császár Galiläában Tiberias mellett menvén, egy vén embert lá-
ta, ki nagy gödröt ásott, hogy fügefákat ültethessen.

„Ha életed reggelét jól használtad volna — szölla hozzá Hadrian — most
nem kellene életed alkonyán illy nehéz munkát végezni.“

„Én használtam ifjúságom éveit; — felele az ős — de életem alkonya se muljék hijába. Istenemre bizom magamat!”

„Milyen idős lehetsz?” — kérde őt a' császár.

„Mintegy száz esztendő.”

„Száz esztendő! Hogyan? illy öreg létedre is ültetsz fákat? Remélheted-e munkád gyümölcsét?”

„Nagy királyom! — szól az ős — igen is reménylem. Ha engedi az Isten, még e' fák gyümölcsébül ehetem. Ha pedig nem, akkor majd enyhítik magukat vele unokáim. — Nem ültettek-e apáim számomra is fát? miért ne tenném én azt unokáimért?”

A' császárnak tetszett a' becsületes öregnek felelete. — „No's öreg! — ugymond — ha megérnéd e' fáknak gyümölcsözését, add tudtomra! — Értetted?”

'S e' szavakkal oda hagyá őt. — Az öreg pedig még élt elég sokáig. A' fák virágoztak, és fölséges fűgét termének. — És a' mint egészen megértek, leszedte rólok a' legszembeket, kis kosárba tevő azokat, és ment oda, hol a' császár tartzkodék. — Hadrian pedig éppen az ablakon nézett-ki, és a' mint a' vénségtől megörbédet őszt kosarával a' várkapuban megpillantá, parancsot ada, hogy azonnal hozzá vezettessék.

„Mit hozasz öreg?” — szólla elejébe Hadrian.

„Tessék a' császárnak — mond az ős — tessék visszaemlékezni akkorra, midőn egy vén embert fát ültetni látott, és megparancsolá neki, hogy ha megérné a' fáknak gyümölcsét, jelentse magát. Én vagyok a' vén ember, és e' gyümölcsök az ültetett fák gyümölcsei. Vedd őket kegyesen, mint hálnaknak álzatos jelét nagy leereszkedésért!”

Hadrian örvendett illy hosszú élet példájának láthatásán, melly még a' léleknek tökéletes épségével, 's tiszteletre méltó testi erővel vala egybekapcsolva. — Leülteté az öreget, elfogadá fűgéit, és kosarát aranynyal telve adatá vissza. — Nehány udvariak jelen voltak a' ritka esetenél, és mondák: „Lehetlen, hogy nagy császárunk ennyi becsületet ruházzon egy alávaló zsidóra!”

„Miért ne becsülném azt, kit az Isten így megbecsült? — válaszolt Hadrian — nézzétek vénséget, és kövessétek példáját!”

'S ezzel igen kegyesen elbocsátá magátul az öreget; ki csudálkozva, és nagy örömmel tért haza. —

5.

A z e l v á l á s.

„A' ki egy erényes nőt talált magának, az kincset bir, nagyobbát, drága köveknél.”

Tíz évet élt bizonyos zsidó Sidonban nejével, de gyermeket nem kaphatván, elhatározá, hogy elválasztatja magát tőle. — Ment pedig Rabbi Simonhoz, ki nem örömet látá, ha férj elvála nejétől; és azért ekként szólla: „Gyermekeim! midőn összekeltetek, nem voltatok-e akkor vígsággal és örömmel telve? — nem tartottatok-e lakomát, 's nem hívtatok-e meg barátaitokat? — És most, midőn örökre el akartok válni egymástul, csak a' pusztá elválas mellett maradtok? — Menjetek haza, készítsetek lakomát és meghívalegyenek jó barátaitok. Holnap azután jöjjetek hozzám, majd beteljesitem kívánságotokat.” — És haza mentenek, és ugy cselekvének, mint ő mondá vala.

— Midőn pedig vigan és jókedvűen volnának, így szólla a' férj, tele édes borral, nevéhez: „Jól tudom, mennyi évet éltünk együtt örömeiben, gyönyörűségben; és most az elválásra csupán csak az késztet, hogy gyermeket nem szültél nekem. — Végy tehát magadnak házamból, a' mi legjobban tetszik, hogy lássad, hogy nem vagyok rossz véleménynyel irántad.“ — „Legyen ugy!“ mondá a' nő. — De a' pohár még gyakran ment körül, és sokan leittasodtak, 's elaludtak. Ezek között volt a' ház ura is. — Alig vevé ezt észre a' nő, midőn apja házába parancsolá őt vitetni, és ott csendesen ágyba fektetni. Maga pedig melléje ült, 's várakozott, míg fölébredne. — És a' mint fölébredett, csudálkozott, és kérdé: „Mi történik velem? hol vagyok? mit jelent ez?“ — Ekkor előlépett neje a' függöny mögül, melly eltakará, és kéré, hogy ne féljen, mert apja házában van. — „Apád házában? Asszony! mi közöm van apáddal?“ — Ő pedig szólla hizelegve: „Drága uram, és férjem! legyen kissé türelmed, és engedd magad emlékeztetni arra, mit parancsolál: „Vigyed tehát házamból, mi legjobban tetszik!“ — Nekem annak minden drágasága közt egyik sem tetszett ollyannyira, mint te; és nincsen kincs a' földön, mellyért oda adnálak!“ Ekkor megnyílt a' férjnek szive; könyes szemekkel átkarolá őt, és ismét befogadá nevének. — Éltek pedig még sok évig egymással örömben és gyönyörűségben ennekutána is.

INÁNCSY.

Ó v á s. Nehány nap előtt Luzernben egy izmos pórhölgy vigyázatlanságának áldozata lön; öltözés közben t. i. szájában gombostűt tartott, mellyet fedelékenységéből lenyelt. Négy nap, négy éjjel szenvedett kinjai szintén olly iszonyúak voltak, mint halállal vivódása.

J é g - t e m p l o m. — Hosszú 's kemény telünk a' rajna-mellékietek azon gondolatra vitte, hogy a' szent-péterváriakhoz hasonlólag, kik Neva jégfedte hátán majd évenként raknak valamit jégből, ők is egy mulandó épületet rakjanak. A' gondolat tettet szült, 's Strassburgon alul a' Rajna hátán egy templomot raktak jégből, tornyok, ivhajlások, hajók, középkori kápolnákkal 's fülkéekkel díszítve. E' ritka látványnak bámulására csapatonként jönnek a' környékbeli lakosok.

K é r d ő r e j t v é n y.

- 1) Mit kellene a' Dunába tenni, hogy télen is meleg legyen?
- 2) Hogyan lép futtában a' nyúl?
- 3) Egy rajból hány méh esiphet?
- 4) Mit kell a' falhoz ragasztani, hogy megeheessük.
- 5) Mi hordja magában gyilkát.
- 6) A' tollnak hol nem árt a' vaj?

M I.

Előbbi rejtvény: légy.

Figyelmeztetés. E' folyóirat lapjait fertály esztendőre is lehet postán megrendelni küzeledő apr. 1-től kezdve. Egy két teljes példánnyal még szolgálhatunk ez évi 1-ső számtól kezdve.

Szerkezi Mátray Gábor, halpiacson alul a' Duna partján. 114. szám alatt.

Nyomt. Trattner-Károlyi, uri utza 612.

REGULÓ.

Pesten csötörtökön martius 15^{kén} 1838.

Mezjelen társával együtt hetenként kétszer vásárnap és csötörtökön. Fél évi díja helyben képekkel 5 ft. borítékalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedeként is vált-hatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ELBESZÉLÉS.

Kettős szerelem.

NOVELLA.

(Emlék a' mult őszről.)

A' fordés évszaka már igen előhaladt. Az uriagei dombok leöltötték zöld ruháikat, 's a' föld eltünt a' megsárgult levelek 's lehullott ágak gyász-leple alatt. Ebéd után nem hágtunk már föl az uriagei goth tornyocskába, melly büszke vár-urként uralkodik a' régi Vizille mezővároson. September csipős lége a' fordóház nagy teremében kénytetett menedéket keresni. Egy estve többek közt az egész társaság összeegyült. Én szokásom szerint M... gyógyász úti társam 's ciceroném mellett fogék helyet. Egy ur 's hölgy, kik csak kevés idő előtt jöttek az uriagei fordókbe, zongorához léptek, a' „borbélyból“ egy dalt éneklendők; midőn egy kocsí az udvarra hirtelen bezörgött.

A' gyógyász, a' néhány holdsugárok által gyéren szelidített sötétség daczára is, megismerte az utazókat, 's fölszóllalt:

„Ah! ezek Marne gróf 's a' grófné.“

E' névre általános megindulás keletkezett a' terem különféle csoportozataiban. Némellyek felálltak, mások lassú szót váltottak. A' párdal kivitele bizonytalan időre halasztatott, 's a' gyógyász eltávozott, a' nemes vendégek elébe siető, kiknek megérkezése általános figyelmet gerjeszte. Beléptek, 's minden felől kandi és figyelmes csend lön.

Marne gróf 26 éves lehetett; gyönyörű fekete fürtökkel takart feje a' délszaki tőkély mintáját adhatá. A' beteges sápadtság, melly minden vonásán előmlött, elosztatá, mi talán benne igen kemény vagy éles bélyegű volt. Növése karsú és szabályos. A' grófné hasonlag a' kecs 's költői tőkély példányát mutatá. Nagy kék szemei ábrándos szelidség tükrei voltak, tisztelet 's részvétet gerjesztők. Borús pillantatának fátyola 's keserű mosolya elárulták, hogy szive mély bánatot rejt, mellynek okát a' száj elárulni nem meri.

Miután a' gyógyász a' gróft 's grófnét megelőzőleg üdvözlé, ismét mellém ült.

„Kik hát a' szép pár, melly minket éppen most szerencsésit? — sugán.

„Tehát ön nem ismeri? nem tudja történetét e' szép ifjú férj-finak? ki éltében csak egyetlen szikráját érzé a' szerelemnek, még is szerelemből kétszer házasodék? — kit Grenobleban a' világ nyolczadik csudájának neveznek? —

„Még kevésbbé.“

„Tehát megismertessen önnel? —

„Hálás leszek érte; de megelőzőm önt, doktor! hogy a' csudás történeteknek nem nagy hitelt adok. Ne mondjon tehát valami olyast, mint némelyek az ezeregy éjszakában, vagy valami ábrándos regét Hofman modorában; mert nem fognám hinni.“

„Ez egészen egyszerű történet, melly közlés által csak nyerhet — volt válasza; 's miután egész kéjjel egy szippanat jó makubát vön, következőleg szóllott.

„Gróf Marne Alfréd Gevaudan legjobb családjainak egyikéből való. — 1834-ben történt, hogy vele Lailly herczegnél találkozáim. Estélyeiben szabályszeresen megjelent, 's látogatásai gyakoriak voltak. Az öreg herczegnek egy leánya volt, csak 18 éves; szelidsége, keesei 's lelkére nézve valódi angyal. Alfréd szerette Rosint, 's talán viszont szeretettet. De legyen, hogy a' bátortalanság, az első vonzalomnak elválhatlan társa, vágyainak röptét elnyomá; legyen, hogy a' szerelemnek időt akart engedni az erősödére, oly jól játszá a' közönyös 's elhidegültnek szerepét, hogy benne mindenki megcsalatkozék, 's maga Lailly ur több ideig mit sem sejtett. De végre el kellett magát tökélni. Midőn az ifjú meggyőződött, hogy szereti Rosint, vélé, hogy őt senki sem gátolhatja neki szentelni egész életét, mihelyt ő az áldozatot elfogadni kész. Az egyetlen megegyezés, melly őt valóban nyugtalanítá, a' leányé volt; de ez olly jónak mutatkozék iránta, olly nyájasan mosolygott elébe, hogy határozottan tagadó válasz lehetlennék tetszék.

Megkérte hát a' herczegtől leánya kezét, de a' születése 's kincseire kétszeresen büszke Lailly ur Alfrédot sem elég dúsnak, sem elég nemes születésűnek nem találta. Ő Rosint mint herczegnét akarta látni, 's hogy a' száz ezer frank évenkénti jövedelem, mit leányának nász-ajándéku határozott, a' férj jövedelmével súlyarányban legyen. Alfréd a' föltételek egyikét sem teljesíthetvén egyenesen megtagadó választ kapott. Eltökélt tehát Rosint atyja daczára is kivívni, 's azonnal büszke lett a' gondolatra, hogy szerencséjét talán Lailly kisasszony szerelmének köszönheti. Mit mondjak önnék-töb-

bot? Erejek volt elszökni, 's a' herczeg kényszerítve látta magát, megegyezését rá adni. A' menyekző zaj 's nagy előkészületek nélkül történt-meg. A' herczeg alig akart jelen lenni a' papi áldáson, melly éjféltkor, a' várkapolna legtitkoltabb szögében, ugy szóllván, egyedül az örökkévalónak színe előtt adatott. — Lailly herczeg száraz 's hideg bucsút monda vejének, 's makacson megmaradván feltétele mellett, a' bocsánatnak egy szavát sem mondá-ki. Kétségen kül nagy erőszakkal, de becsületéből semmit sem engedett. Szomorú győzelem, mellyet magán vön, 's mellynek olly veszélyes következéseket kelle szülni.

24 óra mulva a' gróf 's grófné Vareuillben otthonos volt. Itt eloszlanak lassanként a' grenoblei szomorú emlékek. Egyedül csak én valék bizalmukba avatva, 's valóban nem tudom, ha a' legszenvedélyesb költőnek gyöngédebb kölcsönös vonzalmat, tökélyesb boldogságot esetelni sikerülne-e? Hat hónap telt így el; Alfréd 's Rosin békével éldelek a' tiszta boldogságot, mellynek frigyét semmi emberi szó 's kül eset nem meré háborgatni; midőn mint egy iszonyú catastrophe, a' történet által rémítővé alakítva, a' két gyenge virágot villámként lesújtá.

Egy estve a' vár-kertész titkos meghallgatásra kérte a' grófort. Mondá, hogy bizonyos történet miatt akarná meginteni, melly, mint észreveszi, az elsőnek becsületét illeti. Alfréd eleintén semmi figyelmet nem fordított Jeromenak titokteljes arczára; de ez a' mellett maradt. Alfréd őt a' berek végeig követte. Itt megállt Jerome, egy pavillonra mutatott, mellyet a' gróf kevés idő előtt építtete, 's monda, hogy mult éjjel abba a' grófnéval egy ismeretlen ment. Ha Alfréd véralkata hevét jobban tudja mérsékelni, a' dolgot nagyobb bizonyossággal vizsgálta volna meg, mielőtt illy oktalan vádnak hitelt adott. De a' csapás megtörtént. Szerfeletti érzékenysége őt egy pillanattól másikig a' legellenkezőbb szenvedélyeknek hagyá martalékaul. Első gyanúval a' boszú gondolata is felvillant benne. Azonnal eltökélé magát. Utat, sürgetőst dolgot adott-elő, 's elútatott. Rosin egyedül maradt a' kastélyban. A' következő éjnek beállásával Jerome a' grófort titkon a' berekbe vezetvén sűrű csalit mellé rejté, hol a' gróf egy egész óráig hasztalanul várt.

Végre azon pillanatban, midőn a' nyárfák megül feljövő hold az eget világositni kezdé, távul a' ház lépcsőin egy fekete alak tűnt elő. Bel ösztönszerűleg felvoná köpönyege alá rejtett két pisztolát. Az alak közeledett. Rosin volt, nyugodtabb és szebb, mint valaha. Lassan lépdelt, előérzet 's a' nélkül, hogy a' szél-suhogására a' bokrok között 's az éji madaraknak vészt jósló kiáltásaira ügyelne. Fölemelt fővel, 's minden szándék nélkül az elrejtezésre vagy fu-

tásra — ment; a' pavillon ajtaját felnyitá; pamlagra ült a' tárt ablak ellenében, szemeit égre függesztve. Alfréd felindulása koronként oszlani kezdett; gyanúja lassan lassan lecsillapodott azon tökélyes derűtség előtt, melly Rosin ártatlanságát nyilvánítá. Gondolá, Jerome őt szentelenül rágalmazá, 's már a' ponton állt, hogy engedelmet kérjen nejétől, midőn hirtelen megállt, 's elhalaványulva egy fához dült. — Rosin nem mentheté magát többé. Egy férfi lépett a' berekbe; midőn a' grófné észrevette, meglepetés hangja röppentki ajkain; elébe sietett, kezét nyujtá. Az idegen föllépett a' lépcsőkön; homlokon csókolá Rosint, 's az ajtó bezáródott mögöttök. — A' gróf a' pavillonba rohant, felszakítá az ajtót, 's egyszerre mind két kezével lött. A' lövés csak Rosint találta, ki hangtalanul rogyott-le; de tompa nyögés szakadt-ki az ismeretlennek kebléből.

„E' szövetségnek boldogtalannak kelle lenni: — mondá ez bágyadt hangon — Isten nem áldá-meg. O ég! semmi irgalom neki! leányomat gyilkolá-meg a' nyomorult!“

Midőn a' szövétnekekkel elősiettek, Rosint vérében fekvé 's Lailly herceget mellette imádkozva lelék.

(Vége következik.)

A' b é n a A z o r.

(Vége.)

Az öreg vitéz társaitól követve elsietett. Az örök mind figyelve és feszülten állottak őrhelyeiken, 's azt állították, hogy a' lövés Bahard állása felől hallatszott. A' katonák kettőztetett lépéssel siettek segítségére. Csak hamar azon helyen termettek, hova őrnek állíttatott; de sehol sem találták.

„Hah! ezer ördög! — ordítá Jarry, 's fegyverét kilobbantá — látom a' fehér gazembert, az Beduin.“

És valóban egy Arab hevert ott Jarry kilőtt golyójától földre terítve.

Néhány Arab, kik büntetlenül vélték egy őr meggyilkolhatni, futott szét, elárulva látván magukat; de egy jó fegyver még néhányat vissza tartóztatott gyors szökéséből. Az alatt, míg egy része a' csapatnak üzőbe vette a' futókat, Jarry néhány bajtársával Bahard felkeresésére indult, kit megsebesítettnek vélték; végre egyik közülök megpillantott egy a' földön heverő testet, mellyet veres nadrágjáról jól meg lehetett különböztetni. Mindnyájan siettek azon helyre bajtársuk hívására, ki nekik némán egy megcsönkített 's fej nélküli testet mutatott.

Az alatt, míg ámultan fölötte állottak, szörnyű vonítás, melly a' domb aljából feléjük hatott, vontá figyelmüket magára. Egy ku-

tyát láttak, melly szörnyű dühösséggel rohant egy Arabra, kit még eddig észre nem vettek. Az Arab merően állva várja ellenét; 's felé taszított gyilokjával mély sebet ejt rajta. Ujabb döfésre emeli kezét, de a' rettentetlen állat ujítja rohanását, fájdalmat 's halált megvetve, csakhogy ellenét megdönthesse. Végre egy szörnyű ugrással torokon ragadja ellenét 's földre teríti. A földre terített férjfinak kin-jajja együtt hallatott a' kutya dühös ordításával, 's látszott, mint küzdöttek egymással; majd az Afrikai volt fölül, gyilkával szörnyű sebeket ejtven az állaton, — majd ismét győztes a' kutya, 's félbenszakaszatva ordítását, egyedül azzal foglalkozott, hogy ellenének arcát 's nyakát szétrághassa.

A' katonák az Arabnak tulvilágra küldése által végét akarák a' küzdesnek szakítani; már vetve valának a' fegyverek ravaszai, és neki szegezve a' kétségbe esett küzdőknek, midőn Jarry kiáltá: „megállj! Azor a' küzdő! meg ne löjjeitek; illesszétek-fel szuronyaitokat bajtársak, halál a' Beduinokra!“

Jóllehet a' legsebesebben futának alá, még is az alyba érkezve, halva láták az Arabot heverni, nyak-erei szét valának marcsongolva. Azor rettentő sebben 's alig pihenve rágódott egy szorgalmasan bekötött iszáknak sarkán; — felszakítja — 's Bahard feje bajtársainak lábaihoz gördült. Elalélva és vérrel borítva rogyott Azor áldozatja mellé. Az Arabokat üző katonák éppen ekkor tértek vissza, 's közttek volt egy ifjú, kinek bárson hajtókéja a' seborvost ismerteté benne.

„Lássá uram! az ur jó! — szólt hozzá Jarry — 's nem fogja körén kívül nézni, midőn különben sincs más sebhedtje, hogy ezen kutyát, melly olly vitézül küzdött, gondoskodása alá vegye.“

A' seborvos megvizsgálta a' nyomorú állatot, mellyet elejébe nyújtóztattak, különös szorgalommal, és szólt végre:

„Meggyógyulhat; sebei nem halálosak, hanem ezen összetöredezett lábát le kell venni.“

„Mi pedig bajtársim temessük-el szegény Bahardot azon helyen, hol elesett.“

Rég felejtve van Bahard, 's már sok katona tanyázott egymás után Maldub erősségben; csupán egy kutya nem hagyá-el soha. — Minden estve kevéssel tíz óra előtt elvánszorog, 's a' legtávulabb álló ór előtt lefekszik. Éjfél tájban pedig szomorún, három lábán viszza sántít. Soha el nem mulasztják az örök előttek haladtában tisztelkedni, mindnyájan jól ismerik, 's csak Béna Azornak nevezik.

E. S.

PESTI VIZSGÁLÓ.

G y á s z h i r. — Pesten mart. 8-kán szenderült-el hosszas elyengülésből elete 49-dik évében t. n. Kritska Zsuzsanna asszonyság, t. n. Ru-

munyesti Fábry János urnak, több t. n. megye táblabírájának hitese. Hült tetemei 10-kén vitettek legidősb elhunyt leánya, Francziska, hamvainak közelébe, a' vácsi út melléki sirkertbe. Nem reménylett, 's mind tisztelő barátjaira mind jeles háznépére, nézve igen is kora halálát az elsőbeken kívül keserű fájdalommal gyászolják férje, 's gyermekei: János Bécsben k. magyar testőr, Zsuzanna, Anna, Adolf, László, Adelaide, Miksa, Julia, Lajos, Maria, Sándor. — Csendes béke lebegjen hamvadó tetemein e' minden tekintetben példás erényű nőnek és anyának.

TERMÉSZETI TÖRTÉNET 'S TUDOMÁNY.

Lágy tél. Idei telünkben különös tünemény az északi 's déli tartományok légmérséklete közötti különbség. Marseilleban alig tudnak valamit a' télről, 's januarius 18-kán egyik nyilvános piacon virágvásár tartatott Corsika éghajlata még szelidebb. Itt langyos napok járnak, 's Ajaccióból jött hírek szerint a' mandula fák teljes virágzásban vannak. A' növények általában bimbóznak. — Ott a' jó Olaszok alkalmasint nem költenek annyit fára, mint pesti lakosaink.

Hideg behatása a' létszerekre. Franciaország megyéiből több esetet jelentnek a' hírlapok, mellyekben ezen évi kemény hideg hasonló hatással munkált a' létszerekre, mint a' rendkívüli meleg; az az megőrülést 's öngyilkosságokat vont maga után.

Europai vas termény. — A' vas termény egész Európában évenként 15.000.000 mázsára számítatik, mellynek nagy része (7.000.000 mázsa) angol országból kerül-ki; porosz ország bányái 's hámorai csak 100.000 mázsával szaporítják e' szörnyű összeget.

Langyos téli napok. — Champagneból december 28-ról következő tudósítás érkezett. — Egy hét óta legszelidebb tavaszi légmérsékletben kéjünk. Szabad ég alatt a' vad rózsabokor még nem hullatá-el leveleit, 's a' kerti rózsza sarjadzni akar. A' jerikói loncz (Geissblatt) több helyen kicsirádozott; bizonyos kedvező fekvésű kertben egy fán még almák függenek, mellyeknek arany színe a' táj sötét színével különös ellentétben áll. 27-kén különösen szembetűnő volt a' lég langyossága; mert a' hőmérő szabadon 's árnyékban egyiránt 10. fokon állott a' fagypony felett.

Színes tüzek vegyítéke. Játékszíneken 's tüzijátékoknál a' világos-zöld tüzet korunkban zöldlósavsulyanynyal (acidum chlorii barytae) készítik. Ez azonban szerfelett drága, 's kereskedésekben kapni is bajos. E' helyett haszonnal és sikerrel lehet salitromsav-sulyanyt venni. Vegyítéke következő:

1.)	60	rész	salitromsavas sulyany.
	14	—	kén.
	40	—	zöldlósavas hamag (kali).
2.)	38	—	salitromsavas sulyany.
	10	—	zöldlósavas hamag.
	6	—	szén.
3.)	6	—	salitrom sulyany.
	1	—	kén.
	2	—	zöldlósavas hamag.
	1/2	—	szén.

Rózsaszinü tűzhez továbbá, a' még szintén drága fojtósavas stronczia helyett, sikerrel használhatni szénsavas meszet 's a' természetben előforduló kénsavas stronciát (coelestin), még pedig következő vegyítmény szerint:

- 1.) 3 rész coelestin.
2 — kén.
5 — zöldlósavas hamag.
- 2.) 3 — szénsavas mész.
2 — kén.
6—8 — zöldlósavas hamag.

(Buchner's Repert. der Pharmacie 1837. Bd IX. Heft 2.)

KÜLÖNFÉLE.

Borok nevei az Olaszoknál. A' borok közönségesen azon helyről neveztetnek, hol termettek; nem így az Olaszoknál. Ezek azon hatásról nevezik a' bort, melylyet ez azivóra tesz. Így az olly bort, melly álmosít, vino d' asino — melly búsit, vino di cervo — melly fejbe száll, vino di san Giovanni — melly garázdává tesz, vino di liono — melly az orrot csavarja, vino di Nazareth — melly felvidít, vino di scimia, 's melly gyomrot kever, vino di porco-nak nevezik.

Szülői vadság. — Az „antverpi precursor“ bizonyos embertelen tettről emlékezik, melly német 's francia országban történt hasonló esetekre emlékeztet. Mintegy 20 éves fiatal hölgyet szülői, kik földművesek voltak, minthogy akarajok ellen akart férjhez menni, 4—5 év óta egy dohos pinczében tartának fogva, 's a' szerencsétlen e' hosszú idő óta napfényt nem látott. Fősvényen adott kenyér 's viz volt eledele. Megfoghatlan, mint maradhatott illy istentelen tett olly soká titokban. Rövid idő előtt egy szolgáló jö a' helybeli polgármesterhez, 's ezt a' történetekről értesíti. Ez két rendőr-szolgával 's hegykerülővel azonnal utnak indul, a' szerencsétlennel börtönébe megy, hol a' szegényt legnyomorúbb állapotban, félig dermedten találák. A' boldogtalan azonnal szobába vitetett, 's orvost hívtak hozzá; de a' segély már későn érkezett; az elcsigázott, életerejétől megfosztott leány fél óra mulva megszűnt élni. — Az embertelen szülők és egy nagybátya már befogattak, 's mint hallatszik, Mechelnbe fognak küldetni.

Olasz konyha-krónika. — Onofrinak „Sommario storicho-jában“ (Velenczében 1700. jelent-meg) némelly ételek létre hozásának következő jegyzete tétetett közzé:

Phormio Africanus volt első, ki a' kacsákat 's foglyokat rozmarin és zsályával elkészítve asztalra adta.

A' huspástétomot Sabinus Galba találta-fel.

Gauros Görög készíté első a' fürpástétomot, 's királyokat vendégtelt-meg vele. — Meleager heringeket 's capuai Quirin lazacokat hozott az asztalra.

Bizonyos cyprusi születésű a' tekenős békák elkészítését találta-ki.

Agamont persiai születésű a' fácán-sütés módját terjeszté-el.

Nello Brencio főzte az első rákokat, 's Batinio az első pontyokat.

Avione Montetti főzött először májas gombócokat; ugyan ő készíté első a' galambokat is mártással, 's több más ragout-t talált-fel.

Soriano Melancio tanítá a' kappan elkészítésének módját.

Pacsirtákat Narbonna készített először.

Firminio Alessandrino a' tyúkfőzés mesterségét találta-fel.

Bizonyos cortonai, kinek nevét azonban a' feledékenység elnyelé, adta az első csigákat asztalra.

Artico Voghera a' polentát, 's phrygiai Quirin a' tortákat találta-fel.

EMLEKMONDÁS.

N e g é d.

A' hajadon leányhoz

Csalfa negéd illik, Várd-meg, mig szíves ajánlást

Tesz lábaidnál pásztorod.

'S bár ha tüzes szerelme

Tetszik is, el ne fogadd, mig számtalan ostromi által

E' nem ragadja szívedet.

Férgesek a' gyümölcsök,

Melleyek az ágaknak gyakrabbrázásai nélkül

Önként ölünkbe hullanak.

VERSEGHY.

H a z a f i s á g. Nincs és nem is lehet a' lelkes embernek schol is nagyobb kelleme, mint ha hona javának szenteli napjait, akár örök jég fagyassza, akár a' nap leghőbb sugarai süssék is azt.

Gr. SZÉCHENYI IST. után —

B i z o n y o s. — Mindig előbb honosul bizonyosban a' lélek, ha kedvetlen is az, mint abban, min változtatni lehet.

B. JÓSIKA MIKLÓS után S. KAROLINA.

G n o m a. Különösen kell őrizkednünk olly embertől, kit átalján majd mindenki rosznak és nyugtalannak tart; mert az illyen nem bir lélekismerettel. Előtte mi sem szent; ő mirigye szokott lenni az emberi társaságnak; boldogításunkra ajánlott orvosló szere alá mérget takar, 's midőn a' törnek keblünkől kivonását igéri, azt inkább mélyebben tolja-be.

SZÁVICs.

T a g r e j t v é n y.

Első tagom mindenütt kell,

Ház nélküle nem lehet,

Végtagom kellemes, ha zöld,

Marhád halva is szeret.

Az egészet összevéve

Szép virág-nevet teszen,

Melleynek fűszeres illatja

Mindennek kedves leszen.

S. Karolina.

Előbbi rejtvény: 1) Még egy n betűt, 's akkor dunna lenne. — 2) Sehogy; mert ugrik. — 3) Egy sem, valamennyi bök. — 4) Még egy at szótagot, 's akkor falat lesz. — 5) A' szív; ivet hord. — 6) Tolvajban.

Figyelmeztetés. E' folyóirat lapjait fertály esztendőre is lehet postán megrendelni küzeledő apr. 1-től kezdve. Egy két teljes példánnyal még szolgálhatunk ez evi 1-ső számtól kezdve.

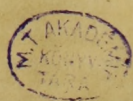
Szerkezi Mátray Gábor, halpiaczon alul a' Duna partján. 114. szám alatt.

Hölzschüt David rajz.

Fröhman m.

REGULÓ.

Pesten csötörtökön martius 22^{kén} 1838.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csötörtökön. Fél évi díjja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ELBESZÉLÉS.

K e t t ő s s z e r e l e m .

(Vége.)

Mi Marne grófot illeti: a' próba nagyon is erején feletti volt. Elkövetett boszújának tekintetét nem birta-el. Öntudat nélkül elterülve lelék őt a' pavillon lépcső italpánál. Az évektől nyomtatott herczeg illy csapásra gyenge volt; gutaütés azon éjjel véget vete életének. Utósó szavai bocsanatot rebegtek Rosinnak, — Alfrédra átkot. — A' grófné több napig élet 's halál közt lebegett; melljének jobb oldalán a' kulcs-csonton alól, az első 's másod borda közt, volt megsebesítve. Élete szabadítására csuda kellett, 's e' csuda megtörtént. Az operationának olly sikere lön, minőt távulról sem gyaníték. De mig ez eseten örülék, Alfréd állapotja a' legkomolyabb aggodalmat okozá. Azon kegyetlen fölizgatás, melylyel elméje küzdött, agyába egy rémitő betegség magvait veté. A' láz heves dühöngését hideg, egymásból folyó tév-beszédek követék. Az egyetlen név „Rosin“ elrablá lelke 's érzékeinek e' szunnyadását; a' szerencsétlen ekkor hosszas vonaglásba esett, 's ha őt vigasztalni akarva mondám, hogy Rosin meg van mentve, hogy őt haladék nélkül látnia kell, 's hogy a' boldogság és szerelem fűszerezte életet ismét elkezdheti, melly csak félbe szakasztatott, — merően nézett reám, megszorítá kezeimet 's így felelt: „szegény Rosin! én őt olly igen szerettem; iszonyú a' gondolat, hogy meghalt! De ennek így kellett lenni, 's az emberek nekem semmit nem tehetnek, mert én igazságot követtem-el.“

E' pillanat óta Alfréd 's Rosin közt minden egyesülést el kellett szakasztanom. A' grófnében szörnyű gyanú támadt, mellyet egyetlen szavammal megerősíteni, vagy semmisíteni kért. — „Alfréd meghalt“ — mondá reszketve. O ne titkolja-el! — „Meghalt!; vizonzám — ez tán jobb volna; ő nem eszmél többé!“

Rosint Vareuillben hagyám, 's Alfredot Montd'or vidékén fekvő mezei lakomba vittem. Ez alatt ott mindent elháríték lelke, és szemei elől, ni keblének nyílt sebét megmérgezhetné; azonban indulatai felgerjedésének test-erősítés által lehető korlátozásán munkálkodám. Kévés idő mulva kedvet kapott a' vadászat, 's minden mun-

kás és lármás multságokhoz. Nem akartam neki időt engedni, hogy gondolkozzék, vagy régi szokásaira visszatérjen. Ezen bánás-mód sikerrel bízott.

Rosintól gyakran vevék levelet; de óvakodám azokat a gróffal közleni. E szerencsétlen nő csaknem meghalt bánat miatt magányában. Meg nem fogható, hogy jelenléte miért lehetne férjére veszélyes. Nagy fáradságomba került megfoghatóvá tenni előtte, hogy ha igen hamar látja őt meg, szerelme akár milly esudás és szívbeli is, az által a beteg csak megölheti, 's így a csak most hegedő sebet felszakasztja. — Rosin nem vágyott többé Montd'orba; megelégtül velem levelezésben maradni 's imádkozni. A gróf egészsége ez alatt láthatólag helyre jött. Mult 's jelen élete közt a gondtalanság 's feledésnek áttörhetlen falát vonnom sikerült. Most már csak az utósó csapásnak megtételén, 's e hirtelen vázolt gyógmódnak eldöntő próba alá huzásán kelle munkálkodnom; t. i. Alfrédot 's Rosint ismét egyesíteni. Egy estély előkészületeivel foglalatostkodám, mellyen kinézéseim szerint a próbának meg kellett történnie. Olly személyeket hívtam-meg bele, kiket Marne gróf házassága előtt ismert, hogy az által ezekeli ismeretségét megújítván, elméje lassanként felderüljön, és azon eldöntő indulathoz készítse, mellynek megváltozhatlan következményűnek kelle lenni. — Mondjam-e? én magam megijedtem e fontos órától; mert Alfréd helyre jövele csak valami csalékony álom is lehetett. De mit lehet tenni? Már egy év folyt-le: Rosin a végetlen várakozás miatt magán kívül volt, 's kért, könyörüljek rajta. Erőm nem volt tovább ellent állni. Meghatározám a napot. Az összejövetel helyén Rosin volt az első. Képzelnem sem lehet érzékenyitőbbet azon gyöngéd megelőzéseknél, mellyekkel a jelen volt urak 's hölgyek a grófnét Montd'orba érkeztek elhalmozák. Keze hideg volt, 's alig tarthatá magát; egy pillanatot vetett az őt vágygyl néző tömegre, 's minden szemben e búvös szót olvasá: „Reméjl!“ Hálát akart mondani; de szive telvébb, keble szorultabb volt. — „Csak bátorságot!“ — sugám távozva.

„Ah bátorság — volt válasza — szenvedéseimben sem hiányzott, szerencsémben sem fog rajta mulni.“

A teremt azon ígérettel hagyám-el, hogy a beteg kíséretében közvetlen visszatérek. E pillanat óta mindenki szívét kínos látvány fogá-el.

Gróf Marne megjelent. — Észrevehetlen borzadás futá-el az összegyülteket; két három régi barátját elébe hozám; tökéletesen megismerte őket, 's velek nagy könnyedséggel és belátással társalkodott. Csinos finom társalkodása, emlékezetének csudálatra méltó pontosságát és hűségét árulá-el. Minden arczon öröm mosolygott.

Alfréd néhányszor körüljárá a' kört. A' teremben itt ott egyes beszédek látszottak szövödni; de az összes figyelem csak reá volt fordítva.

Sokáig igen nyugodtan 's egykedvűleg járt föl 's alá; majd az asztalon fekvő albumot 's kótákat forgatá; végre közönyös tekintete Rosinra esék.

Ekkor valamely kinzó gondolat martalékává látszott lenni: hallgatva felállt, vele szemközt keresé helyet 's leült.

Rosin könnyű mozdulatot tön, felé induló; de hideg szigorú tekintetével találkozott, 's lesüté szemeit.

Minden arczon leirhatlan zavar mutatkozik; azt hitték, hogy Alfréd boszút forral: csak Rosin maradt nyugodt 's mozdulatlan.

Aggodalmaim alaposok voltak. A' gróf betegsége rögzött eszmévé változott. Rosin hidegen mint márvány, 's izmai görcsös vonaglásaival által össze kulcsolt kezekkel fejét felemelni többé nem bátorodék; nehogy ismét azon vad és száraz tekintettel találkozzék, melly őt rémülettel tölté-el. Bár mi módon is ki kelle őt gyötrelméből ragadni. — Játszó asztalokat hozattam, a' székeket kész akarva lármásan tevém egymás mellé, 's egy hölgyet megkértem a' zongorázásra. E' hirtelen zöreij azon következést szülte, mellyet vártam. Alfréd hirtelen hozzám jött, 's vonagló reszketegséggel mutatott Marne grófné felé.

„Ezen hölgy igen szép! — monda — nem találja Rosinhoz hasonlónak? — A' nevét, doctor, nevét!“

Az igazság kétség kívül éltebe került volna. Egy szerencsés gondolat öflött fejembe, 's válaszlám: „Neve? — Lucevall Henriette!“

Tárczájába írta a' Lucevall Henriette szokat, 's eltünt.

A' grófnéhoz toulánk. Ő elalélt; kékült ajkai nem szóltak egyebet, mint néhány ingatag panaszt 's egy sötét sohajt. Ismét felnyitván szemeit, kialudt 's kétségbeesett pillantatot vetett az őt körülvevő nőkre, mellynek ennyit kell vala jelenteni: „hála!“ — 's ekkor kezeit sebhelyére tevén — „e' seb — monda felém fordulva — e' seb kevésbbé fájt. — Gyógyász — folytatá — önnek tudománya hajótörést szenvedett; de azért nem szándékom önt bántani; mert mindent megtön, mire tudomány 's barátság képesek. A' szemrehányásra czélzó gondolat soha sem talált agyamban helyet. Azért csak egy kérelmet! — Hagyja fáradozásaimat önével egyesülni. A' mit kívánok, csak egy kis hely ön 's ő között. Ha jelenléteket hasznosnak látja reá nézve, hívjon: ha sürgősebbnek, küldjön-el; de legalább azon házban lakom, mellyben ő, 's azon levegőt szívom, mellyet ő. Ne kívánjon, egekre kérem! — második elvált.“

Mindenben megegyeztem, mit Rosin kívánt. De Montd'orba maradásának első feltétele volt azon nevet venni-fel, melyet az estve önként adék neki. — Marne Rosinból Lucevall Henriette lett.

Lételünk e' naptól fogva más irányt 's a' gróf betegsége figyelemre méltó költői karaktert vön-fel. — Montd'orban senkinek sem ötlött volna eszébe, e' szép ifjú férjfit, meggondolt 's csendes beszédével, csábultnak tartani. Henriette társasága nélkülözhetlenné vált neki. Egész napokon által mellette volt, 's ön maga Henriette, kinek lelke minden elszánásra kész volt, hitt a' szerencse csalképének. Megtalálta a' módot magát boldognak képzelni.

„Alfrédot látni, hallani — monda — őt kísérni, barátnéja, nővére maradni, ez az, a' mire vágyom, ebből álljon ezután életem“

Én korán sem valék olly nyugodt, mint a' grófné. Mit vele szerelme láttatott, én azt észszel vizsgálgtatám-meg, 's minden egy közelgő crisisre mutatott. Sejtésem csak hamar teljesült.

Egy napon a' gróf egyedül kívánt velem szóllani. Egy völgy végéhez vezete, és kért, ülnék mellé, 's kezét nyujtva így szóllt: „Önt valamiben megkell biznom. Csak Isten 's ön tudják-meg a' titkot. Éltemnek többi napja uj határozatomtól függjön.“

Közelebb ülék hozzá, 's ő folytatá.

„Ön tudja, ha szerettem-e Rosint. Egy helyet foglalt ő itt, mellytől semmi erő sem képes megfosztani; ha meg öltem is a' hűtlen nőt, a' szeretett kedvesnek emléke még is örökké élend szivemben. Rosin éltem csillaga volt, 's bár e' csillag elhomályosult, még is szüntelen fejem fölött fog az ragyogni, mint eltűnt boldogságom emléke. Halála óta doctor (ah ezen emlékezet iszonyú!), halála óta, mint tudja, elválva néztem magamat az élőkötől; terhemre volt a' nap fénye, 's nem éreztem többé életet; egyenlőn érzéketlen levék a' föld örömeire 's kínjaira; czél 's vágy nélkül éltem; a' természet minden szépségére 's egybehangzására szemet 's fület zárék. Azt hívém, mindig így tart, 's éltem regénye, melly Rosinnal kezdődött, vele is végződik. — Nem. — Uj látkör tűnt-föl nekem; szárnyaim ismét fölnyilnak; keblem uj röptöt vesz; Istenemre megesküvém, hogy Rosint egy nő sem pótlandja-ki, 's Rosin emléke most először meggyengült. Doctor! nem találja-ki? — Lucevall Henriettét szeretem.“

Csudálkozásomat gróf Marne nyilatkozására a' lehetőségig elrejtém. Felindulását csillapítani próbáltam, 's megváltozását kevésbbé regényes 's megfontoltabb szempontból terjesztém elő. Meghallgatott, 's a' tanácsok után, mellyeket adék, megindult. — Sikerült rábeszélnem, hogy Henriettével leendő egybekelése Rosin emlékének csonkulására nem leendő, 's e' második szerelem távul legyen, hogy

az elsőt megsértené, sőt inkább sok tekintetben annak következése. A' legderültebb hangolatokban hagyám-el őt. A' körülmények sürgettek; a' hely maire-jéhez siettem, kinek emberbaráti segélyére volt szükségem. Röviden közöltem vele a' történetet, 's kérdém, akar-e segélyemül lenni? —

,A' tudomány — mondám neki — kikerüli a' nehézségeket, ha le nem győzheti. Ez olly alap, mellyet ma kéntelen vagyok követni. Azt vélem, hogy a' gróf rögzött eszméjét lehetlen meggyőzőnöm: de alkalom ajálkozik e' monomaniának okosabb karaktert adni. Ő azt hiszi, hogy özvegy, 's ön nejét kívánja elvenni. Használjuk e' kívánságot, talán czélra visz.

Átallátta ugyan a' derék férjfi, hogy itt két ember boldogsága forog kérdésben: de egy házaspárt a' gyógyásznak pusztá tanácsára ismét összekötni, eldöntő hatalmán túl látszott lenni. Megnyugtatóására tehát csak a' felsőbb engedelem kieszközlését tanácslám, 's az ügy sürgetése miatt én magam menék Grenobleba. A' jó maire nyolcz nap mulva megkapá az engedelmet.

E' nyolcz nap egész századnak tetszett a' grófnénak. Nem akartam neki reményt nyújtani, míg azon állapotban nem valék, hogy azt megvalósíthatom. Hallgatásom miatt kétségbe esett. Midőn végre minden eldöntve 's határozva volt, mondám neki: ,ezen estve vigalom lesz; ez óra adja vissza elvesztett életépárját.'

Nem értett.

,Menjen-el, 's öltön menyekzői köntöst; nevének egyikét haladék nélkül visszanyeri, de nem a' Rosin nevet; mert Rosin meghalt; azonban önnek még egyszer Marne grófnévá kell lenni.'

Marne Alfréd a' házassági egyességet Henriettével még ez estve valósággal meg is kötötte. E' különös közeledés után állandóan Dauphine-ben telepedtek-meg. Alfréd ritkábban szóll Rosinról, 's erősen hiszi, hogy meghalt. Jól látja ő, hogy boldogsága csak álom, mit a' legkisebb szelesség elbonthatna, 's mint anya gyermeke fölött örködik oldalán, gyöngéden ringatva képzeményeiben. Ő azon órannyal, ki minden halálos csapástól megvédi, 's ha esetleg valamelly gondatlan száj olly nevet említő nyilik-meg, melly emlékezetét feléleszti, vagy azon nevet bocsátja-ki, mellyet neki hallani nem lehet, rémülve kiált-föl: ,vigyázzon, ő aluszik; ne költse-föl.'

Itt végezte a' gyógyász. Ezen elbeszélése alatt azonban annyi félbeszakasztások történtek, hogy az ur és hölgy párdaljokat még ei nem kezdhették. Midőn ismét hozzá készültek, a' torony-óra hatot ütött. Mindenki visszavonult; mert az uriagei fürdőkben ez a' jel az indulásra. Szemeim gróf Marnét 's nejét keresték. Még együtt ültek; — pillantataik egymásba folytak, kezeik egymáséban nyugodtak.

„Mi boldogoknak kell lenniük!” mondám az orvosnak.

„Ön csalatkozik! Egyik sem boldog tökéletesen; gróf Marne Henriette mellett nem feledé azon boldogságot, melyet Rosinnal éldelt, 's fájdalmas vágygyal gondol a' multra. Mi Henriettét illeti, ő nem csalatkozik: mert tudja, hogy akármit tegyen is, Alfréd szívében mindig csak második marad. — Higyje-el — a' szegény nő szenved. — Henriette féltékeny Rosinra.”

Németből

BÜSZÖRMÉNYI PÁL.

PESTI VIZSGÁLÓ.

Rémítő vizáradás. — A' rettegett idő, mellynek elébe Budapest lakosai aggodalommal néztek, csakugyan bekövetkezett. Miután a' parttal egyirányos magosságú Duna jege 7–8-ka között kevéssé alább mozdult, folytonos áradásnál e' hónap 13-kán délutáni ötödfél órakor nagy erővel megindult. A' hidfőnél azonban a' magas víz hamar kicsapott, 's veszélylyel látszott fenyegetni a' part hosszában levő házakhoz mintegy 3 ölnyi távulságra Pest városa által készített 's fél ölnyi magosságú töltést. Ez okból előleges hirdetmény szerint a' városi tűzharang meghuzatván hasonló jel adatott minden toronyban. Mindenki már a' nagy áradást vélvén közeledni, szokott munkájától elfutott, 's a' boltok mindenütt bezárattak. A' töltésnek alacsonyabb házai e' közben nagy hamarsággal kijavítottak, a' csatornák betömettek. 6 órakor a' jég ismét megállapodott, 's már némelyek minden veszélyt megelőzöttnek gondolván, az aggodókat kikaczagák. Esti 8 $\frac{1}{2}$ órakor azonban a' víznek gyors növekedését 's jég indulását taraczk durrogások 's később a' hangrangok zugása jelentvén, ismét mindenki rettegni kezdett. Rettégésük nem is volt alaptalan; mert a' városi színházon felül a' víz beszakasztván a' homok 's trágyából vont gátot, iszonyú zuhogással ömlött szét az alattabb fekvő helyeken. Tizenegyedfél órakor már más alacsonyabb részeken is betódulván a' pusztító elem, rövid idő alatt az egész városnak laposabb részei vízben állottak. Ezután folytonosan nőtt, 's éjféltáni fél egyre pinczék, szobák iszonyú zugással telvén-meg, szinte egész várost víz borítá-el, 's a' külső városi alacsonyabb házak lakói lerogyó házaiknak csak fedelén át menekedhettek halál elől. — 14-kén már mindenütt hajók jártak a' víz alatt álló utcákon é: szabadítgáták a' veszélyben levőket. E' napon dél előtt hó is esett; délutáni 4 órakor pedig némelyek földrengést is tapasztaltak. 15-kén az egyforma vízállásnál mindenki annak közeledő apadását várta, de reményében csalatkozott; mert délutáni 1 $\frac{1}{2}$ órakor szörnyű sebességgel rohant-le a' felső vidéki nagy mennyiségű jég. A' Duna hallatlan gyors áradás mellett, délutáni 5 óraig két lábnyival fellebb emelkedvén jéggel borított hátán tömérdek épületi fát, háztetőket, 11 nagy hajót, 3 dereglyét és két fedeletlen hajót sodort-le. Ekkor ismét apadni kezdett és 3 negyed óra alatt 1 lábnyinál többet apadt. (Négy és öt óra között tompa, föld alatti dörgéshez hasonló többszöri moraj között földrengést is éreztünk, melly éjfélkor ismét 's még hatalmasabban jelentkezék.) — Azt hittük, már a' veszélynek vége, és sajtolt keblünk könnyülni kezdett: de 6 órakor a' víz ismét dagadni kezdett, és esti 11 óraig folytonosan áradván, mindent örvényes gyomrába temetéssel fenyegetett. A' Duna partja többé nem látszatott; a' parti jeget 's fagyott hótömeget nagy részint elsodrá a' víz;

csak itt ott hagyott több lábnyi magosságú jégszikla-halmokat. A' part melletti legmagosabb ponton álló házak mellett is nyakig erő víz volt a' parton, 's így könnyen átlátható, hogy az alacsonyabb fekvésű utczák házai két ölnyre is vízben állottak. — 16-kán reggeli 7 óráig még nem apadt 1 lábnyit, és sokáig ez állásában maradt; míg végre délutáni 3 $\frac{1}{2}$ óra után hatalmasban kezdett apadni, és esti 8 óraker már a' magasabb utczákról, 17-kén reggel a' partokról egészen lefutott. Menten a' víztől egész városban csak a' nagy vásár-tér, ágostai vallásúak templomának kis környeke, a' nagy hid utczának felső csúcsa az Ürményi ház mellett, az uri utczának alsó része Trattner-Károlyi és Jankovich házak előtt, a' Ferencz szerzetesek temploma és nagy kaszárnya maradt. A' megrémült és kiöntött lakosoknak egy része e' helyeken és templomokban, más a' szintén magasan fekvő és szárazon maradt Ludoviceában, 's a' halásztóban álló malmokban talált védhelyet; mások ismét Budára költöztek, hol a' várban részint az országházban, részint más épületekben ő cs. k. fensége nádorunk bölcs intézkedése mellett a' nagylelkű város által szállást 's élelmet nyertek. A' Ludoviceában, kaszarnyában, új épületben, ágost. és helvét v. templomban, Ferencz-szerzet épületében sok ezerre menő embertömeg voná-meg magát. Ritka nagyobb ház volt, hova minden rendbeli szerencsétlenek nagy számmal ne tódultak volna. — Iszonyú 's keblet rázó tekintet volt az ezer félelem és rebegés között segítő sajka után esengőket látni, kik közül eleintén az emberi érzést levetkezett sajkások csak azokat menték, kik tetemes pénzösszeget fizethettek. Voltak azonban nemes lelkűek is, kik csupa emberi kötelességből valának védangyalok. Így jelent-meg jótékony nemtő gyanánt naponként az áradás első napjától kezdve fens. cs. k. főherczeg István, kegyes nádorunk fija, a' tárnokmester, b. Prónay Alb. több más budai 's pesti uraságokkal, kik hol legnagyobb szükség mutatkozott, szabadtást eszközölnek, 's eleséget ingyen nyújtottak. Országunk fő orvosa a' betegek számára vitt és osztogatott élelmet. Borzasztó volt a' víz alatt fekvő utczákon uszkaló bútorokat 's különféle tárgyakat nézni; iszonyú, a' mindenkétől megfosztottaknak arczán a' sötét kétségbeesést szemlélni; hallani a' mintegy 30 ezer koldússá vált szegényeknek sirását; kik még ezen felül vesztett gyermekeik, nőjeik, férjeik, rokonaik után jajgattak; látni a' szárazon maradt helyekre a' fuladástól megmenekedett remegő lovaknak számát; látni az egyre halmozott legékesebb kocsikba vonult 's egy kis száraz helyen veszteglő urasági 's előkelő családokat; hallani az özveroskadt házak zuhanását; első két éjjel a' vásárpiacon álló vásáros gunyókban didergő és keleti lármas mód szerint jajgatva imádkozó zsidóságunk keserves kiáltozásait. De mind ennél iszonyúbb látvány vala 17-kén, midőn már némelly utczákon jární lehetett, a' beomlott házak sokasága; különösen a' külső városokban, hol egész utczák összeomlottak, megfuladt, agyon sújtott emberek, és marhák heverték. Meghatározni az elveszett emberek és beomlott házak számát még nem lehet: a' kárt azonban, melyet lakokban 's vagyonokban okozott az áradás, több millióra számíthatni. A' mindenkétől megfosztott lakosságunk, mellynek nagy része éhen halással küzdött, táplálására mind a' kaszárnya udvarán kenyerek sütettek, mind fenséges fő herczeg országunk nádora atyai gondoskodásából Budáról hajókon szállítottat-át a' kenyér, és kiosztatott, valamint a' ns vármegye is hasonló gondoskodással volt 's a' szomszéd helységekből kocsikon lehető mennyiséggel hozatott kenyeret. Több helységről ingyen küldetett liszt, fa és kenyér. Pesten első napokban csak a' szárazon maradt egy két zsemlyesütőnél és boltokban lehetett valamit vásárlani. Ivó vízhez természetesen csak nehezen lehetett jutni; 's minthogy illy rémitő áradásról (mellyhez némellyek csak az 1740-kit hasonlítják) senki sem álmodott, a' fát csak kevesen hordatták-fel az emeletes házakba, 's így ennek is nagy szűke levén, főzésre is alig volt elegendő, annál kevesbbé fűtésre. — (A' fának, minthogy fapiaczainkról nagy részét elhordta a' víz, nagy szűkében vagyunk.) — Illy siralmas állapothoz járult még a' belvárosban e' két nap alatt kiűtött tűz, mely azonban a' házi lakók által hamar eloltatott. — 16-kán estve felé eső kezdett csepegni; 19-dikén hajnali 13 $\frac{1}{4}$ óraker földrengés volt; reggelre erősen fagyott; délnen hó esett. — Ugyan 16-dik délután elsőben a' „nádor“ más nap pedig „Ferencz“ nevű gőzhajó rendeltetett-ki a' népnek Budára szállítására, mellyek reggeli 7 órától estig mindenkinek szolgálatára ingyen állottak. — A' nádor ő fonsége azon emberi érzés nélküli gonosztevőkre nézve, kik a' különben is károsított lakosok holmiját még rablással és lopással elidegeni-

teni merészkednének, a' ns városi tanácsnak rögtön ítélő törvényszék gyakorlását kegyeskedett megengedni. A' megrongált házak és alámosott esatornák 's utszak kímélése végett a' sebes kocszizás eltiltatott. A' napszámosok bére 45 vto krra, a' fuvarosoké egy napra 3 v. ftra határozatott. — 18-kán megnyitván a' esatornáknak dunaparti kifolyása, estve felé már a' városházi piacról, váczi utszából (hol a' legekesebb boltokban lévő portékáknak 's az ott hagyott papiros pénznek nagyobb része oda vészett, mert némely alacsonyabb házaknál a' kaput is elfedé a' viz) 'sa't. lefolyt az ár, habár a' Duna vize a' parttól lefelé még alig apadt volt le 3 lábnyira. — Ma és tegnap láthatók lettek azon számtalan föld-omlások, mellyek majd minden utszán történtek, kivált a' esatornák fölött, mellyeket a' feltolngó viz még a' szárazon maradt házaknál is löpor gyanánt vetett-föl. — Sok nagy ház a' belső városban annyira megrepedezett, hogy oszlopokkal 's erős támaszokkal kell az öszvedüléstől megmenteni. Ez okból lakosaik többnyire Budára hordozkodnak. Némely házaknak egy egy része p. o. a' fejer hajói kávéház (17-kén), a' mellette levő paradicsomház egyik oldala, az új piac mellett álló két emeletes Derra-ház nagyobb része, mely egyébiránt szárazon állott, 15-kén délutáni 3 órakor érzett földingás alkalmával tetőtül földig roskadt öszve. Másból egész udvarok, kapu alatti bemenetek, folyosók (p. o. a' Ferencz szerzet épületének folyosója) süllyedtek-le nehány lábnyira; mit részint a' földrengésnek, részint a' felfelé toladó böszült viz erejének tulajdoníthatni. Illy siralmas állapotra jutott Pest városa; 's így nem csuda, ha még sokáig fogja e' veszélyes esetnek gyászos következményeit lenni. Az utszáról utszára bolyongó nagy embertömeg most részint dologtalanul járkál, részint elveszett öveit 's elszóródott holmicskéjét keresgéli öszve. A' német 's magyar színház tetemes kárt szenvedett, 's így jó ideig színi mutatványok nem lesznek. — Buda városának, Ó Budának, 's ezek felett's alatt a' Duna partjához közel lévő helységeknek részben is osztottak ez iszonyú veszélyben, hol hasonlólag, kivált a' vályog-épületek, rendre dültek öszve. Mondják, hogy sok helységben csak a' templomok teteje látszott-ki a' vízből, 's hogy Albertfalva egészen elsöpörtet.

Jegyzet. Ezen iszonyú eset okozá, hogy folyóiratunk 21-dik számát el nem küldhettük; a' 22-ke't 's 23-kat pedig kénytelenek vagyunk csak egy számban 's kép nélkül küldeni, minthogy ennek kiadását is csak nagy nehezen eszközöhlhettük, dolgozó embereinknek elszáradásuk 's vészett javaik öszvekérésében foglalkozásuk miatt. Tisztelt olvasóink neheztelve ezt bizonyosan venni nem fogják, ha illy végveszéllyel fenyegető körülménynek súlyát megfontolni méltóztatnak.

Felszóllítás az emberszerető nagylelkűekhez. Budapesten és Pest vármegyének Duna melléki közelebb helységeiben a' rémítő vizáradás leirhatlan kárt és inséget okozott. A' borzalom és vészely, nyomorúság és szükség jelenetei vagy leirhatlanok, vagy tökélyes leírásukra vök kellenének. A' szegénységnek javaiból semmi egyebe nem maradt, mint azon egy két ruhadarabja, mely rajta van, vagy hirtelen a' vízből kikapatott, vagy itt ott az irgalmatlan rablók figyelmét kikerülte. Pénz, élelem, fa, ruházat csak az irgalom kezeiből nyújthatatik a' számtalan szegények zivresztő sorsának enyhítésére. — E' lapok kiadója már más alkalommal is szerencsés volt hasonló inségben szenvedők számára t. olvasítól tetemes segédelmet könyörögni 's nyerni. — Most is tehát illy kimondhatlan nyomorúság perceiben bátorodik felszóllítani a' boldogabb sorban létező nagylelkű közönséget, hogy, mit bővelkedő birtokaiból a' jöteveség oltárára áldozhatik (állhat az pénzből, eleségből, fából, akármilly ócska ruházathól), méltóztatssék azt e' viz által károsodott boldogtalanok számára Pestre beküldeni, akár a' ns vármegye házában t. első alispán ur szállásán lakó m. királyi biztos Lónyai János helytartói tanácsnok urhoz, akár e' lapok hivatalába, hol az általadott tárgyakat nyugtatvány mellett elfogadjuk, 's az említett m. k. biztos urhoz utasítjuk.

Előbbi rejtvény: szegfű.

Figyelmeztetés. E' folyóirat lapjait fertály esztendőre is lehet postán megrendelni közeledő apr. 1-től kezdve. Egy két teljes példánnyal még szolgálhatunk ez évi 1-ső számtól kezdve.

Szerkezi Mátray Gábor, halpiazcon alul a' Duna partján. 114. szám alatt.

REGULÓ.

Pesten vasárnap martius 25^{kén} 1838.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csütörtökön. Fél évi díjja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ELBESZÉLÉS.

L a u r a.

NOVELLA.

Bukni: ez emberi sors, fölkelni javulva dicsőség!

B.

Gondolatokba merülve járdalt a' szép Laura a' citrom és narancsfákkal pompázó kellemes ligetben. — Fél év óta nő vala; férje, gróf Lerma, ifjú, gazdag és szeretetre méltó volt; szép mint Laura, ezen fölül nemes és mívelt lelkű. Kölcsönös vonzalom kötötte őket egybe, 's még is, már első félév elhaladtával, sötét felhők kezdtek borongni a' szerelem egén. A' gróf sejtván okát, mely boldogságukat gátolja, inígy szólla egy napon nőjéhez: „szelid Laurám! városon kevés tiszta örömet fognának élvezhetni, — mezei magányt kell keresnünk, 's ott csak szerelmünknek élünk.“ Laura örömmel mondá egyezését; más reggel, néhány szolga kíséretében, Ventozába, a' gróf regényes mezei jószágába utaztak, Madridtól mintegy három mértföldnyire. Laura, valóban boldognak érzé magát falun tartózkodásuk elsőb heteiben. A' grófnak itt nem vala főbb gondja, mint naponként újabb gyönyöröket keresni, mikkel nője elégségét magasabb fokra emelje. Mi boldog volt Laura, midőn férje csókjaitól ébresztetve-föl, az ágya körül szétszórta friss virágok illatját szivhatta; kéj tengerén merengteték a' hangicsáló csalogányok bájos zenéji, mellyek a' hálószobát környező tölgyekről üdvözlék a' közelgő napot. Reggelijöket rendesen a' kastély erkélyén költék-el, mellyről regényes volt a' kilátás a' Tajora 's a' mezeijószágok e' mellett terülő részére. Itt olvasott a' gróf szerelmes nyájaszkodások közt kedvelt nőjének, egybekötve a' szépet a' hasznossal; 's ha figyelmét terhelve látá, enyelgésekhez kezdett; majd a' forró napsugárok elől a' mohkunyhóba vezette, melly egy illatos myrtus-erdőben állott, hol hűvös levegőt szívtak, mig az erdőn kívül a' forróság minden lényt szinte földre vert. Esténként sétáltak, 's gyakran olly hosszasan, hogy Laura ellankadva dült ágyába, 's illykor a' rendesenél tovább pihent.

Illy gyönyörök közt töltöttek négy hetet a' kies magányban; de a' hetek multával Laura kedve is enyészett. Könyes szemekkel dült sokszor férje karai közé; de mivel illykor bájlóbb és érdekesebb volt, mint valaha, a' gróf a' szemrehányásokat halasztá, 's igyekezett őt sorsával kibékíltetni. De hiába; Laura kedvetlensége naponként növekedett.

„Visszatérjünk a' városba!“ kérdé egy napon a' gróf Laurát. Ő elpirult — a' gróf hallgatott, 's azonnal elútaszás iránt parancsot adaki. Laura megtudá ezt; magába tért, 's férje karai közé sietett. „Bocsáss-meg — rebege szemérmesen — nem megyünk-el, itt maradunk, 's igyekezni fogok olly elégült lenni ismét, minő elsőbb hetekben valék.“ — „Nem Laura! — viszonzá a' gróf nyájasan magához szoritva nőjét — vissza kell mennünk a' városba; engem foglalkozásim hívnak, rád pedig pompás ünnepély vár, mellyet a' fejedelmi kisasszonynak — ki mint navarrai királynő hagyandja-el Madridot — tiszteletére szentelnek; ohajtva várnak téged oda — 's így lesz; reggel elútaszunk.“ — Laura hallgatott, értvén férjének elhatározó hangját; azonban, nem is kellemetlen volt előtte a' Madridba leendő visszatérés. A' nap hátralevő része vígan tölt-el; Laura visszanyeré vidorságát, fölkeresé még egyszer kedvencz helyeit — 's jókor reggel a' királyi városba indultak.

Alig lett közhírré Madridban, hogy gróf Lerma szép fiatal nőjével megérkezett, már a' grófi lak dugva volt régi és új ismerősökkel, 's a' látogatás szakadatlan lön. Laurát gyönyörár borítá-el; ő ugy nézte a' hizelgéseket, mint hódolatokat, mellyekkel neki mindenki tartozik. Ünnepélyt ünnepély váltá-föl, 's a' gróf csak akkor láthatá nőjét, midőn ez a' mulatságból lankadtan hazaért. A' jó férjnek nem maradt egyéb élvezet, mint nézni az álmos nő ásitozását; — azonban Rivero lovag mindennapos mulattatója vala Laurának.

Évnegyedig békén türte a' gróf Laurának ezen zabolátlanságra fajuló életmódját. Ekkor egy reggel szelid szemrehányásokat tett nőjének. Laura elpirult, 's ártatlanságát akará bizonyítani; de nemes lelkű férje hallgatásra inté. — „Elöttem ne mentsd magad — monda megindulva — tudom, hogy ártatlan vagy! de kerüld a' fényt, mert a' világ éppen ugy megutálhat, mint hiesztel most, 's nagy köröd ezt leginkább sietteti; akkor csak egy szív lesz sajáted, mellyet most szeszélyből lenézesz 's megvetsz — az enyim!“ — Laura megilletődött — néhány perczig hallgatott — „mit tegyek hát? — kérdé aztán kételkedve — hogy köröm gunyját kikerülhessem.“ — A' gróf azt javaslá, hogy lassanként vonja-el magát; 's olly nyomosan, olly győzőleg beszélt, olly érdekes, olly ellenállhatlan volt, hogy

Laura azon pillanatban többet ígért, mint teljesíthetendett: szeszélyen leendő uralkodást.

„Együtt fogunk-e ma ebédelni?“ kérdé az elbájolt Lerma. Laura tagadó feleletet adott, mivel a' Rivero mezei jószágán tartandó vigalomra ígérkezett. „Ird-meg, hogy beteg vagyok; örömetst jelenél-meg, de magamra nem hagyhatsz.“ Laura lehetlennék látá a' javaslat elfogadását; kérte férjét, hogy kimélje a' gunytól, melly érni fogja, ha elmaradása okát Rivero a' társaságnak eléadandja. Az indulatba jött gróf elszomorodva kérdé: „előbervalónak tartod a' gúny kikerülését, mint szerelmemet? 's ha valóban beteg volnék? O Laura! ne légy süket szived sugallására — elmennél akkor is?“ „A' lehetségig sietve térnék-vissza, de elmennék, hogy nevetségessé ne tegyem magamat“ — viszonzá Laura elhatározottan. —

„Menj hát elvetemült asszony“ — kiáltá felindulva a' gróf, 's vad dühhel hagyá-el a' szobát.

Laura megrettent ugyan, érezvén igaztalanságát, de szeszélye győzött. Rivero két angollal udvarla pipereasztalánál, 's a' társaság éppen az ablaknál állott, midőn a' gróf sebesvágatva hajtattott-ki a' kastélyból. Ablakára tekintett, híván, hogy Laurát, a' könyes szemeit törülőt látandja ott, — 's mit látott? Ott állt Laura a' legingerlőbb pongyolában, 's mellette három lepe hizelgett.

A' gróf egy apácza-kolostornak vette útját, mellyben nővére vala fejedelem-asszony. Ennek panaszlá-el szenvedését, ennek keblébe tevé-le Laura jobbulása iránti legbensőbb kívánatát. „Ah, ő engem? nem szeret, vagy soha sem szeretett! ő — ki szívemet egyedül birja“ — kiáltá reménytelenül. — „Megfogjuk kísértetni“ mondá az apátasszony. Ezután közömbös tárgyakról beszéltek a' testvérek, 's a' gróf félig meddig nyugodtan tért haza.

Éjfél vala; Laura csörömpölő kocsik 's lovagok kíséretében érkezett lakába, — 's alig tevé-le diszöltözetét, azonnal andalító gitárhang rezgett-le szobájából. Olly elragadólag játszott, hogy Lermának minden erejét egybe kellett szednie, hogy haragját felejtve karai közé ne rohanjon. Csakugyan hiv maradt föltételéhez, 's Laurának szomorún kelle tapasztalnia, hogy fölboszantott férje nem könnyen engesztelhető; mivel ezen most sikertelen fogás eddig mindenkor karai közé vezette. Darabig várakozott; de férje még sem jövé, gyertyáját eloltá, 's azon kedves gondolatokba merülve, mi szerint másnap egy sevillai asszonyság által adandó vigalomban meg fog jelenni — elnyugodott.

Reggel lett, 's Laura pipereasztalához ült, felejtve a' férjét marczongló boszantásokat. Angyalszép alakban jelent-meg az asszonyságnál. Imádók csoportjától lön környezve; mindenki kívánesian le-

gelteté szemeit a' vig szeszélyű szép hölgy kellemeim. Laura az ajtóra pillant, 's férjét belépni látja, ki szép volt, mint Amor, bájló mint Apólló, — karán Vignani asszony, egyike a' legmagasztaltabb dámáknak. Laura bámulatát eltitkolni nehezen tudta; férje itt, 's ezen dámával! Azonban míg ő ezen gondolkozott, férje szokott nyájassággal előtte-termett, kezeért nyult azt megcsókolandó; de a' csábult Laura nem engedé, 's ezt sugá: „elfelejti-e gróf Lerma az illedelmet?“ — „Nem fogom“ — viszonzá a' gróf — 's mély bókollattal elfordult.

Bár hirtelen megestek is a' mondtak, még is néhány gúnyolók észrevevék, 's olly nyilván elménczkedének a' történtek fölött, hogy Laura is, mint a' jó tón kedvelője, kénytelen volt részt venni a' gúnytréfában. Férje néhány szót hallott a' beszédből; keményen pillantott Laurára, 's az asztalnál Vignani asszony mellett foglalt helyet. Csak hamar beszédet kezdé a' dámával, 's íranta nyilvános megkülönböztetést mutatott. Minél élénkebbé vált a' beszéd, Laura annál nyugtalanabb lett, 's roszt szeszélyét annyira nem titkolhatá szomszédaitól, hogy csak szépsége, helyzete 's gazdagsága óvhaták-meg a' nyilvános sértegetésektől. Majd tulságig vig lett; Rivero lovag iránt sokat jelentő figyelmet árult-el, — 's néhány pillanat mulva olly illetlenségekre ment-át, hogy a' gróf jónak látá, a' lehetőségig sietve tűnni-el, hogy a' történhető nagyobb nemű helytelenségeknél elejét vegye.

Nővére karai közé sietett. — „Igy nem boldogulunk — mondá sohajtva, — így csak botlásait sokasítjuk a' nélkül, hogy szívet javitnók vagy megnyernők.“ Ekkor elbeszélé a' történteket — 's a' hű nővér azokból újabb reményt meritett. Azon ígérettel bocsátá-el a' gróft, hogy rövid időn meglátogatja, 's darabig nála fog mulatni, nőjét szorosán kikémlendő.

Sötét éj volt, midőn a' gróf haza tért; szíve Laurához vonta, de ajtaját zárva találá; komornája azon tudósítást mondá, hogy a' grófnő beteg, 's látni senkit sem akarna. Elszomorodva tért szobájába a' mélyen sebhedt férj — ezerféle tervet forgatott elméjében; végre nyugton szunyadt-el azon hízegő reménnyel, hogy Laura meg fog jobbulni. — Más nap megjelent a' kolostori fejedelem-asszony egy szeretetre méltó leánynyal. Violantban a' testi és szellemi kellemei egyesülve valának; még érdekesbbé tette a' kolostori öltözet, 's a' sűrű fátyol, melly testén irigyen folyt-el. A' fejedelem-asszony Laurához küldé őt, hogy számukra pár napra szállást kérjen. Laura szívesen fogadá vendégneit, 's ebédre hívá-meg, ígervén, ismerőseinek leendő ajáltatásukat.

Az ebéd vigan költ-el. Laura tette élénkké az egész társaságot; minden erejét arra fordítá, hogy művelt lelkű sógornéjának tetszését megnyerje, — 's elsült neki, leginkább azon egyformaság által, melyet kedvenceihez mutatott. Laura örült; — azonban ebéd után szomorún kellett látnia, hogy lovagainak nagyobb része, Violant zászlójához pártolt. „Illyenek a' férjfiak — mondá mosolyogva a' fejdelem-asszonyhoz — az uj és szokatlan elbájolá őket. Violant szerzetes öltözetében 's fátyolával ezerszer érdekesb előttök, mint ugyan ő a' fejdelemnő fődámája öltözetében. A' nem mindennapi, a' rendkívüli, darabig fogva tartja őket, mi aztán mindennapi lesz, 's egy újabb hatás kiüti agyukból.“ — Szavai végével zavarodottabb lön, — észrevevén, hogy férje Violanttal kedvére mulatozik. Nem sokára megindult a' társaság, 's a' myrtusz-erdőben oszlott-el; néhányan kedvencz játékukat űzék, mások páronként egyes barlangokban 's leveles kunyhókban foglaltak helyet, hogy folytatandó beszédjököt hallatlanná 's zavartalanná tegyék. Laura növekedő nyugtalansággal lépdelt sógornéjával egy czitromfához, honnan, csak most tünt-el a' gróf Violanttal. Tudta férjének kedvencz helyét, 's társnéját tüstént arra vezette.

Egy kápolna állott illatos bokrok közepette, mellynek oszlopainál örömost mulatott a' gróf, kivált mióta Laura hidegségét tapasztalta. Itt ült most is Violanttal, 's azon pillanathban, mellyben Laura a' sűrüből előlépett, hévvel nyomá a' szép lány kezét szívéhez. „Ne zavarjuk-meg őket“ — mondá Laura kérőleg, és sógornéját visszavezette — úgy hiszem, önnél ismerte-meg férjem Violantot.“ — „Igen, ő fölötte kellemes pillanatokot éldelt Violant körében — 's most köszönettel 's hálával adósom, hogy a' kedves gyermeket magammal hoztam.“ — „Igaz az?“ — kérdé Laura — és szavai után olly hideg tekintetet váltott, hogy sógornéja elborzadva kezdett más közömbös dolgok beszéléséhez — 's egy másnak odaérkezével azonnal elhagyá őt. Az nap Laura nem vala látható, — 's következő reggel elutazott, egy a' fejdelem-asszonyhoz czimzett levelet hagyván, mellybe tudatja: miképp' addig nem célja visszatérni, mig sógornéja Violanttal a' kastélyt el nem hagyandja.

A' fejdelem-asszony néhány nap mulva kolostorába tért; szomorodott testvére pedig az Apenninekre rándult, Laurát 's gondjait felejtendő. Nőjéhez egy indulatteljes levelet hagyott, mellyben szécsélyének lehető következményeit előadja, 's esdekelve kéri, hogy közelebbi cselekvényeit rosza ne magyarázza, mivel így könnyen tévedhetne. Megkérte még néhány bizalmasabb ismerősnéit, hogy Laurát szemmel tartsák, 's őt szükség esetében mindenről tudósítsák.

(Folytatása következik.)

TERMÉSZETI TÖRTÉNET 'S TUDOMÁNY.

Hosszú élet példája. — Hupazoli Ferencz volt egyik azon kevesek közül, kik három században éltek. Született Sardinianak Casale nevű városában 1587. 's meghalt 1702-ben Skió-ban, hol 82-ik évétől mint velencei consul lakott. Őt nővel 24 gyermeket nemze. Hupazoli csak vizet ivék, soha nem dohányzott, és többnyire vad hussal 's gyümölcsessel táplálta magát. Ezen kívül sok pozdor (scorzonera) nedvet ivott, soha sem vacsorált, korán feküdt, korán kelt; első dolga mise-hallgatás volt, azután sétálni indult; sétája után pedig egész nap dolgozott. A' nevezetes dolgokat, mellyek élteben történtek, 22 kötetben jegyzé-fel. Lázban soha sem sinlett; erét egész élteben meg nem nyitattá, 's gyógyszerert soha sem használt. — 100-dik évében ősz haja ismét megfeketűt. Ez életszaka után sokszor gyalogolt napjában még négy mérföldet is. 109-dik évében kihullottak fogai, 's azontul csak péppel táplálta magát. Négy év múlva ismét két nagy foga nőtt, 's ez időtől ujjalag hussal kezdett élni.

KÜLÖNFÉLE.

Furcsaságok szemléje.

Rendezi Pipiske.

Motto: „Frohsinn mein Ziel!“

JOH. STRAUSS.

26.) Veszélyes erdő. Midőn Sobri üldözésére készültek-ki a' dsidások, mindenre kéré a' vezető kapitányt bíró uram, hogy az erdőbe legalább egy két vasvillás embert vinnének magukkal bátorságnak okáért.

27.) Forditmány diákból. — Gyuri urfi Cicerónak e' szavait: „Tanta fuit Catilinae superbia!“ így fordítá: „Catilinának Tanta Superbia volt.“ — Egy szünnap irományon pedig minap e' szókat „Haec tibi generalis serviat regula“ így olvasám fordítva: „Ez a' lénia szolgáljon generális urnak.“

Régi titok. Az upsalai régi könyvtárban állnak ama titokteljes vasas ládák, mellyeket III-dik Gusztáv svéd király hagyott maga után. Megnyltatásuknak ideje, mellyet a' király végrendelményében határozott, ezen évre esik, 's tartalmuk iránt, melly ama kornak még eddig titokban levő eseteiről némi felvilágosítást adhat, mindenki feszült figyelemmel van.

Hollandi temetkezés. Egy Hollandinak eltemettetése sokkal költségesebb későbbi felátatásánál. Két órakor kezdve a' temetés 25 forintba kerül; három óra után 100 forintba, 's ha még későbben kezdetik, e' pénzösszeg kétszerezetik. Honnan ered e' különös szokás, okát nem tudhatni. Ha a' test eltemettetett, a' közelebbi ismerősek a' gyászos házba mennek, hol liqueur-rel vendéglik-meg őket. Ezek azután eltávoznak; de a' rokonok 's házi barátok még tovább is háznál maradnak, és a' holtnak emlékezetére poharakat üritvén könyük helyett bort csorgatnak. Lakoma után hangászokat hívnak; az özvegy a' tánczrendet megkezdi, 's a' vigalom (de tán csak pórál?) reggelig tart. E' halotti toros kicsapongás olly féktelen kezdett már lenni, hogy Oberyssal tartományban végképp' eltilták.

Hallgató mátká. Berlinben rövid idő előtt különös eset, az ottani néposztálynak beljegyét híven rajzoló, adta magát elő. — Számos nép gyült

össze a' templomban, egy esküvést végig hallgatandó. A' lelkész ünnepélyes beszédét bevégzé, 's a' pillanat, mellyben a' menyasszony szokott mód szerint igen szavát elmondandó vala, jelen volt. De a' menyasszony hallgatott; néma hosszas csend-szünet lön, 's a' vendégek agyaiban különös vélemények támadnak: midőn azonban a' menyasszony megszóllalni nem akart, a' lelkész eltávozott az oltártól. Csak otthon tudák-meg a' történet okát. Menyasszony 's vőlegény a' templom ajtajáig legszebb egyességben ültek egymás mellett a' kocsiban. De midőn a' kocsi a' templom előtt megállott, 's a' vőlegény szerencsétlenségből mátkájának ruhájára tapodott, ez körültekintvén, a' vőlegényt félre tolá, 's ruháját kezdte igazgatni; mire a' vőlegény e' sértő szókkal támadá-meg: „mi bajod, ökör? — E' három szócska, minthogy a' menyasszony e' mellett még mézszáros leánya is volt, örökre elszakasztá egymástól a' szerelmeseket. Azon hideg rövidség, melylyel hallgatása által a' mátka jegyesén tul adott, nevezetes, 's a' régieknél mint ritka karakter-vonás talán magasztaltatott volna.

Görög fukarság. Az „Europa“ czimű folyóiratban egy beljegyzajzi jelenetet közöl bizonyos orvos, melly köztte 's egy szembeteg fiúnak atyja között görög országban történt: „Könyes szemekkel hozta az öreg hozzám fíját, 's e' szavakkal esengett: „Urám, az ő szeméivel enyimek is ki fognak alunni; ezen egy emberben kettőt szabadítasz-meg!“ — E' különös atyai gyöngédségen megindulva, egész figyelemmel vizsgálám-meg a' szerencsétlen fiúnak szeméit, 's apjának kinyilatkoztatám, hogy noba a' hályog már nagyon elhatalmasodott, segíteni, ha bár csak egy szemén is, még lehet. — Sirva borult a' megindult atya nyakamba: „Isten után te leszesz, uram, kit imá-dandok, ha fiamon segítesz!“ — „Édes öregem — folytatám tovább — én még csak alorvos vagyok, 's alig van annyi vagyonom, miből hivatalom szerint megélhetek. Nem azért említem ezt, mintha jutalomra várnék; az nem kell; hanem némelly műszerekre 's orvosságokra lenne szükségem, mellyek alig kerülnek hat drachmába; most azonban őket megszerezni elégtelen vagyok. Felírom neked, vásárold-meg, 's azonnal operatioéhoz fogunk.“ — „Hogyan? — riadt az öreg — 's azon pénzt én fizessem-ki? — Jer, Dimitri!“ — 's fíját haza vezeté, és vakon hagyá!

Ki másnak vermet ás, maga esik bele. — Egy faluban Lorient mellett következő eset történt. — Bizonyos fiatal ember más helyett pénzért katona lön. A' pénzt egyetlen hugának hagyá, ki a' faluban magánosan lakott. Bucsút vön, 's egyik barátjától Vannesig kísérve az ezreddel eltávozott. Azonban kísérő barátja sötét gondolatokat főzve agyában tért vissza. Késő este a' magános leánynak lakához megy; kopogat, 's ez hangjáról rá ismervén bizalommal ajtót nyit neki. Alig lépett-be, halállal fenyegeté a' leányt, ha a' kapott pénznek felét neki nem adja. A' megrettent leány előadta a' kívánt összeget; de midőn ez kezében volt, amaz más felét is kívánta. Szegény leány azt is átadta, 's megesküvék, hogy többé egy sous-ja sincs. A' rabló most távozni akart; azonban hirtelen visszafordult mondva: „te engemet elárulnál; azért meg kell halnod!“ — Esengve rogyott a' szerencsétlen hölgy lábaihoz; de hiába. A' halál nemének választását azonban szabad tetszésére bizta; 's az lövés, szurás vagy felakasztás volt. Vértől irtózáván a' boldogtalan leány az akasztást választá. A' gonosztevő erre két kötelet vön, egyikkel a' leánynak kezeit 's lábait kötözé-meg, másikkra egy hurkot vetve azt a' szoba gerendájára veté. Végre asztalra kellett állania; ez azonban alóla

kibiczenvén ő a' hurokban kezeinél fogva függve maradt. A' megkötözött leány sem magán sem a' függve maradton nem segíthetett; 's így e' rettentő helyzetben kelle azon éjen, más nap 's még egy éjen maradniok; mert segédkiáltásaikat, minthogy a' ház kissé félre esett, senki sem hallható. Csak második reggel jött néhány szomszéd, meglátandó, mi oka, hogy a' leány magát nem mutatja. Ezek a' nyomorgóknak nyögéseit hallván a' leányt megszabadíták kinos helyzetéből, a' gonosztevőt pedig börtönbe vitték.

EMLÉKMONDÁS.

M u l a n d ó s á g.

A' sudamos füst árnyékán mit kaphat az ember?
 E' játszó szinben mit használ lenni kevélynek?
 Tömkelegek, várak, peruáni aranynyal ezüsttel
 Czifrázott paloták, vagy Lydia kínese, mit érnek?
 Hol Babylon, hol Persepolis, hol Theba feküdtek,
 'S Ilion utszáit hasogatják mostan ekével;
 A' haladékony idő mindent hátrálni parancsol;
 Játszik sorsunkkal; földig lealázza, mi nagy volt;
 Bontja az összevalót, mi erős, eltördeli izre;
 A' zamatos bőség szarvát kiüríti fenékig;
 Nincs a' legjelesebb érdem megmentve fogától;
 Mint valamelly felnyilt örvény gyomrába kanyargat
 Mindent.

HORVÁTH ENDRE.

Megelégedés. A' józan embert nem emelik sem képzelgési vagy szenvedelmi álmai, sem felhőkben uszó ábrándozásai a' szerencse 's megelégedés némi magasságú léposóire; azokra kirekesztőleg csak azon testi 's lelki szükségének kielégítése után lephet, mellyek emberi természetének kifejtett vagy még lappangó, de bizonyos tulajdonaihoz elszakíthatlanul vannak kötve.

Gr. SZÉCHENYI I. után S. KAROLINA.

Csererejtvény.

1. 2. 3. Legfőbb kínese a' magyarnak
 Vele gyakran kérkedik;
4. 7. 8. 9. Diszt és erőt ad lakodnak
8. 9. 7. 3. Szobád ettől melegszik.
4. 5. 6. 7. 8. 9. Névre nyüzsög tölök a' föld
 De valódi kevés van,
6. 7. 8. 9. Kárt, nyomort, inséget okoz,
7. 8. 9. Szép, ha sok van agyadban.
7. 6. Szülöttje a' gyors időnek
1. 5. Illy't kívánok kedvesemnek;
- 1—9. Minden héten kézbe veszed,
 'S benne multságod leled.

Javítás. E' lapok 16-dik számának „Hazai Hirtelők“ cikkelyében, a' 2-dik sorban „vakok számára“ helyett „rabok számára“ olvastassék.

REGULÓ.

Pesten csötörtökön martius 29^{kén} 1838.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csötörtökön. Fél évi díjja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is vált-hatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ELBESZÉLÉS.

L a u r a.

(Folytatása.)

A' gróf sötét éjjelben indult-el; Laura következő reggel ért haza. Értesítettvén férjének eltávoztáról, a' keblében dulongó keserű érzetek még szörnyebb alakot vettek magukra. Mind azon sötét képek, mellyeket valaha a' féltékenység áldozatainak mutatott, kinzották most Laurát. Megjátszva, megvetve, elhagyatva érzé magát, 's elfelejtve egy kecses vágytársné karain; — rettegett, hogy férje szerelmét örökre elvesztette; — lélekismerete mit sem sugott mentségére. Így volt ő néhány napig a' legmarczonglóbb kinok martaléka, el nem határozhatván magát, mit kellessék tennie.

Rodrigo marquise, egyike a' gróf legkedveltebb barátnéinak, ki jól tudta Laura titkos búsongását, a' jelen alkalmat használhatni vélvén, a' kolostori fejdelem-asszonyhoz sietett, Laura jobbitására célzó tervről értekezendő; — ezután a' grófhhoz levelet küldött, mellyben minél előbbi visszatértét kéri. Az ügyes pater Ambrozio kéretett-meg tanácsadás iránt, ki tervöket tökélyre vivé, 's egyszersmind inté őket, hogy a' gróft, mielőtt a' baj mélyebben gyökerezhetnék, titkukba avassák. A' marquise haza menvén, megtudá, hogy a' gróf, ki levelét Madridtól egy napi járó földre vette — megérkezett. Azonnal látogatását kérte a' grófnak, ki tüstént meg is jelent. A' köszöntések után szomorún dült a' gróf egy székre; komoly tekintete eléggé mutatá, mennyit szenvedett e' napon. — „Barátném! — mondá — Laurát örökre elvesztettem; hallja csak mult napi történeteimet, 's bámuljon!”

„Szürkületkor érkeztem kastélyomhoz. Egy ismeretlen kapuőr tiltá a' bemenetelt; de embereim engedésre kényszeríték. Mint bámulék-el, midőn az ablakokat sötétben, a' folyosókat kivilágítlan találtam. Felsiettem a' lépcsőken; halálsend uralkodott 's vett körül mindenfelől. — Laura ajtajáig tapogatóztam; — szerencsére záratlan vala, 's beléptem olly halk volt, hogy Laurát sötét merengésé-

ből föl nem riasztá. Lassúdan zörögtem, 's őt nyájasan nevéen szólítottam. Megréműlt, keményen pillantott rám, gyertyát ragadt, egy mellékszobába vonult, 's erősen bezárá azt. Hiába szóllítám, hiába biztosítam, kértem 's panaszkodtam neki; de ő feleletére sem méltatott. Végre boszorkodva, hogy távullétem még átkodottabbá tévé, gyertyát vettem, és szobámba sieték. De gondolja ön bámulásonmat 's meglepetésemet: szobámban mindent szerteszórva lelék. Pam-lagaim fölforgatva és széthasogatva! kedvelt képgyűjteményem összeszezuzva; o! nem mondhatom tovább!“ E' szóknál mély bánat zárá-le ajkait.

„Szörnyű! — kiáltá a' marquise — 's ma miként ment a' dolog? látta ön Laurát?“ — „Nem — viszonzá a' gróf — őt nem láttam, de igen rombolásait. Kertemnek minden szobra talapjánál hever; a' porfyr-oszlopszatú márvány kápolna, mint százados rom, pihen a' földön.“

A' gróf hallgatott, 's a' marquise felindulva kiáltá: „ez sok, Laura! tervünk azonban észre hozand.“

„Ah — mond a' gróf — a' legiszonyűbbat még ezután kelle érzennem. Midőn búba merülve, földre szegezett fejjel lépdeltem kastélyomhoz, ő mindazon ablaknál, mellyeknél elhaladék, gúnycszajjal fogadott. Gitárjának hangja tőr vala szívemnek; fülembe a' legvigabb dalokat hangoztatá. Alig értem haza, midőn hirül adák, hogy a' pompás estélyre készül, mellyet Rivero lovag kedveéért adand.“

A' marquise legbensőbb részvétellel hallgatá darabig; azután fölfedezé a' gróf előtt tervökét. A' gróf helybenhagyá, 's azt kérte csak, hogy még most is szeretett Laurájával keményen ne bánjanak. A' marquise megigérte — a' titokba avatottakhoz hirnököt küldé — pipereasztali foglalkozását bevégezte, 's megjelent ugyanazon társaságban, mellybe Laura is nem sokára megérkezék.

Az éj elmúlt, 's a' közelgő reggel táncznak, vigalomnak 's a' kéjelgő gazda szerelmi nyilatkozásainak véget vete. Laura most önte előszer reményt Riveróba; most tévé az első ellépést az erény utjáról; — de a' büntetés haladás nélkül követte. Laurának kocsija tova csörtetett, 's nem sokára a' lovak megállának. — „Honn vagyunk“ — dörgé a' durva hangú kocsis. Pillanatok multak, de inas nem jött, lesegítendő asszonyát; hiába a' kiáltások — Lorenzo 's Beati nincsenek. Végre Laura a' kocsist szóllítá-föl, hogy emelné-le, ki többször ismételt parancsaira csakugyan megszóllalt, 's lámpájával feléje közelítvén, elég durván hangoztatá: „Signora! jól fogja tenni, ha kilép; az éji hűvös levegő lenge öltönyére aligha kellemtlenül nem batand.“ — „Gazember! — kiáltá Laura indulatosan —

ki adott jogot velem így beszélhetni? ki vagy te? — „Bérkocsis signora! 's emberséges ember; miről hogy ön meggyőződék, a' kocsibért elengedem, tudván, hogy önnek miye sincs szép öltönyén kívül. De szettevettét! ön igen szép, pár csókkal meg fog ajándékozni, nemde?“ — „Hol vagyok?“ — kiáltá Laura, 's ez alatt a' bérkocsis izmos karai közül, ki egy kemény csókot nyomott ajkára, kifejlett, 's egyenesen lakába sietett, honnan örömjaj özönlött a' a' szabadba. A' közelebbi ajtót megnyitá, és szoborra meredt, egy teljesen bútorozott vendéglőszobában látván magát, melyben számos ismeretlen 's ijesztő alakok tánczoltak. Bámulva állott pár pillanattig; majd egy közelállóhoz fordult, 's kérdezé: mikép merészlek kastélyát vendéglővé alakítani? — „Kastélyát? ha! ha! signora! ön álmodik; jöjjen csak, egy tánczot fogunk eljáráni!“ — E' szóknál beljebb vonatott, míg „semmirekellő! szörnyeteg!“ szavaira a' társaság vendéglője előtöppant. — „Bocsásd a' szép dámát“ — monda, 's Laura felé fordulva: „no's signora! mivel szolgálhatok? miként tévedt ön illy későn körünkbe?“ — „Egek! mi történik velem! — kiáltá Laura — tudd-meg: én gróf Lerma nője vagyok, ezen kastély birtokosnéja, 's reggel kemény leczkét fogsz kapni, ha cselédeimet elő nem hívod, 's gaztársaiddal kastélyomat tüstént el nem hagyod.“ — E' szók alatt körülserglék a' tánczosok; a' hanga elnémult, 's azon pillanathban, melyben beszélni megszűnt, mindnyájan hangos gunykazajra fakadtak. — „Mi lesz ebből? — monda — várjatok, mindjárt emberségre tanitlak“ — 's ezzel a' közelállónak arczsapásokat osztott. A' vig fiak zugba szoríták a' dámát, vele talán számot vetendők, ha a' köpezős vendéglő közbe nem veti magát. — „Látja ön, — monda ez Laurához fordulva — most durvaságának ki tudja mi lett volna bére! miképp' merészlé kezét rájok emelni, holott ön közöttünk csak semmi! — Nekik joguk volt nevetni; ön Lerma grófnő? ha! ha! kaczagnom kell, — ez háborodott asszony; hiszen a' grófnő tegnap este 9 óra tájban halt meg!“ — „Meghalt? — viszonzá Laura — igen — én kaczaglak téged; én vagyok az — 's reggel ostoba elménczkedéséért okvetlen meglakolandsz.“

A' vendéglő boszankodva fordult-el. „Háborodott — monda a' többiekhez — mutatják arczvonalai; — signora! — Laura felé fordulva — vagy is szép grófnő! csekély lakom nem alkalmas illy magas vendéget elfogadni; — van szerencsém csendes nyugalmat ohajtani önnek a' kék boltozatú ég alatt!“ — Ezen szóknál kivezette az éllentállni hiába törekvő Laurát; az ajtó bezárattott, 's a' grófnő ég alatt és egyedül, kitéve a' veszélynek, hogy halálosan átfázik, 's a' gyalázatnak, hogy a' rendőrektől börtönbe vitetik. De aggó-

dása nem sokáig tartott; egy óranegyed alig tölt-el, midőn „diesér-
tessék a' Jézus!“ köszöntés hangzott feléje, mire teljes szívből fele-
lé: „mind örökké.“ Most egy éltes szerzetes állott előtte. Laura ri-
mázkodott, hogy reggelig mutatna neki nyugalmas helyet, igérvén,
hogy akkor mindent föl fogna fedezni. A' szelid tekintetű öreg inté,
hogy menjen vele! — Darab idő telve egy kapu nyilt-meg, 's Lau-
rát az öreg egy csinos szobácskába vezette, hol vetett ágyat, egy-
szerű, de tiszta bútorokat lelt. Laura remegett a' hideg miatt. —
„Vetközz-le leányom! — mondá Ambrozio — vannak itt alkalmas
ruhák, mellyeket nővérem használ itt létekor.“ — Ambrozio el-
ment; Laura hirtelen levegőzött, 's a' csudás történeten merengve
ágyba dült, mélyen elaludt, és szinte délkor ébredt-föl izes álmá-
ból. Fölebredtekor első gondja volt meghatározni, miképp' büntese-
se-még a' durva vendéglőt 's embertelen vendégeit. — „Megfogom
éreztetni velek, ki vagyok, 's kit gúnyoltak-ki“ — kiáltá, 's az
ajtó megnyilt. — „Kik azok — kérdé; Ambrozio, ki a' mondotta-
kat hallá — kiket érdekel önnek fenyegetése?“ — Laura elbeszélé
a' közelebbi éjen történeteket, 's hozzá adá: „én gróf Lerma nője
vagyok; nagyon le fogna tisztos atya kötelezni, ha kocsim' előpa-
rancsoltatná.“ — E' szóknál kételkedve rázta fejét a' szerzetes: —
„gróf Lerma nője — felelt amaz — tegnap este 9 óra tájban halt-
meg; szerzetünk egyik lelkésze nyújtá neki az utósó vigasztalást;
's nem foghatom-meg, mint jöhetett önnek ezen eszméje; — talán
öntébolyodott, leányom?“ „Tébolyodott, — és meghalt — kiáltá Lau-
ra — önök kábultak, kik velem, éltem 's eszméletem birásában el-
akarják hitetni, hogy halt vagy tébolyodott vagyok, 's nem gróf
Lerma nője.“ Mondá, és nyilsebesen futott a' monostor kapujáig; de
az izmos kapuőr visszautasítá. Kérte, fenyegette az őrt, de hiába;
mert Ambrozio parancsa nélkül az őt kit sem bocsáthata-ki vagy
be; 's Laura alázattal csuszott-vissza szobájába, hol egyszerű, de
izes reggeli várt reá. Pillanatonként elkeseredettebb lön; meglátta reg-
gelijét, föl kaczagott, 's az ablakon kilöké. Ambrozio nem sokára
megjelent, 's kemény hangon veté szemére, minő hálátlanul cselek-
vék, midőn az étket, mellyet neki könyörületből nyújtottak, ki-
dobá; inté egyszersmind, hogy illyesmit többé ne tegyen, különben
éltelt kapni nem fogna, éhezni pedig nem éppen kellemes dolog.

Laura engedékeny nyé lön, 's kérte Ambroziót, hogy, ha gróf
Lerma nője valóban meghalt, legalább engedné kiterítve láthatnia azt.
Ambrozio rövid gondolkozás után megígérte két föltétel alatt: hogy
vele és szerzetes ruhában menjen. Bármint ellenkezék is eleinte, el
kellett fogadnia az ajánlatot, minthogy másként czeélja nem vala
kivihető.

Egy fiatal szerzetes nyújtá neki a ruhát; Laura fölölté, 's midőn iszonyúnak mutatkozáék, a tükröt dühöngve törte-szét; hasonlót vala teendő az ablakokkal is, ha Ambrozio be nem lép. Miután a legszigorúbb hallgatás 's határtalan engedelmesség kötelességévé téték Laurának, kocsiba ültek, 's a kocsi sebesen elgördült.

A kastély, mellynek kapujánál kiszállának, ki volt világítva; az ajtókon kettőztetett katonasörök álltak. — „Dicsértessék a Jézus“ — „Mindörökké, tisztelendő atya!“ — felelének a katonák, 's tisztelettel utat engedtek. — „Mire való itt az őrizet?“ — kérde Ambrozio, — 's a felelet volt: „a néptolongást zabolázni, melly Lerma grófnő holt testének nézésére csődül.“ — „Lehetlen!“ — rebegé Laura. Ambrozio ujját szájára tevé, 's Laura hallgatott. Az épületben pórtanyáknak nyoma sem látszott; Ambrozio figyelmezteté Laurát, 's jelentőleg fejére mutatott. Laura elérté, de más gondolatokkal foglalkozott; vágygyal sietett szobája ajtajáig, hol két szolgálta buba merülve állott. Ambrozio engedelmet kért a bemenetre, mi megadott azon feltétel alatt, hogy nyugton maradjanak, míg társaival a gróf, elhagyja a szobát. Minden szoba a teremig feketével volt bevonva, 's mindenikben két szolgálta állt, mélyen bánkódva. A holt test a tükörteremben pihent, — kétes világban ragyogtak a tükrök, mi a teremben álló tárgyoknak igen ünnepélyes és elragadó színt kölcsönzött. Laura megborzadt, midőn a terem közepén pompás halottas ágyon látta magát, mint halottat. A halottnak jobbjára felől térdelt a gróf; kezét a holtak szívére tevé; egész valója mély bánatot 's keservet árult-el; Laura megborzadt, látván, hogy halálában is bírja férjének szerelmét, ki élteben arról szüntelen kétkedett. Éppen magába kezdett térni, átkozva botlásait, midőn a kolostor fejedelem asszonya 's Violant tüntek szemeibe, kik a halálos ágy balrészén térdeltek; könyvek patakzottak-alá Violant szemeiből vágyszársnéja holttesténél! 's talán örömtelve, őt utjából elmozdítva látván! Bánat és düh küzdött Laura melljében; de az utósó győzött; az üvegajtót, melly köztte, a gróf, holt mintája 's a gyülölt Violant közt állott, mielőtt Ambrozio gátohlhatta, szétzuzá 's méregtelve kiáltá: „Én vagyok Laura, félre ezen játékkal!“ — De mielőtt a holt testhez közelithetett, két szerzetes erősen átkarolá. — „Kegyetlen! — kiáltá Laura — nem vagyok szerzetes; Lerma, nőd vagyok; érezni fogod haragomat szeretőddel együtt, ha...“ — hangja elakadt, mély ájulásba süllyedt, 's Ambrozio félrevitte.

Fölüdülése után evett és erősítő ivott; azután mély álomba merült. Fölebredve sűrű setétet 's halálcsendet vett észre maga körül; — fölemelkedett, ágya függönyét félre vonandó; de borzadva huzódott vissza, midőn minden felől keménységet érzett: tapogatott,

's úgy találta, hogy egy szűk börtönbe zárattott; kiáltani akart, de száva elakadt. Ezerféle zavart eszmék fordultak-meg agyában, mellyek csak hamar elenyésztek, midőn testén gazdag öltözetét, nyakán drága gyöngyeit megismerte; — most teljesen hivé, hogy a' legiszonyúbb módon élve temetteték-el. Hiába volt minden igyekezete — iszonyú sorsát békén kellett tűrnie.

(Folytatása következik.)

HAZAI HIRLELŐ.

Esztergami áradás. Martius 6-kán reggel Dunánk jege még félig állott, 9 órákor azonban nagy ropogással utnak indulván 11 órákor már jégtől mentten volt az országos folyam. De a' kora öröm ritkán tartós; délután ismét tömérdek jég torlódott össze, és a' vizet árasztani kezdé, mellyet a' 7—8-kán hullott hó inkább árasztott, mint apasztott. 9-kén a' duzzadó viz már meghaladá az 1830-dik vizállási fokot. E' napon némelylek állítása szerint 1—2 óra közt reggel földrengés is volt; minek következtében az ideigleni székes egyház talapja több helyen süllyedni kezdett, a' mellék-oltárok szobrai helyükből kimozdultak. 10-kén a' királyi városnak minden utcáján vizár hömpölygött; csak a' budai utszának egy része, Ferencziek kolostora körüli kis tér vala szárazon. A' kétségbeesett nép rémületes zajgással hordá holmijét dereglyékre fejük felett ropogó lakaikból, és a' hideg fürdőitől dermedt barmaikat kötélén usztaták maguk után. A' Ferencziek tiszteletteljes előjárója kiterjesztett karokkal állt monostora ajtajánál, 's 500 személynek adott védhelyet. A' Benedek szerzetbeliek hasonlólag védangyalok voltak; tanítványoktól ürült iskolateremeikben szerencsétlenek jajongtak. Ez nap estéjén az áradás az 1809-ik áradási fokot 's 11-kén az 1799-ik is meghaladta. A' piaczi házak 5 lábnyi vízben állottak; számtalan roskadni kezdett, 's több le is omlott. Éjféltáni 3 órákor a' Ferencziek monostorának egy része süllyedni kezdvén innen is vonulni kellett a' védhelyet feltaláltknak, és számtalanon voltak, kik butoraikkal három helyről is kiszorítottak. — 13-kán délutáni két órákor apadni kezdett, és 16-kán viradóra már annyira elapadt, hogy a' piacon bokát haladó kátyóban járni lehetett. Nincs kebel, melly Esztergamnak siralmas sorsán, mellyet most már egész borzasztóságában láthatni, meg ne illetődjék; ki a' nyomornak, melly városunkat érte, leírását eddigelé közleni akarta volna, igaztalanságot követne-el; mert most látni csak azt, mit szem soha nem látott. A' királyi városban, mint mondják, 950 ház volt; ebből 600 egészen összeomlott, 's 150 fél épységben maradt. Az egy piacot, budai 's Ferencziek utszáját, hol hasonlólag sok ház beomlott, kivéve bátran állithatni, hogy a' királyi városnak minden utszája halmon fekszik. A' város, vagy is inkább volt város felett bűdös gőz lebeg; inség, siránkozás és nyomorúság, merre tekintünk; mert noha leapadt a' viz, 8 napig tartó áradás után még sincs hova hajtani fejét a' hajléktalannak, és a' koldus-botra jutottak csapatonként jajgatnak az elkietlenült utcákon. A' sinlődő nép éhségének enyhítésére a' ns vmgye, város, primatia és káptalan részéről naponként több száz kenyér osztatik. E' közveszély idején a' n.m. primási ügyek igazgatója nevét feledhetlenné tette; mert alig menté-meg ember-magasnyi vízből fáradhatlan szorgalma által a' két levéltárt, főbb gondja szegényebb sorsú alattvalók felségítése volt; feledhetlenné tette nevét a' nemes lelkű em-

erbarát, a' szomszéd doroghi plebanus is, ki nemcsak a' kiszorított barmokat fogadá lakába, táplálta, hanem az elnyomorodott népnek is több ízben sütetete kenyeret. A' kár, melyet Esztergam szenved, ha csak összetett erő 's közsegedelem nem járul közbe, ki nem pótolható. Hallani ugyan, hogy a' ns vmgynek állandó küldöttsége aláírást nyitott-meg, 's az ajánlások néhány percz alatt 900 ftra mentek: de mi ez illy roppant kárnak pótlására? — Ha a' segedelem olly bőven nem érkezik, mint a' kártékony víz jött, a' különben is nyomorult Esztergam, hosszú időre tönkre lesz téve.

KÜLÖNFÉLE.

Hálátlanság. Lélekzet nélkül 's fél örültten rohan egy mészároslegény bizonyos ausztriai falnak sörmérő csapszékébe; mert néhány ezer forinttal tömött tárczáját, melyet gazdája marha-vásárlásra adott kezébe, elveszté. Készséggel állott-fel egy földhez ragadt szegény szabó; ki naponként éltséggel küszködött, 's az elvesztett tárcza minőségéről egyet mást kérdezve, azt végre tulajdonosának átadá, nem kívánván egyéb jutalmat, mint 13 krajczárnyi költségének kifizetését. Néhány percz mulva belép a' pinczer, 's az ajtóra krétával számokat ír. A' szabó annak okát kérdvén megérté, hogy azok a' bécsi lotteriában huzott számok lennének. A' szabó, ki maga is tett a' lotteriába, elhalványodik, meg elpirul, 's öröm-rebeggéssel felkiált: „ez az ég jutalma: itt számjegyem; ezer öt száz ezüst forintot ternőt nyertem.“ — A' szegény: de becsületes ember szerencsésjén mindenki tisztá szívből örvendett, 's reá beszéltek, hogy siessen azonnal a' szomszéd városkába, és számjegyét mutassa-meg a' collecteur nek. A' mészáros örömmel ajánl neki helyet kocsiján, és sebesen száguld-el vele. Néhány óra mulva a' fogadós mint törvényes személy felszöllittatik, menne az erdőbe, és vizsgálmá-meg egy meggyilkoltatottnak testét. Kit talál a' borzadó fogadós? — a' becsületes szabót mindenből kifosztva és 7 kés-szurással meggyilkolva. Bár mi embertelennek tetszett is a' gondolat, de másra, mint a' mészárosra nem gyanakodhaték; e' szerint azonnal a' collecteur-hez sietett, és — a' mészaróst ott leli, ki éppen a' szabó nyereségének kifizettetése felől értekezett a' számszedővel. A' fogadós az embertelen hálátlanságot közzé teszi, 's a' gonosztevőt törvény kezébe szolgáltatja.

Férj-javítás. Parisban nem régiben következő eset történt. — N. ur, ha az ital fejébe száll, nejével ezivódni szokott. Néhány nap előtt ismét hasonló körülmények közt érkezőn haza, nem eléglé a' szóvitát, 's érzékenyebben akart neje körül forgolódni. Ez a' szomszéd terembe szökött, 's az ajtót magára zárta. Mig mámoros hősünk az ajtó befejezésével foglalkozott, ablak-nyílást hall, 's egy testnek udvarra zuhanását. Ez eset ismét eszéhez hozza; ablakhoz rohan, letekint, 's nő-alakot látván a' földön elterülve, kétségbeesve felkiált. A' holttestet néhány szomszéd és házi barátja felemeli, szobába viszi, 's ágyra fekteti. — N. e' gyász-látványra földre veti magát, jajgat 's haját tépdeli; végre felszökik, ablakhoz fut 's lerohanni akar. Egy ismeretes hangos kacaj azonban eszméletét visszaadja; hátra tekint, 's holt-nak vélt neje fut karaiba, és kisül, hogy a' vélt halott nem egyéb, mint egy nagy báb, N. asszony ruháiba öltöztetve. E' rémülés megjavítá a' férjet, 's azóta legszebb egyességben él nejével, és a' bor-itallal felhagyott.

Hindu-babona. — Huber püspök következő gyászescményt beszél kalkuttai utjából, melyből mind az megbizonyodik, mi kevésre becsüli e' nép

a' némbereket, 's mind azon babonáról, mely ama föld lakóit még sötét leplevel takarja, némi fogalmat ad. -- „Egy faluban — így ír Heber — mely Ghazi pour-tól csak néhány angol mértföldnyire fekszik, két felekezet egy kis darab föld használása fölött perbe keveredett. Egyik perlekedő fél 70 éves aggastyán volt, 's neje is ugyan olly korú. Ezen aggastyán elveszti peret. Mit tesz tehát? gyermekei 's néhány rokona segedelmével megragadja nejet, azon földre hurczolja, mely fölött pereltek, egy szalma kunyhóba zárja, 's azt feje fölött lángra borítja. A' Hinduk hiedelme szerint ezen asszonynak halála örökre elátkozandja a' földet, terméketlenné teszi, 's a' némberek szelleme, mely a' pörös földön fog vándorolni, a' pörnyertest örökké gátlandja annak békes használásában. A' hindu bíró, ki ez esetet az angol hatóságnak bejelenté, egész hidegvérúséggel csak ezt mondá: „családi dolog; csupán egy agg némbér forog kérdésben. Mit is tehetek volna vele egyebet?“

EMLEKMONDÁS.

I g a z k e r e s e t.

Ha keresmény igaz, szép annak birtoka,
Főképp' ha nincs benne a' szegénynek átka,
Mert elvesz fortélylyal megejtett portéka,
Állandó ellenben jól szerzett falatka.

B. ORCZY LÓRINCZ után K. H. K. J.

Magasztalás. Ugy ejtsd magasztalásaidat, hogy az érintett tisztel-
tetve érezze magát, 's némellyekben mindenkor kicsinyítve 's gáncoskodva,
hogy óriási lelked mértéke tündököljön. FÁY ANDRÁS.

Jótett. A' tiszta szép akarat jót tenni, noha ez nem állna is erőnk-
ben, erény: azonban ha erőnk vas, de akaratunk nincsen hozzá, igen nagy
hiba. Gr. OXENSTIRN után S. KAROLINA.

Gnomák. Sok ifjú az élet zöldelő tavaszából égető nyarat csinál,
's így ön magát elfonyasztja kevés idő alatt a' gyönyörök forró hevével.

A' hivatal ész nélkül rutabb, mint az ész hivatal nélkül.

Az emberszeretet egy szerencsésen megmaradt vonalkája a' lélek-
nek az ártatlanság hajótöréseiből, 's a' legtökélyesb kötél, mely embert em-
berhez kapcsol. TOMPA JÁNOS után HÁBOR.

Csererejtvény.

- 1—10. Az egész egy népes város
Szabolcs megye keblében
6. 8. 9. 10. Ki illy lelki kincsessel bírhat
5. 6. 2. 7. Annak lehet szívében
7. 8. 9. Délezeg vitézt hord csatákban
6. 8. 7. Rettegsz tán, ha jó feléd.
3. 4. 2. 3. 4. Rokka 's guzsaly kell emennek
3. 5. 6. Szomjban enyhét önt beléd.
6. 8. 3. Rosz falakban fölleled,
Sövényen átlépheted.

N.

Előbbi rejtvény: Honművész.

Szerkezi Mátray Gábor, halpiazcon alul a' Duna partján. 114. szám alatt.

REGGELŐ.

Pesten vasárnap aprilis 1^{én} 1838.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és esütörtökön. Fél évi díja helyben képekkel 5 ft. borítékalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is vált-hatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ELBESZÉLÉS.

L a u r a.

(Folytatása.)

Igy töltött két órát a' legszorongatóbb félelmek közt; a' toronyóra hármát kongott, 's Laura annyit megtuda, hogy templomban fekszik. A' szerzetesek hajnali misére gyülekeztek: zörgetett, kiáltozott, — mind hiába; a' szerzetesek csörgése elnyomá gyöngö hangját, 's ő félelem és szorongás közt hallgatott.

A' mise elkezdett; csend lön, 's Laura a' legszörnyűbb kétségbeeséssel küzdött. Nehány percz mulva lassú zörejt 's feléje intézett lépteket hallott; — egybeszedé minden erejét 's kiáltá: „Szánj-meg! szabadíts-meg egy szerencsétlent, ki élve temetteték-el.“ — Koporsója fedele lefordult, fölemelé magát, 's Ambroziót látta kezét segélyre feléje nyújtani. — „Ah Ambrozio! — sohajta — mit vétett neked Lerma grófnő, hogy illy embertelnül bánsz vele?“ — „Még is grófnőnek hiszed magadat? Azt hittem leányom, hogy ezen eszmével fölhaltál, miután a' megholt grófnő halotti ruhájába öltöztettek, 's koporsójába helyeztek; de látom, munkám sükeretlen; leányom! agyad szörnyen zavarodott!“ — „Elhiszem — viszontá Laura — de öné nem kevésbbé!“

Ambrozio elvezette Laurát, de nem szobájába, hanem egy más szobácskába, melly a' templomhoz volt ragasztva. — „Síromba vezetsz?“ — kérde Laura. — „Nem — itt a' templom közelében vagy, 's ezen lakon megláthatod a' valódi grófnőnek halotti pompáját; — 's ha nyugton leendsz, tegnapi szerzetes ruhádban a' templomba foglak vinni magammal, 's az egész halotti szertartáson jelen lehetsz. Most öltözz-fel — öltöznöd kell hamar!“

„Soha sem! — kiáltá Laura — ez saját ruhám, ezek gyöngyeim; meg fogom mutatni vén gonosz, hogy büntetlen nem tréfálódol velem!“

Ambrozio ismét inté, hogy öltözzék; de intése foganatlan lön. Laurát ékszereinek bírása bátoritá, 's azon reményt önté-bele, hogy

tüstént meg fog ismertetni. — „Menj Ambrozio — mondá parancsolólag — hagyj-el; egyedül ohajtok lenni“ — ’s elégületlen nézdelve magát, folytatá: — így fogok a’ gróf elébe állani; hah! mint boruland ő lábaimhoz, engedelemért esdeklendő; de (hangosan nevetve) nem lesz engedelem, csak boszú! ’s te vén gonosz (Ambrozióra mutatva) a’ legiszonyúbbat várhadd fejedre!“

„Elég“ — szakasztá-félbe Ambrozio, ’s kopogtatására két szerzetes és egy szobaleány termettek elő. — „Tartsátok erősen — parancsolá Ambrozio — Mari öltöztessd a’ lehetőségig sietve!“

A’ parancs azonnal teljesült. Laura ellenküzdött, és szitkozódott; de csak hamar lecsendesült; miután négy fal közt egyedül látá magát hagyatva.

A’ nap szinte elhaladt a’ nélkül, hogy Laurát valaki háborította volna; most érzé előszer, minő kellemetlen éhezni; — most jó étvágygyal falatozta volna fel az étket, melyet néhány nappal előbb utálattal lökött-el.

Mari ételt ’s egy pohár bort hozott; Laura evett, ’s a’ poharat fenéig ürité.

Bármint igyekezett is Laura beszédet szőni a’ leánynyal, akaratja még sem sikerült; a’ leány szájára mutatott, ’s könnyes szemekkel hagyá-el Laurát.

Laura álomba merült; darab idő mulva tompa moraj ébreszté-föl; szemeit fölveté, ’s borzalmas helyen — egy tágas négyszegű börtönben látta magát, melly lámpa helyett több helyen lobogó lángok által világított. E’ lángoszlopokat tömérdek alakok környezék, hasonlók a’ pokol gyermekeihez. Laurát borzadás és iszony fogá-el megpillantván ruháját, melly koromfekete volt, mint az alakok, kik egymás közt érthetlen nyelven beszéltek. Egy oszlop mellett hallgatózott, vélvén, hogy észre nem vétetett; azonban az oszlop hirtelen megnyílt. Egy varázs-sip hangzott, ’s a’ fekete társaság egybecsődült. Kört képeztek, ’s Laura közben maradt; — itt apró kancsal szemek villogtak feléje, ott egy ijesztő torzkép gonyolta; amott egy sárga szájából hosszú fogak csikorogtak-rá. Pokoli táncz kezdődött. — Laurát most ide, majd amoda ránták; mi több, a’ gyöngédtelen lények őt még tánczra is késztek; majd szörnyen kacagtak, — ’s Laura illykor az oszlophoz futott halálos vonaglások közt ragadván-meg azt. Órahosszáig tartott a’ borzasztó vigalom; ekkor a’ varázs-sip ismét megfúvatott, ’s a’ fekete lények előbbi helyökre futottak, tüzöket föléleszték, ’s iszonyún pislogtak a’ remegő hölgyre. Laura kezeit ’s lábait fájlalta a’ rángatások miatt; testén itt ott sebek is mutatkoztak. — Most bánta először előbbi életmódját, hívén, hogy valóban meghalt, és szenvedése örökké tar-

tand azon undok lények társaságában. Térdre hullott; kezeit ég felé emelé, 's ajtatosan könyörge Istennek, nem is figyelve a' gunczajra, melly füleibe harsogott.

Most ismételt dörgések rengeték-meg a' mélyzetet; — az ördögi lények üvöltének. Laura arcra borult, 's érzéketlen feküdt, míg egy gyöngé rázás fölébreszté; félénken tekintett-föl, 's egy hosszú fehér alakot láta. — „Laura! kövess — mondá az ünnepélyes hangon — oda vezetlek, hol kinlódnod kellene, ha szivedben igaz bánalom nem származik vala.“ — Laura iszonyú sejtéssel követte az alakot; mélyen sülyedtek alá, 's egy barlang előtt termettek. A' fejr lény megilleté a' vaskaput, 's ez fölnyilt; — kék lángok lobogtak mindenfelé, mellyeket a' legborzasztóbb alakok fuvókkal élesztgettek, kik Laurában az uj martalékon örülni látszának. A' fejr lény Laurát fejr lepellet voná-be, 's intvén a' kárhozottaknak, ezek azonnal eltűntek. Laura láthatlan kezektől tartva nyilsebesen fölemeltetett, 's néhány percz mulva esendesen letéttetett. Két fejr lény föltakará leplét, 's Laura egy kies völgyben állott; — majd fejrbe öltözteték, fejrre virragkoszorút tevének, 's halkán sugák fülebe: „bánd-meg tetteidet valóban, idd-ki a' keserű poharat, 's remélj!“ — Most homlokát megcsókolák, 's egyedül hagyták. Kis idő telve erős hangon kiáltaték nevén; Laura a' hely felé sietett, honnan a' hang jött. Nagy csoport fejr lények járdaltak egy kies ligetben; ketten a' jelebbek közül hozzá közelítének, — kezeiket feléje nyujták, 's egy templomba vezeték, mellynek küszöbénél egy tiszteletes öreg lépdelt feléjük. — „Térdelj-le“ — sugák vezetői.

„Laura! — szólott az öreg ünnepélyes hangon — tetteid, az öröklénynek trónja előtt fölolvastattak; jó tetteid nincsenek; teljes étedet veszélyes szenvedélyek kormányozák; — nemtőd panaszolja, hogy a' jót elmulasztván, a' roszt követted: igazolhatod-e magadat?“ — „Nem“ — viszonzá Laura földre szegezett szemekkel; „vagy mentheted-e?“ — „Nem“ — ismétlé szomorún.

Az öreg intett, 's intésére fénytől környezett két lény kehelyt 's koszorút hozott. — „Laura, légy vidám — mondá az egyik lény — ha tetteidet igazán megbántad, ha előbbi étedet jó tetteiddel akard helyre hozni, mi neked ismét testet adunk, visszaküldünk a' földre, 's könyörögni fogunk az öröklénynek, hogy nemtőddé Ambroziót tegye. Ő fog vigyázni tetteidre; ő gyámolítand botlásaidban; ő eszközöndi földi 's mennyei üdvödet!“ — Laura mély sohajjal felelt. A' másik lény kehelylyel közelített hozzá: „kisértet nélkül boldog nem lehetsz; van-e bátorságod sokféle szenvedés által érdemlenni-meg idei 's örök boldogságodat?“ — „Van bátorságom!“ felelé Laura remegve. — „Jól van; tehát ez lesz az első kisértet: ürítsd-

ki a' szenvedésnek ime poharát fenéig! — Laura ajkaihoz emelte a' kehelyt; de borzadva voná azt vissza; mert keserű illat párolgott belőle. — „Légy bátor, ez az első kisértet!“ — mondá az öreg. Laura ismét szájához vivé a' kehelyt; ivott; — de egész valója rázkódott, míg kiüríté, 's fájdalmas érzelmek között nyujtá-át az öregnek. — „A' kehely tied — mondá az öreg — tartsd-meg annak emlékeül, hogy az első kisértetet jól kiállottad; az utósókor e' korszorú diszitendi fejedet!“ — A' lények ismét megcsókolák homlokát, 's a' kehelyt kezébe adván eltűntek. Laura érzéketlen dült a' templom talapjára.

Álom vala-e vagy való? — gondolá Laura felüdültekor; a' kehely asztalán állott. — „Való tehát! mondá örömmel, mi alatt azt ajkaihoz nyomá — kiürítélek szenvedések kelyhe! bátor vagyok a' hátra levő kisérteteket is kiállani. — „Hol lehetek? — gondolá; 's néumberi karok ölelék-át; a' jó kis Mari karai. — „Hála az égnek Blanka asszony (ez volt most neve) — mondá Mari — iszonyú szorongásokat kelle hosszadalmas álmában kiállnia, mivel több napja, hogy öntudat nélkül itt feküdt; Ambrozio 's én sajnáltuk!“ — „Igen — nehéz álom nyomott — viszonzá Laura — de siess — hivd-el Ambroziót; vele ohajtok beszélni!“

Ambrozio megérkezett; arczán magas öröm 's belső nyugalom mutatkozék. Laura térdre hullott, és szelid hangon mondá: „Atyám! engedj-meg, miként az égiek is megengedtek; igyekezni fogok, hogy jövődő életem a' lehetőségig tökélyes legyen.“ — A' szerzetes főemelé, 's tudtára adá, hogy ezután Blanka asszony a' monostori major felügyelőnéje fogna lenni. Mari segédjévé rendeltetett, 's lakuk kimuttatott.

A' mesterségnek kevés nyoma, de a' természetnek annál több remeke látszott ezen kies helyen, 's Laura rövid időn ismét boldognak érzé magát a' természet gyönyöreinek élvezésében.

A' kertnek egy része voná leginkább magára figyelmét, mellyet titokteljes homály borított; a' bemenet magas rostélykapuval volt ellátva, mellyen mindenki benézhetett ugyan, de bemennie lehetlen volt. Bármennyire kíváncsi volt is Laura, még sem kérdezősködött a' hely felől, hanem este felé szobájába vonult, 's használta a' nyugalmat, mellyet teste annyira ohajtott.

Következő reggel Mari bánatteljes arczczal lépett asszonyához, 's panaszlá, miképp' atyja segély és gondviselő nélkül betegen fekszik. Laura meglátogatá az öreget, számára frisitőt, ételt és italt rendelt, 's Marit ápolójának hagyta. Nyugott szívvel indult haza felé, melljét menynevei érzelm tölté-be, olly üdvezítő, millyet csak

jóltevők élvezhetnek. Lermának magasztas tulajdonaira gondolt, 's arczát bánalom könyei áztaták.

Ambrozio a' kapunál találkozék vele. A' nap heve tikkasztó vala; ebédig egy leveles kunyhóba mentek, honnan a' titkos helyhez vivő ösvényt látni lehet. Leültek, 's mi alatt Ambrozio üdvös intéseket intézett Laurához, ő kíváncsian szegzé szép szemeit a' kapu előtt susogó magas nyárfákra, 's úgy látszott, határtalan a' kívánság benne, a' szent hely belsejébe juthatni. — „Leányom — mond Ambrozio mosolyogva — ohajtásodat szemeidből olvasom, de vágyodat ki nem elégíthetem; a' kapu kulcsát ugyan kezedbe adom, de javaslom, hogy ne használd; jól meggondold, hogy kísértetet kell kiállnod, 's hogy a' láthatlan lény, az indulatokon uralkodást legszébb erénynek nézi!“ — 's a' különböző képletekkel cifrázott kulcsot kezébe adá.

Laura ebéd alatt komoly vala; Ambrozio bort töltött a' kísértet kelyhébe, 's mosolyogva mondá: „remény táplálja az életet!“ — „ugy van“ viszonzá Laura szelid hangon, 's pihenés ürügye alatt eltávozván, betegéhez sietett, kit már olly állapotban talált, hogy jóltevőjének hálát rebeghetett. Laura az öreg mellé ült, 's részvéttel kérdezősködött családjárul. — Az öreg könyes szemekkel panaszlá, miképp' fíjának nője halálos beteg, 's a' férj alig kereshet annyit, mennyivel három kicsiny gyermekét táplálhassa, következésképp' nőjéről kevésbé gondoskodhatik, különben az egésségeseknek éhen kellene meghalniok.

„Egek! — kiáltott Laura megindulva — segítnem kell rajta. — Mari, várj reám!“ — 's haza siette megindultát titkolandó. Ambroziót nem lelé lakánál; ezt sietős foglalkozások készteték a' monostorba térni; Laurának köszöntést 's egy erszény pénzt hagyott. Az erszénynek megpillantása örömmre derité, mivel az által a' nyomorú családnak szenvedését enyhíteni remélte. Szobájában találá a' képletes kulcsot is; mosolygott, magához vevé azt, 's gondolatait szabadon bocsátá, míg az estcsillag nyílt ablakába sugárzott; majd eszébe juta Mari, 's egy ételnemükkel 's erősítő itallal ellátott kosarat vett karjára, és a' kerten 's erdőcskén keresztül az öregnek lakához sietett. Mari már az ajtónál várta, 's elvezette egy más kunyhóhoz, honnan siralmas kiáltások hangzottak; lépéseiket kettőztették, 's a' kunyhónál félmeztelen kicsiny gyermekeket találtak, kik atyjukra vártak. Laura eledelt nyujta nekik. Míg ezek kéjjel falatoztak, Laura beteg anyjukhoz ment, kinek fájdalmas nyögése keserű benyomást tön szívére; hűvösítő italt nyujtott neki, 's a' beteg megkönnyebbedett. Mari a' kicsinyeket nyugalomra vitte, 's Laurával atyjukra varakozott. A' bánatos férj és atya megérkezett,

's vizsga tekintettel kérdeze gyermekei hollétét. Laura barátságosan tudósítá, miképp' azok — miután ettek és ittak, lenyugodtak; — kinálá egyszersmind a' jó embert, hogy ha éhezik, a' kosárban levő maradékot fogyassza-el. Miklós térdre hullott, 's az ég malasztját esdeklé jöltevőnéjére.

Laura megilletődött, 's nedves szemeit a' setét fellegekre szegezé, mellyek az éj közeledtét jelenték. Miklós még azon éjen orvosért akart menni, de Laura kértére a' reggelt megvárta; Mari megigérete, hogy visszajötteig a' kunyhóban marad.

(Folytatása következik.)

HAZAI HIRLELŐ.

Szegedi adakozás. — Szabad kir. Szeged városának, nemes tanácsa megértvén a' viz által károsult Pestnek inséges sorsát, a' városi tárból ezer pengő forintot ada a' károsulttak részére felküldendő élelmi szerek bevásárlására. Ezt Szeged nemes lelkű lakosai a' felszóllítás után nem elégelvén, mart. 21-kén annyi kenyeret és más élelembeli tárgyakat hordtak össze, hogy az említett nemes tanács azzal 18 rakatt szekeret indított Pestre, mellyek mart. 27-kén csakugyan meg is érkeztek. A' haza áldása szálljon e' nemes keblű emberbarátokra!

TERMÉSZETI TÖRTÉNET 'S TUDOMÁNY.

Troglodyta-majom. A' természet-történeti museumnak igazgatósága Parisban egy új nemét kapta a' majomnak, minőt 1740-dik évtől a' francia fővárosban nem láttak. Azon évben e' fajból egy him mutogatatték a' közönségnek, mellyről Buffon (1766.) természeti történetének 11-ik kötetében Joco névvel emlékezik. Ezen faj most Chimpanzé név alatt ismeretes, melly nevet, úgy látszik, hazájától nyere; különben simia troglodytes nevet visel. Az orang-utang után ez a' legnagyobb 's emberhez leginkább hasonlító majom. Hazája Afrikának deli partjai, Congo és Guinea; az orang-utang pedig Borneó-n és Sumatrában tenyészik. Ezt a' museumnak élve hozott egymit Boullemer kapitán szállítá francia országba, ki azt 1836-ki öszutó hó elején egy Négertől vásárolta, ki az állatot kezein 's labainál összekötve, piroque-ján *) eladás végett hozta. Akkor még nagyon fiatal volt, mert harapó fogai sem alul sem felül nem valának, melly körülmény azt mutatja, hogy csak hat hónapos lehetett, 's így most mintegy másfél éves. Mi fogait illeti, még most sincsenek mások, mint harapó és szemfogai; így az állatseregletben mult éven mutogatott orang-utang-nál sokkal fiatalabb. E' mellett szembetűnőleg kisebb; mert egycsenes felállva sem magasabb 2 $\frac{1}{2}$ lábnál. Hogy tagjai idomosabbak, mint az orang-utang-é, első tekintetre láthatni; koponyájának felső része nem olly csontos, 's tagszerkezete inkább hasonlít az emberehez. Karjai, előkarjai 's kezei nem olly hosszúk 's vékonyak, mint az orang-utang-é. Czomb 's lábikrára izmai is inkább kiülnek. Testét eles fekete szőr fedí, de nem olly sűrű, mint az orang-utang-ét. E' szőr testének felső részén 's tagjainak élein sü-

*) Darab fából durván kivájt sajka a' vadaknál. Tiszánkon is elég van, 's lélekvesztőnek nevezik.

rübb mint hasán, melljén 's tagjai horpadásain. A' szőr előről hátra simul, felülről le felé, kivévén elő-karait, melyeken a' csuklótól, miként emberek-nél is, a' szőr könyök felé simul. Fejszöre ellenben a' többihez hasonló irányban áll, nem miként az embernél és orang-utangnál hátulról előre. Füle előtti szöre barkót képez, állán pedig kurta, gyér fejer szakála van. Arczszöre fekete, végső tagjaie violaszinben játszó testszin. Arcza 's érzeki létszerei igen hasonlítanak az orang-utangéhoz, csak homloka nem olly kifejlett és domború, de homlokcsontai inkább kihomorulnak, mint amazéi. Szemei kisebbek 's nem olly jelentősek, mivel szemöldei nagyon előre konyuló húshalmon ülnek. Fülei ellenben nagyobbak, szélesebbek, laposak, és nem olly idomosak, miként az orang-utangé, melynek fülei, kivévén a' fülgombát, szinte egészen hasonlók az emberi fülhez. Orra nem olly horpadt 's lapos; do orr-lyukai közel állnak egymáshoz, 's az orrszárnyak sem kiténők. Ajkai hosszúk, mozgók 's nyulékonyak; felső szájszéle, miként az orang-utang-é, redőkkel van boritva. Törzse kurta, mellje széles és horpadt; hasa illoleg domború. Farán szöretlen 's cserepes bőr van. Czombjai 's lábikrái gömbölyűek, 's lábai inkább hasonlítanak emberéhez mint az orang-utangé. Széles talpa, idomos sarkai, rövid, elől tompa lábujjai egyenesen állhatását nagyon elősegélik. Nagy lábujja erős 's a' többivel majd arányos hosszú. Kézkörmei kiképzettek; de lábujjain laposak 's idétlenek. Ez állatnak arczán szelidséggel párosult búskomolyság ül. Őreihez olly hajlandósággal viseltetik, mint az orang-utang, és nem csak ura, de más idegenek iránt is engedékeny.

KÜLÖNFÉLE.

Nemeslelkű fukar. Bizonyos lyoni jogvéd, ki e' télen füttetlen szobájában megfagyott, egy millio frankra terjedő vagyont hagyott maga után. — Későbbi hírek igy szóllnak felöle: „Charpentier ur, ama lyoni gazdag jogvéd, kiről mult lapjainkban említettük, hogy éhség 's hideg miatt halt meg, egyébiránt nemeslelkű emberbarát volt. Kemény telünk elején megjelent nála az ápoló választmánynak néhány tagja, a' szegények számára segédpénzt kérendő; hideg, füttetlen szobában ült Charpentier ur, 's midőn a' választmánynak egyik tagja azon megjegyzést tenné, hogy a' szobában hideg van, a' jogvéd ezt válaszolá: „ön elpuhult ember; ha én minden nap füttenék, most nem adhatnám a' szegényeknek ezen 1000 frankkal tőmött erszényt.“ Egyenes vonalról származott örökösei nem maradtak, 's vagyona távulrólí rokonokra esik. Pohárszerében nem találatott egyéb darab penészes száraz kenyérhéjnal, tüzelő szer pedig semmi sem; író szekrényében ellenben 400.000 frankról szólló kötelezvényeket találtak, melyeket szegény mesterebereknek kölcsönzött.

Paris értéke. Parisban 1804-től bezárólag 1837-ig (33 év) 25.327 gyuladalom volt, melyek 28.786.890 franknyi kárt okoztak. A' bútorok és házak értéke 13 $\frac{1}{2}$ fél milliárdra, a' házaké csupán 2 $\frac{1}{2}$ milliárdra becsültetik.

Speculatio pénz nélkül. — A' finom tolvajlások Pesten is lábra kapni kezdenek. Napokban az öt pacsirta utszán bizonyos házhoz egy fiatal pór leány kosár-tojással jő, 's egyik lakó nejének kínálja, venné-meg. Ez, minthogy olesőbban juthatott hozzá a' piaczi árnál, megalkudott vele. Midőn a' pénz kezében volt a' tojás-árusénak, kérdé: „nem venne-e még többet is ifjú asszony?“ — „Mért ne? — Iön a' válasz. — 'S a' leány e' szókkal: „azonnal felhozom a' kapu alatt van, — eltűnik. De csak hamar megje-

lent más kosár tojással, 's átvevén ennek árát is, eltűnt. Nehány percz mulva kilép a' gazda, 's a' csarnokon egy pórt látván ácsorogni, kérdi tőle, mit akar? A' pór jámbor együgyűséggel beszéli-el, hogy tojásainak árára vára-kozik, mellyeket itt vettek-meg, 's már a' szolgáló el is ment pénzt váltatni. A' gazda bámulva néz a' pórra, nejét kérdi, 's ez erősíté, hogy a' pénzt annak, kitől a' tojást átvette, kifizeté. Most sült-ki a' csalárdság, hogy a' ravasz pórleány a' paraszttól, mint házi cseléd, átvette a' tojásokat, de azoknak árát azon ürügy alatt, hogy váltatni megy, más felé vitte. Szegény Matyó csalatását látván, majd haját tépte-ki bánatjában. A' jószívű gazda ezt látván, a' tojásnak árát azon intéssel, hogy máskor senkiben ne bízzék, még egyszer kifizette.

EMLEKMONDÁS.

A' s z e r e n c s e.

Vig kedvvel sokáig	Mutatott kedvének
Senkinél, mindétig	'S forgó kerekének
Nem szokott mulatni;	Nincs kötöző láncza;
A' mint vigasságot	Agyafúrt fejének
Ugy szomorúságot	Vakult elméjének
Könnyen tud szerezni.	Nincs semmi tanácsa;
Nincs állapotása,	Gyakorta öröme
Egy nyomban járása	Szívünknek gyötrelme,
Nem is szokott lenni.	Változó a' táncaza.

Gr. KOHÁRY ISTVÁN után K. H. K. J.

A' nemzet nagysága, boldogsága, mindig csak magában a' nemzetben rejtezik, 's hol már nemzet van, ott annak belső kifejtése mindennek sarkalata.

Gr. SZÉCHENYI IST. után S. KAROLINA.

Érdem pártfogás nélkül a' legjobb világban is csak elhagyatott írva.

SCHILLING után Z. LEOPOLDINA.

Köz nép kedve. — Semmi sem változóbb a' köznép kedvénél. Kit ma vállain emelt-fel, holnap kész letaszitni; kész tulajdon kezeivel kiásni azon előfát, mellyet maga ültetett, mellynek virágaiban gyönyörködött, árnyékában nyugodott, 's ágairól gyümölcsöket szedett.

HEGEDŰS SÁMUEL után Csongor N. Enyedről.

Hasonszó-rejtvény.

Magos fekvést nyert e' helység	Egy nagy lelkű fejedelmi nő
Pest megyének bércein,	Itt talált vég nyughelyet,
A' szem kéjelegve mulat	Borzadsz, ha illy nevű növény
Regényes vidékein.	Nedvével tölt serleget

Kiürítnd kell, ha bár
Hasznodat is szerzé már.

S. Karolina.

Előbbi rejtvény: Bűszörmény.

Szerkezi Mátray Gábor, halpiaczon alul a' Duna partján. 114. szám alatt.

Nyomt. Trattner-Károlyi, uri utza 612.

REGULÓ.

Pesten csötörtökön aprilis 5^{kén} 1838.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csötörtökön. Fél évi díjja helyben képekkel 5 ft. borítékalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ELBESZÉLÉS.

L a u r a .

(Folytatása.)

Laura egy uj érzettel — a' szenvedőkkel jóténekevel, ismerkedett-meg; némán lépdelt Mari mellett, atyja konyhójánál kezét megszorítá, 's haza indult. A' konyhóbeli látványon szomorúság fogta-el egész valóját. — Miklósnak nője iránti hű szerelme a' megsértett Lermát hozá eszébe. — „Lerma is ezt tette volna Laurájaért!“ — sohajtá hallatólag, remegve nézván körül, ha nem hallotta-e valaki szavait. Kit sem látott, de észre vette, hogy a' titkos hely kapujánál áll. A' kulcsért nyult zsebébe; de mielőtt azt kivethette, egy fejtörő alak csörtetett feléje a' kaputól; — az ismeretes öreg volt ez; Laura szobájába sietett, 's csak hamar elszunyadt.

Más nap első gondja vala, reggelit vinni betegeinek. Az orvos már ott volt, 's Miklós gyógyszerért akart indulni, midőn Laura megérkezett, és Miklósnak pénzt adott, hogy kicsinyeinek eledelt 's ruhát vásároljon. Miklós elsietett, — Laura még sokáig mulatott a' fölvidult kicsinyek kedvelt körében.

Laura erkölge naponként nemesült. Nem volt a' helységben nyomorú család, mellyen ne segített volna; mindenféle szentként tiszteltetett és szeretetett. — „Hova lelete Ambrozio — gondolá egykor — talán örökre elfelejtett!“ — 's Ambrozio belépett, örvendve, hogy őt kívánt egészségben láthatja. — „Leányom! — mondá örömteljes tekintettel — a' helység lakosai halmozott áldást kívánnak reád. Higyj nekem, illy tiszta kívánatok teljesületlen nem maradhatnak; — még boldog leszesz!“

„Most is boldog vagyok“ — mondá Laura erőteljesen. „Mit sem kívánsz többet, és szived kit sem ohajt?“ — Laura baljával patakzó könyeit törle, jobbját pedig szivére tevé.

Ambrozio nagyon megilletődött; — mindketten hallgattak. Ambrozio jónak látta Laurát sétára hívni-meg, melly közben el levén érzékenyülve, összefüggő beszédet nem válhattak.

Laura a' forró melegtől, de még inkább keble viharától ellankadván, egy mirtuszbokor alá ment, melynek hűvös árnyékában szokta rendesen szíve küzdését csillapítani. De alig tölthete itt egy óranegyedet, midőn Ambrozio hangját hallá, mely őt nevezé. A' viszhang sokfelű visszaadá a' hangot, 's Laura zavarba jött, nem tudhatván, merre induljon.

Ambrozio jött nem kissé zavarodva. — „Talán nincs valami baj?“ — kérdé Laura szorongva. — „Igen leányom — nagy baj van: gróf Lermát vadásza megsebesíté — éppen most emelik lakodba!“

Laura elhalaványult, 's alélva rogyott egy fához. — „Vedd ápolásod alá kedves leányom! — mond Ambrozio — míg a' seb veszélyesb nem lesz.“ — „Ápolni fogom“ — mondá Laura, 's nyilsebesen repült lakához, számára legszebb szobáját nyitattá - meg, 's várva várta a' pillanatot, melyben a' gróf előhozatik. — Lerma lassan lépdelt a' lak felé, többektől gyámolítva. Laura zavarba jött, szíve sebesen vert, könnyei sűrűn folytak, 's bánatteljesen állt az ajtónál, midőn mellette elvezettetett. Kezeit melljére kulcsolá, 's tántorgó léptekkel követte a' sebesített Lermát. A' gróf a' rendelt szobába vitetett, 's Laura szorongások közt várakozott az ajtónál.

Egy szolga jött-ki, 's Laura reszkető hangon kérdezé, ha az orvos veszélyesnek találta-e a' gróf sebet? — A' szolga viszonzá, hogy a' gróf ugyan könnyű sebet kapott, de azért ohajtaná a' major felügyelőnéje ápolását. Laura belépett, 's a' gróf ágyához közeledett. A' gróf fölemelé fejét, 's részvétét köszönte. A' szoba függönyei le valának eresztve, 's Laura a' gróftól szint, olly kevéssé láthatá, mint őt a' gróf. Lassanként neki bátorodott, oda nyujtá a' gyógyszerert, 's miután a' gróf elszunnyadt, Laura elsietett, más nemű gyógyszereket szerzendő.

Ambrozio Laura szobájában ült. Tudakozódék a' betegnek állapotja felől, 's kéré Laurát, hogy ápolását folytassa, míg a' grófnő megérkezik. — „Hát van nője?“ — „Igen — felelé Ambrozio — Violantot vette nőül, ki az előtt ujoncz apácza volt.“ — „Tehát csakugyan azt?“ — mondá Laura, 's kelyhére tekintvén: „o ez felette keserű.“ — Ambrozio eltávoztával térdre hullott, és szívének erőt 's békét esdeklelt az égtől. Könyei sűrűn hullottak, 's dult kebelével hagyá-el szobáját. Rózsákat 's illatos virágokat vitt a' beteg számára. A' gróf jobban érzé magát, 's olly nyájassággal beszélt Laurához, hogy ennek félni kelle, hogy magán kívül ragadtatván, felelni képtelen lesz. Leginkább megzavarta pedig a' grófnak nevetáni kérdezősködése: „nevem Laura!“ — mondá remegve. A' gróf észre vette megindultát; feléje közeledett, és szelid hangon mondá: „jó Laura, ohajtanám önt fátyol nélkül láthatni; hangja annak em-

lékét hozzá szívembe, ki egykor boldogított. Egy hű nőm volt.“ — — E’ szavaknál hangja elakadt, ’s mialatt Laura kezét fogta, az ajtó megnyílt, ’s Violant boszongóva rohant-be. A’ gróf elejébe ment, de Violant a’ helyett, h’ogy gyógyultán örvedene, fedde őt a’ megrettenésért, holott olly szentnek (gunynyal Laurára mutatva) társaságában volt. Laura szoborként állt, szenvedni látván Violant gögje miatt szívének egykori bálványát; szóllni akart Violantot intendó; ez azonban hozzá intézte gunyszavát, kérdező: ha szentnek lenni terhes volna-e? Laura reszketett keble viharában, de ismét lecsendesült és szerény udvarisággal felelé: „nem olly nehéz asszonyom! mint önmagán uralkodni, ’s boldog napokban a’ boldogtalant meg nem vetni!“

A’ nélkül, hogy Violant feleletére várt volna, a’ kertbe sietett, ’s ott lappangott, míg a’ grófi család el nem hagyta csendes lakát. Keserves volt e’ nap Laurára nézve; ő ismét látá Lermát, de mi képp’ — minő körülmények közt? — az rá ’nézve örökre elveszett, ’s e’ mellett boldogtalan! — Csak, kinek szerelme határtalan, képzelteti a’ keservet, melly Laura szívet marczonglá.

Az éjfélnél még szabad ég alatt érte Laurát; az éji hűvös lég jó-tékonyan hatott valójára, ’s a’ patak moraja különböző eszméket támasztott lelkében. Most lassan, majd sebesebben járdalt az akácok árnyában a’ szerint, mint melljének viharja dulongott vagy csillapult. Éppen szobájába indult, midőn hangzengzet rezge fülebe; — egy gyöpyágyra ült a’ hangnak merről jöttét kémlelendő, ’s egészen átengedé magát a’ kellemes érzésnek, melly most belsejében keletkezék. Előbb panaszló hymnusz hangzott, utána reménydal kezdődött.

Laura szíve a’ hanga által némileg nyugodt lett; fájdalma reménynyé változott; — azonban a’ fák homályából egy magas alakot látott feléje lépdelni. Egész valójában megborzadt ugyan, de nem futott-el, bármi következék is reá; — iszonyúbb ugy sem lehetne szeretett Lermájának elvesztésénél. Az alak néhány lépésre hozzá megállott. Hosszú fejér öltöny folyt-el testén, ugyan azon képletekkel czifrázva, mellyek a’ titokteljes hely kulcsán valának láthatók. Laurát követésre inté, ujját szájára tevé jelül, hogy hallgatnia kell. Laura készséggel követé a’ kerten keresztül a’ titkos helyig. Az ajtó megnyílt, ’s ők bementek. — Laura remegve ’s tántorogva követte vezetőjét, ki észrevevén szorongását egy padra ültette, ’s míg magához jött, fel ’s alá járdalt. Laura felocsúdván, gyors léptekkel siettek egy illatozó gyümölcsösön keresztül, melly itt ott pislogó lámpák által nyert némi kétes világot. E’ gyenge világ elragadó alakot kölcsönözött a’ körüli tárgyoknak, ’s Laura azt hitte, hogy az eliziumon vezetetik keresztül; majd a’ gyümölcsösnek végén szokat-

lan fény lépé-meg. Egy hosszú csarnok mutatkozik, gazdagon ki-
világítva; végén tisztán lehet látni egy kicsiny fekete márvány
kápolnát, korintheta oszlopsorzattal. Laura a' nagy világosság miatt,
semmi tárgyat sem vehete-föl; dobogó melljel közeledék a' kápol-
nához; a' fény mindig kisebbedett; a' kápolnában mérséklett kel-
lemes világ volt. Ünnepeles hangzengzet rezge feléje a' kápolna
belsejéből. A' fejez alak kezén fogta a' reszkető Laurát, 's a' mér-
séklett világú oszlopszaton a' kápolnába vezette. Az első tárgy, melly
szemébe-tünt, gróf Lerma volt, ki mély bánatot mutatva egy fejez
koporsónál térdelve kezében egy kicsiny képmást tartott, mellyet a'
legbensőbb érzettel nyomott majd ajkához, majd szívéhez. Az alak
közelebb vezette Laurát; 's már csak néhány lépésre volt férjéhez
és bámulva ismervén-meg saját képmását, érzéketlen rogyott-le.

A' nap már jól fölhaladt, midőn fölébredt; ágyában levetközve
feküdt, 's kétes volt, ha álom vala-e, vagy való, a' mit látott. Reg-
geli sétáját a' kerthen tevé, 's a' kápolna ajtját nyitva látá. Az uj-
ságvágy hemenni készte ugyan, de ez uttal legyözte kíváncsiságát,
's nyugottan folytató sétáját. — Midőn a' leveles kunyhóhoz köze-
ledett, láthatlan kezek myrtusz-koszorút tettek fejére — Isten! —
kiáltá elragadtatva — való-e ez? megkisértetvén álhatatosnak ta-
láltattam! — A' koszorút szívéhez nyomá, 's érzeményeinek dicső
elragadtatásában hallgatott.

Boldog — kimondhatlan boldog volt most Laura, midőn jó
tetteinek dicső következményét látta, 's magát a' tömérék viszon-
tagságokon túl lenni érzette.

Mari ezen multakróli elmélkedésekkel foglalkozva találta Lau-
rát, 's jelenté, hogy Ambrozio kocsit küldött érette, melly őt a' mad-
ridi monostorba vigye, hol betegen fekszik. — Homályos emléke-
zet foglalta-el valóját; iszonyt érze magában a' főváros iránt; de
hirtelen levivta azt; — koszorúját, kelyhét 's más kedvelt holmiját
kocsiba vette, 's elútazott, — elhatározván, hogy szeretett magá-
nyába gyalog térend-vissza.

Ambrozio valóban beteg volt; de Laura ápolása alatt, néhány
nap mulva, annyira jobban lett, hogy a' mirtuszkoszorú elnyertén
nyert örömét közölhette Laurával.

Mihelyt Ambrozio fölgyógyult, Laura esdeklék, engedné visz-
zatérni majorjába. Ambrozio darabig biztatta; végre így szólott hoz-
zá: „Leányom! a' pillanat jelen van, mellyben engem, monostort
és majort el kell hagynia. A' láthatlan lény olly jutalmat határozott
önnek, melly legmerészebb kívánatait is fölölmulja. Visszatérend a'
nagy világba; de követnie kell szíve nemes érzetait; Laura soha el

ne felejtse, minő békes volt mint szerzetes, 's Laurát a' visszaemlékezés soha gyűlölséges érzésre ne gerjessze.“

„Atyám! — zokogá Laura — engedje, hogy szerzetes maradhassak; boldog magányomban nem kell érzeteimmel küzdenem; az elmúlt bohóságokra visszaemlékezés itt nem fog megpirítani, — a' sziv érzeteivel ama békes völgyben ismerkedtem-meg; szivem oda vonz; engedjen oda visszatérnem.“

Ambrozio hallgatott; végre határozottan jelenté, miképp' az lehetlen. — „Ön jó lélek — mondá illetődve — kísérje önt nem-tője; töltse-be szivét újabb örömeikkel, 's tanítsa-meg olly erény-nyel élvezni a' jó napokat, minővel türte a' kedvetleneket.“

Az est közelgett. Ambrozio karjára füzé Laurát, 's kastélya kapujáig vezette.

Laura alig vette észre hollétét, 's azonnal fájdalmasan kiáltá: „ne hagyj itt atyám! csak itt ne, hol Violant uralkodik, 's Lerma szenved.“

„Mit se félj!“ — mondá Ambrozio, 's mielőtt tovább gondolkozhatott, a' kapun bevezette. Laura reszketett; 's Ambrozio magán kívül vitte őt szobájába, hol nem sokára ismét magához jött. Egy futó tekintetet vete szobájára, 's rendkívüli kellemes volt meglepetése, midőn minden bútorát régi helyén látta; miből gyanítá, hogy az óta szobáját nem lakták. — „Milly jó Lerma; — Violant nem itt lakik!“ — mondá örömkönyektől csillogó szemekkel; 's bútorait rendre nézdelvén Lerma képmását magához vette, ajkához nyomá, 's rimánkodott Ambrozióknak: engedné azt magával vihetni.

Ambrozio nagyon megilletődött; látta, mennyit szenvedett Laura, Lermától távulléte alatt; csudálta magas lelkületét — kezét megszorítá, 's mondá: „többé nem fogja ön e' szobát elhagyni.“ — „De igen; visszamegyek; kívánatomat már megnyertem, mert egyszer még itt lehettem. — Ambrozio! igaz e, hogy Lerma Laura vagyok? igaz-e ez, vagy új csalódás? — 's kezét szívére tévé merően nézett Ambrozióra, ki könyezve felelé: „igen, ön Lerma Laura; a' kísértet órái eltelték, fordítsa hasznára a' tapasztaltakat!“

(Vége következik.)

HAZAI HIRLELŐ.

Váczi árviz. A' rendkívüli tél borzasztó következéseket szült nálunk is. A' Duna jege alig kezdett indulni, már is jelt adott, miképpen kelljen rettegni a' kikerülhetlen veszélytől. Mart. 12-kén már városunk alsó részének lakosai kitakarodának veszély-környezte lakukból, 's feljebb hordák házi bútoraikat; azonban másnap ugyan mart. 13-kán ejszakának idején borzasztó sebességgel lépé meg váratlanul a' városnak alsó, felső, és dunaszéli részeit, 's azokkal együtt, kik az alsóbb részekről bútoraikat 's élelmeiket feljebb ra-

kák, a' hirtelen árvíz által kiöntetve Jakaikból kiszaladni kéntelenek. Házi butoraikat, 's élelmeiket meg nem szabadithatva kiki csak élete megtartásáról gondoskodott. Másnap egymás után kezdettek omlani a' házak, 's hiteles özveírás szerint 230 háznál több lett áldozata a' dühöngő vízőzönnek. — Az 1775-dik évi árvizet sokkal felülhaladá, mellyen kívül nagyobbra sem ember, sem évkönyv nem emlékezik. Köszönettel tartozunk t. járásbeli szolgabirának Parniczai Parniczky Eduard urnak, ki emberszerető szívvél a' hely színén egész éjjel viradtig jelen volt, czelirányos rendeleteket adott a' városi érdemes tanács tagjainak, és élete kockáztatásával segíté elintézni a' kétségbe esett lakosok szomorú állapotját — ugy szintén Haniss Razmány ur kápt. uradalom tisztartója, Vadas Pál ur városi gyámatya, Vakker Mátyás mézesbab sütő, Pauer János püsp. uradalmi írnök, és Morlin János siket némaintézetbeli tanító urak emberbáratl részvétellel tüntek-ki; kik szintén egész éjjel az omladékokkal fenyegető házak közül segíték kivezetni embertársaikat, 's vagyonaik szükségesbb részét. A' károk ezerekre mennek; a' szűkölködő néptömeg siralmas jajgatása szívet rázó volt, mellynek némi könnyítésére valamint p. Vác városa birái segedelemről gondoskodtak, ugy fő tiszt. Balogh István a' székes egyház éneklő kanonokja 200 ftot v.cz. osztatott-ki azonnal az ehelhalással szemben álló szerencsétlenek között. A' Balla Károly igazgatása alatt levő magyar színésztársaság e' szerencsétlenek számára „Husszitak Naumburgnál“ igen jól választott darabot játszá-el, 's nemes lélekkel ajándékozá e' játék jövedelmét a' károsult lakosoknak, 's a' szomorú helyezethez képpes számos közönség jelenvén-meg, 343 ft. v.cz. jött-be e' nemes czélra. Illy emberszerető honfiak rokon keble a' tömérdek károsulttagnak elroncsolt sziveiket hála érzetre méltán buzdítják.

PESTI VIZSGÁLÓ.

Dunahidunk. — Alig multak-el a' gyász-napok, alig lelete az utszákon szabadon járnai, Pestnek lakosait egy más újság foglalataskoltatá 's csúdjité össze. Van itt ugyan is egy fektelen, rakonzátlan agg legény, ki bár tömérdek szülöttnek nemzöje már, nyakát a' párosodási igába hajtani még is vonakodik; és inkább kész évenként korlátlanságokra vetemedni, mintsem a' józan ész tanácsára ügyelve, valamely állandó, hozzá hü társsal egyesülni akar. Ezen makaczsága folyó éven különösen korlátlan volt, 's tömérdek bajt és jajt okozott. De mit használt neki? minden duzzadozása mellett is végre engedni, 's az évenkénti igát elfogadni kénytetett, melly martius 31-kén del esti fél hatra csak ugyan nyakára rakatván, a' kíváncsiaknak tarka seregét hordozni kényteték. Nem lesz szükség emlitenünk, hogy ez agglegény a' Duna, és igája a' hid, melly a' nevezett napon 's órában elkészüve megnyittatván az ohajtvá várt két városi közösködést ismét helyre állítá. Hidunk illy késő beállításának nyoma alig ha található. Ő es. k. fönsege István főherczeg ment legelőszer keresztül a' hidon; a' tömérdek nép zajos „éljen“ kiáltozással fogadá és messzire kíséré a' veszélyes napokban olly dicsőleg kitüntetett kegyességű főherczeget. Budán a' hídfőnél több izbeli taraczk-lövések egyesültek az örvendő néptömegnek öröm-tolmácsaival. Nem is emlékezünk, hogy hidunk az ujjab időkben illy öröm-kifejezéssel nyittatott volna meg.

Mint hogy éppen a' hidról szöllünk, olvasóinknak egy része talán szivesen veendi, ha azon időt is közöljük, mellyben Budapestet az első hajóhid összeköté. Az 1827-ben megjelent „Wegweiser für Fremde und Einheimische durch

die k. ung. Freystadt Pest“ 23-dik lapján ez olvasható: 1769-ben kötetett Budapest egy hajóhid által össze; minthogy az előtt csak repülő hidon történtek a' közlekedések. Azonban Casparus Ursini Veli de bello panonico etc. pag. 27. 53. és 54. munkája szerint már Ferdinand parancsára készült egy illy hid; Toli Jakab leveleiben 200-dik lapon hasonlólag van említés, egy, már előbb fenállott hajóhidól. Legalább az 1638-ban, sőt korábbi esztendőkből kijött képes könyvekben található Pest városa rajzain már látszik hajóhid.

TERMÉSZETI TÖRTÉNET 'S TUDOMÁNY.

Uj világ. A' „Globe“ czimű angol folyóiratba bizonyos tengeri utazó következő cikket iktatott. — A' déli tengeren szokatlan tünemény mutatkozik, melly uj-déli-Valesunkat még fontosabbá teszi, mint eddigelé volt. E' fontos helynek közeleiben egy hatodik földrész alakul, még pedig mintegy szemek láttára. A' déli tenger szinte 50 hosszúsági foktérén 's ugyan olly szélességen tengerből kibuvó szigetek által borittatik-el. Ezek kalárisponkokból képeződnek, mellyek a' mérhetlen mélységből szakadatlanul duzzadnak fel. Az illy kaláris tömegek összefonódásából lassanként szigetek alakulnak, mellyeknek földjét részint madarak, részint a' tenger látja-el növény magokkal. Ha a' viz ez uj szigetekről leköltözött, legbujább növényélet serdül-fel tércin, 's egy naponként nevedő térnek közép pontjává lesz. A' természet óriási ereje e' tájon szerfelett munkásnak mutatkozik, 's ha szokott uton nem boldogul, tenger alatti vulkánok kirontásához folyamodik. Neuseeland-déli részétől a' Sandvich szigetek éjszakai sarkáig fedve a' tenger illy uj szülöttekkel, mellyek egykor a' mivelődés középpontjává válhatnak.

KÜLÖNFÉLE.

Méh-tolvaj. A' „Gazette des Tribunaux“ egy ferjiúróról tesz említést, kinek igen nagy méhese volt, melly ön vallomása szerint egy titok által szaporodott; mert egész vidékből összelopta a' méheket, de e' gazsága soha fel nem fedezteték. Azonban a' közmondás: „addig uszik tök a' vizen, míg elmerül“ — rajta is beteljesedett. Midőn ismét próbát tőn, olly népes 's nehéz kast talált elesipni, melly lépteit nagyon hátráltatá; mind e' mellett is haladt. Hamarabb haza juthatás végett kurtább utat akart választani; azonban egy fal tartóztatá-fel, mellyen keresztül kellett szöknie: de a' falnak felső párkánya leomolván ő vele együtt földre zuhant. Ez még kis baj lett volna; de esése közben beszakítá fejével az ócska lepedőt, mellybe a' kast takará. Ezerenként rohantak most szegény ördögre a' felzaklatott méhek. Hiába hencsergett az ujonan felszántott földön; hiába zuzott, csapott agyon ezeket; az élők folytonos uj dühhel támadák-meg, 's csipést csipésre halmozának fején, szempillán, ajkain, állán; bebujtak orra lyukaiba, ruhái alá. Fájdalmában felszökött, egy bozótosban keresett menedéket. gallyakkal védé magát; de sükeretlen! — ellenségeinek minden szurása uj kín volt. Kétségbe kezd esni, bős hevében egy tóba szökik, az egyetlen védhelyre, hova üldözői nem követhetik. Midőn a' méhek elszéledtek, ismét előjött: de még csak most kezdődtek kinjai. A' bőrgyulladás, mellyet a' viz némileg gátolt, kifejlett; egész bőre felpuffadt, mint egy léggömb, és szerencsétlenségének nevelésére még szemei is annyira bedagadtak, hogy semmit sem látott. Testi fájdalmai mellett most lelki szorongás 's azon félelem is gyötré, hogy tette felfedeztetik: 's így nejt, ki mindenfelé kereste, szabadító angyalnak tekinté, midőn rá

talált. Tettének nyomát is semmivé akarta a' derék nő a' kertfalnál tenni: de sikeretlen. A' méhek zavartatásukért nem eléglék ön boszújokat, azt még nevelni 's tökélyessé tenni is akarák. A' megkárosított mehes gazda másnap méhesében anarchiai forrongásokat tapasztalt; a' honiak és idegenek között, melyek erővel betolakodni akartak, véres esaták támadtak, míg némellyek szokatlan irányban sebesen szálltak-el, 's majd ismét mézzel terhelve tértek vissza. Utánok mentek, 's holt méhekkal fedett esatáren arcz, kéz 's lábnyomokra találtak az ujonan feldult földben. A' nyomok gyanút gerjesztének, bírót hívtak; nyomozások tétettek 's a' corpus delicti csakugyan nem sokára a' bűnös testén százsorozva találatott-meg.

EMLÉKMONDÁS.

Puhaság.

A' nemes és bátor lelkek', kik harczra születtek,
Fegyveriket, mikor a' vérnek mezejére kiállnak,
Férjfi vitézséggel szokták forgatni: ha megszünt
A' harcz, hiv szem előtt tartják mindenha, 's megőrzik
A' lassan 's titkon rágódó rosda fogától.
Bár olaj-ágak alatt legyenek, vigyáznak előre
Háttra; mi történhet, forgatván gyakran eszökben.
Sok szomorú példák mondják: a' csendes időnek
Édessége hamar puhaságot szül 's veszedelmet.

VIRÁG.

Nyugtalan-ság. — Az emberi nemzetben legnagyobb a' nyughatatlan változás és fenekedő háborúság; egyik a' másiknak rágó ferge és halála.

FALUDY FERENCZ.

Jó társaság. Semmi a' lelket úgy nem ékesíti, semmi a' kételkedőt és rozsrá hajlót úgy vissza nem vezeti a' jóra, mint a' jóknak társasága. Ez lassanként ereszkedik-le a' kebelbe, és parancsnak erejével bír; sokszor kíván hallatni, nézetni sokszor; maga a' bölcsnek közelítése segít. Van mit tanulni nagy férjfiútól, bár hallgasson is. Nem is olly könnyű megmondanom miként, mint azt érintenem, hogy használt. A' piczi állatokat, mond Phaeton, midőn marnak, nem érezzük; olly vekony és hatalmas erejek. Daganat jelenti a' marást, 's magában a' daganatban semmi seb nem látszik. Ezt találod a' bölcs férjfiúnak társaságában: fel nem leled ugyan, hogyan 's mikor használt, de hogy használt, ez egyet felleled.

SENECÁ után B F.

Szórejtvény.

Sok helyen láthatál
Főképp' leányoknál;
Leginkább farsangban
Divatozom bálban.

Sok vitéz emberen
Találhatsz nem gyéren,
Vég-betümet vedd-el tőlem
'S jeles megyénk lesz belőlem.

S. Karolina.

Előbbi rejtvény: Üröm.

Szerkezi Mátray Gábor, halpiacson alul a' Duna partján. 114. szám alatt.

Nyomt. Trattner-Károlyi, uri utza 612.

REGNŐ.

Pesten vasárnap aprilis 8^{kán} 1838.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csütörtökön. Fél évi díjja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évfolyamként is váltathatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ELBESZÉLÉS.

H á z a s s á g i j e l e n e t.

(LANGER JÁNOS után.)

A' pipa 's kávé mellett ülő Kétey báró egy reggel szokása szerint hirlapokat olvasott. Többi között ama chinai legyezőkről szóló hirdetményre talált, mellyek mr. Movages, rue vieilles Andriettes à Paris, gyárában találtattak, minővel Kérkedi comtesse az elnök estélyében annyira kitűnt, hogy Sopkoklesként, kit a' görög nép szomorújátékaiért fővezérséggel tisztelt-meg, elmondható: ez volt éltémnek legszebb napja! — Sebesen futott a' hirlappal neje előteremébe, az olvasottat vele közlendő. Kopogat — semmi felelet — az ajtót kinyitja 's bekukucsál — „Alice, szerelmem — tudni kell, hogy a' báró még csak három hónapos házas volt — angyalkám, tubiczám, én vagyok!” — Az angyalka süket néma volt, vagy jobban mondva, a' tuba galamb kirepült. Egy inastól, ki a' szobán keresztül ment, megérté a' báró végre, hogy neje nincs honn.

A' fiatal férj azonban olly boldognak érzé magát „ama csendes körben“ hol a' házi asszony szorgalmas kacsócskáit folytonosan mozgatja, az az: köt, hímez vagy játszik, hogy annak varróasztalkája mellé székre dülve, kötő pamutján biberkél; a' házas életnek tündér álomban ringató képeivel, a' mézes hetek aczél-'s réz-nyomataival foglalkozott elméje a' nélkül, hogy a' jövő 's unodalmasabb házas élet fametszvényeire gondolna.

Az imádott tárgy távollétében minden, mi csak vele érintkezésbe jő, százszoros becsű előttünk; egy darabka hajtekerő papirost p. o. többre becsülünk, mint egész költeményt, mellyhez a' költész üstöküknél fogva rángató-elő rimeit; egy hajfürtöcske kedvesebb, mint az angol lord kanczellárnak egész vendégbaja; egy ön keze által írott konyha-czédula, bár mi hibás legyen is az (e' részben némbereink a' telegraphokhoz hasonlítanak), inkább érdekel, mint a' „magyar írók remekei“ ha mindjárt azok közt egy Berzsenyi 's Csokonai 's a' t. versei lennének is. Nem ivott e - ki bizonyos Angol egész üst vizet, mellybe kedvese ujját mártotta? — A' Lengyelek

szokását, kik dámáik czípőjeit pezsgő pohárnak használják, említeni sem akarjuk.

A' báro nejeinek dolgozó asztalkáját egy herculanumi papirostüretet forgatónak vigyázékonyságával, egy vámvizsgáló kandiségával kutatá - fel. Először is a' szellemdus Walter Scott keveset jelentő képének be nem végzett arcrajza akadt kezébe; majd egy aria Bellinitől; a' mult évi Regélő bekötte; Balzac újabb regényeinek egyike feltárva; egy félig kész tárcza, melylyel hihetőleg férjét akarja közelgő születése ünnepén meglepni; — az íróeszköz mellett heverő még nedves toll 's a' papiroson elszórt aranyporzó azt mutaták, hogy nem rég használtattak. „Valljon mit irt nőm? — kérdé a' báro ön magát — talán a' szakácskönyvből jegyzett-ki valami hadi parancsot a' szakácsnak, rendelményt a' divatárusnénak, vagy magyarázatot valamely új ruha szabásáról? — Azonban míg magában így beszélt, egy darab papiros ötlik szemébe, melly levél-idomban összehajtva, kötő kosarában hevert.

„Gyöngeség, téged asszonyoknak neveznek!“ mondá Shakespeare, mert férjfi volt; volt volna csak dáma, e' mondást méltó joggal alkalmazható a' férjfiakra, mert fiatal bárónk eléggé gyönges volt a' levél gordiusi csomóját feltörni, 's belőle következőt olvasni:

„Édes Jenőm!

Mulhatlanul beszélnem kell önnel, holnap reggel 9 órakor elvárja Kétey báróné“

Századunkban annyira iparkodnak a' haladás és felvilágosodáson, hogy a' gyermekek már dajkájaik karán francziából fordítanak; e' szerencsétlenül nézve azonban, ki előttünk áll, vagy inkább a' karszéken fekszik, üdvösebb volt volna, ha tanítója az A. B. C-re soha nem oktatja, vagy e' most olvasott sorok egyiptusi hieroglyphokká változnak előtte. Ott ült a' boldogtalan, némán, mint — mint — no mint a' néma; végre felszökött, 's a' levéllel kandallóhoz lépett, hogy azt — mit minden rossz írónak ajánlunk — a' lángoknak áldozza; de a' gondviseles megmenté az irást; nyár volt, 's a' kandallóban tűz nem égett. Másra határozá - el tehát magát, 's az átkos sorokat előbbi helyökre vissza tette. „Nyomába kell jönnöm!“ mormogá foga közt, mint színpadokon cselszövők, gonosztevők szokták, mi a' vörösszakál, Judás-arcz és vörös kakastoll mellett egyik fő ismertető jelük, hogy a' közönség mindjárt darab elején megkülönböztethesse a' juhot a' baktól.

E' szavakkal a' szobából ki 's a' lépcsőken le felé rohant, de itt nejevel találkozik.

„Hova illy hévvel édesem?“ kérdé a' gyöngéd fiatal nő.

„Én — a' — remetéhez szándékoztam — ma este remio van ott, 's Zöhls fogja a' hangászkat igazgatni!“ hebegé a' báró habozva.

„Reggel, 9 órakor? — kérde a' báróné kaczagva; — Paganini hangversenyén csak elhinném, de — ön csalni akart; vallja csak meg, e' ravaszsággal menekedni akart tőlem, nemde! — szavalá dagálylyal — most büntetésül szobámba követend, és mind azon ujságot, mellyeket reggeli látogatáson beteg nagynénémnél hallottam, végig fogja hallgatni.“ És márvány ujjaeskáinak rózsabékójával a' szép Armida szobájába vitte az ellenszegülő Rinaldót. Titkolt haraggal veté magát pamlagra Kétey, szemei villámát a' kosárka felé lövelve. Alice mellé ült. „képzeld csak édes Gyulám — monda nyájasan — korán reggel nagynénémhez hivnak; vén kandurja megszűnt lenni; ez annyira megrázá idegeit, hogy orvos után kellett küldenie.“

„Ugy e!“ mondá Kétey.

„Azonban már jobban van. Javulását leginkább azon hír segíté elő, hogy régi halálos ellenének, Cotillon grófnénak ölbelijé megvakult.“

„Furcsa!“

„Jöttömben a' legujabb divatbabákat is láttam, mellyeket az elnökné hirnök által Parisból hozatott. A' kalapok ismét ocsmány mélyek.“

„Valóban?“ kérde a' báró.

„A' hét választónál ma este hangverseny lesz. Egy londoni ifjú fogja magát zongorán hallatni.“

„Hm!“ dümmögé a' báró.

„A' marchese és Vadnay Mili összekelésük csakugyan bizonyos; eljegyeztetésük a' holnaputáni estélyen fog kihirdettetni.“

„Szegény ördög!“ zugá Kétey.

„Mit mondasz?“ kérde Alice hevesen?

„Én — én szerencsét kívánok neki;“ válaszolt keserű gúnynyal.

„Gyula, mint látszik, te szórakozott vagy! mi bajod édesem?“ kérde a' baróné aggódva, dult haját rendezgetve, 's homlokon csokolva.

„Olly szép, olly szeretetre méltó 's még is olly hamis!“ sohajtá a' báró.

Most szünet következék, mi közben a' nő férjét hámulva vizsgálta.

„Mi dolgod lesz holnap édesem?“ kezdé ismét a' báróné.

„Holnap — vága sebesen szavába férje — holnap, már enged meg Alicem, szorgos foglalatosságaim miatt korán reggel elmegyek hazulról; az elnöknek megígértem, hogy jövő ülésben Csukás i

család zavaros öröklési perének miben létéről jelentést teendek neki; így nyilván egész napot a' hivatalban, akták közé temetve, kell eltöltenem; 's szándékom még délben is, hogy időt ne mulasztjak, a' közelebbi vendéglőben ebédelni; sajnálom, ha talán reám számoltál; de tudod angyalom, hogy a' kötelesség mindennél előbb való, — azután az elnöknek e' dolog nagyon lelkén fekszik!“

Megállj, kelepcebe kerítlek, gondolá a' báró magában hosszú mentegetődzése közben.

„Édes Gyulám, miattam ne zavartasd magad; akaratod parancsom, és különben is látogatót várok, ki miatt a' reggelt honn kell töltenem.

„Látogató! — riadá a' báró — csak hogy kedves legyen“ — tevé hozzá erőtetett kacagással, de szava még is reszketett.

„Kedves? — mondá Alice mosolygva, — mint veszszük, némbereknek mindig kedves.“

„Engedjen-meg ön — monda a' báró, tenyerével homlokát simítva — itt tikkasztó hőség van, mennem is kell. Most jut eszembe“ — és kirohant. *(Vége következik.)*

L a u r a.

(Vége.)

Laura pamlagára dült, 's elragadtatással ismétlé: „Lerma Laura vagyok — valóban Laura vagyok!“

Kis idő múlva elvette Lerma képmását. — „De ha Laura vagyok, hol van Lerma?“ kérdé égő arczczal. — „Itt!“ — viszonoztaték lassú hangon, 's Lerma most karai közé rohant. — „Laurám! — monda nyájasan — tied vagyok, örökre tied!“ — Laura némán maradt karai közt, míg képes leheté örömét szóval fejezni-ki.

Ambrozio örömeleveléket zavartalanná akarván tenni, egy mellékajton eltávozott, 's Marit is inté, hogy kövesse: Laura észrevevé 's kéjtele szívvel kiáltá: „ne távozz Mari; lásd, mi boldog vagyok; ez férjem! — örülj, boldogokká foglak tenni titeket.“

Fölzaklatott érzetei csillapultak; a' sűrűn hullatott könnyek keble borongását derűre hozák; Marival egy mellékszobába ment — felöltözött, 's visszatért ismét Lermája karai közé — 's esdeklett Ambroziónak: hagyná őt Lerma társaságában. Ambrozio megigéerte. Laura nyugalomra ment, 's reggel, ujlva ébredt-fel.

Laurának fölébredése meggyőzte Lermát irántai szerelme hártartalanságáról. Legelső szava Lerma volt; első tekintetét a' képmásra irányzá 's forrón csókdosá azt. Öröme még nagyobb lön, midőn ágyát elhagyván, Lermát, pamlagán látá szunyadni. Közeledtével

Lerma fölébredt, 's nyájasan nyujtá feléje karait; Laura férjének melljére borult, 's örömük határtalan volt.

Együtt reggeliztek; Mari szolgált egyedül; Ambrozio monostorába rándult. Reggeli után a' kertbe mentek; Laura előtt ismeretlen tárgyak mutatkoznak. Szembetűnő pirosság lépé-el arcát, midőn a' ligethez közelitének, hol egykor olly kegyetlenül romboltatta-szét Lermának kápolnáját; férje észrevevé zavarodtát, 's indulattal szoritá szívéhez. Ugyan olly, de diszesb oszlopzatú kápolna állott a' réginek helyén; az oszlopok közt a' kolostor fejdelemasszonya, Rodrigo marquise 's Violant, Rivero lovagnak karain — valának láthatók. Mindnyáján örvendve siettek elejébe, 's Laurát barátságosan fogadták. Violant nyájasan ölelé-meg. — „Jó Laura — mondá — ismer-e még engem?“ A' gróf közelebb vivé őket egymáshoz 's átkarolá őket; Laurának tudtára adá, hogy Violant nővére, jelenleg pedig Rivero lovagnak mátkája. Laurának ezen nyilatkozáson támadt öröme határtalan volt; a' multakra gondolva, iszony és szégyen foglalák-el valóját, 's Lerma és barátjai alig valának képesek zudult indulatait lecsillapítani.

Ebédre Ambrozio is megérkezett. A' szeretet és tisztelet, mellyet Laura a' tiszteletes férjfi iránt mutatott, de még inkább hibáinak megismerése, eléggé kezeskedtek jobbulásaért. „Nyugodt lesztek ezután — mondá Ambrozióhoz — ön ismeri gyengeségeimet, 's igyekezend naponként jobbá és nemesebbé képezni — 's Laura valóban disze lett nemének; soha sem téveszté-el a' czélt, mellyet mint szerzetes tüzőtt-ki magának.

Egy év mulva szeretetre méltó két gyermek anyjává lett, 's a' szövetségese csak most lépék-meg jobbulása történeteivel. Laura hévvel ölelé-meg férjét, 's keserves mosolylyal mondá: „Lerma! nem kell-e még egyszer tőled távol lennem?“ Egy forró csók lett a' felelet. — Ebéd után a' majorba kocsiztak, hol Laura élni tanult, 's csudálkozással látta, hogy a' major a' ventozai birtokhoz tartozik, 's a' titokteljes hely a' Lerma családnak temetkező helye. Megérkezte örömet terjesztett az egész faluban; — minden régi ismerőst gazdagon megajándékozott; Miklóst ventózái kertjének gondviselőjévé nevezte. Minden napot jó tettekkel élt-le, 's Blanka napján, melly nevet mint szerzetes viselt volt, rendesen felölté a' szerzet-szerű fehér ruhát, mellyet, mint ereklyét, tartogatott. Ambrozio végső napjaiban még megáldá őt, 's azt nyilatkoztatá, hogy Laura megjobbítását élteinek legdicsebb tettei közé számúlja.

Németbül SZIVOS MIHÁLY.

HAZAI HIRLELŐ.

Gyász-hír. Holéczy Mihály, ns Tolna vármegyében kebelezett Nagy-Szokol helységbeli helvét vallást követők lelkésze, a' legszorgalmasabb magyar íróknak egyike, folyó évi mart. 29-kén a' jobb életre átszenderült.

PESTI VIZSGÁLÓ.

Gyász-hír. T. T. Galvácsy László ur, hites jogvéd, több tek. megyék táblabírája, a' „Hazai 's külföldi tudósítások“ szerkesztője, három hónapi súlyos betegeskedése után folyó évi mart. 31-kén, éltének 34-dik évében, a' kérielhetlen halál által elragadtaték; így hazai literaturánk egy hónap alatt két munkás tagját veszít-el.

TERMÉSZETI TÖRTÉNET 'S TUDOMÁNY.

Agg nő. Coigny vár alatt, Charenton mellett egy ősz nő él, ki már 100 éves 's hat hónapos. Ezen régiség az aggságnak gyarlóságairól még nem panaszolhat, mert szemüveg nélkül fon, köt, var és olvas. A' ház körüli dolgokat maga intézi-el, tesz, vesz, 's fiával, ki 72 éves legényke, naponként perel. Az uraságnak, ha Coignybe jő, mi fájdalom! nem minden évben történik-meg, ő süt kenyeret. E' Mathuzalem unokáját Roubloznak nevezik, 's emlékezete még olly jó, hogy a' helybeli esetek legrégibbjére is emlékezik.

Légszesz-forrás. Johnston mellett nem régiben légszesz-forrást találtak. Mult év végén t. i. néhány munkás kutat ásván, már mintegy 125 lábnyi mélyre értek, midőn alattuk tompa zugást vettek észre, mellyből víz közelítését következteték. Szakadatlan munka között tehát még 25 lábnyira ástak, 's im a' vizsgár, és ennek közepette a' légszesz egyszerre egészen a' kút nyílásáig felszökelt. Gyertya tartatván a' légszeszhez, az azonnal meggyult, 's kék lánggal égett. E' szeszt még eddigelé senki sem próbála kifejteni, gyanítás szerint azonban hydrogen lesz; annak pedig, hogy nem elégé világít, a' szénanyagnak hiánya lehet oka.

Mérges béka. Midőn az „Algérine“ nevet viselő brigg Madras körül tanyázott, egyik matróz horoggal egy békát vont-ki a' tengerből, 's azt vízzel töltött edénybe tette. Egy más matróz megakarta a' békát fogni, de ez kezét megmará. Ámbár ez állatnak marása veszélyesnek nem tartatik, itt még is gyuladást 's két óra mulva halált vont maga után; így ama magyar szójárás: mérges béka! nem alaptalan.

Egér gyorsága. Kiszámolák, hogy az egér egy másod perc alatt 500 lépést megy, 's így egy perc alatt 30.000-et. Ha a' lovak is illy gyorsan haladnának, egy óra alatt 200 mértföldnyi tért lehetne átlovagolni.

Chinai esillagászat. A' legrégibb napfogyatkozás, mellyre az emberi nem emlékezik, Krisztus születése előtt 2128 évvel számoltatott-ki, 's így azon időben, midőn az évrázkokban Európáról még csak távulról említés sincs.

KÜLÖNFÉLE.

A' vak és kutyája törvényszék előtt. Bizonyos Bigorne akna-készítő elvesztvén szemvilágát, 's felemésztvén takarékoság által gyűjtött csekély vagyónkáját, hogy tovább is tenghessen, jó szívü emberekhez

kellott folyamodnia alamizsnaért. E' tetteért befogatván, januariusban a' feynyitó rendőrségi hatóság elébe idéztetett, hol kutyája társaságában csakugyan meg is jelent. Az okos kutya, gazdájának barátja, vezetője, olly tömérdek embert látván maga körül, csörgőit, mellyekkel nyakkötője rakva volt, meg rázá. E' jel által szokta t. i. az utszán a' menők figyelmét gazdájára iránt felgerjeszteni. — Elnök. Bigorne! ön koldulásról vadoltatik. — Bigorne. Nem tagadom uram; én gyújtó kénfűcskával szoktam kereskedni; de ezekből igen sokat kell eladnom, míg annyit kereshetek, hogy magamnak 's hű ebemnek kenyeret vásárolhassak. Egy napon, midőn semmit sem árultam, koldulnom kellett. Ez terhes, igen terhes feladat reám nézve; még terhesebb az, hogy 43 éves koromban nem dolgozhatom. — A' kutya látván, hogy gazdájának senki sem vet pénzt, ismét elkezdé csörgőit rázni. — Elnök. Ön tudhatá, 's tudnia kellett, hogy a' koldulás tilalmas. — Bigorne. Hát mit tehetnek velem? Ölessenek-meg, vagy küldjenek a' háromszáz *) kórházába! — A' hatóság Bigorne-t 24 órai börtönre kárhoztatta, és azt rendelé, hogy kiállott büntetése után a' koldusóvó intézetbe vitessek.

Szegény kevély. — Bizonyos Dumaine ur, hajdan katona, nevével Parisban lakván, utóbbi időkben legnagyobb nyomorúságba esett. A' 63 éves aggastyán elévült élte párfájával éhséget, hideget szenvedé; de sokkal büszkebbek voltak, mint szükségüket valakinek fölfedjék, és arra határozták-el magukat, hogy a' hidegnek ellenszegülve mindaddig ágyaikban maradjanak, míg az éhség nyomorult éltöknek véget vetend. Emészto' kinok között négy napot töltöttek-el így, míg végre a' szerencsétlen Dumaine megszűnt élni; nevére nézve még jókor érkezett a' segítség.

Vigyázatlanság szomorú következménye. — Haidhausenban férjét bizonyos asszony csupa szerelemből összeégeté. A' férj, ki a' kemény hidegben szabad ég alatt dolgozott, nagyon átfázék, 's neje, hogy minél előbb fölmelegithesse, ágyába forróvízzel töltött bádoggal palackot tön. A' nagyon átfázott férj hasznára akarván a' jótékony meleget fordítani, ölébe vette a' vizet: azonban kihullván a' palack dugója, a' kiömlő viz annyira öszszeforrázza a' szerencsétlent, hogy eletehez kevés remény van.

Tulzás. Januar 10-kén, midőn a' hőmérő 10 foknyi hideget mutatott, két Angol között Parisban különös fogadás történt. Egyik t. i. arra fogadott ezer font sterlingben, hogy fedetlen fővel, meztelen kézzel, lábbal 's karokkal a' notre-dame-i torony felső karzatán két óraig mulatand. A' lefolyt idő után, igaz, fel dermedten hozták-le a' toronyból; de fogadását még is megnyerte.

Kegyetlen atya. Amsterdami lapok következő esetről tudósítanak, melly a' maasi és waali kerületben fekvő Druten helységben történt. Bizonyos őrzöngő 's rendkívüli erős ifjút, kinek őrzöngése néha búsülésbe fajult, atyja egy tölgy-padlatos szobába zárt. Itt feküdt a' szerencsétlen ifjú ruha 's ágy nélkül (mert mindent összetépett) a' kemény hidegben; végre a' dermesztő hidegtől ingereltetve egy este atyját kérni kezdte, hogy, ha bár kötözve is, vitesse megre. A' könyörületlen atya megtagadta fija kérelmét. A' szerencsétlent nyáláb szalmáján más nap reggel fagyva találták. Atyja ellen per indittatott.

Álom és való. 1820-ki őszelő hó 21-kéről 22-re viradó éjen — így beszéli egy Angol — álmomban a' szent Rochus templomába mentem Parisban.

*) IX-dik Lajos 300 vak számára kórházat alapított: innen vette nevét l' hôpital des Quinze-Vingts vagy les Quinze-Vingts.

Midőn a' gyászfüggönyös ajtóhoz érek , a' sveiczer őr e' szókkal lép előmbé : „ki bemegy , többé ki nem jöhet. — Én keveset ügyelve fecsegésére , belép-tem , 's miután a' templomot megvizsgáltam , kimenni akarék ; de az őr előb- bi szavait ismétlé : „ki bemegy , többé ki nem jöhet.“ — „Miért? — kérdém megütődve. — „Mert temetnek.“ — „Kit? — „Dugazon asszonyt“ (hires szí- nésznő.) — Mig így beszélgeténk , halottas vonalt láttam jöni , 's én — fel- ébredtem. Az óra éppen hármat ütött éjfélt után. Ismét elalunni hiában igyekez- tem ; ez álom egészen elfogott. Reggel Talmának egyik öcsese reggelire jött hozzám ; ennek elbeszélém álmomat , 's kinevetett. — Barátom távozott. — Egy óra múlva Talma magához kéretett. Midőn hozzá érek , kertjében fel 's alá sétálva találok. — „Ez megfoghatlan , — kiáltá előmbé — éppen önnek öcsémtől hallott álma felett kacagtam , midőn R... barátom jelenti , hogy Dugazon asszony éjféltutáni 3 órakor meghalt.“

EMLÉKMONDÁS.

Remény.

Idvez légy , o isteni remény!	O mint enyhül a' keserűség
Te , ki az öröm szárnyait	Általad , legyen bár milly nagy;
Neveled , 's mikor a' sors kemény ,	Ha igaz , hogy a' gyönyörűség
Tompitod hegyes nyilait.	Rózsa , — te a' bimbója vagy.

KIS JÁNOS.

Idő , természet. — Az idő 's gondolkozás nagyon érleli az embert , 's az ész-érésnek azon igazság átlátása szolgál gyümölcseül , hogy a' termé- szetiség megbecsülhetlen kincs , hogy a' természet olly hatalmas szóval beszél , mellyet semmi bölcselkedési erőködések el nem nyomhatnak.

VAJDA.

Jegyzékek az élet könyvéből. — Az ember rejtélyes kis ház; többnyire csak szemfényvesztőn mutatja belsejét; hogy valót láss , gyanítlan kell bele tekintened.

Gyermekeikre tett költségeikkel a' szülék olly tőkepenzt rakogatnak-le , melly vissza ritkán fizettetik ; de kamatozni bizonyosan fog az egykoron , ha jó a' kötelezvény — a' nevelés.

MATICS IMRE.

Tagrejtvény.

Elsőm állat 's ember éltét	Másodikom műszer neve ;
Táplálja már zsenge korban ;	Tárgyak becsét is jeleli.
Lehet szesz , büdös , édes	Egészem dül , ront és pusztít
Savanyú is földgyomorban.	Míg föld gyomra el nem nyeli.

TÁPIÓFI.

Előbbi rejtvény : szalag.

REGULÓ.

Pesten esőtörtökön április 12^{kén} 1838.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és esőtörtökön. Fél évi díja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ELBESZÉLÉS.

M a r i a és E r z s é b e t

magyar királynék.

(Kivonat Péczely József urnak „magyarok története” czimű jeles munkájából.)

Magyar országon egy az összeesküdtek közül, Horváti Pál, zágrábi püspök, mintha áhíthatosság végett akarna Romába menni, engedelmet nyervén a' királynétól az olasz országba való utazásra, egyenesen Nápolyba megy; Károlyt a' pártos urak 's az egész haza nevében meghívja a' királyságra. Károly sokáig nem tudta magát elhatározni. Vágyai menetekre készteték; de mást sugaltak a' szívében még ki nem aludt hála szent érzései; visszatartóztatá esküje, mellyet Lajosnak tett; vissza hű hitvese, ki mintegy előre sajtóztatva a' jövődő veszélyt, sirva esdeklett férjének, ne indulna hit-szegők, bizonytalan remények után. De végre is győzött a' kívánság; elnémultak mellette kötelesség, okosság; 's Károly hajóra ülven, (sept. 4-kén 1387.) elindult Dalmatiába, szerencsésen megérkezett Zengbe, onnan a' pártosok gyűlhelyére Zágrábba. Jövetelének hírére a' királynék a' Lengyelektől 's tőlök is szinte már megvetett 'Sigmont német országból sietve magyar országba hívják; vele a' tőle eddig idegen Mária rögtön összeadatik, részint hogy ez által maguknak külföldről is, nevezetesen 'Sigmont testvérétől, Venczel német császártól, egyszersmind cseh királytól, segítséget szerezzenek; részint hogy legyen kit, férfit, Károlynak ellene tenni; legyen mivel a' békételeneknek az asszonyi kormány ellen kifogását megsemmisíteni. De 'Sigmont alig hogy a' lakodalmon keresztül esett, azonnal visszatért német országba, a' pártosoktól féltiben, mint némellyek, segítséget szerezni, mint mások tartják.

Az alatt a' királynék, hogy az elidegenedett indulatokat újra megnyerjék, Budára (nov.) gyűlést hirdetvén, mellyre minden megyéből négynégy meghatalmazott jelent-meg, az arany bullát, úgy, mint Lajos módosította volt, most már másodszor (elébb 1384-ben) megerősítik. De az ebben engedett régi kiváltságainál sokkal

többel biztatók a' nemességet, ha Károly királyi székbe ülend, a' lázadók; így ama kedveskedésnek másod ízben sem leve semmi hatása. Közelgetvén azonban Károly, a' királynék követek által tudakoztatják: mint barát jön-e, vagy mint ellenség? hogy első esetben mint kedves rokonukat örömmel fogadassák, a' másodikban magukat, mint fegyvertelen, oltalom nélkül való asszonyok, kímélésebe, pártfogásába ajánlják. Az országot megcsönésíteni, szeretett hűgát atyai székében megerősíteni: lön a' felelet. De mihelyt a' neki, szívesség, tisztelet jeléül a' legfényesb pompával, mint csak a' legnagyobb öröm-napon szokott történni, eleibe kocsizott királynék társaságában, velök egy szekeren, melly ragyogott az aranytól és drága kövektől, Budára megérkezett: mindjárt kimutatta Károly idegenségét, elárulta más szándékkal létét az által, hogy a' királynéktól a' várban ajált szállást, lestől féltiben, vagy hogy külön annál jobb módja legyen a' pártosokkal tanakodni, el nem fogadta. Kikiáltatván pedig, csakhamar megérkezttével, királynak, tudtára adatta Máriának, hogy országglása megszűnt; 's lemondását kívánta. Mária, mélyen megilletődve bár, egész méltósággal és elhatározottsággal kijelenti: hogy igaz joggal birt, Isten, emberek szeme előtt csak őt illető atyai örökségéről lemondani soha nem fog, de útjában állani sem; azért elutazni férjéhez szándéka, 's hogy ebben ne gátoltassék, egyedüli kérése. Er'sebet ellenben, már akkor talán készen boszú- 's szabadító-tervével a' nélkül, hogy, mint váratlan szerencsétlen eseten szoktunk, legkisebb zavarodást, vagy szomorúságot mutatott volna, teljes megnyugvást szinelve, 's leánya vonakodását is mentegelve, maga a' rendek gyűlésében megjelenvén, maga és leánya nevében lemondott az asszonyi gyakorlatlan kezeknek, tapasztalása szerint, úgy is igen súlyos, inkább férfiakat illető, férfi erős karokat kívánó kormányról; azután Károlyhoz fordulván, neki ősei székében tartós és holdog uralkodást kívánt. Mire Károly hasonló tettetéssel fogadá: hogy Er'sebet, mint édes anyját tisztelni, Máriát mint kedves hűgát szeretni, utolsó lehetéig soha meg nem szűnik. Félelem, meglepetés a' nagyobb erő, többség által? vagy előre összebeszélés volt? nehéz meghatározni; elég, hogy a' királynék mellett, vagy Károly ellen, valamint elébb nem, úgy most sem történt, még a' jelenlevő nádor Gara részéről sem, semmi lépés, semmi ellenszegülés; 's hihetően ennek tulajdoníthatni, hogy illy nagy változás minden vérontás nélkül megesett. *(Vége következik.)*

H á z a s s á g i j e l e n e t.

(Vége).

Fejcsóválva nézett a' báro után bámuló neje mondvá: „férjem uram ma egész örültnek látszik — vagy tán verseket farag? ezt különben még nem vettem észre benne.“ Tekintete most a' kosárra esett, és azonnal csengete komornájának.

Fojtott lélekzettel 's eszmélkedve állott Kétey a' lépcsőn; e' közben neje csengetyűjének hangját hallá. — „Aha!“ — gondolá fenn hangon, 's egy setét szegletbe vonult. Nehány percz mulva Viktorina, ördög Robertből az asszonyi kardalt trillázva szökelt - le egy levelkével mellette a' lépcsőn.

„Aha!“ — dümmögé a' báro foga között — mérget lövelő tekintettel, és a' hirnökné után iramult. Az utsza végén egy ház kapuján látja azt belejteni, ő pedig az átellenbeni ház kapuja alá vonta magát; 's midőn a' komorna visszatért, a' báro mint dugárus, vizsga szemekkel kémkedve, nem látja - e valaki, osont - be a' házba. Ott állott - most a' házmester ajtajánál, mint Caesar Rubicon partján; egy lépés az oroszlán (a házmester) barlangjába, és sorsa döntve van. Jövő sorsának koczkáját elvetni határozá magában, az elgördült, vagy is inkább, előbb nem látott három lépcsőn le, ő a' házmester lakába gördült. Itt kutya morgott, macska nyávogott, fél tuztat gyermek kiabált, 's a' házmester, menydörgve kérdé: „ki az?“ — Vissza már nem léphetett; Rubicon át volt gázolva.

A' báro darab ezüst pénzt vont - ki zsebéből, 's a' házmester süvegét emelé - le fejeről,

„Barátom! — mond a' báro, mi közben kapusunk nyájasan hunyorgott rá — mondja - meg nekem, hol lakik e' házban“ — itt elakadt szava, mert nem tudá, ki után tudakozódjék; csak nem mondhatá: nőmnek imádója, kinek a' komorna éppen most levelet hozott! — így tehát nem boldogult! — A' ház cerberusa még mindig némán állott, 's zöld bárson sipkáját szerencse kerekéként forgatá ujjai között.

Végre erőt vön magán, 's bal kezét a' kulcs-örnek széles vállára nyugtatva barátságosan kérdé: „mondja - meg nekem mon ami, kik laknak e' házban?“

„Szivesen!“ — volt válasza a' kapu emberének, hálás tekintet vetve a' villogó huszasra. — „Földszint Sáfrányi fűszeres, Vegynei gyógyszerész, Bikády mészáros, és encsekélységem 13 gyermekkel.“

„Nem vagyok én conscribens; az emeletek lakóit kérdem.“

„Első emeleten a' vak Fürji báróné.“

„Van családja?“

„Egy tizenöt éves kisasszonya.“

„Tovább!“

„Második emeleten a' béna Dörögi ezredes.“

„Családja?“

„Tizenhárom sebbel; Jenő a' fija —

„Igen, igen, Jenő; vezessen hozzá, látni akarom!“ — riadá Kétey.

„Hogy is ne no! — mond a' kapu-őr csudálkozva.

„Ember! minden istenekre kényszerítlek, ne boszonts; vezess hozzá!“

„Hisz' 1814-től óta a' lipcei vérmezőn nyugszik eltemetve!“ — válaszolt a' kapu Argosza, kezeit összecsapva.

„Igen, igen, majd el is feledém — vága közbe a' báró pirulva. — Olly sok Müllerné asszony van a' világon! — mond Kotzebue. — Kit én keresek, egészen más Jenő. — És a' harmadik emeletben?“

„Leánynevelő intézet van.“

„Megőrülök! És a' mansardon?“ (Padlásteremek.)

„Egy szabó, két varró leány 's egy 70 éves nyelvmester.“

„Atalház ez?“

„Egy tolvaj egyszer annak nézte, 's a' háztetőn akart átmenni,“ — mond a' házmester ön elménczségét röhögve.

„Köszönöm szivességét barátom, Isten áldja! — mond a' báró 's elrohant. — Természetbuvárok azt erősítik — monda magában, midőn az utszán óriási léptekkel haladt — egy légynek 8000 szeme van, én megfogom bizonyítani, hogy a' féltékenység ugyan annyi-
val bir.

„O virág alá rejtezett kigyósziv! — szavalá sohajtva — álnokságaidat napfényre hozom, bár feneketlen tengerbe lennének is azok rejtve!“

A' nap, véleménye szerint, lajhár lábakon haladt. Minden pillanban óráját nézé; minden ismerősétől, kivel találkozott, az órát kérde; az éj pedig rá nézve egy betegnek, kárhozotttnak, egy szerelmesnek éje volt.

Midőn a' végzetes háznak házmestere más nap reggel kaput nyitott, Kétey köpönyegébe burkolva már a' ház előtt állott, 's arra csörgőkigyóként meredt, melly martalékját leszédíteni akarja. Élő lény a' házból ki nem léphetett, hogy meg ne vizsgálta volna: vigyázékonyágát még szolgálók 's öreg asszonyok sem kerülheték-el; mert, — gondolá magában — nincs-e elég példa az életben és színművekben az átöltözésekről? A' férjfiakat, mint rabló hajó harácsát, üldöze. A' járdatapodók nem futják-meg többször napjában

a' vaczi utszát, mint Kétey a' végzetes ház és ön laka közötti tért, de mind sikertelen, noha már az izzadságban fürdött Sisyphusnak ez iker testvére. A' határozott óra elmúlt, 's a' báro hinni kezdé, hogy vetélytársa kikerülte szemeit; midőn egy ifjú szárnyas léptekkel a' házból ki 's az utszán mint szélőtől üzetett le felé lejte. — „Ez az!” — sugá egy belső hang keblében — ez az! sugá ő vad örömmel egy mellette elhaladónak fülébe, 's versenyfutásához századszor kezdett. — Ez alkalommal nem csalatkozott; üldözöttje csak ugyan megáll lakása előtt; a' báro lábujj-hegyen utána czammog; az ifjú csenget, a' komorna ajtót nyit, és szemrehányólag mondja: „„valahára! hol késik ön olly soká, a' nagyságos asszony ággóvda várja.““

Akaratlanul nyult a' báro homlokához. — „Minap egy régi pénzt láttam, — mond magában — mellyre nagy Sándor mint isten, ammoni Jupiter szarvaival, volt nyomva; ugy látszik, nóm nekem is hasonló apotheosist szánt!“ — Most a' mellék ajtót, mellynek kulcsát magához vette, melly nője teremeibe vezetett, felnyitá 's besietett. — Beszédet hall — előbb férjfi hangot, majd nejéét; de olly lassan beszéltek, hogy egy szótagocskát sem érthetett. Kandidágtól 's féltékenységtől gyötretve a' kulcslyukhoz hajlik, és — neje előtt egy térdelő ifjút pillant-meg; látja mint öleli-át derekát!

Bőszültség 's féltékenysége által elkábítatva az ajtót fejével beüté.

A' báróné sikolta, az idegen rémulve felszökék, 's kezéből a' hosszú papiros mérték kihullott. A' báro mint villámtól sujtott meredve áll; végre pirongva e' szókra fakad: „engedj-meg édes Alicem, sietve akartam mondani valamit.“

A' báróné kedvetlenül tekintvén reá, az idegenhez fordul mondvá: „„édes Jenő mester, ne zavartassa magát, hisz' csak férjem!““

Az idegen azonban habozik, mint renyhe tanuló nyilvános próbatételén; akadozva felel, mint áltudós, 's hátrál, mint Soubise marsal Rossbachnál.

„„Nem méltóztatnék-e báro ur e' jelenetről magyarázatot adni?““ — kérdé az ingerült báróné, miután férjének vélt vetélytársa eltávozott.

Kétey felelet helyett átölelé nejét, 's egy — kettő — három engesztelő csókot nyomott eper-ajkára. — (Másolóm, kinek czivódó felesége van, e' szót így irta „epe-ajkára!““) Minden csóknál egy setét felleg tünt-le Alice homlokáról; végre kisugárzott a' nap, és a' megengesztelt nő még csak ujjaeskával fenyegeté a' bünbánót. Két hét mulva éppen íróasztalánál ült a' báro, midőn neje hozzá besompolygott, eleibe egy irott lapot tön, mosolygva homlokon

csokolá, 's gömbölyü rózsza -ujjacskáját szájára tette. — Kétey felnyitja az iratot 's az — három lapnyi szabó -árjegyzék volt.

RÖJTÖKI.

PESTI VIZSGÁLÓ.

Pesti áradások. — Legnagyobb áradás, melyről a' könyvek (hihetőleg szóhagyomány után) említést tesznek, Pesten 1741-dik évben volt. Ez alkalommal a' Ferencz szerzet templomának fő oltára is mélyen vízben állott. — 1744-ben ismét kiöntött a' Duna, de már sokkal kisebb mértékben. — Az irtózatoss emlékezetességek nevezetesebbjei közé számítható az 1775-ki áradás is, melly télutó hó (febr.) 17-kén éjjel borítá-el a' várost, és ámbár 2 nap mulva tökélyesen elapadt; még is 561, sőt némellyek állítása szerint 611 ház omlott össze. Az ezen vízáradás-okoza kár 174.364 p.t fra számítattott, és az eluszott épületi fa értéke 6.566 p. fra becsülteték. — A' harmadik tetemes vízáradást 1789-ben szenvedé Pest, melly alkalommal a' tehetősebb lakosok és derek Kecskemétiék láták-el a' szükölködöket eleséggel. — Negyedik nagy vízáradással 1795-ben sujtá a' sors keze Pestet. Ekkor külvárosainak nagyobb része vízben állott, 's mintegy két hétig kellett az utzákon csolnakokkal járni. — Az ötödik nagy áradás végre 1798-ban önte-el Pestet. Ez alkalommal az ujonan épült Ferencz-város majd egészen összeomlott; de akkor is találkoztak nemes lelkűek, kik a' nyomorgóknak segílyt nyujtának. Hogy pedig e' pusztításoknak elejét vegyék, 's a' minduntalani kiöntésektől remegő lakosokat némileg megnyugtassák, a' város felső és alsó részén zsilipekkel ellátott gátokat vontak. — Végre, még 1809-dikben is vala a' Dunának áradása, de a' többivel korán sem összehasonlítható. — Az 1775-ki víznek magossága utóbbi időkig fel volt jelelve Pesten egy háznak (251 sz. a.) homloklalán a' Terézia-városban, füzfa utzában; az 1744 és 1811-kié pedig a' belvárosban, téli utsza 155. számú házon. — Ezen adatokat olvashatni „Wegweiser für Fremde und Einheimische durch die kön. ung. Freystadt Pesth. 1827. bei Math. Trattner“ czimű könyv 22—23. lapjain. — A' jelen sorok közlöje egyebiránt tudakozódott a' Ferencz 's ajtatos iskolák szerzete főnökeinél, 's a' belvárosi parochián, valljon volnának-e nyomai jegyzőkönyveikben az 1741-ki nagy áradásnak: de semmi legkisebb írásbeli nyom vagy más egyéb jelbeli hagyomány nem találtatott sem itt, sem, mint érté, a' város leveltárában. Az bebizonyult, hogy a' Ferencz szerzetnek hajdani (1288-ban alapított) temploma helyett, miután a' szerzet lakhelyét I-ső Leopold cs. és király ujra megerősíté 1690-ben, az új templom építettett 1715-ben jötevők adakozása után; valamint az is, hogy a' Ferencz szerzet temploma már 1740-ben mostani helyén álla, 's hozzá tartozott az egyetem mostani könyvtárának épülete is. De hogy a' templom ekkor is már olly magosan állott -e, mint most a' nagy oltárral együtt, nem tudatik.

TERMÉSZETI TÖRTÉNET 'S TUDOMÁNY.

Vélemények a' kávéról. Csudálatos, hogy a' kávé eredetéről, noha már egy pár század óta majd egész Europa él vele, még most is több felé szakadnak a' vélemények. Némellyek azt állítják, Yemen-ből származik: hollott ide is déli Abyssiniából, hol vadon nő, szállíttatott. Bruce azt hiszi, hogy nevét a' narya-i királyságban fekvő Kaffa kerülettől nyerte. Naryá-

nak földje, melyet Fernandez Antonio jesuita már 1613-ban beutazott, szinte egészen fedve van kávé-csemetékkel, melyek minden ápolás nélkül tenyésznek. Bruce véleményét az Arabok állítása is igazolja; mert Abd-el-Kader a kávé-növényről irt értekezésében ez itálnak első használatát Yemenre teszi a Hegira 9-dik századában (időszámolásunk szerint a 15-dik század); de azt is megvallja, Áthiopiában a kávé levélvel már emlékezetet haladó időtől élnek. És ez igen hihető, ha meggondoljuk, hogy Afrikának szárazabb 's emeltebb partjain a kávé honos, és hogy a portugali birtokokban Zambesi part hoszszában nagy mennyiségben terem. Ebből nyilván látható, mit kelljen ama meséről tartani, mely a kávé használatát bizonyos arab pásztor észrevételének tulajdonítja, ki kecskéit mindig vigabbaknak találá, ha kávé-babot ettek; mintha a nyers kávénak ugyan az volna sajátása, mi a pörköltté. E környékeknek, és különösen Abyssiniának kávé-terméke egyetlen egy helyen szállítatik tengerre; hol noha elég élénk a néphullámzás, europai hajó meg nem jelen. E hely tudni illik Berberán, az afrikai partok keleti részén, fekszik, 's az Arabok Bar-el-Ajem-nak (idegenek földje) nevezik. Wellsted angol, ki már 1829-ben megfordult itt, következőt ír e földről: Berbera állandó népessége igen csekély, 's a meleg hónapokban ritkán megy többre 12 családnál; azonban őszelő-hó kezdetétől tavasz-hó utójáig folytonos vásár van ott, 's e korszakban a Sumalisok 's más népek száma, melyek Berberát látogatják, 7—10.000-re megy. E hullámzó néptömegnek nem egyéb célja, mint a belföldi termékeket más éghajlatiakkal kicserélni. Így p. o. Mokkából folytonosan vannak ott nászádok. Kiszámolák, hogy e hajócskák évenként egymásra 15.000 tonna kávé-t szállítanak Berberából Mokkaba. Így könnyű megfejteti, honnan kerül a sok mokka kávé Európába.

Utazók ostorai. Ceylon erdőiben 's mocsáros helyein, kivált esős időkor tömérdek nádaly találhatik, melyek az utasoknak valóságos ostoraik. Ez állatok igen kicsinyek 's csak valamivel nagyobbak egy tűnél; testük veres pontocskákkal van elhintve. Mozgásuk nem mászás által történik, mint a fergeké, vagy europai nádalyoké, hanem ugrás által, fejüket bizonyos pontra helyezik, azután farkukat maguk után húzva tovább pattannak; illy móddal kimondhatlan sebességgel haladnak, 's mielőtt az utazó észre venné, ruháját ellepik; innen rést csinálva bőrébe furódnak, és tele szivják magukat vérrel. Minthogy pedig az utas azon éghajlat alatt csak könnyű, vékony ruhát viselhet, lehetlen esős időben valamely mocsáros helyen a nélkül átvergődnie, hogy véreből a nádalyok vámot ne vegyenek. „Kandy-ra utaztunkban — így ír egy Angol — ez állatoktól rettenetesen gyötretünk; alig állott-meg, vagy ült-le egy perczig valamelyikünk, kezét lábát azonnal elönté a vér. Aggódásunkat még inkább nevelé azon gondolat, hogy ha valamely katona ittasság vagy fáradtság miatt tovább nem mehetne, itt ez állatoknak szurásai alatt halálát találná. Hasonlóan gyötrik az állatokat is; nevezetesen a lovak minden lépésre kirugnak; így a lovaglás Ceylon erdőiben nagyon veszélyes.

KÜLÖNFÉLE.

Rabvallató. Persiában a macskákat rabvallatáshoz használják. Egy illy macska a vallatandó rabnak meztelenített hátára köttetik, 's irtalmatlan ütéseknek kap; a kegytelen ütésekért azonban ő is boszút áll, mert annak meztelen hátát, kire kötve van, körmeivel 's fogaival kegyetlenül mészárolja. Bizonyos idő múlva megszűnnek, 's a rabot kérik, tette-e azt, mivel vadal-

tatik? Ha tagadja, újra az előbbi kínzáshoz fognak, 's mind addig folytatják, míg a' vádlott azt nem vallja, mit vallatói akarnak. Ritkán találkozik egy, ki a' vallatást makacson kiállaná; mert inkább akarja azon testi büntetést szenvedni, melyet bírái rá mérendnek, mint e' pokoli kínokat.

Nevelők, vegyetek példát! Annouay környékéről, francia országból, ezt írják. Bizonyos nevelő házban a' nevelőné valamely csekély hibájaért egy 10–12 éves leánykát pinczébe zárt, mellyben mindenféle ócska szereket tartának. Nehány kőművesek, kik a' pincze közelében dolgoztak, a' leánykának jajveszékelyését hallván, nevelőnéjéhez mentek, hogy bocsátaná szabadon. Ez tagadó választ adott. A' kőművesek bezúzák az ajtót, 's im, a' leányka halva feküdt, mellette pedig egy iszonyú kigyó sziszegett. Miután ez utóbbi agyon sujták, megbizonyodott, hogy a' leányka életének az idegrendszert 's létrészek tökélyes fellázadása, melly a' kigyónak testéhez eréséből származott, vete véget.

EMLÉKMONDÁS.

R e m é n y s z i k r a.

Egy tekintet — egy
Véletlenül kiejtett szó — egy édes
Mosoly 's ezernyi illy kicsiny dolog
Sokszor reményt gerjeszthet a' kebelben.

GARAY után K. H. K. J.

Erény. — Csak az erény lehet pais, 's semmi más a' világon.

Gr. SZÉCHENYI IST. után S. KAROLINA.

Férjfi-szilárdság. — A' férjfiút a' sors meggörbesztheti, de meg nem törheti. A' sorssal vivni illő az erősnek. — A' here búslakodó, kit fájdalma legyúrt, előbb utóbb nevetség tárgya lesz.

B. JÓSIKA MIKLÓS után K. H. K. J.

Gnomák. Hasonló érzelmű barátunk szívén lehető megpihenés az égnek kellemes szelenczéje, melyet annak nyujt, ki azt megfogni tudja.

Valamely kaczér nőt szeretni annyi, mint ragyogó salak után ásni, de aranyat soha sem találni.

Közli KOVÁCS MARIA.

S z ó r e j t v é n y.

Az egészre méltán ítél
Törvényünk gonoszokat,
Láthatsz megvont elsőjéből
Alapított lakokat:

De vég hármá levetküzi
A' természet gyönyőjét,
Báj 's kellemétől megfosztja
Határunknak látkörét.

STANKOVICH.

Előbbi rejtvény: vizár.

Javítás. E' lapok 19-dik számában levő rejtvény-fejtésben két hibát találtam. 1) Az évek kiszámolásában a' fejtőnek figyelmét kikerülték a' szűkő évek. Minthogy 110 évben 27 szűkő van, minden században pedig egy nap kihagyatik, a' fejtés ez: „110 év 's 144 nap. — 2) Az évek fejtéséhez kapcsolt ebédek száma csak 40.320. — 362.880 akkor volna, ha illy feltételek alatt 9 személy venne részt az ebédekben.

MOKRY
pénztárnok m. k.

Szerkezi Mátray Gábor, halpiaczon alul a' Duma partján. 114. szám alatt.

REGGELŐ.

Pesten szombaton aprilis 14^{kén} 1838.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csütörtökön. Fél évi díja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ORSZÁG- 'S NÉPISMERTETÉS.

Lissaboni utszai élet.

Lissabont a' Portugalok Lisboának nevezik, 's az estremadurái 11 Comarçok egyikének, mint szintén egész országnak fő városa. A' Tajo jobb partján, több halmon, félkörben épült, 's keletről nyugotra hét leguára terjed Xabegras-tul Belem-ig, 's háromra délről éjszakra. E' nagy város egész kiterjedésében különféle ellenzetet mutat. Azon részén, melyet az 1755-i borzasztó catastrophá meg nem rongált, szűk, görbe, homályos tisztálan utszák vannak, olly visszataszítók, mint egészségtelenek. Más részén ellenben, hol épül 's nagyobbul, kimért hosszú széles utszái, némellyek egyenes vonalban futók, járdával ellátvák keresztül hasító utszákkal 's átjáró házakkal gazdagok. A' csinos külsejű házak 3—5 emeletűek; sok ház mögött kert is van; általában e' részen az utszák tiszták, hanem rosz kövezetűek.

Ámbár Lissabonról elmondhatni, hogy a' híres vízfogón kívül jeles épülete nincs, melyet építészet remekének nevezhetnénk: még is meg kell vallani, hogy némellyek első pillantásra a' szemnek kellemők, 's díszítéseikkel szép tekintetet adók. Illyenek p. o. a' földrengés után jó anyagú kőből épült, 's belföldi márvánnyal díszített templomok. 250 temploma közül legjelesebbek a' patriarchatemplom; Se, vagy Santa Maria, új sztilben készült fénytelen, terjedelmesége mellett is inkább szomorú, mint meglepő épület; da Roja temploma különösen díszítve San Joao Battista kápolnája által, melyet 5-ik János király Romában építtetett, 's Lissabonba hajón hozatott, hogy a' Jézus szerzetbelieknek ajándékozza; a' do Coroçao de Jesu (Jesus szive) templom legnagyobb 's legjelesebb, melly Lissabonban a' földrengés után készült; közepét fenszéges kúp koronázza, melly méltán nevezhető vakmerő műnek; alatta van építőjének, 1-ő Maria királynénak, sírboltja, ki az Adjuela palotát is építtetni kezdé. — A' különben számos kolostorok bezárattak, vagy tágas épületeik más célra használtatnak. Csak kettőt említek. Necessida-

des-t és San Bentó-t. Első jelenleg a királyné lakhelye; utósó, a Cortesek ülési háza. Nyilvános épületek közt az Agoas - livres vízvezetés tagadhatlanul a legszebb, s jelenleg Európában legfőbbéesebb épület, és bátran utána tehetni, mind azok közt, mellyeket a hajdani kor e nemben alkotott. Ajudát fölséges fekvése s kilátása, minövel egy épület sem dicsekhetik, készületlensége s többi hibája mellett is, Europa legjelesebb palotái közé számíthatni.

(Folytatása következik.)

ELBESZÉLÉS.

M a r i a és E r z s é b e t

magyar királynék.

(Vége.)

Lemondván e szerint a királynék, csak a koronázás vala még hátra. Károlyban olly kevés gyengédség, kimelés volt, hogy a királynéktól, midön az azoktól általa elrablott korona fejére tétették, jelenlétöket kívánni nem átalotta, nem tudni mi czélból? azért-e hogy koronázási pompáját s talán gyözedelmét ezzel is teljesebbé tegye? vagy hogy szüntelen szeme előtt tartván öket, gonoszt forralni maga ellen ne engedje? A királynék tehát, mint hajdan a büszke Roma által meghódoltatott tartományok királyai a gyözedelmes hadvezér Romába innepélyes bemenetének (triumphus) alkalmával, csaknem foglyok -, rabok-ként kísérték Károlyt, a magyar királyok koronáztatása, s temetsége szokott s három évvel előbb Maria koronáztatásának is helyére, Székes-Fejérvárra. Más nap, éppen az esztendő utósó napján (dec. 31. 1385.) kevéssel a koronázás kezdete előtt, midön a királynék a székes templomba, mély bánatnak szöllő jeleivel arcaikon, együgyüen öltözködve, régi magasságukra emlékeztető pompa, fény, minden asszonyi drágaságok nélkül beléptek: csudálatosan meglepetve érzé magát az egész templomi sokaság; minden szem csak rajtok esüggött. Midön pedig Lajos márvány szobrát, tetemeit rejtő koporsóját megpillantván, s erre az elmúlt idök emlékezete lelkökben egyszerre igen is elevenen megújulván, addig elfojtott keservöket tovább nem tartóztathatva, sírásra fakadtak, s a szeretett férjnek, az imádott atyának most koporsójára, majd kép-mássára borultak, mintha csak a hideg, érzéketlen köre hintett csókjaik, könyjeik által ebben igyekeznének, mit az élő, érző emberekben nem tudtak, nem reméltek, érzést, s részvételt sorsuk iránt ébreszteni: nem volt szív, melly meg ne indult-, szem, melly ne könyezett volna; s talán egyetlenegy segísége vagy boszúra szöllítő szó a királynék, vagy híveik részéről, ezer karokat emeltetett volna azon pillanatban a korona-rablónak

magánál az oltár lábánál őszvekoncsolására. De a' boszú órája még nem ütött. Millyen hatást tön azonban a' történet minden jelenlevők szívére, mennyire nem a' közakarát által hivatott Károly az ország-lásra, azt minden, azt Károly, ha vágyai meg nem vakíták vala, maga is igen világosan észrevehető abból: hogy midőn a' nagy mise végével a' koronázó érsek, egyszersmind kardinál, Demeter, szokás szerint az őszvesereglett néptől kérdezné: akarnák-e királynak Károlyt? csak igen keveseknek, hevesb párthivei közül, 's csak igen lassan hangzék ajkaikról az „akarjuk.“

Megesvén a' koronázás, a' király, vele a' királynék, visszatértek Budára, 's mind hárman a' királyi palotában, Er'sebet, Maria az egyik, Károly a' másik szárnyon, foglalnak lakást, folytatván egymás iránt tovább is a: elkezdett erőtetett szivességet, tettezett bizodalmat, mellynek következése volt, hogy Károly, ki nem mulasztotta el olasz örökkel megrakni a' királyi lakot, olykor kísérok nélkül is meglátogatta a' királynékat. Ez jó módot szolgáltaott Er'sebetnek, Garával előre elintézett irtóztató szándékának végrehajtására. Februárius' 6-kán 1386. estve felé Er'sebet magához kéreti Károlyt azon szin alatt, hogy 'Sigmondtól érkezett valamely sürgetős levelet akarna vele közleni. Alig hogy megjelent Károly néhány testörzőinek 's ezek kapitánjának, Albrik grófnak, kíséretében, de kiket csak hamar, elkezdődvén a' beszéd, kiparancsolt; nyomban érkeznek a' hivataluknál fogva szabad bejárással bíró főpohárnok Forgács Balázs, 's nádor Gara Miklós engedelmet kérendő a' királytól, hogy néhány napra Budáról távoznia szabad lenne leánya lakodalmtartani, mellynek állítólag nagyobb pompával innepelhetése végett már napok óta Budán tartóztatá, 's ezen órában éppen, mintha velek indulni akarna, a' királyi lakhoz rendelé zászlóseit. A' kérés megadatott. Gara meg marad társával. A' király olvasni kezdi az Er'sebettől általadott levelet; mikor egész figyelemmel az íráson függni látszik, int Gara a' király háta megett állást vett Forgácsnak, ki felső ruhája alatt rejtve tartott éles baltájával oly hatalmas csapást tesz annak fején, hogy kaponyájának szeméig hasadtával, azonnal eszméletlen rogy össze; elájul látására maga is a' tettet vezérlő Er'sebet; Maria, nehezen részes anyja gyilkos tervében, nem volt jelen. Megtevé a' halálos csapást, az örökön keresztül, bár rakva sebekkel, utat tör Forgács Garának embereihez; együtt azután véres harez után, a' királyi lakból előbb, majd a' várból is kiverik az Olaszokat; Mariát királynak kiáltják; kiáltásukat öröm-zajjal harsogja vissza az egész városi népség, 's hire futván, az egész haza: Igy Maria kevés perez alatt boszulva, atyai örökségébe visszaállítva, a' hiteszegett hálátlan rabló megbüntetve, de az

életből kioltva még nem volt. Miután t. i. magára hagyatott, felocsúdván egy kevéssé, szobájába vánszorgott, 's talán hű gond alatt meg is élt volna: de más nap fogva Visegrádra vitetvén, ott sebeire alkalmaztatott mérges szerek által, még azon hónapban, szántszándékkal elöletett, némelyek szerint megfojtatott. Intó példa minden hatalmasnak, kik tekintet nélkül arra: hogyan? és hogyan? királyi székbe ülni sietnek.

Károly megölésével bevégzettnek képzelé a' dolgot, 's magát minden veszedelmen túl a' győztes fél; azért az elszabadult pártos urak üldözésével keveset gondolt. Ezek azzal időt és módot nyerne, erejüket öszveszedvén, újabb boszút, a' királynéknak újabb veszélyt forralni. A' fő izgató most Horváti vagy Herikárt János, Thúróczi szerént dalmatiai, hihetőbben machovi vagy macsói bán, a' zágrábi püspöknek Pálnak testvére, ki a' budai vérnapon Gara fegyveres csapatjai között karddal nyitott magának a' szombati, később bécsi kapun útát a' szabadulásra. Elverekedvén horvát országba, ezt, valamint Dalmatiát is, Pál püspökkel, Pali'snával, 's több fő emberrel egyet-értve, újlag fellármázza; Maria hivein, különösen Gara birtokaiban, szertelen kegyetlenséget, dúlást, fosztást visz véghez; másfelől a' megölt Kis Károly özvegyével, Margittal, kis fíjának Lászlónak atyja székébe ültetése iránt alkuba ereszkedik. Az új mozgásoknak, úgy hisszük, ez uttal inkább kisebbítve, mint nagyítva érkezett hírére a' királynék, úgy gondolkozván, hogy csak megmutatniok kell magukat azon vidéken, 's a' esend, mint a' lázadás kezdetekor (1383) előbbi ottan lett megjelenésökkel történt, azonnal magától vissza fogna térni, Gara tanácsából rögtön oda útasra határozzák magukat, minden egyéb kíséret nélkül, mint kik az udvariak 's meghittebb barátjaik közül, köztök a' páratlan bajnok-pár, Gara és Forgács, útítársképen velek valának. Diakovárig szerencsésen érkeztek. Itt (jul. 25-kén 1386.) a' mindent előre kikémlelt Horváti János számos, jól felfegyverzett Horvátsággal útjokat állja. Látván a' veszedelmet Gara és Forgács, noha nekik jó paripáik 's erős karjaik segítségével maguk személyére nyitva látszék lenni még az út a' szabadulásra, de ők nem erről, hanem egyedül csak a' királynék mentéséről gondoskodva, lovaikról leszöknek, ketten két felől a' királyi kocsinál állást foglalnak, 's néhány hű szolgálkkal darab ideig győzedelmesen föltartóztatják a' rohanó vad csoportot. De végre felül fordul a' sokaság. Bajtársainak egymásután elhultával, elesik előbb Forgács. Most az egész harc Garára fordul, ki egyik kezével halálos csapásokat osztva közelíteni merő ellenfeleire, másikkal a' testében megakadt nyilakat tördelvén ketté, hogy harcában általok ne gátoltassék, egyre győzhetlen volt; míg-

nem egy a' kocsi alá bújt Horvát lábát alóla kirántván, hirtelen megnyomatott, 's feje, mint már előbb Forgácsé, azon nyomban, a' hasztalan esdeklett, sikoltozott, királynék szeme előtt baltával elüttetett. Most a' két királyné martalékul hagyatva a' dühöngő sokaságnak, kimelés nélkül kirángattatik a' kocsiból, éktelen szitkok és fenyegetődzések között. Er'sébet egyedül vallván magát minden okának, térdre hullva kéri fejére a' halált, csak ártatlan leányának irgalmazzanak. A' vad szívű bán érzéketlenül nézi lábainál porban fetrengeni özvegyét a' nagy királynak, egykori urának, jótévőjének, ki őt, ki testvéreit, nemzetségét a' porból úraságra emelé; érzéketlenül adja parancsát Nagy Lajos koronáit öröklött leányának, édes anyjával együtt, rabul, az uránai perjelségben esett Kruppa várába hurczoltatására. Onnan nem sokára közelebb a' tengerparthoz, Pali'sna sas szemei 's hatalma alá, Novigrádba viteti királyi foglyait, hogy majd a' megölt Kis Károly árnyékának engesztelő áldozatul szántakat, annak boszú- és vér-szomjúzó feleségéhez Margithoz küldje, kihez küldte már előbb Gara és Forgács fejéiket is. Az istentelen szándék teljesülése csak a' Velenceieken mult, kik részint, hogy Mariát 's férjét 'Sigmundot lekötelezzék, részint, ha Nápolyi László találna nyertes lenni, Dalmatia és Nápoly közt két tűz közé szorulástól félve, hogy ezt megakadályoztassák, pártjára kelnek a' fogoly királynéknak, 's nagy hajós se reggel megindulván, Novigrádot ostrom alá vetik. Ezen való boszújában Pali'sna Er'sébetet a' fogházban, leánya Maria szeme láttára irgalom nélkül megfojtatja (jan. 1387.), holt testét a' falakról, az épen várát vivó, de tőle vitézül visszavert ellenség sorai közé veteti. Ez lett Nagy Lajos özvegyének vége, ez gyilkos merényének — mellyet szenvedni talán Károlynak méltóbb dolog volt, mint Er'sébetnek elkövetni — jutalma. Mariának a' dühös fenevad körmei közt hasonló sorstól féltése tiltá a' Velenceieket, 's a' királynének mentésére siető híveit, a' várát 's Pali'snát ez úttal jobban szorítani.

HAZAI HIRLELŐ.

G y á s z h i r. — Bécsben apr. 3-kán halt-meg 52-dik évében tudósorvadásból mgos Galanthalai gr. Esterházy Bálint önga, szeretett hitését szül. Weissenwolf grófnét, 's egyetlen fiját Bálintot gyászban hagyván maga után. A' boldogult gróf azon Esterházy ágnak ivadéka volt, mellynek őse a' mult század elején történt zivatarok idejében francia országba voná magát. De az idvezült gróf nemzetségének hajdani honjához vonzódván visszatért az ausztriai birodalomba, hol hitésével párosulván Ausztriában jöszégbirtokossá lön.

PESTI VIZSGÁLÓ.

Gyász hír. Pesten 1) apr. 10-kén szenderült boldogabb életre 55-dik évében ideg-guta ütés után t. Szeber Károly ur, Leopold cs. rend vitéze, 's Pest városának polgármestere. Hült tetemei más napon a' váci út melléki temetőbe pompás szertartással, igen népes kísérettel vitettek. Gyászolják elhunytát testvérei: t. Szeber Katalin asszonyság, tek. ns Sárosfalvi Bittó Miksa urnak, Pozson vgye tiszti alügyészének hitese, és Szeber Anna. — 2) Aprilis 11-kén elgyengülésből élete 63-dik évében hunyt-el t. Benyói 's Urbanói Benyovszky Rozália asszonyság, néhai t. Benefai Bacsák István ur özvegye. Hamvadó tetemei 12-kén vitettek a' váci út melléki temetőbe. Gyászolja halálát a' boldogultnak kesergő fija t. Benefai Bacsák László ur, 's veje t. Benyói 's Urbanói idősb Benyovszky Péter ur.

KÜLÖNFÉLE.

Simmeringi lóverseny Bécs mellett. — A' simmeringi gyeppen tartatni szokott lóversenyeket kormányzó választmány folyó évre következő pályadíjakat hirdet:

M a j u s 2-kára.

I.) Mint minden évnek kezdő versenyére, 100 arany, minden országbeli lóra, melly 5 évnél nem idősebb, még egy pályatéren sem győzött, egy sweepstakes-t, egy fogadást sem nyert-meg. Pályatér 1 angol mértföld.

Három évesek 75 ft, 4 évesek 100 ft, 5 évesek 106 ft. terhet visznek; kanczák 2 fonttal kevesebbet; belföldi anyától csikózottak 4 fonttal kevesebbet; angol lovak 9 ft. többet; olyanok azonban, mellyek két éves koruk előtt hoztattak ki honukból, csak 6 ft. többet.

15 arany tétel; a' tételek az első győztesé.

II.) 150 arany minden belföldi kanczától csikózott lóra. Pályatér 2 angol mértföld.

Teher: 3 évesek 70 ft., 4 évesek 95 ft. öt évesek 102 ft, idősebbek 106 ft, ménék 2 ft. többet visznek. Tétel 20 arany, fele bánat.

I.) E' napon megy végbe a' Bielstakes név alatt ismeretes, 1836-ban három évre aláírt futás is, mellyen angol országit kivéve, minden ló pályázhat. Tétel 60 arany minden lótól; távulság $\frac{1}{4}$ mtfd; teher 3 évesekre 80 ft, négy évesekre 100 ft, öt évesekre 106 ft, idősebbekre 112 ft, kanczák $2\frac{1}{2}$ ft. kevesebb; félvér lovak 5 ft. kevesebb; az ujitott bielstakesnek nyertesei jövő éven 3 ft. többet visznek.

Aláíró 8. A' lovak martius 31 keig bejelentendők, vagy fele bánatpénzzel visszahuzandók,

2.) Végre e' napon megy végbe a' három éves lovakra 1835-től bezárólag rendelt sweepstakes is (az 1837-ki verseny-jelentésben 3-dik szám alatti sweepstakes).

M a j u s 5-kére.

III.) 200 arany belföldi 's minden korú lovakra. Tér $2\frac{1}{2}$ mtfd.

Tétel 20 arany; fele bánat az első és második ló között felosztandó.

Teher: 3 évesek 75 ft, négy évesek 100 ft, öt évesek 106 ft, idősebbek 109 ft, ménék 2 ft. több. E' díjnak nyerői minden következő éven 3 ft.

többet visznek; oly lovak, melyekről bobizonyittatik, hogy nem televér származásúak, 4 ft. kevesebb.

IV.) Lichtenstein hercegektől, kik a' simmeringi versenylésnek részvényesei, 1838-ra minden korú és országbeli lóra alapított 500 aranyból álló jutalom. Tér 2 mfd, heats.

Teher: 3 évesek 90 ft, négy évesek 109 ft, öt évesek 116 ft, idősebbek 119 ft, kanczák 3 ft. kevesebb; oly lovak, melyek 1838. előtt még nem nyertek, 4 ft. kevesebb; angol országon kívül ellettek 4 ft. kevesebb.

Tétel 25 arany; a' tetelek, kivévén a' győzőt, második lóé.

Bejelenteni több lovat lehet, de futtatni csak egyet szabad.

3.) E' napon meg végbe egy a' pesti versenylés óta 1837-ben bezárt sweepstakes három évű lovakra (az 1837. versenylő könyvben 2-dik szám alatti sweepstakes).

4.) Végre ugyan az e' verseny-könyvben Liechtenstein Alajos herceg által alapított jutalom angol országon kívül született 4 éves lovakra; $2\frac{1}{4}$ mérföldre 200 arany, fele bánat; ha létesül, a' futás e' napon fog megtartatni. Bejelentés végnapja mart. 31-ke.

M a j u s 12-re.

V.) A' 120 aranyat érő karos gyertyatartó. Futhat angol országon kívül elletett minden ló. Tér 3 mfd.

Teher: 3 évesek 68 ft, négy évesek 94 ft, öt évesek 101 ft, idősebbek 106 ft, ménék $2\frac{1}{2}$ ft. több.

Tétel 50 arany; visszahuzatott lovakért 30 arany fizettetik. A' tételnek $\frac{2}{3}$ része az első, $\frac{1}{3}$ része a' második lóé.

VI.) A' 140 arany értékű verseny-billikom, mely már három év óta Széchenyi István gróf birtokában van, ez évre ismét kihívás tárgya leend belföldi minden lóra. Tér 4 mfd.

A' kihívást martius 21-kén a' fogadás-könyv jegyzőjének írásban kell benyújtani.

A' birtokos és kihívónak első futás napján kell lovaikat kinevezniek, melyekről hitelesen legyen bebizonyítva, hogy tulajdonuk.

Mindenkinek csak egy lovat szabad kinevezni. Minden kihívó 50 aranyat fizet, mely hasonlag a' billikom nyertesének birtokába esik.

Teher: 3 éves 84 ft, 4 éves 97 ft, öt éves 103 ft, 6 éves 107 ft. idősebbek 109 ft, kanczák és herelték 3 ft. kevesebb; külföldi televér mén 's külföldi televér kanczától nemzetek 3 ft. több.

VII.) Simmeringi ostorverseny; futhat minden országbeli ló. Tér 1 mfd.

Tétel 30 arany. Bejelentés napja majus 8-ka.

Teher: 3 évesek 68 ft, négy évesek 94 ft, 5 évesek 101 ft. 6 é. 106 ft, idősebbek 109 ft, ménék $2\frac{1}{2}$ ft több. Televér lovak 5 ft, angol lov. $11\frac{1}{2}$ ft több, belföldi ménék vagy kanczák esikői 4 ft kevesebb; olyanok, melyek már angol földön győztek, 4 ft több.

5.) A' 3 éves lovakra, 1837 jan. 1-ső napjától bezárt sweepstakes (verseny-jelentésben 3-dik szám alatti sweepstakes) e' napon fog végbe menni.

VIII.) Bezáró futtatás. Díj ezüstben, 24 arany értékű; futhat minden ló, tér $3\frac{3}{4}$ mfd, tétel 20 arany.

Teher: 3 évesek 75 ft. négy év. 99 ft, öt év. 104 ft, hat év 108 ft, idősebbek 111 ft, kanczák 's heréltek 3 ft kevesebb; 1837. első dijt nyertt lovak 3 ft. több, mellyek 1837-ben két vagy több dijt nyertek, 6 ft több; éppen ugy a' bielstakes-ban győztes is; angol ló, mellyről hitelesen bebizonyittatik, hogy angol földön nem pályázott, 5 ft. különben 11 ft. visznek többet reájok esett terheiknél; minden félvér ló 4 ft kevesebb.

E' pályázásra utósó napon, első futás után neveztetnek-ki a' lovak; ha történetből még 15-kén is tartatnék versenylés, a' bezáró futtatás 15-kén leend.

A' bejelentési utósó határidő mart. 31-ke; a' szükséges származási bizonyítványok pedig még az első futás napja előtt beküldendők.

Minden bejelentést e' czim alatt: „a' simmeringi lóverseny választmányának“ Liechtenstein herczeg kapusához kell utasítani (Bauernmarkt).

Egy angol mértföld 848 bécsi ölben számittatik, valamint a' mérték is bécsi fontban.

1835-ben elletett csikók 3 éveseknek számittatnak, 's így tovább.

EMLÉKMONDÁS.

Művészet.

A' teremtő mesterséget
Isteninek mondhatni,
Mint hogy képes a' legvadabb
Természetre is hatni:

Bájhatalmát 's ingereit
Egy mértékben érezi
Minden ember, akár daróc
Akar bibor fedezi.

KISFALUDY SÁNDOR után S. KAROLINA.

A' kívánság a' szenvedelemnek majd anyja majd leánya, 's kivált ez utolsó esetben a' józan észről független.

KÜLCSEY FERENCZ.

Vallás nélkül az ember egy vitorláját, árboczát, északmutatóját elvesztett hajó, melly könnyen a' legelső kőszál vagy szélvész martaleka lehet.
— Vallás tart-meg a' veszélyben 's vezet a' nyugalom révébe.

HEGEDŰS SÁMUEL után Csongor N. Enyedről.

Gnomák. Mig csak valaki képes adni, addig sok háladosra talál; mert a' ravasz haszonleső ahhoz legtöbb szivességet mutat, kitől legtöbbet vár.
Ki az igazságot tudatlanul védi, többet árt, mint javít.

SZÁVICS.

Szórejtvény.

Jól ismerheted nevedet,
Sokszor hallhattad hiremet;
Hangszeremből, ha akartam,
Sok bájló hangot kicsaltam.
Ha neved lábát elveszed,
Tizán túl megyévé teszed.

S. Karolina.

Előbbi rejtvény: kötél.

REGULÓ.

Pesten csötörtökön aprilis 19^{kén} 1838.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csötörtökön. Fél évi díja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedeként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ORSZÁG- 'S NÉPISMERTETÉS.

Lissaboni utszai élet.

(Folytatása.)

Megpróbálom e' nagy és szép város utszai életét is lerajzolni. A' halmokon kiterjedő háztömegek, barna, kevésse kitünő tornyok, tömérdek templom- és ház-romok, fény- 's ablaknélküli épületek, búskomoly hatást tesznek az idegennek keblére. Ezeken túl az alkotó, örökké virányos természet, melly a' várost virágzó koszorúként övedzi, mosolygó ég, 's a' folyam zöld hullámai között, mellyek falait enyelgve csokolják — úgy látszik Lissabon, mint egy rózsakertben letelepedő, 's hajdani fiataalkori napjaira, midőn kegyeért egész világ vetekedett, gyermekeire, kik anyjokat elhagyva maguk is föld- 's ház-birtokosok lettek, visszaemlékező agg aszszony-ság. Nem ez-e Lissabon sorsa? — Mennyire haladt azóta fejedelmi leánya Brasilia, túl a' tengeren? Mennyire ment szép, heves fija, Afrika? — Lissabon ezt jól tudja, 's ősz hajára boszorkodva, komolyan tekint a' tünelgő hullámokba.

Egy aprilisi délután léptem előszer a' városba, melly azóta bájgyűrűként ingert és szorongást osztva körül fog. Kéj 's kedvetlenséggel párosult titkos érzet fogja-el az utszákon vándorló idegennek keblét. Midőn sajkám a' lépcsőkhez ért, mellyek a' kereskedési tér (Praça do Commercio) előtt futnak-le a' Tajóba, öröm 's vágy tengerén merengék. Sajkánk azonnal nagy csapat feketebarnás meztelen lábú és karú, vörös süveges 's derék-öves, részint iszonyú tekintetű néptömeg, szolgálatot ajánló, mellyre szükségünk nem volt, fogott körül. Ezek a' Barqueirosok 's Gallegók valának, kiknek száma Lissabonban mintegy 20.000-re megy, 's a' political forrongásoknál nem csekély szerepet játszanak. Kiknek foglatosságuk nincs, nap hevénél a' földön, lépcsőken vagy rév korlátjain hevernek; nejeik és gyermekeik velek esznek, isznak, alusznak úgy, a' mint jó.

Commercio tere szép, de a' rajta zsbongó élet egy éjszaki ember előtt idegen, szemet sértő, féketlen, renyhe, 's fő városhoz fénytelen; bámulva kérdi magától: tisztességes emberhez illő-e e' szamaras kocsi, ökrös szekerek, mór és néger csordák? Ha még is illendően lennének öltözködve, — de fél meztelenek, 's e' kellemetlen némberek különös fejdiszeikkel bajuszosan, olly bajusszal, mit némelly hadnagyaink irigyelve néznének! — Tűz körül gyermekek ülnek, valamelly állatot sütők, mellyeknek alakja ki nem vehető; félmeztelenen ülnek körül a' tüzet, Hottentottákként. Egynek vállán majom ül, 's gazdája göndör haja közt babrál; amott egy két kerekű halottas kocsit von két öszvér; itt vörös öltönyű, bucsút járó papok jönnek; utánok fátyolos dámák egy négernek kíséretében; amott ismét minden nemzetbeli és színű hajóslegénység, a' szőke Dántól kezdve le a' fekete afrikai nemzeményig; vízfordók, rémitő alakú koldúsok; közöttük divatos öltönyű uracsok is forognak tarka vegyületben. Távulabb egy nagy épületnek magas kapuja előtt katonaságot látok, és szívem megkönnyebbül; mert a' rendes katonaság tekintete bátorságot lehel belém. Ezen épület a' tengeri sereg laknyája; diszes egyenruhába öltözött férjfiak ülnek, állnak, hevernek cigaráikat szíva a' kapu alatt; két fel 's alá járkáló őrhasonlag cigaráot szí, vagy pájtásával enyeleg. Közelebről nézem meg e' harczenekokat; ámbár nagyobb részint fölötté barnák, még is deli férjfiak; a' négerék fekete színével, kik köztök vannak, különös ellentétben van az egyenruha színe. Hátam mögött cseppetnek, 's karomat megfogják; vissza nézek, 's egy, kis csinos szekérben ülő szerezsenre esik tekintetem, kinek szekérét két juh voná; a' diszesen öltözött szerezsennek széles ingfodrai, fehér inge és kék, sok gombú dolmánya volt, mellyet a' Portugalok nagyon szeretnek; és valóban illik is nekik (csinosabb dolmányok sehol sem láthatók, mint itt); barátságos mosolylyal rám tekint, kalapját előmbé tartja, 's még csak most látom, hogy lábai elszakadvák. — Agoa, Agoa! harsognak körültem, mint kárhozott szellemek jajjai, a' vízfordók; szavuk mély, búskomoly, 's homályos, mint az olajfák zöldje, mellyeknek árnyában a' forrás gyöngye fakad, mellyet pénzért árulnak, 's még is szép, csengő. Sokkal póriásb a' halászok 's baromfi-árusok hangja. Más részről ellenben egész csapat narancs, citrom, füge, rózsa 's más virágokkal terhelt öszvérek egész csendességben vonulnak az utzákon keresztül; áruiknak nincs szükségök ajánló kiáltásra. Minden ház kapuja előtt tehenet fejnek; számtalan tyúk, csibe, 's kutya vándorol az utzákon barátságos keverményben. Ha Londonban illy szabadon járkálnál, 5 percz alatt parányokra (atomus) tipranának; de attól Lissabonban ne félj, Az ökörszekér csi-

korgása, üvöltése, bőgése, mely előbb meg nem kenetik, míg szinte meg nem gyulad, fél órányira elhallatszik; így az öszvér csapatok kolompolása is; kocsik, két kerekű taligák nagyon lassan hajtanak. Ellenben itt többen lovagolnak, mint más városokban. Szinte egész város nyeregben ül; kényelmesen 's gond nélkül üget ott egy vastag ur, hóna alatt csomó irattal, 's kezében napernyővel egy kis számaron, melly félig nyírott, alul azonban borzas, mint többnyire minden számar 's öszvér. Azt állítják, hogy így inkább megengedik magukat nyergelni. Hova ügethet ama poczos ur? nyilván tisztviselő a Praça do Commercióban, 's most hivatalaba siet; míg ő a' hon javát munkálja, paripája azonban több kocsival, ló, öszvér, és számarral, mellyek tulajdonosaikat ide hozták, a' boltozat alatt álland.

A' Rua d'auró-n menvén keresztül, melly Lissabonnak egyik legszebb helye, jobbra a' Sé felé kanyarodtam. Sé rövid nevezete a' de nossa senhora székesegyháznak, az ország fő templomának. Im, egy borzasztó vonal jó velem szembe; nem tudám, hogy a' Lomoeiro közelében vagyok, melly a' városnak 's tartománynak fő fogháza, 's hogy a' számos gonosztevők koronként katonai őrizet alatt sétálni mennek. Pokolbeli származéknak hinné az ember a' csapatot. Ejszaken fogalmunk sincs illy alakokról, illy vakmerőségekről. Lánczaik csörgése, tompa, vad ordításuk, kegyes adományért esedezésük olly jelenet, mellynek emléke is irtózást gerjeszt a' lágyabb kebelben. — Hogy el ne hallgassam, mi az idegent Lissabon utzáin legkellemetlenebbül érdekli, a' sok kóborló kutyáról teszék említést, mellyek minden szegleten futnak 's hevernek. Elede-lük néha a' legmocskosabb holmi, 's maguk is undorító ocsmány állatok. Ez természetesen nem emeli a' különben is tisztátlan utszák becsét: ámbár későbbi időkben e' tisztaságra már több figyelem fordítatik. Még néhány év előtt minden szemetet, 's mi több, holt állatokat is, utzára vettetve büszhődni imámmal nézének. E' rendtelenség az új kormány alatt elhárított, az utszák kitisztítottak, mi valóban herkulesi munka lehetett; most kocsik járnak kolompolva, 's ez a' jel, hogy a' lakosok szemetjeiket hordják-le. Eleintén bajos volt a' Portugallokat ez újításra szoktatni: most ellenben igen kedvelik.

Ha bár az említett adatok Lissabont kellemetlen oldaláról mutaták: tagadhatlan, hogy sajtáságos szépségekben is dús. Ezekhez számítható a' kimondhatlan élénk élet, olly sok nemzet tarka vegyülete. És lehet-e dicsőbb, egyszerűbb valami; mint a' kereskedői térről, do Romulares 's Caes do Sodréről, a' száz meg száz hajóval lepett Tajóra kilátás. Kétkedem, hogy a' föld terén ennél meglepőbb

volna. A' tömérdek narancscsal, délszaki gyümölcsessel 's virágokkal tölt sátorok nyájas tekintetet adnak az utzáknak. Lissabon egy különös sajátságát veszté csak el, a' szerzeteseket, kiknek olly sok nemével találkozott még nem rég az idegen, 's most alig lát koronként egyet.

Mit éjszakai városokban utszai méltóságnak, utszai etiquettnek neveznek, itt ismeretlen, mennyire t. i. az alsóbb rendű utszai lakosokra következtetni lehet. Ezeknek mindegyike lakteremének nézi az utszát, mellyben olly kényelmesen kell élni, mint csak telhető. Igaz, hogy egy Portugalli kevesebb igényt is tart a' kényelemre, mint a' német vagy angol; egy háznak vagy falnak árnyéka, vánkosul használandó darabkó, nap elleni ernyő, egy narancs vagy szikkadt hal, kívánatait kielégíti. Nem egyesén, családostul, nejeik 's gyermekeikkel, hevernek a' szökő kutak, templomok lépcsőin, kereskedőtér ivhajlásai 's minden kapu alatt. A' gyermekek 's némberek narancshajakkal hajgálják egymást, míg az öregek eleven szén fölött babot pörkölnék, mi a' földön legsoványabb eledel. Öt hat kutya mindig hever a' tűz körül, mellyek az ebéd maradványait sovárgva lesik. Hasonlítanak ezek az olasz lazzaronikhoz, 's éppen olly könnyen kielégíthetők, mint azok. 'S mi édesen alusznak e' Barqueirosok, Gallegok, e' vízfordók (agoateiros)!; arcaik szennyes kendőkkel fedvék, vagy ha szabadok, ártatlan gondnélküli mosoly mutatkozik rajtuk, mintha selyem vánkosokon nyugodnának. Majd mindig festőlegesen feküsznek, fejük hátra hajol, 's kezeik buzgalommal melljöken keresztbe vetvék. Ha délesten megy az ember Lissabon utzáin a' rév felé, ezreket lát illy csoportozatban.

Természetes, hogy olly városban, mellynek réve minden nemzet hajóival rakva, az utszai élet is különböző elemű, 's ez ismét közelebbi rokonságba hozza Europa miveltebb városaival Lissabont, melly különben az afrikai élet bélyegét nagyon kitünőleg viseli. A' tömérdek, jól öltözött éjszakai hajós legénységéről, melly nem jár meztelen nyakkal 's lábakkal, mint a' Portugallok közül még azok is, kik a' királyi hajón szolgálnak, e' fénylő tiszta arczokrul, mellyeknek látására nem kérjük kétkedve, valljon europai vagy afrikai-faj-e? — az idegen tengeri tisztekrul, kik a' Romulares, kereskedési 's tengerészeti fegyvertár piaczn kavargnak egyszerű, de nagyon csinos öltönyeikben; a' gőzösöken utazó urakrul 's némberekrul első tekintettel látni, hogy idegenek. Ez a' Tajo környékét élénkebbé teszi, mint a' többi utszák. Nem akarom ezzel állítani, hogy a' Portugalloknak nem volnának csinos öltözetű tengeri tisztjeik, hajós legénységök 's más szabályozott csapatjaik: sőt azt mondom, hogy csak a' némileg tehetős belföldi is szabályosan, mi

több, csinosan öltözik. A' városi őrség, nemzeti lovas 's gyalog őrsereg szabályos egyenruhában, csinnal 's célirányosan öltözik, 's nem mondok állítással sokat, bár annak láttassék, hogy e' seregek még Berlinben 's Pétervárat is tetszést nyernének. A' portugál férjfi többnyire jeles idomú, nem magas colosszali termet, 's többnyire barna, szinte fekete bőrű, de jó növésű, hajlékony, heves, élet-erőt kifejező 's kellemes vonású. E' részben felülmulja a' nőnemet. A' belföldi tengeri tisztok egyenruhája sokban hasonló az angolokéhoz; csak hogy jobb anyagú 's testre feszülőbb. Jelesb valami nem igen látható, mint e' nyulánk ifjak kék, szűk pantalon 's hasonló színű, sok gombbal diszitett, dolmánkájokban, mellynek keskeny gallérán arannyal himzett horgony tündöklök; csipőjökön kis kurta, gyilok alakú, kések függnek, többnyire gazdag hüvelyben ércz lánczrul. Így járkálnak e' fiatal harezosok a' városon, de azon katonai bátorság 's méltóság nélkül, mi az éjszaki székes városokban 's őrseregeknél annyira honos. Már ez francia országban is alig található, bár mint tiszteltetik is a' katona. Angol országbul száműzetett, 's Portugalliában síncs tanyája.

Europának többnyire minden fő városában a' társasági különféle osztályok a' városnak külön részét választák lakul. Így lön a' Faubourg St. Germain Parisban, 's a' Westende Londonban, fő uraságok laka; míg a' kereskedőség Chaussée d' Antin-t, és City-t választá: a' kézművesek ellenben más negyedekre vonultak. Lissabonban nem így: itt minden össze vissza van: a' fő urak palotaji szét szórva, némelleyek a' városban, mások ismét annak kül-végein, hegyeken 's völgyekben építvék, olly távul egymástól, hogy lehetlen ugyan azon egy napon több látogatást az itt lakó uraságoknál elvégezni; mert az egyiktől másikhöz menetel valóságos kis utazás, egy nagyobbak minden kalandjával és veszélyeivel telve. Néha olly utakon kell haladni, mellyeknek megmászására vontató marhára van szükség; lefelé pedig örömebb gyalog megy az utazó, mint nyakát koczkáztassa, vagy az elfáradt öszvérek dülnek-ki; ilyenkor a' kocsis egy vas ruddal, mellyet az utazó bánulására annak ülése alul von elő, a' kocsit megállítja, 's az öszvéreknek füvet vet eledül, vagy ha kovácműhely előtt mennek-el, a' kocsisnak eszébe jut, hogy szekerén ez vagy amaz igazítani való van, vagy öszvére megpatkolandó, minek árát a' fő ur, kit visz, örömmel megadja, csak tovább haladhasson. Ekkor kifog, 's az igazítandókat megcsináltatja, és patkoltat; pattogjon bár a' fő ur tetszése szerint. A' lisaboni diplomaticai testület meglátogatása egyike a' legfárasztóbb munkáknak. Mértföldnyire laknak a' követek egymástul, 's az egésesebb levegő és szép kilátás végett többnyire halmokon. Igaz,

ha tetőre jutott a' látogató, 's czélnál van, a' kilátás olly bájló, hogy az út fáradalmaít feledékenység leplébe burkolja.

(Vége következik.)

HAZAI HIRLELŐ.

Gyász-hir. — Kassán mart. 31-kén örök valóságra költözött által m. Enyiczkei és Széplaki báró Mesko Jakab ur, több ts ns megyei főnlök, és így benne a' Mesko bárók nemzetsége férjü ágon kihalt. Hideg tetemei apr. 3-kán igen pompás szertartással mintegy 5 ezer ember kíséretében vitettek Kassáról az enyiczkei család sirboltjába. — Kesergik elhunytát özveggye, m. Fái gróf Fáy asszonyság, és leányai Irene 's Zoraide.

K. K. L.

PESTI VIZSGÁLÓ.

Gyász-hir. — Pesten apr. 14-kén hunyt-el hosszas sorvasztó betegségből élete 69-dik évében honi legjelesebb és szorgalmasabb rézmetszőinknek egyike idősb Karacs Ferencz ur. Hült tetemei 15-kén vitettek örök nyugalomra a' Ferencz városi temetőbe. — Siratják halálát: hitese Takács Eva asszonyság, 's gyermekei Ferencz, Árpád, Maria, Theréz, Zsófia, és Rozália. — A' boldogult ur fáradhatlan munkásságának köszönjük legcsinosabb magyar földképeinknek, jelesen pedig magyar atlasunknak létesülését több más egyéb írásbeli példányokon kívül, mellyeket az írás különféle ne-meiben magukat gyakorlani kívánók számára több izben készített. Elhunytát nemzeti művészetünkre nézve a' legsúlyosabb veszteségek egyikének tekinthetjük.

Megtiszteltetés. Szép 's dicső szerettetni, 's becsültetni embertársaink által: — de még szebb 's érelyesebb az érdemest szeretetre méltatni, megismert jeles emberi 's polgári tulajdonokat kiemelni, 's napfényre tüntetni. — E' kettőt valósulni tapasztaltuk ma nem kis örömünkre, — midőn fő tisztelendő Mericzay Antal székes kanonok urat, 's alsó városi plebanusunkat, tettes Csongrád vármegye holdmező vásárhely városából — hol ő ezelőtt hét éven felül köz elégülésre lelkészkedett, városunkba 's körünkbe egy pár hónap előtt ohajtólag visszajutottat, Csongrád megyei különféle rangú 's valóság jó barátjai — hozzá intézett levelökbe írásba foglalt nyilatkozásuk mellett küldöttségök által egy ezüstből művészileg készítettett, belől megaranyozott, 's bemetszett emlék szavakkal diszesített nagy becsű serleggel, vagy is billikomnal megajándékozni 's tisztelni kegyeskedtek. — Ritka illy tiszta 's valódi érzetekből eredett megtiszteltetés, mellyben fön tisztelt kedveltünk, há-lás 's öröm-könyek között azt elfogadván, részesült: — de még ritkébbak azon magas érzelmek, mellyekkel tömvék az érintett levél sorai. — Mi ezeket — általunk résztvevőleg 's örömosztólag fogadottakat, és velünk szívességgel közlötteket mindenki vel tudatni vágyván ide igtatjuk: — „Fő tisztelendő kanonok ur!”

Baráti szív ha nem hül,

Távul 's határ semmisül:

„E' szavakat vésettük emlék-serlegünkre, nem mintha sziveink meghülhetésétől tartanánk, hanem mivel mélyen érezzük, hogy buzgó tiszteletünk 's forró szeretetünket semmi hely vagy idő változása meg nem rendítheti. —

Kevés, a' mit sokért áldozunk, — mert kevés, és csekély, mivel a' tisztelet 's barátság oltárához járulnunk engedtetik: — de sok és nagy, a' mi fő tiszteendő kanonok urhoz örök hálás vonzódásunkat nekünk kedves kötelességgé alkotja. — Fő tiszteendő kanonok urnak szelidsége, nyájassága, emberi 's baráti legjelesebb részvéte boldogítá számos évek lefolytával szűkebb házi összes polgári létünköt valamennyire különböztetett körünket; — azonban még sokkal hathatósabban szerencsésítettek mind ezek minket, midőn fő tiszteendő kanonok urat a' nagy társasághoz való érdekes állásának ritka erénnyel, csüggedés nélkül megfelelni tartozó elismeréssel szemléltük — a' legbővebb mértékben kielégített barátság öröme sem bátorzkodván vetélkedni azon minden rendű, külön szerkezetű 's vallású sok ezerekre egyiránt árasztott jótévőséggel, melylyel fő tiszteendő kanonok ur kivált lelkipásztori meghivatása teljesítésében tiszta 's buzgó ajtatossággal, minden tévcedéstől mentt papi szellemmel, előjárói mértékletességgel az egyenes egybeköttetésen kívül levőkkel kívánatos egyetertes virágzását, felebaráti köz szeretetet, botránkozás elmellőzését, szóval testi, lelki, 's társasági nyugalmat szülő olly bölcs, mint keresztény bánás és viselet módjával mindenkit szinlés nélkül magáévá tenni értette.

Tekintsen fő tiszteendő kanonok ur változhatlan érzeményeink kised zálogára gyakran olly szives meggyőződéssel, hogy a' Csongrád megyeiek semmit inkább nem kívánának, mint azt, leghosszabb 's legboldogabb élete fenntartását létezhetőnek ohajtott eszközével csordultig tölneni; maradván Holdmező vásárhelyen november 7-kén 1837. Fő tiszteendő kanonok urnak hú tiszteelői. — Következik hosszú sora az aláírott Csongrád megyeieknek.

Ezek bizonyoságul 's tanúságul szolgálhatnak akármely egyházi személynek, miként állhat egy lelkipásztor, mint hű polgár 's jó emberbarát, ön maga és sorsosa diszére maga hivatásában, 's rendeltetési helyzetében a' neki kitűzött czelt szerencsésen kiviva, 's a' körülötti sziveket — mi egy halandónak legfőbb dicsősége lehet — magaviselete által diadalmasan ön részére meghódítva.

KÜLÖNFÉLE.

Katholikusok és n. e. Görögök husvétjának napjai 1860-ig.					
1838.	Katholikusoké	apr.	15.	Görögöké együtt	apr. 15
					3
1839.	— —	mart.	31.	— 7 nappal később	apr. 7
					mart. 26
1840.	— —	apr.	19.	— — —	apr. 26
					14
1841.	— —	—	11.	— — együtt	apr. 11
					mart. 30
1842.	— —	mart.	27.	35 nappal később	maj. 1
					apr. 19
1843.	— —	apr.	16.	7 nappal később	apr. 23
					11
1844.	— —	apr.	7.	— — — együtt	apr. 7
					mart. 26
1845.	— —	mart.	23.	35 nappal később	apr. 27
					15

1846.	—	—	apr.	12.		7 nappal később	apr. 19	<u>7</u>
1847.	—	—	apr.	4.	—	együtt	apr. 4	<u>mart. 23</u>
1848.	—	—	apr.	23.	—	együtt	apr. 23	<u>11</u>
1849.	—	—	apr.	8.		7 nappal később	apr. 15	<u>3</u>
1850.	—	—	mart.	31.		35 nappal később	maj. 5	<u>apr. 23</u>
1851.	—	—	apr.	20.	—	együtt	apr. 20	<u>8</u>
1852.	—	—	apr.	11.	—	együtt	apr. 11	<u>mart. 36</u>
1853.	—	—	mart.	27.		35 nappal később	maj. 1	<u>apr. 19</u>
1854.	—	—	apr.	16.		7 nappal később	apr. 23	<u>11</u>
1855.	—	—	apr.	8.	—	együtt	apr. 8	<u>mart. 27</u>
1856.	—	—	mart.	23.	ly	35 nappal később	apr. 27	<u>15</u>
1857.	—	—	apr.	12.		7 nappal később	apr. 19	<u>7</u>
1858.	—	—	apr.	4.	—	együtt	apr. 4	<u>mart. 23</u>
1859.	—	—	apr.	24.	—	együtt	apr. 24	<u>12</u>
1860.	—	—	apr.	8.		7 nappal később	apr. 15	<u>3</u>

Csererejtvény.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. Majd felvidit majd szomorít
Enyelgő vagy lány hangja ,
6. 7. 3. 4. Ki utána mohón kapkod ,
Gyakran sirba taszítja.
4. 7. 6. 7. Zászlós urak 's dusak voltak
A' villongó ős korban ,
2. 6. 4. 5. 3. 7. Ha mesterkéz játszik rajta,
Lelket ráz a' gomozban.

G. PAULINA.

Püspök - Ladányról.

Előbbi rejtvény: Bihari.

Szerkezi Mátray Gábor, halpiacson alul a' Duna partján. 114. szám alatt.

Nyomt. Trattner-Károlyi, uri utsza 612.

REGULÓ.

Pesten vasárnap aprilis 22^{kén} 1838.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csütörtökön. Fél évi díja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ELBESZÉLÉS.

A' vadrabló gyermeke.

„Engedjen-meg, dekán ur — mond a' foglalatos Babet, néhány pólyát 's gyermeküngöcskét szappanozván, mi közben a' tisztes lelkész pálczája végével a' kandalló tüzét folszítja; — engedjen-meg, hogy jelenlétében dolgozom; azonban ön tudja, hogy hozzánk hasonló szegény ember nem henyélhet, és e' mellett már alkonyodik is; pedig holnap gyermekem pólyájának fejérségben vetélkedni kell önnek misemondó üngével. Nem akarom, hogy keresztapjának, kit szerezni ön volt szives, szégyenére váljék fiam. Igaz, egy ideig senki sem akart kománk lenni; mindenik azt mondá, ez emberek igen szegények, 's ha gyermeküket keresztviz alá tartanók, végre még táplálni is kellene: de tisztelendő ur mindig atyailag gondoskodik rólunk. Ön ezt mondá: „Babetsnak kell kapni komát“ — 's im, egy fő rangút szerzett, a' kastélybeli főerdőszó.

„No, no — szóllt közbe a' lelkész — tettem mit tehettem.“

„Ah, tisztelendő ur — válaszolt Babet — én még mindig azon félek, hogy nem köszöntem-meg eléggé önnek szivességét. Ha tudná ön, mint örvendek közbejárásán, — ha tudná, mint szeretem magzatomat, megbocsátná aggodalmam? de ön még nem is látta a' kisededet, — nem tudja, mi nyájasan mosolyg rám az angyalkesű gyermek.“ — És így beszélgetve kezéről a' szappanhabot letörle, kezét megszáritá, 's a' kisededet bölcsőjéből, hol szendergett, kiemelve, csóközönnel elhinté. — „Lássá csak tisztelendő ur — mondá a' gyöngéd anya büszkén, 's örömtől szikrázó szemekkel a' karjain ringatott csecsemőt elébe tartva — lássa csak, milly izmos! pedig még nem idősebb három hónaposnál; nem, — illy szép gyermek nines több a' nap alatt;“ — és a' kis szerény lak ismét csókcsattanásokat viszhangozott.

Midőn végre a' csókban kifáradva ismét munkájához fogott, így folytatá beszédét: „gyermekünknek jó nevelést kell kapni, isteni tiszteletet tanulni, magát erényben és szorgalomban gyakorolni, és

ha Isten Jakabot 's engem egésséggel megáld, örömmel dolgozunk, gyermekünk számára valamicskét takarítandók; ő ne szenvedjen szűkséget, mint szülői.

„'S te még is megelégedettnek látszol leányom!”

„Ih no; én, ha gyermekemet látom, boldog vagyok, és ha a livry-i vadászkapitánság, robot, adó 's különösen a sóadó nem volna, soha sem panasználék; ha ezen adószedők nem gyötrenének, már rég megszugorgattam volna gyermekem részére legalább három talért, de most még tizenkét font sőt tolnak nyakunkra a' már ránk vetett mérték felett.

„Ne panaszoj, Babet! — sohajtá a' lelkész — az adók fájdalmakhoz hasonlítanak, már születésünkkel örököljük őket. Mindenkinek meg van a' maga keresztje, mindenki szenved, izzad és fárad; mert a' fa, melly gyümölcsöt nem terem, el van átkozva, kiszárad és kivágatik. De a' holnapi nap rád nézve öröm napja legyen. Momi ni kisasszony gondoskodott róla, hogy szomszédaitok 's barátaitokat megvendéghessétek, 's megkért, hogy e' csekélységet adnám-át nektek.

„Huszonégy livre! 's ezt mind nekünk? — riadá az örömitas Babet szökelve 's lejtve — ah, milly szép főköttöt veszek gyermekemnek! Az a' kegyes dáma, mint iparkodik kilesni az alkalmat, hol a' szegényen segíthet; Isten árássa reá legjobb áldását!”

E' pillanatban felpattant a' kunyhó ajtaja, és György, a' főerdős belépvén, miután Babetnak jó estét kívánt, a' lelkészt illedelemmel üdvözlé, és paszományos kalapját szorgosan szegre függeszté, késő alkalmatlankodásaért engedelmet kért. — „Ennek azonban — mondá szavait folytatva — a' vadrablók, azon semnürekezők okai, kiket ma egész este üldöztem; e' gaz emberek, mig én a' nagy erdő mellett felkerültem, szinte szemem láttára merészkedtek menyétjeikkel tengeri nyulakra vadászni. Azonban én is annyira megközelítém őket, hogy hálójuk elvitelére sem maradt idejük. Azt kell hennem, hogy a' sátánnal cimborálnak; különben nem volnának illy vakmerők; mert a' vadászkapitán éppen nem kiméli őket. Még nincs két hónapja, hogy egyet gályára küldött; és vannak esetek, mellyekben illy naplopó a' vadrablásért törvényfára is kerülhet. Ezt azonban ők lássák; elég átkos sors reájok nézve, ha őket elcsipem; pedig elcsipem, még ma este elcsipem; ez olly igaz, mint hogy engem Györgynek neveznek. Látván, hogy az erdőből eljöttem, azt hiszik, hogy nem térek vissza; azért a' pagony szélén most nyugodtan várják menyétjeiket. En az alatt összegyűjtöm a' maréchausse-kat, körül álljuk az erdőt, 's ha így is megmenekednek, szerencéséeknek vallhatják magukat.” — György kárö-

römmel dörzsölé kezeit, 's hadi csele sikerülendésén már eleve kaczagott.

„Istenem! — jajonga Babet halványon 's remegve — azt nem teszi György ur, mert szegény embereket boldogtalanokká tenni nem kíván. Képzelve csak, mi rettenetes dolog egy gyermeket atyjától megfosztani. Nem nem, ön nem lehet olly kőszívű!“ — Babet tekintete aggodalommal függött majd gyermeke bölcsőjén, majd az ajtón. E' tekintetből a' legtapasztalatlanabb is ezt olvasta volna ki: ah, bár honn volna férjem, — 's nyelve csak ezt rebegheté: „egy gyermeket atyjától megfosztani — nem, György ur! ön azt nem tehetné!“

„„És mért nem? — válaszolt kaczagva az erdők durva fija. — Ki erdönket pusztítja, nem érdemes szánatra; tulajdon apámat sem kimélném, ha vad-orzáson kapnám!““

Babet látván, hogy a' kérlelhetlen Györgyöt szavakkal irgalomra nem birhatja, más módhoz folyamodott, hogy őt tartóztathassa. — „Várákózzék még György ur — esengett az aggódo nő — hisz' ön ugy is értekezni akart Jakabbal a' keresztfijának adandó név felől.“

„„Mint vadász — lön György válasza — szent Hubert 's Borbála oltalmába ajánlani kívánám. Jakabbal kívántam is e' dolog felől értekezni: de arra holnap, a' keresztség előtt is rá érünk, Isten áldja-meg Babet asszonyt!““ — 's kalapja után nyult.

„De nézze csak György ur, mindjárt esni fog. Látja, miként tornyosulnak a' fellegek; ha most elindul, hazáig facsaró vízzé ázik, 's holnapra ugy bereked, hogy a' paszitában hangot sem fog énekelni tudni. No, az ollyan komaságot ugyan meg nem köszönném. Üljön-le, 's ha már éppen menni akar, igyék legalább egy pohár bort az átázásnak ártalmas behatásai ellen.“

Ez ajánlat ellen nem volt az erdősznek kifogása és leült. Egy kancsó bort már kiürített, és a' másik is szinte fogytán járt, midőn Jakab belépett. Vállai erősen görbedtek-meg a' galylyal tömött zsáknak terhe alatt, mellyet, midőn Györgyöt megpillantá, olly hevesen vetett az ágyra, hogy azonnal kioldozódott; a' zsákból valami sárgás szökött-ki, mellyet ha az erdősz meglát, Jakabnak sok bajt okozott volna; mert az egy, tengerinyul-vadászatra tanított, menyét volt, melly az ágy függőnyei közül kigyóként tekinte-ki. A' kerti bor minden gyöngesége mellett is fejébe szállott Györgynek; az erdősz még egyszer olly fecsegő lön, mint különben volt, és kedvencz tárgyára, az uradalmi pagonyban elcsipett vadrablók büntetésére, minduntalan visszatért. Jakab pártolta a' vadrablókat, és a' két férjfi gyakran olly heves szóvitába keveredett, hogy a'

lelkésznek több ízben közbe szólnia kellett. György megtámadá Jakabot, mért védelmezi a' vadrablókát; 's midőn azt válaszolná, hogy a' vadászati törvények embertelenek, 's csak a' szegények gyötrésére alkottattak, György hevében őt is vadrablónak nevezte, 's azt mondá, nem kell messze mennie, hogy állítását meg is bizonyítsa. Ezzel az ágy felé közeledett, 's már kinyújtá karját, hogy a' zsák tartalmát megvizsgálja, midőn Jakab hirtelen megváltoztatá hangját, azt erősítvén, hogy ő is ellensége a' vadtolvajoknak, és ezen állítását igazlandó megesküdött minden szentekre, lelke üdvére, gyermeke boldogságára. *(Vége következik.)*

ORSZÁG- 'S NÉPISMERTETÉS.

L i s s a b o n i u t s z a i é l e t .

(Vége.)

Lissabonban a' házak, különösen azon részen, hol a' földrenség tömérdek kárt okozott, ujlag épültek, nagyok, erősek 5—6 emeletesek, számtalan ablakkal, mellyeknek majd mindegyike erkélylyel díszeskedik. A' vas, 's helylyel helylyel igen csinos erkélypárkányzaton virágok 's zöld lecsüggő bokrok viritnek, és sok helyen vastag, teljes, óriási cactus-ágak nyulnak-ki a' fal hasadékain, apró majmok pajzánkodnak az erkélyek párkányán, mellyeken tul, nyitott ajtón keresztül a' ház asszonyai láthatók.

Nagyon szeretnek papagájokat 's braziliai madarokat a' háznak kül-falán kalitkákban vagy rudakon tartani, mellyek, különösen reggelenként, olly lármát tesznek, hogy a' dobost is felülmulják zajukkal. Mind e' mellett is barátságtalan tekintetűek a' házak. Már okozza bár ezt a' halaványszürke szín, melylyel bemázolvák, vagy a' nagy fénylő ablak-táblák szüke (mert Ajudá-t 's Necessidades-t kivéve, egy palota, egy ház sincs rendes ablakkal ellátva, mindnyájának apró, négyszögletes üvegei vannak), vagy azon körülmény, hogy az alsó emelet, ha boltra nincs használva, többnyire tisztátlan zugokkal telve — elég az hozzá, hogy egy rendszeres élénk tekintetű francia, belga, vagy német város és Lissabon közt nagy a' különbség. Itt minden búskomoly, levertt; még a' vidor is fájdalmasan mosolyg. A' tolongó néptömeg közt nincs azon tetszető, társalgó, élénk szeszély, mellynek egy nagy várost, Europa legszebb folyama mellett fekvőt, kellene bélyegeznie. — Az életmód komor, titkolódzó. Lehetséges, hogy e' komorságot a' koldúsok nagy száma is neveli. Parisban is van ugyan sok és alkalmatlan koldús: de bár három annyi lakója van, mint Lissabonnak, még sem lesz annyi koldúsa, mint itt van. A' parisi koldústól inkább is meg lehet a' kegyes adományt tagadni, mint a' portugallitól. A'

számtalan agg anyót, ez éhségtől kiaszott teremtményeket, sirva, könyörgve, kinyújtott kezekkel látva, ha vendéglőbe lép a' menő, vagy onnan kijő, mint mehetne-el mellettök tele gyomorral, jó ebéd reményével, hogy apró pénzét, melly ha fenn maradt, nekik ne adja.

Ott, hol az öszvérek még magas, cifra nyergekkel, fél hold alakú kengyelvassal, melly a' lovagnak egész lába fejét eltakarja, diszítvék, hol a' házak erkélyei zöld rostélyzattal, melly az ablakot elfedi, környezvék, hol egy csikos gyapjú-pokrócz a' férjfiúnak vál-láról csüggve, köpönyeg helyét pótolja, melly öltözetet a' köznép nagyon kedvel; ott még a' régi földrengéstől mentt Lisboa van, arab és szerecsen szokásaival.

Europának egy városában sincs annyi Néger, mint itt. Utszán át nem mehetni, hogy e' nemzedék minden nemű és korú egymiségeivel ne találkozzunk. Vagy jól öltöztvék, mint polgárok és polgár-nők, vagy fehér, bő öltönyt hordanak (erről lehet a' braziliai Né-gereket megismerni, kik urokkal Amerikából ide rabszolgaként jöt-tek, 's felszabadultak), vagy afrikai 's amerikai hajóslegények, vagy pedig ősz aggok, kik fehér hajukkal megborzasztanak. És külö-nös, a' kézműveseknek egy osztalya csupa feketékből áll, 's ezen osztály a' meszelőké, kik a' házak külsejét 's belsejét meszelik. E' fekete nemzedék láttára csaknem kellemetlenül emlékezőnk fa-junknak a' majmokkal rokonságára. Tegnap egy díszesen öltözött glacé-kesztyűs, angol öltönyös, kalap 's napernyős Négerrel talál-kozáim, ki felöltöztetett orangutanghoz sokban hasonlított. Legembe-ribb alakban tűnnek-fel előttem e' Négerek, midőn mesterkéltnen bá-mulással valamit néznek, mi fogalmukat meghaladja. Igy környezik szüntelen 1-ső József lovag-szobrát a' kereskedési téren bámuló 's ajtatos tekintettel; ki tudja, nem képzel-e némellyik valami bál-ványnak?

E' cikket be nem zárhatom, hogy Resció-ról is ne szólljak, Lissabonnak legnagyobb ámbár nem legszebb teréről. Ha Portugal-ltól halljuk e' nevet említetteti, ugy hangzik, mint a' lángzugás, melly itt ez előtt évenként a' máglyák fölött összecsapott, és számta-lan áldozatot megemésztett. A' piac különben szép 's élénk. Kávé-házak, fényes boltok (mellyek azonban a' parisi londoniakhoz nem hasonlithatók,) környezik, 's középről meglepő a' kilátás; magas házak fölött láthatni a' romokkal fődött halmokat, Castellót setét olajfák árnyában, 's Alcantara főséges csarnokát sétányok, plata-nok 's babérfáktól környezve.

PESTI VIZSGÁLÓ.

A' Gellért hegyi népünnep mult husvéthétfői delután éppen olly komor és élénktelen volt, valamint átalján véve a' sors csapása alatt nyögő

városainknak képe. A' hideg szeles idő, melly már mintegy hét óta tartott, e' napon sem kegyelmezett az a' nélkül is bús Pestieknek. Ide járult az is, hogy délelőtt egy vassal terhelt hajó, Buda részén, a' hajóhidnak csapván, azt kettészakasztá, és így a' még némileg ez első tavaszi közünnepben részt venni ohajtók nagyobb tömegét is visszatartóztatá; honnan nem volt csudálható, ha az ősz Gellértnek még csak igen gyéren virító ormaira kevés ember mehetett-fel, 's ezeket is már 5 óra tájban részint a' hideg szél részint a' havas eső leüzte. (Husvétkedden reggel a' nagyobb budai hegyeken, hol csak nagyhéten fogyott-el a' hó, nagy mennyiségű hórétegek voltak láthatók. Napközben többszer esővel vegyes hó hullongott.)

Alig sugárzott-fel a' nap april 19-kén, a' budai várfokról 101 álgylövés már jelenté a' testvérvárosoknak, hogy hazánknak örömnépe, V-dik Ferdinand ő felségének ausztriai császár 's magyar királynak születési napja felvirradt. Ezután a' polgári és katonai hatóságok jelenlétében mind két városban szent mise áldozatok tartattak ő fölségének, ki a' vész napjai után hiveiről olly atyailag gondoskodott, hosszas életeért, szerencsés és hosszas országlásaért.

TERMÉSZETI TÖRTÉNET 'S TUDOMÁNY.

Uj hering-forrás. — Némelly halászok állítása szerint — írja a' Morning Post — kik töke-hal-fogásról tértek vissza. Neu-Foundland mellett hegyekhez hasonló tömegekben látták kavarogni a' heringeket, mellyek nagyobbak, kövérebb 's izletesebbek, mint a' skót partokon fogottak. Ha szebb napok derülnek-fel — írja a' fennebb idézett hirlap — néhány hajó ama heringdús tájakra menend hering-halászatra.

Régi vereshagyma. — Hulton ur a' londoni orvos-füvészi társaságot levelében arról tudósítja, hogy egy egyiptusi mumianak kezében találtott veres hagyma (a' mumia két ezer! éves) szabad ég alatt földbe ültetettvén, kisarjadzott. — Higyje, ki akarja!

Hosszú élet. Entraignesben, hol a' hosszú életről több példa volt már, mult hónapban halt-meg Firminhac Antal, 104 éves korában. Ezen elhunyt Noe, szemeinek némi gyöngeségét leróva, egészséges, virgomez ősz volt. Az említett községben még 10 aggastyán él, kik mindnyájan meghaladták 95-dik évöket, 's a' mellett testben lélekben erősek.

Légszeszes kut. — Antwerpben néhány nap előtt könnyen nagy szerencsétlenség történhetett volna. Bizonyos kutnak vize egyszerre izetlen lett. Ennek okáról sokféle vélemény volt; végre abban egyeztek-meg, hogy égvényes légszesz vegyült közéje. Egyike a' munkásoknak véget akarván az e' véleményből keletkezett szóvitának vetni, darabka égő papirost vetett a' kutba, mire azon pillanatban rémitő csattanás következett. Életét szerencsére senki sem veszté, tetemes égésfoltokat azonban többen kaptak.

KÜLÖNFÉLE.

Kis farsangi bolondság. A' farsang koronként igen mulatságos jeleneteket hoz létre. Parisban egy nagy porcellan- 's kristály-gyárnak munkásai, kik nem mind csupa napszámosok, hanem köztök valódi művészek is találkoznak, elhatározzák egymás közt, a' farsangban hasonlólag részt venni. De a' legfőbb dolog — a' pénz — hiányzott. Mit tegyenek? — Elhatározzák,

hogy a' gyári személyzetnek öltőnyeit, kabátjait, köpönyegeit, mi több, mellé-
nyeit 's csizmáit is zálogosítsák-el. A' gondolat tettet szült. A' fölvelt pénz-
ből ál-köntöst, beléptijegyeket 's a' t. szereztek, a' fenn maradt mennyiségből
pedig kedvökre vacsoráltak. Midön más nap hajnalban az összes személyzet a'
bál-teremből kilépett, egy sou-ja, e' mellett ruhája sem volt. Minden további
tanácskozás nélkül azt végezték tehát egymás közt, hogy egyenesen a' mű-
helybe menjenek. Reggel nap költével már mindenik dolgozott; mint bámult
azonban a' gyár-tulajdonos, midön itt egy troubadourt, amott vadembert, itt
apácztát, amott pandurt, itt Zephyrt, 's amott ismét Arlekint látott a' munka
mellett. A' napszám mindent rendbe hozott; más nap reggel már szerény, pro-
saius öltőnyegekben munkálódtak a' bachanalisták.

Mivelt eszimatizstító. Galignani „Messanger-e“ kigunyolja a'
„Journal du Havre-t“ mivel e' következő jelentést közzé tette. Bizonyos jó l
nevelt ifjú, ki a' mathesist és geometriát tökélyesen érti, fashionable (di-
vatos) hajdfodrásznak ajálja magát E' jeles hivatalt vadászó, ki a' fejeket
matematikai elvek szerint rendez, egyszersmind azt is jelenti, hogy más
házi dolgokra is használható, u. m. palló-mosás, eszima-tisztításra.

Mértéktelen táncz. Metzben hushagyó kedden egy 15 éves leány
nyilvános bál alkalmával a' keringő közben halva rogyott-le.

Becsületes tolvaj. — Parisban, a' nagy dalszínházban tartott
utósó álarczos tánczvizalom alkalmával egyik parisi színház igazgatójához egy
dominóba burkolt nőalak lép, 's kéri, hogy bizonyos őt illető dolognak elinté-
zése végett vele menni ne sajnálna. Az igazgató valamely kalandra számol-
ván, gond nélkül követte vezetőjét, ki őt egy szűk utczába vitte, hol hirte-
len egy dominóba burkolt férjfi-alak lépett elébe. Az igazgató nem gyanit-
hatván egyebet, mint hogy kelepczébe kerítettett, már elővonta erszényét,
azt szép szerezével a' rablónak nyujtandó; de mint bámult-el, midön a' rablónak
vélt egy pénzes zacskót nyomott markába, 's e' szók után: „uram, e'
péncz öné, én önnek lakából oroztam-el, de lélekismeretem oly hangosan ki-
ált gaz tettem ellen, hogy azt önnek visszaadni kénytetem“ — eltűnt. Az igaz-
gató a' pénzes erszénynyel, melyben 600 frank volt, haza ment. A' tolvaj-
ságról senki sem tudott: mindent kikutattak, de sükeretlen; míg végre a'
játékszini pénztárban találták hiányát a' visszaadott pénznek.

Mire nem visz a' kártya! — Minapában reggel bizonyos ur szo-
bájában ül, 's borbélyára vár. Kopognak; — „szabad!“ — de a' várt borbély
helyett egy idegen arcz lép a' szobába. — „Kicsoda ön? mit akar? — kérdi
a' házi ur. — „Önt megborotválni, ha különben tetszeni fog.“ — „Mint jött
ön e' gondolatra? én nem is ismerem, azon kívül nekem tulajdon borbélyom
van.“ — „Csak volt — lön az idegennek válasza — de én tegnap elnyertem
kegyedet!“ — A' házi ur bámulását, midön megérté, miként intézkedtek személye
fölött, kiki képzelheti. A' talány nem sokára fejte lön. Két borbély legény
kártyába keveredett, 's midön a' vesztő félnek már pénze nem volt, néhány
convenciósát tette-fel ellentársa pénze ellen, 's azokat is elveszté. Ezt már
lehet szenvedélyes kártyásnak nevezni!

Nagy rokonság. Bajosan hisszük, hogy a' földgömbön még valaki-
nek számosabb rokona volt volna, mint a' boldegult persa sakknak, Futte
Aly-nak. Ezen monarcha 700—800 nőt hagyott t. i. maga után. E' nem ép-
pen csekely számú nőtől 130 fija 's 150 leánya született. Magzatjai párosod-
ván oly számos utódokat nemzének, hogy midön egész nemzemeny a' sakk
trónja körül összegyült, számuk 5 000-re ment.

Fukárság. Humm Tamás, az ismeretes lexdeni (angol ország) fukar, élte 70-dik évében nem régiben meghalt. Ez embernek Lexdenben, Colchesterben és Brightlingsea-ban fekvő sok ingatlan vagyonán kívül, még tőmérdek tőpénze is volt; 's külsejéről még is legnyomorúbb koldúsnak lehetett tekinteni. Ha Londonba utazott tőpénze kamatjainak föl vételére, gyalog 's koldulva ment Londonig, és szikár, beesett arca mindenkit szánakozásra gerjeszte. Mintegy 30 év előtt igen sok guiné-je volt, mellyek olly kedvesek voltak előtte, hogy ámbár azon időben a' guiné-et drága pénzen válták-be, megválni nem tudott tőlek. Ha valahova utra indult, koldulásból táplálta magát, és pénzt, élelemszereket, ócska ruházatot hordott haza. Egész életében egyszer volt bőkezű; midőn bizonyos szakácsnóra, kit nőül venni akart, de kosarat kapott; néhány guiné-t költött.

EMLEKMONDÁS.

Nőtelen.

Engem, mikor a' szép földet és az eget
Elzárja előlem az örök ej gyomra
Ki sirat-meg forrón, áldva ki emleget?
Ki ültet cziprus-fát szendergő poromra?
A' magtalannak tünemény-világa
A' hol ő bujdosott, csak egy vadon homok,
Mellyből a' nyomorult mihelyest kihága,
Enyészten enyésznek ösvényin a' nyomok.

SZEMERE után —

A' farsang, a' hajdankor tavasza; 's a' tavasz, mint tudjuk, igen rövid. Ha tehát egy illyen tavasz részben vagy egészben reményvirágok nélkül tűnik el, mi örömet vársz a' zsibbasztó nyártól, és mi vigasztalást az ősznek szomorú napjain?

CSATÓ PÁL után —

Szivkulcs. — Van egy tolvajkulcs, melly minden ember szívét fölnyitja: ez az élet nagy iskolájában szerzett sajátság, magát az emberekhez alkalmazni tudni.

FRANKENBURG után K. H. K. J.

Gnomák. — Az örökké sovárgó szívnek csak kinpadja az élet, mert magát emészti-el ön maga által készített választó vízben.

A' szenvedélyek elragadnak minket, mint megvadult gyors lovak a' kocsit, mellyek zablavesztve rohannak hegyen völgyön keresztül, mert a' kocsis nem tudá őket feken tartani.

Közlő KOVÁCS MARIA.

Szórejtvény.

Bennem hajdan egy királynék
Rettentő boszút állott,
Midőn csonkult férje miatt
Sok magyar vért ottatott.

Olvasd egészemet visszan,
'S esőt, étket említesz,
Utóbbiból sertésednek
Hizlaló szert készítesz.
S. Karolina.

Előbbi rejtvény: zongora.

Szerkezi Mátray Gábor, halpiacson alul a' Duna partján. 114. szám alatt.

Nyomt. Trattner-Károlyi, uri utaza 612.

REGULÓ.

Pesten esőtörtökön április 26^{kán} 1838.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és esőtörtökön. Fél évi díjja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ÉLET - TÖRTÉNET.

Nevezetes asszonyok rövid élet rajza

hiteles kútfők után, a' legrégebbi időkön kezdve jelen korunkig.

Czélja ezen gyűjteménynek az olly historiai híru asszonyoknak, kik emlegetés, dramai dolgozatok, költők munkái után sokat forognak szóban, de legtöbbször, nem éppen a' történetek szerint ismeretesek, életét röviden, hiven az igazsághoz adni elő. Magából indulva-ki a' közló, kinek nem egyszer volt megnyugtatóására és gyönyörűségére egy orleansi szüznek, Stuart Mariának, Borgia Lucretiának, 's a' t. igaz történetét, ha bár keresgetés után is, megtudni, reményli, hogy nem kedvetlen szolgálatot tesz legalább némely olvasónői előtt e' lapoknak a' jelen életrajzok közlésével. Méltán foglal a' közöltetendők között első helyet, mint legelső, ki-ről a' történet-írás a' már nem éppen mesés idők-ből emlékezik:

Semiramis, assíriai királyné.

Született Ascalonban, Sírának egyik városában. Özvegye volt Ninus, első assíriai király egyik fő vezérének. Jelen levén vele Bactria ostromán, az ő találósságának és vitézségének köszönhetve Ninus nagy részint a' felette erős várnak megvételetét, melly alkalommal bátorságaért, és más jeles tulajdoniért a' király megszeretvén, férje halála után (ki magát hatalmas vetelkedő-társátóli félelmében megölte) feleségül vette. — 2164. évben K. U. születése előtt történt halálával Semiramisra hagyta tartományainak kormányzását. Olly hatalommal és bölcsességgel vitte Semiramis uralkodását, mint bármely nagy férjfi. Ő építette Babylont pompás királyi palotáival 's nagy mesterséggel készült, levegőben függő, kertjeivel, mellyek a' város kő kerítéseivel együtt a' világ 7 csudái közé számláltattak. Almélkodást gerjesztettek az Eufraton általa épített hid, azon folyónak vizét különböző végekre elvezető csatornák, egy mesterséggel készült nagy tó, mellybe áradáskor a' viz csapoltatott *) , a' tölté-

*) Lehetlen a' nagy királynét nem esudálni csak azt meggondolva is, hogy ez előtt szinte 4000 eszt-vel képes volt azt tenni az Eufrattal, mi Dunáuk-ra nézve, Isten tudja, mikor lesz megtéve.

sek és országutak, mellyek igen nagy hasznúak voltak. Legnagyobb figyelmet érdemlő volt azonban Bélus temploma, mellynek közepéből egy, nyolcz egymás fölébe épített, toronyból álló roppant épület emelkedett. Babylont megszépítvén Semiramis, egyéb tartományait járta-meg, 's mindenütt nyomait hagyta pompájának; különös gondot fordított a' vízben szükölködő tájaknak csatornákkal ellátására és útaknak készítésére. Nagy győzedelmeket nyert Ethiopiában. Utolsó hadmenete Indiába volt, hol azonban hadi serege megverettedék. Ninustól egy fija volt, Ninias; tudtára esvén, hogy ez ellene akar támadni, önként által engedte neki az uralkodást, 2108. évben K. U. előtt, megemlékezvén a' dodonai Jupiter oraculumja jövendölésére, hogy akkor fog életének vége elkövetkezni, mikor fija lest vet ellene. Más írók szerint azért vontá-el magát az emberek szeméi elől, hogy titkon gyönyörködhessék benne, miként részé-
sítik őt alattvalói isteni tiszteletben. Ismét mások, a' mi leghitehetőbb, azt állítják, hogy saját fija fosztotta volna meg életétől. Az Assirok csakugyan istenség képpen imádták a' nagy királynét elhunytá után, galamb formájában tisztelvén. Igen sok mesének lett forrása Semiramis élete. Legneveletségesebb azok között a' Justinustól állított, hogy fija helyett adta-ki magát, és úgy uralkodott annak képében. Sok más író mindenféle erkölcstelenségben éltnek mondja Semiramist, még fijával tiltott szerelemben merültek is; de mások ez alul kimentik.

2.

D e b o r a.

Lapidothus felesége. Lakott Ráma és Bethel között, 's mint profétanő igen nagy tiszteletben tartatott bölcsessége és bátorságaért az Izraelitáktól. Népének Jábin Kananiak királya, 's különösen ennek Sisera nevű felette kegyetlen tábornagya általi sanyargatását látván, mennyei ihletéssel telve kelt-fel hazája megszabadítására, 1285-dik eszt. körül K. U. születése előtt. Magához hívatta Baruchot, — Abinoem fiját, 's mint isteni rendelést parancsolta neki, hogy gyűjtsön 10.000 embert, és szálljon táborba velek Tábor hegyére. Bizonyosnak jövendölte a' Kison partjain nyerendő győzedelmet Jábin és Siserán. Baruch inkább bizva Debora tanácsában, a' nép előtti hitele 's tiszteletében, mint saját vitézségében, csak azon feltétel alatt ajálkozott a' megütközésre, ha Debora is elkisérendi. Rettenthetlen lelkesedéssel fogadta 's teljesítette is Debora a' felszólítást, és meg is nyerte az ígért győzedelmet, mellyet Sisera megölettetése tett még tökélyesebbé. Ekkor éneklé hála-áldozatok közben azon győzedelmi és hálaadó énekét, melly a' napkeleti költészet

legragyogóbb maradványainak egyike. Benne a' kifejezések hathatossága, nyomóssága, a' képek, hasonlatosságok különfelesége, a' gondolatok, eszmék gazdagsága, az érzés, indulatok mélysége, nagyon kitünő tehetséget 's valóban isteni lelkesedést mutatnak. Egy régi író Homerról is azt hiszi, hogy ismerte ezen éneket, és hogy ez volt Iliásának alapja. Negyven évig igazgató Debra a' zsidó népet igen nagy bölcsességgel, és kegygyel. Közönséges helyen, egy pálma fa alatt tartotta a' minden nemzetségnek támadott perci felett igazságos és orákulunként tisztelt ítéleteit. Azt a' megjegyzést tették, hogy a' sz. írás, melly Mózes bizalmatlanságát, Jósue gondolatlanságát, Sámson állhatlanságát, Dávid esetét, Salamon vesztegetését kárhoztatja, semmi kivetőt nem talál Deborában.

3.

H e l e n a.

A' híres szépségű Helena története annyira keverve van mesékkel, hogy alig lehet igazat a' költeményekből kiválasztani. Mind azoknak még is alapjául szolgál a' következő. Felesége volt Menelaus spartai királynak, 's felülmulta szépségével a' világ minden aszszonyát. Paris, Priamus trojai királynak fíja, híret hallván ritka szépségének, elment meglátására. Menelaus nagy szivességgel, és tisztelkedésekkel fogadta, 's királyi palotájába szállította. Helena szívében csak hamar olly nagy indulatot tud gerjeszteni az új vendég maga iránt, hogy reá állott a' vele elszökésre, Paris Trójába követte, 's ott felesége lett. Menelaus ezen hitetlenségen felboszankodva követeket küldé Priamushoz, feleségét vissza kívánókat: de azok még sem hallgattak. Menelaus ezen még jobban megindulva, felszólítá görög ország minden fejedelmét, csatolnák hozzá magukat, gyalázatját, melly az egész nemzeté is, megboszulni. A' szövetség megkészlővén, a' Görögök ezer hajóval indultak-ki Beotiából Trója alá. Tíz esztendeig tartott az ostrom, nagy veszteségekkel mindkét részről. Paris elesvén, Helena Priamus másik fíjával, Deiphobessel, lépett házasságra. Kevéssel ezen új egyesség kötése után, a' megvéttetésnek pontján látván Helena a' várost, jobbnak látta első férjének kedvét keresni, 's azt leginkább reménylő megnyerhetni, ha Tróját kezére játszhatja. Éjjel tehát, midőn mindenki mély álomba volt merülve, tüzeket gyújtatott a' várnak legmagosabb helyein, jelül a' Görögöknek, hogy rontsanak-be; 's midőn uraivá lettek a' városnak, Menelaust új férjének háló szobájába vezette, hol ez ágyában megfojtatott. 1184-ben K. U. sz. előtt.

A r t e m i s i a.

Cariai királyné, Mausoleusnak testvére és felesége, halhatlanná tette magát házassági szerelme és hűsége által. Férje meghalván annak hamvait összeszedte, és italába elegyítve bevette, mintegy sirjaul kívánván szolgálni tulajdon maga. Halicarnassban pompás temető épületet tétetett emlékére, melly oly méltánylást nyert, hogy a' világ 7 csudái közé számláltatott. Szélessége 63, magassága 36, kerülete 411 láb volt; közepén felemelkedő pyramison egy 4 lovas szekér állott márványból. A' legderekabb művészekkel készítetté ezt, 's oly foganattal sikerült, hogy azóta, maig is, Mausoleumnak nevezetik róla minden pompás temetkező hely. Nagy jutalmakat hirdtetett-ki Artemisia egész görög országban azoknak számára, kik legszebb halotti beszédeket készítenek férje emlékezetére; 's csakugyan többen részesültek a' nagy ajándékokban. Nem sokáig élt kedves Mausoleusa után; ennek emlék-épülete mellett halt-meg 351-dik eszt.-ben. K. U. előtt, mi előtt még az elkészülhetett; de oly jó rendeléseket hagyott, hogy halála után csakugyan dicsőül bevégeztetett a' remek mű.

B e r e n i c e.

Ezen néven több jeles élet-történetű királynéik voltak a' Syriaiaknak, Zsidóknak, és Egyiptusiaknak. Ez, kiről itt szó van, házassági szeretetért leginkább megérdemli, hogy emlékezete fenn maradjon. Felesége volt Ptolomäus Evergetesnek, az Egyiptusiak királyának. Házasságra lépett vele 247-dik. eszt. K. U. előtt. Boldog házasságuk második évében háborúba kellett menni Ptolomäusnak; gyengéden sze. ető nője, bárha szelid lány szive irtózott a' csaták rettentő látásától, követni kívánta férjét; de ez ismervén nejének gyenge természetét, azt meg nem engedte. Elmaradt tehát, 's könnyöregésekkel, sírás és maga sanyargatásával töltötte éjeit nappalait; gyászba öltözött, és fogadást tett, hogy ha férje épségben és győzelmesen tér vissza, levágatja ritka szépségű és nagyságú arany színű haját, és azt Venusnak szenteli. Ptolomäus meghódítván egy részét Persiának, Médiának, és Babiloniának, fényes pompával tért vissza hű nője karjai közé. Ez szerencséjében, boldogságában megemlékezvén a' keserűség napjaiban tett fogadásáról, megfosztá magát legnagyobb diszétől, 's felfüggeszté pompás haját Venus templomában *), de honnan első éjjel eltűnt az. Egy akkori hires csilla-

*) Hogy mai világban is vannak hajoknak illy nagy becsét tulajdonító Berenicék, bizonyossága az, hogy a' Maria-Pócsi templomban is van egy szép fonaték-haj felakasztva, mellyet, mint mondaték, egy fiatal kisaszony áldozott a' csuda-tevő szűznek.

gász, a' samosi Conon, állítá, hogy látta azt az égbe felvitetni, 's egy 3 szegben álló csillagzatot képezni, mellyet maig is Benenice hajának neveznek a' csillagászok. E' fejdelemnő minden más erényben is kitünteté magát, 's éppen azok okozták méltatlan, irtoztató halálát; mert embertelen indulatú fija Ptolomäus Philopator szigorú biráját látván benne 's magánál jobb testvérében, anyját 's testvérét, forró vízzel tölt üstbe vetteté, 221. eszt K. U. előtt.

ELBESZÉLÉS.

A' vadrabló gyermeke.

(Vége.)

Azon pillanatban, midőn Jakab gyermeke boldogságára esküvék, hogy ő ellensége a' vadrablóknak, a' gyermek felsikoltott, 's néhányszor hangosan sohajta. Babet elsápadt. — „Mennyei szent atyám! — riadá a' rémült nő, magára keresztet vetve — mért esküszöl oly vakmerően? ez szerencsétlenséget hoz lakunkra!“ — Babet a' bölcsőhez lépett, néhány pillanatilig gondosan ringatá, 's a' gyermek elcsendesedett.

A' lelkész Jakabot szelid szavakkal megfeddé, 's a' szent irás szavaira emlékeztette, melly vakmerő esküt tilalmaz.

E' közben késő este lett, 's a' lelkész azon ígérete mellett, hogy másnap reggelén keresztelésre a' harangokat meghuzatja, lámpát gyújtott 's távozek. György sem késett; puskáját vállára veté, 's a' várba sietett. — Al g távoztak-el a' vendégek, Jakab a' gallyat 's burjánt kirázva zsákjából, néhány tengeri-nyulat vont-elő. „„Nesze — mond Babetnak — de zárd-el jól, mert menyétem, melly még ma nem evett, megmarczangolja. Azonban úgy veszem észre, az is eltűnt, 's nem tudom hova. Egyébiránt — folytatá szavait a' szobában körülnézve — holnap valamellyik zugban majd rá találunk.

Babet azon éjszaka többször felébredt, és lábujj-hegyen a' bölcsőhez ment, gyermeke álmát megvigyázandó. Ez mozdulatlan feködt egész orráig takarójába burkolva. — Milly csendesen nyugszik — mond a' szorgos anya magában, — 's mi pompás tekintet leend holnap őt fejr üngöcskéjében látni.

Reggel Babet már a' hajnallal kelt, hogy gyermekét a' keresztiségre csinosan felöltöztesse. Midőn a' takarót fölemelé, a' menyét gyermeke melljén rágódott; a' vánkoston 's a' csecsemő nyakkendőjén pedig néhány csep vér ragyogott. Rémülve emelé-fel a' boldogtalan anya gyermekét; de az már hideg 's halvány volt. Éles fokkal eltépett nyak-ereiből még kevés vér ömlött-ki, mellyet a' menyét kiszivni elégtelen volt.

A' kunyhót fajgatás, nyögés 's kétségbeesés hangjai tölték-el; Babetot megnyugtanni senki sem tudta.

A' keresztelés óráját nem hirdeté vidám harangozás, csak a' halálharang tompa hangja zugott koronként, és gyászdalok zengtek az egyház boltozatai közt.

Németből

RÖJTÖKI.

PESTI VIZSGÁLÓ.

Adakozások a' viz által károsult Budapestiek javára. — Regélünk 22—23-dik számában közre bocsátott felszóllítás következésében a' budapesti viz által károsultak részére következő kegyes adakozások küldettek a' mult hét végeig e' lapok szerkesztőjéhez. — Csákován (Banátban) a' némberek t. Ferenczy Magdolna asszony (született Fletzer) királyi jógvédnök ezen motto alatt: „érezni, mit sok szerencsétlenek tapasztalának — 's rajtok emberileg segítni, — felebaráti kötelességünk egyike!“ — indítványba hozott aláírási ívet következő sorral jegyzék alá pengő pénzben: Pazsitzky Maria 5 ft.; Pazsitzky Szidonia 1 f.; Pazsitzky Vincenzia 1 f.; Bohunka Nina 1 f.; Fletzer Nina 1 f.; Zák Borbála 3 f.; Fejér Borbála 3 f.; Elszánt Borbála (egy arany) 4 f. 30 kr.; Szmolay Terézia 1 f., Szmolay Fanny 1 f.; Bede Fanny 1 f.; Müller Fanny 1 f.; Tóth Emilia 3f.; Kirovits Tini 2 f.; László Anna 2 f.; Brattky Lilla 2 f.; Ortmann Katalin 3 f.; Engel Regina 2 f.; Bodánszky Fanny 1 f.; Gregus Katalin 40 kr.; Gregus Erzsébet 40 kr.; Gregus Nina 40 kr.; Panits Zsófia 1 f.; Panits Juli 20 kr.; Panits Mari 20 kr.; Popovits Maria 1 f.; Braunmüller Karolina 2 f.; Braunmüller Katalin 2 f.; Naschitz Rózi 1 f.; Schnabel Paulina 40 kr.; Vacker Anna 24 kr.; Budiczky Zsuzsanna 2 f.; Vaszilievits Anasztázia 1 f.; Sztojanovits Anna 1 f.; Antonovits Anasztázia 1 f.; Mittermayer Anná 1.; Tiecez Margit 1.; Klocz Margit 1.; Meszinger Anna 20 kr.; Meszinger Erzsébet 30 kr.; Meszinger Magdolna 30 kr.; Szeller Aloysia 40 kr.; Szeller Betti 2 f.; Schönborn Amalia 2 f.; Szeller Erzsébet 1 f.; Vohlseyn Terézia 1 f.; Kassai Juli 40 kr.; Novák Anna 1 f.; Ferenczy Magdolna (egy arany) 4 f. 30 kr.; (összesen 72 ft. 24 kr. ezüstpénzben). — Ugyan az említett célra küldött e' lapok kiadójához Török Ferencz fegyverneki tisztartó 5 ft.; — a' bajai magyar színész társaság Abday Sándor igazgatása alatt 62 ft.; mellyekhez a' Regélő kiadója csatolt 10 ft. — E' pénzmennyiségek (mindössze 149 ft. 24 kr. ezüstben) a' Pesten létező biztosságnak nyugtatvány mellett általadattak.

KÜLÖNFÉLE.

É k e s - b e s z é d

az önművelés mellett.

Van egy szaka az ember éltének, mellyben az addig szunnyadozó, 's úgy szóllván csak rügyben levő benső igények jó 's bal oldalaikkal fejeledni kezdenek; és ez ifjú kornak neveztetik. Rózsaszinben tűnik-fel a' még tapasztalatlan szemek előtt a' való, 's az élet selejtes oldalait himes atomok fedik; a' remény bőség-szarujával kecsegteti magát az érzelem-ittas kebel; mert tünde képei fölött a' lét-üdv harmoniája zengedez: valamint világunkon a' teremtés hetedik napján, midőn ég-föld minden lényével a' működni szünt

örökkévalóhoz hála-imát rebege. Azonban százszor boldog, kit e' tünékeny úlmok, e' kecségtető káprázatok el nem kábitanak; hanem a' józan ész szövétnekénél vizsgálgatván körülményeit, elismeri: hogy az igaz kincseknek még híjjával van, mellyeket beszerezni, ez életszaknak legfőbb szükségei közé tartozik; ki tiszta agygyal fontolgatja a' jelent 's jövőndöt, és oly kötelékkel igyekszik egybecsatorni e' két idő-pontot, mellyet egykori hatáskörében zsinórmértékül használhatand; ki azon ajándékokat, mellyekkel őt a' természet ura felruházá, nem engedi hasztalanul tespedni, hanem fáradhatlan szorgalma által mind inkább ápolván, gyarapítván, már zsenge korában törekszik azon tökélyeket megszerezni, mellyekkel egykor pálya-czélját kivivandó; szóval: ki már ez időszakban veti-el az önművelés magvait, mellyek idővel virágzó esemetévé, majd terepély fává alakulván, enyhet nyujthatandnak a' lét viszontagságai által ronsolt vállaknak.

A' gyomot kitepni, a' nemesb tulajdonoknak egy szebb irányt kijelelni, fő feladata e' korszaknak; és jósolhatni, hogy csak az futandja-meg szerencsésen a' pálya-tért, csak az nyerheti-el a' dics-koszorút, ki e' keitős kötelességnek megfelelni egész valójából törekszik. Derült homlokkal tekinthet ez majd vissza elért céljától a' multnak fátyola alá, és szellemi szemével látandja, hogy élte tavaszán kebe hasonló volt egy jól elrendezett kerthez, mellyben a' tulajdonosnak ipara által ezer növény diszkedik, a' korány első c-ókjára feltáró helyheit 's az éitet adó napot ambra-illattal dicsőítő, de mellyeknek gyümölcseik csak késő őszszel élvezhetők. 'S e' gondolat: hogy ekkoron vete-meg alapját későbbi hatás-körének, mellyet honfi-társai áldva említenek, már itt alant, mennyei örömmel tölti-el jobb részét.

Voltatok-e már tanúi nyári napokban a' milliardok lételét magával hordó nap leáldozásnak? midön az utósó madár-hang gyász-dalt sípege az elhunyt fölöt, 's az árny-fedte lapályokra harmatot könyezett az ég? — Nemde főséges látvány ez? 's ajatos érzelemmel tölti-be az el nem fásult keblet? — Illyen azon polgárnak élte-alkonya is, ki ifjúsága tünde álmaít nem késet feláldozni egy szigorúbb valónak, csakhogy egykoron ezerekre áraszthassa a' földi-üdv forrását; kiserdülo éveiben az önművelés zászlója alatt izzadva harczolt, csakhogy utóbb a' köz-ügy rendithetlen bajnokává válhassék; — a' dicsőség nimbusával sugározzák őt körül végpercei — 's tettei teljes érzetében azon meggyőződéssel, hogy híven lejárá rendeltetése körét, vigan tekinti hosszszas fáradozásai nyughelyét, sir-ágyát, melly fölött a' hon könyüi emlényeket ápolandnak, es az utókor fájdalmasan sohajtja: „hasznos polgár hamvad itt!“ — Már e' kép is elégséges ösztön a' rögös ösvénynyel megküzdésre.

Igaz ugyan, hogy a' kezdet gyakran csüggesztő, midön t. i. reményünk sikerrel nem koszorúztatik; de azért az első próbák megbukásán végképp' el-lankadni, 's a' kezdett pályától elremülni kábáság, valamint azok sikerén felfuvalkodni esztelenség. — Kölcsonős surlódások által gyarapulnak az anyagi erők, és szünteleni gyakorlat elzi az izmokat. Ugy van a' szellemi világban is. — Nincs tehát miért csüggedeznünk: ha föltételeink kezdetben hajótörést szenvednek, mert ez gyávák tulajdona, kiknek lelki-tehetségeiken az állatóság túlnyomó erővel bír, 's ennel fogva szívok csupán érzéki tárgyaktól és külső benyomásoktól kormányoztatik; kiknek a' szép 's jó iránti hevők nem egyéb szalma-tüznél, melly e' pillanatban láng-nyelveivel az egeket látszatik nyalodni, és már a' jövő perczben egészen kihamvad. Állhatatosságban áll a' szellemi erő. — Nincs miért ohajtanunk a' korán fejlődő tökélyeket; hasonlók ezek

az első tavaszi napok virágaihoz, melyeket a' gyenge szellőcse is tönkre tesz. Akarjunk és tegyünk! — valahára csak eljövend a' virágzás ideje, 's akkor amazokénál tán dúsabb bimbókat mutathatunk elő. — Hasznosan élvezzük a' jelent, de szemünk a' jövőre legyenek függesztve, hogy irányunkat el ne tévesszük; elszánt kebelvel vívjunk az előgördülő nehezségekkel, melyeknek előbb utóbb majd csak engedniek kell; mert:

Nincs merény, nincs vállalat
 Olly nehéz az ég alatt,
 Mit ki nem vivhatna ész.

Gondoljuk-meg, hogy a' hon közös anyánk, kinek emlőiből szívjuk a' tápsepeket, 's ennél fogva a' vett jótéteményeket ha vissza nem fizethetjük, legalább meghalálni fiúi kötelességünk. Gondoljuk-meg, hogy már e' zsenge korban is hon polgárai vagyunk, 's ennek oltárán tehetségünk szerint áldozni legszentebb kötelességünk; 's lehet reményleni, hogy az önművelés tövises pályáján szerencsésen haladhatunk. — Rajtatok áll most barátim! hogy eloszolják honunk egéről a' százados ború, 's a' bujdosó esillagként bolygó Magyar eljuthasson ama dicsőbb nemzetek sorába, melyek mint annyi napok tündöklének a' népek alkotmányi rendszerében; mert önművelés a' kincsek kincse, 's nem roppant fegyveres erő, nem büszke palotákkal díszkedő városok teszik a' nemzeti jóllétet talpkövet, hanem a' józan ész sorompjai közé szorított közműveltség. -- Mondám

V-i BARNA.

EMLÉKMONDÁS.

Önkény.

Vallás és törvény, bátorság, béke, szabadság,
 Mind idegen hangok; mindent felforgat az önkény.

HORVÁT ENDRE után —

Késelés.

Sietni néha jó, de késni jobb!

VIRÁG után —

Kevés a' semminek legközelebbi szomszédja.

Gr. SZÉCHENYI IST. után K. H. K. J.

Jegyzékek az élet könyvéből. Jót tenni, 's érette senkitől jutalmat nem várni: ez csak a' valódi erény, ez szüli az emberi kebelben a' gyöngyörűségnek ama fensőbb istenítő érzetét.

Ki csak magának él, az másnak kárára él. Olyan ő, mint a' gyom, mely a' hasznos növények helyét bitorolja, korcsosítja.

Minél nagyobb lelki töléllyel bír az ember, annál magasb lépcsőn emelkedik a' boldogság felé.

MATICS.

Szórejtvény.

(Összetett három szó.)

1) Kis szó, még is kellemetlen A' furge utazónak, Mert gátolja cselhoz érést, 'S nagy teher a' marhának.	3) Ki ezen nevet viseli, Az ritkán szánt vagy kapál; De gyakran megtörténhető, Hogy munkásainál áll.
2) Benned tiszteletet gerjeszt Midőn ezt megtekinted, Láthat'd szent és nem szent helyen, Gyakran magadra veted.	4) Egészemet hogy ha veszed, Könnyen reám találhatsz, Dunán túl, Székes megyében, Jó nagy helységnek mondhatsz. S. Karolina.

Előbbi rejtvény: Arad.

Szerkezi Mátray Gábor, halpiazon alul a' Duna partján. 114. szám alatt.

REGGILI.

Pesten vasárnap aprilis 29^{kén} 1838.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csütörtökön. Fél évi díja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ELBESZÉLÉS.

R i t k a o r v o s l á s.

Nemde fölötte csudálatos olykor az ember sorsa, ki belsőképp ingerelve és szenvedélyektől ingatva majd eme majd amaz útát választja céljának elérésére, 's így azután egészen magára hagyatva egykor a' jobb, máskor ismét a' rosszabb eszközökhöz nyúl. Boldog ember, ki rendithetlen maradván jó feltételeinél az igaz 's biztos ösvényről soha el nem távozik. — A' vénkedő, de a' mellett még is mindenkor helyes készületű hajós kapitány H. elhatározá erősen magában, mint csak lehetséges, valamint a' tenger, úgy az élet minden további zivatarától óvni magát, 's így összegyűjtött szép pénztökéjéből egy helyes jószágot szerezvén Genuában, egy deli hajadont vön nejéül, kinek neve Laura volt. Ugy tetszenék, mint ha a' második eszköz, a' kedves életbéke megszerzésére bölcsen kiszámítva, egy kevésbé kockázttal lehetne; azonban H. urnak a' választásban rendkívül szolgált a' szerencse, 's ő valóban kedvelt Laurájával oly boldog napokat élt, millyenekről akarmilly éghajlat alatt 's bármilly részében is a' világnak alig álmodozhatott, 's így jobbakat nehezen rémélhetett.

Valamint azonban a' vén Ádám csak ugyan nem alszik egy emberben sem, ugy nem aludt az hajóskapitányunknál sem, az az annak szívében. Legyen bár, hogy jól tetszettek neki fiatal nejének mézes csókjai, 's ezek egészen új életörömet ápoltak benne; idővel még is ujan emlékezetébe jöttek a' fölséges tengeri utazások, országok 's emberek különfélesei, mit ő olly gyakran tapasztalt 's kikémelt élte örömeire, még pedig olly nagy mértékben, hogy már most naponként nyugtalanabb lön, 's végre sem tanácsolni, sem parancsolni nem volt képes magának. Ekképp' küszködött magával több hónapig, 's ez okozta, hogy csaknem nagy nyavalába esett; midön egykor ismét összeszedé minden erejét, 's elhatározá magában, hogy meglátogatván az Archipelagus főbb rendű városait, Alexandriába menjen, hol még életben volt kereskedő-társainak néhány, kiknél joga is volt némi követelésre, 's hol minden egyebet

leszámítva, ifjabb korában arany napokat élt. Egyedül csak a fiatal nejeére visszaemlékezés, kit nem vihete-el magával, látszott fenyegetni akarni egy hathatós élvonással kiszámításait. Egy napon még is férjfiás módra erőt von magán, belépett hitésének csendes szobáscájába, 's e' szavakkal köszönté:

„Kedves Laurám! A' közmondás nem csal, midőn ezt állítja: mihez fiatalságban szoktunk, azt vénségben folytatva tesszük! Bár mennyire hordlak is én téged szivemben, 's habár mindenek fölött szeretlek is e' földkerekségen, — ez összesen még sem szenved-meg itthon tovább; azért eltökélém magamban, mi előtt még elhagynám e' földi pályát, egy utazást tenni Alexandriába, a' hires Egyiptusba. — Értvén Laura férjének mondott szavaiból rendithetlen szándékát, fölötte sirt, és mélyen sobajtozván úgy mutatkozék, miképp' valamennyi hölgy viseli magát olyas esetekben, midőn t. i. kedvük ellen történik valami. Ekkor H. tovább folytatá félbeszakasztott beszédét, mondván: Ne sirj kedves Laurám! minek előtte nehányszor megújulna a' hold, én visszatérek ismét, 's akkor kezdődjék-el ujlag angyalai életünk. Mi előtt azonban hajóra szállanék, 's bucsút vennék tőled kedvesem, egy más valamiről kell értekezmem veled. Tudom jó Laurám, hogy fiatal hölgy vagy, szokva a' férjfi-társasághoz, 's éppen most nem ismerek olly barátot, kire bizton bízhatnák. Ezen oknál fogva ha téged talán a' hozzászokás és társalkodási szükség legyőzne, e' város férjfiiai közül választhatsz magadnak egyet; de csak arra kérlek, válassz olly férjfiút, ki hallgatni tud, 's nem cseveg szívesen olly dolgokról, mellyeket egész életében nem tapasztalt. Minden mást, mi még mondandó volna, kizárólag reád bízom. Mi férjfiak a' nélkül is a' házban ugy, mint házon kívül, kezükben vagyunk az asszonyoknak, a' vizen akképp' mint száraz földön; reménylem — Laura nem feledkezik-meg rólam hü barátjáról és férjéről.“

Csak még most 's e' szavaknál tört-ki egész mértékben Laurának szivindulatja; a' sobajtozásnak és nyögésnek nem látszott vége lenni akarni. Látván azonban a' bájos Laura, hogy H. megmarad feltételénél, 's hogy már lehetlen őt más útra vezetni, hallgatást parancsolt a' vésznek, könnyeit letörlé, és szíve belsejébe zárá-el előbbi sobajtozásait: — a' hajós kapitány pedig összekötözé podgyászát, hajót bérlett magának, 's kevés óra mulva eltűnt szivszerelmesének szemei elől.

Laura egész napon által mint apácza ült az elzárt, jól elrostélyozott házban, 's alig bírhatta reá régi szolgálónéja, hogy ollykor kitekintsen az ablakon, 's a' szabad égi körön mulassa magát. — A' hölgy az egyházon kívül nem látott senmit; ide is csak beburkolva 's

beleplezve ment, úgy hogy maga a száz szemű Argus sem tanulhatta és szemlélhette volna ki kecsseit. Azonban — miután lefolyt volna már két hónap, kezde érezni életében egy kis ürességet. Legyen bár, hogy a hölgy jól érzé magát egyébiránt testére nézve, indulatja még is óráról órára hevesebb lön; végre megemlékezvén H. szavaira, úgy gondolkozott, hogy szabad engedni magának egy kis ártatlan felvidulást. E' végre már most többszer megjelent ablakánál, 's vizsgálta, de észrevehetlenül azon férjfi - csoportulatokat, mellyek naponként ablaka alatt fel- 's alá nyomultak, ide oda sétálgattak.

E' férjfiak közül Laura szemei legszívesebben legeltek egy fiatal orvoson, kit már ez előtt a' nélkül is ismert fiatal korától fogva. Ezen ur csak most nem régen tért vissza B - ből, hol megnyer- vén a' doctorkalapot, anyavárosának becsületére vált. Különös szor- galma mellett olly becsületesen, szerényen 's mértékletesen is viselé magát, miként azt fiatal hölgyek rendszerint az idegen ifjú férjfiak- kon mindig szívesen szokták látni. Ez utóbbi körülmény volt főleg az, mi a' gyanútan Laurát arra bírá, hogy őt lovagának válassza ki, 's társaságában azután nyugton elvárja kedves férjének visszatérését az általa magasztalt Egyiptus földjéről.

Bizonyos színlett betegség ürügye alatt tehát elhivatá magához N. doctort, 's így a' korábbi ismeretség csak hamar megújított. Ele- intéen csupán a' látogatásnál maradt minden a' gyógyász részéről, melly látogatás valóban orvosi utánlátásnak színét viselte. Idővel mind ez más charaktert vön-fel. A' pár megegyezett abban, hogy szíves barátság helyet foglalhat külön nemű személyek között is; végre, mint ez illy körülményeknél történni szokott, egyikök sem lehetett másika nélkül.

Mostantól fogva Laura el kezdé hagyni kolostorszobáit; meg- látogatá a' színházat is; a' sétahelyen karonfogva együtt sétálgattak; csak kevés idő volt szükséges, 's ime már sokfélét tudtak beszélni a' városban e' barátságos összeköttetésről. — Azonban N. doctor, kinek e' gyűlöletes hír füléhez jutott, olly férjfi volt, ki sem az ak- kori időhez nem illett, sem a' mostanihoz nem illenek. — Valamint szent volt előtte barátainak becsülete, éppen úgy jó hire is. Azonban mind e' mellett még is azon tapasztalást kellett neki tenni legna- gyobb idegenkedésére, hogy egyedül csak ő rajta fekszik azon be- szédet valódosásba hozni, melly a' népnél szárnyal.

Ismervén indulatának, szívének jámborságát, 's erényeinek tisz- taságát, e' felfedezésen ő annál inkább megilletődött, miután Laura napról napra korlátlanabbnak mutatá magát előtte, 's ismervén em- beri gyengeségét, az örvényhez már nagyon is látta magát közeled- ni. Megérkezvén azon hir is, hogy H. hajós kapitány, a' nő férje,

kevés hét alatt haza érkezend, olly rendszabályokhoz nyult, melyek mostanban némelly öreg urat kaczagásra bírnának, csakhogy megmentsék fiatal lelküknek békéjét.

Bizonyos napon tehát, midőn N. egészen magányosan volt Laurával, 's ez mind inkább hatna reá bájaival, összeszedvén egész férjtliségát, mondá neki: „Kedves barátném! szemeiből olvasom kedvességednek, érzem saját szivemben is, miképp' szokta meghazudtolni magát az ember. Képzelheti-e valaki magának, hogy megbüntetlen marad, ha az olajat parázsba önti, 's ha viskóját a' tüzhegy közelében állítja-fel. Lehetlen továbbá elhallgatnom, hogy én rendkívül szeretem kedvességedet, valamint viszont meg vagyok győződve, hogy ön is engem tiszta szivből szeret.“

Ezen szavak hallására mélyen sohajtott Laura, 's elpirulva le-süté égkék szemeit, N. pedig így folytatta tovább beszédét: „Mi előtt azonban átlépnénk a' szerelem életébe, van jogom teljesíteni egy fogadalmat, melyet D. helyen tettem, midőn nehéz betegséget állván-ki, 's nyaválamból Isten kegyelmével kigyógyulván, reményem felett kiragadtattam a' halál körmei közül. E' fogadalom magamtól kiszabott 40 napi böjtölésben áll. Mivel ön tehát velem egy sziv 's egy lélek, azt vélem, hogy csak az által rövidíthetem-meg bánatos időmet, ha annak egy részét kegyed magára vállalja, midőn én a' tartozásnak másik felét hordozom. Reá gondolhatja-e magát kedves Laurám ennek teljesítésére?“

Millyes erényt 's az életnek miféle ostobaságát nem követi-el a' szerelem? milly hamar 's mohón választ a' hölgy jó és ros: között? — Laura örömmel 's késelem nélkül lépett e' különös szerződésre, 's így azután csak hamar kezdetét vette a' kemény próba-idő. — Azonban valamint lefolytak egymásután azon napok ügygyel bajjal, melyekben sovány asztal mellett kelle megmaradnia a' kedvesnek rendelése szerint: ugy egyszersmind elmerevedtek az édes álmok; a' zivatarteljes ohajtások Laura szivében eloszlottak; kialudt azon parázs, melly szemeiben égett, jó férjére fordított megemlékezése élénkebb lön, 's végre annyira ellankadott testi ereje, hogy csaknem mindig ágyát kellett őriznie.

H-nak jobban látszott szolgálni a' bűnbánat szigorú ideje. Élénk-'s vidám, a' millyen ő volt, naponként ismételte látogatásait, 's vigasztalta a' szegény szenvedőnét a' kiszabott próba közelgő végével. Miután e' böjtölés 14 napig tartott, a' hölgy ugy annyira elgyengültnek érzé magát, hogy már oda nem hagyható ágyát. Ez volt éppen ama szerencsés nap is, mellyen férje haza érkezék hosszasan tartott tengeri utazásából. Ki irhatja-le azon rémülést, midőn H. az ő kedves 's néhány hónap előtt még virágzó hitesét betegen

's kiaszva, ágyban fekvé találta. Most azonban világosság tünt-fel Laura lelkében; csak most kezdé ismerni N. barátjának tiszta érenyeit 's maga lemondását. Ezen átlátásának az által adá első próbáját, hogy hiven elbeszélte mindent jó férjének, kitől ezer könyű között bocsánatot is nyert. A' fiatal gyógyász azután is fedhetlen házibarát maradt. Miután pedig a' jó öreg H. a' természet rendje szerint nem sokára átköltözött atyjaihoz, a' kellemes Laurát örömmel zárá karjai közé mint nejét a' doktor, a' nélkül azonban, hogy azon fatalis bűnbánatot valaha ismételte volna.

NOVÁK DÁNIEL.

ORSZÁG- 'S NÉPISMERTETÉS.

Utazás Krimbe.

Demidoff után Ligetfy Andor.

Néhány nap előtt érkezénk új orosz ország e' szép fővárosába; megvallom, nem egyszer mondánk-le minden reményről láthatni az ígéretnék e' földét; mert úgy látszék, hogy a' sok akadály azon arányban távolíta tőle, mellyben közeledénk hozzá. Most már elfeledvén az ut fáradalmait, csak érdekes visszaemlékezésünk maradt azon helyekre, hol utazánk. Senkinek nem tanácsolnám azonban, hogy Odessába jöttekor azon utat válaszsza, mellyen én jövök, t. i. a' dunai utazást. Ezen ut, ámbár egyike a' legszebbeknek, még is soknemű akadálylyal van összeköttetve, melylyekkel föl nem ér ama látvány pompája, mellyet a' folyampartok helyenként mutatnak. A' tapasztalás megtaníta, hogy jövendőben előbbre tegyem a' száraz utat, melly lengyel országból Brodin vezet orosz országba.

Az utas, ki Bécsen keresztül megy keletre, természetesen a' dunai utat választja, mellynek végtelen kanyarulatai sok érdekes táj mellett vezetnek. Különféle indító okok határozzák őt e' választásra. Bármelly országból jőjjen is, Ausztria fővárosába nem jó a' nélkül, hogy a' posta szerkezetét helyeslje szívében. Legtűrőbb vagy inkább legálmosb embernek kell annak lenni, ki Bécsbe érkezteig ezerszer meg nem haragszik a' postamesterek fönséges phlegmáján. Lassúságuk annyira elszenvedhetlen, hogy az ember komolyan kárhozzatja a' vörös paszományos mellényt, a' kalapot 's óriási tollat, mellyekkel minden (?) német postakocsis fel van ékesítve. Bécsbe érkezvén, hosszas időre eljijed az ember a' rossz utaktól.

A' szárazföldnek mind e' terhe 's kellemetlensége után lelkesítő ihlettel hall beszélni a' Dunáról, melly vizének egész erejével, mit nagyobbít a' gőz hatalma, 300 órányira visz, ha akarjuk, minket. E' javaslatnál örömmel éled-fel 's kibékül Ausztriával az utas; a' széles folyam sebessége elfeledteti a' postakocsis ocsmány lomhaságát;

's ha tudvagyó az ember, ha felmászott sz. István tornya varázsló tetejére, 's onnan örömittas szemét az őt környező fényes látkörbe mártja, akkor a' Duna megpillantása megerősíti tökéletében: Nád or Pestre viszi; 1-ső Ferencz Drenkovára, 's Argón bevégzi utazását. Mondhatni, hogy ámbár e' dunai ut némi áltatással járul, festői kilátásokra nézve még is nem csal a' remény. A' Duna megtartja ígéreteit; ő folyvást foglalatoskodtat 's bámulásra ragad viztükre főségével, akár 2 és $\frac{1}{2}$ (!) mföldnyire egymástól elválasztott partok közt folyik, akár a' világgal egykorú szirtek közt, mellyeket a' Karpatok 's Balkan tornyosítanak elébe, dörögve tova zuhan. Csak azt sajnálhatni, hogy az utas ezen uton egyedül a' kilátás élvezetére van szorítva. A' dunai gőzösök úgy vannak készítve, hogy csak szállító szerekül tekintethetnek; de abból mit sem lelhetni rajtok, mi a' más nemzetek gőzöseit szintolly kényelmesekké, mint gyorsakká teszi. *(Vége következik.)*

HAZAI HIRLELŐ.

Ó tordai asszonyok társasága. — Erdélyben, Ó Tordán, tiszt. t. Gyöngyösi ur, a' helybeli unitaria egyháznak lelkésze, a' tordai szépnemből társaságot alapita, mellynek czélja minden vasárnap, delesti ajtatosság után, a' kijelent házban egybegyűlni, 's a' jelesebb folyóiratokból kiszemelt, szívet, lelket, charaktert nemesítő és nemesen mulattató, a' nevezett alapító ur által e' társaság előtt felolvasott darabokat hallani. Első gyűlése ezen egyesületnek apr. 18-kán tartatott. (E. II.)

INNEPLÉS.

Farsangi ünnep. — Ki mult télhó 25. 26, 's 27-kén Mainzban mulatott, 's a' nagyszerű farsangi ünnepet minden pompájával látta, azt fogja hinni, hogy illy nemű ünnepek itt évektől fogva divatoznak, és az intézkező választmány már több évi tapasztalása után rendelkezik. Pedig csalódnék; mert minden új volt, az ünnep, választmány 's az ez által rendelt minden multság. Az 1838-ki bolondünnep bármi pompás volt is, nem hajdanszerű minták után intéztetett. Első illy nemű ünnep volt ez, a' régi catholicus Moguntiának új farsangi áráját belyegzé. Ki minden csekélységet feljegyezni kívánna ez ünnepről, már a' gyülekezéseket is említne kellene, mellyek hat hét alatt minden bolondság barátjának fejét foglalatoskodtatak, 's egyszersmind a' valódi ünnepek is mintegy előjátékai voltak. E' gyülekezetek szerfelett vígak valának, és sok enyelgésnek nemzőjei! A' kedélyek e' gyülekezetekben készítették-el a' farsangi kéj éldeléséhez; tréfa 's barátság kézen fogva vándoroltak itt, és a' valóságos bohóctság ismertető jelei sem hiányoztak. A' valódi ünnep azonban farsang három utónapjának elsőjén kezdetett. E' napnak reggelén egy sajtós bolondkatonaság, az ugy nevezett pohos őrség diszelgett, melly annál torzabb tekintet volt, minél váratlanabbul jött. E' katonaság, melly egy helyet a' más után minden kardcsapás nélkül elfoglalt, a' városi polgárságnak legnagyobb 's legpohosabb tagjaiból alakult, melly ha nem vérontás,

hanem szeszélyes 's bekes enyelgések végett állna mezőre, minden ellenséget legyőzne. Hadi gyakorlataikban tehát senki sem gátlá, annál is inkább, minthogy Carneval hercegnekn és bajnoknak jövetelét hirdeté, ki dicsőséges koronázását Mainzban farsang más napján tartandja. Ő hercegsége nem is soká vá-
 rakoztatót magára. Nyolczvan udvari koci egész bolondkisérettel csak hamar megjelent. Ezeknek közepette jött a' bolondkirály egész komoly dicsősé-
 gében 11 lótoló vonatott kocsiban. Ő fölsége a' „romai császár“ ezimerű fogadóba szállott, melyet azonnal tarka néptenger hullámozott körül. Bár mi fáradt volt is a' nap hőse a' „travesztált Hamlet“ enyelgésnek előadásán, melyet bolond-mükedvelők játszottak, a' nagy álarczos pulya balleton még is megje-
 lent. A' második nap azonban mind fényre mind mulatságra felülmulá az elsőt. A' koronázási pompavonalt 's ezerimóniákat leírni nem könnyű feladat lenne. A' fényelgve pompás, nagyszerű 's meglepő elrendezések egy valóságos koronázás eszmejet támasztották volna-fel a' nézőnek agyában, ha a' közben köz-
 ben előforduló bohócok trefái 's meglepő visszasság eszebe nem juttatják, hogy három napig bolond világban él, melyből a' józan értelem 's komolyság kis időre egészen kiszorított. E' nevezetes pompavonalon a' bolondherceg is megjelent diszöltözetben; bársonba selyembe öltözve hermelin-paláستtal csinosan ékesített 's nyolcz fejrő ló által vonatott kocsiban, környezve ország-
 nagyjai, ezerimonia-mesterek, külső népek követei, fenyves udvarnokok sere-
 gétől. Ezeket Harlekinok, Columbinák, Pierrot-ok, Pantalónok, pulya személy-
 zetű balletok, néger hangászkar papagáj-karmesterrel, állatsereglet, setáló kávéház tekeasztallal, egy szörny a' hajdankorból, termetre nagyobb az ele-
 fantnál, minden irányban gnomákat szóró 's hátán egy óriási pulyát emelő, kísérek. Ezután egy házassági hivatal, gyógyszertár, kórház, festőterem, még fel nem fedezett tudományok tanítói, markotányosnők, Don Quixotte, Sancho Pansa, és más illy sok torztárgyak következtek, úgy hogy a' nézők ezeknek szemlelésében halálra kaczaghatták volna magukat, 's a' vonal gyűllhelyén tar-
 tatott játékokra nem volt volna szükség. A' vásártéren, hol fényes trón volt emelve, ment végbe a' koronázás. A' király bolondsipkáját négy ágú koroná-
 val cserélte-fel, 's a' föld hercegeinek és népnek hódolatát elfogadá. Ezután rendkereszteket alkotott, emlékpénzeket osztata, beszédek tartattak, játékok in-
 téztettek-el; szóval, semmi sem hiányzott, mi a' fényt nevelhetné. Koronázás után noha egész nap a' városon hurezoltatott diadalmi pompával ő fölsége, este még is meglátogatá az álarczos táncmulatságot, elfogadta a' hódolatokat, 's kéjelge a' mulatók vig zsbájában. Harmadnapon nagy seta-kocsizás tar-
 tott az új ültetvénybe (mulató hely közel Mainzhoz), hol ő fölsége kávézni méltóztatott. A' múlt napról több játék ismeteltetek, a' levegőt farsangi-dal-ár-
 özönlé-el, és az enyelgés, ivás, evés, tobzódás ismét olly élénkséggel foly-
 tattatott, hogy az idegen néző méltán csudálható, miként győzi e' nép a' ké-
 jelgést. De a' farsangi mulatság különben is vég nélkül élénk volt ez éven Mainz-
 ban; az álarczos bálok fényre minden eddigieket meghaladtak; közös mulatsá-
 gok, házi táncvígalmak szünni nem akaró bőségben tartattak, 's e' napnak bálványa a' keringőkirály Strauss volt!

TERMÉSZETI TÖRTÉNET 'S TUDOMÁNY.

Galamb-tanítók. A' lipesei „Modenzeitung-ból“ következőt olva-
 sunk. A' keletiek tükélyes mesterek a' galamb-tanításban; a' dús Moslimok lakában mindig tartózkodik egy férjfiú, kinek nincs egyéb kötelessége, mint

galombokat tanítani, és e' madarak olly figyelmesek 's engedékenyek, hogy a' parancs - szóra mindent megtesznek. Így p. o. egy falka barna galambot látunk a' levegő üregébe felszállni, parancsnokuknak, ki őket szóval vagy kis pálczásokkal kormányozza, minden intését követve. Ezután ugyanannyi fejér galamb bocsátatik-ki, mellyek az elsővel összekeverednek. E' tarka csapat most minden irányban repked, 's az idegen néző azt hinné, nincs hatalom, melly őket szétválassza. Alig adja azonban a' parancsnok szokott jelét, a' galambok szétválnak, és színök szerinti két csoportozatot idomitnak. Ez megtörténvén, a' kék galambcsapat kél szárnyára, 's a' többiekkel összevegyül. Most a' tömeg majd függőleges vonalban száll, majd lecsap, majd ismét fölemelkedik egymást üze, mint parancsnokuk rendeli. Ennek jelére ismét szétválik a' három csapat, és lehetlenségnek látszó fordulatokat tesznek. Némelylek alá, mások felszállnak; egy része a' másikra támadólag rohan; az szétoszlik, 's a' támadóknak tágas utat enged. Ha a' játéknak vége van, a' galambok visszahivatnak, és megvendégeltetnek; ezután mindenik a' maga színét viselőknak kalitkájába vonul.

KÜLÖNFÉLE.

Paris rendőrségének munkássága. Parisban, hol e' télen hasonlólag sok hó hullott, a' jégnek és hónap utszákról kitakarítottása naponként 6000 frankba kerül; 2000 lapátos és seprő, 320—30 taliga foglalatosskodott szakadatlanul.

A' pezsgőnek haszna. A' pezsgő ámbár nem olcsó, még is igen jó tolvaj rémitőnek tapasztaltatott. Tulle környékén egy jószág-birtokos egyedül töltvén honn az éjt, éjfel-tájban a' konyha ablakán zőrejt hall, melly hasonló volt ahhoz, mellyet bemászó ember okoz. A' házi ur nem ok nélkül tolvajt gyanítva egy üveg pezsgővel hamar az ablakhoz vonul, a' dugót kihuzza, 's a' bort a' benyomulónak szeme közé fecskendezteté. Ezt zuhanás követte. Más nap reggel a' tolvajt, ki visszabukott, zuzott agygyal találta.

Isten áldása. Parisban a' belügyek minisztere mult napokban határozott egy kis francia község bírói segédének, 31 gyermek apjának, 200 frank évi segédpénzt. A' valóságos bíró, az említett községben, 24 gyermek apja, 's így róluk méltán elmondhatni, hogy rajtok az Isten áldása nyugszik.

Példátlan tolvajság. Parisban a' louvrei műkiállítás alkalmával egy 10 éves leánykának, ki szülőivel ment oda, észrevétlenül mind két hajfonadékát szinte tőből levágták. Így méltán elmondhatni, hogy a' tolvajok miatt, az embernek feje sínes bátorságban.

Kérdő rejtvény.

- 1) Ki született e' világra, maga is szült, 's ámbár meg nem halt, még sem él?
- 2) Mi nélkül lehet-el legkevésbé a' zsák?
- 3) Hogy osztozhat 5 személy 5 tojason úgy, hogy mindenik egy-egy tojást kapjon, 's még is egy tojás maradjon a' tálban?
- 4) Mellyik tűz nem éget?

Előbbi rejtvény: Sárkeresztur.

REGULÓ.

Pesten csötörtökön majus 3^{kán} 1838.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csötörtökön. Fél évi díjja helyben képekkel 5 ft. borítékalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is vált-hatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ELBESZÉLÉS.

Napoleon egyik parancsvivő tiszte.

1.

Egy tavaszi reggelen 1808-ban ketten ültek a' sz. Katalin temploma mögött fekvő temető falán Lissabonban. — Egyik közülök Napoleon parancsvivő tiszteinek fényes egyenruháját viselé. Déli nap-tul megbarnult arczatának gondtalan merészsége, egy a' holdfény-nél villogó érdemkereszt, továbbá mozdulatainak, 's beszédének élénk-sége, azon fiatal vitézek egyikét ismérteté-k-meg benne, kiknek a' had másod természetökké vált már, 's kik soha sem alvának éde-sebben, mint egy szabad tábor véres ágyain. A' másik egy fiatal, barna, csinos és csudálatos leány, kinek fekete hajfürtei kellemes kaczársággal hullának alá, 's kinek nem kimélő mantillája a' leg-ingerlőbb alakokat engedé láttatni

„O Fridrikem! — szólla Katalin, 's átkarolá nyakát a' fiatal vitéznek, mig másik kezével egy csillagra mutata, melly éppen fel-hő alul buvék-ki — e' csillag Portugallia jelképe. Tisztábban lépend ismét elő, — 's nem sokára távozand földérül az idegeenek igája, mint ama felhő — “

„Kis pártütő! — felel Fridrik mosolyogva — mi sem Góthok sem Szaraczenok nem vagyunk. — Mi védeni jöttünk titeket, korán-sem megigázni; — és lehetne-e — tevé kissé élesebben hozzá — ellentállást próbálnotok egy ember ellen, ki már három negyed részét a' világnak meghódítá!“

„'S miért nem? — válaszolt Katalin nyugtalanul — katonáitok hasonlitnak az állatokhoz, jelesek ugyan, de ok nélkül harcolnak, és kötelességbül ölnek. — Mi Messenátok által meggyőzettünk, de allattvalóságunk csak látszatos — naprul napra több erővel, 's rettenetesebben emelkedhetünk-föl ismét, 's hidd nekem, jobban fo-gunk tudni harcolni nemzetiségünk mellett, mint ti, kik attól min-ket megfosztani akartok!“

„Azon kedvem volna még kételkedni, szép kis spartainém. — Hirnév olly rugó, melly — —“

„Hírnév! — szakasztá félbe őt a portugali nő, lábával dobbantván — városok kirablását, népek eltörlését, világ pusztítását, összeomlását kívánja-e a hírnév? Szomorú hírnév Fridrikem! ikertestvére a büntétnek! — — De mit beszélek! — tevé busan és okogva hozzá — nincs többé jogom így beszélni, mert nem vagyok többé portugali. — Megtagadám azon pillanattal hazámat, midőn kedveseddé levék. — De hallgass-meg Fridrik! — folytatá, 's élesen tekinté szemébe a katonatisztnak — Isten átkozzon-meg, ha visszaélsz bizalmammal, 's nőül nem veendesz.

(*Folytatása következik.*)

ORSZÁG - 'S NÉPISMERTETÉS.

Utazás Krimbe.

(*Vége.*)

Nem czélom leírni azt, mit ez uton tapasztalánk; részleteimet erről máskorra halasztom; mert ez utról több leírás olvasható már. A' dolgokat mi, nem mondom, Isten őrizzen! jobban, de tán más szemekkel tekintők, mint azok, kik előttünk utazának. E' kérdést meg fogjuk annak idejében vizsgálni; visszajövetünkig elhalasztjuk tehát tudósításunkat hajóutunk' kis kalandjairól, érzelmeinkről. Melyik hajóutnak nicsenek kalandjai?! — Akkor, reménylen, találandunk néhány nyájas olvasót 's hallgatót, és kimondandjuk véleményünket a' Dunáról, mostani állapotja, 's jövődjéről. A' helyett inkább Giurgevóba áthelyezem magam', hol sétautunk véget ére, 's elhagyók a' Dunát, hogy szárazon menjünk Boláh országon keresztül. Föltevők magunkban, hogy Bukarestben egy látogatást teendünk, 's telve reménnyel, eljutánk az oláh parthoz, mellyet szemes őrvonal őriz a' tulsó parton duló, 's Viddint, Orsovát, és Rusukot tizedelő pestis ellen.

Giurgevo összeomlott falai Dunából látszanak felemelkedni; a' város előtt e' folyam szép tavat képez nagy lapályos szigeteivel. Sziklás part, lépcsők 's ut nélkül vár a' kiszálló utasra, ki felmászván a' plateau-ra, egy pillanattal látja a' város egész területét. Giurgevo, egy véres cselekvény színhelye az Oroszok 's porta közt, lassan emelkedik romaiból. Azon kegyetlen mozgalmak végével, mellyek megrendíték e' szerencsétlen országot, oláh országban mindent újra kelle rendezni, a' feldult városokat felépíteni 's a' földművelést, mellyet a' Törökök vad uralkodása okozta félelem terméketlenségre kárhóztatott, újra létegesíteni. A' félénk lakosokat is vissza kellett a' Dunához vezetni, mert elleneik zsarlásaitól megrettenvén biztos menedéket máshol lelmi nem reménylének, mint a' folyamtól távol hegyek közt. Mind ez fokonyként olly bölcsességgel

létesítették, melly ezen érdekes ország atyai kormányának dicséretére válik. Giurgevo 's oláh ország jobban részesül naponként a' polgárisodás jótételeiben 's előhaladásában.

Podovogne-t (ferman postalovakra) 's a' 12 vagy 18 lovat, mellyek egy kocsiba megkivántatnak, nagy bajjal megszerezvén az ember a' forspont gyorsan viszi a' nagy pusztára, melly a' Dunát Bukaresttől elválasztja. Oláh országban a' lószerszám igen egyszerű: két hosszú, húzószíjjal szolgáló kötélt köttetik minden kisafára; 7 vagy 8 lábnyi távolságra e' kötélt kettősbe vett régi terhelő köttetik, 's ez a' lójárom. Ez a' lóra feje fölött feltétetik, 's így belevén fogva vágatnak a' lovak a' nélkül, hogy törődnének a' terheléssel, mellyet huznak, vagy azzal, mi mögöttök történik; futnak, mint Mazeppa lova. Szerencsés az utas, ha uton nem hagyatják; mert a' forspontos száguldó kalauzait magával viszi, kik, mint a' lovak, keveset gondolnak vele, megy-e utánok az equipage!

Oláh ország rónái, mellyeknek látköre, mint a' tengeré, mindig egyenesen 's változatosság nélkül terjedez, néha új 's érdekes látványt adnak. Giurgevót elhagyván, az egész tér, meddig csak a' szem hat, fődve roppant falkákkal; ökrök, lovak, juhok ezerenként legelésznek a' zöld rétségen. A' szélvész 's zivatartól mentt alhelyeken hagyta pocsolyák ezen állatoknak ivóhelyül szolgálnak, mellyekhez csapatonként jönnek megfrisülés végett. Ma e' pocsolyák közt néhány fekete 's bűzös vala; nagy bivalok foglalák azt el, 's a' víz színe fölött csak hosszú szarvaikat, kis vad szemeiket, szélesen kinyílt orrlyukaikat láttaták a' pusztán ritkán látható utasokra fenyegetőleg rivalva. Hollók egész fellege legjobb egyetértésben látszik élni a' pusztának e' lakóival. Nem ritka eset, hogy egy bátor holló minden tétova nélkül leül az összegűszolódott állat hátára, 's ez tűri őt.

A' 23. vagy 24 mföldön, mellyeken Bukarestig át kell menni, ritkán változik a' táj. Az egész pusztá végtelen, miveletlen, szomorú; egypár völgyben alig ad némi csekély megújulást néhány megcsontított fa. Itt ott egy kút, melly mellett fekete cigányok ütkefel festőleges táborukat. Egy nyomorú tanya faágas kunyhóival, mocsárok, patakcsák, 's mindenek fölött bűzös és feneketlen posványok — ez az, mit az uton lelni. De nyilsebességgel metszi a' léget, mind e' mellett elröpül az egyenes vonaltúl eltérés nélkül, 's ha e' sebes utazás kábulatát 's fejszédítését, a' kocsisok vad kiáltását, zökkenéseket, itt a' port, ott a' piszkot 's mindenhol a' napot kiállá, Bukarestbe jó az ember.

E' rónán fekvő roppant városnak, mondják, 100.000 lakosa van, kik olly téren elszélesztvék, mellyet sok sövény 's kert naponként szélesbitnek. Tisztaságra nézve a' város utcái sokat kivánnak még;

a' házak nagyobbára olly építészetiék, melly nincs mesterség nélkül, de építőszerekben nagy a' fogyatkozás. Rosz téglán kívül Bukarestnek köve nincs, 's nem hiszem, hogy volna egy kőépülete. — 50 francia m földnyi rónán épülve egyetlenegy tömör emléket sem mutathat. Az igazság kényszerít azonban megvallanunk, hogy pontos gondviselés helyre üti nagyobb részt az építőszerék hiányát, 's hogy a' templomok, mellyek e' fővárosban számosak, tisztaságban 's gondviselésben példányul szolgálhatnak, mit máshol hasztalan keresünk, 's utánoznunk kellene.

Nem dicsérhetjük eléggé a' szíves fogadást, mellyben a' hospodár részesite kis országában, e' szeretetre méltó fejedelem valósítja szelid 's tanulékony népének minden kívánatát 's reményét; dicséretét minden száj vallja. Bölcs ügyintézése, országa valódi szabadszellemlű intézményeinek tisztelése 's főleg személyes karaktere II. Ghika Sándort egész oláh országban köztisztelet tárgyává teszi. Becsületes 's ügyes ministerek gyámolítják őt; legidősb testvére Ghika Mihály a' belügyeket vornik czim alatt intézi; Konstantin hg, másik testvére, parancsnoka az oláh seregnek; spanthar a' czim, melly méltóságát kijeleli. E' család felette egyszerűen, érzékenyítő egyetértésben él, 's minden tagja nyilvános ügyeknek szenteli egész idejét. Elénk 's őszinte hálával fogadtuk társaim és én mind azon szeretetre méltó megelőzést 's gyöngéd udvariságot, mellyeknek tárgyai valánk mind Bukarestben tartzkodásunk, mind Moldva határaiig utazásunk alatt.

Hat nap gyorsan elröpült komoly látogatásokkal, tudományos gyűlésekben 's örömekekben, mellyek reánk nézve ujak levén minket folyvást foglalatoskodtattak. Társaimat minden dicséreten fölüli szívességgel ügyekezék mindenki segiteni tudományos vagy művészi búvárokodásaikban. Visszaérteztünkkor látható lesz, reménylem, e' rövid mulatásunk mi sok, gyűjteményre méltó eredményhez juttata. 'S másképp? ez nem is lehetett a' nemes 's lekötelező megelőzés mellett, mellyben mindnyájan részesülénk azon társaságokban, mellyekbe szerencsénk vala bemenetelt kaphatni.

Terhes 's hosszú az ut, ha Bukarestből Moldvába menni 's Jassyt meglátogatni akarjuk. 'S ez utat választók még is, de valódi nehézségektől, viharoktól üldözötve, rohanó patakoktól gyakran feltartóztatva, mellyekből a' kalauzok bátorsága 's lovak ereje alig huzhattak-ki, a' puszták fekete posványai közt, hol ezer próbált ut közt egy sem vala járható; néha eltévedve, a' legnélkülözhetlenebbektől megfosztatva, tapasztalánk minden nyomort, melly kettőz-teti a' nagy utak kellemét 's hosszas visszaemlékezést szül. Nem egyszer kívánkozánk vissza a' Duna lassú, roszt szolgálátú gőzöseire.

Az áradás elborita mindent; Jassyba érvén fekete vízbe süllyedve lelők e' város kideszkázott utszáit. Itt mulatásunk két napja megen-
gedé vizsgálni e' főváros arczulatát, 's igen rövideknek látszának
azon napok Sturdza hg nemes vendégszeretete 's a' természet-tör-
téneti társaság megelőzése által. Utazáskor nem egyszer előforduló
ellenkezet által két nap mulva Skulaniban, Prut partján, a' veszteg-
lés szomorú magányára valánk kárhozotva, hol 14 napot tölténk
bűnhödendők a' Dunának adott elsőbbségért. A' dögmirigy, melly
el van terjedve e' folyam partjain, szükségessé tevő a' szemesség-
nek e' megnagyobbítását, 's csaknem mondhatnám, e' büntetést, 's
mindnyájan éreztük unalmát.

Most Krimbe utazunk; nagy Péter gőzös 22 óra alatt Yaltába,
a' déli partokra viend. Elrendelvén a' félszigeten munkásaimat, Sa-
inson 's Raffet urakkal visszatérendek, hogy jelen legyenek a'
pompás látványnál, melly innen néhány verstnyire, Vornossensk-
ben, több csudát mutatand, mint orosz ország valaha látott bár-
melly legdicsebb kormánya alatt. Katonagyarmatok rónáin a' császár
szemlét tartand a' lovasságon, legóriásabbat, mellyet a' hadtudomány
története mutathat. 350 század, összesen 60.000 ló lesz Vornossensk-
ben egybe seregelve. A' gyarmatok minden ezredéből férjfiak fog-
nak kiválasztattni, kik 300.000. gyalog katona törzsökét képvisel-
lendik. E' régi katonák, kik közül a' legfiatalabbak 20 év óta szol-
gálnak már, 800 főnyi 28 zászlóaljat képezendnek; ehhez tegyünk
még 168 álgút, lovas pattantyúságot, 's 150 főnyi 24 lovas száza-
dot; gyarmatosok fíjait, kik mint 12—16 éves gyermekek már a'
had nehéz munkáiban gyakoroltatnak, lovas századok, ezeredek,
dandárok, 's osztályokra osztvák. Ez körülbelől azon személyzet,
melly I. Miklós császár szemei előtt Vosnossensk mezején 14 napig
táborozand.

November utósóján, azon pillanatban, midőn elhatároztaték e'
roppant táborlat, Vornossensk nyomorú, pusztákban elveszett hely-
ség vala; most, midőn ezeket írom, új orosz ország egy várossal
többet számlál. Vornossensk e' kevés hónap alatt császári lakvárossá
változék. Ő fölségeik számára egy palota, kiséretük számára 200
ház, 80 meternyi hosszú 's 30 m. széles tánczterem, 4 ünnepterem,
idomban a' vendégekkel, kik váratnak, egy 60.000 (?) fával beül-
tetett kert, mind ez mint varázs által emelkedék nem vászon- vagy
fából, hanem szép 's maradandó kőből. Zöld vala minden, 's virita
gyarmatkatonáink gondossága és munkája után. Ezen új 's mosolygó
városhoz, melly földből bűvék-ki, csatoljunk még egy 5 órányi hosz-
szú sátorvonalt 's fogalmunk lesz az óriási egészről. Nem keleti ál-
tatás-e ez, ha ilyen valaha volt? Én helyben 's az előkészületeknél

vagyok; jól értesített személyek e' pillanatban részleteket közölnek velem, 's megvallom, e' nagyszerű egész annyira elfoglalja képzelő erőmet, hogy ámbár testestől lelkestől Orosz vagyok, fáradságomba kerül még is képzelni, hogy az mind való, 's hogy 10 nap mulva tanúja lesz egész orosz ország.

TERMÉSZETI TÖRTÉNET 'S TUDOMÁNY.

Numidiai márvány. A' hajdankori írók gyakran 's magasztalva emlékeznek e' márványról, melynek színe bíbor foltocskákkal előtött sárga volt. Plinius ezt mondja: „Numidia márványbányái Ampsaga (Wed-el-Kebir) és Tuska (Wed-el-Berber) között vannak, mellyek Tabarca mellett a' tengerbe nyulnak.“ — Morcelli „keresztény Afrika“ czimű munkájában e' bizonytalan adatokról már határozottabban ír. E' bányák munkálására szigorú munkákra ítélt keresztények használtattak; középpontja e' márványfejtésnek Sigus volt Macomadia és Cirta között. Sigus a' Carthagóból Cirtára vezető ut mellett utóbbtól 25 mérföldnyire feküdt. Így Sigust 's a' numidiai márvány bányákat Algierből keletre mintegy 8 lieue-nyí térre kell keresni.

Viadalsáskákkal. — „Eupatoriában — így ír bizonyos utazó — alkalmam volt ama hihetlennel látszó mondákról, mellyek a' Tatárok közt a' sáskákról, ezen, tartományaikat olly gyakran pusztító állatokról keringnek, személyesen meggyőződni. Ezen állatokkal minden vonalnyi tér a' szónak legteljesebb értelmében lepve volt, 's a' levegőben is ezerek keringtek; végre mérhetetlen magasságra emelkedvén a' nap fényét elhomályosíták. Lármájokhoz, mellyet földről felszállásukkal okoznak, csak a' háborgó tenger zugása hasonlítható. Az általam látott csapat gryllus migratorius (a' Tatárok esigerkának nevezik) neme volt, mellyek a' többiekől piros láb 's szárny által különböznek; ennél fogva a' csapat, midőn a' nap sugarai tömegében megtörnek, tűzfellelgezh hasonló. Krim pusztáit elperzseltnek találván a' pusztító sereg, Odessa felé vonult. Én is azt cselekvém; azonban sáskáink szárnyai gyorsabban szegdelek a' levegőt, mint gőzösnök a' hullámokat. Midőn Odessába érkezünk, a' lakosokat e' növényélet legengesztelhetlenebb ellenével már heves vitában találtuk: minden lármás eszköz, pisztolytól taraczkig, harangtól kis üstökig, mozgásba hozott, mellyekkel a' lakosok kertek' 's réteiket hősileg védék a' nem kevésbbé vitézül ostromló sáskáknak ellen, mellyeknek e' buján tenyésző növényéletre nagy étvágyuk volt; végre megrettenve még is hátráltak, 's kevésbbé hősileg védett táj felé repültek.

KÜLÖNFÉLE.

Hős lélek. — Turint 1706-ban hatalmas francia sereg ostromlá, és noha az ostromlottak elszántságuk által több hétig vitézül ellenszegültek, három hónap mulva még is győzni látszának a' Francziák. A' Turiniaknak már csak egy erősségük volt, 's ha még ez is ellenség kezére jut, a' városnak mulhatlanul veszni kell. Daun gróf, turini várparancsnok minden módot elkövetett ez utolsó védhelynek megmentésére, 's egy rettenetes álgýútelepnek, melly azt végveszélylyel fenyegeté, alá ásatandó ürög által feldulására. Az ürögészek (mineur) kapitánja Micca Péter volt. Ez Daun parancsát legnagyobb pontossággal teljesíté, 's az ürög már az álgýútelep alá volt ásva, és

csak a' löport kellett volna meggyújtani. Az ellenség azonban dobra hintett borsó által, melyet a' földnek rengése ingásba hozott, az ostromlottak szándékát kitanulván, az ürögnek ellene átsott, és olly közel jött a' munkásokhoz, hogy az ürögnylásnak tetejéről sok föld leomlott, melyből Micca átlátta, hogy a' Francziák ellenök dolgoznak, öket elüzendök. Más mód nem volt, mint az álgyütelep alatt a' löport fellobbantani, mely munkánál a' merényt végrehajtónak életét kelle kockáztatnia. Micca Péter anyavárosának megszabadításaért elszánta magát az áldozatra. — „Menjetek — monda társaihoz — ajáljátok gyermekeimet királyunk kegyelmébe; kérjétek, legyen helyettem atyjok. Én hazámért 's királyomért örömmel halok. Ezután bátor lélekkel a' löport fellobbantá, 's az álgyütelepet magával együtt levegőbe repité. Turin ez alkalommal Micca leonidási lelkének köszönheté megszabadulását.

Gyászos korszak a' keleti császárságban. — Heraklius császárnak orrát 's anyja Martinának nyelvét vágta-el (641). — II-dik Constantst egyik cselédje egy vizes edénnyel ütötte agyon (668). — Ennek fija IV-dik Constantin, ki atyját az uralkodásban követte, két testvérének orrát vágatta-le. — Legidősb fija Justinian (685). lépett trónra. Ezen uralkodónak két legkedvencebb udvariija eunuch volt; egyik a' palota praefectusa Justinian anyját több ízben megkorbácsolta; másik, egy szerzetes, mint finantz minister a' hanyag adószedőket láboknál fogva lassan égőtűz felé akasztatta. Leontius, ki e' császárt trónjától megfosztá, orra 's nyelvhegyétől is megfosztatá (695). — Leontiusst nem sokára Apsinar szoritá ki az országból és orrát levágatta (698). — Hét évi országlás után Apsinar kegyetlenül meggyilkoltatván (706); a' trónt a' nép segedelmével ismét Justinian foglalá-el, és 711-ig orr és nyelv nélkül uralkodván bakó által végeztetett-ki. — Bardanesnak, az utána következő császárnak két év mulva szemei vájattak-ki (713). — II-dik Vazul a' Bolgárok ellen viselt hadban 15.000 hadi fogolytak szemét kivájatta, 's minden száz melé egy félszemű vezetőt adva, öket honukba bocsátá. E' kegyetlenségek keresztény birodalomban 's császárok alatt történtek.

Jelenkori Lear. Bizonyos parisi kereskedő két kiházásított leánya között felosztván tömérdek vagyonát, velök olly egyezésre lépett, hogy egyik hónapban egyik, másikban másik tartaná őt. A' leányok azonban hamar reá untak agg atyjokra, 's egyik kívánata másik után tagadtaték-meg. E' szorult állapotjában a' kijátszatott öreg ifjúkori barátjához, hasonlólag vagyonos kereskedőhez megy, aggasztó sorsát neki elbeszéli, 's tervét közölvén vele, tőle kölcsön 200 louisd'ort, egy napra pedig 50.000 livret kér. Más nap gazdag lakomát ad az öreg, mellynél midőn vejeivel 's leányaival ülne, barátjának számvívője megjelenik nála, 's ura nevében, kinek sürgető hitelezőit kell kifizetnie, 50.000 livret kér kölcsön. Örömmel szökik-fel a' kereskedő, 's a' kívánt pénzt azon ígérettel, hogy ha még két annyi kell is, örömmel szolgál, átadá. Ezt látván 's hallván leányai és vejei megütődtek, és átláták, hogy köztük az egész atyai vagyon még nem osztatott-fel. Vetélkedve igyekeztek tehát a' hálátlan gyermekek apjoknak kedvét keresni, 's őt egymásnak átengedni sem akarák. Az öreg vigan 's kényelmesen élte-le napjait. Holta után mohón rohantak gyermekei a' nehéz bördönyre; de mint bámultak-el, midőn a' felnyitott ládában kőnél 's e' feliratú czédulánál „halála előtt egy apa se osszafel vagyonát!“ egyebet nem találtak, minden hasonérzetű hálátlan gyermek képzelheti.

EMLÉKMONDÁS.

I g a z s z e r e l e m.

A' valódi szerellemnek	'S az, ki távul kedveserül
Lángja holtig ég;	Megfeledkezett,
El nem oltja tüzet ennek	A' midőn szerelmet esküdt
Kor vagy messzeség.	Már is vetkezett.

'S az, ki hófejer hajakkal
Unja agg nejét,
Vén hazug, ha szép szavakkal
Festi életét.

UNOSS után K. H. K. J.

Ábrándozó. Ha epedésre hajló 's meleg keblü fiatal ember egyszersmind élénk és gazdag phantasiával bír, és sem történet sem szándék őt saját lélek-állapotjára még elég jókor nem figyelmezteti, 's józan meggondolásra nem öbresztgeti, készen van az ábrándozó. Akkor képzelet es ohajtás tárgyai nem fognak a' lélek előtt úgy állani, mint szobrász teremő lelke előtt a' márványdarab, mellyet saját akaratjakent ilyen vagy amolyan alakra változtat. Akkor a' tárgy uralkodik a' lelken, 's azt szolgál állapotban tartván vagy tehetlenségbe süllyeszti, vagy olly tettekre határozza, mellyek nem tiszta józan ész, hanem feketlen phantasia befolyása alatt állanak.

KÖLCSEY FERENCZ.

A' barátság életünk napvilága; a' jó akarat pedig fényugár, melly a' komor órákat felderíti.

LA ROCHE ZSÓFIA után Z LEOPOLDINA.

A' törvény, melly teljesületlen marad, hasonló a' hithez cselekedet nélkül.

Gróf OXENSTIRN után S. KAROLINA.

Csererejtvény.

(A' fő szó 8 betüből áll.)

Az ősz még nem jelent-meg a' természet kellemét emésztő zúzzal, midőn 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. kisasszonynál tisztelkedtem. — „Én sétálni 2. 1. 8. 3. 4. 1.“ — mondá, felém fordulva. — Ki volt boldogabb nálamnál illy váratlan felszöllítésra? — 1. 8. 3. — 1. 8. 3. 4. 7. fügye sétáltunk a' rónán, 's a' város felé ballagánk. Közel a' 1. 4. 3. 4. 7. 2. vendéglőnél sétatársném nevén szöllittatik. Visszanézünk, 's ime 5. 6. 5. 5. 8. siet utánunk, 3. 4. 1. 1. 8. levén kezében. Mi bevártuk őt, 's egy két perczenet mulva a' beszédes 5. 6. 5. 5. 8. és a' szemérmes 7. 6. 7. 2. és h'zzánk csatlák magukat. Négy óra lehetett 8. 1. 1. 4. 3., midőn a' sétatérhez értünk. Itt nem sokára veszély ért minket; mert egy szilaj elszabadult ló futván felénk, 7. 6. 7. 2. egy ajtón 2. 1. 8. 3. befutni, 's egy güdröcskén megcsuklik lába. Ő elesik, 's rajta keresztül 5. 6. 5. 5. 8. — Knnak 4. 3. 3. 2. tört-be, amannak egyik 6. 7. 8. szakadt-meg. Igy nagy hajjal vezettük őket a' legközelebbi házba, honnan kocsin kellett haza vitetnünk.

Miskolczy István.

Előbbi rejtvény: 1) Lót felesége. — 2) Fe eke nélkül. — 3) Ha a' legutósó ember tojással együtt veszi magának a' tálat, azután a' tojást táiban hagyja, meddig neki tetszik. — 4) A' festett

Javitás. E' lapok 33-dik száma emlékmondásainak „jegyzékek az élet könyvéből“ cikelye utóelőtti sorában „tölelyyel“ helyett „tökélyyel“ olvastassék.

Szerkezi Mátray Gábor, halpiaczon alul a' Duna partján. 114. szám alatt.

REGGELŐ.

Pesten vasárnap majus 6^{kán} 1838.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csütörtökön. Fél évi díjja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ELBESZÉLÉS.

Napoleon egyik parancsvivő tiszte.

(Folytatása.)

„O igen, igen! édes angyalom! — viszonzá Fridrik kissé zavart hangon — de a' körülmények hatalma kényszerít halasztanom egybekelésünket. A' császár e' pillanatban nem örmest látni házasságomat egy portugali nővel, — és apád —“

„Apám, szegény apám! — szakasztá félbe fájdalmasan Katalin. — Követni foglak francia országba, 's bal lépésenrül csak akkor tudósítandom, ha már egybekeltünk. -- Mert látod Fridrik, ha megtudná szerelmünket, ha megtudná, hogy a' nevet, mellyre olly büszke, megbecstelenítém, — ő megölne téged, 's hihetően engemet is. — Elveiben stoicus, hazafi egész a' fanaticusságig, — irántami szeretete soha sem fogja gátolni gondját, mi becsületére szolgál. — Egyébiránt ne higgyed — folytatá kis szünet után — hogy megbántam volna tetteimet. — Te olly szép, olly jó, olly szeretetre méltó vagy, hogy semmi áldozat sem látszik nehéznék, hogy gyöngédségedet elegendően jutalmazhassam!“

Ellágyultan szoritá őt melljéhez a' fiatal vitéz; de ezen édelgésben valami szomorú és elszánt feküdt, mi portugali nőnk előtt nem maradt észrevétlenül.

„Miért búsitnók magunkat Fridrikem? Ismétlem neked, — ha megérkezünk francia országba, akkor a' házasság törvényszerűvé teendi szerelmünket, és apám nem tagadhatja meg tőlem bocsánatát, ha egy szép gyermekkel káromon lépek elejébe. — Már nyolcz óra! — mondá, miután égy órának ütéseire hallgatódzott volna, és föl-kelt, 's mantillját feszesebben voná magához. — Most el kell válnunk, mert az isteni szolgálat mindjárt végződik, 's tudod, hogy apám minden este előmbe szokott jőni. — Mikor látlak ismét Fridrikem?“

„Azt nem tudom angyalom. — Bizományomnak végére jártam, 's az utazásomra szabott idő ma este folyik-le. — — Holnap korán

reggel Bayonneba kell visszatérnem, hol 17-kén a' portugali nemeseknek küldöttségét fogja fogadni császáruk."

„Jól van — szólla Katalin, kezét nyujtván neki. — Éljd boldogul! — Majd meglátsz ottan!"

„Mit mondasz?" — kérde Fridrik csudálkozva.

„Éljd boldogul! Éljd boldogul! — mondá a' portugali nő, kellemesen integetvén kezével. — Tied Fridrik, örökké!"

A' falhoz támaszkodva várakozék a' fiatal vitéz, mig Katalin végképpen eltűnt.

„És nőm!" — sohajta ő.

2.

Hátra tett kezekkel 's nagy léptekkel járdalt Napoleon fölálá a' császári palota teremén Bayonneban. Majd ismét valami hatalmas gondolattal foglalkozva megállott, majd az asztalra támaszkodék, 's figyelmesen követé pillanatával Europa földabroszán a' vonalt, melly Portugalliát választja spanyol országtul. — 'S most egyszerre az órára tekintte.

„Két óra! — ugymond — összetevén földabroszát, 's néhány segédtszizeihez fordulva, kik mozdulatlanul állottak az ablakban, így folytatá: — a' portugaliak már nem messze lehetnek; — — Duroc! hívja-be a' parancsvivő tiszteket."

Napoleon parancsvivő tisztei valóban Europa legműveltebb katonái közé tartoztak. Többnyire előkelő származatúak és jól nevelttek; — a' császárság fényétül elvakulva, megbánás nélkül cserélék-föl szabad 's könnyű életöket a' csatater veszedelmes dicsőségével, 's innen történt, hogy közülök csak kevesen nem voltak érdemkeresztel diszesítve. Saspillanattal futá végig Napoleon e' fényes ifjúság sorait, melly nem kevéssé dicsőíté koronáját; szemei főképp' Fridriken nyugvának-meg, kinek férjfiás ábrázatát szereté látni, 's rettenhetlenségét már gyakran megpróbálá.

„Ifjú ember! — szóllt a' császár, hozzá lépve, 's bizalmasan vállára tevén kezét — még nem unta-meg csatáinkat és táborzásainkat? — Ön Parisban egy fiatal nőt hagyott, ki a' szerelem 's ön utáni vágy miatt majd meghal!"

„Minden kívánatim 's ohajtásim — felelt Fridrik, ki Napoleonnak a' fölösleg szavak iránti idegenségét ismeré — azon egyetlen törekvésemnek vannak alávetve: föntségednek illően szolgálni!"

„Tartsa-meg e' gondolkozásmódot — folytatá tovább a' császár — még több brevet-énk 's epauletunk van kiosztogatni való!"

Egy ajtónálló kinyitá az ajtónak mindkét szárnyát, 's a' portugali küldöttséget jelenté-be. Bú és keserűség komoritá lelkes arczai-

kat, — és megalázódásukban is bizonyos fenyegető fekvék. Lima gróf, hajdan portugali követ Parisban, homlokán álla a' küldöttségnek. Mellette egy fiatal kis karsú tiszt vala, kinek nagy fekete szemei szikráztak a' honszeretettől. Gazdag tömött hajfürtök tolakodtak az egyenkalap alól, melly a' nemzet színeivel festett lefüggő tollakkal vala ékesítve. Egy öregnek karjára támaszkodék, ki portugali kapitány egyenruháját viselé; hosszú, őszbe menő haja, kemény, mogorva ábrázata, fekete szemöldökei, véstjelentő karaktert adának neki. Szuró tekintete fiatal társának szemirányát követé, és erősen csügge Fridriken.

„Bon jour uraim! — szóllal-meg Napoleon, beszéde elején szakasztván félbe Lima gróft. — Lissabon lakosai becsületre méltóbb képviselőket nem is választhattak volna.“

Valamennyien meghajták magukat, amaz öreget 's fiatal tisztet kivevén.

„E' pillanatban még nem tudom, mit fogok tehetni önök részére — folytatá a' császár rövid 's töredezett monorjában. — — Önök csak egy pontot tesznek Europa földabroszán. Önök sem egyesülve, sem számosan nincsenek eléggé, hogy külön népet telessenek. — Tízszor hódítatott-meg már tartományuk — királyuk elhagyá — —“

„S most különösen Lima grófhoz fordulván, ki egészen megittközött e' különös kezdeten: „Mennyi lakosa van Portugalliának — két millio?“

„Több háromnál“ — válaszolt a' gróf.

„150.000 lélek Lissabonban?“

„Több még egyszer annyinál“ — javítá ismét a' gróf.

„Mindegy! — vélekedék Napoleon. — — Három millio ember sokkal csekélyebb tömeg, mintsem hogy egy önállású nemzetet képezhessen. Mit akarnak tehát önök? — Spanyolok akarnak lenni?“

A' haragful elvörösültten emelé-fel fejét Lima gróf; boszúsága óriási nagyságot látszék neki kölesönözni.

„Nem!“ — mondá dörgő hangon, melly az egész palotán harogott, 's kezét kardjának markolatára tevé.

A' császár összehuzta homlokát. 'S most a' már említett fiatal tiszt, fölbátorítottván lelkesedése által, egy pillantatot, mintha meg egyezését lesné, vete társára, — 's a' terem közepére lépván fölkiálta: „Éljen Portugallia!“ — 's félelem nélkül tekinté Napoleonra.

Fridrik remege. — „Őrült!“ — mond ő, 's ráismert Katalin szavára!

Miután eltávozék a' küldöttség, Duroc főmarsalhoz fordult Napoleon: „a' portugaliak — ugymond, — született fanaticusok! —

— Lima gróf — tevé gúnyosan hozzá — éppen most monda nekem egy pompás „nem” - et ‘

3.

Másnap reggel egy körülbelől 60 éves ember sieté végig a' császári lakhoz vezető utcán. Széles köpönyege alatt régi egyenruha volt észrevehető. Kardja, melynek ósága tisztességes szolgálatra mutatott, testéhez olly gondatlanul vala övedzve, hogy kétkedni lehetett volna, valljon volt-e ő valaha katona, — ha kimért lépteit és magosan hordozott feje kétségbe nem hozható bizonyosságot nem nyujtanak föléle. — Ó a' francia tábornagyi kar lakául kijegyzett házba ment, végig futá az első udvart, 's egy őrtül Savigny Fridrik kapitányt kerdezé. „Jobbra a' harmadik ajtó!” — lön a' válasz.

Az öreg használa ez utasítást. Midőn oda ért Fridrik szobájához, falhoz kellett neki támaszkodni, mert lábai ingadoztak alatta. De mintha szégyenlené gyöngeségét, összeszedé magát, 's bátran benyitá az ajtót.

„Ön-e Savigny Fridrik kapitány?” — kérde egy fiatal embert, ki nagy karszékeben a' nyílt ablak előtt ült, 's onnét Bayonne főnséges tájékát nézdelé.

„Igen uram!” — felele a' kérdeztetett, 's székkal kínálá-meg őt.

Nagy munkájába került az öregnek leküzdeni a' fölhevülést, melly győzedelmeskedni akart rajta.

„Jó! — folytatá a' lehetőségig egykedvű hangon. — Én egyenesen azért jöttem ide Lissabonbul, hogy önt fölkeressem!”

„Szólljon az ur! — mit kíván?”

Az idegen hallgatott egy kissé.

„Nem emlékezik — kérdé végre — hogy látott tegnap engem a' követségben?”

„Nem uram!” — felelt megütkezve Fridrik.

„Önnek ros az emlékezete, ifjú ember! — folytatá tompa hangon az idegen. — Én ama portugali tisztet kísérem, kivel ön olly gyöngéd pillantatokat válta. Ebbül látja ön, — tevé keserűen mosolyogva hozzá — hogy tudom titkait. Azon ugy vélt tiszt nem más, mint egy leány, 's e' leány önnek kedvese!”

Fridrik fölkel.

„Ön vagy részeg, vagy őrült öreg! — Mi joga van velem így beszélni?”

Az öreg Portugali megfogá Fridrik kezét: „több, mint gondolná uram! — Mindjárt el fogja ismerni jogomat. — Mondja-meg mindenek előtt, ismeri e' levelet?”

Fridrik szörnyen elhalaványodott.

„E' levél önnek írása — folytatá az öreg — én pedig, mint igen helyesen sejdítheté, — apja vagyok Katalinnak!”

„O uram!” — szólla Fridrik, 's keményen megragadá a' Portugalinak kezét.

„Egy szót sem! — szakasztá ez félbe, 's elvoná tőle kezét. — Ön nem fogja könyekkel megfizetni becsületemet, ha bár élete lefolytáig sirna is. — Feleljen kérdéseimre. — — Ön jól tudá uram, hogy a' leány, mig karjaiba nem dült, oly tiszta volt, mint a' szent szüz! — ön jól tudá, hogy egy becsületes családdhoz tartozék, — hogy bálványa, édene volt egy vén apának. — Ezt mind tudá ön, 's kétségen kívül, midőn a' bünt elkövette, szándékában és tehetőségében is volt azt jóvá tenni?”

Fridrik kétségbeesett pillantatot vetett az öregre. — Tehetségemben az nincsen — felelt tompán 's alig érthető hangon. — Szeretem, — imádom leányát, — nem akarom ámitani; — én Katalint soha sem vehetem-el!”

„Nem veheti-el?” — ismétlé nehéz lélekzettel a' vén ember.

„Nem — mert nem vagyok többé szabad — már házas vagyok.”

Tigrisként ugrott-föl az öreg. — „Házás! alacsonyság! czudarság. Add vissza leányom becsületét nyomorult csábító! — add vissza boldogságomat, örömemet, vénségem diszét! — Ne hidd, hogy beelégzem ezzel; — az életért, melyet bemocskítál, az általad széttiprott boldogságért elégtételt kívánok. Egyiknek közülünk halni kell! — Jer!”

Fridrik bátran és elhatározottan emelé-föl homlokát. — „Tegyen ön, a' mit akar uram, de önnel nem vívok!”

„Nem akarsz vivni nyomorult? Egy tiszta szelid szép leányt tudtál megbecsteleníteni, de ha az apa lép elődbe, és kérdőre vesz nyomorult! ki meg akar tisztelni, és magához fölemelni, akkor azt hiszed, hogy megszabadulsz, ha vonakodol felelni alávalóságodról? — De jól meggondold — rivalkodék a' böszült ősz, 's megragadá Fridriknek falra függesztett kardját, és arczul üté vele — azután csak ajáld Istennek lelkedet! — A' miként igaz, hogy legalávalóbb vagy valamennyi ember között, oly igazán döflek itt keresztül minden könyörület nélkül!”

„Én nem vívok! — ismétlé Fridrik — és pulya még sem vagyok — folytatá büszkén, 's kitérá melljét; — öt seb, a' becsületkereszt, a' csataterén érdemlett vállszalagok. — Ez bizonyítsa önnek, hogy pulya nem vagyok. Ön pedig Katalinnak apja, és így semmi sem fog reá birni, hogy kezemet emeljem ellene!”

„O! — leányom becsületére mondom! — szólla ismét a' vén Portugali, és hangos, vad kacajra fakadt — én nem üzők gyer-

meki játékot! ez nem üres fenyegetődzés! — Te nem fogsz egy könnyen megszabadulni — kiálta menydörgő hangon, 's karon ragadá Fridriket, ki a' maga megtartása önkénytelen ösztönének engedve, az ajtó felé közelite. — Te nem fogsz megszabadulni! — Még egyszer — kiméj-meg a' büntől, vedd e' kardot, 's vivj! — vivj! — — Nem? — — Te nem akarsz — — Nem? — — No tehát jó!

Most az öreg olly erővel találá a' szerencsétlen fiatal embernek melljét, hogy hátán jött-ki a' kardnak hegye. Fridrik öszszeomlott. — Mozdulatlan állott az öreg egy pillanatra, azután levevé köpönyegét, 's a' halottra teritvén, karjait egymásba kapcsolvau elhatározottan mondá: „Isten kegyelmébe ajánlom őt!”

(*Vége következik.*)

HAZAI HIRLELŐ.

Gyász-hír. — Jaroszlavban (Gallicziában) apr. 21-kén mellvizkórból szenderült által boldogabb világra t. Petrózai Trattner Karolina asszonyosság t ns Reinerzi Zimburg Alajos urnak, Mazzuchelli gróf es. k. gyalog vonal ezrede kapitánjának hitese, életének 35-dik esztendejében. Hült tetemei Jaroszlavban adattak vissza a' föld keblének. Gyászolják a' szeretett jó nőnek 's anyának kora elhunytát kesergő férje 's fija Lajos, valamint Budapestben lakó édes anyja és testvérei.

PESTI VIZSGÁLÓ.

Jó tettek szükség idején. — Bár miképp' felel-meg e' lapok czéljának ritka nagylelkűség 's nemes szívűség egyes vonalait nyilvánosságra bocsátani: még sem vagyunk képesek mind azon jótékony és emberi tetteket kijelelni, mellyek városunknak multkori szerencsétlen epochája alatt olly számosan tűntek elő. Különösen szembeszökő és talán nem könnyen ismeretségre jutható példákat örömmel emelünk-le a' feledekenység oltáráról, és így nem méltatlanul nevezzük Uilmann Fridrich urat is, ki ama nagy és nemeslelkűek közt, — kik az emberiség javára multkor segédkezetek nyujtván, valódiilag számot tarthatnak minden emberbarát legigazabb méltánylására — felvigyázata alá bizott sok becses árucikkeit megmenivén, minden hajóját közhasználatra készítvén, sőt saját embereivel ellátván, az illető hatóságok szolgálatára általad. Ő maga, ámbár nem legjobb egységben volt, a' szükségben levőkhez sieté semmi veszélytől nem rettegve, 's több ember életét mentvén-meg, azokat lehetőség szerint élelemmel tartá. Nem késett azután ügytársával együtt, Turteaub ural, több nagylelkű ajánlatokat tenni szerencsétlen embertársai javára, mire nézve nekik mgos kir. biztos Lónyay J. m. k. helyt. tanácsnok ur két-rendbeli iratban ő cs. kir. fenségének mélyen tisztelt nádorunknak magas tetszését is a' legkedvezőbb kifejezésekkel nyilvánítani méltóztatott. Ezen ajánlatok, mellyek ő cs. kir. fensége által nyomtatva is köz tudomásra bocsátatni kegyesen rendeltettek, következőkben állanak: 1) több izbéli pénzadományokban, 's több családnak bútorakkal együtt az alsó vidé-

kekre ingyen vitetésében. — 2) Turteltaub ur és társa, Ullmann ur, igen mérséklett árú egyezést ajánlottak ama 700 000 téglának, melyet ő cs. kir. fenségo Pozsonban vásároltatott, lehozatására, hogy így gyors segély nyujtassék az építési szerekben levő szükségnek enyhítésére. E' részben a' már kikötött alkudijból minden ezer téglától néhány ezüst ftot elengedtek, és így ismét több ezer ftból álló ajándékot nyujtottak polgártársaiknak. — Midőn husvéthétfőn egy lesodrott hajó által a' hidnak egy része elszakasztatott, és éppen régi szokásként nagy számú néptömeg akart átkelni Budára, hogy a' gellérthegy népmulatságban részt vegyen, mihelyest a' hid megrontása történt, nehogy a' közlekedés szorultságot szenvedjen, Turteltaub és Ullmann urak felszólíttatlan 's jutalom nélkül 150 embereikkel és sajkáikkal azonnal siettek a' hidhoz, 11 hajókkal előmozdítván a' közlekedést, a' hidnak helyreállítását elősegíték. Itt is munkás ügyességet bizonyíta-be Ullmann ur, majd egész napon levén a' hidon, hogy embereit munkás tehetségre ösztönözze. — Nemes keblek nem ismernek határt a' segélyadásban. — Néhány nap előtt értvén Ullmann ur, hogy egy megkárosult házbirtokos ismerőse jelenlegi pénzzüksége miatt az építésre szükséges köveket meg nem szerezheti, ajánlá magát, hogy olyakat számára Pozsonból ingyen hozat. — Az említett jótevő férfiak legdúsabb 's hathatósb jutalmukat találják ugyan saját öntudatukban és érzelmükben: de illy nemes lelkűség vonalainak köztudomásra bocsátása kötelességünkben áll, hogy az utóvilág számára a' felebaráti szeretet példányaiul megőriztessenek.

TERMÉSZETI TÖRTÉNET 'S TUDOMÁNY.

Emberi agy. A' „Bibliothèque universelle de Genève“ e' tárgyról következő érdekes czikket közöl. Egy tökélyesen felnőtt europai ember agyának mértéke 3 font 2 unczia 's 4 font 6 unczia közt változó; nagy elmjű emberéknél gyakran ezen mértéket is felül üti: C u v i e r agya p. o. 3 font 11 uncz. 4 drachmát 's 30 gránt nyomott; Dupuytren-é 4 font 10 uncz. Bárgyuk agya ellenben sokkal kevesebbet nyom; két kretinnek agya megmértetvén egyiké 1 font 11 uncz. 's a' másiké csak 1 font 9 un. volt. A' némberek agya könnyebb a' férjfiakénál, 's 2 f. 8 un. és 3 f. 11 un. közt változó. A' legkisebb általános különbség 4—8 un., és ez a' gyermekeknél már születésök órájától észrevehető. Az agy 7-dik vagy 8-dik évében már tökélyesen kifejlik. Valószínű ugyan, de még be nem bizonyított dolog, hogy késő venségben az agy veszt nehézségből, 's ennek tulajdonithatni a' szellemi erő lankadását is, mi az aggastyánoknak többnyire hű társa. Azt azonban, hogy az agynak tökélyes kifejlése és szellemi erő közt rokon viszony van, tagadni nem lehet.

Ős erdő nevet Európában csupán a' bialovízi rengeteg érdemel Lithvania tércin. Ennek hossza 31¹/₂, szélessége 27, 's kerülete 112 mértföld Rabló vadak tanyáznak sötét gyomrában, 's amaz amerikai rengetegekhez, melyek Cooper regényciben olly szépen festvék, hasonlithatók. Ezen embernyomtól ritkán tapodott vadonban a' fák karikáikról itélve hársak 615, tölgyek 600, jávorok 250, bikkek 220, fenyők 200 és nyírfák 120 évesek találtnak. 120 éves nyírfa 100 láb magasra, 's 100 éves fenyő 150 lábnyira nyulik-fel a' lég ürébe.

Nevezetes vízivók. — De Carro orvos „Almanach de Carlsbad“ czimű munkájában következő jegyzékét közli a' nevezetesb vízivóknak Carlsbadban. — 1828-ban bizonyos hannoverai orvos minden reggel 22 pohár vizet üritett-ki a' nélkül, hogy káros következtét tapasztalta volna, este pedig ismét

8 pohárral nyelt-le. Ez máj-kórban sinlödött, és gyógymódjának következményével igen megelégedve tért vissza honába. — 1831 's 32-ben egy olműzi Israelita látogatá-meg a' carlsbadi fürdőt. Ez mintegy 33 éves alacsony emberke volt, ki egyik forrástól a' másikhoz sietve minden reggel 30 's este 10 pohár vizet nyelt-le. De mind ezeknél tágabb gyomrú Brauner Ferencz prágai írósvajjal kereskedő volt egész 1837-ig; ez már mintegy 20 évig járt Carlsbadba, 's reggel naponként 35—40, este pedig 8—9 pohár vizet ivott-meg a' nélkül, hogy gyomrát vagy étvágyát elrontotta volna. Brauner ur naponként 4 óraker kel, 's két pohár vizet önt-le egymás után. A' poharak számát krajczárokkal jegyzi-fel; minden pohár viz kiürítésénél t. i. egy egy krajczárt tesz egyik zsebéből a' másikba. Azonban valamint mindennek találkozik vetélytársa, úgy Brauner is feltalálta azt Prinz Adalbert schattai morva vinczellérben, ki mult éven több hétig naponként reggel 35—40, este pedig 15—20 pohár vizet ürített-ki. Minthogy pedig egyszerre csak egy pohárral iszik, reggel már 3, delután pedig 4 óraker kell napszámát kezdenie.

EMLEKMONDÁS.

E r e d e t.

Hol atya 's anya már rosz,
Hogy lenne jó magzatja?
Mert a' varjú csak varjat hoz,
Sasnak csak sas fajzatja.

KISFALUDY SÁNDOR után K. H. K. J.

Éle t. — Az ember úgy van életével, mint kert-alkotással. Unás követi, mihelyt minden szakasszal készen van, ha nincs reménye ujhoz, 's váras öröme nem izgatja. Csupa fentartás igen is nyugalmas, 's már lankadó éledelet.

FÁY ANDRÁS.

Hős lélek. Nem száj, hanem a' hős lélek győz; 's minden esetre csak az nyer hervadhatlan babért, győzzön vagy vesszen egyiránt.

SZÁSZ KÁROLY után Hábor N. Enyedről.

A' világ szereti meghomályosítani a' fényeset, 's porba dönteni a' nagyot: de azért ne félj; léteznek még nagy lelkek, a' nagyért égők.

SCHILLER után SCHULTZ.

A' nagyra vágyás feltékeny, hiú, szeles, kitűzött célja nincs, 's mindig vizsgálódik, nincs-e más valaki előtte.

SENECA után PÓRFI.

Visszasrejtvény.

Hideg éj után reggelre
Szoktam én csak születni,
Kártevőleg veszélyt hozok,
Kertet szoktam égetni.

A' test belső része vagyok
Akármellyik állapotban;
Jó étvágygyal meg is kívánsz
Ha süve látsz a' falban.

Ha valaki bármilly tárgyat
Őszveronesol, emlitesz;
Bár visszaról mond-ki nevem',
Mindig egyképpen ejtesz.

V.

Előbbi rejtvény: Karolina.

Szerkezi Mátray Gábor, halpiaczon alul a' Duna partján. 114. szám alatt.

Nyomt. Trattner-Károlyi, uri utza 612.

9 REGNLO.

Pesten csötörtökön majus 10^{kén} 1835.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csötörtökön. Fél évi díja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ELBESZÉLÉS.

Napoleon egyik parancsvivő tiszte.

(Vége.)

4.

Katalin nem tudá, hogy apja megtalálta Fridrik leveleinek egyikét, mellyet elég oktanul meg nem semmisite: igen csudálkozék tehát mély búsongásán és szavainak szokatlanul keserű élességén; nem is hagyott valamit próbálatlanul, hogy ennek okát kifürkészhesse. Később mozdulatait is kémlelé, minden léptét nyomozá, 's remegve a' nyugtalanság miatt rettentő előérzés által üzetve érkezék a' nézőhelyre, hol az imént leirott véres jelenet végződék. — Van kétségbeesés, mellyet nem szabad rajzolniunk, ha akarjuk, hogy egész erejében maradjon. Halálsárgán, fölbomlott hajakkal, egyik kezét apja ellen meresztve, mintha átkozni akarná őt, másikat pedig a' holt test felé nyujtva, szó 's könnyű nélkül álla ott, hogy azt lehet gondolni, hirtelen halál találta őt e' helyzetben.

Valamint minden esetnek, melly valami módon a' politicával hozathatik kapcsolatba, hamar hire futamodott e' szörnyű tettnek is. Napoleon mindjárt értesitteté felőle, ki, mivel e' történet nemcsak Fridrik iránt különös hajlandósága tekintetéből, de az alája tolt ok végett is igen érdeklé, személyesen közvetlenül a' hely színére ment, hol az ellentállás nélkül elfogott öreg portugali néhány tiszt által őrizteték.

Szobába léptekor levevé Napoleon a' holt test előtt süvegét, 's közelebb lépett az öreghez, ki, hogy ne kellessék leánya szívrepszto néma fájdalmának tanúja lenni, kezeivel fődé-be arczát. — „Mi neved? — kérdé.

Hamar letörlé könyűit az öreg, mellyek arczára csordultak. — „Antonio di Vega — felelt ő — olly név, melly hat izen át mocok nélkül tartá-föl magát.“

„Hivatalod?“

„Katona, — hajdan kapitány az őrseregnél.“

„Mi birhatott reá, hogy e' férjfiút megöljed?“

„Miért vallanám-meg? — válaszola, fejét csóválván a' vén portugali. — Miért védelmeznék egy megbecstelenített életet? — Én megöltem őt, — tehát löjjenek agyon!”

Napoleon egyet dobantott lábával. — „Miért követted-el e' bünt? — ismétlé keményen a' császár.

„Miért? — szólla keserűen kaczagva az öreg. — Tehát szabadon kell gyalázatomat megvallani? — Miért? — No's, — mert ez ember leányomat becssteleníté-meg!”

'S most Katalinra leborulva, kinek e' rémteljes hosszú perczenetek egész erejét elfogyaszták, 's ki ájultan rogyott-le, még csak e' szavakat tudá rebegni: „Katalin! Katalin! jöjj magadhoz. — Szólj angyalom! Katalinom!”

Stoicismusa nem állhatott-fönn a' természet hatalmas hangja mellett. Könyök hullának szemeiből, 's kezei közé vevén leányának halvány fejét, mondá: — „Szegény, ártatlan, akaratod ellen a' gonosznak hálójába esett bárány! — Teljes kinyilta előtt elhervadt virág! — Olly fiatal, olly szép, olly szelid, 's már elhullott, — már elveszett! Nemde Katalin — folytatá tovább, 's gyöngéden néze reája — még szereted vén apádat? — — Elvesztvén anyádat, ki gyöngö gyermekséged' ápolgatá, ki tanita hazádat 's Istent szeretni? O leányom leányom! ne átkozz — nekem meg kell hallni!”

„E' jelenetnek véget kell vetnünk — szólla Napoleon határozott, de lágy hangon — vezessék-el az öreget, 's löjjeék agyon!”

E' szavaknál fölüté szemeit Katalin; érzé apjának karait, ki gyöngén átkarolva tartá fejét; vissza emlékezett szeretetére, irántai hosszú gondoskodására, mind azon csendes és békes napokra, mellyeket együtt töltének; semmit sem láta egyebet, semmit sem érte, csak a' veszedelmet, mellyben ő forgott, és térdre hullván Napoleon előtt, törött hangon kiálta: „Kegyelmet, Sir! kegyelmet! Önnek anyja, neje van; ne ragadja tőlem el az apát, egyetlen támaszomat, egyetlen reményemet. — Jótetemények Sir! a' mennyországban nagy győzedelmül vétetnek — 's a' halál órája királyoknak ugy üt, mint más embereknek! O kegyelmet Istenem, kegyelmet apámnak, kegyelmet nekem!”

„E' jogom nincsen, Madame! — viszonzá Napoleon lágyan, 's fölemelé a' szerencsétlen leányt, ki térdelve fölbomlott hajakkal, össze kulcsolt kezekkel az ima és fájdalom angyalának lenni látszaték; — egy francia tisztnek élete igen drága. — Az igazságnak szabad menetűnek kell lenni!”

„Igen szomorú történet! — tevé halkán hozzá, Durochoz, ki Katalint tartá, intézvén szavait, 's titkon egy könyűt törle szeméből; — de itt a' kegyelem könnyen büntetlenségnek vétethetik.”

Az öreg Portugali hősi bátorsággal halt-meg, 's keresztényhez illő maga megadásával. — Katalin, miután a' városnak valamennyi templomában miséket rendelt apja 's kedvesének örök nyugalma végett szolgáltatni, szent Czeccilia kolostorában apáczává lön. Félig megvigasztalódva a' szelid religio által, melly minden sebet meggyógyít, — 's életét a' könyörületeség istenes munkálatinak szentelve védangyala lett a' szent testvérségnek; és Lissabon lakosai soha sem szóllának istenfélő, kegyes asszonyul, hogy egyszersmind Katalint mindenek előtt meg-ne említenék.

(Europa)

INÁNCSY.

ORSZÁG- 'S NÉPISMERTETÉS.

Cassel regényes tájéka.

Ha mind azon számos természeti szépség között, mellyeket már láttak szemeim, 's mellyek közül néhányat tájfestvényeimhez választottam, járvonalt kellene huznom mint műbarátnak, 's ha a' mesterkéltlen természetnek ezen megszemlélt szépségeit egyenként előhozni tisztül szol álna, — a' Cassel melletti Vilmos-magasságnak (Wilhelms-Höhe) az elsőik között jelelnék-ki helyet. — A' Rajna folyam mosolygó partjai, a' hegyútnak regényes környékeit, a' Melibokust, kilátásával német ország legboldogabb 's legtermékenyebb vidékeire: mind ezeket most már hátam megett hagytam. Láttam a' Taunust, felmentem a' Melibokusra, 's elragadtatásban uszott szívem, látván, hogy a' mindenható illy szépnak 's pompásnak alkotott mindent! 'S midőn a' német Rajna lassú mozgású árjain hajókáztam, a' lealkonyodó nap megaranyozni látszott sugaraival a' szőlővesszőkkel körülkoszorúzott partok szép pontjait, — nem veendi rosz neven barátom, ha azon szemek, mellyek e' fenséges látványon 's tájképen függnek, könyekkel tölte-meg! Ez után azon kívánság lépett csendesesen nálam életbe, hogy ön is velem együtt hasonló örömet érezzen, 's abban osztozzék; ígéretem teljesítése sulyosan fekvén rajtam, önnel azon édeletteljes pillanatokban közleni érzéseimet. En tehát még is próbát akarok tenni, valljon gyenge tollam képes lehet-e a' megszemlélt természet-deliségeket fejtegetni.

Szívfájdalommal hagyám oda Coblenzet, hogy áttehessen lábaimat a' természettől olly mostohán és szűken hagyatott Hessen tartományba. A' dús veteményföldek, mellyek a' venyige sötét lombjaival boríták a' magasságokat, elenyésztek; a' föld tanúbizonyosága annak, hogy itt a' bujálkodó vegetatio egyszerre megszűnt. A' Rajna vidéki parasztnak jólléte, a' hesseni szegénységnek adott helyet, 's mig amott a' legutósó 's legszegényebb faluban is jó vendégfo-

gadót lehele fellelni, itt sokkal népesebb faluban is ritkán kaphatam csak olly ágyat is az alváásra, mellytől meg nem borzadtam. Gyakran érzettem a' nagy különbséget ezen olly közel egymással határos tartomány között, 's örültem, midőn ennyi kényelmetlenség után végre beérkeztem Casselbe. A' tájék egy varázscsapás által látszik átváltozva lenni; Cassel tornyai, a' barátságos Bellevue, a' szép ke. tek, mezei lakok, 's egy pillantat Vilmos magasságára, — gazdagon kipótlák a' túrt bajokat! — „Most tisztelt barátom Casselbe sétáljon velem; azonban ne akadjon-fel a' régi város látásán, mivel már egyedül neve sem ígér többet, mellynek hiányosságát azonban kipótlandja az új városnak megtekintetése az egyenes utcákkal, palotákkal, középületekkel, és szép terekkel. Az azonban, mi Casselt a' legvonzóbb helylyé, és számos idegennek összesereglési terévé teszi, a' Vilmos-magasság, bámulatos elrendezéseivel. Alig láttuk valaha a' természetet annyira egyesülve a' művészettel; talán sehol nem szemléltünk alkalmazva annyi erő-halmozást illy nagyneműség létre hozatására. Ott, hol korábbi időkben a' kolostori szerzetesek 's apácák ajtatos karénekei zengtek, most a' vidám néptömeg zaja, annak örömkialtása hangzik-el; hol egykor a' legsűrűbb erdő gatlá a' szabad kilátást, most a' legszebb tájfestvény látható. A' víz, mellynek Ierohanását nem volt semmi képes feltartóztatni, most szabályozva van, 's futása a' művész keze által korlátok közé szoritva, és csupa kényére bizva. — Minden, mit a' szem lát, éppen olly találmányi szellemet árul-el, mint erőt 's állhatatosságot a' lehetlennek látszó eszközlésére. De még is ügyekezni fogok megismertetni önt Vilmos magasságával, mennyire az tölem kitelik, mellynél egyedüli ohajtásom marad, hogy ön ezen leírásom által azon elragadtatás egy részében részesüljön, mellyben részesültem én ezen magasság megtekintetésénél, 's ni minden ez iránti váratomat sokkal felülmulta.

Vilmos-magasság kaptól egy egyenes, hársfákkal beültetett faszor vezet-ki Casselből az egy órányira tőle elálló Vilmos magasságra. Izletes deli majorok, kertek, rövidítik az útát; végre a' sétét bokroshoz jut a' vándor, mellynek kijáratánál jelenkezik a' közönséges tánczterem, az ör- 's vendégház. Ez utóbbival szemközt egy gesztenyefákkal beültetett 's lombbal környezett téren felemelkedik azon theatrum, melly a' vestphali időben készült. E' helyről igen fölséges kilátásban részesülhet a' kíváncsi szem. A' hegy lábán fekszik a' választó fejdelem várkastélya, t. i. a' Vilmos-magasság. E' pompás romai építvény egy főemeletről 's két oldalszárnyékból áll, mellyek egy kerekded közösülési folyosó által egyesítvék a' főépülettel; a' façade közepe 6 joniai oszloppal diszül, mellyek egy

frontont hordoznak. A' szárnyéképületek főhomlokzatán van 9 ablak, melyek előtt 8 joniai oszlop egy ugralékon, 's diszkorladékok által egyesítvék egymással. A' lapos olasz tető 20 diszedénynyel (Vase) van felékesítve. A' szárnyéképületek fél kerekdedre gömbölyített oldalain van 6 joniai oszlop, melyeknek gömbölyűségein alkalmazvák fülkék, melyek allegorai alakzatokat, a' 4 naptájékot ábrázolva, foglalják magukban; a' rendkívüli széles főhágcsón óriás orszlánok fekszenek. A' milly pompateljes a' külső, mi felülmulja a' felingerlett várakozást egész mértékben, az a' belső elrendezésre nézve sem hibázza-el a' hatást. Az összes becsarnok (Vestibul) gyámolva doriai oszlopoktól, a' faloldalak 's oszlopok áthúzva simított márvánnyal, — annyi fényt 's ragyogást adnak maguktól, mennyit csak tündér palotákban kereshetünk. A' szobák a' legbecsesb anyagokkal és festvényekkel ellátvák; az utóbbiak a' híres Tischbein képiró ecsetjéből eredve, kinek egy eredeti olajfestvénye „a' leányvásárlás török országban“ disziti képgyűjteményemet. A' várkastélyhoz csatlakozik egy nagy Boulingrin; az egyes csoportozatok, hortensziák, a' levkoják (Cheiranthus), 's más több virág, — ezen gyeparterenek csak még annál diszesb tekintetet kölcsönöznek. Nem távul tőle van az ujon felépült melegház, majd csak egészen üvegből álló, 's csupán az északi oldalon óva falak által a' kemény szelek ellen, belül igen izletesen diszítve, gazdag gyűjteményt külhoni növényekből foglalva magában, melyeknek egészséges színe szorgalmas ápolásra mutat. Nem messze ettől láthatni azon üvegházakat, melyeket az előbbi választó fejdelem építtetett. Ezeknek legnagyobbika, több egymásra következő osztályokat foglal magában, melyek a' szép 's ritka növények felállítására használtattak, melyek azonban, mióta az új házba átvitettek, most gyümölcs- 's ananasz-házaknak használtatnak. Valóban valami főséges tekintet, gyümölcsökkel 's virágokkal diszkedő fák között sétálhatni, 's édes illatjait a' virágvilágnak beszívhatni. A' Boulingrin egészen a' nagy viztartóig terjed, hol nagy, kőből dolgozott 12 láb magas dombból emelkedik-ki az óriás szökőkút. A' vizek különösen sokat segítenek a' Vilmos-magaság színtetésére, 's ezeknél az óriás fontaine foglalja-el az első helyet. Ezen szökő kútat méltán oldalához lehet állítani a' Versailles-ben levőnek, melly mesterség, az az mozgonyok által emeli magasra a' vizet. Sugarának átmérője 14 hüvelk; 's ha valamennyi viztartalék megeresztetik, 200 láb magasra szökik, hol végre poresőre 's felhőre oszlik-fel, 's azután a' bassinba esik-vissza. Tiszta napfénynél valamennyi szivárványszín tükrözi magát e' lehulladozó cseppekben, 's ezen mindenek fölött pompás látványt csak még inkább méltóvá teszik a' megnézésre. A' bassin közönségesen átlépi

a' viz, 's miután habzódva legördült nagy kőszirt-darabokon, a' nagy 1200 láb hosszú 's 200 láb széles tengerbe dül. Legközelebb fekszik ide Mőulang helység, melly chinai izlésben van épülve, hol különösen megtekintést érdemel a' chinai terem; a' tornyok 's ablak szines üvegből állanak. (*Vége következik.*)

KÜLÖNFÉLE.

Furcsaságok szemléje

rendezi

PIPI S K E.

Motto: „Frohsinn mein Ziel!“

JOH. STRAUSS.

31. A' szomszjas katona. Bizonyos katona a' korcsma mellett ment el, midőn egy részeg tántorgott kifelé onnét, 's a' földre terült; fölemelé az erőtelen, 's kérdi, mi baja? — „Ah — felel ez dadogva — igen beteg vagyok!“ — „Vehetném csak el felét betegségednek — szólla most katonánk — 's mind kettőnkön segítve lenne!“

32. Nagy szerencse! — „No már nekem ugyan igen szolgál a' szerencse! — mondá Márton pipázó társai között — e' vizáradáskor is annyi veszedelmeken gázoltam keresztül, hogy ha az más lett volna, hát a' manó üssön-meg, ha élnek!“

33. Fatális dolog! — „Hej! én bizony nem tudom, miből élünk! — panaszkodék Estók gazda tisztartó uraméknál — a' vizár egy megrongálta hátárunkat, hogy az idén se széna, se zab!“

34. Democritusi csepp a' könyvárustól. — E' napokban bizonyos úri ember poche franczia szókönyvét kereste fija számára.

35. Legujabb intézkedés a' viz árja ellen. „Siessen! siessen! az Isten szerelméért! mindjárt itt a' viz!“ — kiálta-be Perföldy ablakán a' házi ur, fölrezzentvén öt fontos allegatioiból a' földszinti kis szobában. — „Semmi! — felele Perföldy nyugodtan — már bereteszeltem az ajtót.“ — 'S tovább folytatá az urbéri cikkelyeket.

36. Külföldi portéka. Bizonyos külföldi divatújságban nem rég a' következőt olvasám: „Mairie de Hyeres bureaujában dolgozik egy fiatal ember, ki mivel kéz és láb nélkül jött a' világra, igen szépen rajzol — b a l kezével!“

Franczia babona. „Mit? — fognak olvasóink kiáltani — még e' felvilágosult országban is babona?“ — De hát hol nem uralkodik az? Még a' legmiveltebb körökbe is utat tör magának, 's jaj annak, ki csak valamennyire is kész fecsegéseire hallgatni. De térjünk a' dologra. — Deli franczia országban a' haldoklónak kezébe vagy melljére bokkrétát szokás tűzni, 's azt az elsőnek, kivel találkoznak, kezébe nyomni, vagy az első, előttök elillanó kocsiba lökni. Azt hiszik, a' szenvedőnek baja a' virágra ragad, 's erről a' bokkrétát elfogadóra. Ha a' bokkrétát elfogadó rögtön meg nem betegszik, a' szenvedő életéhez nincs remény.

Megboszult hűtlenség. St. Etienneben egy fiatal leányka elkecserezdvén imádója hűtlenségén, ki nősülni mással akart; boszút esküdt ellene, utána lessett, 's midőn új kedvesének lakát oda hagyá, szeme közé egy csé-

sze vitriololajat locsantott. A' kis furia ugyan rögtön elfogattatott, 's a' jury kezébe adaték; de a' hűtlen kedvesnek mind két szeme kiégett. Lepke uracsaim! e' példa némi óvásul szolgálhat.

Eloszlandó kép. Angelo Mihály az utánzókról oly jeleset mondott, mi 3 század után sem veszte-el füláncját. E' nagy művésznek t. i. bizonyos alkalommal egy festvényt mutattak, mellynek szerkezete ugyan igen jeles volt, de egyes részei másoltak valának. „Szép — mondá a' művész — hanem ha ítélet napján minden tag azon testhez, mellytől oroztatott, visszatér, az egészből semmi sem fog maradni.“ — Mennyire illeti e' mondás különösen korunknak némelly dramaticusait és hangszerzőit, nem szükség fejtegetnünk.

Korszakok. Minden korszaknak meg van a' maga különös őrvongása (mania). — 14-dik Lajos alatt francia országban a' vakbuzgalom, 15-dik Lajos alatt kis estélyek, a' köztársaság idejében nyaktiló, Napoleon alatt a' háborúk voltak, 's jelenleg az öngyilkosság van napi renden. Lássuk azonban mennyire haladott francia ország a' korszakokkal. 1793-ban gyilkolt; a' császárság ideje alatt gyilkoltatott, 's jelenleg a' lakosok maguk gyilkolják magukat. — Az öngyilkolás most divatba jött. — „Egészséges-e édes atyja?“ — „Köszönöm alázsan, tegnap előtt főbe lötte magát.“ — „Vigye-meg kegyed tiszteletemet nagy nényének!“ — „Mult héten halva találták ágyán; megfojtá magát széngőzzel.“ — „Barátom, kölesönözd, kérlek, egy pár órára lovászkodat (groom).“ — „„Szivesen, de az ostoba néhány percz előtt megmetszé torkát. — Most minden gyilkolja magát; Parisban, a' megyékben, szabad ég alatt, szobában. — Nem régiben egy színész a' szinpadon, 's egy bérlett tapsoló a' második emeleti páholyban repített golyót agyán keresztül. Jelenleg Parisban egy leány, adósság, fogadás, rögzött-eszme (idea fixa), semmi miatt is meggyilkolja magát a' halandók; 's egy szép öngyilkoságnak, minthogy az öngyilkolás eszméjével kereskedést üzni, 's reá, mint minden haszontalan találmányra szabadalmat váltani nem lehet, számtalan utánzó 's plagiatorai vannak. Napokban egy pattantyús 48 fontos golyójával repeszteté-le fejét, az álgút maga tölté 's maga süté-el; ennek azonban nem találkoznak utánzó, minthogy nem mindenki rendelkezhetik álgúkkal.

Dús örökség. Az ifju Wari lord mart. 27-kén ön nagy korú 's évenként 200.000 font sterlinget jövedelmező atyai örökébe lépett. Az örökség átvételének napját fényes táncvigalmakkal 's estélyekkel ünneplették jószágain.

Nő-vásár. Angol földön csak nem akarnak megszűnni a' nő-eladások. — Londonban rövid idő előtt két siheder, mint látszik földműves, nyakba vetett kötéllel egy hölgyet vitt a' piacra, és 3 schillingért áruba bocsátá. Rövid alku után megegyeztek, 's e' hölgyet a' nejétől illy gyöngédséggel megszabaduló sihedernek saját testvére vevé-meg. Bevezett alkujok után csapszékbe mentek, 's a' hölgynek árát közakarattal megitták.

A' fegyverrel nem tanácsos játszani. Martius 18-kán három fiatal Angol a' parisi tivoliban mulatságból lödőzött. Egyike felragad egy puskát, mellyről azt hitte, hogy már kilövetett, 's tréfából barátjára emelte. Az komolyan kiáltá: „tedd-le a' puskát, e' féle tréfát nem szeretek.“ Amaz azonban vig kedvében kaczagva válaszol: „„ajáld lelkedet Istennek, mert meghalsz““ — 's ekkor a' ravaszt megnyomja, lövés esik, és barátja zuzott agygyal halva földre terül. Az akarátja elleni gyilkost azonnal kétségbeesés ölelé körül, 's fegyvert ragadott, hogy életének véget vessen; a' gyilkoló szert csak bajjal tudák kezeiből kifacsarni. Ezután bíró elébe vezetteté magát, 's tettét megvallá; jelenleg a' rendőrségi hivatal felvigyázása alatt van.

Napfényre jött gonoszság. Clarke chemicus nem régiben megbízott az admiralisság lordjaitól, hogy vizsgálna-meg 1407 zsák lisztet, melyek Hall-ban királyi pecsét alatt letartóztatva állnak. Miután minden zsákból bizonyos mennyiséget kivett, azoknak vegyitleges szétválasztásához fogott, és több zsákban egy harmad rész gypszet és porrá őrlött csontot talált, olly álladékokat tehát, melyeket semmi emberi gyomor meg nem emészt-het. Clarke jelentésének következtében a' liszt tulajdonosa ki azt spanyol országba 's Portugalliába akarta szállítani, 10.000 font sterling bírságra ítel-tetett.

Termékeny család. — Neápolban jelenleg bizonyos Bartolo él, kinek 12 fija 's 4 leánya van. — 10 fíd már nős 's 70 gyermeknek apja; a' négy férjhez ment leány is 45 gyermeknek anyja; így az öregnek összesen 115 unokája van, kik közül 30-at Bertalannak 's 25-öt Bartolomeának neveznek. Unokáiból ismét házas már 5 's 14 gyermeknek nemzője. E' szerint e' család-ról méltó joggal mondhatni-el, hogy termékeny.

EMLÉKMONDÁS.

S z e r é n y s é g.

Nézd a' búzakalászt, büszkén emelődik az égnek,
Míg üres; és ha megért, földre konyitja fejét.
Kérkedik éretlen kincsel az iskolagyermek,
Míg a' teljes eszű bölcs megalázza magát.

VERSEGHY.

Törvény. — A' szent igazság törvénye mindenkire alást halmoz, ki abbul ön magát szük lelkűen ki nem zárja.

Gr. SZÉCHENYI IST. után S. KAROLINA.

Az isteni gondviselés nemesak addig tart, míg világra jön az ember, hanem mind addig, míg életben marad. Ezzel az Istennek örök halálával tartozik az emberiség.

DUGONICS után K. H. K. J.

Jegyzék az élet könyvéből. Az ifjúnak reményei hasonlók a' hajnali pirhoz, mely játszi színekben a' harmat gyöngyein csillog: míg ezek a' férfikor tiszta délsugarival szétpárolganak. Hanyatlak az élet, leng az est hús szele, 's a' remény ismét sűrű cseppekbe rajzó harmaton tüneleg: ezek az öregség könyei, melyekben az alkonyi pirnak vég csilláma szánakodva rez-gedez.

MATICS IMRE.

Betűrejtvény.

B-vel tárgyak terjedtségét szoktat sokszor jelezni,
Cs-vel eszköz, sokra hasznos, életet is tud venni.
F-vel legfelsőbbet nevez mind rajtad mind másokon.
K-val találsz a' földön is, hegyoldalon, 's ormokon.
H-val buzgó keblet jelent, télben nyáiban érezed,
Kivált midőn N-d bája mellett bevül szerelmed.
V-vel kedves rokent teszen, ha magzatod oldalán
Méltán foglal helyet, és őt boldogítja igazán.

Z.

Előbbi rejtvény: zú z.

Szerkezi Mátray Gábor, halpiaczon alul a' Duna partján. 114. szám alatt.

Nyomt. Trattner-Károlyi, uri utsza 612.

REGGELŐ.

Pesten vasárnap majus 13^{kán} 1838.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csütörtökön. Fél évi díja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is vált-hatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ORSZÁG- 'S NÉPISMERTETÉS. Cassel regényes tájéka.

(Vége.)

Valljon csálnak-e szemeim, vagy pedig valóság az? Ott a' magas fenyőfa- 's túl a' puszpáng - oldalakon fölségesen emelkednek fel egy lovagvár szobái. Azoknak mohhal beterített falai az őszkorra emlékeztetnek; a' szilárd tornyok ugy, mint az égiháború, látszanak daczolni ellenségképpen, 's még is a' bástyafalakon keresztül függ a' felhúzott vonóhid. Azonban üres a' vivó-tér; üres a' kert, melly hajdankori izlésben van elrendezve; semmi sem mutatkozik az ér-zékeknek, mi csalódását csak még inkább nevelhetné, 's a' hős lelkű lovagokat és szép hajadonokat nem tekinthetvén-meg hatás-körükben, búskodva azt képzeljük magunknak, hogy ezen vár csak újabb időnek köszöni felépítését; 's ez valóban ugy is van. A' boldogult választó fejedelem Jusson építési főigazgatója által emel-teté az oroszánvárat, melly hosszas négyszöget képez; két torony, 's ezek közül az egyik majd csak egészen rom, a' másik még jó karban, 's 130 láb magas, — emelkedik oldalaikon. Azon felvonó hidon keresztül, melly nehéz vas lánczokon függ, két magas boltozatú kapun juthatni a' vár-udvarba. Két, hosszú bajuszszal ellátott férjfi, akképp' öltözködve, mint a' régi Helveták, őrzi a' bejárást. A' schweiczi gárdának szobája balra fekszik. Legközelebb ehhez lát-hatni a' vár-kápolnát, melly goth izlésben van épülve, 's ugy tet-szik, mintha annak közepén egy lovag volna eltemetve. Nem mesz-sze ettől egy kőből faragott kép tűnik-fel. Láthatni ezentúl itt sirem-lékét az elhunyt választó fejedelemnek, ki meghagyá, hogy ezen egy-házban temetessék-el. A' templom mellett van a' fegyverkamara ha-di holmikkal 's más egyéb készülétekkel valamint a' hajdankorból, ugy a' legujabb időből is.

Löwenburg belseje jól megegyezik azon időkorral, mellyet igér külseje. Szobák, butorok, ivóedények, üveg billikomok czél-szeres versekkel 's emlékmondásokkal ellátva: összesen akképp' helyezvék itt, mint ha a' gondos házi asszonytól éppen most vétetné-

nek-el az ivó társaságtól, 's visszarakatnának tisztelehelyükre. Több fenséges személynek képei diszítik a' szobákat, 's a' régi festett szőnyegeken láthatni a' Vilmos-magasságot; nevezetesen előbbi időből felterjesztve található azon személyeket is rajta, kik valamint lángelméjek, úgy művészetük által is segítettek ezen elrendezések feldíszítésére. Láttam névszerint több helyen jól eltalálva Steinhofert inspectort, 's mint már magától is értetik, régi német öltözetben. Az összes szobák között kitünteteti magát az ebédlő 's lovagterem, nem csupán butorozásának csinosága, hanem egyszersmind azon fölséges kilátás által is, melyet nyerhetni ablakairól.

Eddig az angol elrendezések voltak főleg, mellyek az idegen fának szép rendezetű csoportulatai által vonták magukra a' figyelmet: azonban most a' természetnek szabad játékot hagytak, utakat nyitottak, 's kiirtották azon fákat, mellyek a' kitünőbb helyeken gátolák a' kilátást.

Szükséges lesz most már a' liget titokteljes sötétjén is végig vezetni barátomat! Így tehát elvezetem eleve egy mester-barlanghoz (Grotte), melly híves helyet ad, 's honnan ön fölséges kilátást nyerek az oroszánváron keresztül Cassel szép virányos réteire 's kereteire, úgy a' residenciára is. Önnek pillanatai azonban kérdezni látszanak engem, mi módon juthatni által a' viznek vadmozgású áráin, melly habozva dül a' kőszirteken le a' barlanghoz. Nem látja-e ön azon keskeny ösvényt, melly a' habok között oda vezet? Az a' hegyviznek ömletégéhez vezet. Ezen helyes idea a' már fentebb is érintett Steinhofertól eredt, 's mint már jól kigondolva, úgy ügyesen van létesítve is. A' viz innen egy bassinbe dül, melly az ördöghíd 's nagy fontaine számára szolgáltatja a' vizet. Most valamivel jobbra fordulva, hegynek felmászva, átlépjük az érintési utat, 's egy új helyen leljük magunkat, melly fő mértékben elfoglalja minden várátunkat, 's ez a' Károly hegy, vizömletegeivel (Cascade). Károly Landgróf kezdette-el ezen imposant művet, 's végre is hajtatta Guerini olasz architektus igazgatása alatt. Lépünk tehát legelőbb is Neptun mesterbarlangjába; nem kell azonban megijedni önnek, ha a' bejárás elzáratik a' ledüledező víztől. Annál kellemesebben csillapittatik-le az első ijedtség, az egészen tiszta víztükörnek új meglátása által, melly, még soha nem szemlélt világosságban mutatja a' tájat. A' viz átbukik a' 20 lábnyi magas barlangon az alsó bassinbe.

A' mesterbarlangon felül a' cascadék egészen az óriás viztartóig terjednek. Ezek 900 rajnai láb hosszúk, 's 40 láb szélesek. A' viz hármasan esik 150 lábtól 150 lábig a' bassinbe; a' középső vízuzhatag a' legszélesebb. Mind a' két oldalról 842 lépcső vezet az

óriás, 150 láb átméretű bassinhez. Enceladus óriásnak hátul bennfekvő testét egy ledült kőszirt látszik boritnia. Fej 's vállak még künn állnak, 's e' colosznak 7 láb széles szájából 55 láb magas vizsugár száll-fel, és mind addig, míg a' viz ömledézése tart, rézkürtből fujnak egyik barlang szinfenekében egy Centaur és egy Faun. Morajjal 's hullámozva dül 77 láb magasan a' kőszirten keresztül egy kis bassinből a' bájos viz - eset az óriás vitzartóba; magasan a' levegőben szórja szét a' fellázadott viz fejei tajtékát, hogy ujonan a' bassinbe düljön, 's magasan hányatott habjaiban bevégezze útját.

A' kis bassin háfa megett van Polyphem mesterbarlangja. Az egy szemű óriás a' szinfenékben ül, 's egy pásztorflaután fúj 7 külön darabot; több allegorikai alak veszi őt körül. Eltökélém magamban, ezen fontos műalkotványt közelről szemügyre venni; de alig értem a' bejáráshoz, 's ime minden oldalról valamint engem, úgy azokat is társaságomban, kiket a' látvány 's kíváncsiság oda csalogatott, a' falba eresztett szabad csövek vízzel öntöttek-le. Ezen barlangtól egy bassinhez jut a' vándor, mellynek alakja külsejét tekintve, egy kerti articsóka-levélhez (Cynara Scolymus) jhasonlít. A' bolthajlatban szökdelő 12 fontaine, mellyek között a' középső 40 lábnyira szállott-fel egyenesen, fölséges 's varázsló tekintetet adnak.

Végre felértem a' hegy csucsára, 's vele együtt elértem vándorlásom célját is. Most Europa legmagasabb épülete előtt állottam, t. i. az óriás várkastély előtt, mellynek jelentését a' szokatlan nevezetre nézve alig lehetett volna fenhéjazóbban kifejteni. Nyolczszögű alkatban épülve, három egymásra tornyozott ívboltból áll, 's 224 láb átméretű. Két alsó emelete ezen óriás épületnek durva darázköből áll, mi által a' természetes kőszirtekhez hasonlítanak, 's e' bámulatos épületnek fellengős tekintetét még csak annál inkább is nevelik. A' földszinti emelethez 4 fő bejáráson lehet jutni; a' 3-dik emelethez egy hágsó vezet kívülről. Az 192 toskánai oszloptól tartatik, mellyek 48 láb magasak. Az oszlopok arkádekat, nagy ivhelyzeteket képeznek, 's egy nyolczszögű fenyőfa-iv-boltozathoz vezetnek, mellyben egy csigásan felcsavargó hágsón orsó nélkül lehet lépni a' lapos tetőre, melly egy tömör kő-mellfallal van környezve. Itt áll a' nagy faragott kövekből épült piramis, melly négyszögű, 's 96 láb magas; belseje 3 kereszt-bolthajlásból áll egymás fölébe helyezve. Ennek hegye, hova csiga-lépcsőn juthatni, mellynek orsója üres, — 11 láb magas pedestalon hordozza a' farnesi Hercules szobrát. Ez vert rézből készült mű, 's 31 láb magas. Fel lehet hágni lajtorján, az üres talapzaton keresztül, e' colosznak buzogányáig, mellynek körzete olly tetemes, hogy 12 személy kényelmesen foglalhat benne helyet. Egy kis, kívülről észre sem vehető szekrényke az

ebben uralkodó sötétséget szürke világossággá változtatja-által, 's meglepő kilátást kölcsönöz. Több ezer láb magasra emelkedve a' Fulda-völgy fölött lebeg a' határzatlan tekintet városok, faluk, 's rétek fölött, míg végre a' láthatáron fekvő hegyek, a' hátuk megetti tájak elébe átláthatlan karpitot vonnak. A' régi német Brocken magasra emeli a' felhőszélen felül iszonyatos fejét; ünnepelesen helyezi magát a' főséges bércz körül, 's a' vizsgáló szemnek nyugpontot ad. Messzebb vagy közelebb ehhez állva a' sziget-hegy, a' Meissner, csatlakozik Hessen hegyoldalához, hogy így betöltse azon szép panoramát, mellynek közepén ki lehet venni Göttinga tornyait, és több más a' táj szépítésére szolgáló régi hegyvárat 's romokat, mellyek az egésznek melancholikus mázt adnak. Ha már a' szem eleget legelt a' messze fekvő vidéken, 's ezután egy pillantatot vet a' lába alatti völgyre, ujjalag vonzódást érez, 's meg nem szabadulhat annak pompásságaitól. Látjuk ismét Vilmos magasságának elrendezését, az oroszánvárat, kastélyt, 's minden más egyebet is; Cassel szép kertházai 's mezei jóságai, majorjai, az Augarten, Schönfeld beosztásai, — ezen élő panoramát élénkké tesz, 's még inkább dicsőítik.

Most már keresztül vándorlotta ön velem e' tájék minden nevezetességét; mivel azonban tökéletesnek kell lenni Vilmos magasságának, érintetlen nem hagyhatom, azon tárgyakról is szólni valamit, mellyek látásra méltók, de azokat nem tekinthettük-meg a' hegyre felmászásnál, messze esésök miatt. — Alig tehetem-fel, hogy ön nem hallott volna már egyet mást beszélni a' híres ördöghidról 's a' sz. Gotthardról Schweitzban. Mivel azonban e' szép ország messze esik tőlünk, névszerűt magyar hazánk fővárosától, 's alig lesz kedvünk egy hamar oda együtt tenni kirándulást, vizsgáljuk-meg itt helyben, valljon nem képes-e a' művészet hiven utánozni a' természetet. A' meredek kőszirttömegek 's kinyuló kősziklák magasra a' levegőbe emelik kopasz búbjokat; morajjal 's félbeszakadatlan düledznek-le az árák az elláthatlan örvénybe, 's még is merészelték az emberek e' veszélyteljes helyen keresztül építeni egy hidat, hogy általa az alatta lerohanó folyóvíz látásában részesülhessenek. Csupán ez lehetett célja itt az építettőnek. Igaz ugyan, hogy ha megszűnt lefolyni a' víz, kevesebbé veszélyesnek látszik az lenni: az idea azonban 's a' végrehajtás örökre dicséretes dolog marad. — A' hidat korladdékkal látták-el, 's ennélfogva aggodás nélkül keresztül lehet rajta menni. Innen a' víz széles csatornában vezetetik a' romai aqueductushoz. Ez 14 ívből áll, 's a' dologhoz nem értő, a' Laikus, e' főséges művet a' romai hatalom maradványainak tartaná, mivel az egészen mohhal borított kövek nehány ezer esztendő aggsá-

gát látszanak hátukon hordozni. A' hegy lejtvényessége miatt a' bolt-hajlatok szünetlen nagyobbak lesznek, 's összedüledezett toronynyal végződnek, mellyben egy hágsó vezet a' vizzuhatag lábához. Mennydörgéshez hasonló ordítással törve magát a' kinyujtódzó köveken, a' 18 lábnyi széles viz 100 láb magasnyiról dül-le; ez alul kiálló kőszirtre esik, 's forró gőzt látszik kifecskendezni, melly végre finom ködbe feloszolva, egyesül a' nyughatlan árral. Ellenállásra találva, a' ragadozó folyam elmozdítja az útban álló kőszirtdarabokat, ujan esik, és művészi kéz által vezetettve, uj vizzuhatagokat képez; pályáját az uj egyháznál végzi-be, hol az néhány kanyarulat után a' nagy bassinbe ömlik. — Az uj egyház kerekded épület, négyszögű kövekből emelve romai építésmód szerint; belseje egy kis teremből áll, mellyet egy plafondfestvény díszít. Körösleg befogva cascádokkal, a' vizömletég pompás tekintetét itt főkéletesen lehet izlelni, 's őszintén meg kell vallanom, hogy az ott találkozó vízművek között elsőséget adnék az aquaeductusnak. Kiszámítás szerint a' vizesatorna minden órában 2800 akó vizet ereszt-le. Van még itt több megtekintésre méltó holmi is, mellyek a' Vilmos-magasság szepitéseül szolgálnak; mivel azonban ezek csak kevés fontosságúak a' már felhozottakhoz képest, itt elmellőzzük azokat.

Elhagytam a' Vilmos-magasságot, telve a' legmélyebb érzelennel, mellyeket tettek reám valamint a' természetnek saját szépségei, ugy a' nevezetes műalkotványok is. Higyje ön, hogy e' magas gyönyörre megemlékezés még később időben is, mikor az már jóformán mérsékeltefik: ifjúsági örömmel ragad-el; midőn lelkemben az, mit láttam, a' képzelődéstől támogatva még egyszer ellobban előttem. Azonban önnek én nem tanácsolhatok mást, mint egyedül azt, jöjjön ide, hogy tiszta szemével mind ezeket, mellyeket a' félvilág alig mutathat-fel, megtekinthesse! Tudva van, milly érzékeny hatást szül 's éleszt egy 's ugyan azon remekműve a' természetnek. Milly elágazónak kell tehát a' véleményeknek, nézeteknek lenni a' művészet műveiről! Valljon nem fog-e ön egészen ellenkező ítéletet ejteni azon tárgyokról, mellyek nekem olly igen tetszetek egyszerűségük vagy pedig csinosságuk miatt? Örömet hallanám más derék férjfi 's műértő ítéletét is, ki talán jártosabb levén nálamnál, helyt álló kritikájával a' művészet e' tárgyairól biztos hitelű felvilágosítást közölne, 's akképp' felvilágosítná az egészt, hogy állításai 's okokon épült ítélete ka'auzképp' szolgálhatna jövendőre mind azon műkedvelőknek 's már idegeneknek, kik e' műalkotványokat megtekinteni szándékoznak.

KÜLÖNFÉLE.

Furcsaságok szemléje

rendezi

P I P I S K E.

Motto: „Frohsinn mein Ziel!“

JOH. STRAUSS.

37. Társasbeszédi szótár. Tapasztalá az alólirt, hogy sok szóval legnagyobb mértékben szoktak a' társasbeszédben visszaélni; így p. o. e' szóval: „ur“; — ki hinné, hogy ezt még házas férjfiaknak is szokták osztogatni! — Hasonló tévedések elhárítása tekintetéből tehát elhatározá magát az alólirt, egy munkának kiadására, mely hív tolmácsolója leendő mind azon szavaknak, mellyek a' társasbeszédben előfordulnak. — Czime: „Társasbeszédi szótár“ 's a' t. 's a' t.

Mielőtt előfizetési hirdetményt bocsájtana a' t. olvasó közönség elébe, jónak látja a' következőket fölhozni furcsaságokat kedvelő olvasóinak próba gyanánt:

A! — azon hang, mellynek kiejtésén úgy érezzük magunkat, mintha hosszú fülek nőnének-ki fejünkből.

Ártatlanság — a' mesterség mások előtt szemét lesűtni, és nem halani azt, mit jól értettünk.

Bál — csatatéren diadalmas szépeknek.

Bíró — kocszi-kerék; ha nem kenik, nem megy, vagy ha megy is, ritkán jól.

Csalogány — madár. A' ki bővebb tudósítást kíván felőle, olvassa a' divatosb dalokat, 's versezeteket.

Cseléd — házi barometrum, melly azt mutatja-meg, millyen idő van az uraságnál.

Élet — utazás, mellyben majd rossz, majd jó úton járunk, hol különös, hol közönséges posta-kocsin, míg végre a' halálposta-kocsin „az arany nyugalom“ czimű hótalbe nem hajtat velünk.

Évszázadok — hirlapok; egyik a' másikából írja-ki czikkelyeit; ki egyikét ismeri, valamennyit ismeri. A' különbség néhány jelentéscskéből áll, mellyek alig érdemlik-meg, hogy olvassuk.

Fősvény — hizott állat, csak holta után használható.

Gond — a' szegények hajdúja; a' gazdagok nem ismerik.

Gyarlóság — nagy karbonári köpönyeg, melylyel minden ember büneit igyekszik eltakarni.

Háladatlan — a' mai világban nem létezik, mert háladatlanságra nem szoktak adni alkalmat.

Halál — a' pont életünk utolsó szavainál. A' fazek födele, mellyben annyiszor főtt és forrott.

Hazai történet — bűnök és szerencsétlenségek jegyző-könyve, mellyből az emésztő hadak fogai vicsorognak felénk.

Házasság — gyermek, ki 2—8 hét múlva fogat kap, 's az ujjacszkákon a' körmőcskének már karmolni is tudnak; mások szerint: a' szerelem sirja. A' házasság többnyire farsangban köttetik; azért eleinte csupa dinom-dánom, valóságos farsang, mire bekövetkezik a' húshagyó, el nem marad a' bűjt is. Továbbá a' telet fölváltja ugyan ismét a' nyár, de bezzeg a' mennydörgés sem hibázik, 's mennykő csapkod-le jobbra balra.

Hír — nagy embereknél fáradozások fija, 's jövő bajoknak anyja, — eladó kisasszonyoknál elüzlött szobaleány.

Hizelgés — hamis de olly szép pénz, hogy mindenki örömet fizetetti magát vele.

Jelen — az ember felesége, jövő szerelme; avval él, ezzel dózsöl.

Jó út — édes hazánkban még ismeretlen.

Kaczerés — önszeretet diadala a' szerelemben.

Kézszerítés — szépeinknél édes előpénz, férjfiaknál szokás, melly-nél azt szokták gondolni magukban: ,akár akkor lássalak, mikor hátam kö-zepét.'

Korhely — olly ember, ki a' tele poharat üresen, az üreset pedig tele szereti látni.

Könyök — keringő életünk introductiója 's codája; szépeinknél szükség, mint a' kávé, és segéd-eszköz, mint a' pirosító.

Leányok — verbunkosok, öröm-poharat nyujtanak nekünk, 's aztán katonai sorba állítanak, és csakót szoritnak fejünkbe; mert egy bizodalmas po-harat üritettünk-ki velek.

Legyező — a' szemérem fala, 's a' csáb varázssvesszeje. A' szemérmes nő lapjaira, a' kaczer hégagaira tekint. Láss többet Rabener satiráiban.

Magyar színészek — még eddig azon színészek, kiknek számára színművet írni legnagyobb föladás, mert a' szerző nem képes annyi bakot csinálni, mennyit lönek.

Nőarcz — színházi diszítvény; ha a' pásztori nem tetszik, a' daczos bo-csájtatik alá.

Nőszív — vár, hiúság falai, 's szemérem a' sáncza. Rítván vétetik-be erővel, de gyakran hadifortély által. Lángelme kémleli-ki gyöngé oldalait, 's ajándékok építnek hoszá hidat.

Orvos — igaz bíró a' beteg 's betegség között. Ezek verekednek, ő pedig megjelenik, természetesen, mivel igaz bíró, hát bekötött szemekkel — egyet üt! — 's az, kit a' kettő közül talál, oda van.

Pajtás — hal, melly csak akkor dugja-ki fejét a' vízből, midőn ke-nyeret adunk neki, máskor pedig nem mutatja magát.

Pénz — a' divatos magas sark, mellyet kis emberek szoktak csizmá-jukra csináltatni, hogy őket is olly nagyoknak gondolja a' világ, minők ne-hányan.

Remény — a' lélek bábja.

Reformatio — gáz, mellyről sok ember sokat beszél, de házába be-hozni egyik sem akarja.

Rosz kedv — dér májusban, melly a' szív virágait lerontja, 's gyom, melly gyümölcsözését hátráltatja.

Rosz lélekismeret — kályha, melly mindig füstölög; zivatar eső nélkül. Vádoló, bíró, bakó egy személyben. A' fölmile azt éneklí neked: ,te tolvaj!' — 's a' paesirta: ,te loptál!'

Szépeink évei — tavaszi virágok, reszketnek a' nyártul, az ősztül.

Szerelem. — Ezt mindenki ismeri, a' csecsemőket kivevén, kik ugy sem fogják olvasni könyvemet. A' szerelmest könnyen ki lehet ismerni, vala-mint a' katonát; egyenruhát visel ő is.

Szerenese — nagy ur, ki jobban szeret ajandékot osztogatni, mint adósságát fizetni.

Társas kör, — aprólékos bolt, hol lat számra adja-el az ember, mit mázsa számra vásárolt.

Türelem, — játék, melyet az ember többnyire elveszt; adja az ég hogy olvasóim ne veszítsék!

Ujabb hangszat, — a' nehézségek szerencsés kivitelének mester-sége.

Üres erszény, — a' sorsintése adósságot csinálni; vagy pedig trü-szenése zsebünknek, melyre minden jó felebarát ezt mondja: ,adj Isten!'

Világ, — játékszin, mellyen csak azokat tartjuk nagy uraknak, kik fényes ruhában jelennek-meg; színész az ember benne, ki mindig inkább a' nézőkre vigyáz, mint szerepére, mellyet visz.

Visite-kártyák, — emléklapjai azoknak, kik igen örvendettek, hogy minket otthon nem találtak,

Budapest negyedhó 25-kén 1838.

PAULUS PETRUS PIPISKE, POETA PUBLICUS.

Bécsben Deutsch-Brodersdorf-lotteriának sorshuzása majus 5-kén megtörténvén, fő nyertesek ezek: 141.996 szám nyeré a' jószágot vagy váltóban 200.000 ftot; 23 511 nyerte a' bécsi 381. sz. a. házat, vagy 40.000 vtó ftot; 132.577 ny. 12.500 ft.; 78594—10.000 ft.; 28.692 — 5.000 ft.; 73.004—2.500 ft.; 98.804—2.000; 166.021 — 1500 ft. — A' szabad sorsjegyek közül 163.452 nyert 3.200 sorsjegyet és 10.000 v. ftot; — 23.709 ny. 1600 sorsj. 's 5.000 ft.; — 7818 — 400 sorsj. 2.500 ft.; — 63.390 — 400 sorsj. 1.500 ft.; — 39.221—400 sorsj. 1000 ftot váltóban.

Emberi gyomor feneketlensége. Szép olvasónéink bámolni fog-nak, ha megtudják, hogy egy 65 éves ember csak mértékletes juh-hussal élés mellett 350 juhot emészthet-meg, és 30 évi mértékletes borivással 30 tonna szőlő-levet fogyaszthat-el.

Az angol országí gőz-erő művek, miként egy angol hirlap írja, 4 millio embernek munkáját végzik-el.

Hasonszó-rejtvény.

Mondhatod szalmáról, gyapjúról és tüzről,
Leginkább kedveled, ha eszed tövéről;
Szép alakon kettős bájjal hat szemedre,
Ha arany sorok közt lebeg hókebelre.

Cs. J.

Előbbi rejtvény: bõ, csõ, fõ 'sa't.

Figyelmeztetés. — E' hónap végére esvén a' Festen tartandó medard-vásárnak előhete, figyelmeztetjük e' lapok tisztelt pártfogóit, hogy folyóiratunknak jövő fél évi díjját vásári atkalmak által legbiztosabban felküldhetik Pestre a' kiadó hivatalba.

Szerkezi Mátray Gábor, halpiazcon alul a' Duna partján. 114. szám alatt.

Nyomt. Trattner-Károlyi, uri utza 613.

REGÉNYLŐ.

Pesten csötörtökön majus 17^{hén} 1838.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csötörtökön. Fél évi díjja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ELBESZÉLÉS.

A' c a r n i o l i m e d v e .

(HERVEY T. K. után Angolból.)

(A' következő elbeszélés körülményei bár nagyon regényeseknek tessenek, mind az által be vannak bizonyítva a' tartomány kronikásai és igazolvák a' történet idejéből megmaradt emlékek által.)

Maximilian császár egy téli estve asztala mellett ült, körülvéve udvara fő embereitől. Már késő éj volt, és a' sok tele pohár sok vigötletet születtete. Egyenként ivának az urak koruk nevezetesb szépségeiért, minden toaszt fűszerzék az akkori üdők pletykái, 's minden anekdota növelte a' vendégek vig kedvét. — Mondják, hogy maga a' császárnő sem volt kimélve, a' derék magyar bor annyi merészséget önte ivóiba és leeresztkedést a' monarchába. Gond nélkül ült ez himzett bőrrel borított székében; keze egy oldala mellett álló apródnak szép fűrtjeivel enyelgett, míg maga mosolygva hallgatá a' szép Ebbersdorf bárónő történetét. — A' terem ajtajánál hirtelen lárma támadt. A' bemenetelt őrző két katona bebotorkázott, mintha őket valami hatalmas erő rugta volna félre; 's egy magos termetű lovag, kinek mellvértjét izmos medvehőr fedé, merészen lépdelt végig, 's a' császártól három lépésre megállt.

„Kicsoda e' szemtelen tolakodó — kiált a' dühbe jött monarcha — ki merész színem elébe törni, 's leverni őrei net? tudja-e, ki előtt áll?”

„Tudja — felelt hatalommal az idegen. — Te a' császár vagy, és ha nekem kötelességem engedelmeskedni parancsaindnak, mint a' birodalom fejének, és szolgálni háborúidban: nek ed is kötelességed nekem az igazságot kiszolgáltatni, mikor szükségem van reá. Kereshetek-e alkalmasb időt, mint mikor téged semmi gond, semmi kötelesség nem foglalt-el, most, midőn nincs sürgetösb dolgod ivásnál és vigadásnál?”

Maximilian bánulást 's boszút villantó tekintettel nézett körül a' társaságra. — „Senki sem tudja-e közületek megmondani — ki-

álta — kicsoda e' különös kérelmes, ki felhóból esettként jelenik-
me' itt, 's olly fennen beszél, mintha — uram bocsásd! — ő volna
a' szent birodalom egyik választó fejedelme?'

Egy éltes lovag, kinél a' bőséges ital daczára is még maradt
egy kis ész-világ, megszakasztá a' hallgatást. — „Uram — így
szólt — ha a' valamennyire vad öltözet, melly e' vakmerő lovagot
megkülönbözteti, nem bizonyitná is, magaviselete és beszéde nyil-
ván kimutatják, hogy ő Lueg Herman, kit közönségesen car-
nioli medvének hívnak.“

„Kezdem érteni — mond a' császár — a' medve elhagyá ren-
getegeit, a' mi császári konyhánk szagától csalogatva. Gróf Lueg,
kis kastélyod messze van Béctől! mi sürgető ok kényszerithetett ez
útra? — Hideg, vagy éhség van-e —? Vagy tán egy rabló csa-
patka rohanván rá, megvette várodat, és te néhány embereimet ké-
red segédül örökséged vissza - szerzésére?'

„Váramban — szólt a' méltatlankodó Herman — sem éhséget,
sem hideget nem szenvedünk. És ha fölségednek tetszik azt látoga-
tásával megtisztelni, magamra vállalom fölségedet és hozzá tarto-
zóit fris hússal, zöld növényekkel és leves gyümölcsökkel meg-
vendégelni, minthogy — mint látom — fölséged asztalán csak be-
főtt 's aszú gyümölcsök vannak. A' mi pedig váramnak rabló csa-
patkától megvételeit illeti, illy körülmények közt nem hogy rá szo-
rulnék fölséged segítségére, sőt nem lenne miért félnem ezt fölsé-
ged ellen is oltalmazni, és azon esetben nagy gondot adna fölséged
egész hadának is.“

Hosszú 's egy akarató kacaj felelt a' lovagnak e' nyilatkozására.
Maga Maximilian is, öröködése daczára kéntelen volt száját mosoly-
ra vonni. Herman mérges tekintetet villantott a' társaságra; 's mi-
dőn ez a' császárra került, nyilvános vala, hogy csak az ő méltó-
sága iránti tisztelet tartóztatá indulata kitörését. A' monarcha vég-
re észre vevén, hogy méltóságának tekintete szenvedett e' jelenet-
től, a' lovaghoz fordult, 's hozzá inkább illő hangon kezdett szólni.

„Nagy és hatalmas grof Lueg! — monda — kinek olly tömér-
dek kincse 's olly erős vára van, mit kérhetsz a' mi erőtlen ke-
zeinktől?'

„Megmondtam már fölséges uram — igazságot! — igazságot
vazaljaid egyike ellen, ki engem mélyen megsértett!'

A' császár összeránczoló homlokát. — „Igazság — mormogá
— ez örökös szó igazság, mindig ez van mindnyájatok szájában.
Az ember ezt hallván, azt gondolná, hogy egy fölségnek, ha egyszer
a' caesarok székébe ült, panaszotok hallgatásán kívül semmi egyéb
foglatosságá. Herman! olly sok sorsosaid szokása szerint nem tud-

tál-e magadnak eleget tenni? — 'S ha nem, gondolod-e, hogy legalkalmasabb helyet és üdőt választottál itélésbeli bölcsességünk megpróbálására?'

„A' megbántónak méltósága — felelt ünnepélyesen a' lovag — nem engedé-meg, hogy eleget vegyek ön kezeimmel, míg fölséged elébe hivatkozásom sikerét nem próbálom. Mi pedig az általam választott helyet és üdőt illeti, mindkettőt legalkalmasabbnak láttam, minthogy, ellenfelem itt levén, fölséged a' két részt egyszerre kihallgathatja, 's kimondhatja véleményét!'

„Itt? — kiált a' császár — ellenséged itt? — ki hát az?'

„Lásd őt — monda Herman, azon lovagra mutatva, ki a' monarcha jobbjára felől ült; — igazságot kérek a' nagy marsal gróf Pappenheim ellen!'

„Pappenheim! — fölkiált a' császár — mi történt közted és a' carnioli medve között? — Mivel bántád-meg őt?'

A' nagy-marsal, szokása szerint, legkevesebbé volt józan az egész társaságban. Az alvás és éberség közötti azon állapotra jutott, mellyben egyiránt fárasztó a' hallás, szóllás, vagy gondolkodás. Urának kérdésére mindazáltal nehezen fölpillantott, 's egy perczig kábultan nézván Hermanra, viszont lesüté szemeit, és csuklásoktól megszagगतott hangon felelt: „Soha életemben nem láttam ez embert, — semmi bajom vele!'

„Több, mint gondolod, gróf Pappenheim — monda Herman. Meglehet, hogy nem ismeresz engem; de tán nem feledded-el azon fiatal leányt, kit mult nyáron elloptál az insprucki kolostorból, 's gyalázatosan elhagyál Salzburgban?'

„Egy fiatal leányt elloptott? Pappenheim igaz-e ez? — mond a' császár kedvenczének szeliden. — Hitemre mondom, ez ismét egyike pajkos csinjadnak! Örökre jobbithatlan akarsz-e maradni?'

A' marsal rendkívül törekedett figyelmezni, és a' chaoszban, mellyet agyában a' bor gerjesztett, össze akará szedni emlékező tehetségét. Végre sikerülni látszott, mosolyogni próbált, 's mély hangon mormogá: „Salzburgban! — O Ida! kecses lányka! — Igen, hitemre mondom, kellemes volt!'

„Azon Ida — kiálta Herman olly szózáttal, melly úgy hangzott, mintha sirból emelkedett volna ki — azon Ida, kit szépsége taszított az általad készített örvénybe — azon Ida tulajdon vérem — egyetlen gyermekem — a' Lueg háznak utósó sarjadéka volt!'

E' szavakra mély csend fogá-el a' társaságot, 's vidámsága, mintha leforrázták volna, hirtelen oda lett. A' császár arcza elkomorult, szava ünnepélyes és barátságos lett, 's Hermannhoz fordulván: — „Luegi lovag — monda — nagymarsalom elleni vádad terhes.

E' tárgyat különös gonddal kell megvizsgálni; de e' pillanatban Pappenheim, mint látod, nem képes felelni. Jőjj vissza holnap, 's mi tanácskozni fogunk e' vérző sebnek begyógyítására való eszközről.'

„Miként gondolja fölséged, hogy egy illy per elenyésztethesék?” — monda tüzzel a' carnioli lovag.

„Csak a' sérelem nagysága, a' sértőnek méltóságához mért kárpótlás által” — felelt a' császár.

„Csak egyetlen kárpótlás lehetséges — kiálta Herman, oly hangon, melyet több érzelem egybetömülése vadított. — O hogy azt el kell nekem fogadni illy kicsapongásoktól megrongált embertől, mint az, ki most előttem áll! De a' becsület uralkodik minden más érzéseken. Fölséged hallotta annak mámoros szájából büne valóságát 's jogsértésem bizonyítását. Itt nincs szükség tanácskozásra; ez el nem halasztható. Itt e' pillanatban parancsolja-meg fölséged Pappenheimnak, hogy vegye-el tőle eicsábitott és meggyalázott leányomat!”

Egy pillanatnyi mély csend alatt a' vendégek susogtak egymás közt. A' nagymarsal váltogatva tekintett a' császárra és lovagra; végre hangos kacajra fakadván kiálta: „En! — én elvegyem Idát! — ha! ha!”

A' császár feddő tekintetet vete reá, 's egy pillanatig kétkedék, mit tegyen. Végre a' lovaghoz fordult következőleg szólva: „gróf Lueg! — ha szinte tökélyesen meg volna mutatva, hogy panaszod helyes alapú — hogy az egész bűn csak egyedül a' nagymarsal részéről van — ha leányod valóban mesterséggel vitt 's hitszeggessel végzett csábitás áldozatja volna — és — ha elhárítván mind azon akadályt, melyek ez egyetlen házasság útjában állanak — 's reá fordítván minden tekintefemet, hogy őt erre kényszerítem — nem engedelmelkedhetnék, mert Pappenheim — házas.'

E' szavakra hirtelen halálos sárga lett Lueg Herman arca; fogai mintegy halál hidegétől koczogtak; iszonyú vonaglások rázák-meg egész testét, 's némi hörgés rohant-ki melljéből, mely a' társaságot bo. zadással tölté-el. Pappenheim mámorossága is tűnni látszott dühös vádlója irtózatos tekintete előtt. Felállott székéről, sárguló ajkakkal és báfortalan szemekkel tekintett ellenére. A' császár jeladására két ór állott Herman oldala mellé, ki rettenetesen küzdött érzéseivel, az őt néhány perczig ellentállhatlanul elfogókkal. — Végre iszonyú küzdelem után visszanyeré szólhatását, és szava az előbbi indulatok heves tusaitól akadozó lett, midőn folytatá beszédét, 's mi előtt bevégzé, lármás, vad és kiabáló és üvöltő lett, mintha hadjel-szavát hangoztatná a' csata lármája és vihara közt.

„Házas! — Szörnyeteg! — Szegény, szegény Idám! — el! — örökre elveszett! — nem kell hát elégtétel! — hanem vért! — boszút! — Alávaló csábitó! e' terem szentségének köszönhet'd, hogy e' percz nem végsője életednek! De kihivlak! — Gróf Pappenheim, én kihivlak életre és halálra, gyalog vagy lovon, lándsával, karddal, és törrel! Vedd a' viadal zálogát — 's legyen az bukásod jóslata!“

Beszéde közben Herman leoldá karjáról nehéz vaskesztyűjét, 's elvégezvén azt, rendkívüli erővel dobta a' nagymarsal arczához. — Az ütés olly erős volt, hogy Pappenheim felfordulván, a' császár ölébe esett, a' fejdelem öltözetét vérevel áztatván, mert bal vakszeme a' kesztyű rettenetes csapásától összezuzatott. Egy pillanatig vonaglott — tagjai megmerevültek — és Maximilian karjai közt csak kedvencének holt teste maradt.

A' nézők rémült kiáltással rohantak elő, 's legott meg akarák fogni a' gyilkost. De ez oda lett. Egyik testőr lassan emelkedék-föl a' padozatról, hova löketett; a' másik még most is tántorgott az ütéstől, melylyel őt a' hátra vonuló Herman sújtá. — Mindnyájan kirohantak a' teremből olly reménnyel, hogy a' lovagot elfoghatják, mielőtt a' palota-kapuban levő örökig juthatna; de majd fölfedezék, hogy a' teremből az udvarra vivő ajtón jött-be, mely rendesen bezárva tartván, nem őrizteték, 's ez okozá akadályozhatlan elillanását is.

Más nap reggel heroldok trombitáji harsogtak Bécs utszáin, négy száz arany jutalmat hirdetvén mindenkinek, ki Lueg Herman lovagot, a' marsal gyilkosát, élve vagy halva kézre keertendi. A' birodalom kormányzói és különböző városok tanácsaihoz is rendeléseket küldöttek, hogy őt, bárhol találják, fogják-el. — Pappenheim temetése nagy pompával ment véghez, és az emlékére emelt mausoleum ma is látható István templomában.

Egy hónap telt-el a' nélkül, hogy valami hallatott volna a' carnioli medvéről. Ez idő multával a' laybachi kerület kormányzója követező tudósítást küldte a' császári kancellariának.

„Az általam kapott értesítés nyomán, ugy látszik, hogy Lueg Herman lovag ez előtt három héttel e' városon ment keresztül. Vele volt egy fiatal leányka, ki a' nyeregben háta megett ült. Két ide való lakos szemben találta a' várostól nem messze egy hegyen. Lova elbágyadva kidült alóla; Herman pedig ott hagyá, egy kezébe iszákját, másikba a' leánykát fogá-föl, ki szerfelett gyenge és rosz színben látszott lenni, 's kiről a' parasztok azt hívék, hogy az ő leánya volt. Az emberek elveszték szemeik elől a' luegi várba kanyargó ösvények közt. — (Folytatása következik.)

KÜLÖNFÉLE.

Czukorfogyasztás Európában. — Egy legvalóbszinű adatok után készült felszámítás szerint Európában a' czukor-fogyasztás 1330-ban következő:

	Lakosok száma milliókban	Bécsi	font
		általában	fejenként
Angol országban	16 ¹ / ₄	321 ¹ / ₂	20
Irlandban	8	32	4
Francia országban	33	178 ¹ / ₂	5 ¹ / ₃
Porosz országban	14	56	5
Bajor országban	4	10	2 ¹ / ₂
Sveiczban	2	12	6
Belgiumban	4	60	15
Hollandiában	2 ¹ / ₂	35	14
Dán földön	2	10	5
Svéd 's norvég országban	4	12	3
Spanyol országban	14	87	6 ¹ / ₄
Portugalliában	3 ¹ / ₂	16 ¹ / ₂	5
A' vámrendszeres többi statusokban	8	40	5
Olasz országban	18	36	2
Ausztriai császárságban	19	40	2
Ugyan ott a' vámrendszer alatt nem levő részekben	15	25	1 ² / ₃
Orosz országban	40	40	1

1011¹/₂

millio bécsi font; ehhez számítva még az europai természetményt mely bizonynyal többre megy 80 millio fontnál meg van összege az europai czukorfogyasztásnak.

Furcsaságok szemléje

rendezi

P I P I S K E.

Motto: „Frohsinn mein Ziel!“

JOH. STRAUSS.

38. A' kis grammatica. — ,Teremtő Isten! hát nem mondtam már százszor is, hogy minden, a' mirül lehet mondani én, vagy te, vagy ő: — az ige' — mond mester uram, boszankodva tökfajú tanítványán — ,Tehát most vigyázz!' — folytatá. — Eszem micsoda?' — ,Ige — felelt a' tanítvány — mert lehet mondani: én eszem, te eszel, ő eszik.“ — ,Jól van; — hát ö kör micsoda?' — ,Ige' — ,Hogy hogy?' — ,Mert lehet mondani: én ökör, te ökör, ő ökör' — válaszolt igen helyesen a' kis buksi.

39. A' külföldről haza érkezett. Az ifjú Tulokmányi, mielőtt a' szomszéd vármegyét megismerné, apja után maradtott kis tökepénzével olasz országot ment beutazni. Haza érkezvén annyit beszélt ismerőseinek Europa kertje fölöl, hogy szinte zúgott már fejük is bele. Tulokmányi mindent, mi csak látható volt, látott a' beutazott helyeken, 's örökké azoknak tulságig vitt elbeszélésével untatá hallgatóit. — De bezzeg meg is járta ám tapasztalásaival! — K. a' tisztes öreg ur, egy darabig hideg vérrel hallgatván a' beszélteket, kérdőzöleg így intézé hozzá egykor szavait: ,Kedves ur! mivel ön olly sokat látott olasz országban, kétség kívül, ha jól emlékezem — a' Tu men nevű várban is, hol ama sok ritkaság' — ,Ugy van ugy! — vág szavába Tulokmányi — o én ott is voltam!“ — 's egy huzomban ezer, meg ezer ott talál-

ható ritkaságokat számita-elő, mellyeket mind látott! — ,De ugyan minek is nevezik — folytatá tovább K. — a' kis esermelyt, melly a' vár környékét olly igen kellemesíti — ugy vélem Tiris? — „Igen igen, Tiris a' neve, — o olly kellemes folyam! olly tiszta, olly szivemelő! olly regényes! olly! — egészen elragadtatom e' tájon töltött kedves óráim visszaemlékezetétül!“ — ,Ah — mond tovább a' tisztos öreg ur — az még is csak különös, hogy a' vár, 's az alatta folyó esermely, ugy együve illenek; nevöket összetevén egy bohó latin mondás jön ki belöle.“ — „Mi jön-ki, mi?“ — kérdé félig zavarodtan Tulokmányi — ,Tu mentiris!“ — lön a' felelet; 's mint fött rák ült székeben tapasztalt utazónk.

40. Az óvás. — „Édes nagysádcskám! — monda báró Hopp az egész-ségérül panaszkodó M. asszonyságnak, ki N. doctort akará magához kéretni, — ahhoz ne folyamodjék! — néhány hónap előtt Muki bátyámot kurálta, 's ugy megterhelte gyomrát gyógyszerekkel, hogy bárói czimeremre mondom, még két hettel is beteg volt meggyógyulás a után!“

41. Magyar színházi furcsaság. Minap történetből egy kis ülebeeske tévedett színházunkba. — „Nem elég, hogy kutyába veszik a' magyar színházat, — dörmögé egy felpödörített bajszú uri ember — de még kutyát is visznek beléje!“

42. Kukuk! — ,Muczikám! — monda X. asszonyság, csak fejét dugván-be az ajtón élete zsarnokához — ugyan mond-meg lelkem, mi volt Makházy consiliariusné férje?“

Atyai átok 's feltámadás. — Cambrai mellett következő nevezetes eset történt. — Bizonyos család-apa, ki gyermekeivel mindig legszebb egyességben élt, családjá ellen egyik fíjának házassága miatt annyira feldühült, hogy azt megátkozá. Alig harsant-el az átok-ige ajkain, élet nélkül rogyott-le, 's két nap mulva eltemettetett; de minthogy a' föld csontkeményre volt fagyva, csak néhány hüvelknyi földdel takarhaták-el. Kevés nap mulva lágy idő következn-be, családjá a' sirhoz ment, azt mélyebbre ásandó. Midőn a' koporsóról a' földet lekaparták, lassú sohaj hatá-meg füleiket. A' koporsó fedele gyorsan leszakittatott, és az eltemetetten valósággal élet jelei tüntek-fel. Végre magához tért az agg atya, 's a' helybeli lelkész, ki már korábban barátságos viszonyban élt vele, családjá körébe vezette, hol a' vizsontlátásnak magyarázhatlan jelenete az angyalokat is könyűkre fakasztotta volna. Az apa kibékült gyermekeivel, 's a' még néhány óra előtt nyögést visszhangzó jaj-lak öröm tanyája lön.

Szerencsés esés. Neápolban, a' del Fondo kir. színházban, bizonyos elévült férjfiú (60—65 éves), ki a' földszinen ülő unokáját akarta kikémlelni, nagyon kihajolván, a' súlyegyent elveszté, 's a' 4-dik emeleti karzatról (mintegy 40 lábnyi magasság) a' földszinre zuhant, történetlegesen pedig éppen keresett unokája mellé. Két Angol, a' levegői utas unokájának szomszédja, az eset előtt kevéssel szerencséjére felállott, 's tovább ment, különben letaroltottak volna. Igy a' lehullott e' kettőnek helyét testével egészen betölté, a' széknec karját nem épen sulytalan testével parányokra zuzta, 's unokájának karját megsebzé; ő maga pedig — o csudák csudája! — sértetlen maradt, 's a' színházat olly vigan hagyta-el, mint oda ment, 's mi több, még a' tekervényes lépcső-utat is meggazdálkodva. Minthogy köpönyegbe volt burkolva, a' közönség egyeleve azt hitte, hogy csak valamely köpönyeg esett-le.

Tigris-kelepcze. Mult octoberban bizonyos Jávai madarászt a' zápor utól érvén, menedékül egy tigris-kelepezét választott. Alig töltött azonban néhány percet a' biztosnak vélt védhelyen, midőn egy tigris is érkezett, magát mulattatónak ajánló. Elszörnyedve 's halál félelmei közt vonult a' rémült madarász, feszületét kezében tartva, egyik szegletbe, míg a' tigris szökélő állásban rá meredt. Kevés idő mulva több Jávai is érkezik, kik társukat borzasztó helyzetéből megszabadíták: ezek óvakodva félre tolák a' kelepcze ajtaját, mellyen a' halál félelmeit szenvedő lassanként kicsuszott. Rémülése következtében több napig fél örült volt a' madarász. — Mult éven 80 tigris-bőrt hoztak Tagalba eladás végett, 's köztük egy egészen feketét is.

EMLEKMONDÁS.

I d ő.

— Az idő fut lelkem elől 's vágyaimnak előle;
Elrohan a' feledés honnába, hol a' patak immár
Nem csörög, ősz partján a' fáradt szép Rege szúnyad,
'S a' rokon Álomnak szó nélkül nyugszik öleiben.

VÖRÖSMARTY.

A' s z i v nem öregszik-meg soha, 's vannak olly hurjai, mellyek soha sem tágulnak.

B. JÓSIKA MIKLÓS után —

Falusi magány. — Elvadul, elfajzik az ember a' falusi magányban, a' hosszas távulban az emberektől: elveszti lelki erejét, szeszét, mint az állott puskapor, 's lelke tehetségei zsibbadoznak, mint hosszas veszteg ülésben a' tagok.

FÁY ANDRÁS után K. H. K. J.

G n o m á k. Nyugtalanság és bal esetek éppen olly szükségesek az embernek, mint só és vész a' tengernek.

Hizelkedés angyaloknak nevezi a' leányokat, hogy tetszetős leányokká, tántorítható angyalokká váljanak. — Igen, ők erény 's ártatlanság mellett földi angyalok lehetnek, ha nem, mint némelly nagy uraság, vétetik-el maguktól magát a' birtokot, és csak a' ezimet tartják-meg.

Közli KOVÁCS MARIA.

Tagrejtvény.

Elsőm lakosa a' víznek,
Másikom része a' testnek.
Egészem jön az elsőből,
Ha kivesszed belsejéből;
A' nőnem magán viseli,
Köntösét vele béleli.

TÁPIÓFI.

Előbbi rejtvény: fűrt.

Figyelmeztetés. — E' hónap végére esvén a' Pesten tartandó medard-vásárnak előhete, figyelmeztetjük e' lapok tisztelt pártfogóit, hogy folyóiratunknak jövő fél évi díjját vásári alkalmak által legbiztosabban felküldhetik Pestre a' kiadó hivatalba.

Szerkezi Mátray Gábor, halpiacson alul a' Duna partján. 114. szám alatt.

REGGELŐ.

Pesten vasárnap majus 20^{kán} 1838.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csütörtökön. Fél évi díjja helyben képekkel 5 ft. borítékalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ELBESZÉLÉS.

A' c a r n i o l i m e d v e.

(Folytatása.)

„Ez utasítást vevén, tiz katonát és egy káplárt küldöttem ön fészkeben kézre keríteni a' gyilkost. A' káplár nem tért vissza, 's a' tiz közül csak egy érkezék-meg ma reggel következő rendkívüli tudósítással. —

Bárha a' luegi vár csak egy napi járó földre van innen, a' tiz ember csak másod nap estve juthata-el rendeltetése helyére. Terhes volt előhaladni ez időszakban a' setét erdőkön keresztül, és meredek szakadások oldalába vágott, hóba temetett ösvényeken; de még terhesbbé tette a' vezetők keresésének szüksége, és az ezekre találhatóság bajos volta. A' környékbeli parasztok értesítve levén e' küldöttség céljáról, a' katonák közeledtével elszaladtak, csak az asszonyok maradtak honn, kik azt erősíték, hogy a' várat föld feletti hatalom védi. Végre egy ifjú parasztot tevének a' csapat elejére, 's kényszeríték a' várhoz vezető utat megmutatni. — A' sziklának, mellyen a' vár áll, aljába érkezvén, mászni kezdék a' főbemenet-hez vezető szűk és veszélyes ösvényt: de nem messze haladva, egy magos, 's utjokat éppen keresztül vágó hófal tartóztatá-föl őket. Hiában próbáltak minden eszközt e' sáncznak megmászására: felülről nagy lárma tevé figyelmissé, 's föltekintvén, egy csapat medvét láttak (ugy mond a' katona) a' havat kaparni, mintha kihívást mormognának az ostromlóknak. Mig figyelmöket e' szokatlan látmány lelánczoló, a' megrettent vezető elszalad, a' megmaradott katonának pedig parancsolá káplárja, hogy a' vezető után szaladjon. E' parancs menté-meg életét; mert a' pillanatban, midőn a' parasztot utól érte, a' hófal megrázkódott mellette, 's egy hegy-tömerdekességű lavina temeté-el nyomorult bajtársait. Azt erősíti, hogy e' pillanatban hallotta a' medvéknek undok bömbölését diadalmi lárma-ként fölemelkedni; látta ez állatokat árnyékként lebegni-fel a' szikla csucsára. Ez irtózatos és mulékony jelenést ünnepélyes csend váltá-

fel, 's az életben maradt két ember visszatért nekem a' hirt meghozni. —

E' különös esemény útközből mindenütt megerősíté az elrémült parasztokat előbbi hiedelmökben — hogy Lueg várát természet fölötti lények védik.

E' tudósításra az udvari hadi tanács legott rendelést küldé a' carnioli katonakormányzónak, hogy Lueg várát szállja-meg, 's rontsa-le tüzzel vassal, kivétel nélkül elfogván mindent, kit falai közt talál. — De mielőtt e' rendelés hozzá juthatott volna, a' beszéltek-nél sokkal csudálatosabb körülmények jöttek közbe, a' környéket a' várbeli bűvös hatalomról hitökben megerősítők.

Egy az előbbi eseményt követő reggel Wipachnak, egy felső olasz országi városnak (melly az Udinból Laybachba vivő út balján Luegtól szinte 12 mérföldnyire fekszik) lakosai észrevettek templomuk fő lépcsőjén, a' köz-piacon, tíz alvó embert. Öltözetökről megismerék, hogy császári katonák; de felköltvén, lehetlen vala kitanulni a' velencei statusokba jövésök okát a' császárral illy nagy békesség idején. Észrevevén, hogy el vannak kényszeredve 's éhezve, a' helybeli tanács frisitókat parancsolt közttek kiosztatni, 's következő napon szekeret rendelt nekik Adelsbergig, a' legközelebbi császári városig, hol a' várkormányzónak elébe állítottak, kinek is határtalan bámulására kinyilvánult, hogy ez azon káplár és kilencz katona, kikről hívék, hogy két nap óta a' luegi mély völgyben fekszenek a' hó alatt.

Ritka kalandjoknak semmi okos vagy kielégítő elbeszélését nem lehetett kivenni a' katonákból. Egyenként kikérdeztettek, 's egy lélekkel azt felelték, hogy ők semmit sem tudnak róla, mi módon vitettek olasz országba, sem arról, mi történt velek a' leomló hó által eltemettetésök óta. Ugy látszék, hogy ők éppen ugy el voltak bámulva e' történeten és jelen helyzetöken, mint vallatóik. — Egyik közülök a' nehéz álmokra zavart és hibás visszaemlékezésékként beszélé, hogy ő pokolban volt; hol látott egy nagy tűz körül tánczoló ördögöket, 's kényszerítettett égő italt nyelni-le; de mindnyájan erősen meg voltak győződve, hogy rájok a' gonosz lélek tevé kezét, ki végre fölvitte a' légbé, 's onnan ereszté-le őket a' wipachi piacra.

Mindazáltal a' kormányzó megvetve a' közönséges hirt, a' kapott parancs teljesítéséhez kezdé, és személyesen vezetett egy sereget a' luegi ostromhoz. Vitt magával két könnyű álgút azon nemből, melly legujabban jött szokásba, 's mit hadi kígyónak (Feldschlange) neveztek; minden rendelést megtett táborát olly bőven ellátni eleséggel, mint csak az évszak és azon vidék kopársága megengedé.

Lueg vára egy mérhetlen nagy üregben volt építve, mit a természet egy falmeredekségű kőszirt oldalában alkotott magosságának két harmada táján. E' szirtodú falai védék a' kastélyt köröskörül, keletet kivéve. A' fölötté levő hegy hozzájárulhatlan csúcsáról egy gördített kő a' vár előtt esnék-le a' nélkül, hogy azt érné. A' szirt aljától, ugy szintén az alatt fekvő völgyből Lueg vára láthatlan; és csak a' körüllevő tetőkről láthatni, mellyek nagyobb távolságra vannak, mintsem rólok az álgyúk a' várba szolgálhatnak. Elbeszélésünk idején csak egy a' kőszirt homlok-oldalára vágott szük és kanyargós ösvényen lehetett a' várba jutni, és ezen ösvény bejáráján borítá-el az előszer Herman ellen küldött katonákat a' leomló hótömeg.

Megkémlélvén a' várat, és látván, hogy az elől levő kanyargós ösvényen kívül hozzá járulhatlan, a' kormányzó álgyú- és puska-lövésekkel adá hírül megérkezett. A' golyók néhány szikladarabokat letördeltek, de egyik sem ért a' várhoz, mit e' mondott helyről a' hadi mérnökök nem láthattak. A' közel levő csuesokra örök tétettek; hiába nyomozták-ki a' szomszéd erdőket, hogy a' leirtton kívül még más ösvényre találhassanak; 's minthogy ez egyetlen is tökélyesen meg volt telve hóval, jéggel, 's illy körülmények közt egy ember is megakadályozható az egész sereg előhaladtát e' keskeny és kanyargó mély úton, a' kormányzó tanácsosbnak ítélte az ostromot megszállássá változtatni, és törekedni, hogy éhség segítségével hódítsa-meg azokat, kikről a' természet olly különösen gondoskodott, hogy illy rendkívüli helyzet által oltalmazza őket.

December vége felé közelgetett; iszonyú csipős hideg volt, 's az ostromlóknak sátoraik nagyon elégtelen védelmet nyújtottak. Meglehetős távolságról hozott eleségek többnyire az úton elfagyott. Ugyan akkor a' várból fölemelkedő sűrű füst mutatá, hogy ennek tulajdonosai minden, ez időszak sanyarúságai ellen megkívántatóknak birtokában vannak. Az ellenök fenhangon intézett fenyegetésekre csak gúnyos kiáltásokkal feleltek. — Minden estve a' megszállóktól külföldi figyelmének fölgerjesztésére elsütött puska-roppanás hangzott a' völgyön keresztül, és erre legott hasonló lövéssel feleltek a' várból, mire a' katonák ottan ottan képzelék, mintha hallanák a' fölötté levő hegy lapos tetején levő öröket felváltani.

Ilyen volt a' dolgok állása martius eleje feléig. A' kormányzó bizonyosnak vélte, hogy a' megszállottaknak már lehetlen tovább magukat tartani, minthogy megtudá, hogy a' vár nagyon szükén volt eleséggel ellátva megérkezésekor, 's Hermannak sem ideje sem alkalma nem volt eleséget gyűjteni. — Véleménye valósní látszott, midőn több, mint hatvan napi megszállás után, egy reg-

gel fehér lobogót látott a' várba vezető ösvény tetejére felszúrva, és két vagy három embert zsebkendőket lebegtetni a' lapály párkányzatán. Meggyőződve, hogy az ostromlottak földási jelt adnak, két tisztet küldött, hogy szembe menvén a' fegyvernyugvás zászlójával, vezetnék az ezt hozókat táborába. De éppen észrevett a' kanyargó ösvényen egy lefelé jövő tisztet és négy embert, vállaikon nagy kosarakat emelőket, mellyeket a' szikla alyába letettek. Vezetőjek egy levelet nyújtott által a' kormányzónak, 's azután a' többivel együtt legott mászni kezdett a' meredekre.

A' kosarakat és levelet legott bevitték a' táborba. A' sürgöny Hermannak egy a' kormányzóhoz irt levele volt, mellyben tanácslá felhagyni e' sikertelen merészlettel, 's megmenteni mind magát, mind katonáit a' hideg miatti elveszéstől olly vár ostromlásában, mellyet azon fejdelemnél, kitől küldetett, sokkal erősebb hatalom véd. Sajnálkozik azon számtalan alkalmatlanságokon, mellyeknek alá van vetve e' terhes kötelesség teljesítésében; és tudván, milly sokat kell szenvedni a' kormányzónak e' sanyarú évszakban az eleség szűke miatt, az író kéri ezennel küldött csekély ajándéka elfogadtatását, mit, míg e' kegyetlen időszak tart, szándékozik annyiszor megújítani, mennyiszer a' kormányzónak tetszik őt ennek elfogadásával megtisztelni.

E' különös levelet elolvastván, a' kosarak fölnyittattak. Az első tele volt cyprusi borral, olasz szeszes italokkal; a' másik különféle halakkal, mellyeken látszott, hogy csak ez előtt néhány órával élve hagyák-el a' vizet; a' harmadik nagy szépségű 's válogatott nemű narancs 's citromokkal; és a' negyedikben zöldségek, frisen szedett saláták, tökélyesen megért földi eprek 's málnák voltak.

E' rendkívüli ajándékon támadott bámulás a' táborban nem sokára a' köznép félelménél nem kisebb rettegéssé vált a' katonák részéről, kik mind azt boszorkányságnak tulajdonítják, mi természetes uton véghez vihetlennek látszik. Nehány nap múlva a' kormányzó, el levén tökélye Herman ajánlatát elfogadni, a' czélból, hogy megláthassa, mennyiben lehet ez csupa kérdés, fris eleséget kér Laetare vasárnap ünnepére, figyelmessé tevén a' lovagot, hogy ez husvőnap. Kérésére Herman négy ökör-czimer és tizenkét sült bárány küldésével felelt. — A' katonák zugása most a' szerint nagyobbodott, mint arról meggyőződésük növekedett, hogy bűvös hatalom van velük szembesítve; 's nagy ok volt tartani, hogy a' nekik kiosztott eleség a' vállalat további folytatását sikertelenné fogja tenni. A' kormányzó mind az által éppen ellenkezőleg következtetett, 's azon napon udvarához küldött levelében az ostrom szerencsés és sikeres ki-

menetelét ígerte, mint mondá, éppen az, most közlött körülmények következtetésében.

A' kemény tél vége felé járt. Még fedte az egész juliai havasokat, mellyek közt a' luegi vár feküdt; a' folyók és tavak be voltak fagyva. De a' hegláncz deles alyában az olasz föld zöld színt kezdte öltetni. A' carnioli favágók még füstös kunyhóikba voltak zárkozva, míg az Isonso partjának lakói csak néhány mértföldnyi távulságra minden felé elszéledtek a' mezőken, 's a' kora marzeiusi napfénytől vidítva ismét elővevék mezei munkájokat.

Néhány év óta Eskulápnak egy tisztos növendéke lakott a' kis Görzben, e' boldog tartomány fő városában, ki hasznos mesterségét jótékonyan gyakorolva megnyerte azon nép tiszteletét és szeretetét, melly között lakott. És valóban Belgarbo doctor megérdemlé jó hírét, mi a' vidéken, melly hatásköre természetes határának látszott, túl is terjedett. Valamennyire durva külseje és maga viselete, mellyek színöket a' hegyektől kölcsönzék, egyenes lélekkel 's nemes szível valának párosítva. Ezekén és orvosi ügyességén kívül hűsége és okossága őt változhatlan biztos barátta, szükség esetében pedig bátorságos tanácsadóvá tették.

Éppen azon évben, mellyben a' föntebb említették történetek böjt vége felé, jó reggel egy liberiás inas állott-meg a' doktor kapuja előtt, egy lovag nélküli, gazdagon fölkeszített paripát vezetvén zablájánál fogva. — Egy legsürgetősb kifejezésekkel írott levelet hozott, mellyben kéreték Belgarbo minden késedelem nélküli elindulásra egy Idria szomszédságában levő vár felé olly készüllettel, hogy tudománya segédzerei készen legyenek egy erősen beteg főrendű asszonyság számára. Az illy meghívások nem levén szokatlannak, az orvos legott vevé köpönyegét és orvos szerei tokját; segédének, ki hirtelen távozás alkalmával helyettese volt, némi utasítást adva, felült az elébe vezetett lóra, 's kalauzával együtt elindult német ország felé.

Néhány órai lovaglás után keresztül mentek Wipachon, 's naplemente táján elértek azon völgy-szájhoz, melly egy hegyre a' carnioli utba vezet. *(Folytatása következik)*

KÜLÖNFÉLE.

Szerencsés özvegy. „Öcsém, Scott Watty — így ír Scott Walter, angol országban megjelent életrajzának legujabb 's ötödik kiadásában — negyven év előtt egy Portsmouthnál horgonyozott hajón tengerészkadetként szolgált. Az ifjú két pajtásával szabadsági idején tul mulatott a' szárazon, vigan élt, pénzt elpazérlá, 's a' mellett még szép összeg adósságot is csinált. Végre a' hajóról jelentés érkezett hozzájuk, hogy induljanak; a' fogadósné azonban ezt mondá: „urak, az utazásból semmi sem lesz, míg tartozásokat le nem

fizetitek' — 's olly lépéseket tön, melyekből az ifjak átláthaták, hogy őri-zet alá fognak vétetni. Kérés, könyörgés sikeretlen volt, Quikly asszony hajthatlan maradt. — 'Egy vagy más uton ki kell elégíttetnem — lön válasza a' kérlelhetlen fogadósnénak — gondoljátok-meg csak, mi lesz sorsotok, ha a' hajóról elmaradtok!' — Az ifjaknak hosszúra nyult képe igazolni látszék a' ves-zélyes jósnő jóvendölését. — 'Halljátok szándékomat — folytatá Quikly asszony szavait — minthogy magános hölgy létemre sok nehézséggel kell küzdenem a' fogadóban, elhatároztam, hogy bár mibe kerüljön, férjhez megyek, 's eske-tési bizonyítványt váltok. Egyedüli feltételem tehát, mely alatt mind háрма-tokat szabadon eresztlek, az, hogy egyiktek velem megesküdjék. Már melyik-tek legyen az, nekem mindegy, mert én csak férjet kívánok — különben, min-den pokolra esküszöm, börtönbe sétáltok, 's a' hajó nélkületek vitorlázand tova. A' férjre vágyó asszony rendíthetlen levén, az ifjaknak nem volt egyéb mit tenniek, mint sorshuzással elhatározniok, melyik legyen szabadságukért áldozat. — A' sorsvetés szegény öcsémet találta. Mulasztani való idejök nem volt; tehát rögtön a' templomba mentek, 's rokonom fél óra mulva, mint a' fo-gadósnénak férje, tért vissza. Esketés után gazdagon vendéglé-meg az új menyecske ifjainkat, mely után azok a' hajóra mentek. Alig étek a' sik ten-gerre, szövetségeseink esküvel fogadták egymásnak, hogy a' dolgot titokban tartandják; Quikly asszony, ki csak esketési bizonyítványt akart szerezni, még elindulásuk előtt egyezését adta az örökös elváláshoz. Nehány hónap mul-va, midőn a' hajó Jamaikában vesztegelt, öcsém reggeli közben némely angol hirlapokat forgatott. Scott Watty a' lapot, melyből olvasa, egyszerre asztal-ra veti, vigan felszökik, 's hallgatást parancsoló esküjéről megfeledkezve öröm-mel felkiált: „hála Istennek, feleségemet felakasztották!“ — És ugy is volt, Quikly asszonyt, ki már rég óta dugáruskodott, megesípték, 's akasztófára ítélték. Öcsém pedig, ki kénytelenségből házasodott, o' véletlen eset által a' legszerencsésebb özvegy lön.

Rejtett kincs. Pierrefonds-ban azon bútorok árverésénél, melyeket bizonyos Saulier ur hagyott hátra, egy szekrény 3 frankért árultatott, de vevője nem akadt. Egyik örökös boszújában szekerczét ragad, a' szekrény-be vágja, 's im, egy rejtett fiók hull-ki belőle, melyben egy bőrzacsó volt, a' zacskóban pedig 1600 frank aranyban.

Patkány- csábító. Egy danzigi hajót annyira nyugtalanítának 's pusztítottak a' patkányok, hogy annak kapitánját, mint szintén a' legénységet is, nem kis gond lépé meg a' hajó megtarthatása felől, ha az alkalmatlan vendé-gek dulni meg nem szünnek. Mind e' mellett is utnak indult a' kapitán, sze-rencsésen Liverpoolba ért, 's horgonyt vetett egy sajttal terhelt hajó mellett, mely más napon Londonba vala indulandó. — Alig állott-meg a' hajó, a' ka-pitán élénk mozgást vesz észre kellemellen vendégei között, kik a' sajt szagát megérezvén a' hajó párkányára kapaszkodásukkal jelenték a' szomszéd hajóra sétálási vágyukat. — „Ha olly nagyon cheztek a' sajtra — mond a' kapitán — menjetek Isten hírével!“ — Éj-zaka deszkát fektetett-át hajójáról a' szomszéd hajóra, 's kevés percz mulva gyönyörködve nézte, mint sétál-át az egész pat-kány-legio szomszédjához. Más nap hajnalán utra indult a' sajtos hajó nem is gyanított vendégeivel, 's a' danzigi kapitán tiszta szívből kívánt nekik sze-rencsés utat.

Mért változik husvét ünnepe? A' 325-ki nicāai zsinat azt ha-tározta, hogy Husvét napja azon vasárnapon ünnepeltessék, mely a' tavaszi

éjnap-egyénre következő új holdnak 14-dik napjára esik. Ez oka a' husvéti ünnep változóságának, és ebből kiviláglik, hogy Husvét legkorábban marcius 22-kén 's legkésőbbben ápril 25-kén köszönthet-be. XIII-dik Gergely naptárának behozatala óta jelenkorunkig csak négyszer ünnepeltetett husvét marcius 22-én, u. m. 1598, 1693, 1761 's 1818, és a' 2-dik ezredig nem is fog többé történni. Mi a' legkésőbbi határnapot illeti, az az: ápril 25-két, századunkban csak 1886-ban 's jövő században 1943-ban fog az beköszönteni.

Helyes kifogás. Bizonyos Irlandi Londonban egyik bolti üveg szekrénynek nagy tükör-tábláját szerencsétlenségből bezuzván, futásnak indult; a' boltos utána, 's nyakon ragadá. — „Ficzkó, te bezuztad szekrényemet, nemde?” — rivalt reá Merkurnak alig lihegő védenze. — „Igen — felelő Paddy — 's most pénzért akartam futni hogy önnek kárát megtérítsem.”

Mértéknélküli fukarság. Egy gazdag de mód nélkül zsupori ember a' vögesen ikerületben ajtó 's ablaknélküli hazát építtetett, hogy az ezekre vetett adót fizetnie ne kellésék. Diogenesi lakába csak a' mozgékony tetőn 's két lábtó segedelmével járhat-ki 'sbe.

Kereszténység gyarapodása. — Az „Univers religieux“ következő átnézését közli a' kereszténység hatalmas gyarapodásának annak kezdetétől a' mostani időkig. — Az 1-ső században 500.000; 2-dik században 2 millió; 3-dik sz. 5 millió; 4-dik sz. 10 mill.; 5-dik sz. 15 mill.; 6-dik században 20 mill.; 7-dik sz. 25 mill.; 8-dik száz. 30 mill.; 9-dik sz. 40 mill.; 10-dik sz. 50 mill.; 11-dik sz. 70 mill.; 12-dik sz. 80 mill.; 13-dik sz. 85 mill.; 14-dik sz. 90 mill.; 15 dik sz. 100 mill.; 16-dik sz. 125 mill.; 17-dik sz. 185 mill.; 18-dik sz. 250 mill.; 's végre a' 19-dik sz. 260 millió feje terjedt a' keresztény népesség.

Victoria királyné csekélyebb kiadásai. — Victoria angol királynénál az udvari mosónéság nem megvetendő hivatal; mert évenként csupán az asztal-neműnek mosatásaért 33.000 ft. fizettetik, vagy legalább anyyi számoltatik-be. A' fűszernek is nagy kelendősége van ott; mert évenként 50.000 ft. árú használtatik-fel. Üveg 's porcellan 14.000 ft. árú töretik-el (ezt minden éven helyre pótolják); sört 30, bort 50, liqueurt 19, 's tejet 16 ezer forint árút emésztenek-el.

Bolond szerencse. — Londonban nem rég halt-meg egy paszománykésztő, ki örököseinek 9.000.000 forintot hagyta. E' borda-hósról méltán mondhatni-el, hogy bolond szerencséje volt a' penz-szerzésben.

Ritka keresztelés. — Valesben egy kovács ötödik gyermekének keresztelésén a' kereszteltnek szülőin kívül még két öreg szülője, egy dédükje, és egy dédős apja is jelen volt, melly utóbbinak még jó darab útát is kellett gyalogolni, hogy a' kis világpolgárt megláthassa.

Fénymáz-dicséret. — Bizonyos Warren nevű angol csizma tisztító ujan feltalált fénymázát következőleg hirdetteté: „feketességben felülmulja Milton látható sötétiségét; házamnál minden tükörnek helyét fénymázos csizmák foglalják-el; nőknek nincs más tükre, 's én magam egy pár álgyú csizma előtt borotválkozom. E' csizmák henger-tükrök, mellyeket a' gentlemenek lábszáraikon hordozandnak.”

Könyv-halom. Egy henylő Angol felszámitá, hogy ha mindenkönyv, melly a' könyvnyomás feltalálása óta világot látott egy halomra rakatnék, olly gúlya alakulna belőlek, mellynek talaja a' gyzeh-i nagy gúlyáét Egyiptusban (600 láb) meghaladná, 's felső csupja a' hold szarváig érne.

Idők változása. — Nem kevésbé bámul-el a' könyvbúvár, midőn látja, hogy az angol parlamentben jelenleg nyom nélkül 's figyelemre is alig méltatva hangzanak-el a' czélzások és sértegetések, holott egy pár század előtt más következmenyük volt. Egy régi krónika erről következőt mond. 1621-ben bizonyos *Floyde Eduard* az alsó háztól megítéltett, mivel a' királynak vejét 's menyét gúnyszókkal illette. Büntetése következő volt; 1-ször) Örökre eltiltatott minden nemesi fegyver viselésétől, 's tanúnak fel nem állhatott. — 2-ször) Arczcal a' lónak fara felé fordulva pelengerre kellett állania, 's füleinél fogva a' szegyenköhöz szegeztetnie. — 3-ször) Megkorbácsoltatott. — 4-szer) 5000 font sterling birságot kellett fizetnie, 's 5-ször) élete végeig a' *Newgate*-bázaratnia. Az ítelet, kivévén a' fülszegezést, végre is hajtatott rajta.

EMLÉKMONDÁS.

Hit, remény, szeretet.

Higyj! ha szerencse virul éltednek rózsahatárán!

Hogyha borúfölleg szállna fölébe, remélj!

Égve „szeress!” bármilly sorsnak kebelébe jutottál;

A' szeretet tűz, melly gyásztemetőden is ég.

'S boldog lész, ki e' föld ármány- szövényei mellett

Hinni, reményleni, és égve szeretni tudál.

SUJÁNSZKY. (Hajnal. 1838.)

Erkölcstelen czél. Éppen az tanúsítja leginkább emberi természetünk méltóságát, hogy minden erőlködés és munka, a' legnagyobb szándékok és tettek, bármely fényes és tartó sikerűek a' kivitelben, ha erkölcsi czélra nem voltak irányozva, kielégítenül hagyják a' kebelét, 's a' diadal büszke érzete 's pompája mellett csak hamar lankadás, utóbb undorodás és csömör, végre tompaság 's teljes érzéketlenség foglalják-el a' szívet mind azok iránt, miket előbb olly hön 's annyi erkölcséggel vadásztunk.

CSATÓ PÁL (1838. Hajnal).

Gondolatok. — Ollyan a' felette nagy hatalom, mint a' nap; igen közel éget; illő távulban kell maradni, hogy melegítsen: — ollyan, mint az egyenlítő alatti hegyek, mellyek árnyekot nem vetnek, senki alattuk nem pihenhet.

NAGY GYÖRGY után —

Ki fényes társaságba megy az élet ízét édesíteni, úgy jár rend szerint, mint a' ki méhek közt keres mézet; — ritkán jő vissza fulánk nélkül.

HEGEDŰS SÁMUEL után Csongor N. Enyedről.

Szórejtvény.

Egészem egy szárnyas állat, kicsiny de nagy is lehet;

Szívem nélkül a' vizsgáló bennem két tárgyat lelhet.

Első kettőm hamar mulik, okosan használd ember!

Két végsőm, ha víztől ered, káros; ha ércz, kis műszer.

S. KAROLINA.

Előbbi rejtvény: halcsont.

Figyelmeztetés. — E' hónap végére esvén a' Festen tartandó medard-vásárnak előhete, figyelmeztetjük e' lapok tisztelt pártfogóit, hogy folyóiratunknak jövő fél évi díjját vásári alkalmak által legbiztosabban felküldhetik Pestre a' kiadó hivatalba.

Szerkezi Mátray Gábor, halpiaczon alul a' Duma partján. 114. szám alatt.

Nyomt. Trattner-Károlyi, uri utsza 612.

REGGELŐ.

Pesten csütörtökön majus 24^{kén} 1838.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csütörtökön. Fél évi díja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is vált-hatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ELBESZÉLÉS.

A' c a r n i o l i m e d v e.

(Folytatása.)

Lovaglás közben a' doctornak elég ideje volt megemlékezni, hogy sem a' beteg asszonyság, sem a' helység neve, nem volt megírva a' levélben: egyszerűen többszer próbált e' tárgyban vezetőjétől felvilágosítást nyerni: de ez vagy nem tudott, vagy nem akart bővebb tudósítást adni azon erősítésnél, hogy még azon este rendeltetésök helyére kell jutniok.

Midőn egy nagyon szűk völgybe és egy folyónak martjához érkeztek, a' kalauz az ennek vizén átvezető durva hidat balra hagyá, és a' folyam szélén balra fogott egy keskeny mély utnak, melly szakadások és meredek sziklák közt ment-el, mellyeknek mélységei képezék a' folyam köveeses ágyát; néhány percznyi utazás mulva ez ál-út is eltűnt egy egyenesen álló szirtcsúcsnak aljában, mellynek elejét csak néhány lábnyi széles lapály választá-el azon mélységtől, mellynek aljában szomorúan zugott a' hegyi folyam. Itt a' vezető megállott és lováról leszállt, intvén a' doctornak, hogy ugyan azt tegye. „Tovább — úgy mond — csak gyalog mehetünk.“

A' doctor gyanúsán és kételkedve tekintett körül. — A' nap hegyek megé büjt volt, de visszaverődő sugárainak halvány világánál észre vette néhány lépésnyire egy alacsony barlang száját. Mig erre függeszté szemeit, két ember mászott-ki onnan, 's egy szót sem szólva kezdett a' lovak körül forgolódni, kantár-száraikat egy a' szirt elejéről lecsüggő bokorhoz kötözvén. Vad medvebőrül készült nadrágaik és süvegök hányászoknak tartathatá őket, de e' kívül vállaikra hasonlag csipőig erő medve-bőr-bunda volt vetve.

Mig ezeket a' doctor hirtelen körültekinté, vezetője tüzet gerjeszte, és a' barlang szájából kijött emberek két fáklyát gyújtottak, a' vezető pedig Belgarbóhoz fordulván jelekkel mutatott, hogy menne-be e' föld alatti üregbe.

A' doctor elszánt ember levén, elhatározá, a' nélkül, hogy e' némileg csudás helyzetében lármát inditana, feltörni a' titkot. — Vezetőjehez fordulva, szilárd hangon és tekintettel így szólott hozzá.

„En lovagi kastélyba, egy beteg asszonyság megnézésére jöttem, nem pedig ismeretlen társakkal föld alatti üregeket megvizsgálni. Ha tisztán 's világosan meg nem nevezed ide hozatásom okát, a' helyet, hova vinni akartok, 's a' szolgálatomra szorultaknak neveit, nem megyek tovább, 's csak arra törekszem, hogy vissza menjek azon úton, mellyen ide hozattam.“

Igaztalanul cselekszel — mond szelid hangon vezetője — bennünk nem bizva. Semmi veszélytől nem kell félned. Uram, kit szolgálok, valóban hatalmadba adta magát, midőn megparancsolá nekem téged, a' titokban tartás iránt legkisebb elővigyázatot sem tevén, olly helyre vezetni, mellyet hogy senki idegen ne tudjon, nagyon bőrébe jár. Az volt parancsolatom, hogy téged elébe vezesselek; de legkisebb erőtetés is meg van tiltva. Ha állhatatos föltételed minket nem követni, akkor kötelességem téged Görczbe haza kísérni, azon egyetlen feltétellel, hogy becület-szavadat add, föl nem fedezni a' helyet, hol most állunk. De higyj nekem, ha útadat folytatod, semmi okod nem lesz megbánni tettetted. Uram nemes szívű, 's gazdagon megfizet a' szolgálátért, mellyet kezeidtől vár — nem szólva semmit arról, hogy az emberiség is hiv tégedet segitni egy szép szerencsétlen asszonyságon, kinek veszedelme nyugtalanítja minden őt tisztelőt, 's büsitja minden szolgáját.“

E' beszéd alatt a' doctor vizsgálódva függeszté szemeit a' szőlónak arczára, és e' mély 's komoly nézés kielégíteni látszék őt. Midőn a' kalauz beszédét folytatá, a' doctornak ellenszegülése fokonyként látszék tünni, 's vég-szavai elhatározzák, őt a' legveszélyesb kalandokban is követni. Ha bár el is tölté már a' szenvedélyek és lelkesülések korát, a' beteg asszonyságnak képe még is érdekes volt a' doctorra nézve, 's a' férjfiás szánakodás érzelmét ez alkalommal erősen ingerlé az ujságvágy, miből a' doctor még nem nőtt volt ki. Kevés szünet mulva kifejezé eltökélését, hogy követni fogja.

Bementek az üregbe. Bányászok voltak a' kalauzok, egy közülök fáklyát, a' más egy az útjokat többszer keresztül vágó gödrökön 's hasadékokon hidul szolgáló deszkát vitt. A' doctor követé, 's a' menetet a' másik fáklyát tartó úti társ rekeszté-be.

Kevés ideig haladva, a' bolt bevégződni látszott; a' két vezető egy titkos sarkokon forduló nagy szirt-darabot szörnyű erőködések után elmozdítván, egy alacsony és keskeny út fedezettett-fel, hol csak egyenként 's meggömbülve mehettek. Ezen egyenetlen ösvény néhány száz lépésnyire egy tágas szirt-üreggé terült, mellynek kü-

lönféle szeszélyes alakú csep-kövekkel ékesített oldalai minden felől visszavervén a' fáklyák fényét, ezer tündöklő világot képeztek.

E' megmérhetlen barlang közepét egy a' kőszikla-repedésen bezuhogó patak vágá ketté. — E' komor folyamon a' deszka segedelmével átmenvén, az út ennek partja mellett némi távulságra egy szűk, 's mintegy a' sötét meredekre, mellynek mélységéhez csak hozzá vetni lehet, fölfüggesztett párkányon vonult-el, 's miután e' terhes, fáradságos hágón őket fölvitte volna, utójára különféle nagyságú barlang-üreges sorában végződött, mellyeknek különféle csepkövei 's átlátszó oszlopai az általok vitt szövétneknek által egyszerre fénybe borulva, hirtelen meglepő tündöklésekkel csaknem megvakíták őket. Sokáig haladtak e' roppant ragyogó tömkeleg kanyargásai között; és a' bámulástól elfogult doctor örömet késett volna mind pihenés végett mind pedig e' természeti csudákat közelebről megvizsgálandó. De vezetői hallgatva 's állhatatosan haladtak előre; lábkopogásuk visszhangja ünnepélyesen 's gyászosan halt-el a' megszese barlangok között és a' roppant boltok alatt.

A' pihegő doctor azt gondolá, hogy e' föld alatti tekervénynek soha sem lesz vége. A' fáradságból és éhségből ítélve, mellyet érezni kezdett, úgy tetszék, hogy néhány órájának kell lenni, mióta e' sötét veszedelmes ösvényen jön; midőn egy folyosóra jutottak, mellynek szabályosan és mesterséggel kivágott oldalai végre ember-kéz művére mutattak. E' mesterséges folyosónak tulsó végén egy izmos vas ajtó csikorga tömérdek sarkain, 's egy harmincz - negyven fokú lépcsőt tárt-föl, mellynek aljában a' két szolga megállott. E' lépcsőn csak előbbi vezetője ment, a' szövétneket vivén előtte, 's tetejére jutva egy, kívül láthatlan, ajtót nyitának-meg belülről. — Belgarbo ekkor vevé észre, hogy egy pompásan bútorozott 's rohogó tüztől melegített teremben van, és egy vele szembe jövő nemes külsejű lovag áll előtte.

Hitemre mondom — szólt a' doctor, poharát az asztalra téve, melly mellett ő és gazdája ülnek vala — ama becsületes legénynek igaza volt, mikor mondá, hogy nem bánom-meg, ha követem; mint-hogy még egyszer régi — ifjúkori ismerősem — merhetem mondani — barátom társaságába juthattam. De miért hoztak ide illy alattomos óvásokkal — és azon pokoli úton? — Gróf Lueg! egy szavad az ország-úton is elhozott volna, melly, ha nem hibázom-el a' helyet, nagyon közel megy-el hegyi várad mellett.

,Nem lehettem bizonyos — felelt Herman — hogy régi barátágunk emléke elhatározhat ez útra, és azon esetre, ha magadat vonogatód, az okosság javasolta, föl nem fedeztetni nevedet előtted. Mi az útat illeti, lehetlen volt más kényelmesebbet választani; mert

a' váromat ostromló seregek minden más közeledhetést elfoglalva tartanak.'

„Te ostrom alatt! — felkiált az elbámult doctor — miért? — ki által? —“

E' kérdésre Herman azon történet elbeszélésével felelt, melyet olvasóim már tudnak, hozzá adva még némely apróságokat, melyeket még tudniok kell.

„A' tiz katona — monda — kiket a' vár-lapályra embereim által készített lavina elborított, onnan hirtelen kihúzatott. Alig tért vissza öntudatjok, álom-italt adatek nekik, mi illy elkénszeredett állapotukban nem sokára — elaltatá. Illy állapotban azon úton, melyen ide hozattak, elvittem, mig olasz ország szélére jutottak. Itt egy hű szolgám két fedett szekérrel várt reájok, Wipachba vitte, 's mig a' lakosok mély álomba voltak merülve, letette a' piacon. — Így kelle leráznom nyakamról alkalmatlan vendégeimet, hogy sem több vért ontani, sem oltalmam fontos titkát elárulni ne kéntelenítessem. Rajtad, azon három emberen, kiknek hűségök 's okosságuk felől meg vagyok győződve — és rajtam kívül semmi élő lény nem tudja az útát, mellyen váromba jutottál.'“

„Hát már — mond a' doctor — mi célod? — képezed-e, hogy néhány embereddel ellent állhatsz a' császári folség egész hatalmának? —“

„Merő bolondság volna — szólt a' lovag. — Egy hónap mulva a' jég és hó, melly váromat most hozzá járulhatlanná teszi, elolvad, 's néhány órai tüzelés útát törne. Célom a' velencei statusokba vonulni, hova már elküldöttem mind azt, mit vagyonomból pénzzé tehettem.'“

„Mentől hamarabb, annál jobb — mond a' doctor. — Bámulom, hogy a' hátra vonulásra bátorságos útat levén, korábban nem tevéd meg a' böles lépést, mellyre elhatároztad magad.'“

„Ez előtt tiz hónappal — felelt Herman — elmentem volna e' várból, ha leányom betegsége nem tartóztatá, ki gyengébbnek látszik, mint sem az útát kiállhatná. Főképpen ezen akadályon segítségért van szükségem ügyességedre. — Ha meglátod szegény gyermekemet — folytatá egy az asztalon álló csengetyűt megrázva — mond meg, lehetséges-e élte veszélyeztetése nélkül átvinni az úton, melyen ma estve jöttél. Ha nem, itt kell maradnom 's elvesznem Idával együtt.'“

A' terem nagy ajtaja megnyílt és egy szolga jelent meg. — „Mondd leányomnak — szólt a' lovag — hogy az orvos, kit vártam, itt van: kész-e őt elfogadni? —“

A' szolga alig látszék észrevenni a' kapott parancsot; a' doctorra meresztett szemekkel kövé váltként állott egy helyben. Maga vi-selete, különössége felkölté Belgarbo figyelmét, ki észrevevé a' szol-gának báméskodó nézéseit, 's ő is vizsgálni kezdé arczvonásait.

„No! — kiálta Herman — miért késedelmezel? nem hallottad-e parancsomat?”

A' szolga távozott, és Herman éppen el akará kezdeni az en-nek bejövetelével félbe szakadt beszélgetést, midőn Belgarbo meg-állítá szavában, 's kezét ünnepélyesen a' lovag vállára tevén kérde — „ki ez ember? ismered-e őt jól?”

„Házunknak egyik öreg szolgálja — felelt Herman, — ki ezen ostrom óta várnagyom.”

„Őrizkedj tőle! — inté a' doctor komolyan. — Jól megviz-gáltam arczvonásait, nem mondanak semmi jót.”

Egy pillanatnyi mosoly lebbent-el a' luegi lovag arczán. — „Bo-csáss-meg — monda — ha megengedem, hogy sok évi hű szolgálata kiverje fejemből e' bizonytalan tudományodnak határozatlan és csak elszórt tapasztaláson épült szabályait.”

„Ne vesd-meg azokat, ha bár nem ismered is. Ritkán csalat-koztam-meg alkalmazásában. Ellenben, mondom, őrizkedj illy embe-rektől. Szorosán megvizsgáltam őt. A' kinyuló pofa-csontok, a' vé-kony ajkak, a' három szegű homlok, a' hegyes, lesütött szemek, — ezek, mikor egyesülnek, csalhatlan jelei az árulásnak és bűnnek.”

„Nem akarok czivódni veled — monda Herman. — Mindazáltal nincs miért félnem ezen embertől; ő nem azok közül való, kikről föltettem, hogy szökésem társai legyenek; a' föld alatti kijárónak titka is tökélyesen ismeretlen előtte. E' körülmény furcsa báméskö-désának tulajdonítható, mellyre az adott alkalmat, hogy téged itt látott, nem levén képes kitalálni, honnan ugorhattál ide. És azon hely, mellyet menedékül választandok, hasonlólag ismeretlen marad előtte.” *(Vége következik.)*

TERMÉSZETI TÖRTÉNET 'S TUDOMÁNY.

Ritka fűz fa. Miként az „Atlas” írja, London mellett Kew-Garden-ban, a' királyi kertek egyikében, egy ritka szomor-fűz — salix Napoleonensis — van, melly nevét onnan vette, mivel a' Napoleon sirját árnykoló; fűzek egyikéről vágatott-le. E' fa, leveleire 's virágára nézve, különbözik minden eddig ismert europai fűzfától.

Fekete halál. Az egyesült státusoknak déli határain jelenleg egy be-tegység dühöng, hasonló ahhoz, melly századok előtt Amerika 's Európában „fekete halál” név alatt pusztított. A' himlők, mellyek matrózok által csusz-tak-be az Indusokhoz, e' betegségbe fajulnak, melly főt 's agyvelőt lepvén-el, áldozatát két óra alatt elragadja, a' test iszonyúan felpuffad, és fekete lesz. 30.000 benszültött lett áldozatja már e' kórnak, és egész nemzetségek veszték-

ki. A' lapályok és ős erdők holttestekkel fedvék, mellyek felett rabló madarak ezrei vijjongnak.

Légszesz kártékony sága. Londonban a' jelenleg uralkodó láz okai után vizsgálódtak, és megbizonyodott, hogy a' pusztító kór a' gasometer kigőzölgéseinek következménye. Sok kútnak vize már ihatlan, és egy vegynök (chemicus) állítása szerint, ki bizonyos panaszszal halmozott kútnak vizét megvizsgálá, az még főzésre is használhatlanná lett,

Tűz-király. Ha ember megérdemlé a' tűzkirály nevet, úgy Martinez, andaluziai születésű 's 43 éves, ki Parisban azon próbának, milly fokát állhatja-ki az ember a' melegnek, mintegy 200 néző előtt hőse volt, bizonyosan megérdemli. Egy henger-idomban készült kemenczét 4 óraig keményen fűtöttek, mellybe 8 óra előtt 10 perczcel a' spanyol vörös gyapjú-nadrágba, vastag gyapjú köpönyegbe 's nagy szalma-kalapba burkolva magát, besétált, 's ott egy zsámonyon 14 perczig mulatott. Mig mellette egy csibe sült, ő az alatt egy spanyol dalt énekelt. Midőn a' kemenczéből kilepett, ütere 134-szer löktetett egy percz alatt, 's így 62-vel többször, mint beleptekor. A' kemencze újra fűtetett, 's $3\frac{1}{4}$ kilenczre az éghetlen ismét a' hő katlanba sétált, hol a' sült csibét megette 's a' jelenvoltak egészségeért egy pohár bort kiüritett. A' kemencze felső üregében, hol ez alkalommal 7 perczig mulatott, 110° R. volt a' meleg. Ütere 176-szor löktetett egy percz alatt. Nem sokára a' harmadik és utolsó próbát is megtette. Ez alkalommal egy deszkán tolták a' kemenczébe, mellyre több gyertya volt rakva, 's a' kemencze nyilását bezárták utána. Öt percz mulva kivonatott. A' gyertyák elolvadtak mellette, ütere 200-szor löktetett, és a' tűzkirály azonnal hideg fürdőbe szökött. Három percz mulva ismét egészséges volt.

KÜLÖNFÉLE.

Simmeringi lóverseny. — A' lóversenyek ez éven tartatnak utó-jára a' simmeringi gyepen, mellyről nevöket is vették. Jövő éven e' czélra már az ugy nevezett „mészáros rét fog használtatni a' Duna karjának jobb partján, melly a' prateri mulatóház előtt kanyarodik-el. E' körülmény által sokat nyerendnek a' versenyek; mert a' mosolygó lombárnyas Prateren keresztül a' pályatérre teendő ut kellemes sétálás leend. — Ez éven majus 2-kán kezdettek-meg a' versenyések 100 arany jutalomért minden olyan ló által, melly még nyilvános pályasikon, fogadásból vagy sweepstakesben, nem diadalmaskodott. Nyertes Liechtenstein Alajos herczeg ménje, ugyan annak Zairája, és Hunyadi J. gróf kanczája ellen Liechtenstein Ferencz herczeg Lotteryje lön. Ugyan e' mén diadalmaskodott a' 3-dik futásban az angol országon kívül született minden lóra alapított Bielstokes-ért is, Liechtenstein Alajos hg. Pat-je, a' mult éven két Sweepstakes és a' Bielstokes nyertese ellen. A' két futás között és az említett után két fogadás történt. Az elsőt Pejachevich gróf Weichter-je nyere-meg Liechtenstein Al. hg. Juliója ellen; a' másodikat Hunyadi J. gr. kanczája nyere Traun Xav. Ferencz gr. Electionja ellen. — Az ötödik futásban 150 ar. díjért belföldi kanczáktól ellett minden ló vivhatott. Nyertes lön Trautmansdorf hg. Cragieje, Esterházy Miklós gr. Queen-je, Festetics M. gr. Fannyja, 's Nádasdy Tamás gr. Tamajandryja ellen. Az utolsó futás (Sweepstakes) három éves belföldi lovak által történt. Liechtenstein Ferencz hg. ménje lett nyertes, Festetics M. gr. kanczája 's Liech-

tenstein Al. hg. lova ellen. — Meglepő új jelenet volt ez évben a gyepen egy katonai hangászkar jelenléte, mely szünetek alatt az igen számos 's válogatott nézőket mulattatá. — A második verseny maj. 5-kén tartott. — 200 ar. díjért (20 ar. tétel, fele bánat mellett, mely pénz az első és 2-dik ló között osztatott fel) minden belföldi ló versenyezhetett. Győzött Liechtenstein F. hg. Lotteryja, Hunyadi J. gr. Figarója 's Liechtenstein A. hg. Furiosissimája ellen. — Ezután a 3 éves lovak Sweepstakes-je következék (minden aláírónak tételét az első ló nyerte). — 60 arany tétel 's fele bánat. — Győzött Festicics M. gr. Governesse, Liechtenstein Al. hg. Little Bo-peepje 's Hunyadi J. gr. Scribe-je ellen. Mindezeknél érdekesebb volt a Liechtenstein hercegek, mint részvényesek által alapított 500 ar. díjért (25 ar. tétel; mely kivétel nélkül a második lóé) tartott e' napi utósó futás, Heats; az az, a' díj csak kétszeres győzelem által volt elnyerhető. Nyertes lón mind két ízben Hunyadi J. gr. Wrestlerje, Liechtenstein Al. hg. Pat-ja 's a' b. Löwenberg által kinevezett King of Trumpf ellen. A' tétel-pénzt Pat nyercé, mint második ló. Nézők, különösen a' fő rendűek közül, igen számosan.

A' nagypéntek sehol sem ünnepeltetik annyi gyász-pompával, mint Rio Janeiróban. Minden templom feketével van bevonva; az oltárok, arany 's ezüst edények gyászba burkolvák, és a' nép hasonlóan illedelmes gyászba öltözik. A' vár-erősségek 's hadihajók minden öt perczben gyász-lövéssel tisztelkednek; a' lohogók lebozsáttatnak, 's a' vitorlarudak kereszt-idomban fektetnek; szóval, merre csak a' szem tekint, mély gyásznál egyebet nem lát. A' szónok-lelkész tárgyhoz illő pathoszszal mondja-el az idvezítő szenvedéseit, 's midőn e' szókat szavalja: „lehajta fejét, 's kiadá lelkét!“ egyik fő oltárról a' violaszin karpit ellebben, 's a' megfeszített isten-ember, Maria 's Magdolna látszanak szürkülő fényben. A' buzgólkodók térdre rognak, 's a' lelkész által bűnbánatra intetnek.

Olympi kávéház. — Parisban jelenleg egy új kávéháznak megnyitásáraól beszélnek, mely fényre 's eredetiségre minden eddig látottat felül muland. Ez a' boulevard közelében épült, 's „olympi kavéház“ nevet viselend. Goth-regényes szerkezményének daczára is lényegileg mythologiai nemű leend. Hosszú földalatti nyílásokon keresztül történik a' bejárás. Egy tó partján az öreg Charon sajkájába szállnak a' vendégek, ki őket egész készséggel szállítja a' tul-partra. A' köz természetű halandók, kik csak sört isznak és dohányoznak, hives odrokba (Grotte) szállítatnak, hol Phlegeton part lakóit képezik, és szolgálatukra vörhenyeges fekete öltözetű cselédség áll készen. Egy narciszokkal koszorúzott Proserpina, énefa-trónon, veszi által híveinek adóját. A' válogatottabb vendégeket Fortuna Idolia bájfertjeibe vezeti, hol a' fagyaltat 's liqueureket Ganymed- és Hebe-csoportok nyújtandják nekik. Nagy, galambos kocsis szolgál ülőhelyül a' ház asszonyának, ki kellemes csábító Venusként fog galambos kocsijában elnyújtózni, 's a' gyarló halandók hódolatait és aranyait fogadja-el. A' zeneterem elnöknéje a' kecseljes Polyhymnia, 's a' tánczé, a' vidor Terspsichore leend; szóval, a' régi bálványtudománynak minden istene 's istennője diszelgni fog itt; mi több, Apollónak egy volt irót szerezték meg.

Átváltozás. — A' boldogult Gordon herczeg, midőn még Hantley marquis volt, semmiben sem találta nagyobb mulatságát, mint álöltöze-

tekben és alsóbb rendű emberek utáuzásában. E' mesterséget annyira vitte, hogy legbiztosabb barátai, mi több, atyja sem ismert reá. Többi között egyszer fogadott, hogy atyjától alamizsnát 's enni valót kolduland a' nélkül, hogy az őt megismerné. Arczát tehát festett himlőkkel ékteleníté-el. 's azon időben, midőn atyja a' Gordon Castlera vezető szép sétányon sétálni szokott, ennek elébe ment. Huntley marquis olly mesterileg játszá szerepét, hogy atyja felszóllítá, menne kastélyába, 's a' szegény idegenek számára készített ételből adatna magának. A' marquis valóban evett, 's ezután ismét olly helyre állott, hol a' visszatérő herczegnek mellette kellett elhaladnia, kit néhány fillérnyi kegyes adakozásért csakugyan meg is szóllított. Atyja egy sixpence t adott neki, 's a' marquis ekkor ismerteté-meg magát kaczagva.

EMLEKMONDÁS.

J ö v ő ' s j e l e n .

A' jövendő szép reménye

Töbnyire dugába dül,

A' jelenlet érzeménye,

Ez a' mienk egyedül.

KISFALUDY SÁNDOR után K. H. K. J.

É l e t b e c s ű l é s . Az életet mindenki becsüli, a' kinek fejében esztelen-ség nem foglalt tanyát; de kétszeresen becsüli az, ki életét kedvese gyanánt tekinti.

VAJDA. (1838 Hajnal.)

A' világ űres, ha hegyeket, folyókat 's városokat képzelünk benne; de imitt amott valakit tudni, ki velünk egyet ért, kívül hallgatva is tovább élünk, ez teszi csak e' földgömböt számunkra egy lakott kertté.

GÖTHE után Z. LEOPOLDINA.

E' világot úgy képelem magamnak, mint valamely nagy élőfát, mellynek levelei sanyarúságunkat és egyéb viszontagságainkat, gyümölcse pedig a' halált képezik. E' szerencsétlen fa alatt ásták törzs-szülőink maguk 's maradekuk sirjokat.

Gr. OXENSTIRN után S. KAROLINA.

S z ó r e j t v é n y .

Ha egészem hijával vagy, vesztve van egy érzéked

Két utólsóm, kettős véggel, sok éves, — 's tiszteleted'

Érdemli, ha embertársod erény útján jött arra, —

Megvetést, ha vissza'n végső hármam' voná magára.

S. KAROLINA.

Előbbi rejtvény: madár.

Figyelmeztetés. E' hónap végére esvén a' Festen tartandó medard-vásárnak előhete, figyelmeztetjük e' lapok tisztelt pártfogóit, hogy folyóiratunknak jövő fél évi díjját vásári alkalmak által legbiztosabban felküldhetik Festre a' kiadó hivatalba.

Szerkezi Mátray Gábor, halpiácson alul a' Duna partján. 114. szám alatt.

REGNŐLŐ.

Pesten vasárnap majus 27^{kén} 1838.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csütörtökön. Fél évi díja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ELBESZÉLÉS.

A' c a r n i o l i m e d v e .

(Vége.)

Belgarbo e' biztosításokat úgy vette, mint egy a' tudománynak tartozó hódolást olyantól, kit sikerült meggyőzhetni; és a' beszélgetés visszafordult azon tárgyra, melyet e' közbejövés félbeszakasztta. — „Mondtam neked — szóllt a' lovag — hogy csak szerencsétlen gyermekem betegsége akadályoztatja tüsténti eltávozásomat. Váromba érkezte óta kecses leányom naponként sorvad, 's jövésünk hirtelenebb volt, mintsem a' kényelmére szükséges rendeleteket megtehettem volna. Csak én vagyok egyedül körülte, 's e' körülmény kényszerít oly közelről, hogy meggondolása is iszonyít, látni az arcain naponként hervadó rozsákat és szeméből kialvó tüzet. — Szegény Idám, házamnak egyetlen maradéka, elhaló liliumként hajtja le fejét. — Késedelem nélküli távozásunk szükségét illető minden előterjesztésemre oly tekintettel felel, melly mostani állapotjában annak teljes lehetenségét fejezi-ki, és mikor esdve kér, hogy hagyjam őt itt — szemei kifejezik azt, mit nyelve tőlem kimél — „meghalni.“ — Doctor! családom régi 's állandó szerencséje elenyészett e' kedves, 's félek, elhaló leánykámban. De én itt nem hagyhatom a' sorsnak, minek eltávoztomból kell következni. Ha sérelem nélkül el nem vihetem, akkor hadd töltse boszúját Maximilian kedvenczéért; nekem itt kell maradnom 's elvesznem hasztalan ápolgatott virággal!“ — „Bajos lesz — mond a' doctor, szünet mulva, mi alatt szavát a' rebegéstől megóvhatá. — Bajos lesz, de igyekszünk módot találni őt legalább görcki lakomhoz elvinni, hol veszélytelenül rejtve maradhat, míg enyhe olasz légünk képessé teend őt visszadni atyjának, arcán ismét nyiló rozsákkal.“

„Ha ezt véghez lehetne vinni — monda Herman, megszorítván régi jó lelkű barátja kezét — a' hála nagyobb tartozásával lennék köteleztetted, mint valaha lefizethetném. De lásd-meg gyermekemet, itélj róla ön magad. Ezen ember leányomhoz fo vezetni!“

A várnagy éppen akkor lépett-be, lámpát tartva kezében. Az orvos fölkelt, 's hozzája közelítve, ezen ember eltaszító arczvonásain folytatni kíváná elkezdett arczvonás-tani megjegyzéseit: de a várnagy ez úttal a' további vizsgálatról megszabadult, mivel elfordult, hogy útát mutasson Ida szobája felé. Egy pillanat mulva a' doctor egyedül volt szép és fiatal betegével.

A' terembe visszatértekor Belgarbónak arcza halavány volt, és szemei nem emelkedének-föl, nehogy a' szorongó atya tekintetével szembe találkozzanak.

„Mit gondolsz leányom állapotjáról — szólta komolyan gróf Lueg. — Készülhetünk-e az útra?“

„Idával — szólta a' doctor — útazásunkat holnaputánra halasztottuk. — Gróf Lueg — folytatá hirtelen föltekintve, midőn a' hosszú mély sohajt hallá, melly bizonyítá, hogy nehéz kő esett-le hallgatója szívéről — Lueg Herman! semmi vigasztalást nem nyújthatok neked. Minden esetre megpróbáljuk ez útát, minden esetre úgy kell intézni, hogy Ida ne szenvedjen sokat annak kényelmetlenségeitől. Békes lakomban jobban lesz, mint itt éretted érzett szorongásai közt: 's jusson eszedbe barátom — végzé-be, a' lovag keze után nyulva — jusson eszedbe, hogy én mind reményt, mind félelmet fejezek ki azt mondván, hogy a' lapálynak szelid ege Idára nézve lényeges befolyással bír.“

Ezt hosszú szünet követé; 's midőn végre a' vár-óra kondulása a' csendet megtöré, a' doctor fölmentetek olly hallgatástól, melly rá nézve annyival kinosb lön, minthogy érté jelentését. E' hangra a' lovag fölemelé fejét, 's Belgarbo kézszerítésát viszonzva arcza csendes és szava tiszta, de bús lön.

„Tizen egy. Éppen azon óra, mikor e' kar nem szándékosan, de nagyon igazságosan megölé ama gonosztevőt. — Kicsapongásai közt veszett-el, teljesen készületlenül menván azon ítélő székhez, hova őt elsietett kezem küldé. Elkövetett vétkeimet minden estve éppen ez órában törekszem helyre hozni. Jójj velem, imádkozzunk Pappenheim! lelkeért. — És — pillanatnyi szünet után folytatá, de olly hangon, melly sokat veszte tisztaságából, 's észre-vehetőleg rebegett — imádkozni fogunk egyszersmind leányomért is!“

A' teremet elhagyva, találkoztak a' várnaggyal, kinek kezében szövétnek volt, melylyel őket a' kápolna ajtajáig kísérte. Annak némi leírása szükséges a' következők érthetésére.

Azon sziklát, mellynek lapályán a' vár oldala volt, a' kapuval szembe levő oldalán, egy függőleges, 's kívülről is látható repedés hasítja ketté egész fenékig. E' hasadás alyában, elbeszélésünk előtt több évvel, egy a' szomszéd forrásoktól táplált viktartó volt; és

minthogy a' vár nyárban szűken volt ellátva vízzel, hajdani birtokosai e' történetes körülményt e' fogyatkozás orvoslására használták. A' hasadás tetejére, t. i. a' vár udvarát képező felső lapály szélére, egy kis házat építettek, melly a' meredek párkánynál küljebb ért, 's el volt látva egy csigával 's felhajtó hengerrel. Padozatja közepén volt egy kút-forma nyílás — és valójában ez épület két veder és néhány száz öl kötél segedelmével kúttul szolgált; melly által bajjal húztak-fel vizet az alsó víztartóból, mikor a' hegyekről jövő elégtelen volt a' vár szükségére.

De néhány év óta a' víz-szerzésnek e' lassú 's terhes módját fölöslegessé tévé egy a' várat fedő szikla oldalában talált forrás. Herman atyja fölhagyván e' kúttal, föltevén magában, hogy az azt fedő épületet kápolnává változtatja. A' volt kútnak nyílására erős padozat tétetett, fölébe egy oltárt emeltek, elejébe a' holtozatra egy szüntelen égve tartott lámpa függesztetvén-föl. Illyen volt a' luegi kápolna, melly még ma is áll, bárha világi czelokra használva.

A' lovag és Belgarbo, végezve ajtatosságukat, elhagyák a' kápolnát. Amannak homloka egész derűtségét visszanyerte volt, ha vidornak nem is lehetne mondani. Régi barátokként beszélgettek együtt, és Herman megmutatá a' doctornak a' vár külső helyzetét, és elmondá sajtáságait. E' közben eljutottak a' nagy udvarra. Ezt egy csekély magasságú könyöklő-fal választá-el a' meredek szélétől. Azon lapályról, mellyen állottak, észreveheték az ostronlók tüzeit, irtózatos mélyen a' völgyben, és őreiknek a' körüllevő helyeken őr-tüzeit. Balról volt a' tetőre vezető bajos megmászhatható ösvény, számos kanyargásaival. Hátuk megett voltak a' sziklához támaszkodó 's ennek egy részét tenni látszó várbeli hajlék-épületek. A' légcsipős, az éj — bárha az égen sűrűn ragyogtak a' csillagok — setét volt.

A' lovag, mint valamely váratlan hangon megütközve, hirtelen megállott, és hallgatódzva a' könyöklő-falhoz dült. — „Ki lehet az — monda, — ki éji őreimet illyenkor zavarhatja? Valaki jön-föl az ösvényen. — Jer menjünk szembe vele!”

Közeledtek a' kapuhoz, mellyet rendesen, a' kapus fölügyelete alatt levő négy katona őrzött. Néhány percz mulva lelkendezve érkezett a' kapuhoz egy ember, ki a' jelszót kimondván, bebocsájtott, és előttök állott — a' várnagy.

„Honnan jössz illyenkor? — kérdé ura.

„Én mentem — gondolám — dadogá a' megrettent szolga — úgy tetszik, hallottam — hadd vehessek lélekzetet, mindent megmondok!”

„Hozzatok világot — kiált a' doctor — hadd nézhessek még egyszer szemébe ennek az embernek! Szava tikkadt, 's gyanúsán látszik előttem — az igazság nehezen hatolhat-ki torkából.“

A' doctor vizsgálódása nem volt kedvező a' várnagyra nézve. — A' késelelem időt engedvén összeszedni magát meglepetéséből, hiában törekvék hallgatóival elhíttetni, hogy ő csak azért ment-ki a' várból, hogy némi lármának, melyet hallani erősített, okát fölfedezze. — Belgarbo félbe szakasztá magyarázatát: „Hazudsz! — monda — Isten tudja, mi volt indító oka útnak: de én azon tudomány elveinél fogva, melyet gyakorlok, kész vagyok megesküdni, hogy árulásban mesterkedtél. Gróf Herman! — Az előtt is mondtam, és most ismét mondom — őrizkedj ezen embertől!“

Istenemre! kész vagyok követni tanácsodat — mond a' lovag, ki e' jelenetnek figyelmes nézője volt. — E' minden igaz ok nélküli éji kóborlás elegendő megerősíteni gyanúdat, 's igazolni azon elővigyázatot, melyet tenni elhatároztam magamat. — Frank! — folytatá, a' kapushoz fordulva — ezen ember mostantól kezdve fogoly a' vár falain belül; te pedig semmi szín alatt meg ne engedd azokon kívül lépni. — És te! — mondá a' várnagynak — menj és teljesítsd kötelességeidet ott benn, 's tudd-meg, hogy e' pillanattól fogva lépteidre szorosan vigyáztatok. Ha merészled áthágni ez udvar határait, levettetek a' meredekről!

Következő estve a' lovag és Belgarbo tűz mellett ültek, más napi úttjokkal foglalatoskodva. A' barlangbeli három hű szolgát titkon bebocsátották, és megparancsolák, hogy készítsenek egy a' föld alatti út és szakadások közt könnyen átférhető és bõrrel jól megbélelt fedett ágyat a' fiatal beteg nőnek elvihetésére. — A' szokottnál sötétebb felhő ült Herman szemöldökein; mély búsongás nézett-ki szemeiből, és szája körüli vonásainak csaknem észrevehetlen mosolygásra hajló mozdulata némi gyöngédebb érzéseket tolmácsla, melyek komolyabb gondolatain némileg erőt vettek, és tüzes indulatának némelly vad kitörését talán akadályozák. Valóban Hermannak oka volt mind ezen érzésekre; mert a' vadabbak ezek közül azon gondolat által ébresztettek-föl, hogy eldőleinek várát és szülőtte földét örökre elhagyandó a' gyöngédebbek pedig gyermeke féltése által, ki egyáltalában képtelennek látszék lenni az út fáradságát kiállani, és kinek azon estveli „Isten hozzád-ja“ olly szókkal mondatott, 's előérzések által komorult.

A' doctor látá és érté mind azt, mi társa keblében forrott, 's némi sikerrel törekvék őt a' jövőnek terhei vitatásába vonni. A' két barát sokáig ült együtt, 's csak midőn a' várharang tizenegyet ütött, kelt-föl Herman, hogy szokott ajtatosságára menjen. Megszorítván

a' doctor kezét, kérte őt, hogy mielőtt feküdni menne, látogatná-meg a' beteg ágyát.

Midőn a' teremtet elhagyá a' lovag, a' várnagyot szokott helyén, gyujtott szövétnekkal várva találá. Egy pillanatig kétkedék, miképp' viselje magát ez ember iránt, kinek jelenléte gyűlöletes lett előtte; csaknem elhatározá, hogy kezéből a' szövétneket elvegye, 's egyedül menjen. De rövid fontolás után eltökélé, hogy őt ez éjjel rendes szolgálatának teljesítésében meghagyja, 's inté, hogy mutasson útat.

A' kápolna ajtajához érvén gróf Lueg, hirtelen megfordult, hogy szolgájának arczára pillantson. Ez embernek szerencsétlen arczvonásai sokkal hathatósabban fogák-el őt, mint valaha ez előtt. A' doctor gyanúja élénken villant-át elméjén, 's eltökélé, hogy e' helyen fölvilágosítja. Mig e' czél elérhetésének szükségein gondolkodott, a' várnagy szokás szerint ott hagyá, és azt képzelvén, hogy ura tüstént imádsághoz kezdett, a' szövétneket lopva a' szirt-omorra helyezé. A' lovag visszajött a' kápolna ajtajából, követé a' várnagy lépteit, 's ezt, midőn az oromtól, melyre a' világot tevé, távozni akart, karon csipte.

„Halld! — mondá hatalmasan, őt a' kápolna felé tolva, hol kényszeríté az oltár elébe térdelni. — Halld! Valami mondani valóm van neked. Itt a' mindeneket halló és látó Isten előtt akarok felvilágosítást nyerni ön ajkaid által azon tetted felől, melylyel vádoltatol. Ismét hinni fogok neked, ha itt jövő üdvhözi reményedre megesküszöl, hogy nem vagy áruló!“

„Itt! — o ne itt! — ordítá a' nyomorúlt olly hangon, melylyet a' rémulés visitóvá tett. — Fuss! — fuss! — vigy-el e' helyről, 's mindent meg fogsz tudni!“

„Ah gyalázatos! — kiálta a' lovag, izmos karával lenyomva a' viczkádozót — tehát abban jártál, hogy elárulj? — Rajta! — Esküdj-meg! — itt, Isten előtt, ki téged lát!“

A' várnagy ordításai visitóbbakká lettek; haja egyenest állott fején. — „Bűnös vagyok! — kiálta: — de, o szaladj — szaladj! — vagy mindketten elvesztünk! — a' mélység mindjárt megnyílik alattunk!“

A' kétségbe esettnek küszködései hasztalanok voltak. A' lovag a' küszködő gazembernek félelmét vallásos iszonynak vélvén, erőszakkal nyomá-le az oltár előtt e' szörnyű helyen. — E' pillanathan hangos csattanás hallatott a' szikla aljából. Az oltár lámpája kialudt, 's az öröket megrettentő vonaglásnak sikoltásait mély csend váltá-föl. — Egy ór a' közelebbi őrhelyen némi nyögést vélt hallani, 's így lármát csinált. A' kápolnába mentek; iszonyatos szemle mutatkozott itt. —

Herman legott meghalt. Egy kis álgyu-golyó, mellynek útját a' padozaton egy a' végre fűrt lyukon leböcsátott ónos zsinég mutató-ki, keresztül ment tüdején. A' várnagynak halálos golyó által egyik gerendából kihasított forgács ontá-ki véret, 's iszonyatosan összezuzá. Nehány darab arany, árulásának bére, mellyet köntösébe rejtve viselt, halálos sebébe temettetett. Undok kinok közt még egy óráig vonaglott, 's kimulta előtt megvallá azon szörnyű eszközöket, mellyeket az ostromlókkal gondolt-ki urának megsemmisítésére, 's mellyeknek ön maga is áldozata lett.

Grof Lueget rémitő sorsa megkimélé leánya halálának megtudásán származandó keserű gyötrelmeitől. A' kecses fiatal Ida Belgarbo doctornak karai közt éppen azon pillanatban mult-ki, mellyben atyja olly hirtelen kivégeztetett.

A' luegi grófság, régi birtokosai családjának kiholta után, a' Cobenczel-házra szállott, melly birtokában van most is.

Azon golyót, melly Herman életének véget vete, most is mutatják a' várat látogatóknak. — Félig be van hajlitva a' régi kápolna bolthajtásába; és haladásának nyomai soha sem irtódtak-ki. — A' környékbeli parasztok e' gyászos eseten kívül még sok, az előidőből hozzájuk szájról szájra lejutott, történetet regélnek a' carnioli medvéről.

NAGY PÉTER.

PESTI VIZSGÁLÓ.

A' budai vároldali sétahelynek ünnepélyes felavatása jövő kedden, majus 29-kén, estve 6 órakor, mint ő es. kir. felségének, legkegyelmesebb királyunknak névnapja előestvéjén, fog tartatni. Ez alkalommal a' várhegy keleti (Pest felé szolgáló) oldalán készült új utnak csak e' napokban elkészült csücskörén (Ellipsis) legelőszér fog tartatni katonai hangászat; névszerint pedig gróf Rothkirch és gróf Ceccopieri gyalog, 's az 5-dik pattantyús ezredi, és így három hangászkar által egymást váltva következő hangművek fognak előadatni: 1) Ouverture „Emma d' Antiochia“ daljátékból. — 2) Aria à la Polonaise „Puritani“ daljátékból. — 3) Morelly áldomás-keringői. — 4) Kardal il guiramento daljátékból. — 5) Párdal „Puritani“-ból. — 6) Morelly „asszonyi-harczjáték“-keringői. — 7) Cachucha. — 8) Aria kardallal „Lucia di Lammermoor“ daljátékból. — 9) Tarantel-vágtató. — 10) Nagy elléptető mars. — Nem kedvező időnek esetében ezen ünnepélyes felavatás a' legközelebbi tiszta napon tartatik. — A' szépnem számára 40 nyugypad állittatott-fel.

KÜLÖNFÉLE.

Simmeringi lóverseny. A' harmadik 's utolsó lóverseny Simeringen maj. 12-kén ment végbe. Régóta 's többeknek kívánsága volt, gátolt futást látni, 's ezen ugy nevezett Hurdlerace az említett napon megtörtént; 15 ar. tétel mellett 2¼ angol mértföldre három lábnyi magas öt gátot kelle futtokban a' versenylőknek átszökniök. Trautmannsdorf h. Wakefieldje 's Traun

Xav. Ferencz Sir Elend-je ellen győztes lön Liechtenstein Fer. hg. Charmerje. — Az erre következett Sweepstakes-t 30 ar. tét., fele bánat mellett nyéré Liechtenstein Al. hg. Poetja Liechtenstein F. hg. sir Williamja ellen. — A' 120 arany értékű karos gyertyatartót, mellyert, 50 ar. tét. 30 ar. bánat mellett, angol honon kívül elletett minden lő vivhatott, nyéré Liechtenstein Al. hg. Furiosissima-ja Liechtenstein F. hg. Lottery-ja 's Hunyadi J. gróf Figarója ellen. — Az ezután következett Handicap-ban (25 ar. díjért tét 10 ar.) futottak Liechtenstein Al. hg. Zairája, Trautmannsdorf hg. St. Cream-je 's Nádasdy T. gr. Tamajandry-ja. Nyertes Zaira lön; Tamajandry kitört. (Handicap alatt azon teher értetik, melly nem a' versenylő lovak évkora, hanem már egy előbb történt futásban kimutatott sebességhez képest határozatattik-el.) — A' pályatér-korbácsért (30 ar. tét.) Liechtenstein Al. hg. Patja ellen Pejachevich g. Weighton-ja lön nyertes. — A' 25 arany értékű ezüst serleget (20. ar. tét.) Hunyadi J. g. Emmy-je ellen Trautmannsdorf hg. miss Cragie-ja nyéré-meg. Nézők, különösen a' fő rendű dámákból igen számosan jelentek-meg.

Háladatosságának ritka példája. — Midőn 14-dik Lajos, francia király, hadi hajóit az algiri dey ellen Afrikába küldötte, és Algir városát tizes ostromlás által meghódítani kívánta, az algiri dey féktelen haragra gerjedven olly kegyetlen gondolatra vetemült; hogy a' Francziák e' tettét az Algirban volt fogoly keresztényeken megboszulja. Kiadá tehát parancsát, hogy a' hányszor ágyút sütnek-el a' Francziák, mind annyiszor egy fogoly álltassék a' halált osztó ágyú-torkához, hogy annak feje a' francia hajókra lövettessék. — E' kegyetlen parancs már néhány áldozattal teljesített is. — Most egyet illy szerencsetlenek közül, ki az előtt francia katonatiszt volt; hasonlóan az ágyú elejébe kötöttek, mi által testének ezer darabra kellett volna szaggattni, ha csak egy váratlan eset őt meg nem szabadítja. Egy algiri tiszt, ki oda nem messzire állott, reá tekintvén, megismeré a' szerencsétlen áldozatot, 's azonnal a' pattantyúhoz kiáltott: „Meg állj! ne lőjj!“ — Ekkor a' dey hez futott, ki oda nem messze állott, 's lábaihoz borulva esdeklő hangon így szóllott hozzá. — „Ha valaha könyörületességet érezél kebledben, ugy engedj magadat általam megkérlelni! Esedezve könyörgök, hogy e' kereszténynek kegyelmezz-meg!“ — „Mi okon kéred te azt? — kérdé a' dey. — „Az emberiség, kötelesség, és háladatosság kívánják tőlem! — felelt az esedező — 's folytatá: — azon Francia, kit most megakarsz öletni, jótévőm volt. Ő nekem egykor megtartá életemet, midőn a' keresztények elfogtak. Azért esedezem előtted, 's mindenre kérlek, mi előtted szent és legkedvesebb, kegyelmezz meg neki! és bocsásd őt szabadon!“ A' dey e' buzgó könyörgést hidegen megveté, és az esedezőt elhagyá. — A' kétségbe esett könyörgő azonnal az ágyúhoz futott, hol az áldozat lekötve volt, azt átkarolá, 's keserves hangon felkiáltott: „Most lőjj! hadd haljak-meg én is vele együtt; saját fejem repüljön előre, hogy bebizonyítsa forró hálámat!“ — A' háladatosságának e' szép példája meglágyítá a' megkeményült deynek szívét, 's parancsolá, hogy a' rab oldoztatnék-el a' vesztő helytől, mi megtörténvén oda adá őt szabadítójának, hogy ennek foglya lenne. — Ez a' Francziát élénk örömmel kebléhez szoritá, 's elragadtatva így szóllott hozzá: — „Most már, ninthogy enyim vagy, az lesz hozzám mutatott szolgálatodnak hiv jutalma, hogy szabad leendsz; és mig lelekem, hálám irántad örökös fog lenni.

Mulattató. — 1) „A' lónemesítés — így szól F. ur — hamarabb sikerül ott, hol zsidó kereskedők is laknak.“ — „Igen — bele vág B. ur — mert hamarabb el lehet adni a' — bőrt!“

2) A' havazó 's hidegen esőző husvét-kedden a' csillagászat hasznáról vitatkozánk; e' vitatkozásunknak a' hideg miatt kezét dörzsölő N. ur így vete véget: „de hát miért vannak a' csillagások, ha most is illy hideg idők járnak?“

3) X. ur első akarván kerte virágaiban büszkélkedni, jó korán vetett 's ültetett: de a' nem várt aprilisi hideg napok annyira megszeppentették, hogy estenden többször nézegeté a' hőmérőt; végre annyira megzavarodott, hogy növényeinek biztosítására melegített posztó-darabbal takará-be a' — hőmérőt.

KUNFI JÓZSEF.

Kecskemétről.

EMLÉKMONDÁS.

B i z o n y t a l a n.

A' nap letün, 's reád
Zordon éj sötétedik,
'S reggelért, mely egybehoz,
Senki nem kezeskedik.

BAJZA után —

I d ő.

A' gyors idő,
Mint a' becsület vagy kihányt arany,
Ha egyszer elmegy, meg nem tér soha.

GARAY után K. H. K. J.

Szerelem. Minden szerelem, ha boldog, fölemeli, megedzi 's tettekre buzdítja a' lelket.

CSATÓ PÁL.

A' kéjek csalogatásai az emberi észet lakából kimozdítják, a' lelket romlásnak indítják, 's a' természet ezeknél nagyobb dögvést nem szülhetett az emberiségre nézve. Annak, ki ezek mámorába merül, esze iszonyú hajótörést szenved; ki tehát ezeket el akarja kerülni, zárja-el bájjengzeteik elől fuleit.

CICERO után PÓRFI.

Ember Ki embernek született, nem kell 's nem lehet nemesebbnek, nagyobb 's jobbnak lennie, mint embernek: boldog, ha sem több sem kevesebb nem akar lenni.

WIELAND után Hábor N. Enyedről.

Csererejtvény.

(9 betű.)

Edes 1. 2. 6. 7. 3. 2. 1. megbocsáss, hogy illy későn válaszlok levelkédre: de 5. 4. 5. 1. van reményleni, hogy kettős örömmel olvasod e' soraimat. — 7. 8. 2. 6. 2. a' rég ohajtott valahára megérkezett, 's már csak téged ohajtottunk. Éppen a' kies Radnára készültünk, midőn régi tisztelőd 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. betoppant. Ó szavát tartá, pedig tudod, mily ritkaság az! — Hozzánk csatolván magát, kevés idő múlva Radnán valánk; innen felmentünk 3. 5. 6. 9. 1. 5. 3. romait megnézendők. Barátném igen 4. 5. 1. 5. 6. 9. lett, de mindig jó kedvű kísérőnk hamar felvidíta Egyéb gyönyöreink felől bővebben tudósít majd Miklós, hű 5. 6. 5. 3. 8. hírnökünk. Elj boldogul; csókol hű

S. KAROLINÁD.

Előbbi rejtvény: szag.

Szerkezi Mátray Gábor, halpiaczon alul a' Duna partján. 114. szám alatt.

Nyomt. Trattner-Károlyi, uri utsza 612.

REGULÓ.

Pesten csötörtökön majus 31^{kén} 1838.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csötörtökön. Fél évi díjja helyben képekkel 5 ft. borítékalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek énegyedenként is vált-hatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ORSZÁG- 'S NÉPISMERTETÉS.

K a r p a t i h e g y i t a v a k

Karpatok neve alatt félkör idomban méltóságos hegyláncz övedzi körül magyar országot éjszaki 's éjszak-keleti oldalán, melly Pozsonnál Déva és Haimburg között emelve-fel fellegvívó fejét egy felől Erdélyig más felől a' banát fenyérei felé 's Orsováig nyújtja-ki ormaít, és hazánk-nak nemcsak éjszokról hanem nagyobb részint török ország felől is természetes határvonala. Hosszúságában a' Szudetoktól kezdve Moza-Mika hegyig (Erdélyben) 150, Allion hegyig Orsova mellett a' Duna pártján 163¹/₂ mértföldet fog-el tömegével, legnagyobb szélességében pedig a' gallicziai síkságokig 18 mértföldet főd-be. Gerinczeim több orom tün-ki, névre 's magasságra egymástól mindannyin különbözők. Legmagasabb hegye Tátra név alatt ismeretes, melly több mint 30 hegycsúcsból, őserdőkkel koszorúzott hegycsoportozatból áll, mellyek 8000 lábnyi magas kúpjaikkal legkülönösebb, zavarosabb 's óriási alakokban tornyosulnak ég felé, 's rendkülösségek által Svaicz és Tyrol havasai után első helyet szereznek ős apjoknak az europai hegyek között. A' fő hegygerincznek keleti részén emelkedik e' hegycsoportozat Késmark rónái felett Szepes és Liptó megyében keletről dél felé kanyarodva; a' magyar ország 's Galiczia közötti homokkő-hegyek pedig Dunajecz, Poprád, Árva és Vág folyamok közt szinte 8 négyszög mértföldnyi téren terülnek-el. Ormaik a' svaiczi és tyroli hegyekhez emeltségre nézve, igaz, nem hasonlíthatók, mert a' hóvonalig *) egyik sem mered-fel: de az Ural 's Pyreneok csujait 1000—1500 lábbal is meghaladják. Legmagasabb a' Iomniczi-csucs vagy nagy Krezak, melly a' tenger tükre felett 8.200 és az alatta elnyuló fenyér felett 6500 lábnyira emelkedik. Ehhez legközelebb járul a' 7 818 lábnyi magas Krivan, mellyet éles sziklahasábok kötnek össze Tátrával, különben pedig Liptóhoz tartozik. Tátra gerinczét 3.600—4200 lábnyi magasságig részint őserdők részint sűrű bozótok koszorúzzák; azontul, kivevén

*) Egyedül az ugynevezett jégvölgyi csup van éven át hóval 's jéggel fedve, az sem magassága, hanem a' hegynek különös fekvése miatt.

némely napsugárnak kitett szirtnyilást 's völgyöblöt, nincs növényélet, és csak csudás szirtek, ridegség 's kietlenség veszik körül a' vándort.

Ha e' hegycsoportozat már természetes alkotásánál fogva is nevezetesnek mondható, mennyivel méltóbb e' névre vizei dússágának tekintetében, melly sajátsággal a' Karpatoknak egyéb részei többnyire nem dicsekhetnek. Számos és regényes völgyeinek majd mind-egyikében vagy hóolvadásból vagy esőzészől keletkezett egy vagy több tó csillog, mellyekből különféle nevezetű 's nagyságú szirtpartok ömlenek-ki, tekervényes folyásuk közben több száz ölnyi sziklaélekről lerohanók, és nemcsak természet játékával, hanem mi legfőbb, kedves ízű ivóvizzel is kínálkoznak, 's a' szepességi lakosoknak felszámíthatlan hasznokat hajtanak. E' folyamok t. i. az egész éjszakai népes vidéket locsolják, kivéven Poprád környékét, ámbár ez is bajosan elégitené-ki minden vízdússága mellett is Szepesség szükségét tömérdek vízi malmai miatt, különösen pedig szárazság idején, ha csak az említett tavak által folytonosan nem tápláltatnék. E' mellett az említett tavaknak igéző környéke, 's festőleges szép partjaik vannak, meredekebb vagy kellemesebb hajlású sziklabordákból alakítottak; különszínű vizeikben pisztrángok 's halak seregei uszkálnak, és kristály-hullámaikban bájosan tükrözi magát a' gyönyörű regényes hegyvidék. Legnevezetesebb e' tavak között 's legalacsonyabb fekvésű *) a' Poprád tava vagy halásztó, tótul Riebo - Pleso. A' Tátrának keleti oldalán regényes völgy felett az égbe meredő vizsokai hegynek egy nyílásába fészkelve magát nemcsak különös fekvése, hanem tömérdek halai miatt is nevezetes e' tó. Pisztrángai soványok, 's valami különös sajátságos izök van; de a' halászok mind e' mellett is ezenként fogják-ki őket, és a' Karpat alatti folyókba eresztik, hol néhány hónap alatt nemcsak rosz izöket vesztik-el, hanem meg is hiznak. Ámbár 400 lábnyi kerülete van e' tónak: még is legmélyebbnek tekinthetni minden havasi tavak között, mert mélységét 40 ölre teszik. Földleirási tekintetben is nevezetes a' halásztó, mert a' Poprád, azon egyedüli folyam, melly délről éjszakra a' balti tengerbe ömlik, ebből fakad. Miután Poprád Kellerhetz mellett hazánk földéről lekanyarodik, 's Galicziában Uj-Szandecz mellett az éjszokról hőmpölygő Dujaneczczal összevegyült, kis Duna (Dunajecz) név alatt Opatownál a' Visztulába 's ennek hullámaival rokonulva Danczig alatt a' balti tengerbe szakad.

Poprád tavan kívül még több kisebb tó is van a' mengsdorfi völgyben, mellyek közül néhány iszonyú zugással és szédítő magas szikla-falon keresztül önti-le felesleges vizét. E' völgyből éjszakra

*) A' tenger színe felett 4312 lábnyi magasságban.

fordulva a' szinte 400 lábbal magasabban fekvő vaseczi völgybe juthatni, hol a' kis Krivan szirt-övezte tövénél az ugy nevezett zöld tó fekszik. E' mintegy kétszáz lábnyi tért elfoglaló tóból fakad a' fejer Vág, egyike honunk nagyobb folyamainak, melly a' hon szivét szeldelő elsőbekkel azonban még sem vetélkedhetik. Kifolyása a' tó partján nem látszik; hanem föld alatti több száz lábnyira terjedő utját iszonyú zugás jeleli. Vasecz mellett olly erővel ront-ki korlátai közül, hogy torkolatjától néhány lépésnyire már malmot hajthatna; fejer Vágnak pedig vize színéről neveztetik; de Király-Lehotán alól, hol a' király-hegyi (Kralowa Hora) tóból eredő fekete Vággal egyesül, Vág folyam név alatt lesz ismeretes, melly névvel magyar ország éjszaki részét átkanyarogván $29 \frac{3}{4}$ mértföldnyi pályája után Komárom alatt, hol már Vág-Dunának neveztetik, Guta helység mellett a' harsogó Dunával párosul. E' völgyből fölséges kilátás nyúlik a' büszke, komoly dicsőségében álló Krivanra, mellynek ormára Vasecz faluból különös nehézségek nélkül feljuthatni. Prahibaig, a' tenger szine felett 6.025 lábnyi magasságban fekvő hegynyeregig tühetőleg járt még lovaglásra is alkalmas, út vezet; de ezentul csak szikla-darabokon, veszélyt ásitó mélységek felett, mellyekből a' felriasztott murmutérnak fülsértő süvöltése 's bérczi patakok harsogása hallatszik, és csak óvatos mászással juthatni a' hegy kopasz csujjára, melly méltán neveztetik görbéknek (Krivan, tót szó; magyarul görbe); mert éjszak-nyugoti részén egy meredekre kinyuló szarva van, melylyel gyakran csatáznak a' vészterhes fellegek. Hasonlíthatlan, elragadó e' pontról felhőtlen napon a' kilátás Pannonia hegyeire 's lapályaira. Éden-kertként terül-el délre a' regényes Vág-völgy számíthatlan várromaival, (mellyekben hajdan vaskarú leventék tanyáztak), 's a' távulból hullámként felmerülő gömöri hegyeken 's végetlen rónaságokon, mellyek felett a' nyugotról vonuló vészterhes fellegek fenytive lebbenek-el, kimondhatlan édes érzéssel mulat a' szem. Éjszokról Árva 's Galiczia erdőkoszorús hegyei merednek égbe; délre pedig a' thuróczi és trencsényi sziklacsoportozatok gátolják a' kilátást. Legfenségesebb része azonban e' panorámának a' tátraí hegycsoportozat, mellynek iszonyú óriási tömegei innen egész romboló nagyságukban mutatkoznak a' szemnek, melly reszketve látja a' lég kékébe meredni e' rémletes hegykúpokat 's rendetlenül heverő szirteket. Számíthatlan mennyiségben állnak ezek, mint ugyan annyi eget vivő óriások, meddig csak a' szem lát, és tekintetöknél minden eddig látott nagyszerű és szép, mi több a' csudált europai havasok, 's maga az ezeket szemlélő ember is semmibe enyészik annak meggondolására, ki mind ezt csupa „legyen“ szavával a' semmiből teremté. A' bércz ormát majd egész éven

hó fedi, 's a' palanemű sziklarétegek közt csak imitt amott bukanhatni színetlen füre, havasipakócza, zuzmó és mohra. Iszonyú, feneketlen nyílás osztja ketté zleb welky név alatt a' hegyormot, mely közül az éjszakra dülöt egy 4.000 lábnyi mélységre nyuló sziklafal képi, mellynek élére emberi láb lépni még nem merészkedett. Ha e' szédítő magasból a' sziklafal lábánál elnyuló ke-z-ro-vi és v a s e c z i völgybe, 's a' különös szikla csoportozatok közt fészket vert tavakra, mellyek innen csak fénypontoeskáknek látszának, 's a' lakosoktól „tengerszemeknek“ helyesen neveztetnek, lenézni akar a' vándor, azt csak hason mászva teheti, nehogy sulyegyent veszthe a' mélységbe szédüljön.

Harmadik nevezetes tó a' p r i b i l i n a i, melly nevét Pribilina falutól vette. Ez utóbbtól a' nevezett tóhoz iszonyú sziklahasábok felett igen terhes ut visz. Földrázó zugással leomló zuhatag felett fekszik a' tó, 's ki melléje jutni akar, a' zuhatagon többször át kell gázolnia. 5470 lábnyi magasban fekszik ez, alakja rendetlen tojásdad gömbölyűségű, 's mélysége 100 ölet meghaladó. Sziklatornyok övedzik e' tavat, mellyek közül koloszokként tűnek-ki a' T o m a n o w o - b o s k o és H l i n a; vizét szinte egész éven át jégpancziel burkolja, mellynek rétegeit csak a' nyárutó hói napsugárok olvaszthatják-fel. Keleti részen egy kifolyása van, a' Béla-pataknek lételt adó, melly-vizének a' sziklaéleken megtörött fejr tájtékairól fejr viznek is neveztetik, és Hradeken alul a' Vágba ömlvén azt hajókázhatóvá teszi. A' tavat környező sziklák öblei közt egy hegyi út is kanyarog, mellyet a' dugárusok gyakran tapodnak. A' pribilina i völgy éjszaki részén nem ritkaság szép granátokat látni, mellyeket a' záporok néha nagy mennyiségben mosnak-ki; ugyan e' vonalban szép réz-erek is láthatók.

Szepességben a' f e l k a i tó érdemel első helyet. 4998 lábnyira fekszik ez a' tenger tükre felett a' batizfalvai és gerlachfalvai hegy-csukok között. Vizének színe kékes zöldbe játszik, pohárban pedig színetlen, tiszta 's inni igen jó. E' tónak éjszaki partjára óriási granátfal könyököl, melly a' nap sugárinál igéző tekintetet nyújt, mint-hogy majd átaljában különféle nagyságú granátokkal van elöntve, mellyek sötét veres színben ragyogva különös ellentétet képeznek a' szürke granittal. Ha pedig — mi többször megtörténik — a' hegyekből lerohanó szirt-erek, vagy magában a' sziklafalban találkozó 40 ölnyi magasról lehulló zuhatagok is e' granáttal áttördelt sziklának némelly hasárait lesodorják, a' lakosok fáradhatlanok a' granát gyűjtésében; melly azonban kevés beesű, mert tökélyes keménynyé nem érhetvén szépen ki sem fényesíthetők. Ezen granátok halványabbak a' cseh-országiaknál, és inkább rubinhoz hasonlítanak. Az ifjú Bu-

cholz állítása szerint, ki a Kárpatokról jegyzéseket közlött, e granáthegeknek Vác ellenében egész a Dunáig kellene nyulni. Dús e völgy azon kívül havasi fűvek 's növényekben is, melyeket a kárpát-alatti lakosok szorgalmasan összekeresve gyógyszerárakba visznek.

A granát-falbeli zuhatagokat apró tavacsák, a kasten- és gerlachfalvai hegyek közé szorulttak, nemzik, melyek felkai patak név alatt a Késmárktól dél-nyugotra fekvő Felka (Fülka) város mellett a Poprádba ömlenek. Említett két utóbbi hegy között a táj szerfelett vad és kietlen, majd minden növény-élettől megfosztott, noha csak 5600 lábnyira fekszik a k. t. tükre felett. Nevezetes itt még az aranyat rejtő cinober-üreg is, melyben a porarany hőven található. A cinobernak színe világos veres 's átlátszó, mint a rubin.

Sokkal nevezeteseb ennél a Késmárktól délnek 7 órányira (a hosszúságnak $37^{\circ} 46'$, és szélességnek $190^{\circ} 5'$ alatt) egy regényes völgy közepén 's a tenger tükre felett 4866 lábnyira fekvő zöldtó, mely nevét vizének zöldes színétől kapta, és a lakosságtól tengerszemnek is nevezetik. Ennek partjait iszonyú sziklahasábok fedik, a viharok 's elemek dühe által oda sodorttak, részint pedig a tó fenekére süllyesztettek, honnan szürke fejüket némelyek még a viz tükre felé emelik; déli partját pedig égbe meredő szikla-fal keríti félkör idomban, mellyről a tóra kényelmesen lenézhetni. Kerülete mintegy háromszáz lépésnyi, mélysége pedig nem tetemes, mert ha vizét hó, esőzés vagy szelek fel nem zavarják, minden irányban fenekére láthatni. E tó is szülőanyja egy fejrpaták név alatt ismeretes folyócskának, mely Késmarkon alul a Poprádba szakad. E pataknak kifolyása, mely a keleti oldalon henyefenyővel fedett nyíláson keresztül történik, alig látható; de kibuzgása még is olly hatalmas, hogy néhány lépésnyire már malonkereket hajthatna. A hegynyílás fenséges tekintet nyújt, különösen nyáron, midőn a torkolatában összetömődött hó a földnek alsó melege által olvadni kezd, 's így a nyílásnak egész szélességében több ölnyi magas kristályként ragyogó ivhajlást képez, olly vastagot, hogy a legmelegebb nyárutó hó nap is csak ritkán tudja felolvasztani. A hegyi vándorok e hó-ivhajlást természetes hidnak használják, és még ösvérekkel is bátran járnak rajta keresztül.

(Folytatása következik.)

TERMÉSZETI TÖRTÉNET 'S TUDOMÁNY.

Amsactus tó. Keppel Craven ur „kirándulások Neápol külön vidékeire“ című munkája II-dik kötetének 218-dik 's következő lapján következőt ír e híressé lett tóról.

Amsanctus tó a' tartományban a' kevésbbé classicaí de inkább alkalmas Moffette név alatt ismeretes;

Est locus, Italiae medio, sub montibus altis,
Nobilis et fama multis memoratus in aris,
Amsancti vallis etc.

Virgilnek e' néhány szava a' kis völgymélységnek olly rejtélyes, lehet mondani rémitő elhíresedést szerzett, melly később kori írók által inkább nagyobbittatott, mint kisebbítettet. Szentanúk bizonyítása után hinnem kell, hogy a' tóhoz veszély nélkül nem közelíthetni. Swinburne, kinek szavai igazságáról kétkedni nem lehet, bizonyítja, hogy a' vízből felgomolygó ártalmas kigözlégés sűrűsége 's messze terjedése miatt közelebbi 's pontosabb vizsgálatait félbeszakasztani kényteték. Giustiniani földleírasi lexiconában, a' tömérdek állatot oda nem számítva, hat személyt említ, kik a' mirigyes kigözlégésnek áldozatai lettek. Ezekből következtethetni, hogy, ha némelly nagyításokat lerovunk is bár, a' tájat veszélymentesnek még sem állíthatjuk. Ha megfontolom azonban, milly könnyen jutottam én a' veszélyes völgyhez, azt kell következtetnem, hogy bizonyos korszakok vagy gözköri változások az ártalmas behatásokat nemcsak mérseklik, hanem egészen közömbösíthetik is. Vezetünk, ki a' tó természetét ismerni látszott, pillanatig sem kétkedett annak kártékonyságáról, sőt példaul több elveszett állatnak esetét is említe; midőn pedig egy magasrul a' tavat lábaink alatt megpillantók, mindenre kényszerített, ne mennék tovább. Mi megállottunk, hogy e' nem annyira félelmes mint különös jelenetet megvizsgáljuk.

E' tó egy szűk torkolatnak végén fekszik, mellynek egyik oldalát azon halmok képezék, mellyeken állottunk, míg a' másík, kevésbbé meredeknek hátát sűrű cserjék fedik. Egy keresztbe vágó meredek magasság zárja e' szűk völgyet, mellyben mintegy 50 láb hosszú, 30 láb szeles nyílás ötlík szembe, első tekintetre tüzes ónnal töltött üstnek látszó. Már messziről figyelmeztettek a' gőzre, melly vékony füst-oszlop alakban lengett a' völgy felett: de midőn oda értünk, egészen eltűnt, hihetőleg azon okból, mert a' nap sugarait egész tisztaságukban lövelé alá. A' nyílás körüli lejtőzet pusztán áll minden növény-élettől, míg az átellenes part, hol t. i. mi állottunk, lapos, 's a' tótól kis távulságra káka-csomókkal és durva gyeppel van borítva. Uti társom egy kötélre kötött kőkorsót igyekezett lebocsátani, azt a' tó vízből megmerítendő: de szándéka nem akart sikerülni; más részről pedig vezetünk szorongása viszsza tartóztatott a' közelebb járulástól. E' közben öszvérhajcsáraink is elérkeztek, 's azt erősíték, hogy ők már többször merítettek a' tó vízből, mit most is megtettek. Közeledésünkkel a' szagot erősebbnek, hűganyósónak es illatosabbnak tapasztaltuk, mint a' magasban, és én szabadon lélekezhettem, ha csak nagyon le nem hajoltam a' föld felé: innen azt következtetem, hogy az itt kifejlődő szesz azon nemű, melly Neápol mellett a' grotta del Cane-ban fejlődik. (Vége következik.)

KÜLÖNFÉLE.

Guadeloupei árverés. — Guadeloupe francia gyarmatnak egyik hivatalbeli lapjában következő hirdetmény olvasható: „A' királynak, törvény es emberiségnek nevében. Két ló 1000 frank, egy négerő 600 fr. 's egy talicska 150 fr. mint első árnak kikiáltása után nyilvános árverés útján a' többet ígérőnek eladandók.

Angol udvari szokás. Angol országban az illendőség szabályai szerint a' szolgálatot tevő kamara-dáma minden nap reggelén egy virág-bokrétát nyújt-át a' királynénak. Mult télen valamennyi királyi kert elégtelen volt ez adónak kiszolgáltatására, 's így Dublinból a' Phönixparkból szállíták azokat Londonba. Minden héten egy láda virág érkezett a' királyné czime alatt Londonba; a' ládák, hogy levegő járhasa őket, át voltak furdalva.

Játék áldozatja. A' parisi játékházaknak bezáratása előtt fél órával — így ír a' „Thalia” — bizonyos ember 1000 frankból álló egész vagyonát magához vette, 's egy legyőzhetlen szenvedélytől ösztönözötve a' Palais-royalnak rosz híren álló 113-dik szám alatti termeibe ment. E' merénye előtt már minden lehetőséget elkövetett, hogy Fortuna istennőnek kedvezését megnyerhesse; de sikertelen volt minden fárada; csekély vagyona 1000 frankra olvadt, 's e' kis tökével most élet vagy halál kockáját szándékozik elvetni. Gond, aggodalom, szükség már nagyon elgyengíték izmait; most azonban ama szenvedélyes vágy, mindenért mindent merészolni, lázas pirossággal festegeté arcát. Ingerülten, hullámzó kebellet lépett a' roulettehoz, mint-hogy már csak másfel órányi idő volt a' játszhatásra. Játékát a' vörös-en kezdé, 's vesztett; második próbája sem volt kedvezőbb sikerű; a' harmadikat a' két elsőhöz hasonló sors érte. Felhevülve 4 louis'd'or-t most a' fekete-re vetett. A' pajzánkodó szerencse azonban a' vöröshez fordult. Az előbbi mennyiséget kétszerezve veté a' mind inkább hevülő játékos ismét a' vörösre. De a' kárt-örvendő pokol kaczagott, 's a' fekete nyert. Láng borítá a' játékosnak arcát, homlokáról izzadság cseppei gyöngyöztek, üng-gallérát felszakítá 's ujjai göresösen rángatóztak még fennmaradt aranyai között. — E' helyzetben Hogart esetének mintaul szolgálhatott volna. Minél többet vesztett, annál böszültebben szórta a' pénzt; végre utolsó 5 louis'd'orját veté a' feketére. E' színen más pénz nem állott, mint övé. Minden más játékos a' vörösre játszik, 's nyert, és ő — a' szerencsétlen — vesztett. Vadul meredtek szemei a' pénzt elnyelt zöld asztalra, ajkain gúnnyal vegyült keserű mosoly terült-el; még egy ideig mozdulatlan ült azon helyen, melly reményének sirja lön, végre felszökött, 's a' szabadba rohant. A' sors egy régi ismerősével, egy tehetős jószágbérlővel vezette össze; kétségbeesés hangján esdett ennek, kölcsönözne neki 200 frankot. A' megszóllított bámult ugyan a' helyen 's időn, mellyben tőle pénzt kértek; de minthogy a' könyörgőt már régtől becsületes, szorgalmas embernek ismerte, 's e' mellett dult vonalaiból nyiltan láthatá, hogy az esdeklőt valamely sujtó, szorgos szükség üldözi, a' kívánt mennyiséget bankbiletben átadá a' könyörgőnek becsület-szavára. A' játékos alig rebege valami hálát, de barátjának kezét, melly a' becses kincset 's ezzel menekülhetésére kilátást átnyujtá neki, hevesen 's némán megszorítva, a' játékházba rohant. Ott ment minden előbbi folyamatjában volt. A' szerencse kerekét olly hideg vérrel forgatták, mint előbb, 's a' pénzt olly színlett egykedvűséggel vonták — be 's fizették-ki, mint azon perczekben, midőn a' szerencse csillaga tőle elfordult. Eröködve utat törvén magának az asztalhoz, sovár vágygyal lesték szemei azon perczet, mellyben pénztét föltehesse. Már csak fél óra volt a' játékra engedett időből hátra. Ötven frankot vetett egy számra, 's a' vörösre. Vörös és a' szám nyernek. Nyereményét 's minden többi pénztét a' feketére löki. A' fekete nyert. Egy sous-t sem huz-be; ha még több pénze volna, is mind egy színre veti, és színe nyer. A' játékosok elrémülnek vakmerőségén, 's azon hiedelemben, hogy már vesztenie kell, az általa rakott színre egy sem tesz. De mind vesztenek, 's ő nyer. Még egyszer kelle a' sorsvető gépének tengelye

körül fordulni, még egyszer 's utószor. A' játékos már 20.000 frankot nyert, 's ez egész mennyiséget a' vörösre vetette. Rotorsága szültte elégedetlenség zaja támad a' játékok között. Ő ezt nem hallja. Villogó szemekkel, de halál-sápadtan bámul a' kerékre. A' golyó megáll, 's nyertes szín — a' vörös. — Most 40.090 frankkal inog — le az utszára, kocsiba ül, 's remegő szóval megmondja az utszát és házat, mellyben lakik. A' kocsis oda hajtát. Nyugtalan 's ölé érzések közt várják ott az atyát és férjet. A' kocszi-ajtó felpattan, de senki sem mozdul. Családja azt hiszi, hogy a' benn ülő alszik. Igen, alszik, de az örökös álmot alussza; felingerültségében guta üté-meg. Neje 's gyermekei 40.000 frankot kapnak, 's borzasztó ráadásul még egy holt testet.

EMLEKMONDÁS.

Búskomolyság; vidámság.

Te a' setét erdők vadonjain

Szeretsz álmadozni o melancholia!

A' puszta vár bús omladékein

Nyögdező lány szellő neked harmonia.

A' vidámság csak a' valóságnak

'S szűk jelenvalónak szedheti rózsájit:

De te, karján a' szép álmodásnak,

Éled a' jövendőt 's a' multnak óráját.

BERZSENYI.

Szép, jó, és való: három szent nevezet, vagy, ha úgy akarjátok, három genius, kiket Isten útainkra kalauzul rendele. A' baj csak az, hogy szemeink igen sokszor gyengék őket megismerni, 's még nagyobb, hogy igen gyakran gyötrelmet termő tövispályán vezetnek. Azért vagyunk emberek, hogy valamint a' gyönyört, úgy a' gyötrelmet is megérezzük; 's lehet-e csuáltni, ha a' gyötrellem érzése vérez, elkiserít, vagy éppen kétségbe ejt?

KÖLCSEY.

Ember. Ki embernek született, nem kell, 's nem lehet nemesebbnek, nagyobb 's jobbnak lennie, mint embernek. Boldog, ha sem több sem kevesebb nem akar lenni.

Ki az emberek hiúságával bánni tud, azt tehet belőlek, a' mit akar.

WIELAND után Hábor N. Enyedről

Szórejtvény.

Két tagu; terh-hordó állat neve. — Elseje vonva

Év szaka, melly földünk' ellátja gyümölcsessel. Utóso

Tagja, ha híjja vagyon testünkben, enyészve veszendünk.

Vissza felé ugyan ezt lelhet'd partján folyamoknak.

LAKNER SÁNDOR.

Előbbi rejtvény: Miskolczy.

9 REGGELŐ. 99

Pesten szombaton junius 2^{kán} 1838.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és esőtörtökön. Fél évi díjja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Bulapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ELBESZÉLÉS.

B a r á t o m t á r c z á j á b ó l.

H E R W E G H után

Nappal tikkasztó meleg volt. Az esti órákat még használni akaró, 's a' tengerparton fris levegőt szivandó vezetőmmel Syrakuza falait oda hagytam. Csak hamar olly helyre érkezünk, melly a' legfölségesebb kilátással kinálkozik, 's mellyet egész vándorlásomban legérdekesebbnek találtam. Elöttem emelt talapzaton egy fülkében istenanyának szobra állott. A' fülkének egy része már omladozni kezdett. Tömérdek folyóka, repkény 's iszolag izgágás irányban folyázt körül; enyhe lebel 's a' haldokló napnak biborszegély-övedzte sugarai enyelgének a' sötétzöld ernyőzetü levelkével, mellyeknek árnyékai a' Maria-arczon tévedezének, de hozzá érni még eddig nem merészelték. A' távulban Ätna füstoszlopaít láttam, mellyeket a' hanyatló nap bucsú-sugarai helylyel helylyel biborba öltöztettek. Elöttem a' végetlen tenger nyult-el, nyugodtan mint a' kék ég, mellynek képét most szeliden visszatükrözé; nyugodtan mint a' szendereg-ni készülő természet, nem zavartatva a' hangyabolyként zibongó embertömeg foglalatos kezeitől, és szemeim, mennyire a' látkört megjárhaták, csak négy öt hajót pillantának-meg.

De mi volt az Ätna, nap, tenger azon angyal-fő mellett, ki családjával a' madonna előtt térdelt. Szemei sötétkékek valának, mint az elötte elterült tenger; égetők, mint az Ätna megett lehányatló nap; 's mint később megtudám, szive is a' forrongó vulkánhoz hasonlított. Ajkai félig nyitva voltak; ő imádkozott. Ah, de ez ima mellett legtüzesebb érzéki kéj enyelgett a' fakadó rózsabimbó-ajkakon. Kezeit, mellyeknek bőre átlátszó gyöngéd vala, görcsösen redölé össze; 's ő maga egész testében reszketett. Csak hamar átláttam, hogy e' hölgy nem közönséges buzgólkodóné. Szemei a' kőszoborról koronként le- és a' távulba néztek, olly vágygyal, olly igézöleg, hogy ha túl az Ätnán állók, vagy tenger mélyében fekszem is, sugaraikkal kiszóllítottak 's magukhoz huztak volna. E' szemek ollyas mit vesztettek-el, mit egy madonna sem adhat vissza.

— Mellette anyja térdepelt, kinek szelid, nyájas, jámbor és szép arczán a' legidvezítőbb béke székel. Ez egy hat éves leánykát imádkozni tanított, 's baljával egy kőkeresztre, a' talapzatba vágottra, mutatott. Ezentúl egy kosárban kis gyermek feküdt, ki ártatlan szemével az eget nézé, 's ártatlan együgyűséggel majd a' keresztre, majd a' madonnára mosolygott. Távulabb még néhány asszony 's leány térdelt a' kép körül. De én keveset ügyeltem rájuk; lelkem mélyen merült-el azon márvány képű imádkozó szűznek nézésében.

„Ez is hiába imádkozik!”

E' szavak megrendítének; zavarodva néztem körül, valljon vezetőm mondta-e ez igéket? — „Geronimo, szóllál valamit?”

„Igen, uram, én csak azt gondolom, hogy a' szép Marcellának imádsága sikertelenül hangzik-el.”

Én hallgattam.

„Az Ätna már rég nem dühöngött; Pietro ismét feltünend hab-sirjából, 's őt magával viendi.”

E' szók előttem rejtvények voltak, Ätna — Pietro — összefüggésüket meg nem foghatám. Geronimo kiolvasá lelkemből habozásomat.

„S ön nem tudná ezen történetet?”

„Micsoda történetet?”

„Pietro és Hermosáról! Éppen most 50 esztendeje.”

„De hát beszélj-el!”

Pietro legdelibb ifja volt a' városnak, Hermosa legbájlóbb hölgy Marcella családjában. Pietro szegény volt, Hermosa gazdag. Pietro imádkozta Hermost, 's érzete viszonzottaték. De most kissé közönségessé lön a' történet. A' szerető pár természetesen — nem egyesülhetett. Hermosa külföldre jegyezteték-el.

Az Ätnának egy rémitő kirontása alkalmával Pietro itt, e' helyen (ugy emlékezem rá, mintha ma történt volna) a' hullámok közé veté magát. De ott lenn nem nyughatik; legdelibb, legcsábítóbb alakban száll-fel a' földre, 's melly leány egyszer meglátta az ifjat, szeretnie is kell, 's az ilyennek veszte azután multhatlan. — Midőn a' menyekző órája már meghatározottat, Pietro, az azt megelőző estén ismét hullámsirjába száll, 's az érette epedő leányt kétségbeesés harácsává teszi. Hermosa volt első áldozatja; tündéri természetét a' habok nyelék-el. Ez előtt egy héttel Marcella vőlegénye is eltűnt; fogadni mernék, Pietro volt, 's aráját nem sokára magával viendi. Csábjátékát többnyire az Ätna kirohanása előtt üzi. Marcella már negyedik leány családjából, ki Pietrónak áldozatul esik. Rettenetes az embernek ön sorsát előre tudni, 's azt meg nem változtatni.”

Fél év múlva ismét Syrakuzába mentem. Első utam az istenanya kőszobrához volt. Ugyan azon személyeket láttam térdepelni a' kép előtt, kik fél év előtt ott imádkoztak. Marczella anyjának 's nővérének tagjairól gyász-köntös folyt-le; Marczella nem volt velök. A' madonna-arczot egészen ellepte a' folyóka; nem lát, nem hall többé. A' kereszt még menten áll minden bozótól; képzelődésem nagyobbak festé, mint volt.

Geronimo könyezve beszélé-el, miként játszott a' zajongó tenger Marczella harmat-testével.

Midőn a' kosárban enyegő kisedre, tengerre, 's édig meredő Átnára tekinték; idegeimet lázborzongás rázta-meg.

RÖJTÖKI.

ORSZÁG- 'S NÉPISMERTETÉS.

K a r p a t i h e g y i t a v a k.

(Folytatása.)

Említésre méltó még egy, e' nyilas felett 200 ölnyivel magasabban fekvő rézponk is, mellyből durva, helylyel helylyel zöld-'s fekete réz-okrával vegyes kavics töretik. Azokra nézve, kik a' Tátrában aranyat 's más nemes érczet találnak, e' ponk fontos hely, mert találmányaikat megpróbálni ezen szokják. E' munkálat azonban nyaktörő, mert a' mellett, hogy a' ponkra felhágni különben is nehéz, az még többnyire egész éven át hóval is van fedve, mellyen keresztül csak nagy fáradaalmak közt törhetnek utat. A' tó vizének zöld színe már sokféle véleményt szült, de kielégítőt még egyet sem. Némellyek az éjszaki parton buján tenyésző henyefenyőnek visszaható árnyékától akarják a' zöldszint származtatni: mások a' tó fenekén termő 's az alsó források által mozgatott szüzleány h a j a nevű növény ingásának tulajdonítják. Vannak ('s ezek között van Asboth), kik a' zöld szint kénsav által felolvasztott réznek akarják tulajdonítani, melly a' magasabban fekvő rézponkról lero-hanó zuhataggal, egyszersmind a' távulabb fekvő veres tó vastartalmú vizének összekapcsolójával, ömlik a' tóba. Mások ismét azt állítják, hogy vizének zöld színe a' festő tulajdonsággal bíró kurta vizfonaltól (conferva fontinalis) származik. Legvalószínűbb azonban, hogy a' viznek zöld színe egyedül a' parti és vizalatti növények visszaható zöldjétől származik. Ércz vagy növényből szivárgó vegyleges festésről szó sem lehet, különben a' viznek pohárba merítve is zöldnek kellene lennie; pedig ellenkezőleg van; mert pohárban kristály-tiszta 's mentt minden idegen iztól vagy szagtól, sőt a' völgyi lakosok mint ivóvizet igen dicsérik. — Bucholcznak a' Karpatok leírását tárgyazó munkájában említett lazurüreg csak mesén alapul, mert nyo-

mára legszorgosabb kutatás után sem találtak. Bucholz t. i. azt mondja, hogy a' zöldtó alatti szikla tövénél egy nagy kő volt, mely a' gazdag lazurüregnek bejárását fedezé. Félvén azonban az üreg tulajdonosai, hogy titkuk napfényre jő, 's kincsük elkoboztatik, az üreg száját berakatták.

A' zöld tótól éjszakra, emettől 200 ölnyi vastag szirtfal által elválasztva, van az ugy nevezett királyorr (Königsnase) vagy a' verestótoronyi hegy lábánál a' veres tó. Az említett rézponkról igen veszélyes út vezet ide, mert henyefenyővel benőtt sziklákon és mélységeken keresztül csak ágakba kapaszkodva juthat hozzá a' merész vándor. Közelebbi útja, mely a' belőle kiömlő hérczfolyam meredek partján megy, még veszélyesebb; mert itt egy a' mélységre duzzadó sziklahasábról a' másakra kell szökni, mely levegői útnál a' vándor könnyen az alatta harsogó patak szirtmedrébe bukhatik. A' veres tó sokban hasonló az említett zöld tóhoz, és valamint az, ugy ez is egy részről (éjszagnak) sziklaktól környezetik, mellyek verestóitornyok név alatt ismeretesek, és több órányi téren elnyuló granit, homok és mészkő töredékekből alakult óriási szirtfalat képezvén, egészen a' bélai őshegyekig nyulnak. Nevét vízének vereses színétől vette, mely fenekén 's partjain bőségben elszórt vasokrától származik. A' sziklák odvaiban tömérdek rabló vad és murmutér tanyázik. Legtöbb illy nemű lakója van azonban az öblökkel 's barlangokkal dúsz királyorr-nak, mely nevét egy rajta kinyuló 's orrhoz hasonló hegynyeregétől vette. E' tóval szinte egyenlő magasságban 's párhuzamos vonalban fekszik a' fekete tó. Ehhez legkönnyebben juthatni, ha egy, a' verestónak déli oldalán kirontó patakcsa folyását követjük fölfelé, mert ez a' fekete tónak köszöni lételet. Nehány száz lépésnyi kanyargás után a' tó, mely délről keletre nyuló tojásdad gömbölyeg idomú, egész nagyságában szembe tűnik. Déli 's nagyobb részint keleti oldalát is mászhatlan szirtek környezik, nyugoti és éjkeleti oldalát pedig sűrű, majdnem átgázolhatlan, henyefenyő bokrok fedik; napfény-hiány, mely a' granitfalakon ritkán törhet-át, a' henyefenyőknek sötétlő árnyéka 's a' tó fenekét fedő sötétszürke homok, a' viznek fekete szint adók, szolgáltatnak alkalmat elnevezésére. Nevezetes még egy henger idomú 's a' tótól nem messze felnyuló szirt, mely karbunkulus toronynak is neveztetik. E' név egy a' környéken keringő népmondáról ragadt reá, mely szerint a' tóra hanyatló 150 ölnyi magas csúpon ritka nagyságú karbunkulus csüggött, fényével éjente az egész tói vidéket megvilágító. E' megbecsülhetlen drága követ azonban valamely ismeretlen hatalom a' tóba sujtá, és a' babonás nép véleménye szerint még most is annak pokol-sötét örvényében hever. Némellyek ugyan azt állítják,

hogy vihar sodorta a' tó mélyébe: mások azonban 's a' nagyobb rész, azon véleményben vannak, hogy bizonyos kincsre vágyó juhász, birtokába jutni akarván, minthogy hozzá másképp' nem férhetett, puskával lelőtte; de a' kő nem lábai elébe esett, mint gondolá, hanem a' tóba gördült. Ez 's több ehhez hasonló mesés rege kering még maig is a' nép nyelvén, és a' kincshez juthatás reményében nemcsak vagyonukat veszték-el már többen, hanem elméjük' 's éltöket is.

E' most említett tótól mintegy órányira fekszik a' fejr fal mentében, melly egy részén azt környezi, a' fejr tó is. Sziklatornyok, 's a' hegyeket egész kúpjukig beterítő és áttörhetlen henyefenyő-vadonság a' tóhoz juthatást szinte lehetlenné teszik. Csupán keleti oldalán, hol a' belőle kiszakadó pataknak kifolyása van, juthatni hozzá. Azonban itt is csak szikláról sziklára szökve közelíthetjük-meg. A' tó, melly 4914 lábnyira fekszik a' tenger felett, több öbölre van szakadva, nagyságára és mélységére pedig minden eddig említettet felülmul. *)

A' fejr tó területét 6—800 lépésnyire lehet számítani, 's mélységét 80—120 toise-ra. Vize tiszta, jó ízű; számíthatlan mennyiségű pisztrángot táplál, mellyek közül a' halászok több ezret fognak-ki évenként, hanem elkészítésük előtt a' folyóba bocsáttatnak; mert ezek is soványok 's a' zöld tóiakhoz hasonló különös sajátságos izök van. Azon sziklatömegek közül, mellyek e' tó körül helyezvék, legmagasabb 's legkönnyebben megmászható az ugy nevezett Durlberg. Ennek legfelső csujja 6894 parisi lábnyira nyulik-fel, 's a' szomszéd Galliczia téreire szép kilátást nyújt. Ormán más különféle növények közt különös nagyságú és sok tudóffü (lichen Islandicus) terem, lábánál pedig gazdag legelő terül-el. Ennek ellenében 's a' tó alsó éjszaki részén az ugy nevezett nyereg (5393 p. l.) 's délre a' 6000 p. l. magas fecskehegy mered égbe, mellynek kopasz orma a' fellegekkel társalkodik. A' éjszaki hegynyiláson keresztül egy gyalog ösvény vezet Késmarkról Gallicziába; keleti oldalon pedig jobbra balra lejtőleges konyulat van, festőleges sziklák közé szorult völgyekbe vezető, 's különösen a' balról lekanyarodó, a' természeti szépségekről híres kohlbachi völgybe visz. Az ut e' völgybe mind a' mellett is terhes, mert a' hegyekről leomló szirtpatakok sikamlóssá teszik, és az ámitó nagyságú moh között, melly ezer éves sziklahabokat burkol zöld szőnyegbe, nyilások rejtvék; majd ismét inga-

*) E' tónak közepén mintegy 40 ölnyi magas, gúlya-idomú szirt nyulik ég felé, mellyhez csak uszva vagy kivájt fa-odúban juthatni; és mind e' mellett is tömérdek név van rá karczolva vagy festéssel írva, mellyek azonban szabad szemmel nem olvashatók.

tag 's csak faszálakból készült egyszerű gyalog ösvényen, vagy rémítő mélységek felett megy az út, 's itt némelly helyeken olly keskeny, hogy míg egyik láb a' sziklán nyugszik, másik a' mélység felett lebeg, mellybe a' legcsekélyebb vigyázatlanság lebuktatná a' vándort. Ha helyre ért az ember, és nem dühöngnek az elemek, (mi itt nem ritkaság) vagy ködfátyol nem fedi a' vidéket, fáradalmai várakozásán felül jutalmaztatnak. *(Vége következik.)*

HAZAI HIRLELŐ.

Csillag-keresztes dámák. Mult majus 3-kán az ő fölsége a' esászárné 's királyné által kineveztetett számos csillagkeresztes dámák sorát következő magyar asszonyságok diszesítik: 1) Draskovich Clotilde grófné, született Kulmer báróné. — 2) Esterházy Felicia grófné, szül. Sigray grófné. — 3) Festetics Francziska grófné, szül. Wenkheim báróné. — 4) Majláthné assz., született Uzovics Karolina. — 5) Pálffy Zsófia grné, szül. Jablonowska herczegné. — 6) Pongrácz Johanna grné, szül. Palásthy assz. — 7) Szirmay Ottilia grófné, szül. Okolicsányi assz. — 8) Sztáray Valburga grné, szül. Brudern báróné. — 9) Tige Francziska grné, szül. Apponyi grné — 10) Ürményi Józsefné, született Festetics Amalia assz. — 11) Wenkheim Terézia özv. brné, szül. Orczy brné. — 12) Zerdahelyiné asszony szül. Klobusiczky Petronella.

Pesti lófuttatás — Az idei lófuttatások a' pesti gyepen majus 31-kén 4 óraker délután kezdettek-meg, mellyről bővebben jövő számunkban. — A' még következő kettő jun. 4-kén (pünkösthétfőn) és 7-kén (esötörtökön) hasonlag délután 4 óraker lesz.

TERMÉSZETI TÖRTÉNET 'S TUDOMÁNY.

Amsanctus tó. *(Vége.)*

A' tó partján elnyuló porhanyú föld miatt nem tartók tanácsosnak a' közelebb járulást; különben is nem igen vastag réteg felett állottunk, melly alá a' víz messze benyult, 's hihetőleg gyakori aradásoknak is van kitéve.

A' víznek sötét színe a' tó örökös hullámozásától származik, melly a' medrek part alatt sokkal erősebb, mint az átelleni lapályoson; tükre különben folytonos mozgékonyaságban van, és fekete agyag részecskéket hány-ki, mellyek a' víznek sötét színt adnak, 's azt sűrűvé teszik; ha pedig a' vizet palaczkba töltik, 's csendesen hagyják állani, az agyag leülepedik, a' viz izetlen, tiszta és jéghideg lesz. Ez utósó körülményen egyeleve bámul az ember, annál is inkább, mivel a' föld körösleg olly meleg, hogy meztelen lábbal rajta hosszabb ideig állani nem lehet, mivel folytonosan vulkani gözt lövel-ki, melly a' tó vizét forrásba hozza, pedig ha illetjük, még is hideg. Mind ez azonban könnyen megfejtethető, ha meggondoljuk, hogy a' forrásnak látszó hullámozást a' mederből kifejlő szesz okozza; 's ha ez így van, sokat vesz kártekonyságából, és nem is a' víznek, hanem a' földnek kigőzölgései ártalmasok.

A' tónak mélységét örökös hullámozása miatt nem lehet megmérni; több körülményből azonban valószínű lesz, hogy az lapályos partja felé igen cse-

kély, áltajján pedig bajosan lesz több hat lábánál. A' tó feneketlenségéről szárnyaló monda éppen olly alaptalan mint az, hogy a' madár nem repülhet keresztül fölötte. A' pillangókra azonban, ugy látszik, veszélyes a' kigözölgés, mert a' tó partja körösleg fedve volt igen szép sárga és számtalan lepkével. Nem kevésbbé bámultunk a' szesznek ható sájátságán is, melly a' levegőben ugyan könnyen elszáll, de zsebünkben minden érczet megfeketített, és nemcsak köddel vonta-be óráink belsejét, hanem meg is állította őket.

A' tónak látható kifolyása nincs, hanem a' parttól mintegy 30 lépésnyire kis torkolat alakult, mellyen keresztül kis patakcsa foly-ki. E' viznek színe ugyan egészen különbözik a' tó vizétől, agyag részeket sem hord többé, csak vékony sárga hártáival van borítva; de a' lakosok bizonyítványa szerint a' tó vizéhez hasonló sájátságokkal bir. Innen fél órányira nagy gödörbe foly; ott megtisztítják, 's Villa Maina szomszéd falu fürdőibe viszik, melly fürdőt, mint bőr 's más kronikus betegségekben igen hasznos gyógyszert, nyáron által számos vendég látogat.

Kigyónak nem kell hinni. Königsbergben bizonyos napszámos, ki több év óta eleven kigyókat szokott az erdőben összefogni, mult hónapban egy pálinka-mérő házba jő, 's ott több személy jelenlétében, ezek intéseinek daczára, a' kigyó fejet szájába fogta. A' ravasz állat, mintha csak el-leste volna az alkalmat a' rajta vett bántalmakért boszút állani, tulajdonosának nyelvét megharapta. A' napszámos azonnal éles fájdalmaikat érzett, és szájürege néhány perc alatt erősen feldagadott. A' szerencséilen, sebészi kórházba vitetvén, orvosi kéz alá adatott; de életéhez kevés remény van.

KÜLÖNFÉLE.

„A' gonosz tettet ott is látják, hol senki sem gyanitná. Annecy környékéa két vámszedő nem régiben egy szolgálót gyilkolt-meg, kinél 100 franknyi kész pénz, mint szolgálatának évi bere volt. A' pénzt hihetőleg tudták a' gyilkosok Gonosztettük után azon szándékkal távoztak-el, hogy az elsőt, kivel találkozandnak, a' hölgy gyilkosának vádolandják. Tanácskozáruk 's gyilkosságuknak azonban bizonyos napszámos egy fáról, mellyet tisztogatott, tanúja volt; ki, alig távoztak-el a' gyilkosok, leszállott, hogy őket bevádolja. De a' vámosok azonnal ott termettek, elfogták, 's bíróság elébe vezetvén gyilkosnak vádolták. A' kérdezettett maga meentségére nem tudott egyebet válaszolni, mint hogy ártatlan. A' hatóság már éppen parancsot ada két határőr-vadásznak, hogy a' vétkest kísérjék fogságba, midőn a' pór egyszerre felkiáltott: uraim! én ártatlan vagyok; a' gyilkosok vádlóim-ként állanak önök előtt; vonják-ki csak egyiknek zsebéből a' kendőt, melylyel a' véres kést megtörülte, 's a' másíknak eszmájából a' pénzt, mellyet a' szerencsétlen áldozattól elraboltak. E' szavakra megrettent a' két gyilkos, 's miután minden kivilágosodott, törvény kezebe adattak.

Külön c z s é g. April 30-kán egy különös és szokatlan jármüt bámultak a' Magdalena-bástyán sétálók Párisban. Negy kolossalis 's egyforma nagyságú pyrenei szelindek, tigris-pettyű szőrrel, egy kis csinos kocsit vont. Mintegy 18 éves ifjú baszk öltözetben bámulatos ügyességgel kormányozá a' tanulékony állatokat, mellyek angol lovak módjára szerszámozvák. Az ifjú olly kifejléseket 's fordulatokat tön különös kutyalovaival, mellyek bár melly londoni kocsisnak becsületére váltak volna. Beszelik, hogy e' különös vontatók egy fiatal gazdag Spanyoléi, ki néhány hónap óta Parisban tartozkodik.

Azt is hirtelik, hogy előlegesen azért gyakorolja az állatokat, mert rövid idő mulva fogadásból a' bastille-tól Magdolna-bástyáig akar rajtok 12 percz alatt iramlani.

EMLEKMONDÁS.

Magyar.

Szép szemlélni Magyar, ha körébe fogadja királyát:
Szívének fenekén forró hűsege kilobban,
Tapsol, örömjajt út, vagyonát, majd éltit ajálja.
Szép hallgatni Magyar, ha szavát hallatja tanácsban:
Ekkoron a' közboldogulás kívánata, és a'
Nemzeti lelkesedés örökös rúgói hevítik.

CZUCZOR.

Lemondás. — Azon forró szenvedély, melyet az ifjúság szerelemnek hisz, hamar ismét el fog mulni; mert az ifjúság könnyen felejt, 's lemondásában már új jövődőnek boldog éldeletet sejtí.

FRANKVÁRI után K. H. K. J.

A' híz elkedők lesei annál veszélyesbek, hogy a' tőlek kapott sebek nem fáznak, 's midőn megölnek is, nem érezzük; annyiban veszélyesbek, hogy az emberek fülei többnyire hasonlók a' köppölyhez, — minden megvesztett magukba vesznek. Ezt tudván a' híz elgő, megméli a' tört, hogy bele csalhasson; dicsér, midőn gyalázní akar; mosogat, midőn moeskolni akar; fogásai titkosak, homályosak, mint a' történet útja. Nézd-meg a' kihadott rőzsakebelben a' tiszta nap ellenébe villogó harmateppet; gyémántot játszik szemeid előtt; egy kicsiny homály támad — 's viznel egyebet nem láthatsz. — Illyen a' híz elkedés.

NAGY GYÖRGY után Csongor N. Enyedről.

Tagrejtvény.

A' szép hazával létem egykorú,
A' mély Tiszának partján váram áll,
Környemben 's bennem dúlt sok harczvilhar,
A' vad Töröknek jármát hordozám;
De most szabadság kienesem, honnosim
Árpád-beszélte nyelven szóllanak,
Békével szántván a' kövér ugart.
Gazdag gyümölcsöt hoznak a' tanyák,
Rajtok juhalkák, marhák, szép lovak
Sokan tenyésznek. — Kis végső tagom
Egyik vezér volt a' hét fők közül,
Kik jó hazánkat visszafoglalák.
Vas mű elsőmnek sok hasznát veszed,
Hálád azonban még is abban áll,
Hogy vas szerekkel sújtod fejbe azt.

MISKOLCZY ISTVÁN.

Előbbi rejtvény: Öszvér.

Szerkezi Mátray Gábor, halpiacson alul a' Duna partján. 114. szám alatt.

Nyomt. Trattner-Károlyi, uri utca 512.

RÉGILŐ.

Pesten csötörtökön junius 7^{kén} 1838.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csötörtökön. Fél évi díja helyben képekkel 5 ft. boritéktalanul; postán 6 ft. péhőben. Budapestiek évnegyedenként is vált-hatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ELBESZÉLÉS.

A z a t y a g y i l k o s.

Albani bibornok Winkelmannt Romából elutazásakor bizonyos ritka régiség-gyűjteményre figyelmezteté, melly Veronától nem messze egy pompás kastélyban őrizteték.

Winkelmann, a' híres régiségbuvár, e' kincset látni akarván, a' kastélyt felkereste. Az épület nem ama csinos és diszes falusi lakok közé tartozék, mellyeknek ékesítésére szépségeit minden művészet pazar kezekkel szórja; ez egy szilárd sztylben 's izléssel épült kastély volt. A' hozzá vezető uton burján uzsoráskodott, 's bejárásainál a' repkényből természetes védtornyok fonódtak. Winkelmann e' hanyagságot a' szentség természeti diszének tartá; a' kastély birtokosáról, marchese Polonióról, már eleve legkedvezőbb véleménynyel volt, és a' régiségeknek hihetőleges barátjánál szives elfogadásra számolt.

Azonban véleményében szörnyen csalatkozott; a' kastély birtokosa, olasz ország vendégszerető szokásainak daczára, senkit sem bocsátott lakába.

Milly csalódás! Winkelmann Romából elutazása óta szünetlen azon gondolattal kecsegteté magát, hogy e' kastélyban műismerő szemei ritka kincseket látandók; — csupán e' nézetből utazott oda; — már eleve becses diszedényekről, bámulandó szobrokról, tiszta márványról álmodott, — és most ezeknek látása nélkül menjen Veronába? — Az ígért földnek határán álljon, 's azt át ne léphesse? — Nem! ezen akadályok még inkább felingerlék vágyát, 's nehézségekkel daczoló lelke elhatározá, bár mi áron is, átlepni a' záros küszöbököt. Ez annyira őrzött lakban — gondolá Winkelmann — bizonynyal valami különös 's a' maga nemében egyetlen kincs rejtezik; a' kincs birtokosa előtt térdre omolni, annak megmutatásáért előtte redőlt kezekkel rimázkodni, határozá-el magában Winkelmann. Igen, de ez ember maga a' hajthatlanság, miként a' környékbeliék beszélik. És ha ugy volna is, a' régiségbuvár vágya hasonlag for-

ró 's akaratja rendíthetlen. Winkelmann a' kincsnek látását eltökélé magában, és célját el is érendi; cselt fog használni, az aranyat pazar kezekkel szórni, és szükség esetében a' kastélyt ostromolni fogja.

Mielőtt azonban a' tilos szentségbe lépne, annak Argoszákat akarta kiismerni, 's megtudni, ki lakik vele a' kastélyban.

Polonio Manfred marchese azon családnak ivadéka volt, melly Genuában Doria dictatorságának olly soká és hatalmasan ellenszegült, végre a' köztársaságból száműzetvén kincseivel 's hatalmával más helyen telepedék-le.

Midőn olasz országot az idegen hatalom nehéz igája nyomá, a' patricziusok munkás köre széteszlott, 's a' régi családok fejeinek, kik büszkébbek valának, hogy sem az idegen uralkodónak udvarában hizelgve görnyedezzenek, palotáikba kelle zárkozniok, hol sikeretlen lázadási terv koholásával, vagy játék, bor, és szépek mellett mulaszták az időt.

Ez időtől játék lett uralkodó szenvedélyük 's nemzeti izlésük az Olaszoknak, és a' Polonio-család játékos család volt.

A' szerencse istennője örökös ellensége volt e' régi családnak a' játékban, melly körülmény annak tagjait némi vétkes tettekre is készíteté; a' Polonio-család azok közé tartozott, mellyekben az atya szenvedélye a' fiúkra átmegy, mellyek szerencsétlenséget 's vétkes hajlandóságot örökölnek.

Winkelmann utazásának idejében már csak két sarjadéka élt e' hajdani híres családnak; egy hatvan évet meghaladott aggastyán, 's ennek 25 éves fja Cinelli.

Ezekben őseik botorságának láncza is megszakadni látszott, vagy azért, mivel a' pazarlások által három negyed részre olvadt vagy a' szenvedélyeket nem bírta táplálni, vagy talán őseik forró vére az évek hosszú során át unokáikban hűlni kezdett.

A' marchese azonban, mihelyest szerét teheté, vakon rohant a' szenvedélyek örvényébe; minden ósénél bőszerűbben játszott, és éltét fél pályáján vala végzendő, ha atyjának külföldön történt hirtelen halála őt feledett kötelességére nem emlékezteti, és magát maga iránt figyelmessé nem teszi.

Ez időtől kezdve kortársainak legnagyobb bámulására életmódját egészen megváltoztatá; — 's minthogy természetünk egyik tulajdonságából a' másikba szokást szereti, a' pazar emberből ő egy a' világtól elvonuló, magányt kereső, ember lön. Ki az előtt a' tudományokat gunyolta, a' tudósokat megvetette, most örökös tanulással tölté napjait; a' tékozló fukarrá vált; számos eselédét elbocsátá; lovait, kocsijait eladta; jószágait elzálogosítá; csupán azon kastélyt 's falusi jószágot tartá magának, mellyről már emlékeztünk. Ez volt a'

családi jószág, 's ő azt nagy becsben látszott tartani; de csak egyedül lakta, 's majdnem remetei ridegségben. Agg házgondviselőnéje vala férjestül egyedüli társasága; a' legszükségesebbnek egy részét is elvonta magától; szóval, a' forró szenvedélyt jégártya váltá-fel keblében.

A' fukart még inkább gyűlöli a' nép, mint a' tékozlót; és így e' pórok, hol csak szerét teheték, pusztíták javait. — „Zechinát zechinára halmoz — mondá a' nép — folytonosan fél a' megrablástól, 's e' miatt éjente fegyveresen jár kastélya körül; kész mindent megölni, ki kineseihez közelit.“

Milly tömérdek kincset, milly számíthatlan pénzt hittek a' kastély falai közé rejtettnek! E' hiedelmet Matheo, a' marchesének házgondviselője, kit a' bor gyakran fecsegővé is tön, még inkább nevelé következő 's több ehhez hasonló beszédeivel: „a' kincsek — monda Matheo borhevültten — egy pompás pavillonnak (mellyben egy hajdani muzeum szobrai és régiségi kincsei is állanak) márvány-padolatja alá rejtvék; ide jár a' fukar, 's azon ürügy alatt, hogy a' műtárgyakat vizsgálja, gyémántjai tekintetével hizlalja szemeit, aranyai közt turkál és ezüst rudakat emelget. Többször utána lestem — folytatá Matheo szavait — 's láttam, mint kullog köpönyege alá rejtett lámpával e' pavillonba; miként zárja-be maga után az ajtókat; ezután hallgatóztam, 's egész reggelig nem hallottam egyebet arany-csengésnél.“

Ha a' marchese-nak csakugyan megvolt is ama boldogtalan szenvedélye, melylyel vádolták, haszna, öröme nem volt benne; ha lelkét kéjmánorba ringatá is az arany csengése, egészségét minden pénzével sem tudá megtartani; mert Polonio egy vándorló rémváz volt. A' társas élet köréből önkényesen számüzé magát, 's a' szerencsétlen szenvedélye által magát csontá fonnyasztott, hanyagul öltözködött, majd nem rongyokban, dult hajakkal, halvány, elferdített képpel — hihetőleg rablóktól félelmében — lankadtan, elerőtlenedve, 's föld felé (mellyben nyugalját látszék keresni) görnyedve járó marchesében, senki sem ismert volna a' hajdani ős családnak egykor olly deli sarjadékára.

A' fukar azonban fíjának, kit, noha távul tartá magától, gyöngéden szerete, évenként szép mennyiségű pénzt küldött.

Az ifjú Polonio szép ismeretekkel birt, szellemdús 's ügyes, és a' veronai 's mantuai fiatalságnak vezér-csillaga volt nem a' fényelgés és kicsapongásokban, hanem a' jó izlés terjesztésében. Keblében a' legnemesebb érzelmek fejledeztek, és úgy látszék, irányul tüzte-ki magának, családjának sok botlására a' feledékenység leplét vonni. Más országban 's más korszakban az ifjú Cinelli bizonyosan első

status-hivatalokat nyert volna. Minden társaságnak lelke ő volt; az első házakban örömmel látták, 's több szép leánynak szive keményebben dobogott, ha az ifjút látta.

Matheo Winkelmannak e' nép száján keringő hireket mind elmondá, mert a' régiségbuvárnak sikerült az öreg szolgálával ismeretségbe jutni, 's Matheo sem mutatkozék idegennek a' mű-barátot néhány aranyért az általa annyira ohajtott szent helyre vezetni. De mielőtt megegyezhettek volna, a' fecsegő szolgát haza szállíták. Az ifjú ur váratlanul haza érkezett, melly körülmény nemcsak az atyát zavará-meg, hanem a' népségnek is szemébe tűnt.

„E' véletlen hazajövetel hasznunkra van, tudós ur — mond a' Winkelmanntól bucsúzó agg szajkó — ez éjen a' marchesének foglalatosságai lesznek, és én önt kívánatai céljához vezetendem.“

Mig Winkelmann dolgait elrendezi, lássuk, mi történt a' marchese családjában, 's mi körülmény készíteté az ifjút olly váratlan hazatérésre.

Az ifjú Polonio képmutató 's játékos volt, szenvedélyes játékos és képmutató; nem hogy a' világot ámitsa, hanem hogy egy leánytól, kit imádot, meg ne vettessék. Noha nem irthatá-ki a' szerelem a' játék szenvedélyét Cinelli kebléből, imádotját látva még is mindig megrezzent. Speroni leányának kívánatára kész lett volna magát veszélybe dönteni, de az a' játéktól még sem tudta őt elvonni. Azon esetben, ha a' kedves titkát felfedezi, térden esengett volna bocsánatjáért, de a' koczka csörgése ellenállhatlan erővel ragadta volna játszó asztalhoz. Forró, egész lélekből buzgó szerelem és szenvedélyes játék vala egyedüli élete. *(Folytatása következik.)*

ORSZÁG- 'S NÉPISMERTETÉS.

K a r p a t i h e g y i t a v a k.

(Vége.)

Egymásra tornyozott, részint erdőkoszorús, részint kopasz szirtek, óriási sziklák, száz még száz rendküli kiduzzadások, sziklavállak, borzasztó mélységek, mély hasadások, mellyeknek sűrke agyáik felett ezernyi szirtpatakok milliárdnyi por-cseppekké zuzatván, legebájlóbb zuhatagokat képezve, iszonyú morgással rohannak-le, környeznek egy eleven zölddel 's illatos füvekkel elhintett völgyet, mellynek ölében több kisebb és nagyobb, a' nap aranyában tükörként csillámló tavaeskák nyugosznak. Legborzasztóbb 's egyszerűsmind legnevezetesebb helye e' völgynek az ugy nevezett lépcsős cseke-zuhatag, melly a' legragyogóbb szivárvány-szineket játszva, majdnem 1000 lábnyi magas granitfalról rohan alá, és szénpa-

ta k neve alatt a' völgyet szörnyű sebességgel, locsogva, tajtékozva, nehányszor átszegdelvén, miután egy szirt-falat áttört, mintha a' mindenható természet kezétől üttetett volna rajta a' lyuk, vad zajgással habjai közt fellegekkel csatázott faderékokat és szikla-hasábokat ugyan annyi kavicsokként hempelygetvén, földet rázó harsogással feneketlen mélységbe rohanva elenyézik. Képzeld most magát az ember, miután eddig egész útján néma siri csend környezé, e' viz-zaj, a' természetnek ez örökös teremtése és rombolása, e' majd tompa morajú, majd irtózatossan bömbölő, zúgó és süvöltő víz-rohanás közé: azt fogja hinni, hogy láthatlan szellemek titokteljes műhelyébe jutott, és lelke a' mind ezeket teremtő iránt bámulattal és tisztelettel fog eltelni.

Áthaladva ezen völgyen is, melly fenékszine felé annyira összeszorul, hogy végre csak szűk ösvény lesz belőle, a' jéghegyeiről is már nevezetes jégvölgybe jut a' vándor, melly körül a' Tátrának legmagasabb csupjai egész méltóságukban emelkednek ég felé. Ezeknek királyuk a' 8200 láb magas lomniczi csúcs, melly Krapak-nak is nevezetik, 's mellynek fellegekben uszó ormát, kidüledő szarvait, csipkés rovátkáit 's kikönyökléseit egy tekintettel átnézhetni. Ennek ellenében a' növény-élettől megfosztatott jégvölgyi csucs áll, mellynek éjszaki oldalán több jéghegy mered-fel, déli lábánál pedig az ugy nevezett béka-tó terület. E' tó csak azon tekintetből érdemel említést, minthogy azok reményeinek és álmainak, kik a' Tátrában, különösen pedig e' tó örvényében, gazdag kincsnek rejtezését hiszik, fő pontja. Az e' tó medenczéjének keleti partján felmeredő szirtet a' kincsvágyók képzele barát-alakba akarja öltöztetni, a' kincs őrszellemeinek hiszi, mellynek segéde 's pártfogása nélkül a' kincsekhez senki sem juthat. Minthogy azonban e' szirt-tömeget a' rá-lehelt tömérdek sohaj 's átok sem lágyíthatá-meg, a' kincshez még eddig senki nem juthatott. A' tó magában nem nagy, de rendkívüli mélynek mondják. A' sziklák, mellyek környezik, nagyobbára szürkés márványból állanak, mellyeknek közelében vérkő nyomai is láthatók.

Az említett tavakon kívül tanyázik még néhány kisebb 's nagyobb, vízzel tölt, szirt-medencze a' lengyel országig nyuló Tátra bérceiben, mellyek közül csupán a' nagy lengyel halász-tó és nagy fekete tó érdemel említést.

PESTI VIZSGÁLÓ.

Lóverseny. Az idei 1-ső lóverseny a' pesti gyepen majus 31-dikén délután 4 órakor kezdetett. — I) Az ivadékversenyre kitett 100 aranyért egyedül járámeg a' pályát Festetics Miklós grófnak Somnambulája. — II) A' Batthyány-Hunyady díjért (100 ar.) hasonlólag csak egye-

dül járt körül Liechtenstein Alajos herczeg Furiosissimája. — III) A' nemzeti díjt (250 arany egy 30 aranyat érő és magyar ország czimerevével ékesített serlegben az első lóé; 50 ar a' másodiké; tétel 16. ar. fele bánat; tét-összeség fele az első, fele a' 2-dik lóé) kivitták Hunyady Józ s. gr. Sir William-je (1) és Liechtenstein Al. hg. Peep-je (2) ugyan Hunyady gróf barna kanczája és Festetics Mikl. gr. Somnambulája ellen. A' serlegen e' fölírás látszott: „A' kétes pályán nemesen megvívni dicsőség“ Kisfaludy Károly. — IV) A' Batthyány Gusztáv gr. által adatott 50 aranyért egyedül járta-meg a' pályát Trauttmansdorf hg. Miss Craigie-je — ugy hasonlólag V) a' tiz esztendei díjért is (104 ar.) Festetics Mikl. gr. Miss Fanny-ja — és VI) a' Batthyány - Kazimir-díjért (100 ar.) Peja csevich Péter gr. Weightonja. — VII) A' parasztok próbatutásában indult 4 ló. Az idő elején szép volt; később az égháború sietteté haza az ugy is mérséklett számú nézőket, kik között fens. István cs. kir. főherczeg is méltóztatott megjelenni. — A' második lóverseny pünköst-hétfőn volt, miről jövő számunkban.

KÜLÖNFÉLE.

Bonyolodott per. A' parisi hatóságok előtt következő nevezetes eset várakozik eldöntő ítéletre. Bizonyos férjfiú, ki az előtt szállító vala, 50.000 frank évi jövedelemnek ura volt. Végso betegségében nejenek szüles-órája küzelgetett. A' férj meghalt. Vég-rendelményeben, melyet halála előtt kevés nappal készített, 's az előbbtől egészen különbözik, vagyona felett következőleg rendelkezett. „Azon esetben, ha nőm fiút szülne, az új szülött vagyonom két harmadát 's anyja utósó harmadát örökölje; ha pedig leányt hoz világra, anyja kapjon két harmadot, 's a' leánya egyet.“ — A' szeszelyes sors azonban ugy akarta, hogy az anya ikreket szüljön, még pedig egy fiút 's egy leányt. A' kisdetek ügyvéde már most ugy okoskodik, hogy a' végrendelmény következésében a' vagyonnak két harmada a' fiúé, utósó harmada a' leányé, az anya pedig a' vagyon jövedelmének használásán kívül egyebet nem kap. Az anya jogvéde pedig azt állítja; hogy az apának akarátja szerint egy harmada minden esetre az anyáé, más kettő pedig az öröklő akarátja szerint a' gyermekeké; az az: ezen új örökség ismét három részre osztandó, melyből kettő a' fiúnak 's egy a' leáynak jusson. E' szerint az egész örökség kilencz részre oszlanék, mellyből hármat az anya, 4-et a' fiú, 's kettőt a' leány kapja. — Annak idejében az ítéletet is közlendjük olvasóinkkal.

Kinc s. Bizonyos családi körben egy estve borzalmas kinc sásó - regéket beszéltek a' kandallónál. Mindent rémülés fogott-el, csak egy kis leányka vihogott szünetlen. Midőn a' megbotránkozott anya epével kérdené: „mit nevelsz? tudod te, mi a' kinc s?“ — a' szende gyermek egész együgyűséggel felelé: „hogy ne tudnám? Szakácsnéknak pattantyúsa?“

Párviadalok eredete. A' párviadalok, mellyek most inkább a' déli tartományokban divatoznak, éjszaki eredetűek. Hazájok dán föld, svéd és norvég országok. E' tartományoknak hajdani lakosai nem ismertek más törvényt, más bírót, mint fegyverüket. Villogó aczéllal intézték-öt pereiket, 's a' győztes a' meggyőzetettel kénye szerint bánt. Miután e' nemzetek olasz, francia és spanyol országot árdagályként ellepék, e' földeken is lábra kapott a' pár-

baj, 's a' nagyok közt kevés idő alatt nélkülözhetlen szokássá vált. Franciaországban Clodóver utódai közt vívták az első párviadalt, és nagy Károly idejében legigazságosabb elhatározónak hitték az ártatlanság és bűn ügyében. A' Chabot de Jamac Guido és de la Charaigneraie Ferencz közötti párviadal volt az utolsó törvényes párhaj. Ez II-dik Henrik uralkodása alatt 1547-ki nyárhó 10-kén a' st. Germain en laye-i vár előterén vívott. Chabot de Jamac Charaigneraie-t hazugnak nevezte, mely szidalomért ez őt párhajra hívta. A' király, ki hitte, hogy kegyenkezze de la Charaigneraie győzend, egyezését adván, maga is jelen volt a' viadalon; azonban reménye megcsalá. Chabot de Jamac ellenfelét térdben megsebesítvén földre sujtá, 's ez, abbeli szegyenében, hogy a' királynak szeme láttára meggyőzetet, sebét elkötni nem engedvén, néhány nap mulva vérvesztésben meghalt. E' szomorú eset nagyon meghatá Henriket, 's fogadást tön, hogy hasonló vitákhoz egyezését soha többé nem adja. A' neápoliak olly nemét találták-fel a' párviadalnak, mely inkább kis csatához, mint párviadalhoz hasonlított. Ki magát megsértettnek érzé, egy vagy több, sőt 10—20 bajsegédet is választott magának, 's ellenfelét hasonlóra szállítá-fel. Ezután határozott helyen és időben megütközvén, karddal vagy fütökössel, minthogy más fegyver tilos volt, intézék el bajikat. III-dik Henrik 's utódai kemény büntetés alatt tilalmazták a' párviadalt; és midőn XIV-dik Lajosnak szigorú törvénye azt végképp' tilalmazá, franciaországban egészen megszűntnek lenni vélték, 's a' tilalmazó parancsot kötött és kötetlen iratokban éig magasztalák.

Vallásosság. Paris környékén egy faluban bizonyos pórnő, ki ikreket szoptat, pénteken és szombaton soha sem nyújtja emlőit a' kisdedeknek azért, hogy, mint ő állítja, a' gyermekek jókor szokják-meg az anyaszentegyház által rendelt bűjtölést. A' falubeli lelkésznek és a' hölgy ismerőseinek legalaposabb ellenvetései sem képesek a' vakbuzgó anya szándékát megváltoztatni.

Babona. — A gereiz községben bizonyos fiatal hölgy hitelen kedvesét szerelmi itallal akarta ismét magához hódítani, melyet az ifjúval csakugyan el is nyeletett. Mielőtt azonban a' nedv munkálni kezdett volna, a' hölgynek egyik nővére lélekimerettől furdaltatva megvallá, miből főzetett a' pokolbeli kotyvalék, mellynek nagyobb részét megfőzött kisded holt testének leve tette. A' szerencsétlen ifjú undor 's irtózásból megőrült, a' bűvész hölgy pedig segédnéjével, egy falusi Circével együtt, börtönbe vitetett.

Az angol királyi asztalkészület jelenleg Windsorban egy nagy és egy mellék teremben áll, 's 1.750.000 font sterlingre (17 $\frac{1}{2}$ millióf. p. p.) van becsülve. Itt van a' IV-dik György által gyűjtött 's 130 személyre való asztalszer is. Némelly darabjai a' spanyol hajós seregtől koboztattak-el; mások Indiákról, birman országból, Chinából 's a' t. hozattak. Többi között van egy edény, melly XII-dik Károlyé, 's egy más, melly az avai királyé volt. Láthatni még egy drágakövekből összerakatott pávát, 30.000 font st. értékűt; egy tigris-fejet, melly Tippo Saibnak zsámolya volt, mellynek fogai kristály, 's nyelve arany; tömördek arany vértet; 30 tuczat tányért, mellyeknek mindegyike 26 guiné (260 f. p. p.) értékű.

Török nők öltözete. A' vagyonosabb polgárnők török országban húznál selyem gaze-ünet viselnek, keskeny szalagok 's rojtokkal czifráztat, és festett pamut kelméjű bő bugyókat. Lábaik meztelenek, de azért a'

kis sárga papucs, mely olly szűk, hogy hüvelkünkre alig huzhatnók (!?), a keleti szépek azonban könnyen lejtének bennök, mindig készen áll. E' gazdagon himzett papucskok mind e' mellett is csak fényelgési czikkek; mert a' török nők a' puha ruganyos szőnyegeken meztláb szokelés gyönyörétől nem akarják magukat megfosztani. Űng felett tündöklő pamut köntöst viselnek, hasonló rojtokkal czifrázottat. Ez elöl végig nyitott, és csak egy, a' csipők körül kerített kasemir sál tartja össze. Télen még ibolya színű vagy zöld szűk mellényke, mely prémmel ékesítettik, egészsíti-ki az öltözetet. Ha utzára megy, még turbánt 's fátyolt is vesz, többnyire olaj-zöldet. Utszán papucsaik fölébe még nagy sárga czipőket huznak, melyekben alig tudnak tovább bizegni. — E' dámáknak egyik legkedvesebb eldeletük az álom: azért is, ha ott egy nő mást magához hivat, így szállítja meg: „jőjj hozzám holnap, majd egyet aluszunk.“ Éppen mintha dámáink thea vagy kávéra hívják egymást.

EMLEKMONDÁS.

A' tűz.

A' melly tűz lelkünk' bátor tettekre hevíti
Majd ugyan az mérész bűnre hevíti keblünk'.

Ungvár-Németi TÓTH LÁSZLÓ.

Vétkes.

Ki szívében már förtelmes tett' tudománya,
Rejti tekintet elöl arczát 's szemeit szemek ellen;
Mert a' sziv szenyjét az alaknak tükre mutatja.

BAKSAY.

Elvadás. Jaj annak, kinek kebelét az anyatermészet sok erő magvaival hintette-be, ha a' fontos pillanatban vagy elhagyatva, mint parlagon maradt föld, elvadul, vagy csaló képek után indulva, mint bolygó tüzet követő vándor örökre eltéved!

AURÓRA (1835.)

Művészet, barátság. Egyes szép, de gyenge kapocs a' művészeté: szoros foglaló-láncz a' barátságé. Közös bajok levivása, közös örömek éldelese halkkal kötik ennek szemeit.

BE. Muzáron. (1833.)

Szórejtvény.

Első hármam italt nevez,
Jól készí'tve szerethetsz;
Fejem' vesztve én nélkülüm
Ember! holdog nem lehetsz.

Egészemet paripáján
Minden lovag kedveli,
Ha szép bokros, és valódi
Fürgességét jeleli.

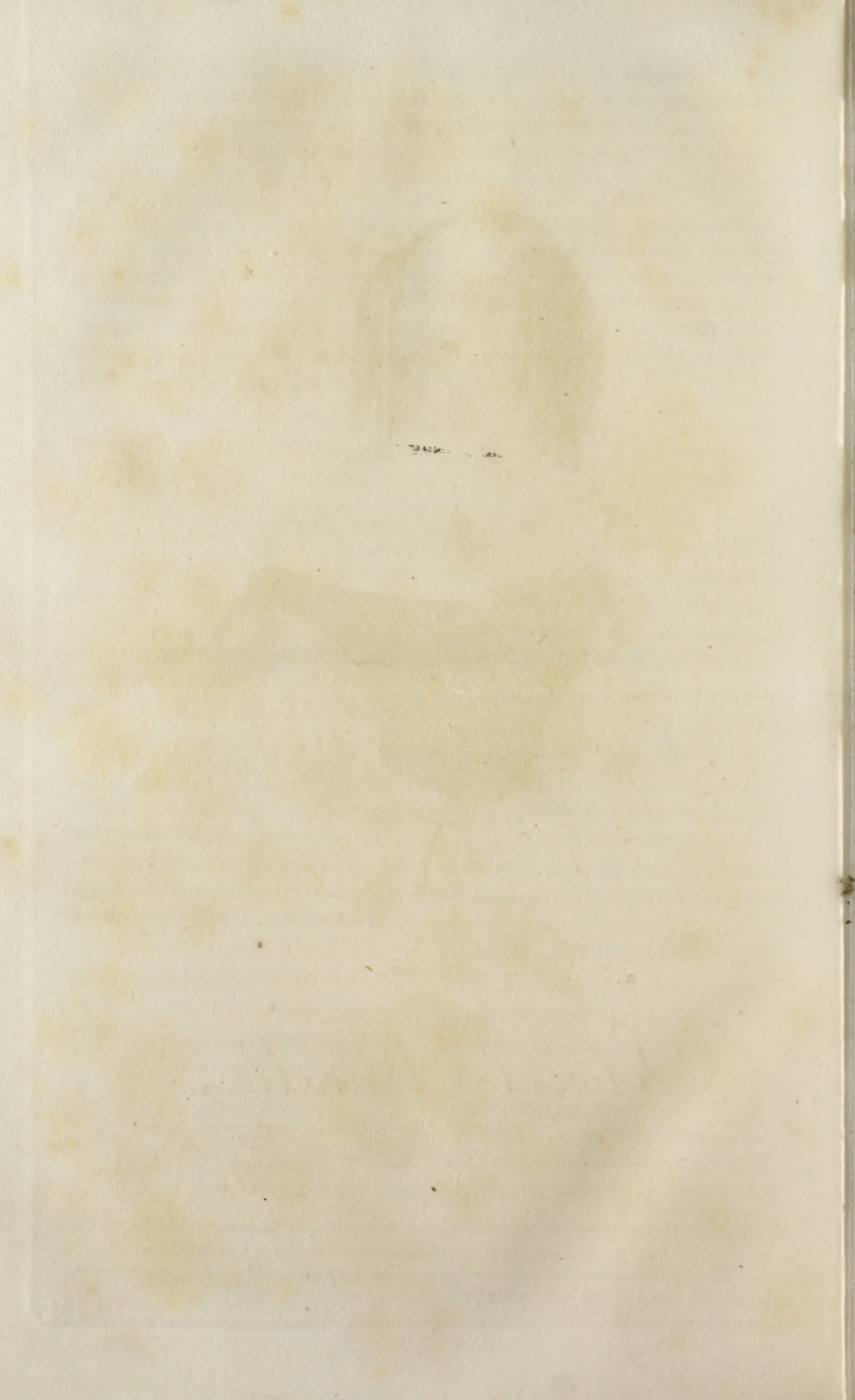
S. KAROLINA.

Előbbi rejtvény: Szeged.

Schoedel Rosalia

1838-ki 45 ^{duk} Regelo' melle'.

REGULÓ.

Pesten vasárnap junius 10^{kén} 1838.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csütörtökön. Fél évi díjja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ELBESZÉLÉS.

A z a t y a g y i l k o s.

(Folytatás.)

Az akkori játszóházakba csak avatottak juthatának, és küszöbét csak a' szenvedély fő fokára jutottak lépték-át. Ámbár e' „poklok“ kapui csak fő nemeseknek, 's gazdag, hatalmas játékosoknak nyiltak-meg: a' veronai titkos társaság elég botorul még is egy nyomorultat fogadott körébe, kinek homlokán számtalan gonosz tettnek bélyege égett, ki halálra is volt kárhozthatva, 's csak egy főrendűnek közbenjárása által menekvék-meg a' vérpadtól.

Miután azokat, kiknek közelebbi megismerése reá nézve igen szükséges volt, e' nemes rosztársaságban kikémlelte volna, a' gyakorlott gazember Cinellit választá-ki áldozataul, és nemcsak kész pénzt nyeré-el, hanem még tetemes összeget is, mellynek lefizetésére Cinelli becsület-szavát adá.

A' kalandor pénzéért sürgette, 's minthogy Polonio remélni sem merte, hogy egy utra készülő idegen neki időt engedjen a' pénz megszerzésére, játszótársaihoz folyamodott: de ezzel csak azt árulá-el, hogy az embereket nem ismeri. Játékosnak soha sincs kölcsönözhető felesleges pénze, 's köztők még inkább elhagyja szerencsétlenségében, ki szerencse kerekén ülve barátja volt, mint a' világban szokás. Cinelli, ki menekvő ösvényt nem látott, abbéli félelmében, hogy a' való, mellynek titokban maradásától függött életének boldogsága, napfényre jövendhetne, hitelezőjéhez ment határnapot kérni.

„Holnap utazom“ — mond Archangeli hidegen.

„„Holnap már? nem maradhatna ön még néhány napra?““

„Legfeljebb holnap estig, azt is csak neve kiméléseért teszem. Folyamodjék ön atyjához.“

„„De hát nem mondtam már —““

„Csak békével! Hisz' különben önnek itt jövendő rokonai is vannak.“

„„Mint érti ön ezt?““

„Schogy. — Ha holnap hat órára meg nem kapom pénzemet, magam fogom megkérdezni, a' mátkátólbul mennyit fizetnek-le előre.“

„„Mielőtt ez megtörténék, megszűntél élni ““ — kiáltá Cinelli böszülten.

„Igy bandita, nem becsületes ember fizeti-le adósságát. Tehát, ha holnap hat órára pénzem kezemben nincs, mátkája családjánál fogok tisztelkedni.“

E' rémitő szavak villanyként járták keresztül az ifjúnak testét; feje lehanyatlott; szemei bezáródtak, 's ökleit göresös rángatással szívére nyomá. Ezen elmerültségében úgy látszott, mintha lelke mélyében keresne valamit, 's hihetőleg megtalálá a' keresettet; mert nem sokára ismét nyugodtabb lön, 's hidegen mondá: „„legyen nyugodt, a' határozott órára megkapja pénzét.““

Elhatározottan, de kétségdultta kebelrel indult utra Cinelli. Ismerte atyját, ismerte ennek konok fukarságát és játék-gyülölségét, melyet magába zárkozása óta több izben és olly hathatósággal nyilvánított, mellynek csupa meggondolása is elrettenté a' kétségbe esett ifjút. Apja talán megátkozza, ha a' borzasztó titkot felfedi neki, de még talán, sőt bizonyosan, kedvese családja is utálattal utasítandja-el? Ez, 's több ilyen gondolat forrott agyában. Más részről attól is félt, hogy Archangeli elárulja, 's e' félelem határozatra készteté.

Tudjuk már, hogy haza érkezett; azt is tudjuk, mit akar; habozását, hebegését, midőn atyja a' rettentő vallomást kiesalá belőle, nem akarjuk rajzolni. — Könyűk, szemrehányások, kétségbeesés, fenyegetőzések, végre ellenszegülés 's átkozódás válták-fel egymást ajkaikon.

„„Gyalázat nevedre atyám ha vonatkol becsületedet megmenteni!““

„Gyalázat reád, ki csak becsületed mentéséről gondolkodol, midőn a' gyermeki szeretet forog kockán.“

„„Rettenetes, rettenetes, a' segélyt tőlem elvonni!““

„Tettetnek méltó büntetése.“

„„Atyám, e' kastélyban kincs van elrejtve; én a' kincset keresni 's bizonynyal meg is fogom találni; e' kincs enyim. Én itt őseimnél, én lakomban vagyok.““

„Fiam! látom, hogy ne ve m re érdemes vagy; — én nevetem fenyegetőzéseidet, 's ha velök fel nem hagysz, megbánandod.“

Ezek voltak az öregnek utósó szavai, ki azon szoba ajtaját, mellyben e' párbeszéd történt, bezára, 's távozik. A' kétségbeesésnek martalékaul esett ifjú felszakítá az ablakot, 's harmincz lábnyi magasból leszökött; atyja hihetőleg nem hallotta esését, különben visz-

szatért volna. Cinelli alig érzé ütődését, 's körültekintvén, magát a' kertben találta.

Lelkében egy gondolat villant-meg, melly hamar határozattá ért; éjfélig rejtekben akart maradni; a' háznál csak két cseléd volt, kiktől félhetett. Az atyjával éppen most végzett vitában azon szörnyű gondolatra jött, hogy erejét atyján megkíséرتse; az aggnak töredékeny testét, mellyben vas akarátján kívül semmi szilárd nem volt, a' szóvita alatt már vétkes gondolattal vizsgálta.

Csak egy nyugtalanítá még a' kétségbeesett ifjút: nem tudta t. i. hol rejteznek a' kincsek, mellyeket elrabolni akar. A' nép száján forgó hír elhatott ugyan hozzá; de valót szöült-e a' hír? E' közben bokrok közé rejtezett, 's azon törte fejét, mint lophaná-meg atyját legbizonyosabban 's könnyebben.

Az éjféli hatalmas léptekkel közelgett, midőn Cinelli egyszerre nem álomból, hanem azon tompa merengésből 's lélektusából ébredt-fel, mellybe az ember egy kétes határozatnál sülyedni szokott. Fel kellett állni és járkálnia, hogy merevült tagjait mozgásba hozhassa: azonban zörejt hallott; hallgatózott, 's füleit lábdobaj hangja csapá-meg; körülnézett, 's bágyadt, mintegy lepelbe burkolt, fény világánál egy beburkolt alakot pillanta-meg; léleketét magába fojtá, 's testét egy erős rázkodás járta-meg: de a' fény 's alak csak hamar eltűnt egyik szegleten. Cinelli azt hitte, hogy csalódék, 's a' mit látta, tűnékeny áloakép vala: de a' jelenet a' kastélynak más szegletén nem sokára ismét mutatkozott, 's most jobban megnézhethe. A' képzelményes rém-alak valóságos lény volt, egy a' ház körül bolyongó férjfiú; de kicsoda? — E' kétes kérdésnek megfejtése is közel volt, mert a' fénysugárok más irányt váltva az ifjú felé fordultak. Ez félre lépett; az alak közelebb jött, 's Cinelli — atyját ismeré-meg benne.

Atyja volt, ki halványan, halványabban, mint előbbi boszújában, egy gondtalanul vállára vetett köpönyegben 's fedetlen fővel, szét nem nézve vagy meg nem állva, sompolygott előre. A' marchese vándorlását álmjárásnak lehetett volna tekinteni, ha szemeciből egy gondolat, egy mindent magába záró gondolat villama nem csillámolt volna; mert az álmjárónak szemei meredtek 's jelentés nélküliek. Fija mellett ment-el, 's nem látá-meg; lelke sem jobbra sem balra nem vonta, hanem egyenesen előre; szemei vadon meredtek az útra, mintha csak egy általa látott lényt kísérenének. A' fősvény hihetőleg aranyára gondolt; fija legalább azt hitte.

„Nyomában leszek“ — susogá ez lassan.

És valóban követte; de olly halkkal és óvatosan, hogy lába egyszerre emelkedett atyjáival, és ugyan azon egy időben tapodá

a' földet, midőn amazé. Lépteiket csak alig hallható gyöngé nesze jelelé. Hosszú sétányokon, gyepes téren haladva keresztül, egy csarnokba jutottak; a' pavillon ajtaja felpattant; valljon bezárja-e az öreg maga után? Nem; lelke csak egy gondolattal foglalkozott; elővigyázatra nem volt szüksége, 's belépett; fíja utána ballagott. A' Polonio lelkét elfoglalt gondolat hatalmas leheté; mert Cinellit, ki nyomában volt, nem vette észre. Egy előteremen mentek keresztül, 's végre azon helyre jutottak, hol hír szerint kincseit imádtá, 's aranyát számlálta az öreg.

Itt festmények, szobrok 's a' régi művészetnek más száz tárgyai is valának. De az öreg ur hidegen ment-el e' remek művek mellett; a' közvélemény tehát nem hazudott. Hova indult? Egy dult basreliefű (dombor faragványú) sarkophaghoz lép; a' fukarnak kincse hihetőleg ez alá volt rejtve.

Pihégre ült itt le; fíja megállott, de többé nem rejtezők. Nem egyedül voltak-e, távul minden emberi társaságtól? Nem zajongott-e az ifjúnak keblében egy változhatlan határozat? Kellett-e itt remegnie, hogy az öregnek kiáltása fülbe hat? Cinelli csak azon perczet leste, melyben egy pillanat, egy mozdulat a' kincsnek hol létét elárulja.

E' közben az öreg marchese remegő kézzel törle az izzadságot, melly homlokáról, egy magyarázhatlan érzést kifejezőről, nagy cseppekben görgedezett-le, és felállott, de nem azért, hogy tovább menjen; még egy ideig habozott. Mi indulatok hullámszanak keblében? Végre erőt von magán, 's a' gyertyát felemelé, mellynek fénye a' ravatalra esvén egyszersmind a' nagyszerű muzeumot is megvilágítá.

Képzélje most az olvasó e' két élő lényt a' hideg szobrok között, mellyeknek szeszélyes alakban növekedő vagy fogyó árnyékaik éledni 's iszonyú rémvázokká változni látszottak; azután gondolja magának e' rémvázak mellé az agg marchesét. Mihez kezd most? Arczvonalaín az irtózás tanyázik; — milly gondolat hajtja őt előre 's tartja azon pillanatban vissza? Mi gondolattal foglalkozik az ifjúnak lelke? Szemeiből iszonyú bűn kandikál-ki. Ha egy művész e' jelenetet látná, milly festés alá való tárgyat találna!

'S egy nagy művész tanúja volt e' jelenetnek. Matheo szavát tartá.

Winkelmann mindent látott; e' két férjfiú közt valami véres jövendőt sejtett; mozdulatlan, irtózástól ellankasztva, várta az itt történendő dolgok kimenetelét.

Az aggastyán végre egy lépést tön előre, mélyen sohajtott; olly mozdulatot tön, mint valami mélységen keresztül szökni akaró ember, és néhány gyors lépéssel előbbre haladott.

Fijának szemei minden mozdulatát kísérek; bal kezével egy szobor talajára támaszkodva, vagy inkább azt erősen megmarkolva, mintha a' márványt szétzuzni akarná, más kezét hátára vetve, előre feszített lábbal, olly helyzetben állva, mintha egy általa kijelelt helyre akarna szökni, egy ellenfelét váró vivóhoz hasonlított.

„Gyorsan! — mondá az öreg alig hallhatólag; — a' fiú kincsemről beszélt! Kincsemről! — — azt is mondá, hogy megtalálhatja. Nyomorult, alávaló játékos ő is!”

E' néhány szó után lámpáját ismét földre tette, egyenesen a' ravatalhoz lépett, félig meggörnyedt, 's egy kőtablát fölemelvén alóla nagy rozsdás gyilkot vont elő, annak vasát a' ravatal nyílásába azon helyen szurá, hol fedele az alsó részre feküdt; karait megfeszíté, 's minden erejét összeszedvén, a' fedelet felemelni akarta.

(Vége következik.)

HAZAI HIRLELŐ.

G y á s z h i r. Mult majus 23-kán szenderült boldogabb jéletre t. t. S z i - l á g y i J á n o s ur, hatházi ref. predikátor, mély tudományú 's több jeles értekezéséről ismert férjfiú, a' tudományos gyűjtemény legszorgalmasabb, legbuzgóbb íróinak egyike. Nemzeti litteraturánk benne ismét egyik munkás és közösen tisztelt művelőjét 's ápolóját veszté-el.

P o l g á r i ü n n e p l é s K a s s á n. Közelebb mult majus 30-dikán, mint fels. uralkodó császár és király kegyelmes urunk neve napján e' sz. kir. város a' nagy napnak méltó és érdekes kitüntetésére, alattvalói hódolatának pedig élénkebb kifejezése tekintetéből, a' polgári őrsereg zászlójának ritka fénynyel és pompával, több ezerre ment minden rendű közönségnek népes öszvegűlése mellett, felszentelését ünnepelte. — Ezen egyenruhás polgári őrsereg legelőszér is 1805-ben alkottaték azon időtájban, midőn legkegyelmesebb királyunk, V-dik Ferdinánd, e' sz. kir. várost lakással szerencsésíté. E' szerint Kassa városa képzé honunkban az első egyenruhás polgári őrsereget. Ez által teljesítve lön az 1805-dik évi országgyűlés 11-dik törvényczikkelye. — Megalapítván Európában a' béke Ferencz boldog emlékü 's halhatlan hírű fels. cs. és királyunk által, a' polgári őrsereg is szétszlott. 1831-ben azonban, az epe-irigy kiütésekor, cs. kir. főherczeg fens. nádorunk kegyes engedelmével ismét felállított. — 1835-ki július végeig ez őrsapatnak őrnagya volt tek. F e d á k J á n o s ur, akkor polgármester, jelenleg a' ns város bírása. Későbbben ez őrsereg őrnagyává m. gróf Szirmay Tamás István cs. kir. kamarás ur köz akarattal választatott, azon hős keblű gróf t. i., ki már a' zavaros 1831-ki évben a' rozsnyói támadásnál bátorsága 's eltökéltsége jeleit adá. Látván ő az ő zászlónak állapotját, saját és a' tiszti karnak nevében alázatosan fels. cs. és királynékhöz folyamodott, alattvalói hódolattal emlékeztetvén őt azon hűséges szolgálatokra, mellyeket felséges férjének személye körül a' polgári őrsereg 1805—6-ki évben őt hónapig tett volt; egyszersmind pedig e' drága időnek emlékeül fels. cs. és királynéknak előtt egy zászló-szalagért esedezők. Engedett a' felséges asszony e' buzgó szívből származott esedezősnck, 's a' díszes szalag e' felirattal:

Maria Anna Carolina D. D.

MDCCLXXXVII.

Amori Civium. Pro Augusto Coniuge. Suo MDCCLCV.

MDCCLCVI. Excubanti.

m. e. october 16-kán ritka tündöklő művészettel készülve ő cs. kir. felsége udvarmesterének, gróf Dietrichstein Móríc sz. urnak, levele mellett *), melyben a' jó anya és hű nőnek érzelmi érzékenyen kifejezvek, érkezék-meg. Az e' szalaggal ékesített uj zászló fenn említett napon m. Palugyay Imre megyés püspök ur által ünnepélyes isteni szolgálatnál szenteltetékel. A' zászló-anya m. Semsey Jób cs. kir. kamarás urnak neje, születét Keglevich Éva grófné, csillag-keresztes dáma, volt, kinek igen csinos izléssel készült 's csillogó drága magyar öltözete mindenkinek szemébe tűnt. Egyházi tisztelet végén a' székes templom előtt sorban álló zászlóalynak a' tisztelt gróf őrnagy ur czélszerű rövid de velős és lelkes beszéddel adá által szép zászlóját, mely után az őrseregnek felhadnagy-ügyvéde (auditor) t. t. Dobay Lajos fő ügyvéd ur magyar és német nyelven megesküdteté az őrsereget. Örömmel tapasztaltuk, hogy majd az egész zászlóaly magyar nyelven mondá-el esküjét. Többszöri tisztelet-lövés után legszabályosb tartással t. Bazel Gottfried kapitány ur vezérlete alatt távozek-el az őrsereg, mely előtt a' helyben szállásoló h. Koudelka gyalog ns ezrednek jeles hangáskara muzsikálva ment volt. Délben a' m. püspök ő nga 80 személyre gazdag asztalt terítetté, a' Domonkos-szerzet kolostorában pedig az egyenruhás polgárság, tisztjeivel 's Eperjes és Bartfa sz. kir. városoknak ez ünnepre meghivatott polgáraival együtt, vígan lakozott. E' valóban ritka és igen diszes ünnepre t. n. Abanj vgye lelkes Rendei közül is számosan valának szivesek nemzeti öltözetben megjelenni, ugy szintén az egész tisztí kar, nyugalmazott tiszték, és minden rendű lakosok. A' zászlót tartó ezüst szegeken többeknek kivéssett nevek olvashatók. — Estve a' városi táncsteremben, melyet a' társalkodási egyesület minden szobájával ingyen átengedni szerencsének tartá, a' fegyverben állott polgári őrsereg e' fényes ritka ünnepet tánczvizsgálommal fejezé-be. A' terem igen czélszerűleg vala ékesítve, több felirással diszesítve. A' sétat helytől levő karzaton ő cs. kir. felségöknek mellképeik ünnepélyesen ékesítve voltak láthatók. Alattuk következő chronosticon:

*) E' levél következő tartalmú. — „Azon folyamodás, melyet méltóságod a' kassai egyenruhás polgárság tisztjeivel egyetemben ő felségéhez Maria Anna Carolina császárné 's királynéhoz egy zászló-szalagnak legkegyelmesebb ajándékozása iránt tett, annak idejében általam ő felsége elébe terjesztett, 's kegyes tetszéssel foglaltatt. Ő felsége magyar ország történeteivel 's e' nemes nemzet hűsége 's vonzalma számtalan bizonyítványaival bőségesen barátkozva igen örvendett, hogy illyes gyöngéd kívánat teljesítésében kedvező alkalmat lehete ama hálás érzelmeinek, melyeket fels. férjének 1805. és 6-ban tett szolgálataik gerjesztének szívés, magas méltánylásának nyilvános jele által kijelentésére. Ha bár ez előtt Biermann Mihály m. kir. udv. ügyész urat erről eleve értesíttem, de azt hittém, hogy magamnak a' személyes közlés gyönyörét a' munka elkészülésének idejére kell halasztanom. Meggyőzötve arról, hogy ő felségének e' jeles ajándéka Kassának mindenkor hű polgárait megörvendeztetendi, kérem méltóságodat, valamint az egész tisztí kart, fogadják megkülönböztető nagyrabesülésemet. Bécs oct. 16-kán 1833. Gróf Dietrichstein Móríc m. k. — Méltóságos gróf Szirmay Tamás István urnak, cs. kir. aranykulesos hűnek, Kassa sz. kir. városa egyenruhás polgári őrserege őrnagyának, és kormányzójának. Kassán.“ — Ki van nyomtatva e' levél illy ezimű könyveskében: „Kassai polgárőrsereg névsora. Zászlója felszentelésekor majus 30-dikán 1833. Kassán. Nyomtatta Werfer Károly, cs. kir. priv. könyvnyomató.“

Kassai polgári
 Forma iVháIV
 FegyVerben áLLó
 Őrsereg
 Ez napon
 Végbe Vitt VI
 ZászLóta

Felszentelésének DICsőtésére.

Jobbra e' latin chronosticon

VeXILLI noVI Consecrationis

faVsta soLLeMma

arMata Cohors CassoVIensis

Laeta CeLebrat.

A' nagy piaczi oldalon levő karzaton következő felírás :

Septennium. Ante. Rediviva. Coronae.

Principis. Custos. Civilis. Militia.

Cassoviensis. A. Maria. Carolina.

Regina. Fascia. Decorata.

Memoriam. Gallo. Furente. In. Urbe. Hac.

Anno MDCCCV Quimestri. Degentis. Conjugis.

Augusti. Ferdinandi. V. Nunc. Caesaris.

Regis. Recta. Tuentis. Celebrat.

Primo. Pandens. Sacrata. Hodie. A. Praesule.

De. Palugya. Signa. Patronae. Munus. Eva. Semse.

E. C. Keglevich. Stella. Crucis. Insigni.

Sustinente. Praetore. Stephano. C. De Szirma.

A' falterem közepén fenséges cs. kir. főherczeg-nádorunk képe volt. A' sétat hely egy harmad részének diszesen kivilágított elfoglalt helyére a' teremből lépcsők vezettek-le. A' bálvendégek száma két ezernél többre ment. Eise n k o l b u r, a' kávéház új bérlője, mint az étel es ital rendes adója, emlitést érdemel.

A' kassai polgári őrsereg ruhája csak színével különbözik a' rendes katonaságéétól. Hajtókája veres; arany paszományos zöld csákó; az öltözet színe szürke, szegélye ezüst, gombja fehér; kardja sima vas; nadrága télen az öltönnyel hasonló színű, bokáig érő fehér paszományos, nyárban feherkőnyű szövet. Tisztjeit a' község terjeszti a' tanács elébe, 's ez választja. A' tisztek sorában van Semsey Béla, az egyenruhás polgárokéban pedig Szirma y Zsigmond Tamás, és Felix Tamás grófok is. — Werffer Károly, fáradhatlan jeles könyvnyomatónk, e' ritka ünnep dicsőítésére egy képet is metszete.

E' nagyszerű alattvalói ritka ünnepnek emléke bizonyára nemcsak a' helybeli polgárnak, de minden más rendű jelen volt vendégnek szívében is örökké fennmaradand, és a' város történeteinek legjelesebbjei közé joggal számítható. Szóval, illyes valamit látni kell; mert annak tökelyes leírására a' halandó írónak tolla elégtelen.

Közlé K. K. L. kassai hálás fi.

PESTI VIZSGALÓ.

Gyász h ir. Pesten jun. 5-kén élete 63-dik évében költözött savós agyszélhűdésből örök nyugalomra t. Redlich Magdolna assz. t. Szepessy

Ferencz urnak, sz. kir. Pest városa tanácsnokának, hitese. Hült tetemei 7-kén vitettek a' váczi ut melléki temetőbe. — Gyászolják elhunytát férje, 's gyermekei **Anna**, **Perger Ignác**ué, és **Eduard**.

Budán a' ligetszugi népmulatságra pünköst hétfőn (Junius 4-kén) már régen nem látott mennyiségű embertömeg gyült össze, mind a' mellett is, hogy Pesten lófuttatás, Zöhls reuniója a' „remete-kertben“, arena-színjáték mind Pesten mind Budán, és a' színházakban is mutatvány volt, 's nézők, mulatók mindenüvé szép számmal jutának. Igaz, hogy bár dél előtt ború söt eső is mutatkozott: de délután a' leggyönyörűbb juniusi idő kecsesg-teté szabadba az ismét könnyebben lélekző Budapestieket.

Pesten a' 2-dik lóverseny jun. 4-ki délután 4–8 óra közt szép számú nézők jelenlétében ment végbe, kiket futás-szünet alatt, valamint az első versenynél történt, katonahangászkar zeneje mulattatott. — I) A' hazafi-díj (100 ar.) nyertese ismételt futásban lön **Trautmansdorf** herczeg **Miss Craigie**-je, **Liechtenstein** Al. hg. Furiosissimája ellen. (Második futáskor ez utóbbi visszahúzatott.) — II) A' pest-városi díj (100 ar. egy ezüst serlegben kivivá **Liechtenstein** Fer. hg. Terno secó-ja, **Hunyady** J. gr. Figarója ellen. — III) Az asszonyságok palyadíját (150 aranyt érő billikom az első lőé; a' díjból fenmaradt aranyok 50-ig a' másodiké; azon felül ismét az elsőé.) nyere **Liechtenstein** Al. herczeg **Pat**-je **Trautmansdorf** hg. **Miss Craigie**-je ellen. — A' billikomom részint domború részint vésett felirások voltak: „Asszonyságok billikoma. Pest 1838. — Érdem nyerhet-el és nem más; érdemre születtem. **Kotsi György**. — Készítette **Mayerhofer István**, bécsi polgár és aranyműves, székesfehérvári születés.“ — E' billikom gyönyörű munkával készült. — IV) Károlyi-tétverseny (ezer arany ezüst serlegben, 's minden lótnál 50 arany tétel: a' 2-dik lőé 100 ar.) győztese lön **Pejacsevic** P. gr. **Weigthon**-ja **Liechtenstein** Al. hg. **Ticketje** (3) és **Hunyady** J. gr. **Wrestler**-je (2) ellen A' serlegen e' felírás olvasható: „Károlyi tétverseny. Pest 1838. — **Hir** terem a' pályán, a' hír fia mér, halad, és győz. **Vörösmarty**.“ — V) Az erdélyi díj ismét elhalasztatott. — VI) Az első paraszt futásban (75 ezüst ft. az első lőé és a' t. **Szalbeck** **Jakab** ur által adatott egy arany — 25 p. ft. a' 2 dik lőé) indult 9 ló. — VII) A' második paraszt futásban (30 p. ft. az első, 20 p. ft. a' második lőé) indult 4 ló.

Tagrejtvény.

Elsőmmel szokta nevezni	Vége étked' izesíti,
Erdély némelly megyéit,	A' föld gyomra hazéja,
Azon nyeri a' fáradt test	Az egész viz-járta helyen
Nyugodalnát 's enyhelyét.	A' természet munkája.
	MISKOLCZY ISTVÁN.

Előbbi rejtvény: Serény.

Figyelmeztetés. — Közelitvén e' folyó fél ének vége, kérettetek e' lapok t. pártfogói, méltóztassanak folyóiratunk jövő fél évi lapjaira az előfizetést még e' hónap vége előtt akár a' cs. k. postahivatalokon akár Pesten a' kiadó hivatalban megtétetni, hogy lapjaikat félbenzakadás nélkül folyvást küldhessük.

REGULÓ.

Pesten csötörtökön junius 14^{kén} 1838.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csötörtökön. Fél évi díja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ÉLET - TÖRTÉNET.

Nevezetes asszonyok

rövid életrajza.

6.

Athalia.

Achab, Israel királyának leánya, Joram, Juda királyának felesége volt. Ezen politica-szerzette házasságnak egyesíteni kellett volna a' két külön szakadt zsidó országot: de e' czélt a' hamar magát meguntató Athalia miatt el nem lehetett érni. Ő ugyan is igen nyughatlan természetű, uralkodásra vágyó, kegyetlen asszony volt. Férjének, és fíjának Athasiának halála után, hogy az uralkodásban megmaradhasson, királyi vérből származott minden herceget megölete, kik t. i. a' trónra számot tarthattak, számszerint negyvenkettőt, az egy 7 éves unokáján Joason kívül, kit hasonló sors ért volna, ha atyjának nővére meg nem menti, és titkon a' templomban rejtegetve fel nem nevelteti. Athaliának hét évi kegyetlen uralkodása után a' fő pap az ifjú Joast elővezeté rejtek helyéből, 's a' népnek, mellytől nagy örömmel fogadtatott, bemutatá, és atyjának királyi székébe ülteté. — Athalia a' koronázásra to-luló népnek örömozaját hallván 's annak okát meg akarván tudni, maga is a' templomba ment. Ott látván az új királyt trónon ülve, koronás fővel, a' papoktól, levitáktól, 's ország nagyjaitól körülvéve, és a' nép öröm- 's éljen-kiáltásaitól körülharsogva, magán kívül lett boszújában; ruháit megszaggatá, 's árulást, hitszegést, boszút kiáltott. A' fő pap mindjárt körül véteté poroszlókkal, a' templomból kivezetteté, kemény parancsot adva annak tüsténti levágatása felől, ki részére merészelve állni. Nem volt szükség a' fenyegetésekre; mert a' nép, melly zsarnokságaért mindig gyűlölte, 's tőle szabadulni ohajtott, palotája kapujánál körülfogta, 's felkonczolta a' nélkül, hogy csak egy kar is emelkedett volna védelmére, 877. esztben Kr. U. előtt. Joas a' Bál bálványainak ledöntésével kezdé uralkodását, 's így az urral kötött szövetséget, mellyet honából bálványo-

zást hozott nagyanyja eltépett volt, helyre állította, és 40 esztendőig uralkodott. Racine játékszinre dolgozta-ki Athalia történetét, 's ez tartatik becses művei remekének.

7.

Olympias.

Epirusi király Neoptolemusnak leánya, felesége Filep macedoni királynak, 's nagy Sándornak anyja, egyformán ismeretes eszéről, és kevély, kemény természetéről. Férjétől, hűtelenség gyanújába vétetvén, elűzetteték, 's ezután Filep összekelt Cleopatrával, Attalus hugával. Olympias megbukásán gerjedt keservét nevelte a' rendkívüli fény és pompa, melylyel vetélkedő társával egybekelését ünneplé Filep. — A' több napig folyt vendégségek egyikének alkalmaikor Attalus azon gondolatlan felkiáltásra fakadt, hogy egyebet már ohajtani sem tud, csak hogy az istenek Filepnek egy törvényes örököszt adjanak, melly kettős, mind magát, mind anyját sértő megbántáson Sándor olly nagy indulatba jött, hogy reá kiáltván Attalusra: „hát te nyomorult! törvénytelennek tartasz engemet?“ — nehéz serlegét fejéhez vágta ugy, hogy annak szinte életébe került fohászkodása. — Filep meggyilkoltatása után előjött az abban részesnek tartatott Olympias Epirusból, hova Sándor királyhoz, testvéréhez, menekedett volt, 's párthiveket igyekezett magának keresni. Férje halálán csak szinből sem mutatott legkisebb megindulást is, sőt mint azon örvendő lépett-fel. Megemlékezve a' rajta elkövetett méltatlanságokról, háláját kívánta-mutatni férje gyilkosa iránt. Összeszedette, és rákatta annak felkonczolt tagjait, arany koronát tett fejére, 's a' legnagyobb halotti tisztességet megadatván neki, hamuvedrét a' macedoni királyok sirboltjába férjeé mellé tétette. Minden gondját arra fordítá már most, hogy fijasát kormányozza, ki azonban nem szeretvén kormányoztatni, elkerülhetlenek voltak közöttök a' gyakori kedvetlenségek. Gyakran gunyolta fijasát hiúságaért. Többek között egyszer Sándor levelet irván neki, az aláírásban a' csapodároktól reá ruházott, 's tőle nagy kedvességgel fogadott Jupiter fija czimet használta, mire anyja ezt válaszolta: „Mit vétetem én neked, hogy Junóval bajba akarsz keverni!“ — Fija halála után el akarta a' birodalomnak egy részét foglalni: de a' sok vetélkedő, zavarosban halászó társak között hatalmas ellenre talált Arideusban, Filep természetes fijasában, és felesége Eurydicében. Ezek ellen viselt harcainak több különös jelenete között emlékeznek az akkori történet-írók egy furcsa kettős viadalra, mellyben a' két nő, macedoni fegyverzetben, tábori muzsika között, bachans módra csapott össze. Olympias nyervén-meg a' győzelmet, ellenét fér-

jével együtt a' legkegyetlenebb módon kivégezteté; itt kezdődtek számtalan embertelen tettei. Több maczedoni fő vezér között Nikanornak is, Cassander testvérének, (kitől hatalmát félté) száz előkelő párthívével együtt, megöletését rendelé: de maguk után vonák végre kegyetlenségei a' méltó büntetést. Pydnába vonta magát Roxanával, N. Sándor özvegyével, az ifjú Sándorral és Thessaloniával, leányával együtt. Cassander megszallá az erősséget, mind száraz, mind tengeri oldalán. Sokáig meggyőzhetlen bátorsággal, és erős lélekkel szenvedte Olympias az ostrom minden inségét: mig végre az éhség legnagyobb mértékre hágván, embereivel tovább nem bírhatott 's kénytelen volt magát megadni. Cassander, hogy magára nézve kevesebb kedvetlenséggel menekhessék tőle, az általa megöletett sok fő embernek rokonait bujtá-fel ellene, 's azt vitte-ki, hogy vádolják-be a' Maczedoniaiak gyűlése előtt. A' gyűlés köz akarattal halálra itélé a' nélkül, hogy csak egy szó is volt volna mellette. Hiába kérte Olympias perének a' köz görög gyűlés előtt oltalmazhatását. Cassander félvén, hogy ott Filep, és Sándor emlékezete, kik iránt tisztelettel viseltetik a' nagyobb rész, megtalálja lágyítani az ítéletet, rögtön kiküldött 200 katonát megöletésére. De bármilly meghatározott parancsossal utasítottak is azok Olympiashoz, ki nem állhatván a' fejedelmi nőnek felséges uralkodói tekintetét, a' tettnek végre hajtása nélkül vonultak vissza. Utóbb is csak olly személyek által vitethetett végbe kivégeztetése, kiket személyes boszú ingerlett a' méltatlanság visszatorlására: 's ugy lett vége a' híres Olympiasnak, olly nagy királyok leánya, nője, testvére, 's anyjának, 316 dik. esztben K. U. születése előtt.

S.

Cornélia.

Africai Scipio leánya, és Gracchus romai consul felesége, igen nagy lelkű, és magas erényű asszony volt. Egyedüli gyönyörét, atyjokat korán elvesztett két fijának nevelésében találta. Egészen annak szentelé életét legfényesebb sikerrel. Azzal lehetne talán vádolni, hogy nagyon is felingerlé becsület-vágyjukat; mi későbbben, az idővel nevedve, mind hazájoknak, mind maguknak romlására lett. Nevezetes történetecske életéből az, hogy, midőn egy campaniai asszonyság egykor drágaságaival dicsekedett előtte, 's kérte, hogy viszont ő is mutassa-meg övéit, fivait hivatá elő, 's ugy állitá őket barátnéja elébe, mint „egyedüli kincseit, ékességeit, kevélységeit.“ — Azon dicsősége volt a' felemelkedett asszonynak, hogy még életében egy ércz-szobrot állitanak tiszteletére e' felirással: „Cornélia, a' Gracchusok anyja.“ — Physon, Libya királya, Romában meg-

ismervén Cornéliát, házassági ajánlatot tett neki, melyet azonban Cornélia el nem fogadott, nagyobb tisztességnek tartván, egy előkelő romai polgár özvegyének, mint Libya királynéjának lenni.

(*Folytatása következik.*)

ELBESZÉLÉS.

A z a t y a g y i l k o s.

(*Vége.*)

„„„Itt van tehát — zugá Cinelli, 's olly erővel rohant elő, hogy szökése az egész pavillont megrendíté.

Az öreg marchese visszafordulván, a' ravatalra ült, 's gyilkát a' nyílásból elővóná. Cinelli keblébe nyult.

Atya 's fiú egymás melljének szegezé a' gyilkot.

„Mit akarsz?“

„„„Aranyat!““

„Nincs.“

Hasztalan inentegetőzés. Osztozunk!“““

„Atkóm reád!“

„„„Mi osztozunk, mondom.“““

Az öregnek köpönyege már keresztül volt döfve.

„Cinelli! gyilkom éppen olly közel van szivedhez, mint tied enyimhez, én nem viszem tovább.

„„„Ne kényszerits bünre, atya! Ne kényszerits!“““

„'S kész volnál vétkezni?“

„„„Fukarságod kétségbe ejtett. Lábaidnál fetrengtem; te nem könyörültél rajtam. Most mindenre elszánttan állok előtted; nekem pénz kell, sok pénz!“

„Tőlem fillért sem kapsz.“

„„„Tudod-e, hogy a' játék becsülete kérlelhetlen?“““

„A' játék becsülete! — semmit sem adok!“

„„„Szaporán, öreg, távozz innen! Ez itt enyim. Távozz innen! Különben még a' gyilkot használhatnám, hogy örökösöd lehessenek.“““

„Az ajtó nyitva van“ — felelé hidegen a' marchese.

„„„Jaj annak, ki beszédünkből csak szótágocskát is hallott!“““
— riadá böszülten az atyagyilkos, 's az ajtó felé rohant.

A' lámpát felragadván a' csarnokban körültekintett; bezárta az ajtót, a' kulcsokat zsebébe rejté, 's ön dühétől elkábitva, mindenre elhatározottan visszatért atyjához.

„„„Most magunkra vagyunk, — mondá a' visszatért, irtózatossal nyugodtsággal.

„Nem, mi hárman vagyunk — riadá az öreg, emelt hangon. Ekkor a' ravatal födelét olly könnyűséggel szakítá-fel, mintha min-

den eltűnt ereje visszatért volna. — — Mi hárman vagyunk! itt van kincsem!

Az ifjú mohón tekintett oda, de halványon visszatántorodva irtózással rebegé: „„egy holt test!““

„Ide nézz! ide nézz! Ennek kebléből nem ma költözött-ki az élet. Atya-gyilkos, tekints ide, azután nézz reám! Én is atyagyilkos vagyok! Ifjú Polonio marchese! lásd nagy atyádat, atyámat! Ez öreget én gyilkolám-meg. Egyedül volt; Romából jött; 's a' világ azt hitte, távol van. Ő megtagadta tőlem a' pénzt, valamint én tőled megtagadám; örököse akartam lenni, miként te enyim. Eppen olly kétségbeeséssel zugám fülébe: — ,a' játék becsülete kérlelhetlen' — mint te enyimbe; 's ide rejtém a' halottat. E' nap óta az atyagyilkosság átka egész bércz-terhével fejemen nyugszik; ez órától éjeim álmatlanok, 's napjaim nyugalom nélküliek; fájdalomim csak életem hosszabbításaul nevednek. Ide járok sirni, imádkozni, a' kétségbeesés könyűi közt e' márvány-táblán fetrengni, 's e' halottra borulni. Itt akarok hozzám hű maradó, 's bűnös tettemre minden pillanatban száz ezerszer emlékeztető elmémtől megválni. Ez az én kincsem! Egy éj sem mult-el, mellyen meg ne néztem volna. Itt gyötörnek borzasztó rémalakok; itt dörög felettem az ég haragja; itt ijeszt a' gonosz, 's még is ellenállhatlan erővel vonz ide; de az ég süket maradt kérelmeimre, míg fiam meg nem gyilkol, mint én meggyilkolám atyámat. — Jer fiú, utánozd e' sebet, de jól megnézz előbb. Én is e' halotthoz hasonlítandók; de neked végbe kell vinni a' halálos dőfést; a' játék becsülete kérlelhetlen.“

E' heves ingerültség, e' hatalmas lélekrázkodás után eszméletlenül rogyott-le az öreg, 's fija, megbánás vagy irtózásból-e, magához igyekezett téríteni. Fölébe borult, nevén szóllitá, fülébe kiáltott, mert nem akarta engedni, hogy a' meggyilkoltnak aszú-temei felett muljék-ki. Igyekezett vállára emelni, hogy tovább vigye, de erőködése közben a' ravatalon keresztben fekvő márványtáblába ütközött. Ez megbiczent, lefordult, egész terhével az atyja felé borult fiúnak fejére zuhant, 's halva teríté a' már elhunyt marchese mellé. Ugyan e' pillanatban oltá-el a' levegő mozgása a' lámpát is.

Winkelman iszonyodva csak azért menekedett-meg e' szörnyű jelenet színhelyéről, hogy maga is gyilkosok vasa alatt vérezzék-el.

PESTI VIZSGÁLÓ.

Lóverseny. — Az idei 3-dik lófuttatás jun. 7-kén 4—8 óra között kevés néző előtt 's hideg szeles időben ment végbe.

I) A' Sándor-díjnak (100 ar. értékű billikom) nyertese Kun József Allegrettója lön, melly a' 3-dik futásban csak egyedül járta körül

a' pályát, minthogy b. Wenckheim Béla és b. Wenckheim László a' 2-dik futás után visszavonták lovaikat. — E' futás az ugy nevezett, 's itt előszer látott ugrató-versenyből (hurdlerrace) állott; t. i. a' pályagyepen felállított legalább négy sövényt kellett a' futó lovaknak átugraniok. — A' billikom belsejében e' felirás olvasható: „Sándor-díj a' pesti versenytéren 1838. Alapítá gróf Sándor Mórócz.”

II) A' Festetics-Nákó-díj (legalább 100 ar. tétel 16 ar.) kivivta Liechtenstein Al. hg. Pat-je, Liechtenstein Fer. hg. Terno seccója ellen.

III) A' Somogyi-díj (100 ar.) nyertese lön Trauttmansdorf hg. Miss Craigie-je, Festetics Mikl. gr. Elster-e ellen.

IV) Az Esterházy kardért Miss Craigie, mint kihívó, egyedül járt körül, 's így a' kard Széchenyi István gr. mint eddigi birtokostól, Trauttmansdorf hg. birtokába ment által.

V) A' Széchenyi díjért (100 ar. értékű billikom) egyedül futott Sándor M. gr. Wrestlere. — A' billikomon e' felirat: „Lóra Magyar! szép pálya ragyog, ha előre törekszel. Kisfaludy Károly. — Készítette Mayerhofer István 'sa' t.

VI) A' Széchenyi-kardért egyedül járta-meg a' pályát Pejacsevich Péter gr. Weightona.

VII) A' pályastort kivivá Festetics M. gr. Estere Hunyady T. gr. Olmese ellen.

Jegyzet. A' multkori 1-ső parasztfutásban nyertes volt: Hoffer János czeplédi lakosnak lova (1) és Már István vasadi lakosé; — a' 2-ban pedig Sajerman János vasadi (1) és Tasnadi Károly kecskeméti lakosé (2).

KÜLÖNFÉLE.

Hajnali gondolat-pillangók.

Gr. Z** I** barátom számára.

Fönnen lobog Morpheus sötétes zászlója, 's a' por gyermeke az álomzsbasztó csatáját vivja meg.

Álom! álom! be jól eltalált kép-mássa vagy te parányban ama nagyszerű nyugalomnak, mely zarándok-pályánkról az éden pálma-ligeteibe ringatja-át lelkünket! — Vajha élvezhetnők benned 's általad kéjeit is ama dicsőbb honnak, mellynek áldott térein az örök szeretet kiapadhatlan forrása csörgedez! — azon dicsőbb létnek, mellyben a' földi-élet álom-kép gyanánt tünend-fel szellemünk előtt, míg a' halál örök álma egy boldogabb valónak leplezi-fel kéjtele titkait.

Élet! halál! ti két végpontjai e' földi létnek! hányan röppenik-át naponként a' kor szárnyain bűvös mesgyéteket? — Feleljetek: e' vándorok mellyiket mondhatjuk boldogabbnak? azt-e, ki az édes szülőnek gyöngé karjain a' remény hervatag kertjébe, — vagy ki a' komordad koporsó csendes ölén, a' való örök diszű elüzimába lépett-be? — bizonyára ez utóbbit. Így tehát nincs miért búslakodnunk az e' honba korán eljutott szeretteink sorsa fölött; nincs, miért tennők keserűvé az örök-életnek e' rövid elő-álmát! — mert noha az utósó lehelettel kihamvada szivökből az érzelmek láng tengere, elnémult ajkaikon a' kebel édes ömledézése: ám támad ott a' hamvakkból egy új phoenix, az örök szeretet, mellynek rózsá-lánczai e' siron inneni lét után elszakaszthatlanul füzendik-egybe minden salaktól ment érzelmeinket; — a' megdermedt ajkak ismét felélednek, 's a' legtisztább öröm szeráfi-hangjait fogják

zengeni. És ez öröm határtalan leend, mert a' legszentebb érzelmekké olvadt szívnek nincs mit tartani a' jövőtől; — múlt, jelen, jövő egy idő-ponttá alakulandnak itt.

Nézd barátom! a' kelet bércei megül emelkedő napot, milly pompásan löveli rövid álma után éltető sugárait! nézd, mint foszlanak rózsza-fénye előtt az ormok gyász-fátyolai! — Ez a' mi sorsunk is. Leszállunk a' sir csendes ölébe, hogy por-hüvelyünk dicsőbb alakban támadhasson-fel; 's feltámadunk, hogy megfejtvé láthassuk, 's élvezhessük a' halandóság leplével fedett örök titkokat.

Rövid ideig tartson tehát fájdalunk, mint az őszi reggelek köd-fátyola, melyet az első nap-sugárok jötevő felhökké olvasztanak, vetéseinket eső-cseppekkel frisitendökké!

A' hajnal feljebb feljebb emelkedik aetheri tollain, és a' szem-zsibbasztó sötétség, — 's az éjnek ragyogó világai, együtt enyésznek-el.

Valljon miért kell e' két ellenkező tárgynak rokon sorsra jutni? talán, hogy az idő végetlen térében egymást emésszék? — O nem! — hogy egymásnak hasznát hirdessék.

A' sötétség bűvös karjain édes szendergésbe ringatja-át fáradt tagjainkat, nap-világ fárasztotta szemünket behegesztvén, 's képzeletünket az álom boldog honába vezérli. A' kies virányokon lerázza szellemünk a' létnek ón-súlyait, és himes szárnyakon csatangelja-be az ideál tágkörét.

Ört állanak a' tespedő homályban az éj világai, halovány fényeikkel látataják a' sötétség kétes tárgyait, 's előnkbe idézik a' kelendő napot, a' milliárdok üdvét magával hordozót, — nehogy szendergésünk kelleténél hosszabb legyen.

És ki tagadja, hogy édes a' szunyadozás, 's boldogító az álom? — és ki bizonyítja, hogy kellemetlen érzést gerjesztök, 's hasztalanok az éjnek világai? — De el kell enyészniük, mivel a' természet örök törvénye kívánja, és a' hasznosabb koránynak helyet engedniük!

Változnak tehát ők, és alattok minden tárgy; — minden tárgy? így hát az ember is? — ugy van! mert valljon mellyik isten nyomható homlokunkra a' változhatatlanság bélyegét? minekutána idő 's tér lényevé teremtettünk; — és viszont, mellyik halandó kívánhatja jogosan még e' siralom völgyében az égieknek e' tulajdonát, midőn változekonyságból fakad minden gyönyör-élvezete? — Azonban létez e' nagy Mindenség felett egy titkos erő, melly, mig mi változunk, untalan osztja változatlan parancsait.

Változzék tehát a' mi kedélyünk is! és szívünk a' bú zsibbasztó éjéből emelkedjék-fel a' remény szívárvány szárnyain a' hit örömet sugárzó napjához, minthogy a' földi tárgy, mellyért eddig búslakodánk, égire változott: addig azonban, mig mi is túl-világi lényekké alakulnánk, állhatatosan tapodjuk a' rendeltetésünk végpontjához vezérlő erénynek tövises ösvényeit. Vetközünk ki a' sorvasztó fájdalom gyász köntöséből, 's a' boldogultnak emlékét, melyet a' bú első perceiben könyvek által véltünk örökithetni, szívünkben tegyük eltörülhelenné, eltűnket ellenben közös anyánknak a' honnak javára szenteljük. Az idő int, nagy munka vár reánk!

Minden kornak van saját bálványa, melyet vakon imád; van rugó-tolla, melly a' nemzetek szellemi 's anyagi erejét működésbe hozza; e' bálványzás, 's az erők e' kölcsönös surlódása tág mezőt tárnak különféle nézeteknek, melyek szintanynyi lépesőzeteknek tekinthetők a' fény, dics, 's jobbanlét templo-

mához, ama végezőhöz, mely felé törekedni mindenkinek szoros kötelessége. Tekervényesek bár az ösvények, és szörnyekkel ellátott tönkelegek veszik körül a' pálya-czél: — de mi, kiknek vagy az égiek fényt-árasztó mécsét, vagy a' sors kegye mentő-fonalat játszanak kezükbe, legyünk kalauzai a' vándor nép-tömegnek. A' szellem bizonyára felettünk örökönd, 's emlékünket, midőn már mi magunk rég porrá őriődénk, a' hála nefelejtsei fogják körzeni.

V-i BARNA.

EMLEKMONDÁS.

A l n o k b a r á t.

Hamis barát legroszabb roszt
A' földön, hol ember él,
Nyomaiban vetek, átok,
Veszely, 's gyakran halál kél.

KISFALUDY SÁNDOR után S. KAROLINA.

Gyümölcs. Vad fának gyümölcse nem mindig vad. Sok kemény fának gyümölcse lágy; sok vad atyának szelid és engesztelhető magzatja van.

FALUDY után —

Művészet. Nincs ember, kinek néha jó gondolatja nem volna. Ezen elsőség teszi őt emberré: de azért nem minden gondolat ért-meg a' világra nézve. A' művészet többet kíván; a' művelt ember többet vár. A' meztelen gondolat faragatlan gyémánt; a' művészet adja-meg fényét.

KISFALUDY KÁROLY után K. H. K. J.

Legjobb nő a' legmérsékeltőbb; az t i. ki nem bámultatja magát a' világban, de honn szeretetti magát; kiról keveset vagy nem is beszélnek a' társaságokban, de kit áldanak szobájában gyermekei 's cselédei; azon nő, ki egész házát kormányozza, egyedül férjének írószobáját kivéve; azon nő, ki többet olvas, mint sem ír; ki többet ír, mint sem énekel; ki többet énekel, mint sem tánczol; ki többet tánczol, mint sem játszik, 's ki többet játszik, mint sem szorosan vizsgálja a' lélek édes érzelmeit 's a' sziv meggyőzhetlen szenvedélyeit; egy nő végre, ki a' boltokban nem csinál adósságokat; ki csinosan öltözködik, de nem piperézi magát.

BULGARINE után Z. LE POLDINA.

Szórejtvény.

Négy betű általa sok híret koszorúzta babérral;
Első háрма nevez test-részt; ékelve kerüld-el;
Olvasd visszafelé ezt, megleled a' folyamokban,
'S benne talasz csemegét, éhed bár tőle nem enyhül.

LAKNER SÁNDOR.

Előbbi rejtvény: széksó.

Figyelmeztetés. Közelitvén e' folyó fel évek vége, kérttetnek e' lapok t. pártfogói, méltóztassanak folyóiratunk jövő fel évi lapjaira az előfizetést még e' hónap vége előtt akár a' cs. k. postahivatalokon akár 1 esten a' kiadó hivatalban megtétetni, hogy lapjaikat felbenszakadás nélkül folyvást küldhessük.

Szerkezi Mátray Gábor, halpiazcon alul a' Duna partján. 114. szám alatt.

REGULÓ.

Pesten vasárnap június 17^{kén} 1838.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és esütörtökön. Fél évi díjjá helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. peitgöben. Budapestiek évnekyedenként is vált-hatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ÉLET-TÖRTÉNET.

Nevezetes asszonyok rövid életrajza.

(Folytatás.)

9.

Calpurnia.

Julius Caesar 4-dik felesége, nagy tiszteletben állott a' romai nép előtt; mint a' ki férjének nagy tekintetén és hatalmán kívül, mellyek reá fényt áraszthattak, minden tulajdonnal birt, mellyek valakit szeretet és tisztelet tárgyává tehetnek. Ritka szépség mellett igen éles elmével, mély bölcsességgel, és olly ékes szózással birt, melly a' legügyesebb szónokokéinak nem tétethetett utána. Valódi romai nagylelkűségét szelid alázatos kedélylyel párosítá. Caesarnak legnagyobb dicsősége, legfényesebb győzelmei, világot rázkodtató urasága közben is egyenlő maradt; leereszkedő, minden követelés nélküli. Nevezetes jelenete volt életének, hogy férje halálát megelőzőtt éjjel megálmodta annak meggyilkoltatását. Midőn a' tanácsba akart menni, kérte, esedezék előtte, maradna honn. De sem rimánkodása, sem könyei, reá nem bírhaták Caesart, hogy kérelmének engedjen, fel levén ingerelve Decimus Brutus, az összeesküdtek egyike által, ki gúnyosan mondotta, hogy szégyen volna egy asszony álmai által szabályoztatni magát! — El ment tehát, és, mint tudva van, a' gyűlésben meggyilkoltaték. Férje halála után a' világtól nagyon elvonulva élte-le napjait Calpurnia.

10.

Cleopatra.

Az egyiptusi királynék között négynek maradt fenn e' néven emlékezete. Mint lelkes; uralkodni szerető; 's ezen czél elérhetése-ért kegyetlen módokat is elkövetett asszonyok iratnak-le valameny in, mind nagy elme tehetségűek, de a' mellett nagy bűnökkel fertőztettek. — Legnevezetesebb közöttök ez, ki a' romai történetben is olly ismeretes. Leánya volt Ptolomäus Auletesnek. Atyja meg-

halván (51. eszt. K. U. előtt), koronáját az öregebbeknek hagyta mind két nemen levő gyermekei közül azon rendeléssel, hogy családok szokása szerint házasodjanak össze. Ptolomäus Bienes, Cleopatra bátyja, azonban egyedül kívánván uralkodni, hugát számüzte, 's atyja végrendeletét megrontva, magának íteltette az egyiptusi trónt Pompéjussal: de e' romai hadvezér a' pharsalusi ütközetben Ceasartól megverettetvén Egyiptusban keresett menedéket, 's ott Ptolomäus rendelkezéséből megölettetett. Cleopatra tehát a' győzelmes Caesarhoz folyamodott, bátyja ellen oltalmat 's ügye pártfogását keresendő. Minden tulajdonnal birt ő, mellyek megkívántattak akármi hősi szívnek meghódítására. Legszebb asszonya volt időkorának, szerelemre legméltóbb, legelnyesebb, minden nyelven beszélt, soha tolmácsra szüksége nem volt. Maga kívánván szóllani Cleopatra Caesarral, Alexandriába ment. Éjszakán érkezett a' vár alá. Hogy az egyiptusi öröktől észre ne vétessék, vezetőjével egy csomó ruha közé kötözteté magát, 's így viteté be annak hátán a' várba. Csak látni kellett őt a' romai hódoltatónak, 's azonnal meg volt ügye nyerve. Azt rendelé, hogy bátyjával együtt kormányozza Egyiptust, 's csak hamar szeretőjévé lett birájából. Fija születvén tőle, Caesario, megigérte neki, hogy Romába viszi magával, 's feleségül veszi, remélvén, hogy a' romai népnél olly törvényt eszközölhet-ki, mellynek erejénél fogva a' polgárok több feleséget tarthatnak, 's még idegen származásúakat is. Romába térte után meglátogató őt Cleopatra, hol is legszivesebben és pompásabban fogadtatott Caesartól. Ott mulatása emlékezetére képszobrát a' Venus templomában felállittatá Julius Caesar az istennő szobra mellé. Kevés időközzel Ptolomäus magát a' Nilusba ölte, 's Cleopatrára magára maradt az uralkodás, mellyben újra megerősité őt Caesar, azon feltétellel még is, hogy öcscsét az akkor még 11 éves gyermeket is részesítse idővel benne: de a' kevély fejdelemnőnek ez tetszésére nem levén, öcscsét, mihelyt 14-dik évét meghaladá, méreg által elvesztette. Caesar halála után a' triumvirek részére nyilatkozott. Antonius maga elébe rendelte őt, bizonyos ellene tett vádakért kérdőre vonandó. Azonnal elhatározta magában a' még csak 25 éves Cleopatra Antoniuszt éppen ugy lelánczolni, mint Caesart. Aranytól ragyogó, legszebb festésekkel ékesített hajón tette utját, mellynek piros selyem, arannyal himzett vitorlái voltak, 's ezüst evezői, mellyek csak számtalan muzsikai szerek hangjai után mozogtak. Cleopatra a' tengerből kiszálló Venusnak öltözve, arany szövetű mennyezet alatt volt látható; asszonyai nymphákat, gráciákat ábrázoltak; a' hajó orra 's fedelezete tele volt ámoroknak öltöztetett gyönyörű gyermekekkel. Nem lett volna szükség ennyi mesterségre Antonius elcsábítása végett. Nem-

csak ő volt elragadtatva e' bájoktól, hanem egész hajós serege örömlélmélkodással kiáltott-fel, hogy „Venus jött Bachus látogatására. Minden kedvesét, még a' szép és nagyon kedvelt Lycorist is, meghomályosítá Antonius szemeiben az egyiptusi királynő. A' legpompásabb és kicsapongóbb vigalmakkal ünneplé Antonius nála mulatását. Elkísérte Cleopatra őt Tyrusba, 's ugy tért darab idő mulva Egyptusba vissza. Csak hamar követte Antonius, hol példátlan fényűzéssel intéztettek-el az ünnepélyek. Egy fényes vendégség végén volt többek közt, hogy Cleopatra kivett egyik fülön függőjéből egy megbecsülhetlen értékű gyöngyöt, 's ezetbe vetvén, megitta ezt Antonius egészségére *), meg kívánván mutatni, hogy ő egyetlen egy korty italra nem sajnál Antonius vendéglésénél annyit, sőt többet fordítani, mint ez minden fényes vendéglésére fordított volt. Plutarch azt jegyzi-meg, hogy soha még nő a' kedvkeresés és szerelem édelése mesterségét úgy ki nem tanulta, mint Cleopatra; mindent megtett kedveseért; soha, sem éjjel, sem nappal, el nem hagyta. Vele kockázott, vele ivott, vele vadászott, követte a' fegyvergyakorlatokra, sőt azon különös kedvtelésében is, mi szerint évenként állóötzetben szeretett, a' város legesekélyebb részeiben a' legaljasabb néposztályok mulatságaikba, sőt veszekedéseikbe is elegyedni. Antoniusnak Romába útazása félbe szakasztá e' lármás multságok, vigalmak folyamát. Cleopatra kedvesének távolléte okozta bánatjában a' tudományokban keresé vigasztalását. Helyre állítá a' néhány év előtt megégett alexandriai könyvtárt; nevelé azt a' pergamumi 200.000 kötetből állóval. Diadallal tért ismét vissza Antonius Alexandriába, 's megajándékozta Cleopatrát Cyrene, Cyprus, Coele-syria, Phoeniczia, Cilicia, Creta, 's Judeának és Arabiának egy részével. Mind Caesariót, mind a' maga vele nemzett 3 fíját királyokká nevezte. Annyira meghódoltatá Cleopatra Antonius szívét, hogy tőle semmit megtagadni nem tudott. Érette hagyta-el és veté meg fedhetlen erkölcsű, magas erényű nejét, Octaviát, Octavianus testvérét; melly tette szolgált alkalmul a' romai polgári háború kiütésére. Mind két részről nagy készülétek tétettek. Cleopatra is 500

*) Élénken emlékeztet e' toaszt arra, mellyet egy gazdag londoni kereskedő Erzsébet királynő egészségére ivott. Gunyolta ugyan is egy drága gyöngy-füzérnek árulója a' királynőt, hogy portékáját megszerette, dicseré, de drágálván, meg nem vette. A' kereskedő tehát megvette, mozsarat hozatott, 's az árús és számos vendégek előtt össze törvén 's borába vetvén megitta mondván „azon királynőnek egészségére, ki kincseit hasznosabb nemesebb végekre fordítja ékszerk vásárlásánál!“ Az idegennek tanúságul, hogy egy olly királynőnek bizonynyal nem tehettségén mult a' gyöngy megvetele, kinek egy jobbágya is megihatja egészségére.

hajót készítettki Antonius seregének pótlására, 's maga kívánta azokat személyesen vezérelni. A' két hajós sereg az ambrasi tenger-öbölben Epirus partjainál ütközött össze, Actiumhoz közel. Kétes volt a' győzelem, 's utóbb is, a' megrémült, egész seregével visszavonuló királynőnek hátrálása dönté-el. Futni látván ugyan is kedvesét Antonius, követé őt, 's félben hagyá a' csatát (mellyet talán még megnyerhetett volna), 's utána kevéssel megérkezék Alexandriába. Octavianusnak azt ajánlá, hogy kész magános életet élni Cleopatrával, ha a' királyságok annak gyermekei maradnak. — De Octavianus Antoniusnak életét kívánván, Cleopatrát is kezére akará keríteni, 's megszállá Alexandriát. Antonius oltalmazá a' várost, Cleopatra pedig elhatározá, hogy magát kincseivel együtt megégeti. Octavianus titkos követség által megnyugtató a' királynőt, ki abból reményt vett, őt több imádói közé lánczolhatni, 's már-már kész volt Antoniusnak neki feláldozni, de az, értesítve a' történetekről, oda rohant, hogy magát halálával bosszúlja meg. Cleopatra egy az Isis temploma mellett levő, saját sirboltjának szánt épületbe rejteztet, 's azon hírt terjeszteté-el, hogy magát kivégezte. Antonius bosszúját azon hír lefegyverkezteté, 's bánatjában kardjába ereszkedett: de még halála előtt tudtára esvén Cleopatrának életben léte, magát hozzá viteté, 's karai közt halt-meg. Octavianusnak csakugyan birtokába jutott Cleopatra, ki minden mesterségét leővevé, hogy bájaival győzője szívét megvegye: de annak hidegségéből általlátván, hogy életének csak azért kedvez, hogy mint hadi foglyával emelhesse triumphusát, azon gyalázatot önkéntes halállal kívánta megelőzni. Szándékát eltitkolva ünnepet rendelt. Királyi diszöltözethen, egy arany nyoszolyába vetett pompás ágyba feküdt, 's egy hív szolgálójával Charmionnal virágok és fügek közé rejtve egy viperát vitetett-be magának, 's azt karára tevén csipésétől hirtelen, fájdalom nélkül meghalt, 30 eszt-vel. K. U. születése előtt, életének 39-dik, uralkodásának 22-dik évében. Holt teste Antoniusé mellé helyeztetett. Hogy helyes volt Octavianus iránti gyanúja, bebizonyítá azon körülmény, hogy magát Cleopatrát életben nem vihetvén, képével emelte, melly halva, karján kigyóval, volt ábrázolva, Romába győzelmű bemenetét a' bosszús kevély győző. Antonius szobrai ledöntettek, de Cleopatrát meghagyták Archibiusnak, egynek imádói közül, kértére, ki 1000 talentumot (mi pénzünk szerint mintegy 1.350.000 forint ezüstben) adott Octavianusnak, hogy azon rendkívüli asszony emlékezetét a' gyalázattól megóvja.

11.

Octavia.

C. Octavianus és Attiának leánya, Julius Caesar unoka húga, 's Octavius v. Octavianus, később Augustus császárnak testvére, a' természet által legszebb mind lelki mind testi adományokkal ékesítették-fel. Először Claudius Marcellushoz ment férjhez, másodsor Marcus Antoniushoz. E' házasságnak közelebb össze kellett volna testvérét Octaviánust a' triumvirek másikával Antoniussal kötni: de bárha Octavia nagy szépségét és kifogás nélküli lelkületét minden akkori író egy szívvvel dicséri is, még sem tudta azokkal Antonius csélesap kedvét megtartani. Jobban letudták azt az egyiptusi királynő, Cleopatra, kaczer mesterségei felesége szerény érdemeinél kötni. Ki akarván Octavia férjét Cleopatra szerelmének örvényéből ragadni, két izben utána ment; de Antoniustól durván fogadtaték, sőt visszautasított, 's ez adott alkalmat a' polgári háború kiütésének, mellyet már két izben kerültetett vagy halasztatott-el Octaviának bátyjánál és férjénél közben járása, esdeklése. Octavianus nem akarta megengedni húgának, hogy férjének, ki vele olly méltatlanul és csufosan bánt, házánál maradjon: de Octavia meg nem nyugvék mind addig, mig engedelmet nem nyert tőle, hogy feleségi és anyai kötelességeit háborítlanul teljesithesse. Antoniusnak házánál lakott tehát tovább is, legnagyobb gonddal 's egyforma gyengédséggel nevelte Antonius gyermekeit, mind a' magáit, mind azokat, kik első feleségétől Fulviától voltak. Látván a' Romaiak Octaviának e' nemes élet-folytatását, legnagyobb tisztelettel viseltettek iránta, 's annyival nagyobb gyűlöléssel Antonius iránt, ki végre annyira vitte, Cleopatrától ingerelve, igazságtalan bánását, hogy Octaviát egészen megveté, 's házából kitiltotta. Szeliden türve engedelmeskedék Octavia; csak egy panasz sem hagyá-el ajkait. Bátyja oltalma alá ment lakni, magával vivén mostoha gyermekeit is. Érdemeihez méltó tiszteletben, és az élet minden lehető kényelmében élt ott több évig, mig egy nagy reményű, első házasságából eredett, fijának Marcellusnak (kire hihetően a' császárság is nézett Augustus halála után) véletlen halálán gerjedt bánatja őt sirba vitte 12-dik eszt-ben K. U. előtt. Halála köz gyászt vont maga után az egész köztársaságban; dicsősége 's kevélységének tartá őt a' romai nép, és isteni tisztelettel kívánta emlékezetét fenntartani; de a' mit Augustus meg nem engedett. Maga tartott utósó tiszteségére egy érdemeit és erényeit magasztaló beszédet; vejei pedig maguk vitték koporsóját a' gyász-pompa-meneten.

PESTI VIZSGALÓ.

Pesti viz-áradások a' bel-városban, a' molnár és tél-utza szögletén fekvő 153-dik számú házban kőbe metszett jegyzék szerint, a' Budán felállított nádori viz-mérték után számítva.

1732-dik évben	20 ⁰	1'	6''	o. felett.
1744-dik „	21.	1.	9.	„
1775-dik „	23.	9.	9.	„
1798-dik „	23.	1.	3.	„

Ujabbí áradások :

1809-dik évben	21 ⁰	5'	9''	o. felett.
1811-dik „	21.	3.	—	„
1830-dik „	21.	7.	—	„
1838-dik évi januar 6-dikán				

megállván a' jég, — . . . . . 20. 6. 9. „

Martius 13-dikán délután . . . . . 22. 1. 9. „

megindulván a' jég, ... 22. 3. — „

beszakadott a' viz a' városba, és
pedig legelőször a' hidutsza irányában, —

Martius 14-dikén reggeli egy óraker

a' viz állott . . . . . 27. 1. 9. o. felett.

reggeli 6 óraker . . . . . 26. — — „

esti 6 óraker . . . . . 26. 7. 9. „

Martius 15-dikén reggeli 6 óraker 26⁰ 7' 9'' o. felett.

esti 5 óraker 28. 9. 9. „

„ 8 óraker 29. 3. 6. „

„ 10 óraker 29. 4. 6. „

„ 12 óraker 29. 4. — „

Martius 16-dikán reggeli 2 óraker 29. 2. 9. „

„ 4 óraker 29. 1. — „

„ 6 óraker 28. 11. 3. „

esti 6 óraker 27. 7. — „

Martius 17-dikén reggeli 6 óraker 24. — — „

esti 6 óraker 22. 5. — „

Martius 18-dikán reggeli 6 óraker 20. 9. 30. „

esti 6 óraker 18. 8. 6. „

Martius 19-dikén reggeli 6 óraker 17. 4. 6. „

esti 6 óraker 16. 7. 3. „

Martius 20-dikán reggeli 6 óraker 15. 10. 6. „

esti 6 óraker 15. 2. 3. „

A' város különféle részeiben a' legnagyobb viznek állása az ajtó küszöbökön számítva, volt, nevezetesen :

A' Rókus kórházi kápolnában . . . . . 8' 7'' 6'''

A' rácz templomban . . . . . 8. 6. —

A' bel-városi plébánia-egyházban . . . . . 7. 11. —

Az apáczák templomában . . . . . 6. 6. 6.

József külvárosi egyházban	5.	2.	6.
Terezia városiban	5.	—	—
Görög - Oláhok templomában	4.	6.	—
Seminariumében	3.	—	—

Közli PA . . CH.

TERMÉSZETI TÖRTÉNET 'S TUDOMÁNY.

Hosszú élet. Pórosz szigetén jelenleg egy görög lelkész lakik, Chariotis János, ki 1718-ki január 13-kán született, 1748-ban megházasodott és 1755-ben pappá szenteltetett. Három fija 's egy leánya van. Fijai 70, 65, 55 évesek; leánya 68 esztendő. Maga az öreg Chariotis még minden érzéképek birtokában van, és 120 éve mellett is tökélyes egésséggel bír.

Tenger alatti vulkánok. Mult század közepe óta több tengerész vette észre, hogy midőn hajójok az 0° 30' déli szelesség és 22° nyugoti hosszúság (parisi?) alatt fekvő tájakra jött, a' tengert fellázadva találták, és olly zökkentéseket éreztek, mintha a' hajó zátonyra csapott volna. Némelyek tajtkövet 's kevés idő mulva ismételve. Ugyan illy megjegyzést tett 1832-ben a' Szajna nevet viselő hajó kapitánya de Marié és 1836-ban a' Philantrop nevű bordeauxi hajó kapitánya J a y e r; a' bengal-ázsiai társaság folyóiratának 1836-ról költ novemberi füzetében is tesznek erről említést némely angol kapitányok, kik ugyan azon tájakon hasonló jeleket, mi több füstöt és hamut is láttak a' tenger mélyéből felszállni. Hihetőleg nem sokára itt is egy sziklatömeg fog a' tengerből felemelkedni, mint nem régiben Julia szigete a' sicciliai partokon. (A' francia tudom akademiának üléséből.)

KÜLÖNFÉLE.

Furcsaságok szemléje

rendezi

P I P I S K E.

Motto: „Frohsinn mein Ziel!“

JOH. STRAUSS.

43. A' legolesőbb posta. Hallá egyik kisvárosban bizonyos szabólegény, hogy levele érkezett a' postán; de zsebe lapos volt, mint az alföldi csárdák határa Elmegy tehát a' postára, 's az alatt, míg zsebében mintegy a' levelért esendő pénzért keresgélne, keservesen panaszkodék, mi fatális dolog, ha az ember olvasni nem tanult; — 's egyszersmind egész illendőséggel megkéré a' posta-expeditort, lenne olly szives, 's olvasná-el, ha ideje enged, az ugy sem hosszú levelet. Igy lön, 's suhanczunk feszült figyelemmel hallgatá végig szülőinek sorait, — 's most szépen megköszönvén a' kész szolgálatot, megígéré, hogy a' levelet, mihelyest pénzhez jutand, azonnal kiváltandja.

44. A' korszerű szomorú játék. — „Szomorujátékom — mond Gárdon, egyik fiatal írónk — igazán korunk izlése szerinti. Öt felvonás, — 's már a' negyedikben valamiennyi cselekvő személy meggyilkoltatik.“ — „Szép, — de hát az ötödikben ki lép-föl?“ — kérdé X. — „Az elhunytaknak lelkei!“ — válaszolt Gárdon.

45. A' keresztény medve. Egy hó nyári napon — ha jól emlékezem „Das Milchmädchen“ című darabot adák a' pozsoni arénában. A' lám-

patisztító vivé a' medve szerepét; 's éppen, midőn a' vadászszal, ki holtak tetteté magát, bibelődék, a' közelgő fellegek szörnyűt dördültek. A' keresztény medve fölemelé első lábai jobbikát, keresztet vetett magára, 's a' diszítvények mögé húzódék.

EMLEKMONDÁS.

É l e t. R e m é n y.

Lebke csónakként inog életünk a'
Lét folyamján, míg a' szerencse-szél leng,
És teher nélkül, kecs-öröm habok közt
Játszva sikamlik.

Ám de a' sors-kény dörögő viharja
Hogy ha felzajdul, 's dühe szét-üvöltöz;
Akkor a' véstől csak a' hív reménynek
Horgonya védi.

V-i BARNÁ.

Homály. — A' homályos törvény, homályos víz, — halászatnak kedvező: sötét éj és lator köpönyeg szülője tömérdek eltévedés és szörnyű visszaéléseknek; mert az önkény várat épít benne, és onnét uralkodik. Milly biztató és kellemes a' tiszta ég: olly fenyegető a' borongós fellegű. — Homályos törvény okozza a' sérelmeket, 's ezeknek nem orvoslása a' sebeket.

NYITRA-ZERDAHELYI L. után K. H. K. J.

Titok. — Ki titkait másnak fölfedezi a' nélkül, hogy azt előbb jól kiismerte volna, nincs igaza panaszkodni, ha elárultaik

Gróf OXENSTIRNA után S. KAROLINA.

Szeretet. Senki tökélyes nincsen, mindennek megvan saját hibája; minden ember terhére van másnak, 's csak szeretet az, mely e' terhet könnyűvé teszi.

Francziából HÁBOR N. Enyedről.

Tagrejtvény.

A' hattyúnak fejréségét,
A' rózsza pirosságát,
A' himes mező zöltségét,
A' narancs sárgaságát
'S mindent meglelhetsz fejemben,
Es mindenem fejemet,
Természet és a' művészség
Tetszőleg fest engemet.

Végem tanít megismerni
Az örök létü valót,
Ő vezérl, hogy távoztassam
A' gonoszt, 's tegyem a' jót.
Kormányt tart, oktat, és ítél
Teremt, ront, és mive sok,
Baldog, kinek sok van, társul
Fogadják az okozok.

Az egész et feje padján
Sok alakban láthatod,
Hol királynak, hol koldúsnak,
Jónak, 's rosznak mondhatod:
Hogy gyönyörtől' szerezhesse,
'S mulathasson tégedet,
Sokat fárads; — hát áraszd rá
Honfi! kegyeségedet!

MISKOLCZY ISTVÁN.

Előbbi rejtvény: kard.

Figyelmeztetés. — Közelítvén e' folyó fél ének vége, kérettenek e' lapok t. pártfogói, méltóztassanak folyóiratunk jövő fél évi lapjaira az előfizetést még e' hónap vége előtt akár a' cs. k. postahivatalokon akár íesten a' kiadó hivatalban megtétetni, hogy lapjaikat félbenzakadás nélkül folyóást küldhessük.

Szerkezi Mátray Gábor, halpiaczon alul a' Duna partján. 114. szám alatt.

Nyomt. Trattner-Károlyi, uri utza 612.

REGULÓ.

Pesten esőtörtökön június 21^{kén} 1838.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és esőtörtökön. Fél évi díja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is vált-hatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ÉLET - TÖRTÉNET.

Nevezetes asszonyok
rövid életrajza.

(Folytatás.)

12.

Livia Drusilla.

Livius Drusus Claudianus leánya, előbb a' mind születésére mind észére mind vitézségére nézve nagyon kitünő Tiberius Claudius Nero felesége vala, kitől volt is két fíja, Tiberius és Drusus. Férje, ki praetor, utóbb pontifex volt, a' triumviratus idejében Antonius részén levén, Octavianustól (ki utóbb Augustus nevet vett fel) kiltatott olasz örszágból. Nagy veszedelmek között követte Livia férjét Siciliába; többek között egyszer, egyetlen szolgától követve, gyermekét karján tartva, kénytelen volt életét egy kis sajkára bizni. Máskor, igen kicsinyen mult, hogy Octavianus fogságába nem esett. Később kibékülvén Octavianussal férje, vele együtt Romába ment: de különös fordulása a' sorsnak! — azért hogy örökre elváljanak egymástól. Augustus megismerkedvén Liviával, annyira bele szeretett különös testi és lelki szépségeiért, hogy házasságot ajánlott neki; miatta elvált feleségétől Scriboniától, 's őt elragadta férjétől; és a' nagyra vágyó asszony eltudta az előtt szeretett férjét hagyni a' nagyobb fényre vágyásból. Akadályok vettek a' papság részéről is egybekötöttesöknek elébe, mivel Livia épen anyai reményben volt: de azokat meggyőzte az Augustustóli félelem, inkább hajtván a' vallás szolgálai a' hatalmasnak akaratajára, mint a' törvényekre és illendőségre. Tökéletes biródalmat vevén Livia Augustus szíven, igen tudta azt nagyra vágyó terveinek kivitelére használni. Fő volt azok között, hogy fíjának Tiberiusnak a' császárságot megszerezze. Azért reá vette férjét, hogy egyetlen leányát, Juliát, számkivesse, valamint annak fíját is Agrippát. Neki tulajdonítja majd minden régi író a' nagyon derék ifjú Murcellus (Octavia fíja, Julia férje) halálát, és Lucius Caesarét (Augustus unokójaét) is; sőt erős gyanúban volt, hogy magának Augustusnak is siettette halálát, nehogy az Tiberius

elfogadását megsemmisítvén, a' vissza hivott Agrippára hagyja a' császárságot. Annyi bizonyos, hogy sokáig, egész Tiberius haza érkezéig, titokban tartotta Augustus halálát, félvén, hogy annak távul léteben valami támadás talál kiütni. Soha, a' mint róla meg van jegyezve, asszony mélyebben nem avatkozott politicába, 's befolyását és hatalmát jobban el nem tudta titkolni, mint ő. Minden cselekedetét igazgatta Augustusnak; hol keménységre ingerlette, hol engesztelte, lágyította kegyetlenségre hajló természetét. Végrendeletében a' császár Liviát tette fő örökösévé, őt a' Julia nemzetségbe felvetette, 's Augusta névvel tisztelte-meg. Az Augustusnak halála után építettett templomban, hol istenségképpen tiszteltetett, Livia volt holtáig fő papnő Julia Augusta nevet viselve. Tiberius császár a' legrútább hálátlansággal fizetett anyjának, mind életében, mind holtá után. Nem tekintvén, mennyi sok jóval volt az iránta, hogy egyedül neki köszönhetette császárságát, hogy mindent elkövetett boldogságaért, a' legirtóztatóbb bünökre is vetemedvén iránta viselt anyai szeretetből. Utolsó betegségében meg nem látogatta, sőt halva sem nézte-meg; végrendeletét megsemmisíté, 's nem engedte, hogy nagy pompát tartsanak temetésére, annyival kevésbbé azt, hogy a' senátus kívánsága szerint isteni tisztelettel tartsák-fenn emlékezetét. Meghalt 29-dik esztben K. U. után, 86 éves korában. Caligula, a' későbbi császár, Livia Drusus fijának unokája, maga mondott szépanyja felett halotti beszédet.

13.

Eponin.

Julius Sabinus vetélkedő társa volt Vespasianusnak a' romai császárság felett. Az utósóbb levén győztes, Julius Sabinust halálra kereste. Ez egyik majorjába menekedett előle, de magát oltalmazható állapotban nem levén, azonban némi reményt táplálván sorsának még jobbra fordulása iránt, egyetlen módnak találta annak elérhetésére, ha ellensége boszúja elől kedvezőbb körülményekig elrejtetik. Azon hirt terjesztette tehát el, hogy magát meg akarja ölni. Minden cselédét, rabszolgáját elbocsátá, egy meghittjén kívül. Majorját felgyújtotta, hogy leégését higgye mindenki; 's már most hű szolgájával épületeinek egy csak tőle ismert föld - alatti rejtekébe vonult. Valóban holtak is tartotta Julius Sabinust mindenki, még nagyon kedves, minden erénynyel diszes fiatal nője Eponin is, ki vigasztalhatlan volt vesztesége felett, 's végét akarta örömtelen életének vetni. De rokonai szoros gond alatt tartván, minden használható fegyvert el-távolítottak tőle. Nem maradt egyéb eszköz kétségbe esés-szülte terének kivitelére az éhen halásnál, 's arra el is határozá magát.

Három nap és 3 éjjel nem vett már semmi tápszert magához, midőn férje, kedves felesége sorsa iránt nyugtalankodva, megbizta hű szolgáját, hogy vigyen hirt neki hogyléte felől. Rettenetes elszánásának hallására, hirül adatta hű nejének életben és hol létét. Nem késett az — első éjszakán mindjárt hozzá sietni, 's minden következőkön kiment egyedül, gyalog, a' 2 óránál távolabb eső majorba, férjét önkéntes szomorú fogságában vigasztalni, 's egész napokat töltött vele, mikor csak a' fölfedeztetés félelme nélkül tehet- te. Két iker fiút szült itt férjének, 's ott tartotta és táplálta őket. Kilencz évesek voltak már gyermekei, mikor a' városbul gyakori eltávozása gyanút gerjesztvén, Vespasianus megbizottjai által kikémlelteték. Rajtok törtek, 's bilincsekkel terhelve hurczolták mindnyájokat a' császár elébe. Hijába borult Eponin a' kegyetlen volt vágytársnak lábaihoz, hijába esdeklett férje életeért, elébe terjesztve a' szerelem és kétségbe esésnek ékes szóllásával, hogy Sabinus- tól nincs miért félni többé hatalmát, hogy annak egykori büne, melly csak abban állott, hogy magát Vespasianussal egyenlőnek tartotta, eléggé meg van 9 esztendei setét tömlöczben 's magánosságban senyvedéssel büntetve. Elébe vitte két gyermekét, kik még soha napvilágot nem láttak; lefesté eddigi szomorú életüket, le azon irtóztatóságot, hogy csak azért kellett nekik a' világosságot megismerni, hogy atyjoknak, az egyetlen ismert kedves lénynek, meggyilkoltatását láttassa-meg velek. Nagy volt a' szánakodás, nagy a' közönséges részvét Sabinus és Eponin iránt az egész népnél, de az csak sietteté Vespasian kegyetlenségét. Megölette őket irgalom nélkül 78. esztben K. U. után. Több költőnek szolgált e' szerencsétlen házások nagy szeretete egymás iránt tragödiai tárgyul; Kaufmann Angelika, a' nagy tehetségű festőné, pedig egy igen szép szerkezetű képben ábrázolá, olajos festésben, a' barlangban együtt életüket.

14.

Zenobia.

Palmyrai királyné, egyike azon legfenségesebb nőknek, kik valaha királyi kormányt birtak. Odonatus Saracenus fejedelmhez ment férjhez, és nagy mértékben részese volt mind azon fényes hódításoknak és győzelmeknek, mellyeket az, különösen a' Persákon vett. A' nagy Cleopatrától mondta magát származottnak: de ha szinte vérszerinti utódja nem volt is, örököse vala minden nagy tulajdonának, bátorságának, vitézségének, férjfiás elszántságának, hibái közül pedig csak kevésnek. — Történetét karakterének homályos oldala felőli megismertetésén kell kezdeni. Férjét, mostoha fijával együtt meggyilkoltatta, az uralkodást féltvén az utóbbtól, kit atyja

a' leggyengédebben szerete. Ezek többé utjában nem levén, császári czimét vön-fel, 's több éven által uralkodott napkeleten, mindenk-től csudált bölcsességgel és alattvalói boldogságát munkálva. Időkorá-nak minden írója magasztalja erényeit, különösen tiszteletre méltó női szereplőtlenségét, — mellynek ellenkezőjét annyira megutáltatta sok ro-mai császárné, a' Messalinák, Faustinák, 's Agrippinákban, — és tu-dományok és szép mesterségek iránti szeretetét. A' bölcs Longinus volt tanító mestere, 's tőle megtanulta, miképp kelljen a' philoso-phiát trónra helyezni. Tökéletes jártossága volt a' világ történe-teiben; sőt ő írta röviden a' „napkeleti tartományok történetét“ — és „Alexandria városa viszontagságait.“ — Aurelianus császár erősen feltevé magában a' nevezetes asszonynek meghódítását, 's egész Antiochiáig ment ellene, hol Zenobia 600.000 emberrel várta. Maga vezérelte a' fejedelemnő seregét, nem kerülvén a' háborúnak legnagyobb fáradalmaival. Gyalogolt, mint bármi közkatoná, nem te-kintvén nemének gyengeségeit. Dühösen csatázott a' két sereg, és szinte Zenobiáé lett már a' győzelem, mikor lovasságának vigyá-zatlan előre haladása miatt a' szerencse megfordult, és a' Romai-ak lettek győztesek. Nagy részét elvesztvén Zenobia ezen elválasztó ütközetben seregének, Palmyra városába zárkozott. Ostrom alá vette Aurelianus a' várat: de Zenobia magát olly sokáig és olly állhata-tosan oltalmazta, hogy a' császár bele fáradt az ostromba, 's egy levelet irt neki, mellyben reá akarta birni maga megadására; életé-nek kiméklendését ígérte, kellemes menedékhelyet, és a' Palmyra-iak jogainak meghagyását. Zenobia következő, jelességeért emléke-zetben maradt választ küldött: „Zenobia, napkelet királynője Au-relianus császárhoz. Előtted még senki tőlem követelésedhez hason-lót nem kívánt. A' hadban vitézségnek kell elhatározni a' dolgot, 's még is azt kívánod, hogy én magamat neked megadjam, mintha nem tudnád, hogy Cleopatra inkább mint királynő kívánt meghalni, mint egyébképp élni. Mi segítséget várunk a' Persáktól; a' Sarace-nok, és Örmények érettünk fegyverkeznek. Egy rabló csoport sere-gedet semmivé tette Syriában. Mi lesz belőled, ha én egyesült erő-vel ellened fordulok? Bizonyosan alább fogsz hagyni azon kevély-séggel, melylyel most mint önkényes ur parancsolod magam mega-dását.“ — Aurelián e' levél vétele után még inkább sietett a' meg-támadással. A' Persáknak elébe ment; véletlen megütközött velek, 's megverte őket. Az Örményeket és Saracénokat fenyegetésekkel 's ígéretekkel részére hajtotta. Zenobia ezek miatt segedelem nélkül látván magát, éjjel elhagyta a' várost (melly magát azután feladta), 's tevéken akart Persiába menekedni. A' császár meg nem elégedett ennyi győzelemmel, mert nem hitte magát mind addig napkelet

urának, míg a' fejedelemnő maga is kezeiben nem lesz. Űzöbe vétette tehát, 's utól érték, mikor éppen már az Eufraton vala által-szállandó. Elébe vitetvén a' császárnő Aurelianusnak, kérdezte tőle: — „hog'y merészelt a' romai császárokkal ujjat huzni!“ — „Nem láttam — felelt ő — császárokat a' Gallienusokban, és hozzájuk hasonlókban; de te tudod, hog'y kell győzni, 's téged méltónak ismerlek, hog'y császárnak nevesztessél.“ — A' katonaség halálát kívánta; de a' győzőnek szüksége volt életére, hog'y az triumphusa dicsőségét nevelje. Meg is kellett azon Zenobiának jelenni; de ott sem kívánt fejedelmi pompájával alább hagyni. Olly nehéz arany lánczokkal volt kötözve, hog'y rabszolgák emelték utána, és gyöngyökkel 's drága kövekkel ugy vala megterhelve, hog'y több izben meg kellett állapodnia 's pihennie, nehezen birván azoknak súlyait. Különös szépségű nem volt; de felséges termete, lelkes, tüzes, fekete szemei, nemes maga tartása, 's azon méltóság, melylyel sor-sát is viselte, megnyerték részére az egész romai népnek szívét. Aureliánus maga is azt felelte azoknak, kik kárhoztatták, hog'y egy asszonyon vett győzedelmet olly nagyra tart: „azon asszony sok vitéz férjfiával fel-ér érdemre nézve.“ — Helyre hozá a' császár Zenobiának triumphuskori megalázását; mert azon túl rangjához képpest bánt vele. Az olasz ország legszebb vidékén fekvő Tivolit neki 'ajándékozta több jószággal együtt, hol kellemes életet folytatott királyi kényelemmel, mindenektől tisztelve, és szeretve. Leányait a' leg-előbbkelő házakból eredt romai ifjaknak adta feleségül. Fija Vabolath egy örmény fejedelemséget nyert. — Legnagyobb tiszteletet érdemlő fejedelemnő volt Zenobia, ha erényeit kevélység, és kegyetlenség nem homályosítja vala. Meghalt 290. eszt. körül K. U. után. — P. Jouve igen érdekes életírását adta Zenobiának. Calderon pedig játékszinre vitte történetét.

PESTI VIZSGALÓ.

Budán jun. 12-kén szenderült-el boldogabb világra n. mgú Vásáros-Naményi idősb báro Eötvös Ignác ur es. k. valós. belső titkos tanácsnok 's arany kulesos, m. kir. fő pohárnok mester, Abauj megyei főispán, sz. István jeles rendenek vitéze, ő exēja, életének 76. évében (szül. 1763. jan. 6.) — Hült tetemci 14-kén csendes szertartás mellett vitettek-el a' családi sir-boltba Sályra (Borsod megyében).

HAZAI HIRLELŐ.

Somogyi ló-verseny 1838.

A' ns Somogy vármegyében három év előtt kezdett lóverseny e' folyó 1838. évi sept. 10-kén veendi kezdetét, és a' rendezett csikók jutalmazásával és lóárveréssel e' következő mód rendeltetett-el. September 10-kén reggeli 9 órától 2 óráig adózók csikaiju-talmazása, és lóárverés; délután 2 órakor a' verseny illy renddel:

1. Adózók első versenye. 60 pf. az első, 20 pf. a' második lóé. — 2 ang. mf. — Futhat érte minden somogyi adózónak lova; teherre semmi tekintet.
  2. Társasági díj. 60 arany, minden somogyi birtokosnak ugyan ott nemzett nem telivér lovára — 1½ ang. mf. ism. — 3e. 90 ft., 4e. 110 ft., 5e. 115 ft., 6e. és id. 119 ft.; k. 2 fonttal kevesebb, idomított lovak 5 fonttal több teherrel. — Bejelentés 48 órával előbb:
  3. Adózók második versenye. 25 pf. az első, és 15 pf. a' másik lóé — 1¼ ang. mf. — feltétel ugy mint az 1-ső dijnál.
  4. Külön fogadás. 25 arany tétel, 'fuss vagy fizess'. 2 ang. mf. Csapody Pál 3e. p. k. Abuly, ap. Samham Emir, an. Abulaj, 90 ft.
Festetics Miklós gr. 5e. p. k. Rebecca, ap. Murphy, an. Mari, 90 ft.
  5. Külön fogadás 30 arany tétel: 'fuss vagy fizess'. 1½ ang. mf. Csapody Pál 3e. sg. m. Figaro, ap. Murphy an. Marbek, 92 ft.
Festetits Miklós gr. 4e. p. k. Estrella, ap. Doctor Oloroso, an. Helena 110 ft.
  6. Külön fogadás. 25 arany tétel: 'fuss vagy fizess' 1½ ang. mf. — Czindery László 3e. p. m. Murphy ap. Murphy an. Csinos, 90 ft.
Festetics Miklós gr. 3e. p. k. Miss Fanny, ap. Doctor Oloroso, an. Mary, 90 ft.
  7. Külön fogadás. 25 arany tétel: 'fuss vagy fizess' 1½ ang. mf. — Czindery László 3e. p. k. Szajkó, ap. Doctor Oloroso, an. Szajkó 90 ft.
Festetics Miklós gr. 3e. p. k. Sarolta, ap. Doctor Oloroso, an. Helena 90 ft.
- September 11-kén reggel 9 órától 12 óráig lóárverés, délután 2 órakor lóverseny.
1. Adózók harmadik versenye. 50 pf. az első, 25 pf. a' második lóé. — 1½ ang. mf. — feltétel n. m. az első dijnál.
  2. Társasági díj. 50 arany. Futhat érte minden a' magyar honban született nem t. v. ló akárkinek tulajdona. — 2 ang. mf. — 3e. 95., 4e. 115., 5e. 120., 6e. és id. 124 ft. k. 2ftal kevesebb teherrel. Bejelentés 28 órával előbb.
  3. Czindery díj. 10 arany szegényebb sorsú haszonbérlok, mesteremberek, és uradalmi cselédek számára (lovász mestereket, lovászokat, 's idomárokat kivéve). — 1½ ang. mf. — teherre semmi tekintet.
  4. Társasági díj. 30 arany: Somogy vármegyében nemzett mindenlóra, melyek sem t. v. apa, sem t. v. anyától közvetlen nem származnak, — 2 ang. mf. — 3e. 95., 4e. 115., 5e. 120., 6e. és id. 121 ft. m. 2 ftal több teherrel. — Bejelentés 48 órával előbb.
  5. Külön fogadás. 25 arany tétel: 'fuss, vagy fizess' 1¼ ang. mf. — Csapody Pál 3e. p. m. Mazepa, ap. Murphy, an. Election, 92 ft.
Festetics Miklós gr. 3e. p. k. Miss Fanny, ap. Doctor Oloroso, an. Mary, 90 ft.
  6. Külön fogadás. 25 Arany tétel, 12 arany bánat; 1½ ang. mf. — Czindery László Election 3e. sg. m. Election, ap. Election, an. Csóka 92 ft.

Festetics Miklós gr. 4e. p. k. Estrella, ap. Doctor Oloroso, an. Helena, 110 ft.

September 12-ki reggel 9 órától 12 óráig lóárverés, délután 2 órakor lóverseny.

1. Adózók negyedik versenye. 40 pf. az első, 20 pf. a' második lóé. — 1 $\frac{1}{2}$ ang. mf. — feltétel u. m. az 1-ső versenynél.
2. Festetics Geiza gr. díj; 40 arany, magyar honban született minden lóra, melyek még a' pesti vagy bécsi gyepen nem nyertek. 2 $\frac{1}{2}$ ang. mf. 3e. 90., 4e. 110., 5e. 115., 6e. és idősb 119. t. v. 1n, m. 2 fonttal több teherrel. Bejelentés 48 órával előbb.
3. Adózók ötödik versenye. 30 pf. az elsőé, 15 pf. a' második lóé. — 1 $\frac{1}{4}$ ang. mf. — feltétel mint az első versenynél.
4. Somogyi szépnem által alapított díj. 112 arany értékű serleg. — 1 $\frac{1}{2}$ ang. mf. — Futhat érte Somogy vármegyében született, ugyan oda való birtokosnak nem telivér lova. Ur lovasok, bár a' lovaknak nem tulajdonosaik is. — 3e. 110., 4e. 130., 5e. 135., 6e. és idősb 139 ft.; k. 2 fonttal kevesebb.
5. Külön fogadás. 25 arany tétel: „fuss, vagy fizess.” — 1 $\frac{1}{2}$ ang. mf. — Czindery László 5e. p. k. Babieka, ap. Murphy, an. Csinos 110 ft.

Festetics Miklós gr. 5e. p. k. Rebecca, ap. Murphy an. Mary, 110 ft.

6. Társasági díj. 40 arany. Futhat érte minden a' magyar honban született nem t. v. ló akár ki tulajdona — 2 ang. mf. — 3e. 95, 4e. 115, 5e. 120, 6e. és id. 124 ft. k. 2 ftal kevesebb teherrel. — Bejelentés 48 órával előbb.

Több leendő díjak és különfogadások, melyek addig állapíttatnának, a' versenyi választmány által el lesznek rendelve, mire nézve a' napi rend a' verseny-napokra ki lesz nyomtatva.

A' lóárverésre és szabad kézből vásárlásra 2' bel és kül megyebeli számos ménesekből nagy számmal fognak mindenféle lovak megjelenni, ezek közt tele és felvérű angol és arab vérűek is lesznek. Tartatik e' lóverseny és árverés Hetesen nemes Somogy vármegyei helységben, melly Kaposvártól 1 mértföldnyi távolságra esik. Ez utóbbi helyen illendő meghatározott bérért szállás és ki- 's vissza-hozó lovakról lesz gondoskodva. Hetesen egy vendéglő a' megjelenőket lehetőségig fogja ellátni. Ló-istálló 's elelem pedig meghatározott bérért szolgáltatik-ki.

September 11-kén Kaposvártól a' ns megye palotájában a' felállítandó kórház hasznára sorsjátékos táncmulatság fog tartatni. Mind ezekre szívesen meghívatik minden a' nemzeti előhaladást és lötenyésztést kedvelő.

KÜLÖNFÉLE.

Gyorság vagy lassúság szellemi munkákban. Mit e részben eredeti hajlamok 's gyakorlat tehetnek, igen érdekes de bajosan magyarázható pont, már csak azért is, mivel a' második az elsőől sok részben függhet. Quintus Cicero azt írja testvérehez Marcus Tulliuszhoz (Cic ad Quint. frat. II. 6.), hogy 16 nap alatt négy szomorú játékot készített. Minők lehettek e' Quintinusi gyors termények, nem szállhatunk róleok. Erasmus, „bolondság magasztalása“ czimű szerencsés gunyiratát (Morus barátjánál

Londonban egy hét alatt írta. Jocher állítása szerint Barth († 1658) Homer „Iliász-át“ három nap alatt 2000-et meghaladó jó (?) latin versben fordítá-le. Leibnitz, ki a legnehezebb mathematicai feladatokat bámulatos könnyűséggel fejté-meg, papirosra tenni valamely gondolatot csak fáradsággal tudott. Iratai között ugyan azon egy tárgyról négy öt vázlat is találkozik; mi több, kevés fontosságú level-írásnál is 3—4 lapot ronta-el, míg bevégezé, és némelly kézírata olly tömve van vakarások, javításokkal és törlésekkel, hogy olvasni alig lehet. Sachsen Móricz gróf († 1750) a hadtanról „Rèveries“ czim alatt írt munkáját 13 éjen át végezte-be. Johnson Samu 36 óra alatt készíté-el Savages Richardnak 180 8-ad rész lapra terjedő élettörténetét. — „Zaira“ czimű szomorú játékát Voltaire 22 nap alatt végzé-be, és „Loix de Minos-t“ nem egész 8 nap alatt, ha különben szavának hiinni lehet. — Alfredi „Panegirico a Trajano-ját“ (111 nyomtatott lap) 1784-ki marcius 13-kán rosz kedvében kezdte-el, 's már 17-kén kész volt a' mű. — Bahrtdt 1786-ki télen át 160 nyomtatási 8-ad rét iv munka alá készített kéziratott. Fox Károly órákig kész volt a' parlamentben elragadó ékesszólással 's megakadás nélkül beszélni; de ha gondolatait papirosra akarta tenni, egészen kikelt valójából. A' legcsekélyebb értekezés több napi munkájába került. Göthe Werther gyötrelmeit négy hét alatt írta: azonban meg kell jegyezni, hogy hosszás előkészületek után.

Világi élet mulandósága. Tegyük a' föld népességét 1.000.000. 000-ra, kik egy század alatt mind kihalnak. Harminczhárom evet számithatunk egy nemzedékre, 's így évenként 33.333.333 — naponként 91.324, óránként 3.803, perczenként 65, másod-perczenként 1 ember hal-meg. Születni fog pedig évenként 37 037.037, naponként 101.471, óránként 4.228, perczenként 70, másod-perczenként 1.

Szórejtvény.

Egy patak 's környén viruló
Vidék bírja nevetem,
Soha sem említ a' Magyar
Sohaj nélkül engemet.
Míg ifjú volt birodalma
Rajtam állott sátora,
Gyakran fegyvert villogtatott
Rajtam, 's állott tábora,
Nézz vissza csak rég' időkre
A' Magyar itt gyült össze,

Tanakodott és versenygett
Sok nagy terv is itt készült.
Fejem' keresve patakban
Hogy ha jól megfizetik,
Kedves étek több alakban,
Ur tálára tétetik.
Óvd magad fordult fejemtől;
Jegyeim vég-hárma him
'S hasznos állat; főleg éldel
Honom róna részein.

MISKOLCZY ISTVÁN.

Előbbi rejtvény: színész.

Figyelmeztetés. — *Közelítvén e' folyó fél évrnek vége, kérettel- nek e' lapok t. pártfogói, méltóztassanak folyóiratunk jövő fél évi lapjaira az előfizetést még e' hónap vége előtt akár a' cs. k. postahivatalokon akár Pesten a' kiadó hivatalban megtétetni, hogy lapjaikat félbenszakadás nélkül folyóást küldhessük.*

Szerkezi Mátray Gábor, halpiazcon alul a' Duna partján. 114. szám alatt.

Nyomt. Trattner-Károlyi, uri utza 612.

REGULÓ.

Pesten vásárnap június 24^{kén} 1838.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csütörtökön. Fél évi díja helyben képekkel 5 ft. borítékalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is vált-hatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ELBESZÉLÉS.

A' r é g i j ó i d ő.

Egy agg altiszt elbeszélése.

Ötven év előtt szép, csinos, ügyes kis ifjonez voltam. Anyám, egy derék varga özvegye, meglehetősen vagyonnal birván, engem mindig tisztán, csinosan járatott, 's ez okból mindenki szeretett.

Aix-ben laktunk; lakunknak ellenében marquis de la Tour háza feküdt. Szobáiban nem sokkal több fény ömlött-el, mint anyáméiban: de nagy neve volt, 's családja legrégibb nemességű vala Provence-ban. Atyja 's nagy-atyja eltékozolván vagyonukat, a' marquisnak alig volt közönséges polgári jövedelme. A' mintegy 40 évű marquis komoly, büszke tekintetű és szerfelett negédes férjfiú volt; igen fiatal korában egy régi család sarjadékával nősült, 's időnként három angyalkecsű leánynak atyja lön.

A' háznép, mint már említém, szegény volt, de a' házi szükségeknek még is ki kelle elégítettnek; cselédül egy szakácsnét 's komornát tartottak, melly utóbbi az asztalnál is szolgált; a' marquis gazdagon paszományzott bárson ruhát viselt; neje tafota köntösben járt mindig, és az Isten lakába gyalog-hintón vitette magát; azonban hogy Aix-ben illy pompát üzhessenek, kilencz hónapig falun kelle lakniok, hol minden szükségét eltűrtek, csakhogy karácsontól husvétig a' városban fényelghessenek.

A' marquisné minden büszkesége mellett is szelid, jó asszony volt, 's megengedte, hogy a' kisasszonykáknak kertünk terményeiből koronként virágot 's gyümölcsöt ajándékozhasnak; igaz, a' szalónba soha sem léphettem, de az utszán 's udvaron beszéltek velem, 's ha a' marquisné leányaival játszani, csevegni látott, barátsága jeleül legyezőjével arcomra csapott. Szegény leánykák! mint-ha most is látnám őket barna ruhában 's fekete fürtjeikre hintett hajporral: míg ellenben idősb nővérük zöld tafota köntösben járt, mellyet, ha haza ment, kimélés végett azonnal le kellett vetnie.

Egy szép napon az egész család Marseillebe utazott. A' leánykák elmondák, hogy egy asszonyságot akarnak meglátogatni; ki-

nek Lonconban mindjárt az övék mellett szép jószága van, 's kivel szülők megismerkedtek. Egy hétig voltak távul, 's a' visszatérőktől megértém, hogy az említett asszonyság csak polgári születű, hanem gazdag, 's ők kéjtéljes napokat éltek nála.

Majd sajkáztak, majd kocsiztak, majd ismét tánczoltak, 's bállokba mentek, mellyeken Marseille-nek legszebb ifjait 's hölgyeit látták.

„Ah! Bernhardné asszony igen kegyes lélek — mondá a' legifjabbik, ki irántam különös hajlandósággal viseltetett. — Láttad volna csak szép házát! — Mamám azt mondja, itt az elnöknél sines olly pompa, és több inasa van, mint ennek, de liberiat nem viselnek. Azután, olly szép ruhában jár, olly sok gyémántot hord magán, ki sem mondhatom; és fija egy deli, csinosan öltözött gavallér.“

Fiatal voltam ugyan, de éles szemem volt mindig, 's csak hamar észre vettem, hogy Nasztina kisasszony kis barátném végzavaira elpirult. Nem sok idő mulva a' marseillei ifjú urat is láttam. Egy este anyjával érkezék-meg pompás kocsin, 's a' marquis urhoz szállott.

Más nap reggelén, midőn a' földbe épült terem mellett elmennek, Nasztina kisasszony ablakára tekinték, 's őt halványnak láttam; szemei kisirttak 's vörösek valának. Ifjabbik nővére az udvaron ült 's kötött.

„Atyám ide kárhoztatott — mondá fojtott hangon a' kis angyalfő — 's délben nem akar enni adni, minthogy nénémet sirni látván magam is sirtam. Azt hiszik, semmit sem hallottam: de tudom én mit tudok, — — szegény Nasztina!“ *(Vége következik.)*

ÉLET-TÖRTÉNET.

N e v e z e t e s a s s z o n y o k r ö v i d é l e t r a j z a.

(Folytatás.)

15. és 16.

Genoveva.

Ezen néven 2 szentet tisztel a' r. cath. egyház. A' régibb Nanterreben, Párishoz 2 órányira, született, 423 dik esztben K. U. után, Pharamund, első frantzia király idejében. St Germain auxerni püspök nagy hajlandóságot látván benne a' szent életre, reá beszélte, hogy tegyen örök szűzességi fogadást, mellyet a' parisi püspök előtt fényes szertartással le is tett. Nagy kegyessége, buzgósága, és test-sanyargatása magára vonta a' parisi nép figyelmét. 15 éves korától fogva 50 éves koráig csak kétszer evett hetenként, és csupán árpa kenyeret, 's ritkán egy kevés főtt babot. 50 éves korán túl vett

a' püspökök javaslatára és reá beszélésére olykor egy kevés tej és hal táplálalatot magához. Szentsége hitelét leginkább megerősítette Attilának francia országba ütésekori maga viselete. Szörnyű remülés fogott - el mindeneket. Paris lakosai futni akartak. Genoveva fellépett, 's bátorságos maradást és az ellenség meggyőzését hirdette buzgó könyörgések feltétele alatt. A' történet igazolta jóslását, mert Attila Campaniából Orleans felé vonult, Parishoz nem is közelitvén, sőt 451-ben meg is verettetett. Ettől fogva Genovevának szinte imadására jártak, tanácsot kértek tőle különösebb körülmények között, és senki sem merte rendeléseit általhágni. Sok jót is tett életében, mennyire tehetsége engedé. Egy nagy éhség idején elindult a' Szajrán városról városra kéregetni, 's 12 nagy hajó-gabonát gyűjtött össze és vitt vissza Parisba, mit a' szegénység között ingyen kiosztatott. Tanácsára Clodoveus király egy templomot kezdett építtetni sz. Péter és Pál tiszteletére, mely utóbb Genoveva nevérol neveztetett, az ott felállított hires sz. denysi apátsággal együtt, mivel Genoveva annak kápolnájában temetteték-el, 512-dik eszt. ben, 89 éves korában történt halála után, 's meg is tartá nevezetét egész 1809-ig, midőn lerontatt. Másik templomot is építének tiszteletére Parisban Notre Dame temploma mellé.

A' másik sz. Genoveva 730 körül élt. Története a' nép száján is forogván dramai előadás és egy népszerű leírás után (melly talán legjobb minden illy kézen forgó elbeszélés között), sokkal ismeretesebb, hogysen hosszas elbeszélése szükséges volna. Alapja az érzékenyen előadott történetnek következő. — Genoveva brabanti herczegnő, Siegfried palatinatusi grófnak felesége volt. Durva férjétől ártatlanul hűtelenség gyanújába vétetvén, halálra íteltetett. Az ítélet végrehajtójának szívét azonban, ki tisztasága felől meg volt győződve, esdeklései által meglágyitván, életben hagyatott, 's így egy erdei barlangban töltött 6 évet, füvekkel gyökerekkel táplálván magát. Ott született gyermekét egy szarvas-tehénnel szoptattatá, 's azt igen kegyesen nagy isteni félelemben nevelé. Férje végre ártatlansága felől meggyőzöttetvén, felkereste, 's haza vitte; de a' sok méltatlan szenvedett sanyarúságok egységét nagyon megrongálván, kevés idő mulva meghalt.

17.

Irene.

Konstantinápoli császárné; eszéről, szépségéről, és kegyetlenségéről egyformán hires. Született Athenában, 's férjhez ment IV. Leo császárhoz 769-ben. Férje halála után az ország nagyjai tetszését meg tudván nyerni, császárnénak kiáltatá-ki magát 9 éves fija-

val VI. Constantinnal együtt. De csak gyilkoltatással erősítheték meg magát a trónon; mert férjének két testvére összeesküdvén ellene, elakarák tőle az uralkodást venni: de ő jókor értesítve elfogatta és kivégezteté őket. Hatalmas ellensége támadt Nagy Károly császárban, kivált midőn véletlen ment ellene. Darab ideig kérelmekkel és ígéretekkel tartóztató, 's kecségteté Irene a' császárt, míg jól felkészítheték seregét; ekkor fegyverrel akart ellentállani, de megverettetett Calabriában. A' napkeleti vallásbeli szakadásban a' képvisztelők részén volt a' képtörők ellen. Fija Konstantin azon közben nevekdvén, 's megunván a' pusztá császári nevet (miután a' hatalmat éppen nem bírta), elvette anyjától az igazgatást: de a' hatalmas aszszony csak hamar visszatudta azt ragadni, és hogy háborítatlanul uralkodhassék, fíját megölette. Azt írják róla a' történetírók, hogy ő volt az első asszony, ki valósággal maga a' igazgatá tartományait. Minden módot elővett császárságának ismétli megerősítésére. Nehány ministert, kik gyanúsok voltak előtte, számkivetésbe küldött; másokat nagy méltóságokra emeléssel és gazdag ajándékokkal törekvők részén megtartani. A' legnagyobb pompával, arany, ezüst, és drága kövekkel tündöklő szekeren tartotta Konstantinápolba bemenetét. Pénzt szórattott a' nép között. Minden foglyot szabadon bocsátott, 's hogy magát nemcsak napkeleten, de napnyugoton is biztosítsa, és megerősítse, Nagy Károly császárral házassági egyezkedést kezdett. — Már nagyon közeledék terve a' teljesedés pontjához, midőn őt Niczephor, ki magát császárnak választató az Irenevel ellenkező fél által, Lesbos szigetbe viteté, hol halálaig kénytelen volt maradni. — Meghalt 803. esztben. K U. után.

18.

Mathilde.

Hódoltató Vilmosnak (Guillaume le conquérant), normandi herczeg 1-ső Robert és egy falaisi szűcs leánya természetes fíjoknak, hitese, a' flandriai grófnak leánya volt. — Nem férjfiás bátorság 's vitézség, nem hatalmaskodás és kegyetlenség által lett nevezetessé és tisztelet tárgyává, hanem csendes szerény asszonyi tökélyeinél fogva. Több évig éldelte Vilmos oldala mellett a' békes házi élet örömeit normandi nyugalmas uralkodása alatt. Mikor pedig férje a' Hivő Edward (confessor), közel rokona, által reá hagyott angol királyságot ment általvenni, nem követé ugyan őt terhes 's nagy akadályokkal küzdő hódoltatásaiban, de elvonulva, csendes házi köréből kísérté buzgó könyörgéseivel. Tisztelte férjének nagy tetteit, 's igaz asszonyi módon kívánta örökíteni a' második Penelopének nevezetethető Mathilde. Egy szőnyeget kezdé himezni,

mellyre férjének tetteit, csafáit, győzedelmeit, a' vett hírek szerint egymás után levarta. Láthatni rajta, mint égeté-el Vilmos hajóit, az angol partokra érven, hogy katonáitól a' visszavonulásnak még reményét is elvegye. Láthatni Haroldnak (egy hatalmas angol urnak, kinek az Angolok koronájokat adták) a' hastings-i elválasztó ütközetben elesét, mint rogyik az le, egy nyiltól szemén találva, 's más nevezetes jeleneteit a' nagy következésű háborúnak. E' már 800 éves szőnyeg most is megvan Parisban, és mint tisztelt régiség bizonyos meghatározott napokon egy kápolnában a' nép látására szokott kitétetni. Almélkodást gerjesztő a' 214 lábnyi hosszúságú szörnyű nagy munka leginkább ama szorgalomért, melly reá fordították; mert szépsége, a' színek meghaloványodása miatt igen sokat vesztett. Rajzolatai tökéletleneknek mondatnak, 's leginkább a' latin feliratokból lehet értelmöket kivenni. Hogy a' meglevön kívül még mennyire terjedhetett, nem tudni, mert Vilmos koronáztatásán van el szakadva.

Máthilde gondosan nevelé három fiját. Férjének az ujonan alkotandó és szabályozandó ország kormányzásában mutatott keménységét szelid befolyásával sokat mérsékelte. Neki tulajdonittanak némelly óvó törvények, például a' takarodói rendelés, melly szerint estve a' nyolcz órai harangozáskor minden háznál be kellett a' tüzet takarni; mi valódi gondos asszonyi érzést mutat az akkori északi városokban általában fábul épült és többnyire szalmával fedett házakban a' tüztöli óvakodásra.

Halála ideje bizonytalan, de hihetően megkellett annak férjeét előzni, mit ennek temetése körülményeiből hozhatni-ki. Lehetlen, hogy egy, férjéhez egész életében annyi szeretetet és hűséget bebizonyított nő, halálában azt ugy el hagyhatta volna, hogy az emlékezetben maradt következő dolgok történhessenek.

Vilmos ugyan is, rendkívül kövér levén, annyira, hogy testének tömege terhére volt, általment Normandiába, hogy ott mérsékelt életmód és testmozgás által kövérségét valamennyire megfojassza. — Fülebe jutott azonban, hogy 1-ső Filep, francia király, gunyból azt kérdezte: „mikor fog Vilmos gyermek-ágyából felgyógyulni?“ — „Nem sokára“ — felelt Vilmos — és akkor legelsőbbben nála tesztek látogatást, két ezer lándsát tartva fenn szentelt gyertya helyett. — Valóban ugy is boszúlá-meg a' helytelen tréfát, mihelyt állapotja lóra ülést engede, hogy egész Parisig nyomult, tüzzel vassal pusztita mindent, mi utjába esett, Nantes-t felgyújtatta, de ugyan ott egy árkon átugorván lováról leesett, 's ezen esés következésében meghalt Rouenben sept. 10-kén 1087-ben, 71 éves korában. Szemét behunyván minden körülte levő elha-

gyá őt; csak azon voltak, hogy ragadozzanak. Kineseit elorozták; várait, kastélyait elfoglalták; senki mellette nem maradt az egy roueni érseken kívül; több óráig meztelen hevert holt teste; végre az érsek néhány szerzetes által a' halottat Caenbe viteté sz. István monostorába, mellyet ő alapított, 's épített. Ide érkezvén, előállott azon földnek, mellyen a' klastrom állott, az előtti birtokosa, és ellenmondott az oda temetésnek. Ezt hát el kellett hallgattatni, 's távulítani. El volt az akadály háritva; de mielőtt a' sirboltba le tetetett volna a' halott, tüzlárma támadt, 's ismét mindenki szétfutott. Csakugyan össze gyülekeztek ismét, 's be akarták a' számára rendelt kő-koporsóba helyeztetni: de az, a' rendkívül nagy testnek szűk volt. Erővel kellett tehát bele nyomkodni, minek alkalmával hasát a' felpuffadt belek kifeszítvén, szétterültek, és olly irtóztató büzt terjesztének-el, hogy kénytelen volt mindenki ismét magában hagyni az egykor annyira keresett és félt hatalmas hódoltatót. — Még ezzel sem lett vége holta utáni viszontagságainak; mert 450. eszt. mulva Caen kiraboltatván, tetemeit is szédülták a' kincskeresők. — Ha Angliában történik halála, ezek bizonyosan mind nem érték volna maradványait; mert, ha szinte szoros rendtartásaért nem mindenki szerette is, tisztelték az Angolok koruk virágzása, dicsősége, és kereskedésének alapítóját. Még maig is fenn állnak sok rendelésének 's építményeinek maradványai. Tőle származik: a' még most is szokásban levő francia nyelven a' királynak megszállítása ünnepélyes alkalmakkor, 's több francia kifejezés a' törvénykezésekben; mivel ő a' francia nyelvet tette volt udvari nyelvvé. Több nevezetes épülete között a' Towert ő kezdé és végezteté-el 1078-ban.

TERMÉSZETI TÖRTÉNET 'S TUDOMÁNY.

H a n g y a - f a G u y a n á b a n. A' londoni fűvész társaságnak apr. 6-kán tartatott ülésében Schomburg híres utazónak egy közleménye olvastott-fel a' triplaris americana vagy guyani hangyafáról. Ennek törzse károsú, egyenesen felnyuló; felfelé álló galyai gúlyát képeznek; levelei 9—12 hüvelk hosszúk, bordások és sötét zöldek. E' fa kétségkívül a' nősözvegyek (polygamia) seregébe tartozik. A' him virágok kevés nap mulva elszáradnak; ugyan azon sors éri a' nővirágok szirmait is. A' kehely osztályai azonban nőnikeddenek, és növés közben színök zöldből fejérre, végre sötét veresre változik, 's olly vékonyak lesznek, hogy a' bordákat könnyen meg lehet különböztetni. Ez állapotjukban három akkorák, mint a' virág, melly még folyvást a' kehelyben rejtetik. Buján tenyészik e' fa Guyana belvizeinek homokos partjain, hol a' föld soványsága miatt elkényszerült más növény alig nöl 5—6 láb magasra, ez pedig 50—60 lábnyi magasra nyulik-fel. Ki e' tartományt nem ismeri, azt hinné első látásra, hogy a' fa veres fejér virággal van előntve, mellyek közül a' sötétzöld levelek csak itt ott kandikálnak-ki. A' vigyázatlan fűvész, ki virág-szagatás végett a' fához közelit, keményen lakol. A' fának

dereka és galyai üregek és osztályokra szaggatottak. Ez üregekben világos barna, mintegy 3—4 tized hüvelknyi hosszú hangyák laknak, melyeknek csipése szerfelett fájdalmas. Iszonyú dühvel rohannak ezek a' prédára, és mihelyest puha testet éreznek, háromszögletes fulánkjokat a' testbe szurják, mi közben fejéres nedvet bocsátnak-ki magukból. Csipésük több napig tartó dagadást 's viszketetést okoz. Az Aravak-Indusok Jacunának nevezik e' fát, a' hangyát pedig Jacuna Sai-nak; a' Warowok Epanhari, a' Karaibák Itassi 's a' gyarmatosok, alakjáról „hosszú John-nak“ nevezik.

KÜLÖNFÉLE.

Finom tapintás. Hajdankori Görögök a' tányérnyalókat füst-izlelő vagy füst-szaglóknak nevezék. Illy egyminek első gondja volt, mielőtt a' házba lépett, megtudni, minő pompával élnek abban. „De miként tudható ezt — fogják némelyek kérdeni — ha a' ház körülményes leírását nem ismeré?“ Éppen olly egyszerű mint eredeti módon. A' házbeli kutyanak darab kenyeret vetett. Ha a' kutya mohón falta-fel a' kenyeret, mindjárt tudta, hogy ott kopolás a' konyhamester neve; ha pedig utálattal 's meg sem szagolva fordult-el a' kenyértől, gazdag asztal 's vendégszerető gazdának volt jele.

Dús fénymáz-gyárnok. — Day, ama hires fénymáz-gyárnok angol földön 370.000 font sterling (3.700.000. f. p. p.) vagyont hagyott maga után. Boldog ország, hol még a' fénymázból is illy roppant kincset lehet gyűjteni.

Az első anya. Egy hajdankori rabbin rege következő szívrázó rajzát adja a' legédesb 's leghatalmasb érzésnek, az anyai szeretetnek. Éva életének az volt legkelteljesb percze, midőn megszült első gyermekét karába zárta. Az angyalok serge a' kéjmáorban szendergő anya körül állott, és az addig nem látott jelenetet örömtelt kebellet szemlélé. Sőt maga az Isten is örvendett uj teremtményének, és az anya szívében azon érzelmeket olvasá, melyeket ő érze teremtett világa felett. Az anyai emléken lakomázott escesemő eltelt; de Éva még mindig telhetlen volt a' gyermekéveli enyelgésben; végre midőn keblétől elvonva földre állította, a' teremtő mondá: „engedd futni!“ — „Ah nem uram — lön Éva válasza — el találna esni!“ — „Mivel anyai szereteted hatalmasb a' bennem vetendő bizodalomnál, egész évig vesződj tehát gyermekedet járni tanítással.“ — „Annál jobb — felelé a' magát vigasztaló anya — legalább nem menekszik-meg egy hamar csókjaimtól.“

Második Mathuzale m. — 1724-dik esztendei januarius vége felé Temesvárról Bécsbe hivatalos tudósítás érkezék egy aggastyánról, ki január 5-kén Temesvárratt 185-dik évében szenderült a' jobb életre. Czárta n Petracz (az ősznek neve) 1530-ban született Temesvárratt szegény szülőktül; 's midőn ezen erősséget a' Moslimok elfoglalák, atyjánuak nyáját őrzé. A' nyájakat rabló Tatároktól elüzetve hegyek közé futott, 's ez időtől magyar országnak déli részeiben tartzkodván részint földművelésből, részint követségbe járásból, midőn pedig aggsága őt munkára alkalmatlanná tette, kegyes adakozásokból táplálta magát. Élte utósó éveit egy faluban, a' Temesvárról Karansebesre vezető ut mellett fekvőben élte-le, hol a' postához közel korlan-kadt tagjait botjára gyámitva ült, és az érkező idegeneket kegyes adakozásért megszöllítá. Gróf Wallis Ferencz Pál, osztályvezér (Feldmarschall-Lieutenant), az öreget halála előtt egy órával egy arra utazó művész által lefestet-

té. Halála napjaiban is — noha teste kissé előre görnyedt — egy fejjel magasabb volt akkoriban 100 éves fíjánál. Czártannak szemei veresek, de nem homályosak, voltak; szava erős, haja és szakála gyöngye zöld színt játszó fejér; élte utolsó évében még néhány hó-fejér fogat mutathatott. Görög vallású levén, a szokásokhoz vakbuzgón ragaszkodék, és a börtöket élte végeig hiven megtartá. Utóbbi éveiben majd nem kizárólag tejjel és mákpéppel élt, itala pedig kevés viz és szilva-pálinka volt, melly utóbbit, mint szintén a dohányt is, szenvedélyesen szerette. Itás soha nem volt, és emberkorától harragra sem lobbant. Czártan több és nevezeteseb uralkodók alatt élt, mint a háromszázadon keresztül élő 169 éves Parre Tamás. Aggastyánunk 5-dik Károly, 1-ső Ferdinand, 2-dik Maximilian és Rudolf, 2-dik Mátyás és Ferdinand, 3-dik és 4-dik Ferdinand, 1-ső Leopold, 1-ső József és VI-dik Károly alatt élt, 's így egyik Károly alatt született, másik alatt meghalt, több evét számlálván Abraham, Izsák, Jákob, Nachor és Mojsesnél. — E' fájdalom! ki nem elégitő adatokat életéről Wallis gróf részint ön, részint fija szájából hallá. Eredeti képrajza hihetőleg a' grófi család képtárában leend, annak másolatját a' „denkwürdige Wien“ czimű folyóirat 1727-ből közli, mellyen soványon, silány öltözetben, félig zárt szemekkel, egy kunyhóban tűz mellett fekvő helyzetben látható. (Bl. f. G. u. v.)

EMLÉKMONDÁS.

Barátok.

Egészség, gazdagság, az asszonyi hűség
Jó barátok nélkül csak fél gyönyörűség.

VERSEGHY.

Keserű. Édes.

A' keserű csészét ki szemét hunyoritva taszítja,
Nem méltó értetni fogát soha mézes italhoz.

HORVÁT ENDRE.

A' gyarló ember csak akar 's remél; a' teljesedés főbb hatalom dolga.

FÁY ANDRÁS.

Inségek, károk, 's igaztalanságok csak annyit árthatnak az erénynek, mennyit föllegek a' napnak. A' föllegek ismét elvonulnak, 's a' napfény győzetlen marad.

SENECA után PÖRFI.

A' világ szereti meghomályosítani a' fényest, 's porba dönteni a' nagyot. Azért ne felj; léteznek még nagylelkek, a' nagyért égők.

SCHILLER után SCHULTZ.

Kérdő rejtvény.

- 1) Hova lépett Péter, midőn 12 esztendő lett?
- 2) Mellyik nagyon járt út nem porzik?
- 3) Mikor legokosabb a' buta ember?
- 4) Mi legjobb a' bolhán?

Előbbi rejtvény: Rákos.

Figyelmeztetés. — Közelítvén e' folyó fél évek vége, kéretlenül e' lapok t. pártfogói, méltóztassanak folyóiratunk jövő fél évi lapjaira az előfizetést még e' hónap vége előtt akár a' cs. k. postahivatalokon akár Pesten a' kiadó hivatalban megtétetni, hogy lapjaikat félbenzakadás nélkül folyóást küldhessük.

Szerkezi Mátray Gábor, halpiazcon alul a' Duna partján. 114. szám alatt.

REGGELŐ.

Pesten csötörtökön junius 28^{kán} 1838.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csötörtökön. Fél évi díja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ELBESZÉLÉS.

A' r é g i j ó i d ő.

Egy agg altiszt elbeszélése.

(Vége.)

Megigértem, hogy semmit sem fogok kifecsegni, 's Luiza mindent elbeszél; többi közt azt is megtudtam tőle, hogy az ifjú Bernhard Nasztinát megkérte; de apja ez ajánlaton annyira felbőszült, hogy a' kérőt szinte ablakon repíté-ki. Még nem végzébe szavait, midőn a' szobában heves beszédet hallottunk. Ajtóhoz simulva hallgatózánk, 's a' kulcslyukon benéztünk. Nasztina hangosan zokogott, atyja pedig kiméletlenül dühöngött: „,elvetemült gyermek — riada bőszülten a' remegő hölgyre — te szerelmes, — 's egy szatócsba vagy szerelmes? te, de la Tournak leánya! 's bátorkodál csak egy pillanatig is hinni, hogy kába gerjedelmed' pártolandva, e' fonák házasságban megegyezem. Inkább száradjon-el kezem, mint illy becstelen házassági szerződést aláírnak. De la Tour grófnő egy jött-ment Bernhardnak, de la Tour grófnő, egy szatócsnak neje legyen! Megőrültél leány? Nem tudod-e hogy nekünk illyesmire csak gondolni is bűn? de én, atyád, még élek, 's őseink mocsoktalan nevét megmentem a' gyalázattól.

Nasztina könyűi elszáradtak, és arcvonásain csendes 's mindenre kész elszántság terült-el.

„Atyám — mondá határozottan — kezem és szívem csak övé, vagy senkié sem lesz; fölöttem gyakorolandható hatalmadnak is vannak határai, 's egykor talán — —

Atyja nem engedte kibeszélni; dühösen rohant Nasztinára, és ha neje közökbe nem lép, talán meggyilkolta volna.

Nasztina szobájába záratott, hol hat hetet kelle eltöltenie; ez idő lefolyta után lejőhetett a' terembe, de apja többé nem szólt hozzá.

Régi szokás szerint a' megye minden évben két fiatal, nemes, de vagyontalan leánynak jövőjéről gondoskodott, egyiket férjhez, másikat kolostorba adván. De la Tour leányának mátkatála fátol

lön. És Nasztinának anyja egy reggel tudtára adá, hogy készüljön a' kolostori fátyol fölvételére.

Szegény marquise minden büszkesége mellett is megegyezett volna talán Nasztina szerelmében, ha szokva nincs férje akaratjának vakon engedni. Könyező leányával ő is sirt, és nem parancsosal, hanem szelid kérelemmel ostromlá, hogy a' sors végzésének hódoljon. De Nasztina daczolt atyjával; kereken kimondá, hogy zárdába ön akaratjából soha sem menend, 's bizonynyal megszökött volna, ha keményen nem őrzik. Azonban a' marquis is olly vasfejű volt, mint leánya, és célja elérhetőseül nem általlott esellel élni.

Egy nap alkonyán kocsiba kelle szegény Nasztinának ülni, kit a' nélkül, hogy tudná, hova megy, egy pár óra negyednyi kerin-gés után a' Visitandin-ák kolostorába vittek, melly amott az utsza szögletén áll. Ott ült most az apai önkény aldozatja négy fal között, zár alatt, 's megszabadulhatás reménye nélkül. Ez eset tél vége fe-lé történt, 's utána nyomban, egész család falura költözött.

Azon évben meghalálózván anyám, engem egy nagynéném vett magához. Ennek férje kertész volt a' kolostorban, 's egy a' kertre dőlő házacskában lakott. Én egész napokon át a' kertben dolgoztam, 's csak akkor kelle távoznom, midőn az apácák fris levegőre lejöttek.

Egy délután egyedül valék a' kertben, 's a' sétány utját gereb-lyéltem. Ekkor Nasztina, ki ujoncznéi köntösben volt, felém sietett. Ah, milly szép, milly bájló vala.

„Péter, — mondá, előbb szorgosan körülnézvé — te nagy szolgálatot tehetnél nekem.“

„Mit parancsol kisasszony?“

„Te még ez órában Marseill-be mégy.“

„Marseillebe?“

„Ugy-e hosszalod az utat, szegény fiú? de légy nyugton, fáradalmadért gazdagon fogsz jutalmaztatni. Ha oda értél, tudakozódj Bernhard ur, a' gazdag Amerikai után; hisz' egész világ ismeri őt, 's ha megtaláltad, ezt add neki.“

A' rám bizott kincs levél volt; én minden kérelmének teljesítését ígértem, 's ő sebesen eltávozott, még a' távulból is üdvözlést intvén felém kezével.

Ez ideig nem távoztam messze a' várostól: de bátorság 's akaratom nem hiányzott, és így vissza sem nézve Marseille felé indultam.

Ah, de nem érkeztem oda; bal csillagzatom ugyan e' napon hozott néhány marechaussée-t az országutra, kik egy megszökött gonosztevőt hegyen völgyen, erdön mezőn kerestek. Azon bölcseségnél 's mély belátásnál fogva, melly rendőröket 's törvényszol-gákat világ teremtésétől fogva bélyegez, engem ártatlan fiút gya-

núsnak néztek. Utamat állották, kérdezősködtek; de mivel nem akartam megmondani, honnan jövök, 's hova megyek, megfogtak, Aix-be visszavittek, 's ott börtönbe vetettek. Nasztina levelét szerencsére mellényem bélésébe rejtém, 's így történt, hogy az engem kimotozó foglyárnak kezébe nem került.

Annak elbeszélése, mint eszközlé-ki jó lelkű nagybátyám, hogy három hónapig fogságban üljek, nem tartozik reátok; végre szabad lettem, 's csak ekkor hallám-meg, hogy Nasztina kisasszony egy hónap óta Rozália néne lón. Ez azonban nem tartott vissza, 's Marseillebe mentem. Bernhard ur házát csak hamar megtaláltam: de midőn megértém, hogy néhány nap előtt Amerikába vitorlázott, szinte kővé meredtem.

Nasztina levelét, melly olly sok gondot 's álmatlan éjt szerzett, szomorúan eltevé, 's azóta szent ereklyeként folyvást magamnál hordozom. Itt van tárczámban, keresztelő levelem és altiszti patensem mellett.

Mit tettem, midőn Bernhard ur ajtaja megettem becsattant, szükségtelen volna elmondanom. Reményhagyott, akkori időbeli legénykéek csak átvergőlnék a' világon. Aixbe visszatérőt nagybátyám kilökött házából, 's e' baj ellen nem láttam hasznosabb ellenszert, mint idegeneknél szolgálni. Néhány év mulva, hidegebb megfontolás után átláttam, hogy, ha már csakugyan szolgálni kell, legjobb a' hazát szolgálni, 's katona lettem.

Már három éves katona voltam, 's ez idő alatt hol ide hol oda rendeltettem. Végre egy szerencsés esemény Aix-be hozta ezredünket. Első utam nagybátyám lakához vitt; de ő már lefutá földi pályáját nejével együtt. Igaz, rosszul bántak velem, gyötörték, a' házból kivetettek: de én még is rokonuk valék. Innen a' marquis házához futottam. Házunknak egy öreg barátnéja 's szomszédnéjétől, ki alig ismert rám, megértém, hogy a' marquis nejével együtt jószágára utazott. „Hát a' két kisasszony? — kérdém. — „Ah Péter úr, azok férjnél vannak — lön a' szomszédné válasza; — Luczia kisasszonyt egy tengerész-hadnagy vette-el, kinek egy sou-ja sincs, de a' legrégebbs családból származott; jelenleg Toulonban lakik. — A' legifjabb, a' kedves Luiza kisasszony, egy hónap előtt utazott-el; férje vén, ocsmány, köszvényes, de az entreaux-i várnak parancsnoka 's marquis. Nasztina kisasszonyról semmi bizonyost sem hallott a' szomszédné; azonban úgy hiszi, még most is kolostorban van.

Nyugtalan kíváncsiság 's magyarázhatlan előérzet, mikor csak érkezésem volt, a' kolostori istenlakba üzött; szolgálattól mentt időmben mindig ott hallgattam misét. Gyakran észrevettem, hogy az imázsamolty fedő kárpit, melly megett a' kolostori szüzek ültek,

megmozdult, 's mindannyiszor ugyan azon helyen. Ez különösnek tetszett előttem, 's fölfevém magamban mindent merészelni, csak-hogy ennek okát kikutathassam.

Bizonyos napon, kilencz órai mise után a' nagy oltár közelében térdeltem; az egyházi hátul az ajtónál székek rakogatásával foglalkozott. Szemeim a' kárpitra meredtek; 's im, az hirtelen fölleben, és Nasztina kisasszonyt láttam, oly világosan, mint most titeket látlak. Apáca köntösben volt, 's fejről fekete fátyol folyt-le. Nyolcz nyugtalan évet töltött már itt könyük közt; elaszott, meghalványodott, de még is szép volt; fényvesztett kék szemei, mellyekből jó-ság és szelidség sugárzott, angyalszemekhez hasonlitanak.

„Péter! valóban te vagy?“

„Igen, kisasszony, — nagyságos asszony — akarám mondani; — valóban nem hibám, hogy — —

„Mindent tudok — válaszolt — 's még is köszönöm. De ismét nagy szolgálatot tehetnél nekem!“

„Életem parancsára áll, nagyságos asszony!“ — mondám meleg kebellem, 's fözelebb léptem.

Alkalmasint észre vette, hogy megférjfasodtam, mert többé nem te-gezett.

„Péter — mondá továbbá, szavait folytatólag — tud-e olvasni?“

„Igen keveset, nagyságos asszony!“

„Ugy még beszélnem kell magával; jőjjön ma este vecsernyére ide, 's ha a' nép eltakarodott, várakozzék reám.“

A' dolgát végzett egyházi felénk jött; sebesen hullott-le a' kárpit, 's én a' templomból gyors léptekkel távoztam.

Este megjelentem; isteni szolgálat után lassanként eltávoztak a' buzgólkodók, 's én egy padra ereszkedém. Az egyházi körüljárta a' templomot, de engem nem látott-meg. Életemben sok golyót hallottam fülem körül füttyölni. 's nem reszkettem: most azonban megvallom, midőn magamra maradtam a' nagy templomban, mellynek kövezete sarkkövekkel van elboritva 's oly sötét volt, hogy a' nagy oltárt is alig láthatám, melly előtt az örökös lámpa pislog, borzadtam. Szerencsére nem soká kelle várakoznom. Rozália a' kárpitot fölemelé, 's megjelent.

„Péter — mondá fojtott hangon — maga jó lelkű ember, 's én bizom benne. Tudja-meg tehát, a' zárdából meg akarok szökni. Kötélhágcsóm van, mellynek segedelmével a' falon keresztül mászom; de a' zárdá terén álló őrnök is némának kell lenni. Mikor fog maga ott őrt állani?“

„Holnap.“

„Milly idő-tájban?“

„Éjfélkor.“

„Holnap éjfélkor tehát szabad leszek!“

Halvány arczán gyöngö pirosság terült-el, kezeit redőlve térdre hullott, hogy Istennek e' nem remélt körülményért hálát adjon.

„Hallja Péter — mond továbbá — menjen holnap reggel az öreg Annához (ez öreg szomszédnénk volt, kinél a' marquis ur és leányai felől kérdezősködtem); tőle tudtam-meg magának visszajövetelét, ő ismeri és szereti magát; mindenről értesítve van, 's bátran bízhatik benne. Mondja-meg neki, hogy holnap este — érti-e — holnap este, ha a' szükség úgy hozná, egész éjjel virasszon, 's rám várákozzék. Hála Istennek, tökéletesen bízhatom benne, mert Bernhard urnak sok jótéteményével élt!“

„Hát visszatért már Amerikából?“ — kérdém félenken.

„Nem; ha atyámnak boszúja elől gyors futással el nem vonta volna magát, most If várában fogolyként ülne. Atyám egy gyalázatos zárparancsot eszközle-ki ellene; de én tudom rejthelyét, 's a' széles tenger nem sokára elvlaszt a' bakóktól. — Ah, milly sok hálával tartozunk mi magának édes Péterem. Nem mulathatok tovább; a' nénék jönnek az ebédlőből; itt e' kulcs felzárja a' templom-ajtót. Ha ezen irigy vas nem gátolna — kiáltá elkeseredve a' rostélyra ütve — most magával mehetnék, és szabad, szabad lennék! Barátom, éljen boldogul, legyen okos, legyen néma, életemet e' titokkal kezeibe tettem-le. Éljen boldogul; tehát holnap éjfélkor!“

Eltűnt, és valóban ideje is volt; mert néhány pillanat mulva már hallám a' templomra dőlő corridoron az apáczák lépteit. Én felzárván a' kis ajtót, elsziettem.

Annához mentem, a' rám bizottakat vele közlendő. Eleintén magára keresztet hányva jajveszékelt 's vonakodott a' jó asszony: de később nyugodtabb lön, 's mindenben megegyezett.

Végre ismét az őrszobában voltam. Itéljétek-meg magatok, — valljon örvendhettem, vehettem-e részt azon izetlen tréfákban, melyek ott a' kályha körül esténként szőnyegre kerülnek.

Ah, milly nyugtalanul vártam a' rémek óráját, mely őrhelyem-re viend. És ha bizonyosan tudtam volna, hogy agyón lövettetem, vidám szívvvel lettem volna segéde e' szerencsétlen asszony szökésének. Mert lássátok gyermekeim, a' némberekben sokszor olly valami vonzó, olly valami bájoló van, mi velünk mindent feledtet.

Hogy én, szegény közvitéz, Rozáliába szerelmes nem voltam, esküvés nélkül is elhienditek: de ő szép 's még is szerencsétlen volt; 's én, ki éltemet különben is minden nap koczkáztatám a' hazáért, mely azon felül még kevés hálával is volt irántam, ne szálltam volna-e szembe a' halállal az Isten legremekebb teremtményének szabadságaért, egy hölgy szabadságaért, kinek szívében emlékem szent leendett, 's ki a' szegény Péterről élte végeig csak köny-zápor közt beszélt volna?

Minél közelebb jött az éjfél, zajgó szívem annál nyugodtabb lön. Az óra tizenegyét ütött, 's az öröket felválták; egy órai időköz még, és a' sor reám kerül. Egy óra! milly sok történhetik egy óra lefolyása alatt, 's mi kevés szükséges arra, hogy a' legszebb tervek füstbe enyészzenek!

Egyszerre láрма 's zavaros jajveszékélés csapta-meg füleinket; a' vásárra jött környékbeli parasztok összekaptak a' polgárokkal és

sorra gyilkolák őket. Az őrsegnek fele parancsot vön a' fektelenek megbabolázására.

„Holla Péter, — kiáltá hadnagyom — jer velünk; te értesz e' bősültek nyelvén, beszélj velök; e' gznép örömet használja ilyen esetekben kését.““

A' hadnagy szava végitéleti trombitaként zugott fülembe, és vérem jéggé fagyott. Ellenszegülni esztelenség volt volna, különben azon pillanatban elfognak, 's más nap reggel főbe lönek. Kénytelen, akaratlan a' csapattal mentem tehát; átkozám a' pórokat, 's lelkem csak azon veszélyek meggondolásával foglalkozott, mellyeknek meg nem jelenhetésem esetében Rozália ki volt téve. Előre feszített szuronyokkal haladtunk utzákról utzára az éktelen, földrengető láрма felé.

Nyugodt lélekkel könnyen megmondhattam volna hadnagyomnak az eszközt, melly által e' csürhe népet hallgatásra birni, 's mint verebeket szétzaklatni lehetett volna, csak egy pár golyót kell vala fejök felett elfütyöltetnünk. De én gondolat nélkül voltam, gépelyként haladtam előre a' többiekkel, és hadnagyunk, egy emberileg gondolkozó férjfi, szép szóval szándékozott a' lázongókat csendre birni. De jó szándékával mindnyájunkat bajba kevert; mert a' tolongásban úgy körül fogtak, 's összeszorítottak a' parasztok, hogy fegyvereinket is alig használhatók. Több bajtársam megsebesítettet, 's én karomba kaptam egy kés szurást. Ah, de mit gondolék sebemmel? gondolataim másutt tévedeztek; szent János tornyában éppen tizenkettőt vert az óra. Azonban segítség érkezett; egy idvezlő lövés futásra készíteté a' lázadókat, 's az éji csendet csak dobunk zavará, mellynek pörgése alatt visszavonultunk.

Karomat a' sebész vette ápolása alá. Vérem patakként folyt-alá, de én semmit sem láttam, semmit sem hallottam, csak a' letartóztatni akarók kezeiből igyekeztem menekedni; most lövést hallottam, a' kolostor teréről felém hangzót. Felszöktem, a' sebészt és segédjeit félre taszítám, 's a' kolostor felé siettem. Egész őrseg utánam iramult szövétnekekkel. — Mindenható, milly gyász-jelenet várt itt rám. Rozália halványan 's vérezve földön feküdt. A' hadnagy fejét gyámítá, 's én zokogva mellette térdeltem.

Bajtársam, kinek helyettem őrt kelle állni, tenyerébe rejté arczát; a' többiek iszonyodva és szomorúan állának a' vérző angyal körül. — Ez szivzuzó pillanat volt. Még egyszer fölveté szemeit, megismert, 's rám mosolygott.

A' sebészt, ki sebet megvizsgálni akará, gyöngén félre tolá: ezután felém fordult, 's halkkal, vég erőtetéssel e' szókat rebegé:

„Péter, te meglátandod őt — ugy-e? mondd neki, hogy őt szerettem, szeretem, 's örökre szeretni fogom — nem mondám — hogy ma szabad leszek — most meghalok — 's szabad — —

Elhunyt.

A' szerencsétlen áldozatot tábori ágyra fektetve őrházba vitték; én egész éjjel a' halott mellett ültem, 's nem emlékezem, hogy akkori fájdalommal valaha bajtársaimnak guny tárgyul szolgált volna. Az elhunytnak szerencsétlen gyilkosa melletttem ült, 's kétségbeesésében ön karát marta; ez egy ifjú volt, ki honn utána epedő kedvest hagyott.

Hadnagyom megírta az érseknek a' történetet. Fél óra mulva egy vikár érkezett, mint ő eminenciájának követe. Ez megismeré a' boldogultat, mit a' hadnagytól 's őrtől hallott följegyzé, 's ezután következőt monda:

„Hadnagy ur, legyen szives e' boldogultat nap költe előtt négy ember által szent Magdolna czinteremébe vitetni, 's ott szerzeti ruhájában eltakaríttatni. Egyébiránt ő eminenciája azt kívánná, hogy e' történetről minél kevesebbet beszéljenek.“

Midőn bajtársaim a' szerencsétlen áldozatot fölemelték, megkértem hadnagyomat, engedne engem is velők menni; a' czinteremben Annát egy kereszt előtt imádkozva találtam, a' sirokon keresztül pedig egy karcsú ifjú rohant felénk, némán, hangtalanul a' holt testre borult, kezeit 's ruhája szélét csókolgatá; ezután soká meredten 's könnytelen szemekkel nézett rá; végre eszméletlenül mellé rogyott.

Midőn magához tért, egy csendőr-tiszt állott előtte, 's így szólt hozzá: „Bernhard ur, ön a' király nevében foglyom, 's If-be fog kisérni.“

A' boldogtalan ifjúnak szemeiből valami titkos öröm sugárzott; körülnézett, 's Rozáliát már a' sir röge födé. Bernhard fölkel, 's a' tiszttel ment.

Eszkendő mulva remete lett sz. Baume-ban; hajai ez idő alatt egészen megfejeiredtek. Vagyonát marquis de la Tour-nak ajándékozta, 's az elfogadá.

Németből

RÖJTÜKI.

HAZAI HIRLELŐ.

Gyászhir. — Bécsben jun. 17-kén ideg-szelüetésből mult - ki elete. 26-dik éveben mélt. gróf Zichy Vilmos ur.

KÜLÖNFÉLE.

A' szemtelen dohányos. Bizonyos, Afrikából haza térő Spahi a' dohányzást tilalmazó czédula ellenére is bodor füstöket eregetett egy gőzös teleremében, melly Lyonból Chalons-ra ment. Illedelemmel szállítá-meg a' kapitán, hogy a' füst a' dümáknak alkalmatlan, 's egyszersmind a' tilalomra is figyelmezteté. — A' spahi hallgatott és füstölt. — „Ismételve mondom, hogy itt a' dohányzás tilalmas.“ — A' spahi néma maradt 's dohányzott. A' kapitán tovább ment, 's egy matrózt azon parancsral küldött a' spahihoz, hogy, ha nem ügyel a' szóra, nyuljon erőszakhoz. — A' matróz elmondá, mi rá bízott: a' spahi szót sem szólt, 's tovább füstölt. — „Erőszakhoz nyulok.“ — A' spahi hallgatott, dohányzott, 's kardja markolatához nyult. — „Az ördög vivjon veled“ — gondolá a' matróz, 's tovább ment a' dologról hírt adni. Egy hajdani katona 's most matróz értesítettvén a' dologról, egy rozsdás kardot ragadott, 's a' pipa-hőshez lépett. — „Uram, itt nem szoktak dohányozni.“ — Semmi felelet. A' katona kardját forgatá, 's elégtételt kért. A' spahi kétkedés nélkül követte ellentársát a' fedelezetre. A' gőzös éppen Macon kis szigetnek irányában volt. — „„Akarsz-e velem jöni?“ — kérdé a' valahára megszömláló spahi — 's ügyünket száraz földön intézhetjük-el.““ Vívótársa megegyezett; mind ketten naszádba ugrottak, melly csak hamar partra ért. Az afrikai első ugrott - ki; matrózunk azonban meggondolá magát, naszádját a' parttól elmozdítá, a' gőzöshez evezett, 's a' szemtelen dohányost egyedül hagyá a' szigeten. Délutáni egy óra volt; az új Robinson egész délutánt a' szigeten tölté, éjjel, 's viradókor a' parton futkozott, körmére fujt, hogy megmelegítse, 's még csak nem is dohányozhatott, mert pipáját a' gőzösen feledé. Csak más nap menekedett-meg, midőn egy gőzös a' sziget mellett elhaladt, 's a' Robinsont fölveté.

EMLEKMONDÁS.

H o n - s z e r e t e t .

Szenteld o Magyar! hazádnak
 Kebled szebb érzelmeit;
 Romlott szív és romlott elme,
 Kit hazája hő szerelme
 Szép tettekre nem hevít.

BAJZA után K. H. K. J.

Pillanat érzése ritkán igazságos ítélő bíró. Mint a' tér, úgy az idő képeinél is bizonyos távulra kell állani a' szemlélt tárgytól, ha akarjuk, hogy a' részek idomzatja igazán kitűnjék.

SZÁSZ KÁROLY után Hábor N. Enyedről.

Gondolatok. Az elmúlt már nekünk nem használhat. A' jelent elosztani nem lehet, mert repül, valamint gondolatink. A' jövőndő nem egyéb, mint kedvező remény. A' szerencse, noha nem szemérmes, még is megpirul az érdem látásán.

Gr. OXENSTIRN után S. KAROLINA.

Ki erényét hír tárogatóján akarja kikürtöltetni, nem erényért hanem dicőségért izzad.

SENECA után PÓRFI.

K o m o l y r e j t v é n y .

Erzemenyid ingerébül
 Ha kedvesed' öleled,
 Bár az — ellenkező inkább,
 Még is illynek nevezed.

Egyébként nem füld lakosa,
 'S volna minden emberlény,
 Ám de sok halandót onnan
 Kizár a' földi csábfény.

Bajáru! M—k—A—t—

Előbbi rejtvény: 1) A' 13-dikba. — 2) A' tengeri. — 3) Mikor hallgat. — 4) Hogy nincs megpatkolva.

F i g y e l m e z t e t é s . — K ö z e l i t v é n e' f o l y ó f é l é v n e k v é g e , k é r e t t e t n e k e' l a p o k t. p á r t f o g ó i , m é l t ó z t a s s a n a k f o l y ó í r a t u n k j ö v ő f é l é v i l a p j a i r a a z e l ő f í z e t é s t m é g e' h ó n a p v é g e e l ő t t a k á r a' e s k. p o s t a h í v a t a l o k o n a k á r P e s t e n a' k i a d ó h í v a t a l b a n m e g t é t e n i , h o g y l a p j a i k a t f e l b e n s z a k a d á s n é l k ü l f o l y v á s t k ü l d h e s s ü k .

Jegyzet. Mai számunkkal küldjük a' czimlapokat 's foglalatot. — Ohajtottunk még e' fél évben egy nemzeti öltözetet tárgyazó képpel t. olvasóinknak szolgálni, de rézmetszőnket is szerencsétlenség érvén a' vizáradás alkalmával, művészeti szorgalmát is annyira megzavará az, hogy érintett ohajtásunkat képes nem levén teljesíteni, a' már egy pár hónap előtt neki munkába adatott kép el nem készülhetett, 's így az jövő számunkra hagyatik. Folyóiratunk pártfogóinak szaporodása mellett reméljük, hogy ezen érdekes nemzeti képgyűjteményt jövőndőre is folytathatjuk, és megjelenendő számaint szaporíthatjuk. A' t. közönségnek élénk részvéte és pártolása teheti csak, hogy nagy költséggel járó vállalatunk mind inkább tökélyesedvén műmellékvényeink eddigi diszókben folytonosan megjelenhessenek.

Szerkezi Mátray Gábor, halpiacson alul a' Duna partján. 114. szám alatt.

Nyomt. Trattner-Károlyi, uri utca 612.

REGULÓ.

Pesten vasárnap július 1^{én} 1838.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csütörtökön. Fél évi díjja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is vált-hatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ORSZÁG- 'S NÉPISMERTETÉS.

Bölske, Tolna megyében.

(Bölskei lakosok viselete rajzával)

Bölske, t. Tolna vármegyének dunaföldvári járásában, a' kis Dunaág jobbján fekvő helység: keletről az öreg Duna által elkülön- zött 's t. Pest vármegyében keblezett kal 's vejtei pusztákkal; dél- nyugotról, mellyre szántóföldjei nyulnak, Kömlőd 's Földvár ha- táraival; éjszokról szintén Földvár legelőjével; délről pedig Madocsa helység határával ütközik. Egész határának kiterjedése 12.790 hol- dat foglal magában, 's így csaknem egy négyszögü mértföldet, vagy is hatvanegyedrészét az egész megyének.

Kies fekvésére nézve a' szebb tájak közé tartozik; mert egy fe- lől a' Duna, másról pedig Bacchus lejtős halmai környezik e' hely- séget.

A' birtok, mellyhez Madocsa szomszéd helység határa is tar- tozik, közös több földes ur közt; nevezetesen pedig a' m. Paksi nemzetséget illető.

Ezen helység megszállásának ős kora emberenlékezetet meg- haladó előidőben tűnik-el. Rege 's népmonda szerint hajdan Böske vagy is Bővecske nevet viselt vala; mi onnét hihető, mivel még akkor- ban az emberi kebel vágyai kevesbbek levén, ha a' fényüzést nem- ismerő 's mindennel megelégedő csekély számú népnek kenyere 's bora, mint minden szükségét kielégítő szere volt, mindenben bő- velkedett.

Bir azonban mai napiglan a' mezei termékek majd minden ne- mével, 's az iparkodó gazdát munkás fáradozásának érdemlett gyü- mölcsével jutalmazza. Ugyan is van e' helység határának elég ja- rögű szántóföldje, több osztálybeli szőlőhegye, kaszálórétje, lege- lője, nádlása, dunaerdeje, halászatja, 's csaknem minden egyéb a' kir. haszonvételek közé számlálandó jövedelme: A' határ felső ré- szén, csekély darabon, ipar és szorgalom által elfojtandó homok találtatik:

Lakosa általjában véve mind magyar, 's tiszta szóejtéssel (dialectus) beszélő. Vannak ugyan e' század elején bevándorlott némelly tót családok, 's most is gyakran telepednek-meg különféle jövevények, kik mindnyájan, a' nagy számra szaporodott zsidóságot sem revén-ki, hamarsággal úgy annyira megmagyarosodnak, hogy beszédjeből idegen származásuk észre sem vehető.

A' népesedés, mondom, mindegyre terjed; 's ámbár részint több vidékről 's pusztáról családostul itt letelepedett, szolgálat-unta, vagy nyugalomra vágyó eselédembereknek jó nevelés hiánya miatti vad életmódja, részint pedig a' Dunán fel 's ala hajókázó néppeli ártalmas szövetkezés, a' tiszta erkölcsiségnek szent nem szenvedő tükrét némileg homályosítja: a' már meghonosodottak még is jámbor erkölcsűek 's munkások. A' napszámmal kenyerét kereső zsel-lér nyáron kaszálás, gyűjtés, aratás, szőlő 's más kézi munkákkal, télen pedig fa- 's nádvágással keresi élelmét.

A' telkes jobbágy szorgalmas mezei 's marhatenyésztő gazda; némellyik hajóvontatással foglalkozik, 's az olyan jól is bírja magát. Többek néhány év óta birkát tartanak, kiknek kívánatos, hogy gyakori vizöntések miatti vigyázatlan legeltetés következtéből mélybetegségi kárt ne valljanak!

Találkoznak még is, mint (úgy tartom) mindenhol, henyék is. Egy része ezeknek mult év tavaszán t. Pest vármegyébe a' peszé-ri pusztára költözött családostul, ott vélt perui aranybányákat feltalálándó: de mivel dologtalannak ingyen mit ott sem adnak, egyik 's másik lassanként már visszavonódik.

A' nép nagyobb része r. catholicus és helvét vallást követő, egy-két n. e. göröghitű 's ágostai valláson levő családdal. A' Moyses törvényén levők száma az apostaghi nagy égés óta igen megnevelkedett.

Valamint tehát vallásukra, származásukra, 's nevelésükre nézve erkölcsi tekintetben különbözők: úgy viseletükben is: vala mint az itten közöltt rajz mutatja.

Télen a' nőnem posztó reklit, meleg szoknyát, két szélbe vart sötét vagy világoskék kötényt; a' férjfiak szürt, bundát, ünnepnapokon sötétkék vagy fekete posztóruhát viselnek; ugyan ezek nyáron felszárig érő bő gatyában, egy üngben, sötétkék mellényben, panyókásan fél vállra vetett posztó mantliban és sarkantyús csizmában — a' hajadonok rövid ujjú, duzzadtan pattogósra keményített gyoles üngben, törökvörös pruszlékban, tarka vegyületű szoknyában, kék harisnyában, 's piros szalaggal redőzött cipőben; — a' menyecskék szint' így ünnepelnek, azon megjegyzéssel azonban, hogy kontyukat vagy egy éppen divatos tarka, vagy pedig fehér kendővel, sá-

toros ünnepeken azonban hosszan lenyuló vállkendő alakú fehér palyolattal burkolják-be. Figyelemre méltó az is, hogy a' nőknél a' külön izlésű nagy kendőkkel vastagon bebagyolált fejnek egyik keszes része, a' száj, eltakartatik.

A' fehérnépnek majd mindegyike más színű karton ruhát visel, mellyre időszakonként furcsa nevet is ad; p. o. most a' nagyvirágú kávé színű kartont vigyari pipi; az apró virágút pipi; a' törökvörös kendőt letyétár néven nevezi.

Nemrégül a' cath. menyecskék a' szomszéd d. földvári igen hegyes fejkötőket, mellyek kevésel a' nyakcsigolyán felül egy lúdtoll segedelmével igen ügyesen bigyesztetnek a' fejre, kapták-fel; a' legények pedig nyirett hajjal, az eddig divatozott széles tertyett karimájú kalapok helyett, igen pergéket. — A' leányok hajukat csinosan lesimitva, minden pipere nélkül egyszerűen hátra fésülik, 's tövön szalagba fonva, végtől bokrosan megkötik.

A' catholicusoknak és reformatusoknak külön temploma 's lelki pásztora, a' zsidóságnak nem különben zsinagógája van.

1796-ban a' sz. Háromság dicsőségére szentelt cath. templom felépítését néhai Cseh László közbirtokos, első alispány, cs. 's kir. tanácsos ur buzgó fáradozása eszközlé: midőn bold. emlékezetű Batthyány Tivador gróf ur ő excljának, akkori fő közbirtokú társának, megegyezésével, a' madoccai ős apatság dűledékeiből kifejtett köveknek mégkivántató mennyisége felszállítatván, az említett istenfelő férjfiúnak lelkes felszólítására, jámbor keresztény hivek pénzbeli segedelemmel, kézi munkával, fuvarozással, 's efféle adakozással e' szent cél eléréséhez járultak volna, az ujonan épülni kezdett sz. egyház a' fennmondott évben létre hozatott.

Már hajdan cath. hiten levő nép lakta a' helységet, 's egy a' boldogs. szüz Maria tiszteletére ajánlott 's goth izléssel diszeskedő egyháznak birtokában volt is; de a' vallásbeli villongások idejekor lakhelyéből kiűzetvén, reformatusok foglalák-el Bölcskét; mire nézve a' százados egyház, mellynek egész fekvése és sanctuariuma byzanti modor szerint napkeletnek irányozva most is fenn áll, az igen csekély számú catholicusoktól József császár idejében elvétetvén, a' nagy számú reformatusoknak általadatott.

Több régiségnek nyomai is látszanak e' határban: de azok merevén a' Duna mentét pusztító hadak kezei által vastag homályföde sirba dűltek. — Bár a' valóság kikutatására eredeti oklevelek, írásbeli adatok, 's egyéb hiteles jegyzékek vezércsillagul szolgálhatnak! Legyen még is megengedve firól fira szállott szóbeli hagyományok közölhetése.

A' helységben, a' Duna partjától mintegy 20 ölnyre, egy idomtalan magasságu kastély, melly Batthyány grófok alatt magtár-
rá fordított, 's most t. Berneki Bernrieder nemzetség birtoká-
ban van, valaha Paks i Tamás tolnai fő ispány által épített két
emeletre, mint a' bevakolt ablakok helyei mutatják; építőjét pedig
a' falak bélyeges téglái, mellyeken „Com. Thom. Paks i“ ol-
vashatni, ugy szinte nyugoti oldalán az első emelet ablakai felett,
egy félig bevakolt 's bajjal kivehető nemes czimert láthatni, való-
sítják.

Nem érdektelen továbbá a' helységen felül egy negyed órányira
fekvő 's a' Dunára dülő kun révi szőlőhegy alja. Nevezetét onnét
venni mondatik, mivel a' kun nemzet akkori időben, midőn a' keresztény
hittől ismét elállni akarván, megszokott függetlenségét karddal ki-
vivni kereste volna, itt ütött révet a' Dunán, 's itt szállott vala ki
Pannonia földjére; honnét mai napig ezen Dunára vezető mély csa-
pásos hely kun révnek hivatik.

Délnyugotra Paks felé nyuló kised hegylánczolat ormain a'
szőlősi pusztában készakarva hányt emlékhelyek találatnak. Ilyen
az ugy nevezett nyakvágó halom, telve embercsontokkal. Sáncz-a-
lakú kerített kis zárt hely volt ez hajdan, 's nevét onnét mondatik
viselni, mert a' fogságba jutottak itt nyakasztattak vala le.

Innét nem nagy távulságra esik egy, átmérőben mintegy tíz
öles, kerek hányt halom, melly madar, vagy is jobban mondva, ma-
gyar halomnak neveztetik. Itt hasonlag a' csataterén elesett
honfiak hamvai nyugszanak, mit az ott szemlélhető tömérdek sok
embercsont bizonyít.

Főlebb két szük, de mély hegyszorulat, nagy és kis lesvölgy-
nek hivatik mind mostanig, honnét a' csatázók egymást kilesték.
Több illy táborozások helyei, számos putrik (földbe ásott lakhelyek),
sütökemenczéknek bedült romai, a' rég mult zavaridők nyugtalan
szakait hirdetik.

Adná az ég, hogy keserves nyomorok közt sok századon át-
vergődő 's csupán isteni gondviselés-vezérlette hazánknek, az elné-
mult előidők titokteljes fátyolába beburkolt nevezetes történetei a'
régiség buvárai által napfényre hozathatnának!

E' helység jelenleg fennálló határai közé foglalt puszták (prae-
diumok) u. m. sz. András, Hada, Örs, Szőlős, Gyűrűs, Várréve 's
a' tb., hajdan, valamint a' kir adomány-levélben egyenként meg-
nevezve, ugy bizonyos határok által elkülönözve valának: de idő
haladtával, különösen pedig az 1824-dik évi szabályozás alkalma-
kor, Bölcske határával egybeolvadtak.

A' most említett urbéri szabályozás éppen azon elveknél fogva, miképpen a' legújabb törvények e' tárgyban rendelkeznek, t. i. minden telkes jobbágyot illető állomány, a' földes urakétól elkülönzött legelővel, bőséges javításokkal, a' járandóságon felül ajándékozott kender- káposzta- 's kisosztály - földekkel kiadatván, azonfelül a' legelő- kender- 's káposztaföldről részt vevő kis házas zsellérségről sem felejtkezvén-meg, a' t. vármegye kiküldöttsége bölcs vezérléte alatt eszközöltetett, 's minekutána a' vállalkozó földmérő Horvát István ur munkája meghitelesített volt, az a' n. m. m. kir. helyt. tanács által helyben is hagyatott. Ugyan ez alkalommal a' birtokirányos osztály a' földes uraságok közt is megtörtént.

Bölcske 700 házzszámot felülhaladó helység; 84 egész telket, többnyire fél 's negyedekre felosztva, — 384 szabályzott kisházas zsellért, szabályzás óta pedig pusztá curialis fundusokon igen sok megtelepedettet, mind kisházasokat, azon felül nagy számú házatlan lakót számlál. Így terjed a' népesedés mai napig folyvást.

A' közelebb mult 1837-ki öszveírás szerint:

R.Catholicus	1331.
Helv. vallást követő	2073.
Ágostai	16.
N. e. Görög	10.
Zsidó	163.

Öszvesen 3593

lélek van Bölcskén.

E' nagy számú népnek volna záradékul egy buzgó ohajtása. Nem éreketlen megismertetni, hogy ezen egyébként termékeny határ déli részét gyakran víz árja borítja, sőt rendkívüli esetekben a' helység alszögét vég-pusztulással is fenyegeti.

Illyen volt azon rendkívüli Dunaár, mely ezen új év 1-ső napjaiban, Tolnáától felfelé Pestig 's tovább is, egész Duna mentét 's így Bölcskét is meglátogató, minekutána az ugy nevezett hármasszigetnél elakadt jégtorlást, a' dermesztő hideg rendithetlen bástyává fagyalván, a' rendes folyásában gátlott Duna vize rögtön olly magasra növekedett volna, millyenről a' most élők nem emlékeznek.

E' veszélyterhes elem nem csekély aggodalommal tölté-el minden lakosnak keblét: azonban az idei öregbirónak (különben fiatal ember) fáradhatlan szorgalommal párosult gondos felügyelete, három év 's annyi napig folyvást fenyegető veszély közt szünet nélküli jelenléte; a' köznépet földhordásra 's töltéscsinálásra élénken serkentő szavai e' nagy bajt legyőzték. Ugyan neki lehetett köszönni a' tavaszi árviz alkalmával is a' helységnek végveszélytől megmentését.

Ezen dicséretet sőt jutalmat érdemlő férjfiúról, példát vehet sok előjáró, miképpen kellessék a' reá bizott hatalommal illy állapotban sáfárkodni.

Az volna tehát buzgó ohajtása minden böleskei lakosnak: vajha a' Duna árjainak, mellyek a' helységbeli adózó népet nyomorral 's inséggel fenyegetik, 's gyakran barmaik számára gyűjtendő takarmánytól, a' szükséges házi tüzelőtől 's nádlástól megfosztják, több törvényhatóság 's uradalmak példájára, terv szerinti töltések, célirányos zsilipek, 's egyéb hasznos szabályzások által, melly munkálatok könnyebb kivitelére itt 's az ide keblezett Madocsa helység határában sűrűn növekedő füzes erdőséggel diszló Duna partjain maga a' jótékony természet már sokban segédkezeket nyújt, valahára gátok vettetének. Kész volna e' helység több évi jövedelme bizonyos részének feláldoztával e' szent célhoz örömet járulni.

V—JÁNOS.

PESTI VIZSGALÓ.

Véletlen örökség. Sok év előtt Bazinból Weiss nevű három fivestvér közül az egyik Amerikába utazott, 's ott meggazdagodott. Tíz év előtt meghalván, minden örökségét, melly 9 millio dollarból (45 millio váltó ft.) áll, magyar országban hagyott két testvérenek örökösire hagyá. Ezek most három családra oszlanak; az egyik kereskedő segéd 's ügyviselő volt, 's most szégyenségben betegen senyved a' pesti kórházban, 's csak egy leánya van. Az éjszaki Amerikaiak azonban az említett örökséget csak úgy adják által egészen, ha az örökösök oda mennek lakni, különben csak egy harmadát engedik kivinni. Az említett pesti örökös, mint halljuk, az utóbbit választja, vagy is a' kiadatandó 3 millio dollarnak 1 millióját, az az öt millio vtó ftot; és így leányának jövendő szerencsés férje ket millio pengő forintot vesz-el.

Divatós csaláldságok. — 1) Két hét előtt Pesten L—y pénzváltóhoz egy katonatiszt jött egyenruhában, 's egy ezredesnek nevében kéri, hogy az utóbbitól váltana-ki 200 pengő ftot bankotákért, de az ezüst pénzért valakinek az ezredeshez kellene menni. A' pénzváltó átadja a' bankotákat a' tiszt urnak, és segédjét elküldi vele bérkocsin a' felváltandó ezüsttért. A' bérkocsi elhajat a' hatvani utzában levő H—h-házhoz; 's a' tiszt leszállván, kéri a' segédet, várna a' kocsiban reá, ő majd felmegy az ezredeshez, 's lehozza az ezüst pénzt. Eltelik fél óra, 's a' tiszt nem jö. A' pénzváltó segéd tudakozódik az ezredesnél, de ez sem a' pénz felől sem a' tisztről egy betűt sem tud. Hihetőleg az álnok tiszt ur a' ház tulsó kapuján (szép utsa felé) elillant a' bankotákkal. — 2) S—r pesti ruha-zsibárus elküldé fiját, sógorát és egy segédét mult hetekben felső magyar országí vásárookra 80 ezer forintnyi árúkkal. — Mi után tíz ezer forintnyi jószág eladatott, a' birtokosnak fija megbetegedett; társai ez alatt a' fennmaradt árúkat 30 ezer forinton elzalogosíták, és a' bevett tíz ezeret is magukhoz vevén átsuhantak lengyel országba, beteg társukat a' jó szerencsére 's jobb emberek gondviselésére bizván.

INNEPLÉS.

Toulouse-i virág-ünnep. Toulouse-ban majus 3-kán ülék a' virág-ünnepnek 514-dik év napját. A' virág-iskola akadémiaja a' capitoliumban gyült össze, 's elkezdé a' pályázást azon díjakért, mellyeket hajdan Clemence Isaura alapított. A' szónoklat díját (egy arany virág) Gérard ur nyerte el Bernhard ur fölött tartott beszédével, Masselin ur pedig „ön gyilkosság“ című odájával a' költészet díját. A' virág-ünnep, Toulousenak e' legszebb mulatsága, két egész nap tartott.

Angol koronázási ünneplések. Angol ország mostani királynéjának közelgő koronázása több e' féle ünnepélyt hív vissza emlékezetünkbe. II-ik Richard korától (1377) a' koronázási pompa-vonal előtt mindig egy nagy csapat lovasság huzódott London-utzáin keresztül, 's midőn I-ső Jakab alatt a' dögvész miatt e' lovas csapat elmaradt, néhány hónap mulva „koronázási utóünnep“ név alatt tartá pompa-menetet. I-ső Károly az előbbi ok miatt egészen megszünteté, tulajdonképpen pedig pénzkímélésből, minthogy a' francia országgal viselt had különben is sokba került. II-dik Károly koronázásán még kitörőbb lelkesedéssel, de utójjára is, lépteték-fel e' lovas vonalt. Legfenyesebb koronázása volt a' szép Boleyn Annának 's utána Erzsebetnek. Ez utóbbi maga is részt vön az allegorikai képzetek személyesítésében, 's a' darab személyeinek hozzá intézett beszédeire maga felelt. Midőn II-dik Richard kíséretével Westminster felé Cheapsiden ment keresztül, az utszának felső végén három óra folyásaig hor ömlött a' vízvezető csatornából. Ugyan itt volt építve egy kastély is negy toronnyal, 's két oldalából bor csurgott; a' szegleteken pedig egy egy hölgy állott a' királylyal, egy korú és termetű, kik a' feléjek közelítő királyra arany lemezkeket fujtak. Midőn Richard a' kastély előtt megállott, arany serlegeket vőnek a' hölgyek kezeikbe, borral megtölték, 's a' fejedelemnek nyujtották. A' kastély ormán egy koronát tartó angyal állott, melly a' belsejében rejtezett gépelyzet működése által magát meghajtotta, 's a' koronát Richardnak nyujtá.

KÜLÖNFÉLE.

Koronázási helypénz mennyisége különböző korszakokban. A' „Morning Post“ hosszasan írja-le jegyzékét azon pénzmennyiségek, mellyet különböző korszakokban az angol királyok koronázásán a' nézők helypénzül fizettek. Mi ez értekezésből csak következőt vonunk ki röviden. — 3-dik Henrik koráig olly penzek divatoztak, mellyeknek értékét meghatározni nem tudjuk, u. m. crocard, pollard, suskin, dodkinok 's a' t. — II-dik Eduard alatt egy helyért I farthing-ot fizettek; III-dik Eduard alatt már I halfpenny-t; I-ső Jakab koronázásán pedig már egy sillinget. Ez időtől rendkívül kezdett a' helyek ára emelkedni. II-dik Károly korában fél koronát (tallér) Anna királyné alatt egész koronát, II-dik György idejében I guinet, és 3-ik György koronázásán már — 10 guinetet fizettek.

Visszásságok. Most, midőn a' keleti földek olly tökélyes átváltozáson mennek keresztül, midőn a' nyugoti haladás bélyege szemlátomást tünik-fel naponként minden tárgyon, nem lesz érdektelen egy pillantatot vetni azon szokásokra, mellyek ha nem egész eltörlésre is, de lényeges változtatásra már kijelveltek. A' keletiek szokásai a' mieinktől sokban igen különbözők, nemelylekben pedig azokkal világos ellentetben (contraste) állók. Mi kurta 's

szűk ruhát viselünk, ők bőt és hosszút. A' keleti ember fejét borotválja, de bajuszát és szakálát megnöveszti: mi ellenben szakálunkat borotváljuk és hajunkat növesztjük-meg. A' kalap leemelése náluk tébolyodottságnak, nálunk tiszteletnek jele. Ők földön ülve falatoznak: mi asztal mellé székekre telepedünk. Mi fejhajtással köszönünk: a' keleti lakos pedig meredt tekintettel 's nyakkal. Mi bal oldalról ülünk a' lóra, ők jobbról. A' keletieknek minden mozdulata, szava, 's tagjátartása buzgóságra mutat. A' keleti komoly és szigorú, lassan 's méltósággal lép fel, és csak igen ritkán kaczag: az Európaiaknak élénk mozgalmi, az örömmel lármás kijelentése, náluk örültségre mutat. Egy-mással társalgásukban nyugodtak, a' szenvedélyeknek nem rabjai, másnak szavába soha sem vágnak, és gyakran látni őket egész napon át ugyanazon helyen ülni a' nélkül, hogy egymáshoz csak szótagecskát is szólnának.

EMLÉKMONDÁS.

A' s z e r e n c s e.

Ma hiteget, hízlekedik,
Szárnyán visel, fenn hordoz,
Holnap megint mergeskedik,
Boszúságot 's gondot hoz,
Rád szegezi kesz táborát
'S meg-meg felszedi sátorát.

FALUDY után PÓRFI.

A' mély érzelem jökori tapasztalást 's érettséget hoz, a' bizodalom körét szűkebbre szabja, 's bizonyos felsőseget éreztet. Az el nem fogult gyermeki lélek pedig örömet látszik egész bizodalommal hódolni, mi a' férjfiú büszkeségének hízlekedik, 's mi által a' férjfiú olly gyakran is, könnyen is jut igába.

KÖLCSEY FERENCZ.

Csalódás. Az ember inkább életét veszti-el, mint sem azon csalódást, melly őt boldoggá teszi.

KOTZEBUE után —

Mindnyájan csatlakozunk, csakhogy kiki máskeppen.

ZSHOCKE után S. KAROLINA.

Gondolat. A' hazáját, királyát 's embertársait szerető és ezeknek javát tehetsége szerint előmozdító polgár méltó, hogy megkülönböztessék, dús örömeiben részesítettven: a' munkátlan 's lomha, mint honjának, királyának és polgártársainak megholt, a' polgári nevezetre, melly sok és nemes kötelességeknek összesege, nem érdemes.

B. F—l.

Komoly rejtvény.

Van olly király, a' kinek van	Nem mozdíthatja-meg testét,
Koronája, pálcája,	Szemével semmit sem lát,
Van lovagja, és apródja	Keze érzéketlen, azzal
'S tán udvari dámája.	Ki nem vonhatja kardját.
Van több szeme, 's mind e' mellett	Talál-ki hát, hol e' király,
Nincs országa 's hazája.	És mi van hatalmában?
Mióta lett, nem nyílt meg 's nem	Mert bár út, 's ő is ütöttek,
Nyílik-meg soha szája.	Még sincs erő markában.

MISKOLCZY ISTVÁN.

Előbbi rejtvény: a n g y a l.

Figyelmeztetés. Folyóiratunk t. pártfogói, kik elkéstek az előfizetéssel, méltóztassanak az iránt e' folyó 2 dik felévre rendeléseiket mennél előbb a' cs. kir. postánál 's Pesten a' kiadó hivatalban megtétetni; hogy teljes számú példányokat kaphassanak.

Szerkezi Mátray Gábor, halpiacon alul a' Duna partján. 114. szám alatt.

Regelő Foglalatja.

A' számok a' folyóirat számaira utasítanak.

Elbeszélés.

Fekete ember	1-14.
Falun a' farsang	15. 16.
A' boszuló álorczás	16. 17.
Nagynéne karszéke	17. 18. 19.
Béna Azor	20. 21.
Kettős szerelem	21. 22. 23.
Laura	24. 25. 26. 27. 28.
Házassági jelenet	28. 29.
Maria és Erzsébet	29. 30.
Vadrabló gyermeke	32. 33.
Ritka orvoslás	34.
Napoleon egyik parancsvivő tiszte	35. 36. 37.
Carnioli medve	39. 40. 41. 42.
Barátom tárczájából	44.
Az atyagyilkos	45. 46. 47.
Régi jó idő	50. 51.

Élettörténet.

Nevezetes asszonyok rövid életrajza. — 33. 46. 47. 48. 49. 50.

Ország- 's népismertetés.

Bakonybél (képpel együtt) 2. 3. 4. 5. 6. — Heves vármegyei lakosok (Eger vidéki lakosság öltözetének képével) 12. 13. — Lissaboni utszai élet 30. 31. 32. — Utazás Krimbe 34. 35. — Cassel regényes tájéka 37. 38. — Karpati hegytavak 43. 44. 45.

Inneplés.

Uj-évi ünnep Birmában 18. — Farsangi ünnep 34.

Hazai hirtelő.

Gyászhir Temesvárról 2; Kassáról 12; 31. Nagy-Szokolýról 28; Bécsből 30. 51; Jaroszlawról (Gallicziában) 36; Hatházról 46. — Bécsből 51. — Soproni kiseddóvó intézet. Mértékletlenség következménye 3. — Palotadámák 8. 44. — Dolgozó intézet Kassán 16. Egri ut 20. — Esztergami áradás 25. — Szegedi adakozás 26. — Váczi árvíz 27. — Ó tordai asszonyságok társasága 34. — Pesti lófuttatás 44. Polgári ünneplés Kassán 46. — Somogyi löverseny 49.

Pesti vizsgáló.

Gyászhir Pestről 1. 10. 21. 28. 30. 31. 46. — Budáról 49. — Ujséta hely Pesten 1. — Időjárat 3. — Rémitő vizáradás. Jegyzet. Fel-

szóllítás az emberszerető agylelkűekhez 22—23. — Dunahidunk 27. Pesti áradások 29. 48. — Megtiszteltetés 31. — Gellért hegyi nép-
 ünnep. Fölséges fejedelmünk születési ünnepe. 32. Adakozások a' viz
 által károsult Budapestiek javára 33. — A' budai vároldali sé-
 tahelynek felavatása 42. Lóverseny 44. 45. 46. 47. Budán ligetszugi
 népmulatság 46.

Természeti- történet 's tudomány.

Sűrű köd. Mértékletlen ital. Hosszú élet. Vegytan 4. — Víz-
 áradasi jegyzetek 6. — Poekilopleuron Buklandi. Geologi vitat-
 kozások. Vashegy. Thea-olaj. Földmérseklet Syberjában 8. — Pa-
 lamitok. Meleg szél a' tengeren 10. — Vas olvasztásnak új módja.
 Nagy capellai kettős barlang 11. — Nacru vagy Guinea-féreg.
 Afrikai nyavalya. Hold hatása a' fára. Téli tavasz 17. — Meteor
 18. — Téli szivárvány. Agg ló. 19. — Zengő hegy 20. — Lágy
 tél. Hideg hatása a' létszerekre. Europai vas termény. Langyos
 téli napok. Színes tüzek vegyitéke 21. — Hosszú élet példája 24.
 — Troglodyta-majom 26. — Új világ 27. — Agg nő. Légszesz-for-
 rás. Mérges béka. Egér gyorsága. Chinai csillagászat 28. —
 Vélemények a' kávéról. Utazók ostorai 29. — Új hering-forrás.
 Régi verecs hagyma. Hosszú élet. Légszeszes kut 32. — Galambta-
 nitók 34. — Numidiai márvány. Viadal sáskákkal 35. — Emberi
 agy. Ős erdő. Nevezetes vizivők 36. — Ritka fűzfa. Fekete halál.
 Légszesz kártékonytsága. Tűz-király 41. — Amsanctus-tó 43. 44.
 — Kigyónak nem kell hinni 44. — Hosszú élet. Tenger alatti
 vulkánok 48. — Hangya-fa Guyanában 50.

Különféle.

Furcsaságok szemléje 1. 7. 9. 12. 19. 24. 37. 38. 39. 48. Sveicz
 pohár-köszöntés 1. — Udvari bolondok 2. — Furcsa nási ügyek.
 Angol posták biztossága 3. — Divatozó pálczák dicsérete 4. —
 Apró buvárkodások. Török tisztségek nevei a' mostani hadsereg-
 nél 5. Örült nő. Keleti tisztelkedés. Mahomed Ali polgárosodása.
 Rettenthetlenség 7. — Tüzes üstbe szorult orvos. Nem jó a' mé-
 reggel játszani. Barátok 8. — Lélekcsend a' világ legdrágább
 kincse 9. 10. — Színésszi boszú 12. — Történeti aphorismák.
 Rákjárású idő. Kedvező kilátások férjhes mehetésre. Fortélyos
 tolvaj. Veszélyes tulzás. Angol szokás. Fejedelmi felelet 13. — Fele-
 dékenység forrásai. Afrikai barátság jele. Égő avar. Gondos szolgál-
 Vigasztalás. Fátyolos dáma. Agg szüz 's fiatal nő 14. — Társas
 beszédi anyag 14. 15. — Szörnyű tüzvész. Könnyű mód gazdag
 örökséghez jutni. Herkules a' 18-dik században. A' szerencse for-
 gandó 16. — Napoleon 's két matróz. Szenvedélyek és krokodilok
 közötti hasonlatosság. Asszonyi erény 17. — Agadethák 18. 19. 20.
 Óvás. Jég-templom 20. — Borok nevei az Olaszoknál. Szülői
 vadság. Olasz konyha-krónika 21. — Régi titok. Hollandi temet-
 kezés. Hallgató mátká. Görög fukarság. Ki másnak vermet ás,
 maga esik bele 24. — Hálátlanság. Férj-javítás. Hindu babona 25.
 — Nemes lelkű fukar. Paris értéke. Speculatio pénz nélkül 26.
 — Méh-tolvaj 27. — A' vak és kutyája törvénszék előtt. Sze-
 gény kevély. Vigyázatlanság szomorú következménye. Tulzás.
 Kegyetlen atya. Álom és való 28. — Rabvallató. Nevelők vegye-
 tek példát! 29. — Simmeringi lóverseny Bécs mellett 30. 41. 42.
 Katholikusok és n. e. Görögök husvétjának napjai 1860-dik 31. —
 Kis farsangi bolondság. Mivelt csizmatisztító. Mértékletlen táncz.

Becsületes tolvaj. Mire nem visz a' kártya! Nagy rokonság. Fu-
karság 32. — Ékes beszéd 33. — Paris rendőrségének munkássága.
A' pezsgőnek haszna. Isten áldása. Példátlan tolvajság 34. — Hős
lélek. Gyászos korszak a' keleti császárságban. Jelenkori Lear
35. — Francia babona. Megboszult hűtlenség. Eloszlandó kép.
Korszakok. Dús örökség. Nő-vásár. Fegyverrel nem tanácsos ját-
szani. Napfényre jött gonoszság. Termékeny család 37. Deutsch-
brodersdorfi jószág kijátszatása. Emberi gyomor fenekeltlensége.
Angol országi gőz-erőművek 38. — Czukor-fogyasztás Európában.
Atyai átok 's feltámadás. Szerencsés ésés. Tigris-kelepcze 39. —
Szerencsés özvegy. Rejtett kincs. Patkány-csábitó. Mért változik
a' husvét? Helyes kifogás. Mérték nélküli fukarság. Kereszténység
gyarapodása. Victoria királyné csekélyebb kiadásai. Bolond gya-
rencse Ritka keresztelés. Fénymáz-dicséret. Könyvhalom. Idők
változása 40. — Nagy péntek. Olympi kávéház. Átváltozás 41.
Háládatosság ritka példája 42. — Guadeloupei árverés. Játék
áldozatja 43. — A' gonosz tettet ott is látják, hol senki sem gya-
nitja. Különczés. 44. Bonyolodott per. Kincs. Párviadalok eredete.
Vallásosság. Babona. Angol királyi asztal-készület. Töröknök
öltözete 45. — Hajnali gondolat pillangók 47. — Gyorsság vagy
lassúság szellemi munkákban. Világi élet mulandósága 40. Finom
tapintás. Dús fénymáz-gyárnok. Első anya. Második Mathusalem
50. — Szemtelen dohányos 51. — Mulattató 7. 42.

Emlékmondások.

Ábrándozó 35. — Álnok barát 47. — Barátok 50. Barátság 7. 18. 35.
— Becsület-érvés 14. — Bizonyos 21. — Bizonytalan 42. — Bocsá-
nat 19. — Boldogság 15. — Bús-komolyság 's vidámság 43. —
Csüggedetlen 4. — Élet 3. 36. 48. — Életbecsülés 41. — Életünk 7.
— Elmefuttatások 19. — Első látás 17. — Elvadás 45. — Első vé-
lemények 12. — Ember 42. 43. — Emberismeret 16. — Emberi lélek
14. — Erdem 26. — Eredet 36. — Erkölcstelen cél 40. — Erény
19. 29. — Ész 7. 18. — Fájdalom 14. — Falusi magány 39. — Far-
sang 32. — Félreértés 3. — Férfi-szilárdság 29. — Fiatal kor 16.
— Gyanúsok 9. Gyarló 50. — Gnomák 14. 16. 21. 25. 29. 30. 32. 39. —
Gondolatok 12. 17. 40. 51. — Gyümölcs 47. — Hazafiság 21. — Hit, re-
ményszeretet 40. — Hízlekedők 44. — Homály 48. — Honszeretet 51.
— Hölgy 5. — Hős lélek 36. — Hűség 10. — Idő 15. 28. 39. 42. — Igaz ke-
reset 25. — Igaz szeretet 17. 35. — Insegek 50. — Isteni gondviselés 37.
Játék 5. — Jegyzések az élet könyvéből 10. 15. 28. 33. 37. — Jó hazafi 7.
— Jó társaság 27. — Jótett 25. — Jövő 's jelen 41. — Kéjek 42. — Ké-
seltség. Keserű édes 50. — Kevés 33. — Kivánság 18. 30. — Köznép kedve
26. — Küzdés 12. — Leány boldogság 5. — Legjobb nő 47. — Lemondás
44. — Magyar 44. — Magasztalás 25. — Megelégedés. Mulandóság 24. —
Multnak emléke 9. — Művészet 30. 47. — Művészet 's barátság 45. —
Nagyravágás 36. — Negéd 21. — Nemzet nagysága 26. — Nőtlen
32. — Nyugtalanág 36. — Önkény 33. — Öröm-napok 4. — Páros
élet 17. — Pillanat 51. — Puhaság 27. — Remény 3. 28. 48. — Remény-
szikra 29. — Rosz bor 5. — Sors ajándéka 9. — Szenvedő szív 10. — Szép,
jó és való 34. — Szerlem 14. 18. 42. — Szeretet 48. — Szerencse
8. 15. 26. — Szerénység 37. — Szív 8. 39. — Szivkulcs 32. — Szü-
letés 4. — Titok 48. — 37. — Törvény 35. 37. — Tűz 45. —
Vallás 30. — Veszeley 8. — Vétkes 45. — Vidámság 12. —
Világ 36. 41. 50.

Rejtvények.

Betűrejtvény	10. 37.
Csererejtvény	4. 15. 24. 25. 31. 35. 42.
Hasonszórejtvény	3. 14. 26. 38.
Kérdőrejtvény	1. 12. 20. 34. 50.
Komolyrejtvény	6. 11. 51.
Számrejtvény	7. 17. 18.
Szórejtvény	9. 19. 27. 29. 30. 32. 33. 40. 41. 43. 45. 47.
Tagrejtvény	2. 13. 16. 21. 28. 39. 44. 46. 48.
Tréfarejtvény	5.
Vieszásrejtvény	6. 11.

Szép m ű.

Bakonybél rajza. — Eger vidéki lakosok öltözete Heves megyében. — Regélő czimlapja. (Rézmetszvény.)

